

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ

ΥΠΟ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ
1886
ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΗ
Ευρίσκεται παρά Καρόλῳ Μπεκ εν Αθήναις
1886

ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ

ΥΠΟ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ

1886

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

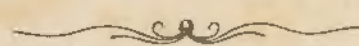
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΗ

1886

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΜΑΤΑ

ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΡΙΣ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ ΠΡΟΣ ΜΑΡΣΥΑΝ

(Πίναξ 1)

Τὰς ἐπὶ ἀγγείων παραστάσεις (1) τοῦ ποικίλου τούτου μύθου (2) διῄρεσεν ὁ Stephani μὲν ἐν σχετικῇ αὐτοῦ πραγματείᾳ (Compte-Rendu de la com. impér. archéol. pour l'année 1862 σ. 106) εἰς τέσσαρας κατηγορίας, ὀρθότερον ὅμως ὁ Michaelis (Arch. Zeit. 1869 σ. 41 καὶ ἑξ.) εἰς τρεῖς μόνον, περιλαβὼν ἐν τῇ πρώτῃ μὲν τὰς παραστάσεις ἐκείνας ἐν αἷς εἰκονίζεται ἡ εἰσαγωγή, οὕτως εἰπεῖν, εἰς τὴν ἅμιλλαν, ἐν τῇ δευτέρᾳ τα κατ' αὐτήν, καὶ ἐν τῇ τρίτῃ ἡ ὑπὲρ τοῦ Ἀπόλλωνος ἔκβασις καὶ αἱ παρασκευαὶ ἐπὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς τιμωρίας τοῦ Μαρσύου· καθόσον ἡ ἐκτέλεσις αὐτὴ τῆς βαρβάρου ποινῆς, ἤτοι ἡ ἐκδορὰ τοῦ ὑπερφιάλου Σατύρου, ἀπαντᾷ καὶ ἐν τῇ κεραμογραφίᾳ τόσον ὀλίγον, ὅσον καὶ ἐν ἄλλοις τῆς τέχνης εἴδεσι.

Ἡ ἡμετέρα παράστασις (Πίν. 1) ἐπί τινος ἐκ Κρήτης προερχομένου ἀγγείου τοῦ Μουσείου τῆς Ἀρχ. Ἑταιρίας ὑπ' ἀρ. 3461 (κωδωνοειδοῦς κρατῆρος) θὰ κατετάσσετο εὐχερῶς — προϋποτιθεμένης ὡς ἀναμφισβητήτου τῆς εἰς τὸν σχετικὸν μῦθον τῆς παραστάσεως ἀναγωγῆς· περὶ οὗ ἐν τοῖς ἑξῆς — εἰς μίαν τῶν ἀνωτέρων τριῶν κατηγοριῶν, ἐὰν μὴ ἀνεφαίνοντο δυσχέρειαί τινες περὶ τὴν ἑρμηνείαν λεπτομερειῶν τινων. Καὶ ὅμως οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ὁ γραφεὺς ἐν νῷ εἶχε τὴν στιγμὴν ἐκείνην νὰ εἰκονίσῃ, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Μαρσύας εἰς τοὺς ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς ῥιφθέντας αὐλοὺς ἐμφυσῶν, καὶ τὴν τέχνην αὐτοῦ ἐπιδεικνύμενος, τὸν Ἀπόλλωνα εἰς τὸν ὀλέθριον πρὸς αὐτὸν ἀγῶνα παρώρμα. Ὁ Μαρσύας εἰκονίζεται γυμνὸς τὸ σῶμα, ἐν σατυρικῇ ὅλως μορφῇ (3), ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διάδημα μόνον ἐκ κισσοῦ ἔχων καὶ ἐπὶ κορμοῦ δένδρου ἢ παρὰ τούτῳ καθήμενος. Κάτωθεν δὲ ἀγγεῖον κεκοσμημένον τὰ χείλη κισσῷ. Ὅτι ὁ συνήθης οὗτος τοῦ δένδρου κορμός, ὁ τοσοῦτον συχνὰ ἐν ταῖς παραστάσεσι τοῦ μύθου τούτου εἰκονιζόμενος, τὴν πίτυν (1) ἢ πεύκην ὑποσημαίνει, ἐφ' ἧς, μετὰ τὴν ἔκβασιν τῆς ἁμίλλης, ὁ Μαρσύας ἵνα ἐκδαρῇ ἐκρεμάσθη (Ἀπολλοδ. 1. 4. 2) εἶνε προφανῶς δῆλον, ὡς ἐπίσης τὸ ὅτι τὸ ἐξ ἴσου συχνὰ ἀπαντῶν ἀγγεῖον ἐκεῖνο, τὸ ὑπὸ τὸν Μαρσύαν, ὡς σύμβολον νὰ ἑρμηνευθῇ δέον τῆς σατυρικῆς τοῦ Μαρσύου φύσεως. Πρὸ τοῦ οὕτως ἐν εὐθύμῳ πονηρίᾳ αὐλοῦντος Σατύρου ἡ Ἀθηνᾶ, ἐν ποικίλῳ χιτῶνι καὶ πέπλῳ, αἰγίδα φέρουσα κράνος καὶ δόρυ, ὡσεὶ ἐπὶ ἐξέχοντος κάθηται ἐδάφους, τὴν δεξιὰν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἀνυψουμένου δεξιοῦ γόνατος ἔχουσα καὶ ἀκροωμένη τοῦ αὐλοῦντος σατύρου μετὰ προσοχῆς. Ὄπισθεν τῆς Ἀθηνᾶς ὁ Ἀπόλλων ἐν στάσει δηλούσῃ προφανῶς τὴν κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰς τὴν κατὰ τὸ μέσον σκηνὴν εἴσοδον αὐτοῦ. Εἰκονίζεται ὡσανεὶ μόλις τότε ἐνεφανίζετο, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ καὶ τὸ ἱμάτιον διατελοῦσιν ἔτι ἐν κινήσει, καίτοι ὁ τρόπος δι' οὗ ἐπὶ τοῦ στελεχίου διὰ τῆς δεξιᾶς ἐρείδεται σημαίνει ἤρεμον στάσιν. Ὁ θεὸς ἔβαινεν, ἀλλ' ἵσταται αἴφνης, ἔκπληκτος, ἵνα ἀκροασθῇ τοῦ αὐλητοῦ. Τοιοῦτό τι βεβαίως ὁ γραφεὺς νὰ ἐκφράσῃ διενοήθη. Ὁ Ἀπόλλων φέρει πολυποίκιλτον, ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου πίπτουσαν καὶ τὰ κάτω τοῦ σώματος καλύπτουσαν χλαμύδα· περὶ δὲ τὴν εἰς κρωβύλον ἀπολήγουσαν κόμην δάφνινον διάδημα. Κατὰ τὴν ἑτέραν τῆς παραστάσεως ἄκραν, τοῦ Μαρσύου ὄπισθεν καὶ πρὸς τὸν

(1) Καὶ τοιαῦται ἀπαντῶσι μόνον ἐπὶ ἀγγείων τῆς νεωτέρας περιόδου· ἤτοι τῆς μετὰ τὸ τέλος τοῦ Πελ. πολέμου καὶ ἐντεῦθεν.

(2) Αἱ πρῶται εἰδήσεις περὶ τοῦ ἀρχαιοτάτου ἴσως (πρβ. Müller. Προλεγόμενα σ. 113 τοῦ συγγρ. «Wandgemälde aus Pompeji und Herculanum» ὑπὸ Ternite) τούτου μύθου ἀπαντῶσι παρ' Ἡροδότῳ VII, 26. Κυριώτεραι δὲ πηγαί εἰσι: Ξενφ. Ἀναβ. I. 2. 8. Παυσ. X. 30. 5. Στραβ. 578. Λιβ. 38, 13. Ὀβιδ. Μετ. VI. 383. Ἐπίσης παρ' Ἀπολλοδ. 1. 4. 2. Διοδ. III. 59. καὶ Hyg. fab. 165. — Πρβ. τὴν πολλοῦ ἀξίαν τοῦ Michaelis πραγματείαν «Apolline e Marsia» ἐν τοῖς Annal. dell' Inst. T. 30 σελ. 298 καὶ ἑξ.

(3) Ἐν τῇ ἀναδημοσιευομένῃ ἐν παρενθέτῳ πίνακι εἰκόνι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, ὁ Μαρσύας φέρει τὸν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἰδίᾳ ἐν χρήσει «χορταῖον χιτῶνα» καλούμενον, ὃν οἱ Σειληνοὶ καὶ ἰδίως οἱ Παπποσειληνοὶ καλούμενοι ἔφερον, ἵνα λάσιοι καὶ θηριώδεις ὅσον οἷόν τε φαίνωνται. Πρβλ. Preller. Gr. Myth. 1. σελ. 578. A. 4.

(1) Πρβ. Stephani, ἔνθ. ἀν. 1. 133 σημ. 1, ὅπου καὶ τὰ σχετικὰ χωρία· ἴδ. καὶ Michaelis ἔνθ. ἀν. σ. 47. Σ. 32. Ἄξιον σημειώσεως εἶνε ὅτι ὁ ἀπὸ τοῦ κορμοῦ ἐκβλαστάνων κλάδος ὅμοιος φαίνεται τῷ ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος κρατουμένῳ, ὅστις ἁρμόζει μᾶλλον νὰ ὑποληφθῇ ὡς ἐκ δάφνης ὤν.

Ἀπόλλωνα συμμετρικῶς ἀντιστοιχοῦσα, ἡ τοῦ Ἀπόλλωνος ἀδελφὴ Ἄρτεμις, ἐν στικτῷ ποδήρει χιτῶνι μετὰ διπλοΐδος, φαρέτραν ὄπισθεν φέρουσα καὶ δᾷδα ἀνημμένην ἐν τῇ δεξιᾷ ἵσταται ἐπὶ τοῦ δένδρου ἐρειδομένη, παρ' ᾧ ὁ Μαρσύας, κοσμεῖται δὲ διὰ στροφίου περὶ τὴν κόμην, περιδεραίου καὶ ψελλίων περὶ τοὺς βραχίονας. Εἰκονίζεται καὶ αὕτη μετὰ προσοχῆς τοῦ αὐλοῦντος ἀκροωμένη. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς παραστάσεως ἀκριβῶς καὶ πρὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἱπταμένη Νίκη, ἐν ποδήρει διαφανεῖ χιτῶνι, τῇ θεᾷ ταινίαν ὡσεὶ προσφέρουσα. Ἡ πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν τῆς Νίκης πτῆσις εἰς ἀλλοίαν ὅλως τῆς παραστάσεως ἑρμηνείαν θὰ ἦγεν, ἐὰν ἠδύνατό πως νὰ στηριχθῇ ἡ ὑπόθεσις ὅτι οὐχὶ ἡ πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα ἔρις ἐν τῇ εἰκόνι παρίσταται, ἀλλ' ἡ τὸ Μυρώνειον ἔργον ἐκεῖνο προκαλέσασα τῆς Ἀθηνᾶς πρὸς τὸν Μαρσύαν· ἀλλὰ περὶ τούτου πλείω ἐν τοῖς ἑξῆς. Ἐπίσης δὲ καὶ ἐὰν τὸ δεύτερον ἐν τῇ εἰκόνι ἡμῶν ἢ τὸ τρίτον τῆς ἔριδος στάδιον εἰκονίζετο, διότι παράδοξον ὄντως τότε θὰ ἦτο ἐὰν ἄλλος τις ἢ ὁ νικῶν θεὸς ὑπὸ τῆς Νίκης ἐστεφανοῦτο. Καὶ τέλος ἐὰν μὴ γνωστὸν ἦτο ὅτι οἱ ἀρχαῖοι γραφεῖς οὐχὶ σπανίως τὴν παράδοσιν, ὅπου αὕτη δὲν ἐκινδύνευεν ὁλοσχερῶς, τῆς συμμετρίας χάριν ἢ ἄλλου τινος τεχνικοῦ λόγου, παρέβλεπον. Καὶ ἀληθῶς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ εἰκόνι ἡ συμμετρία ἐτηρήθη ὅσον σπανίως ἐπιτυχῶς. Ἔχομεν τὴν Νίκην ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἑκατέρωθεν ἀνὰ δύω καθημένας καὶ δύω ἱσταμένας μορφάς. Ἡ ὅλη παράστασις ἐκκλίνει ἀπὸ τῆς Νίκης ἑκατέρωθεν οὕτω συμμετρικῶς ὡσανεὶ ἦτο ἐν ἀετώματι. Δι' ὅμοιον λόγον προφανῶς ἐν τῇ ὡραίᾳ εἰκόνι τῇ δημοσιευθείσῃ ἐν Mon. dell'inst. VIII 42, ἔνθα παρεμφερὴς ὑπόθεσις εἰκονίζεται, ἡ Νίκη ἵσταται ὄπισθεν τῆς Ἀθηνᾶς καὶ πρὸ τοῦ Ἑρμοῦ, ὡσανεὶ πρὸς τοῦτον διελέγετο! Ἄλλαι περὶ τούτου ἑρμηνεῖαι ὀλίγον πείθουσι.

Ἀλλ' ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τὴν ἡμετέραν παράστασιν ἣν καὶ οὕτως μὲν οὐδόλως ἠθέλομεν ὀκνήσῃ εἰς τὰς παραστάσεις ἐκείνας νὰ κατατάξωμεν τὰς εἰκονιζούσας τὴν πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα τοῦ Μαρσύου μουσικὴν ἔριδα καὶ ὑπαγάγῃ ταύτην εἰς τὴν πρώτην τῶν παραστάσεων τούτων κατηγορίαν, ἀσφαλέστερον ὅμως εἰς τοῦτο χωροῦμεν ἀφοῦ ἕτερός τις πρὸ ἡμῶν, δεξιώτερος ἑρμηνευτής, τὴν ὁδὸν προελείανεν. Ὁμοία δηλαδὴ περίπου εἰκών, ἥν, ἵνα τὴν σύγκρισιν ὑποβοηθήσωμεν, καὶ ἀναδημοσιεύομεν ἐν πίνακι παρενθέτῳ, φέρεται καὶ ἐπὶ ἀγγείου τινος ἐκ τῶν τῆς κάτω Ἰταλίας, δημοσιευθεῖσα κατ' ἐπανάληψιν (1) καὶ ἑρμηνευθεῖσα διαφοροτρόπως. Τὴν ὁμοιότητα τῆς ἡμετέρας παραστάσεως πρὸς τὴν τοῦ ἀγγείου τούτου θεωροῦμεν ἱκανῶς ὁρατήν, ὅπως ἐμπιστευθῶμεν εἰς τὴν ἁπλῆν τῆς εἰκόνος παράθεσιν.

Ὅτι οἱ γραφεῖς ἀμφοτέρων τῶν εἰκόνων τούτων τὴν αὐτὴν παράστασιν ἀντέγραφον φαίνεται ἡμῖν καὶ ἐξ ἄλλων δῆλον, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν μικρῶν παραλλαγῶν αἵτινες ἀπαντῶσι ἐπὶ τῶν δύω τούτων ὁμοίων σχεδὸν ἀντιγραφῶν. Ἡ ἔλλειψις τῆς Νίκης λ. χ. ἐπὶ τοῦ ἐκ τῆς κάτω Ἰταλίας ἀγγείου δὲν θὰ παράσχῃ πράγματα τοῖς γινώσκουσιν ὁπόσαι συνήθως ἀπαντῶσι παραλλαγαὶ ἐπὶ ἀντιγράφων μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς πρωτοτύπου εἰκόνος. Καὶ ἐν τῷ ἡμετέρῳ μύθῳ μὲν (ἰδίᾳ ἐπὶ τῶν παραστάσεων τοῦ δευτέρου τῆς ἁμίλλης σταδίου) ὁραταί εἰσι τοιαῦται πάμπολλαι· ἀλλ' ἐξόχως αἰσθηταί εἰσι ἐπὶ ἄλλων παραστάσεων ὡς λ. χ. ἐπὶ τῶν εἰκονιζουσῶν τὸν Ἅδην («Die Untervelt») ὧν πλείονα τοῦ ἑνὸς διεσώθησαν ἡμῖν ἑνὸς πρωτοτύπου ἀντίγραφα. Ἐξαιρέσει τῆς ἐλλείψεως τῆς Νίκης καὶ τῆς διαφόρου τῆς Ἀθηνᾶς στάσεως, κατὰ τὰ ἄλλα ἔχομεν ἐντελῶς ὁμοίαν παράστασιν. Ἡ εἰκὼν αὕτη τοῦ ἐξ Ἰταλίας ἀγγείου, ἡρμηνεύθη, ὡς εἴπομεν, κατὰ διάφορον ἑκάστοτε τρόπον, δι' ὃ καὶ θὰ ἐπιτραπῇ ἴσως ἡμῖν ἡ ἐν συντόμῳ ἑρμηνειῶν τινων ἀναθεώρησις. — Οἱ γάλλοι λ. χ. ἑρμηνευταὶ Lenormant καὶ de Vitte — καὶ παραλείπομεν τῶν ἀρχαιοτέρων τὰς ἑρμηνείας — οὐχὶ τὴν ἔριν ἐν τῇ εἰκόνι βλέπουσι, τὴν τοῦ Ἀπόλλωνος πρὸς τὸν Μαρσύαν, ἀλλὰ τὴν τῆς Ἀθηνᾶς πρὸς τὸν Σιληνὸν «Minerve semble vouloir frapper Marsyas, comme dans le groupe placé à l'Acropole d'Athènes» (2). Οἱ γάλλοι ἀρχαιολόγοι ἀνευρίσκουσι καὶ ἐνταῦθα

(1) Hancarville: ant. Etr. T. IV. pl. 64. Passeri: Pict. Etr. Tav. 235. Inghirami: Vas. fitt. Tav. 328. Lenormant et de Vitte: Élite céramogr. T. II. Pl. 69 ἐξ οὗ ἐγένετο καὶ ἡ ἡμετέρα ἀνατύπωσις.

(2) Κατὰ τὸ πολυθρύλητον ἐκεῖνο τοῦ Παυσ. χωρίον (I. 24. 1) «Ἐνταῦθα Ἀθηνᾶ πεποίηται τὸν Σιληνὸν Μαρσύαν *παίουσα* ὅτι δὴ τοὺς αὐλοὺς ἀνέλοιτο ἐρρῖφθαι σφᾶς τῆς θεοῦ βουλομένης» ἔνθα τὸ δυσερμήνευτον «παίουσα» καὶ «ἐπιοῦσα» (Brunn) ἐγένετό ποτε καὶ «πτύουσα» (!!) ἐπ' ἐσχάτων δὲ καὶ «ἀναπαύουσα» (Wieseler) «Μαρσύαν αὐλοῦντα ἀναπαύουσα» Nachr. d. k. g. der Wissenschaften zu Göttingen N. 10. 1885.

Λιθ. Κ. Γρούνδμαν Ἀθῆνησι.

τὴν «παίουσαν» Ἀθηνᾶν — καὶ δὴ οὐχὶ μίαν μόνην, ἀλλὰ διπλῆν Ἀθηνᾶν! «Celle qui témoigne son aversion pour le jeu de la flûte et dont la bonne intelligence avec Apollon ne peut être mise en doute, est bien la Minerve hellénique, protectrice d'Athènes, et hautement hostile à la barbarie du culte Asiatique. L'autre Minerve, au contraire, est l'Athéné *Aédon*, cette déesse d'origine phrygienne. . .» κτλ. Ἑρμηνεύουσιν ἤτοι τὴν Ἄρτεμιν, ἥτις τοσοῦτον ἀπαραγνωρίστως ἐνταῦθα διὰ τῆς δαδὸς χαρακτηρίζεται, (ὡς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ εἰκόνι καὶ διὰ τῆς φαρέτρας, ἀλλαχοῦ δὲ καὶ διὰ τῆς ἐλάφου Mon. Inst. VIII 42) ὡς Ἀθηνᾶν, ἣν διακρίνουσι «par son casque (;) (1), son égide (;) et les flots dont le bas de sa tunique est ornée». Ἄσκοπον θὰ ἦτο ἂν ἐπεμένομεν εἰς τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἑρμηνειῶν τούτων, καθόσον προφανῶς οὔτε περὶ διπλῆς πρόκειται Ἀθηνᾶς, οὔτε, καὶ κατὰ τὴν ἰδέαν ἡμῶν, περὶ Ἀθηνᾶς παιούσης ἢ πτυούσης. Καὶ ὅμως! Ἐγκρατέστερος τῶν μυθικῶν παραστάσεων ἑρμηνευτής, ὁ Stephani ἐν C-R 1862, σελ. 93 καὶ ἑξ. τὴν ὑπεράσπισιν ἀναλαμβάνει τῆς ὑπὸ τῶν κ. Lenormant et de Vitte ἐκφρασθείσης ἀτελῶς ὅμως καὶ διατυπωθείσης, ἑρμηνείας ταύτης. Ἀπορρίπτει καὶ οὗτος τὴν ἑρμηνείαν περὶ τῆς ἔριδος Μαρσύου καὶ Ἀπόλλωνος ἰσχυρίζεται δὲ ὅτι ὁ γραφεὺς «τὴν στιγμὴν νὰ ἐξεικονίσῃ ἠθέλησεν, καθ' ἣν ὁ Σάτυρος τοὺς ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς ῥιφθέντας αὐλοὺς ἀνείλετο καὶ τούτων τότε τὸ πρῶτον χρῆσιν ἐποιεῖτο».

Τὸν Ἀπόλλωνα θεωρεῖ ὁ Stephani ὡς δευτεραγωνιστοῦ παίζοντα ἐν τῇ παραστάσει πρόσωπον, καὶ τῆς ἡσύχου αὐτοῦ στάσεως ἕνεκα, ἀλλ' ἰδίᾳ ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως τῆς λύρας· καὶ ὁμολογεῖ μὲν ὅτι ἐπὶ δύω ἄλλων παραστάσεων (Élit. Céram. T. II. pl. 63 καὶ 65) ἐλλείπουσι πάντῃ οἱ τοῦ Μαρσύου αὐλοὶ (ὧν ἡ ἔλλειψις κατὰ μείζονα λόγον τὴν ὑπόθεσιν θὰ παρέβλαπτεν), ἀλλ' ὅμως θεωρεῖ τούτους ἀποσβεσθέντας, ἅτε διὰ λευκοῦ χρώματος ὄντας γεγραμμένους. Καθ' ἡμᾶς ἡ ἔλλειψις τῆς λύρας κατ' οὐδένα λόγον δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ ὡς σπουδαία ἔνστασις κατὰ τῆς ὑπαγωγῆς τῆς παραστάσεως ταύτης εἰς τὰς εἰκονιζούσας τὴν πρὸς Μαρσύαν τοῦ Ἀπόλλωνος ἔριδα, καθόσον οὐχὶ ἡ στιγμὴ τῆς ἁμίλλης ἐν τῇ εἰκόνι παρίσταται, ἀλλ' ἡ εἰσαγωγή, τὸ πρῶτον τουτέστι στάδιον, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ λύρα δὲν ἦτο καὶ ἀπολύτως ἀναγκαία. Ἀλλὰ καὶ ἄλλως ἐὰν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, ἀπέναντι τοιούτων ἐλευθεριῶν εὑρίσκεταί τις οὐχὶ σπανίως· ἐν τῇ προμνημονευθείσῃ εἰκόνι (Mon. Inst. VIII) εὑρίσκομεν τὸν Ἀπόλλωνα μὲν *ἄνευ λύρας* ἀμελῶς καθήμενον, τὸν δὲ Μαρσύαν οὐχὶ αὐλοῦντα, ἀλλὰ κιθαρίζοντα (!) (πρβλ. καὶ Archæol. Zeit. 1884 τ. 5) τοῦθ' ὅπερ εἰς πολλὰς ἤγαγεν παραδόξους ἑρμηνείας καὶ ὑποθέσεις ἴδ. Michaelis Arch. Zeit. 1869 σελ. 41. Ἐν ἑτέρᾳ εἰκόνι (1) βλέπομεν ὑπὸ τὸν Μαρσύαν τὴν λύραν ἀντὶ τοῦ συνήθους ἀγγείου καὶ τοῦτο ὄπισθεν τοῦ Ἀπόλλωνος! — Ἐὰν ὁ Stephani πρὸ αὐτοῦ εἶχε τὴν ἡμετέραν παράστασιν, ἔνθα ἡ Ἀθηνᾶ ἀντὶ τῆς δυσερμηνεύτου ἐκείνης ἐπὶ τοῦ Ἰταλικοῦ ἀγγείου στάσεως, ἠρέμα εἰκονίζεται καθημένη, ὡσανεὶ ἡδυνομένη ὑπὸ τῆς τέχνης τοῦ Σατύρου, δὲν ἤθελε πιθανῶς ἐμμείνῃ εἰς τὴν ἑρμηνείαν του. Ἰσχυρότερός τις ὅμως λόγος κατὰ τῆς ἑρμηνείας τοῦ Stephani προβάλλεται· ἡ παρουσία τοῦ Ἀπόλλωνος ἅμα καὶ τῆς Ἀρτέμιδος, ἥτις δυσχερῶς θὰ ἡρμηνεύετο ἐὰν εἴχομεν ἐνταῦθα σκηνὴν ὁμοίαν πρὸς τὸ ἐν Ἀκροπόλει τοῦ Μύρωνος σύμπλεγμα, ὡς θέλει ὁ Stephani.

Ἐπὶ τῶν ὑποτιθεμένων ὁμοίων παραστάσεων τοῦ ἔργου ἐκείνου τοῦ Μύρωνος ἢ τῆς σχετικῆς παραστάσεως, εὑρίσκομεν συνήθως μόνον τὸν Μαρσύαν καὶ τὴν Ἀθηνᾶν (2). Καὶ ἐν γένει ἐπὶ τῶν παραστάσεων τῶν σχετιζομένων πρὸς τὸν γνωστὸν μῦθον τοῦ Μαρσύου καὶ τῆς Ἀθηνᾶς σπανίως εἰκονίζονται ἄλλα πρόσωπα, καὶ ταῦτα ἐν στενοτέρᾳ σχέσει πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν ἢ ἡ Ἄρτεμις· ἐπί τινος σαρκοφάγου (3) λ. χ. εὑρίσκεται ἐπὶ τῆς πρώτης σκηνῆς, τῆς εἰκονιζούσης τὴν Ἀθηνᾶν ῥίπτουσαν τοὺς αὐλούς, θεά τις εἰκονισμένη, ἥτις ἐπιτυχῶς ἡρμηνεύθη ὡς προσωποποίησίς τις τοῦ

(1) Σημειωτέον ὅτι παρὰ Inghirami (τὴν πρώτην ἔκδοσιν τῆς εἰκόνος δὲν εἴχομεν δυστυχῶς πρόχειρον) τὸ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κάλυμμα τῆς Ἀρτέμιδος διαφέρει τοῦ ἐν τῇ εἰκόνι τῶν Lenor. et de Vitte. Ἐκεῖ φέρει αὕτη παρεμφερές τι στρόφιον τῷ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ εἰκόνι.

(1) Inghir. Vas. fitt. T. 329. Élit-Céram. T. II. pl. 66—ἡ ἑρμηνεία τοῦ Stephani καὶ ὡς πρὸς τοῦτο εἶνε ἐλάχιστα πειστική C. R. σ. 108.

(2) Πρβ. Müller-Wieseler: D. d. A. K. II 239 a. b. c. καὶ σελ. 173. Overbeck: Gesch. d. gr. Plastik. I σελ. 208.

(3) Gerhard: Ant. Bildw. T. 85. 2.

τόπου ἐν ᾧ ἡ σκηνὴ (Lokalgottheit). Οὕτω καὶ ἐπὶ τοιχογραφίας τινος τῆς Πομπηΐας (1) παρίσταται ἡ Ἀθηνᾶ αὐλοῦσα πρὸ τοῦ Ἄρεως καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος· ὁ Stephani εὑρίσκων ἴσως παράδοξον ἐνταῦθα τὴν παρουσίαν τοῦ Ἀπόλλωνος προσπαθεῖ νὰ ἑρμηνεύσῃ τοῦτο παραβάλλων χωρίον τι τοῦ Πλουτάρχου (περὶ Μουσ. 14. 1.) «Ἡ δὲ Κόριννα καὶ διδαχθῆναί φησι τὸν Ἀπόλλωνα ὑπ' Ἀθηνᾶς αὐλεῖν» τοῦθ' ὅπερ ἐνταῦθα ὅλως ἄσχετον, εἰκονιζομένης τῆς σκηνῆς μᾶλλον τῆς πρὸ τῆς ἀπορρίψεως τῶν αὐλῶν (2). Ἱκανῶς δὲ δῆλον φαίνεται ἡμῖν, τὸ ὅτι ἡ Ἄρτεμις ἐνταῦθα μόνον ἐν σκηνῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς ἰδίᾳ ἀφορώσῃ μετὰ τοσούτου ἐνδιαφέροντος νὰ παρίσταται δυνατὸν ἦτο. Καὶ ὄντως ὁ Michaelis ἐν τῇ σχετικῇ αὐτοῦ ἀξιολόγῳ πραγματείᾳ (Arch. Zeit. 1869 σελ. 51) μηδαμῶς ἐκ τῶν ἑρμηνειῶν τούτων παραπεισθείς, ἀνέγραψε τὴν περὶ οὗ ὁ λόγος παράστασιν εἰς τὰς τῆς ἔριδος τοῦ Ἀπόλλωνος πρὸς τὸν Μαρσύαν καὶ κατέταξε ταύτην εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν, εἰς τὰς παραστάσεις τουτέστιν ἐκείνας, αἵτινες τὰ πρὸ τῆς ἁμίλλης εἰκονίζουσιν, ἀπὸ τῶν πρώτων τοῦ Σατύρου ἐπὶ τοῦ αὐλοῦ δοκιμῶν, μέχρι τῆς ἐξεγέρσεως τῆς ἐπὶ τῇ τέχνῃ αὐτοῦ ἀλαζονείας, ἥτις τὸν Ἀπόλλωνα εἰς διαγωνισμὸν πρὸς τὸν ὑπερήφανον αὐλητὴν παρώρμησε. Καὶ ἡ ἡμετέρα παράστασις συνεπῶς δέον νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὰς παραστάσεις τῆς μουσικῆς τοῦ Ἀπόλλωνος πρὸς τὸν Μαρσύαν ἔριδος καὶ νὰ καταταχθῇ ἀνενδοιάστως εἰς τὴν πρώτην τούτων κατηγορίαν.

Ἡ ἀντίστροφος εἰκὼν τοῦ ἀγγείου παριστᾷ φαλακρὸν Σάτυρον ἐν μέσῳ δύω Μαινάδων ἐν ταῖς χερσὶ θύρσους κρατουσῶν· καὶ αἱ τρεῖς αὗται μορφαὶ φέρουσι μακρὰ ἱμάτια περὶ τὸ σῶμα. Ἡ παράστασις αὕτη, συχνὴ ἄλλως τε οὖσα, φαίνεται οὐχ ἧττον σχετιζομένη πρὸς τὴν κυρίαν τοῦ ἀγγείου παράστασιν, καθόσον πρόσωπα ἐκ τοῦ Βακχικοῦ θιάσου συχνὰ ἀπαντῶσιν ἐν ταῖς ἐπὶ ἀγγείων παραστάσεσι τοῦ μύθου τούτου, τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Μαρσύου ἀποτελοῦντα.

Β. Ν. Στάης

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ ΕΚ ΤΗΣ ΕΝ ΤΗι ΑΓΟΡΑι ΑΘΗΝΩΝ ΑΝΑΣΚΑΦΗΣ

Ἐξακολουθεῖ ἡ ἐν τῇ πυρποληθείσῃ Ἀθηνῶν ἀγορᾷ ἀνασκαφή, ἀλλὰ δι' ὀλίγων ἐργατῶν καὶ μετὰ συχνῶν διαλειμμάτων, ἕνεκα τῶν πολλῶν βροχῶν τοῦ ἐφετεινοῦ χειμῶνος. Καὶ τὸ μὲν πολὺ πλεῖστον μέρος τῶν χωμάτων, τὰ ὁποῖα ἐσκέπαζον τὸ ἀρχαῖον ἔδαφος ἤδη ἐξεφορήθη, μένουσι δ' ἔτι ἐδῶ κ' ἐκεῖ καθ' ἅπαντα τὸν χῶρον σεσωρευμένα εἰς ὁμάδας ὀγκώδη μάρμαρα καὶ πῶροι, μέλη δηλ. ἀρχιτεκτονικὰ ἀπαρτίζοντα τὸ πάλαι τὴν μεγάλην ἐρευνωμένην οἰκοδομήν, τὰ ὁποῖα ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ μεσαιῶνος καὶ ὑστερώτερον μετεχειρίσθησαν οἱ ἄνθρωποι εἰς διάφορα κτίσματα ἄθλια ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως. Μετὰ τὴν καθαίρεσιν τῶν κτισμάτων τούτων, δυσκόλως τώρα μετακινεῖται καὶ τοποθετεῖται τὸ ἀρχαῖον ὑλικὸν οὕτως, ὥστε καὶ καταφανὲς νὰ εἶναι πρὸς μελέτην καὶ νὰ μὴ ἐπισκεπάζῃ δὲ ἢ συγχέῃ τὰς τῆς πρώτης οἰκοδομῆς γραμμάς, ὅσων ὁ χρόνος ἐφείσθη. Ὅμως δέ, αἱρομένης ὁπωσδήποτε καὶ ταύτης τῆς δυσκολίας, θὰ γίνῃ προσεχῶς δυνατὸν νὰ ἐκδοθῇ ἐν τοῖς τοῦ ἔτους 1885 Πρακτικοῖς τῆς Ἑταιρίας τὸ σχέδιον τῶν ἀναφανεισῶν οἰκοδομικῶν γραμμῶν, ἔνθα θέλει ἀποδοθῇ καὶ ὁ προσήκων λόγος περὶ τῶν παντοίων ἄλλων εὑρημάτων, ὅσα ἀνεσκάφησαν.

Σήμερον δὲ ἐπιγραφὰς μόνον πάλιν ἐκδίδομεν, ἐκ τοῦ τόπου τούτου προελθούσας. Αὗται, καθὼς καὶ αἱ ἐν τῷ προηγουμένῳ τεύχει ἐκδοθεῖσαι, οὐδὲν περὶ τοῦ κτίσματος, ἐν ᾧ εὑρέθησαν, μαρτυροῦσι, εἶναι δὲ ποικίλης ἄλλης ὕλης περιεκτικαί. Ἀρχόμεθα ἀπὸ τῶν παλαιοτέρων.

1.

Τμῆμα στήλης λίθου Πεντελησίου, ὕψους. 0,34

(1) Bull. dell' Inst. Arch. 1841 p. 106.

(2) Παρβ. καὶ τὴν εἰκόνα (ἐν Ann. dell'Inst. 1879 σελ. 24 τ. 6) ὅπου παρὰ τὸν Βακχικὸν θίασον, ὑπεράνω τῆς Ἀθηνᾶς εἰκονίζεται ὁ πατὴρ αὐτῆς Ζεύς, ὡσεὶ τῆς σκηνῆς ἐφορῶν.

πλάτους 0,16 πάχους 0,20, ὃν πάντοθεν (πλὴν ἔνθα ἄρχονται οἱ στίχοι τρίτος καὶ τέταρτος) ἀποτεθραυσμένον, ἔχει τὰς ἑξῆς κυρίων ὀνομάτων ἀρχάς, γράμμασι κανονικοῖς τῶν πρὸ Εὐκλείδου ἄρχοντος χρόνων·

. ≷ .
_ΥΦΑΙ///
ΝΟΘΙΑ
ΠΥΘΟΙ///
ΑΥΤΟΚ
ΕΥΔΟΧ
ΦΙΛΟ
ΧΑΡΛ
≷Ο≷
. . .

Τῶν ὀνομάτων τούτων ἐπειδὴ τὰ πλεῖστα διαφόρως δύνανται νὰ συμπληρωθῶσι, παραλείπω τὸ ἔργον τοῦτο ὡς ἀνωφελές. Μόνον τὸ ΝΟΘΙΑ . . ὡς ὁπωσοῦν περίεργον συμπληρῶ εἰς *Νοθιά(δης)* ἢ καὶ *Νοθία(ς)*, ἂν θέλῃ τις, (κατὰ τὸ *παρθενίας*), εἰ καὶ ἄγνωστα ταῦτα ἀλλαχόθεν. Γνωστὰ δὲ ἐκ τῆς ῥίζης *νοθ* ὀνόματα καὶ καταλελεγμένα ἐν τῷ τοῦ Pape λεξικῷ τῶν κυρ. ὀνομ. τῆς Ἑλληνικῆς εἶναι τὰ Νόθαρχος, Νόθιππος, Νοθοκράτης, Νόθος, Νόθων. Τὸ δὲ Νοθαρχία (θηλ.) τὸ αὐτόθι φερόμενον, ὡς καὶ τὸ Νοσαρχία, ἔπρεπε πρὸ πολλοῦ νὰ σβεσθῶσιν ὡς ἀνύπαρκτα, προελθόντα ἐξ ἐσφαλμένης ἀναγνώσεως ἐπιγραφῆς Ἀττικῆς, ὅπως τοῦτο ἐσημειωσά που πρὸ πολλῶν ἐτῶν.

Οὐδὲν δύναται νὰ ῥηθῇ ἀσφαλὲς περὶ τοῦ ὁποίου ἆρά γε εἴδους εἶναι ὁ κατάλογος οὗτος.

2.

ΥΔΑΘΗΝΑΙΕΥ≷
ΙΙΚΗΣΑΣ
ΙΟΝΙΔΙΦΥΛΗΙ
Ι Ι Ι

Βάθρου λίθου Πεντελησίου τμῆμα, ὕψους 0,17, πλάτους ἤτοι μήκους τοῦ ἐπιγεγραμμένου, 0,26, πάχους ἤτοι βάθους 0,15. Κατὰ πάσας τὰς διευθύνσεις εἶναι κολοβόν, μάλιστα δὲ πρὸς τὰ κάτω, ἔνθα εἶχέ ποτε καὶ ἄλλα γράμματα, ὧν μόνον τὰ ἄκρα δύο τριῶν ὀρθῶν κεραιῶν ἐσώθησαν. Ὑπεράνωθεν δὲ τὸ βάθρον τοῦτο ἔχει ἐσωτέρω ἄλλην τετραγωνικὴν ἐξόγκωσιν ἐπιμήκη, ἀφ᾽ ἧς ὑψοῦτό ποτε στήλη τις ἐκ τοῦ αὐτοῦ λίθου πεποιημένη, ἥτις ἀποκρουσθεῖσα ἠφανίσθη. Ἐπὶ τῆς στήλης πιθανὸν νὰ ὑπῆρχε ἀνάγλυπτός τις παράστασις τοῦ ἀναθέντος τὸ μνημεῖον τοῦτο ἐπὶ νίκῃ χορηγικῇ. Τὰ γράμματα λίαν κανονικά, οἷα τὰ τῶν ἀρχῶν τοῦ τετάρτου αἰῶνος, ἀλλ᾽ ὄχι στοιχηδὸν τεταγμένα. Ἡ μεταγραφή των καὶ ἡ παρ᾽ ἐμοῦ συμπλήρωσις οὐδὲν δυστυχῶς δύναται νὰ προσθέσῃ πλειότερον ἢ ὅ,τι ὁρᾶται καὶ ἐν τοῖς κεφαλαίοις· εἶναι αὕτη·

. . . . Κ)υδαθηναιεὺς
. . . . . ν)ικήσας
Πανδ)ιονίδι φυλῆι
. . . .

3. 4.

Ὅμοια τῷ προηγουμένῳ κατὰ τὸ σχῆμα, δηλαδὴ κατὰ τὴν ὑπεράνωθεν ἐπιμήκη ἐξόγκωσιν (καὶ ὡσαύτως ἀποκεκρουσμένην) εὑρέθησαν καὶ δύο ἄλλα βαθρίδια λίθου Πεντελησίου ἐπιγεγραμμένα γράμμασι καλοῖς τοῦ δ′ πρὸ Χρ. αἰῶνος, τὰ ὁποῖα συνεκδοτέα κρίνω ἐνταῦθα, ὄχι μόνον ὡς σύγχρονα, ἀλλὰ καὶ ὡς παρουσιάζοντα ἡμῖν δὶς τὸν αὐτὸν ἄνδρα.

Τὸ ἓν ἔχει ὕψος 0,12, μῆκος 0,16, βάθος 0,31, γράμματα δὲ τάδε·

ΑΝΑΧΑΡ≷ . . . . .
ΦΥΛΑΡΧ . . . . .

Τὸ ἄλλο ἔχει ὕψος 0,08, μῆκος 0,24, βάθος 0,22, γράμματα δὲ τάδε·

ΑΝΑΧΑΡ≷Ι≷ΜL . . . . .
.V . . P . . . Ρ . . . . .

Τὰ ἐν τῷ τοῦ δευτέρου βάθρου β′ στίχῳ λείψανα τῶν δύο πρώτων γραμμάτων εἶναι πιθανώτατα Υ καὶ Ρ, καὶ οὕτω ὑποδεικνύουσιν ἡμῖν, ὅτι συμπλήρωσις πρέπουσα καὶ ἐδῶ εἶναι τὸ ΦΥΛΑΡΧ. Τὸ τρίτον κολοβὸν γράμμα ἴσως ἦτο Ν. Ἂν τὸ βαθρίδιον εἶχε ποτε καὶ τρίτον στίχον, ἄδηλον· διότι ὑποκάτωθεν ὁ λίθος δὲν εἶναι σῶος. Ἀλλ᾽ ἐπειδὴ τοῦ προτέρου βαθριδίου τὰ κάτω σῶα ὄντα δὲν

εἶχον οὐδέποτε τρίτον στίχον, ὑποθέτω οὕτω δίστιχον καὶ ἐν τούτῳ τὴν ἐπιγραφήν.

Παρὰ τὸν περίφημον Ἀνάχαρσιν τὸν Σκύθην, ἐν τῷ τοῦ Pape λεξικῷ τῶν κυρ. ὀνομ. τῆς Ἑλληνικῆς οὐδεὶς ἄλλος τούτου τοῦ ὀνόματος ἄνθρωπος ἀναφέρεται, ἐγὼ δὲ ἀνέγνων πρὸ ἐτῶν τινῶν ἐν ψηφίσματι Ἀττικῷ, ὃ ἐδημοσίευσα ἐν Ἀθηναίου τόμ. 7, σ. 96, Ἀνάχαρσίν τινα Ἀθηναῖον πολίτην καὶ δὴ πατέρα τοῦ γραμματεύοντος ἐν τῇ πρυτανείᾳ ὅτε ἐγράφη τὸ ψήφισμα ἐκεῖνο ἐπὶ Διοτίμου ἄρχοντος τῷ 354 πρ. Χρ. ἔτει. Δὲν μοὶ φαίνεται ἀπεικὸς νὰ εἴπωμεν, ὅτι ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος ἐν τῷ ψηφίσματι ἐκείνῳ καὶ τοῖς βαθριδίοις τούτοις ἀνεγράφη, καθ' ὅσον τὸ ὄνομα Ἀνάχαρσις σπανιώτατον, καὶ τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων τῶν ἐπὶ τῶν βαθριδίων εἶναι βεβαίως τῶν χρόνων τοῦ Διοτίμου ἄρχοντος.

Δὲν μεταγράφω δὲ τὰ ΦΥΛΑΡΧ, διότι ἀδύνατον νὰ ἐξεύρω, ἂν διὰ τούτων κύριον ὄνομα ἐδηλώθη ἢ ἄλλη λέξις.

5.

. . . . .	. . . . . .
. . . κ)ράτης	Θεογέν(ης
. . . . . τιάδης	Στίβωνος
. . L/ ρρις	
Φρ)εάῤῥιοι	Στίβων
	Κλ;ήτου
Λυ;)σανίας Λυσικράτος	
Σ)ώστρατος	
Ὀ)λυμπιοδώρου	γραμμ(ατεὺς
Δ)ίογνις	βουλῆς
Καλλιάδης	Ἀ(ν)τιμένης
Διάκριτος	Ἀ(λ)ωπεκῆ(θεν.
Διεύχους	
.... ΛΩΝ ;ίδης	
. . . . . ης	
. . . .	

Λίθος Πεντελήσιος, κυβικοῦ σχήματος τανῦν, ὕψους 0, 40, πλάτους 0, 48, πάχους 0, 46, ἐκκεκρουσμένος τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῆς ἐπιγεγραμμένης του ἐπιφανείας πρὸς ἀριστερὰ τῷ ὁρῶντι, ἔχει τὰ ἀνωτέρω, γράμμασι τῶν πρώτων, ὡς μοὶ φαίνονται, Μακεδονικῶν χρόνων, ἃ δὲν εἶναι στοιχηδὸν τεταγμένα. Πόσον μέρος ἄνω ἔλειψε τοῦ λίθου, ἄδηλον, κάτω ὄχι πολύ.

Ὁποῖός τις εἶναι ὁ κατάλογος οὗτος, δὲν διακρίνω. Ἴσως εἶναι ἀνδρῶν βουλευσάντων. Δὲν ἔκρινα ἀναγκαίαν τὴν διὰ κεφαλαίων γραμμάτων ἀπόδοσιν.

6.

Ἄνω μέρος στήλης λίθου Πεντελησίου, σωζούσης ὑπεράνωθεν τὸ ἥμισυ σχεδὸν ἀετωματίου, κολοβῆς δὲ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῷ ὁρῶντι καὶ κάτω. Ὕψος τὸ νῦν αὐτῆς 0,35, πλάτος 0,22, πάχος 0,13.

Τὰ σωζόμενα γράμματα, ὄντα τῶν μέσων Μακεδονικῶν χρόνων καὶ τεταγμένα στοιχηδόν (1), παρέχουσιν ἐλλιπῶς τὴν ἀρχὴν ψηφίσματος ὡς ἑξῆς·

```
          Ս                    Ι
. Η Ξ ////////////////// Ε Ν Α Τ Η Ξ Π
. Η Τ Ο Υ Φ Ρ Ε Α Ρ Ρ Ι Ο Ξ Ε Γ Ρ Α Μ Μ Α
. Υ Ξ Τ Ε Ρ Α Ι Τ Ε Τ Α Ρ . Η Ι Κ Α Ι Ε Ι
. Ι Α Ε Ν Δ Ι Ο Ν Υ Ξ Ο Υ Τ Ω Ν Π Ρ Ο Ε Δ
. Ο Υ Ο Η Ο Ε Ν Κ Α Ι Ξ Υ Ν Π Ρ Ο Ε Δ Ρ Ο .
    . Η Μ Ω Ι
      . ι Π Ε Ν Π Ε Ρ Ι Ω Ν Α Π Α Γ Γ Ε Λ
            . Τ Ε Δ Ι Ο Ν Υ Ξ Ω Ι Κ Α Ι .
                  . Χ Η Ι Δ Ε Δ Ο Χ Ο .
                              . . Ξ . .
                                . . .
```

Τὸ περιεργότατον τῶν ἐν τῇ στήλῃ ταύτῃ εἶναι τὸ ὅτι ἐν τῷ 6' στίχῳ, καθὼς σαφῶς βλέπομεν, τὸ ὄνομα τῆς πρυτανευούσης φυλῆς ἔκπαλαι ἐπίτηδες ἐξεκολάφθη, καὶ θὰ ἦτο ἢ τὸ Ἀντιγονίδος ἢ τὸ Δημητριάδος (μετὰ τὴν πτῶσιν δηλ. τοῦ βασιλέως Δημητρίου), ἐπειδὴ τὸ ψήφισμα εἶναι τῶν χρόνων ἐκείνων, ὅτε οἱ πρῶτοι διάδοχοι τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου δεινῶς πρὸς ἀλλήλους ἤριζον καὶ ἀνυψοῦντο καὶ ἔπιπτον, τὰς τύχας δὲ αὐτῶν ἀκολουθοῦντες οἱ δύστηνοι Ἀθηναῖοι ἢ τοὺς ἐθεοποίουν ἢ τοὺς ἀπηρνοῦντο, ὡς καὶ αὐτὰ τὰ ὀνόματά των ἀποτροπιαζόμενοι καὶ ἐξαλείφοντες ἀπὸ τῶν δημοσίᾳ ἱδρυμένων μνημείων. Οὕτω μὲ ἐπίτηδες ἐξηλειμμένον ὄνομα φυλῆς ὑπάρχει ἐν ψήφισμα ἐν τῷ 6' τόμῳ τοῦ CIA, τὸ 6' τῶν ὑπ' ἀρ. 307 ἐκδεδομένων δύο, γραφὲν ἐπὶ Θερσιλόχου ἄρχοντος (ἄρξαντος πιθανῶς τῷ 289 ἢ τῷ 288). Ἐξ ἐκείνου λοι-

(1) Μικραὶ μόνον παρεκτροπαὶ τοῦ συστήματος τούτου τῆς γραφῆς ὑπάρχουσιν ἐπὶ τοῦ λίθου. Τινὲς στίχοι περὶ τὸ τέλος εἶναι κατά τι βραχύτεροι ἢ μακρότεροι, ἀφεθέντος τόπου κενοῦ ἢ πληρωθέντος γράμμασι. Οἱ πλεῖστοι, νομίζω, εἶχον ἀνὰ 45 γράμματα.

πὸν τοῦ ψηφίσματος ὡς καὶ ἐκ τοῦ πρὸ αὐτοῦ τυπωθέντος, τοῦ ἐπὶ Καλλιμήδου ἄρχοντος, ἐλάβομεν χάριν τῆς ἐφεξῆς μεταγραφῆς πάσας τὰς ἀναγκαιούσας ἡμῖν συμπληρώσεις, ἀφοῦ παρετηρήσαμεν, ὅτι καὶ ὁ γραμματεὺς τῆς πρυτανείας πιθανώτατα, ὡς ἐκ τῶν ὑπολειπομένων ἔτι ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου λίθου γραμμάτων, ἦτο ὁ αὐτὸς τῷ ἐν τῷ ἐπὶ Θερσιλόχου ἄρχοντος ψηφίσματι καὶ αἱ ἡμέραι δὲ τοῦ μηνὸς καὶ τῆς πρυτανείας αἱ αὐταί. Ἰδοὺ ἡ μεταγραφή·

Θ ε) ο ί.
Ἐπὶ Θερσιλόχου ἄρχοντος, ἐπὶ τ)ῆς.......... (1) ἐνάτης π-
ρυτανείας, ἧι Διόδοτος Διογν)ήτου Φρεάῤῥιος ἐγραμμά-
τευεν, Ἐλαφηβολιῶνος δεκάτηι) ὑστέραι, τετάρ(τ)ηι καὶ εἰ-
κοστῆι τῆς πρυτανείας, ἐκκλησ)ία ἐν Διονύσου· τῶν προέδ-
ρων ἐπεψήφιζεν . . . .)ου Ὀῆθεν καὶ συνπρόεδρο(ι.
Ἔδοξεν τῶι δ)ήμωι·
ὁ δεῖνα ε)ἶπεν· περὶ ὧν ἀπαγγέλ-
λ. . . . . . ὑπὲρ τ. . θυσι . . . . . . ἔθυ . . τῶι)τε Διονύσωι καὶ
τοῖς ἄλλοις θεοῖς, οἷς πάτριον ἦν, ἀγαθῆι τύ)χηι δεδόχθ(αι
. . ς . .

Δεκάτη ὑστέρα ἡ ἐν στίχῳ δ' εἶναι ἡ εἰκοστὴ πρώτη τοῦ μηνός, καθ' ἃ ἐξηγεῖται παρ' Ἡσυχίῳ.

7.

Πλὰξ παχεῖα λίθου Ὑμηττίου, μήκους 0,99, πλάτους 0,61, πάχους 0,21, ἥτις ὡς ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν δύο μακροτέρων πλευρῶν της καὶ ὡς ἐκ βαθουλωμάτων τινῶν, ἃ ἔχει ἐπὶ τῆς ἑτέρας τῆς καὶ λειοτέρας ἐπιφανείας της, φαίνεται ὅτι ἐχρησίμευσέ ποτε καὶ εἰς ἄλλας ἐν οἰκοδομῇ τινι χρήσεις καὶ ὡς κατώφλιον, ἔχει ἐπὶ μιᾶς τῶν πλευρῶν της τῶν στενῶν, ὄχι καταμεσῆς, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς τ' ἀριστερὰ τῷ ὁρῶντι, τὰ ἑξῆς Ἀττικῶν ἀνδρῶν ὀνόματα, ἐγκεχαραγμένα γράμμασι τῶν μέσων περίπου Μακεδονικῶν χρόνων, ἃ δὲν κρίνω ἀναγκαῖον ν' ἀποδώσω ἐνταῦθα καὶ διὰ κεφαλαίων·

. . . .
Φιλίων. . . . . . .
Καλλιάδης ἐκ Κολωνοῦ
Λεπτίνης Ἀγκυλῆθεν
Θεοπείθης Ἀραφήνιος
Θεότιμος ἐκ Κολωνοῦ
Ἀντιγένης Βατῆθεν
Ἀνδροκλῆς . . . ; . . .
Μένων Γαργήττιος
Ἀρξιφῶν Φηγαιεὺς
Σωσίθεος Ἀραφήνιος
Ἐ;παμείνων ; Ἰκα(ρι)εύ(ς.

Ἂν πολλὰ ἔλειψαν ἄνωθεν ὀνόματα, ἄδηλον πιθανὸν ὅμως εἶναι τοῦτο, ἐὰν ὑποθέσωμεν, ὅτι οἱ ἄνδρες ἀνεγράφησαν ὡς πρυτανεύσαντες καὶ δὴ ἐκ τῆς Αἰγεΐδος φυλῆς, εἰς ἣν ὑπάγονται πάντες οἱ δῆμοι, ὧν βλέπομεν προστεθειμένα τὰ δημοτικὰ ὀνόματα.

8.

Βάθρου, ἢ στήλης ἴσως πολλὰ παχείας, λίθου Ὑμηττίου, τμῆμα τὸ κατωτάτω. Ἄνευ οὐδενὸς ἀρχιτεκτονικοῦ κόσμου βαῖνον ἐπιπέδως εἶναι περὶ πάντα τὰ ἄλλα μέρη, πλὴν τῆς προσθίας ἐπιφανείας, κεκολοβωμένον. Ὕψος 0,15, πλάτος ἤτοι μῆκος 0,44, πάχος ἤτοι βάθος 0,25. Ἡ προσθία ἐπιφάνεια σώζει δύο ἀναγλύπτους στεφάνους ἐκ φύλλων ἐλαίας, τὸν ἕνα κολοβώτερον τοῦ ἄλλου, καὶ ἐντὸς αὐτῶν γράμμασι τοῦ 6ου πρὸ Χρ. αἰῶνος, τάδε·

. . . . . ας	Ἡλιό(δ . . ος
. . . Γ ας	Φειδο/ . . .
. . . ου.	Ἀπολλωνιεύ(ς.

Τὸ φῖ τὸ ἐν τῷ β' στεφάνῳ ἔχει σχῆμα τοιοῦτο ȹ.

(1) Εἴτε γράψῃ τις ἐδῶ συμπληρῶν *Ἀντιγονίδος* εἴτε *Δημητριάδος*, εἶναι τὸ αὐτό, ἐπειδὴ ἰσάριθμα γράμματα ἑκάτερον τὸ ὄνομα ἀποτελοῦσιν. Ὑπὲρ οὐδετέρου δὲ αὐτῶν συνηγοροῦσι τὰ ὁπωσοῦν σωζόμενα ἴχνη τοῦ προϋπάρξαντος χαράγματος, καθ' ὅσον τοὐλάχιστον ἐγὼ διακρίνω.

Καὶ τὸ δημοτικὸν δὲ Ἀπολλωνιεὺς ὑποδεικνύει τοὺς χρόνους τῆς ἐπιγραφῆς, ὅτι δὲν θὰ εἶναι ἴσως παλαιότεροι τοῦ δευτέρου Ἀττάλου, βασιλεύσαντος τῆς Περγάμου ἀπὸ 159 ἕως 138 πρὸ Χρ. οὗ μήτηρ ἦτο ἡ Ἀπολλωνὶς καὶ εἰς τιμὴν αὐτῆς ὠνομάσθη ὁ δῆμος Ἀπολλωνία, ὑπαχθεὶς εἰς τὴν Ἀτταλίδα φυλήν.

9.

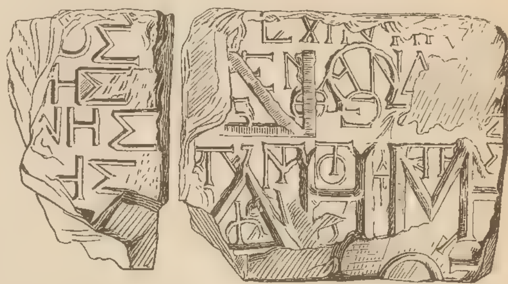
ΜΕΝΕΤΩ

Αὕτη ἡ μόνη λέξις εἶναι ἐγκεχαραγμένη ἐπὶ εὐμεγέθους λίθου Πεντελησίου, μήκους 0,93, πλάτους ἤτοι ὕψους, 0,29, πάχους ἤτοι βάθους 0,37, εἰργασμένου εἰς σχῆμα ἐπικρανίτιδος Δωρικῆς τοίχου, ὁποῖαι ἐπικρανίτιδες καὶ ἄλλαι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ εὑρέθησαν πέντε. Ὅτι τὰ γράμματα τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων, δῆλον γίνεται ἐκ τοῦ σχήματός των. Ἐχαράχθησαν δὲ ὄχι ἐπὶ τῆς προσθίας ἀρχιτεκτονικῶς κεκοσμημένης ἐπιφανείας τοῦ λίθου, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῆς ὑποκάτω, τῆς μὴ οὔσης προωρισμένης νὰ φαίνηται.

Μεταγράφω αὐτὰ εἰς ῥήματος προστακτικήν· *μενέτω*, δηλοῦσαν, ὅτι ἀπεδοκιμάσθη τὸ πάλαι ὁ λίθος ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος καὶ κατεκρίθη νὰ μένῃ, ὡς ἄχρηστος εἰς τὴν οἰκοδομήν. Εἰς τὴν ἐκδοχὴν ταύτην ἤχθην ἐνθυμηθεὶς ἐν χωρίον τῆς μεγάλης ἐκείνης ἐπιγραφῆς τῆς Λεβαδείας, ἥτις εἶναι συγγραφὴ ἐργωνίας τοῦ καταλειφθέντος ἡμιτελοῦς ναοῦ τοῦ Διὸς τοῦ Βασιλέως καὶ ἐξεδόθη ἐν Ἀθηναίου τόμῳ Δ΄. σελ. 369-376. Ἐκεῖ ἀναγινώσκομεν ἄλλα τε δηλοῦντα τὴν πολλὴν τῶν ἀρχαίων ἀκρίβειαν καὶ αὐστηρότητα περὶ τὰ οἰκοδομικὰ καὶ δὴ καὶ τὰ ἑξῆς· «ἐάν τινα ὑγιῆ λίθον διαφθείρῃ κατὰ τὴν ἐργασίαν ὁ τῆς θέσεως ἐργώνης, ἕτερον ἀποκαταστήσει δόκιμον τοῖς ἰδίοις ἀνηλώμασιν, οὐθὲν ἐπικωλύοντα τὸ ἔργον, τὸν δὲ διαφθαρέντα λίθον ἐξάξει ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐντὸς ἡμερῶν πέντε, εἰ δὲ μή, ἱερὸς ὁ λίθος ἔσται».

Ταῦτα νομίζω συνηγοροῦντα ὑπὲρ τῆς δεδομένης ἑρμηνείας, καὶ δὲν εἶναι χρεία νὰ ὑποθέσῃ τις, ὅτι τὰ ΜΕΝΕΤΩ ὄνομα γυναικεῖον ἐμφαίνουσι τὸ *Μενετώ*. Πρῶτον αὐτὸ δὲν ὑπάρχει μέχρι τοῦδε ἐγνωσμένον ἐκ βιβλίων ἢ ἐπιγραφῶν (εἰ καὶ δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι ἠδύνατο οὕτω νὰ σχηματισθῇ, ἀφοῦ ὑπάρχουσι τὰ Μένετος, Μενέτωρ, Μενεσθώ, Μενεστὼ καὶ Μενέστωρ), ἔπειτα τίνα πρόσφορον σημασίαν ἤθελε παρέχῃ ὄνομα γυναικὸς ἐπὶ τοιούτου μεγάλου ἀρχιτεκτονικοῦ λίθου καὶ ἐν τοιαύτῃ θέσει κεχαραγμένον;

Καὶ αὗται μὲν τοιαῦται αἱ ἐπιγραφαί. Νῦν δὲ ἐκδίδω καὶ ἕνα λίθον, ὅμοιον ἐκείνοις τοῖς τρισίν, οὓς ἐξέδωκα ἐν τῷ γ΄. καὶ τῷ δ΄. τεύχει τῆς ἐφημερίδος ταύτης παρελθόντος ἔτους, σελ. 161 καὶ 218-9, πολυπαλίγξεστον δηλαδή, ὡς ὁρᾶται ὧδε ἐν τῷ ἀπεικάσματι, ἀποδίδοντι τὰς δύο αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένας πλευράς·

Κατὰ παράδοξον τῷ ὄντι σύμπτωσιν, μόλις εἶχα ἐκδώσῃ τοὺς τρεῖς ἐκείνους λίθους καὶ προσετέθη εἰς τὴν συλλογὴν τῆς Ἑταιρίας ὁ τέταρτος οὗτος, ἀγορασθεὶς ἀντὶ ὀλίγων δραχμῶν παρ᾽ ἀρχαιοπράτου, εὑρόντος αὐτὸν ἐν Ἀθήναις. Ἡ γνησιότης του ἀναμφισβήτητος. Εἶναι δὲ Ὑμήττιος, καὶ ἡ κολόβωσίς του ἡ ἄνωθεν κάτωθεν καὶ ἀριστερόθεν τῷ ὁρῶντι ἐγένετο ἐν πολὺ παλαιοῖς χρόνοις. Ἐκ τῶν ἐπαλλήλως κεχαραγμένων γραμμάτων καταρτίζω μόλις τρία καὶ ἥμισυ ὀνόματα, τὰ *Δίω(ν)*, *(Μ)έανδρ(ος)*, *Τιμο . . . . Δημή(τρι)ος*.

Ὅτι καὶ οὗτος ὁ λίθος, ὡς οἱ προεκδοθέντες, ἐχαράχθη ἐπὶ Ῥωμαίων ἀρχόντων τῆς Ἑλλάδος, πρόδηλον. Ἡ δὲ εἰκασία ἡμῶν ἣν ἐξηνέγκαμεν ἐν τοῖς δυσὶ προηγουμένοις τεύχεσι περὶ τῶν ἀλλοκότων τούτων ἐπιγραφῶν, ὅτι ἐχάραττον αὐτὰς οἱ μαθηταὶ τῶν λιθοκόπων πρὸς ἄσκησιν ἐν τῇ τέχνῃ, ἤθελέ πως ἰσχυροποιηθῇ, ἂν εὑρίσκοντο τοιούτου εἴδους ἐπιγραφαὶ καὶ ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ, τοῦθ᾽ ὅπερ δὲν ηὐκαιρήσαμεν ἕως τώρα νὰ ἐξετάσωμεν ἱκανῶς. Ἀλλ᾽ ἐπαποροῦμεν ἔτι καὶ τόδε· διὰ τί μόνον κύρια ἀνδρῶν ὀνόματα ἐχάραττον οἱ χαράτ-

τοντες, οὐχὶ δὲ καὶ γυναικῶν ἢ καὶ ἄλλας λέξεις; Εἶχεν ἄρά γε παρὰ τοῖς παλαιοῖς τοῦτο τὸ ἔθος ἐπικρατήσῃ ἁπλῶς οὕτω κατὰ τύχην ἐκ παραδόσεως, καθὼς λ. χ. παρ' ἡμῖν τοιοῦτό τι ἐπεκράτει πρὸ 50-60 ἐτῶν, ὡς ἡμεῖς ἐνθυμούμεθα οἱ γεραίτεροι, ὅτε ἐν τῷ σχολείῳ θέλοντες νὰ δοκιμάσωμεν πῶς γράφει τὸ διὰ τῶν ἰδίων ἡμῶν χειρῶν τότε κατασκευαζόμενον χήνειον πτερόν, ἐγράφομεν συνήθως ταῦτα· «δοκίμιον τοῦ κονδυλίου καὶ τῆς καλῆς μελάνης;» Ἴσως, λέγομεν ἡμεῖς· ἀλλ' ἂς σκεφθῶσι καὶ ἄλλοι.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 4 Μαρτίου 1886.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Α. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙ

ΕΚ ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΑΕΤΩΜΑΣΙ ΤΟΥ ΝΑΟΥ ΤΗΣ ΑΛΕΑΣ ΑΘΗΝΑΣ ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ

(Πίναξ 2)

Τὰ περισωθέντα ἡμῖν ὀλίγα λείψανα ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀετώμασι τοῦ ναοῦ τῆς Ἀλέας Ἀθηνᾶς ἀγαλμάτων, ἤτοι δύο ἀνθρωπίνους κεφαλὰς καὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ καλυδωνίου κάπρου, παρεγνώρισεν ὁ Milchhöfer, ἐκλαβὼν τὴν μὲν τῶν κεφαλῶν ὡς ἔργον τέχνης «οὐχὶ πρὸ τῶν ἀλεξανδρινῶν χρόνων» τὴν δὲ ὡς «nicht bedeutende und etwas übertriebene Replik eines bekannten Typus» (Mitth. d. deutschen arch. Inst. IV σελ. 133 ἀρ. 24 καὶ 25). Τὰς αὐτὰς κεφαλὰς ἰδὼν καὶ ἐγώ, κατὰ Ἰούλιον τοῦ ἔτους 1879, ἐν τῷ χωρίῳ Πιαλί, παρὰ τῷ εὑρέτῃ χωρικῷ Ι. Κοτσαρίδῃ, καὶ ὁρμηθεὶς ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ἐργασίας αὐτῶν καὶ ἐκ τῆς ἐπιπέδου ἀποκοπῆς τοῦ ἀνωτάτου μέρους τοῦ κρανίου ἑκατέρας αὐτῶν, ἐξέλαβον ὡς προερχομένας ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀετώμασι τοῦ ναοῦ τῆς Ἀλέας Ἀθηνᾶς ἀγαλμάτων, ἄρα ὡς ἔργα τοῦ Σκόπα (ἴδε τὸν ἐν τοῖς Ἀρχείοις τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπ' ἐμοῦ συνταχθέντα τῇ 20 Αὐγούστου 1879 κατάλογον τοῦ ἐν Πιαλὶ Μουσείου, οὗ ἀπόσπασμα ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ *Παρνασσῷ* ἐν μηνὶ Ὀκτωβρίῳ 1879, καὶ τὴν ἐν τῷ Bulletino dell'Instituto di cor. arch. σελ. 199, διατριβήν μου ὑπὸ τὸν τίτλον «Sculture di Scopa ad museo di Tegea»). Τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦτον ἐξέλαβον ὡς ὀρθῶς ἔχοντα οἱ μετὰ ταῦτα ἐπισκεφθέντες τὸ μικρὸν ἐν Πιαλὶ Μουσεῖον ἀρχαιολόγοι, καὶ ἰδίως ὁ Treu (Arch. Zeitung 1880 σελ. 98), ὅστις καὶ ἐδημοσίευσεν ὕστερον τὰς περὶ ὧν ὁ λόγος κεφαλὰς κατὰ σχεδιογραφήματα ἐκπονηθέντα ὑπὸ τοῦ ζωγράφου κ. Gilliéron (Mitth. d.d. arch. Inst. 1881 σελ. 393 κ. ἑ. Πίν. XIX καὶ XV).

Αἱ κεφαλαὶ αὗται ἐκομίσθησαν ἐνταῦθα ἐν μηνὶ Ὀκτωβρίῳ λήξαντος ἔτους, καὶ κατετέθησαν ἐν τῷ Κεντρικῷ Ἀρχαιολογικῷ Μουσείῳ· ἐκομίσθη δὲ καὶ τὸ ἕτερον ἥμισυ τῆς ἑτέρας αὐτῶν, ὅπερ δὲν ἔκειτο ἐν τῷ ἐν Πιαλὶ Μουσείῳ, ἀλλ' ἦτο ἐντετειχισμένον ἐν τῷ τοίχῳ τῆς οἰκίας τοῦ Κοτσαρίδη. Τὰ δύο ταῦτα τεμάχια προσηρμόσθησαν, ὥστε τώρα πρώτην φορὰν γνωρίζομεν ἐντελῶς τὴν λαμπροτάτην ταύτην κεφαλήν, ἣν οὕτω συγκεκολλημένην δημοσιεύομεν ἐνταῦθα, ἐν τῷ Πίνακι 2. κατὰ σχεδιογράφημα γενόμενον ὑπὸ τοῦ κ. Gilliéron, διότι τὸ ἀνωτέρω μνημονευθὲν ἐν Mitth, κ.τ.λ. σχεδιογράφημα, ἐν Πίνακι XV, εἶνε ἀτελές, καίπερ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ κ. Gilliéron ἐκπονηθέν, καθότι τέλειον σχεδιογράφημα δὲν ἦτο δυνατὸν τότε νὰ γείνῃ, ἀφ' οὗ τὸ μὲν ἥμισυ μέρος τῆς κεφαλῆς ἔκειτο, ὡς ἐλέχθη, ἐν τῷ Μουσείῳ, τὸ δὲ ἕτερον ἥμισυ ἀλλαχοῦ.

Σὺν τῷ σχεδιογραφήματι δὲ τούτῳ προσθέτομεν ὡς συμπλήρωμα εἰς τὸ ἀνωτέρω μνημονευθὲν ἄρθρον τοῦ Treu ἐν ταῖς Mitth. κ.τ.λ. καὶ τὰς ἑξῆς παρατηρήσεις:

α') Τὰ δύο τεμάχια τῆς ἐν τῷ ἡμετέρῳ Πίνακι κεφαλῆς προσηρμόσθησαν ἀκριβῶς, ὥστε ἐλλείπει αὐτῇ μόνον σφηνοειδὲς τεμάχιον ἐκ τοῦ μέσου τοῦ μετώπου. Ἡ κόμη δὲν εἶνε τοσοῦτον κεχαρμένη, ὅσον ἡ τῆς ἑτέρας, τῆς ὁλοκλήρου κεφαλῆς (Mitth.

Πίν. XIV),ἀλλ' ἀπετελεῖτο ἐκ μακροτέρων τοὐλάχιστον βοστρύχων, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ὑπὸ τὴν περικεφαλαίαν παρὰ τὰ ὦτα κατερχομένων· ἐκ τούτου δὲ καὶ ἐκ τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ προσώπου παρέχει ὄψιν μᾶλλον γυναικείαν· ὅτι δ' αὕτη εἶνε πιθανῶς κεφαλὴ γυναικὸς ὑπεδήλωσεν ὁ Murray (History of Greeck Sculpture,II σ. 289). Ἀλλ' ἂν τὸ πρᾶγμα οὕτως ἔχει, ἡ ὑπ' ἐξέτασιν κεφαλὴ θὰ εἶνε ἡ τῆς Ἀταλάντης, διότι ἐν ἀμφοτέροις τοῖς ἀετώμασιν οὐδεμία ἄλλη γυναικεία μορφὴ ὑπῆρχεν. Εἰς τὸ συμπέρασμα ὅμως τοῦτο προσκρούει ἡ περικεφαλαία, διότι ἡ Ἀταλάντη οὐδαμοῦ ἐν το ῖς σωζομένοις μνημείοις εἰκονίζεται, ἐφ' ὅσον γνωρίζω, φέρουσα περικεφαλαίαν.

β') Ἡ τοῦ καλυδωνίου κάπρου κεφαλὴ εἶνε ἐντελῶς ἐξειργασμένη καὶ κατὰ τὰ δύο πλάγια μέρη, καὶ ἐν τῷ δεξιῷ ἔχει δύο ὀπάς, ἐν τῇ ἑτέρᾳ τῶν ὁποίων διατηρεῖται ἔτι καὶ τεμάχιον μολύβδου. Δὲν ἐχρησίμευον δὲ αἱ ὀπαὶ αὗται πρὸς προσάρτησιν τῆς κεφαλῆς τῷ τυμπάνῳ τοῦ ἀετώματος, πρῶτον μὲν διότι τὸ μέρος τοῦτο, ἐν ᾧ αἱ ὀπαί, εἶνε ἐντελῶς ἐξειργασμένον, δεύτερον δὲ διότι αἱ ὀπαὶ δὲν βαίνουσι καθέτως, ἀλλὰ πλαγίως. Ἐκ τούτων φαίνεται ὅτι αὗται ἐχρησίμευον πρὸς προσάρτησιν βελῶν, δι' ὧν εἰκονίζετο πληγὲν τὸ ζῷον. Συνήθης δ' ἦτο τοιαύτη τις παράστασις, ὡς δηλοῦται καὶ ἐκ τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ εὑρεθείσης Ἀμαζόνος (Ἀρχ. Ἐφημερὶς 1884. Πίν. 4 ἀρ. 10), ἧς ἡ ἐπὶ τοῦ στήθους μεταξὺ τῶν μαστῶν ὀπὴ πρὸς οὐδὲν ἄλλο βεβαίως ἐχρησίμευε. Ὑπὲρ τοῦ ἰσχυρισμοῦ ἄρα τοῦ Treu, ὅτι ὁ κάπρος ἦτο ἐστραμμένος ἀριστερᾷ τῷ ὁρῶντι, οὐδόλως μαρτυροῦσιν αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος ὀπαί.

γ') Αἱ δύο κεφαλαὶ καὶ ἡ τοῦ κάπρου εὑρέθησαν ἐν τῷ ἀγροκηπίῳ τοῦ Κοτσαρίδη, τῷ κειμένῳ παρὰ τὴν βορειοανατολικὴν γωνίαν τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς· ἀλλ' οὐδεὶς λόγος ἐκ τούτου ὑπάρχει, ἵνα ἰσχυρισθῶμεν ὅτι αἱ κεφαλαὶ αὗται (πλὴν τῆς κεφαλῆς τοῦ κάπρου) προέρχονται ἐκ τοῦ ἀνατολικοῦ ἀετώματος, διότι, καθ' ἃ ἐβεβαίωσέ με ὁ εὑρέτης, ἦσαν ἐντετειχισμέναι ἐν μεταγενεστέρῳ οἰκήματι· ὥστε δυνατὸν κάλλιστα νὰ μετηνέχθησαν ἐκεῖ καὶ ἐκ τοῦ δυτικοῦ ἀετώματος

Π. ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ

ΕΛΕΥΣΙΝΙΑΚΑ ΑΝΑΓΛΥΦΑ

(Πίναξ 3)

Ἐν τῷ ἀνὰ χεῖρας τεύχει δημοσιεύομεν τὰς εἰκόνας δύο ἀναγλύφων ἀνευρεθέντων κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐν ταῖς ἐν Ἐλευσῖνι ἀνασκαφαῖς. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 1 εἶναι, ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης, *τύπος* (relief) (1) σχήματος οὐχὶ τῶν σπανίων. Οἱ πλεῖστοι λ.χ. τῶν τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἀσκληπιείου ἀναθηματικῶν *τύπων* ἔχουσι τὸ αὐτὸ περίπου γενικὸν σχῆμα (2), ἤτοι δύο παραστάδες ὑποβαστάζουσι ἐπιστύλιον μετὰ στέγης ἄνω, ἣν ὑποδηλοῦσι κυρίως οἱ στέφοντες αὐτὴν ἀκροκέραμοι. Ἀλλὰ τὸ ἡμέτερον ἀνάγλυφον διαιρεῖται εἰς δύο ἄνισα τμήματα δι' ἀναγλύπτου ἐν τῷ μέσῳ καθέτου γραμμῆς κατὰ τὴν ἀναλογίαν περίπου τοῦ 2 : 3 (1). Καὶ ἐν μὲν τῷ ἑτέρῳ αὐτῶν εἰκονίζεται ἀνακεκλιμένος καὶ τὸ πλεῖστον κατ' ἐνώπιον ἀνὴρ καθεστηκυίας ἡλικίας, πωγωνοφόρος, περιβεβλημένος ἱμάτιον, ὅπερ καλύπτει μόνον τὸ ἥμισυ περίπου κατώτερον μέρος τοῦ σώματος, ἐπερειδόμενος διὰ τοῦ ἀριστεροῦ ἀγκῶνος ἐπὶ προσκεφαλαίων καὶ κρατῶν τῇ μὲν ἀριστερᾷ *κίστην* τῇ δὲ ὑψωμένῃ δεξιᾷ *ῥυτόν*· ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φαίνεται μηδὲν φέρων οὔτε κάλυμμα οὔτε τι ἄλλο κόσμημα αὐτῆς, πυκνὴ δὲ καὶ μακρὰ κόμη διακέχυται ἔνθεν καὶ ἔνθεν ὄπισθεν τῶν ὤμων. Εἰς τὸ ἄκρον τῆς κλίνης παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἀνδρὸς (οὓς καὶ ἀποκρύπτει) κάθηται γυνὴ ἐν καταγραφῇ εἰκονιζομένη, κατ' ἐνώπιον

(1) Μῆκος τῆς ὅλης πλακὸς 0,70-0,71, ὕψος 0,37-0,38, πάχος 0,05 περίπου. Ὕψος γλυφῆς τὸ μέγιστον 0,02· ὁ λίθος εἶναι Πεντελήσιος.
(2) Παράβ. Mitth. d. In. 1877, σελ. 214, T. XV—XVIII.

(1) Ὅμοιοι τύποι εἰς τμήματα τρόπον τινὰ διῃρημένοι εὑρέθησαν καὶ ἐν τῷ Ἀσκληπιείῳ Ἀθηνῶν. Ἴδε von Sybel, Katal. σελ. 301, ἀριθ. 101.

ὅμως ἐστραμμένον ἔχουσα τὸ πρόσωπον κατὰ τὸ πλεῖστον, περιβέβληται δὲ ποδήρη καὶ μέχρι τοῦ ἀγκῶνος χειριδωτὸν χιτῶνα καὶ ἱμάτιον, ὅπερ ἐπίσης σκεπάζει ἐν μέρει μόνον τὸ κατώτερον μέρος τοῦ σώματος. Τὴν κόμην ἔχει ὄπισθεν ἀναδεδεμένην χωρὶς νὰ διακρίνηται σαφῶς καὶ ὁ τρόπος τῆς ἀναδέσεως αὐτῆς· ἄδηλον ἐπίσης ἂν ἐφόρει ταινίαν ἢ ἄλλο τι παραπλήσιον κόσμημα· ἀμφοτέραις δὲ ταῖς χερσὶ κρατεῖ δυσδιάκριτόν τι ἀντικείμενον. Πρὸ αὐτῶν εἰκονίζεται τράπεζα, ἐφ᾿ ἧς εἶναι ἐναποτεθειμένα τὰ συνήθη ἐκεῖνα στρογγύλα ἢ πυραμιδοειδῆ πράγματα, δι᾿ ὧν, ὡς φαίνεται, οἱ τεχνῖται τῶν τύπων τούτων ἤθελον νὰ παριστῶσι τὰ πρὸς τροφὴν χρήσιμα, ἤτοι τὸν ἄρτον, τοὺς καρποὺς καὶ τὰ παραπλήσια.

Ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ τμήματι εἰκονίζονται πλὴν τοῦ κρατῆρος καὶ τοῦ παρ᾿ αὐτὸν κατ᾿ ἐνώπιον ἱσταμένου γυμνοῦ *οἰνοχόου* τοῦ κρατοῦντος τῇ ὑψωμένῃ δεξιᾷ τὴν *πρόχουν*, ἣν ἄρτι φαίνεται πληρώσας ἐκ τοῦ ἐν τῷ κρατῆρι ποτοῦ, οἰνοχόου, ὅστις ὑποτίθεται ὑπηρετῶν ἀμφοτέροις τοῖς συμπλέγμασι, πλήν, λέγω, τούτων εἰκονίζονται καὶ δύο γυναῖκες· καὶ ἡ μὲν τούτων ἡ παρὰ τὸν οἰνοχόον *ἐν καταγραφῇ* μᾶλλον ἢ *κατ᾿ ἐνώπιον* εἰκονιζομένη κάθηται ἐπὶ *δίφρου* σπονδυλοειδοῦς, ἤτοι σπονδύλῳ κίονος προσομοιάζοντος, καὶ φορεῖ πλὴν τοῦ ποδήρους καὶ μέχρι τοῦ ἀγκῶνος χειριδωτοῦ χιτῶνος καὶ ἱμάτιον, ὅπερ φαίνεται καλύπτον ὄχι μόνον τὸ κατώτερον μέρος τοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὤμους καὶ ἐν μέρει καὶ τοὺς βραχίονας καὶ τοῦ ὁποίου τὴν ἑτέραν ἄκραν ἀνέχει ἐλαφρῶς διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρός· τὴν δεξιὰν ἔχει ἀφελῶς τεταμένην πρὸς τὰ κάτω μόλις ψαύουσαν τὸ σκῆπτρον, ὅπερ μᾶλλον εἰς τὸν ὦμον στηριζόμενον ἵσταται ὄρθιον. Τὸ κτένισμα τῆς κεφαλῆς δὲν διαφέρει τοῦ τῆς ἐν τῷ ἑτέρῳ τμήματι γυναικὸς εἰμὴ μόνον ὅτι ἐνταῦθα διακρίνεται ἡ κόμη διῃρημένη κατὰ τὸ μέσον τοῦ κρανίου διὰ *χωρίστρας*· ἡ ἑτέρα τῶν γυναικῶν κατ᾿ ἐνώπιον εἰκονιζομένη κάθηται ὡσαύτως ἐπὶ ὁμοίου, ὡς ἔστιν εἰκάσαι (1), δίφρου καὶ φορεῖ ἐπίσης ποδήρη ἀχειρίδωτον (;) χιτῶνα καὶ ἱμάτιον, ὅπερ ἀφίνει μόνον τὸ κατὰ τὸν δεξιὸν μαστὸν μέρος τοῦ θώρακος ἀκάλυπτον. Ἡ κόμη φαίνεταί πως περιττότερον διεσκευασμένη· δύο δ᾿ αὐτῆς πλόκαμοι κρέμανται ἑκατέρωθεν τῶν ὤτων μέχρι τῶν μαστῶν ἔμπροσθεν καταπίπτοντες. Ἐν γένει δὲ ἡ ὅλη ἔκφρασις τοῦ προσώπου της ἔχει τι μᾶλλον τὸ *μητροπρεπὲς* (matronal) κατὰ τὴν γνώμην μου. Καὶ τῇ μὲν ἀριστερᾷ ἐκράτει ἴσως σκῆπτρον (1), ὅπερ ὅμως οὕτω συγχέεται μὲ τὴν χωρίζουσαν τὸν ὅλον *τύπον* εἰς τὰ δύο αὐτοῦ τμήματα κάθετον γραμμήν, ὥστε δὲν διακρίνεται, ἡ δὲ παλάμη τῆς χειρὸς φαίνεται οἱονεὶ ἐρειδομένη μόνον ἐκεῖ, τῇ δὲ ὑψωμένῃ δεξιᾷ κρατεῖ ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τῆς ὁμοτραπέζου της στρογγύλον τι πρᾶγμα, ὅπερ ἠδύνατο μέν τις καὶ ὡς στέφανον (2) νὰ ὑπολάβῃ, ἐγὼ ὅμως ὑπολαμβάνω αὐτὸ ὡς *φιάλην*. Πρὸ αὐτῶν ὑπάρχει, ὡς καὶ ἐν τῷ ἄλλῳ τμήματι, τράπεζα καθ᾿ ὅμοιον ὅλως τρόπον διεσκευασμένη.

Ἡ ἐν γένει διατήρησις τοῦ τύπου εἶναι ἐπιεικῶς καλή· ἀλλ᾿ αἱ ῥῖνες εἶναι ὡς τὸ πολὺ ἀποκεκρουσμέναι, ῥύπος δὲ δυσεξίτηλος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ μαρμάρου οὐκ ὀλίγον παραβλάπτει τὴν ὅλην ἐκ τῆς θέας τοῦ ἔργου ἐντύπωσιν. Δῆλον δὲ καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος ὅτι καὶ κατὰ τὴν ἐργασίαν δὲν εἶναι μέγα τι χρῆμα τὸ ἡμέτερον ἀνάγλυφον· καὶ ὅμως τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων (3) τῶν ἐπ᾿ αὐτοῦ ἐπιγραφῶν (ΘΕΩΙ ΘΕΑΙ (4) ΛΥΣΙΜΑΧΙΔΗΣ ΑΝΕΘΗΚΕ) μαρτυρεῖ ὅτι δὲν εἶναι προϊὸν τέχνης πολὺ μεταγενεστέρων χρόνων· καὶ οὐδὲν τὸ παράδοξον, ἀφοῦ ἔχομεν καὶ ἄλλους τοιούτους τύπους ἐπὶ τὸ βαναυσικώτερον εἰργασμένους, καίπερ τῶν καλῶν τῆς τέχνης χρόνων προϊόντα ὄντας, διότι, ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ Friederichs (5), ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ καὶ τότε ὡς καὶ πάντοτε βαναυσικωτέρα τις διὰ τοὺς πολλοὺς τέχνη, ἂν μὴ καλλιτεχνικά, εὔωνα ὅμως δυναμένη νὰ παράγῃ ἔργα.

Ἀλλ᾿ ἂν τὸ ἡμέτερον ἀνάγλυφον δὲν ἔχει αὐτὸ καθ᾿ αὑτὸ ὡς καλλιτεχνικὸν ἔργον ἰδιάζουσαν ἀξίαν, εἶναι ἀναντιρρήτως καὶ διὰ τὸν τόπον τῆς εὑρέσεως καὶ διὰ τὴν εἰκονιζομένην παράστασιν λόγου ἄξιον·

(1) Τὸ κάθισμα καλυπτόμενον καθ᾿ ὁλοκληρίαν ὑπὸ τῆς καθημένης εἶναι παντάπασιν ἀόρατον.

(1) Λέγω σκῆπτρον διότι πρὸς δᾷδα δὲν δεικνύει ὁμοιότητα.

(2) Παράβ. Élite Céramog. Τομ. 3, Plan. 39.

(3) Τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων καὶ ὁ τρόπος τῆς γραφῆς αὐτῶν φαίνονταί μοι μαρτυροῦντα οὐχὶ νεωτέρους τῶν τῆς 3ης ἑκατονταετηρίδος π. Χ. χρόνους.

(4) Περὶ τῶν ὀνομάτων τούτων, δι᾿ ὧν ἐδηλοῦντο ὁ Πλούτων καὶ ἡ Περσεφόνη, παράβ. καὶ Bull. d. C. Hell. 1883, σελ. 399-401.

(5) Bausteine, σελ. 213 τῆς ἐκδόσεως τοῦ 1868.

διότι δὲν ἀνάγεται βεβαίως τὸ ἡμέτερον ἀνάγλυφον εἰς τὴν πολυπληθῆ τάξιν τῶν *τύπων* ἐκείνων τῶν εἰκονιζόντων τὸ καλούμενον *νεκρόδειπνον* (1) καὶ εἶναι, ὅσον ἐγὼ οἶδα, τὸ πρῶτον ἐν λίθῳ παράδειγμα, ὅπερ, ὁμοιάζον ἀληθῶς πρὸς ἐκείνους κατὰ τὴν παράστασιν, ἀναφέρεται ὡς ἡ ἐπιγραφὴ ἀριδήλως μαρτυρεῖ εἰς *θεούς* (2). Καὶ ὅμως ὁ τύπος καὶ εἰς θεοὺς ἀναφερόμενος δὲν ἦν ἄγνωστος (3) καὶ ὁ ἐν τῷ Ἅδῃ δεῖπνος τοῦ Πλούτωνος καὶ τῆς Περσεφόνης (ἤτοι τοῦ *θεοῦ* καὶ τῆς *θεᾶς* τοῦ ἡμετέρου ἀναγλύφου) ἔκπαλαι ἐμυθολογεῖτο καὶ *θεοξένια* ἑορτὴ πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος ἤγετο καὶ τέλος ἡ *στρῶσις τῆς κλίνης* καὶ ἡ κόσμησις τῆς τραπέζης στενῶς ἦτο συνδεδεμένη πρὸς τὴν λατρείαν θεῶν τινων (4). Προκειμένου μάλιστα περὶ τοῦ Πλούτωνος δύο ἐν Ἀθήναις παρὰ τὸν Ἄρειον Πάγον εὑρεθεῖσαι ἐπιγραφαὶ (5) ἀναφέρουσιν, ὅτι ὁ Ἱεροφάντης ἐξελέξατο τοὺς δεῖνα καὶ δεῖνα ἵνα ἐπιμεληθῶσι τῆς *στρώσεως τῆς κλίνης καὶ τῆς κοσμήσεως τῆς τραπέζης* κατὰ τὴν μαντείαν τοῦ θεοῦ. Ἴσως καθ' ὁμοιόν τινα τρόπον νὰ ἐγίνετο τὸ πρᾶγμα καὶ ἐν Ἐλευσῖνι, ὁ δὲ ἡμέτερος *Λυσιμαχίδης* εἷς ὢν πιθανῶς ποτε τῶν εἰς τὸ ἔργον ταχθέντων ἢ καὶ μόνος αὐτὸ ἐπιτελέσας ἠθέλησε καὶ δι' ἀναθήματος νὰ ἐπιδείξηται τὴν ἑαυτοῦ εὐσέβειαν. Ἀλλ' ἡ εὐσέβεια τοῦ ἀναθέντος θὰ προσέκρουε καὶ εἰς τὸ ἑαυτοῦ καὶ εἰς τὸ γενικὸν θρησκευτικὸν συναίσθημα τῶν συμπατριωτῶν του, ἂν γεραίρων δι' οἵους δήποτε λόγους τὸν *θεὸν* καὶ τὴν *θεάν*, ἤτοι τὸν Πλούτωνα καὶ τὴν Περσεφόνην, παρημέλει νὰ ἐκδηλώσῃ εὐθὺς ἀμέσως καὶ πρὸς τὴν ἑτέραν μεγάλην θεάν, τὴν

(1) Παράβ. περὶ τούτων Arch. Zeit. 1882, σελ. 300 καὶ ἑξῆς, ἔνθα καὶ πᾶσα σχεδὸν ἡ λοιπὴ περὶ αὐτῶν βιβλιογραφία εὕρηται.

(2) Τὸ τοῦ Πειραιῶς ἀνάγλυφον (Mittheil. d. D. In. 1882, σελ. 389, T. XIV) δὲν εἰκονίζει κυρίως δεῖπνον, ἡ δὲ ἐπιγραφή του φαίνεται ὄντως οὖσα οὐχὶ γνησία, ἀλλὰ κίβδηλος, ἐν ἀρχαίοις μὲν πάντως χρόνοις ἐγχαραχθεῖσα, ἀλλὰ πολὺ μεταγενεστέροις τῆς ποιήσεως αὐτοῦ τοῦ ἀναγλύφου.

(3) Παράβ. Mon. In. d. l'In. Arch. Τόμ. V, T. 49 καὶ Annali 1853, σελ. . . Ἴσως δὲ καὶ ἐν ἄλλοις ἀγγείοις ἀπαντῶσιν ὅμοιαι παραστάσεις, ἤτοι θεῶν μετὰ θεαινῶν ἐν δείπνῳ, καὶ διέλαθον τὴν ἐμὴν ἔρευναν δι' εὐνοήτους λόγους.

(4) Παράβ. Girard, L'Asklépieion d'Athènes, σελ. 107 καὶ ἑξῆς καὶ τὰς ἐκεῖ παραπομάς. Ἀρχ. Ἐφημ. 1884, σελ. 71, στίχ. 76.

(5) Ἴδε Hermes VI, (1872) σελ. 107-108· ὁ κ. Köhler ἀναφέρει τὰς ἐπιγραφὰς εἰς τὸ παρὰ τὸν Ἄρειον Πάγον κείμενον ἱερὸν τοῦ Πλούτωνος τὸ παρὰ τὸ ἱερὸν τῶν Εὐμενίδων, πλησίον τοῦ ὁποίου εὑρέθησαν ἀμφότεροι οἱ λίθοι. Ὁ κ. Foucart νομίζει ὅτι πρέπει νἀναφέρωνται μᾶλλον εἰς τὸ Ἐλευσίνιον τὸ ἐν Ἄστει (Bull. d. C. Hell. 1883, σελ. 392).

Δήμητρα, τὸν σεβασμόν του. Ἡ ἔννοια δηλ. τῆς *συνδιαλλαγῆς* τῆς Δήμητρος πρὸς τὸν Πλούτωνα καὶ κατ' ἀκολουθίαν καὶ τῆς ἀνόδου τῆς *Κόρης* ἦτο ἡ κυριεύουσα τῶν καρδιῶν τῶν ἀνθρώπων ἐν τῇ Ἐλευσινιακῇ λατρείᾳ, ὁ δὲ Πλούτων, λατρευόμενος ἐν αὐτῇ καὶ μετὰ τὴν διὰ τῆς ὀρφικῆς καλουμένης ποιήσεως εἰσαγωγὴν τοῦ Βάκχου, ἐλατρεύετο κυρίως οὐχὶ ὡς ὁ στυγνὸς καὶ ἀμείλικτος θεὸς τοῦ Ἅδου, οὐχὶ ὡς ὁ ἄγριος τῆς Περσεφόνης ἅρπαξ, ἀλλ' ὡς θεὸς συντελῶν ἐπίσης εἰς τὴν καρποφορίαν τῆς γῆς, ὡς θεὸς *πλουτοδότης* (1) (καὶ ἡ ἤρεμος καὶ μειλίχιος εἰκὼν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἀναγλύφῳ ἐπικυροῖ, νομίζω, τούτους τοὺς λόγους μου) (2) ὡς ὁ στέρξας τέλος νὰ κρατῇ παρ' ἑαυτῷ τὴν Κόρην τὸ $^1/_3$ μόνον τοῦ ἐνιαυτοῦ, νἀφίνῃ δ' αὐτὴν νἀνέρχηται καὶ διατρίβῃ παρὰ τῇ μητρὶ τὸ ἐπίλοιπον τοῦ χρόνου. Καὶ ἐντεῦθεν καθ' ἡμᾶς ἡ ἐν τῷ ἑτέρῳ τμήματι τοῦ ἡμετέρου *τύπου* ἀπεικόνισις τῶν δύο μεγάλων θεῶν. Ἡ Περσεφόνη δὲν εἶναι πλέον ἐνταῦθα ἡ δειλὴ κόρη, ἀλλ' ἡ σύζυγος τοῦ Πλούτωνος καὶ δέσποινα τοῦ Ἅδου, σκῆπτρον κρατοῦσα καὶ τὴν ἀναβολὴν σοβαρωτέραν ἔχουσα, ἡ δὲ Δημήτηρ οὐχὶ ἡ κατὰ θεῶν καὶ ἀνθρώπων ὠργισμένη ἐπὶ τῇ ἁρπαγῇ τοῦ τέκνου της θεά, ἀλλ' ἡ χαίρουσα ἐπὶ τῇ ἐπανόδῳ τῆς πολυποθήτου θυγατρός της καὶ ξενίζουσα αὐτὴν ἐν τῷ ἱερῷ της τόπῳ καὶ ἕτοιμος πληρώσασα νὰ προσφέρῃ αὐτῇ τὴν *φιάλην*· πράξεις αὗται ἐκδηλοῦσαι σαφέστατα τὸ μέγα τῆς φύσεως δρᾶμα τῆς κατακρύψεως τῶν καρπῶν ἐν τῇ μητρὶ γῇ τὸν χειμῶνα καὶ τῆς ἀναβιώσεως αὐτῶν κατὰ τὸ ἔαρ, ἐξ οὗ καὶ ἐπήγασεν ὁ ὅλος περὶ τὴν Δήμητρα καὶ τὴν Κόρην μῦθος.

Τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2 ἀναγλύφου (3) δὲν σώζεται, ὡς

(1) Ἴδε Preller, Gr. Myth. 1, σελ. 657, Bull. d. C. Hell. 1883, σελ. 398

(2) Συνήθως εἰκονίζεται κρατῶν κέρας ἀμαλθείας καὶ σκῆπτρον ἢ δίκελλαν. Τὸ ῥυτόν, ὅπερ ἐνταῦθα κρατεῖ, ἔχει σχέσιν μὲ τὴν ὅλην τοῦ δείπνου παράστασιν. Ἀλλ' ἴσως καὶ ἡ *κίστη*, τὸ κοινὸν ἔχουσα σχῆμα τῶν τοιούτων σκευῶν, οὐδεμίαν ἔχει ἐνταῦθα ἰδιαιτέραν σημασίαν. Ὅτι ὅμως καὶ ἐν τῇ Ἐλευσινιακῇ λατρείᾳ ἡ λεγομένη *μυστικὴ κίστη* (ἥτις ἐν τοῖς σωζομένοις μνημείοις τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων εἰκονίζεται καθ' ὅλως ἴδιον σχῆμα) σπουδαῖον διεδραμάτιζε πρόσωπον, εἶναι γνωστὸν (Παράβ. Hermes 3, σελ. 326 καὶ ἑξῆς. Philologus 25, σελ. 16). Τί ἀληθῶς κρατεῖ ἐν ταῖς χερσὶν ἡ Περσεφόνη εἶναι, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἶπον, δυσδιάκριτον· ἀλλ' ἴσως καὶ τοῦτο εἶναι ἀγγεῖον κατὰ τὴν χρῆσιν τοὐλάχιστον οὐχὶ τοῦ *ῥυτοῦ* διάφορον.

(3) Ἂν εὑρεθῶσι καὶ ἄλλα τεμάχια καὶ συμπληρωθῇ κάπως τὸ

βλέπει ὁ ἀναγνώστης ἢ μικρὸν μόνον μέρος (1). Ὁ λίθος (Πεντελήσιος) σῶος εἶναι μόνον πρὸς τὰ ἄνω, ἐξέλιπε δ' αὐτοῦ οὐ μόνον πρὸς τὰ κάτω, ἀλλὰ καὶ δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν ἱκανὸν μέρος. Τούτου δ' ἕνεκα καὶ ἡ ἐπιγραφὴ περιῆλθεν ἡμῖν κολοβή, ὧδέ πως φθεγγομένη·

Λακρατείδης Σωστράτου Ἰκαρι]εὺς (2) ἱερεὺς θεοῦ καὶ θεᾶς καὶ Εὐβουλέω[ς (. . . . .);
. . . . ΓΕΤΩΝ ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν ὑῶν Σωστράτ[ου (. . . . .);
. . . . καὶ τῆς θυ]γατρὸς χαριστήριον Δήμητρι καὶ Κόρῃ (. . . . .);
ἀνέθηκεν.

Πλού-	Θεά.	Λακρατεί[δης
των.		Σωστράτ[ου
Τριπτόλε-		Ἰκαριεύς.
[μος].		

Ὁ ἀναγνώστης ἐννοεῖ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς πόθεν λαβὼν τὸ ὄνομα τοῦ ἀναθέντος συνεπλήρωσα τὸν πρῶτον στίχον κατὰ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ. Καὶ τῷ ὄντι τὰ πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ θεατοῦ καὶ κεχωρισμένα τρόπον τινὰ τρία ἐκεῖνα ὀνόματα *Λακρατείδης Σωστράτου Ἰκαριεὺς* τί ἄλλο ἠδύναντο νὰ δηλῶσι ἢ τὸ ὄνομα τοῦ ἀναθέντος, εἰκονιζομένου, ἐννοεῖται, ἐκεῖ ὡς σεβίζοντος τὸ θεῖον (adorant); Τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀληθῶς οὐχὶ τῶν συνήθων καὶ ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἀναγλύφῳ φαίνεταί πως καὶ περιττὸν ὄν, ἀφοῦ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ὅλης ἀναθηματικῆς ἐπιγραφῆς ὑπῆρχε βεβαίως τὸ ὄνομα τοῦ ἀναθέντος, ἀλλ' οὐδεμία ἄλλη ἐξήγησις αὐτοῦ μοὶ φαίνεται δυνατή, ἡ δὲ ἐπανάληψις τοῦ ὀνόματος τοῦ πατρὸς τοῦ Λακρατείδου εἰς ἕνα τῶν υἱῶν του συμβάλλεται εἰς ὑποστήριξιν τῆς εἰρημένης γνώμης, ἣν ὑπέβαλέ μοι πρῶτος φίλος ἀνὴρ συζητῶν πρὸς ἐμὲ τὸ πρᾶγμα καὶ τοὺς γνωστοὺς ἐκείνους ἀναθηματικοὺς *τύπους* τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἀσκληπιείου εἰς σύγκρισιν προβαλλόμενος (3).

Ἀλλ' ἔχοντες οὕτω τὸ ὄνομα τοῦ ἀναθέντος καὶ κατ' ἀκολουθίαν τὴν ἀρχὴν τοῦ πρώτου στίχου ἀγνοοῦμεν ἂν ἔχωμεν καὶ τὸ τέλος αὐτοῦ σὺν τῇ

ἀνάγλυφον (καὶ πᾶσα ἐλπὶς περὶ τούτου δὲν ἀπωλέσθη ἀκόμη) οὐδὲν τὸ κωλῦον νἀπεικονίσωμεν αὐτὸ καὶ πάλιν συμπεπληρωμένον.

(1) Μῆκος ἤτοι πλάτος 1,25, ὕψος 0,35, πάχος τῆς πλακὸς 0,10 περίπου.

(2) Ἀνὴρ τὸ αὐτὸ φέρων ὄνομα φέρεται ἀναγεγραμμένος καὶ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ἀριθ. 1047 τοῦ C. I. A. II, εἰς ἣν ὁ καθηγητὴς κ. Κουμανούδης μὲ παρέπεμψε.

(3) Παράβ. Ἀθην. 5, σελ. 321, ἀριθ. 48, Mittheil d. D. Ar. In. 1877, σελ. 214 καὶ 243, Arch. Zeitung 1877, σελ. 140, ἀριθ. 1, 8 καὶ 41. Ἐν τούτοις ὅμως ἡ ὀνοματοθεσία τῶν ἀναθέντων ἦτο ἀληθῶς ἀναγκαία, ἀφοῦ ἄλλως πως δὲν ἐδηλοῦντο, ὡς φαίνεται, τὰ ὀνόματά των. Ἄλλα ὅμοια παραδείγματα δὲν μοὶ εἶναι γνωστά.

προσθήκῃ μόνον τοῦ τελικοῦ Σ τῆς γενικῆς *Εὐβουλέως*, διότι ἀπίθανον δὲν εἶναι νὰ ἐξέλιπε τῆς πλακὸς καὶ δεξιόθεν ἐπίσης καὶ ἑπομένως καὶ τῆς ἐπιγραφῆς ὄχι σμικρὸν μέρος. Ὅπως ποτ' ἂν ᾖ ὅμως ἡ συμπλήρωσις τῆς ἀρχῆς τοῦ δευτέρου στίχου εἶναι δυσχερής, ἂν μὴ καὶ ἀδύνατος, καὶ ὁμολογῶ ὅτι δὲν κατώρθωσα νὰ εὕρω ἱκανοποιοῦσάν με λέξιν καὶ ἔννοιαν, εἰς ἣν νἀναφέρω τὰ πρῶτα σωζόμενα αὐτοῦ γράμματα ΓΕΤΩΝ ἢ ΤΕΤΩΝ, διότι καὶ Τ δυνατὸν νὰ ἦτο τὸ πρῶτον αὐτῶν. Τὰ λοιπὰ εἶναι εὐνόητα· ἀναλόγως τοῦ *χώρου* θὰ ὑποθέσωμεν *δύο* ἢ *τρεῖς* τοὺς υἱοὺς τοῦ ἀναθέντος, τῆς θυγατρός του δι' ἕνα οἷόν δήποτε λόγον μνημονευθείσης ἁπλῶς ἄνευ τοῦ κυρίου αὐτῆς ὀνόματος (1), καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ τρίτου στίχου, ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ὄντως καὶ δεξιόθεν εἶναι ἱκανῶς ἀποκεκρουσμένος ὁ λίθος καὶ κατ' ἀκολουθίαν κεκολοβωμένη καὶ ἡ ἐπιγραφή, νὰ προσθέσωμεν ἀκόμη καὶ *Πλούτωνι*. Ὁ τέταρτος στίχος οὐδὲν ἄλλο νομίζω περιεῖχε ἢ τὸ ῥῆμα *ἀνέθηκε* κατὰ τὸ μέσον που τοῦ ὅλου πλάτους τῆς πλακὸς ἐγκεχαραγμένον. Κατὰ δὲ ταῦτα ὄχι μόνον τοῦ ὕψους τὸ πλεῖστον, ἀλλὰ καὶ τοῦ πλάτους τοῦ ἡμετέρου *τύπου* (relief) τὸ ἥμισυ σχεδὸν ἀπωλέσθη. Τῶν δ' ἐν αὐτῷ ἀναγεγλυμμένων ποτὲ (ἐκτύπως πάνυ καὶ εἰς τὸ φυσικὸν περίπου μέγεθος) μορφῶν σώζονται μόνον μιᾶς μὲν ἀνδρικῆς ἡ κεφαλὴ μέχρι που τοῦ στόματος (καὶ αὕτη σφόδρα ἠκρωτηριασμένη) ἑτέρας δὲ γυναικείας ἡ κεφαλὴ ὡσαύτως ὁλόκληρος, ἤτοι μέχρι τοῦ λαιμοῦ, ἀλλ' ἐπίσης ὄχι ἀλώβη-

(1) Ἐκλαμβάνω οὕτω τὸ πρᾶγμα, διότι δὲν γνωρίζω παράδειγμα, ἔνθα νὰ προηγῆται τὸ *κύριον* τοῦ *προσηγορικοῦ* ὀνόματος.

τος (1). Καὶ αὕτη μὲν εἰκόνιζε τὴν Περσεφόνην, ἐκεῖνος δὲ τὸν Πλούτωνα, ὡς αἱ παρὰ τὰς σωζομένας κεφαλὰς ἐπιγραφαὶ δηλοῦσι (2). Ἀλλὰ καὶ ἄνευ τούτων (τῶν ἐπιγραφῶν) δύσκολος δὲν θὰ ἦτο ἡ ἀναγνώρισις τοῦ Πλούτωνος τοὐλάχιστον, διότι ὁ τοῦ ἡμετέρου τύπου τεχνίτης εἰκόνισεν αὐτὸν οὐχὶ ἤρεμον καὶ μειλίχιον, οὐχὶ μεγαλοπρεπῆ ἔχοντα τὴν ἔκφρασιν καὶ τῷ Διὶ ἢ τῷ Ἀσκληπιῷ (ὅστις, ὡς γνωστόν, ἐν πολλοῖς τοιούτοις *τύποις* κατὰ τὸν Δία εἰκονίζεται) ὁμοιάζοντα, οὐχὶ δηλ. τοιοῦτον, οἷον ἔγλυψεν αὐτὸν ὁ τοῦ ἑτέρου ἀναγλύφου τεχνίτης, ἀλλὰ στυγνόν πως τὴν μορφὴν καὶ ἀγριωπὸν τὴν ἔκφρασιν καὶ τὴν κόμην ἄτακτον φέροντα, οἷον δηλ. συνείθιζε νὰ εἰκονίζῃ ἀληθῶς ἡ τέχνη τὸν ἀμείλικτον καὶ ἀδάμαστον θεὸν τοῦ Ἅδου. Τῆς *θεᾶς* ἡ ἔκφρασις εἶναι ἤρεμος καὶ σοβαρά, ἀλλὰ καὶ παντάπασιν ἀδιάφορος. Ἀμφότεροι δὲ ἐκράτουν ἐν τῇ ἀριστερᾷ σκῆπτρον καὶ εἶχον ἐστραμμένα πρὸς ἀλλήλους τὰ νῶτα βλέποντες ἡ μὲν θεὰ πρὸς τὰ δεξιά, ὁ δὲ Πλούτων πρὸς τἀριστερὰ τοῦ ὁρῶντος (3). Εἰ δὲ καὶ περὶ τῆς τέχνης καὶ ἐργασίας ἀνάγκη νὰ ῥηθῇ τι ἐν τοιαύτῃ τοῦ ἀναγλύφου καταστάσει, τὸ ἔργον φαίνεταί μοι ἄξιον προϊὸν τῶν χρόνων, οὓς τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων τῆς ἐπιγραφῆς μαρτυρεῖ. Παρὰ τὴν θεὰν καὶ πρὸς αὐτήν, ὡς εἰκός, βλέπων εἰκονίζετο, ὡς εἴπομεν, ἴσως ὀλίγον τι μικρότερος τὸ μέγεθος, αὐτὸς ὁ ἀναθεὶς τὸν *Τύπον Λακρατείδης Σωστράτου Ἰκαριεὺς* καὶ πιθανῶς ὄχι μόνος ἀλλὰ μετὰ τῶν υἱῶν καὶ τῆς θυγατρός του (4) παρὰ δὲ τὸν Πλούτωνα ὁ Τριπτόλεμος ἐπίσης, ὡς νομίζω, πρὸς τὸν Πλούτωνα βλέπων καὶ τῇ ἀριστερᾷ (;) δᾷδα κρατῶν. Ὄπισθεν δὲ τοῦ Τριπτολέμου θὰ εἰκονίζετο ἡ Δημήτηρ καὶ ἴσως ὄπισθεν ταύτης, ἂν ὑπῆρχε χῶρος, καὶ ὁ ἥρως Εὐβουλεύς (5), ὁ καὶ ἀδελφὸς κατά τινα τοῦ μύθου

(1) Πλὴν τῶν ἄλλων μερικωτέρων βλαβῶν ἡ κεφαλὴ εἶναι, ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης καὶ ἐν τῇ εἰκόνι, διῃρημένη εἰς δύο εὐτυχῶς καθ' ὁλοκληρίαν σχεδὸν προσαρμόζοντα τεμάχια.

(2) Περὶ ταύτης τῆς συνηθείας, τῆς δι' ἐπιγραφῶν δηλ. δηλώσεως τῶν εἰκονιζομένων, παράβ P. Girard, l'Asclépieion, σελ. 45-46 καὶ τὰς ἐκεῖ παραπομπὰς καὶ σημειώσεις.

(3) Τὰ σωζόμενα πρόσωπα εἶναι ἀληθῶς ἀναγεγλυμμένα πλέον ἢ κατὰ τὰ $^{3}/_{4}$ κατ' ἐνώπιον, οὐδὲν ἧττον ὅμως ἡ θέσις τῶν ὅλων μορφῶν πρέπει νὰ ἦτο οἵα ἀνωτέρω περιγράφεται.

(4) Ἴσως ἐπαναλαμβάνοντο τὰ ὀνόματα παρὰ τὰς κεφαλὰς τῶν ἀναγεγλυμμένων μορφῶν τῶν τέκνων τοῦ ἀναθέντος ἢ τοὐλάχιστον τὸ τῆς θυγατρός του ὄνομα πρὸς ἀποφυγὴν πάσης συγχύσεως.

(5) Παράβ. περὶ τούτου Preller, Gr. Mythol. 1, σελ. 639 καὶ 659

παραλλαγὴν τοῦ Τριπτολέμου, ὁ *σύνναος* τοῦ *θεοῦ* καὶ τῆς *θεᾶς* καὶ συλλατρευόμενος αὐτοῖς. Τοιοῦτον δὲ ὂν τὸ ἡμέτερον ἀνάγλυφον περίπου, οἷον προσεπάθησα διὰ συντόμου περιγραφῆς νὰ ἀναπαραστήσω ἐνταῦθα, θὰ ἦτο ἀληθῶς, ἂν ὁλόκληρον ἐσώζετο, οὐ μόνον διὰ τὴν παράστασιν ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὸ αὐτοῦ μόνον τὸ μέγεθος ἄξιον λόγου χρῆμα. Καὶ ὅτι μὲν ὁ Τριπτόλεμος, ὁ ἐθνικὸς οὗτος ἥρως τῶν Ἀθηναίων καὶ τὸ *σκεῦος τῆς ἐκλογῆς* (ἂς μοὶ ἐπιτραπῇ ἡ ἔκφρασις) ἀμφοτέρων τῶν μεγάλων θεῶν, πρῶτος δ' αὐτῶν ἱερεύς (1), ἐν δὲ τῷ Ἅδῃ εἷς τῶν δικαστῶν (2), συνεικονίζετο συλλατρευόμενος μετὰ τῆς *Ἐλευσινιακῆς Τριάδος* (Δήμητρος, Περσεφόνης καὶ Πλούτωνος) οὐδὲν ἔχει ἴσως τὸ παράδοξον (3)· καινοφανὴς ὅμως εἶναι, ὅσον ἐγὼ οἶδα, ἡ ἀπεικόνισις αὐτοῦ δᾷδα κρατοῦντος. Ἡ τέχνη καὶ μάλιστα ἡ ἀγγειογραφία ἐκ τῶν περὶ τὰς δύο μεγάλας θεὰς μύθων ἠγάπησε μάλιστα τὸν περιγράφοντα τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Δήμητρος ἀνὰ τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης εἰς διδασκαλίαν τῶν ἀνθρώπων πρὸς σπορὰν τῶν καρπῶν καὶ τοῦτον τὸν μῦθον ποικιλοτρόπως ἀληθῶς ἀπεικόνισε (4)· ἀλλὰ καὶ ὅπου δὲν πρόκειται περὶ τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ ταύτης, ὅπου δηλ. συμπαρίσταται καὶ ὁ Τριπτόλεμος τοῖς ἄλλοις θεοῖς ὡς θεὸς καὶ αὐτός (5), εἰκονίζεται πάντοτε σχεδὸν ἀχώριστος τοῦ πτερωτοῦ αὐτοῦ ἅρματος καὶ σκῆπτρον τῇ χειρὶ συνήθως κρατῶν. Ἐδόθη λοιπὸν αὐτῷ ἐν τῷ ἡμετέρῳ *ἀναγλύφῳ* ἁπλῶς ὡς γενικὸν σύμβολον καὶ γνώρισμα τῆς ἐν Ἐλευσῖνι λατρείας ἡ δᾷς ἢ καὶ δι' αὐτῆς ὡς καὶ διὰ τῆς ἐν γένει ἀπεικονίσεως τοῦ Τριπτολέμου ἠθέλησεν ὁ ἀναθεὶς νὰ συνδέσῃ τὸ ἀνάθημά του πρός τινα τῶν εἰς τὰς θεὰς καὶ τὸν Πλούτωνα ἀναφερομένων μύθων; Ἢ μήπως ἐκράτει τὴν δᾷδα ἡ Δημήτηρ ὁ δὲ *παῖς*

καὶ τὰς ἐκεῖ σημειώσεις, Foucart, Bull. d. C. Hell. 1883, σελ. 400, Michaelis, J. of Hel. Stud. 1885, σελ. 307.

(1) Preller, Gr. Mythol. 1, σελ. 625.

(2) Preller, ἔνθ. ἀν. σελ. 678 καὶ τὴν ἐκεῖ 1ην σημείωσιν.

(3) Ἐν τῇ ἐν Ἐλευσῖνι εὑρεθείσῃ ἐπιγραφῇ τῶν ἀπαρχῶν φέρεται (στίχ. 38-39).

. . . . καὶ τῷ Τριπτολέμῳ καὶ τῷ Θεῷ καὶ τῇ Θεᾷ καὶ τῷ Εὐβούλῳ ἱερεῖον ἑκάστῳ τέλειον . .

(Ἀθην. 8, σελ. 410 = Bul. d. C. Hell. 1880, σελ. 227).

(4) Παράβ. Müller-Vieseler, D. A. K. 11, ἀριθ. 112α καὶ ἑξῆς. Καὶ Strube Studien über den Bilderkreis von Eleusis, σελ. 1-12.

(5) Com. Rendu 1862, σελ. 35-53, Pl. III.

Τριπτόλεμος ἦν ἀναγεγλυμμένος μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ Πλούτωνος; Ὁ χῶρος φαίνεταί μοι ὄχι ἀρκετός, ἄν, ὡς ὑποθέτω, τὸ ἡμικυκλικὸν ἐκεῖνο θραῦσμα τοῦ λίθου τὸ παρὰ τὴν δᾶδα ὑποσημαίνει ὅτι ἐκεῖθεν ἀπεκρούσθη ἡ κεφαλὴ τῆς εἰκονιζομένης ποτὲ ἐκεῖ μορφῆς. Ἀλλ᾽ ἐχέτωσαν ταῦτα, ὅπως ἂν εἶχον, βέβαιον εἶναι ὅτι κεκτήμεθα καὶ ἐν τούτῳ ἓν ἔτι μαρτύριον οὐ μόνον τῆς καθόλου λατρείας τοῦ Πλούτωνος ἐν Ἐλευσῖνι, ἀλλὰ καὶ τῆς στενῆς αὐτοῦ πρὸς ἀμφοτέρας τὰς μεγάλας θεὰς σχέσεως καὶ μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν ὑπὸ τῆς ὀρφικῆς ποιήσεως τοῦ Βάκχου ἐν τῇ Ἐλευσινιακῇ λατρείᾳ.

Καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ ἡμέτερα ἀνάγλυφα. Εἶπον δὲ ἤδη τοῦ λόγου ἀρχόμενος ὅτι εἶναι λόγου ἄξια καὶ διὰ τὸν τόπον τῆς εὑρέσεως αὐτῶν. Καὶ τῷ ὄντι εὑρέθησαν καὶ ταῦτα μετὰ καὶ ἄλλων τινῶν γλυπτῶν ἔργων εἰς τὰ χώματα τὰ καλύπτοντα τὰ ὀλίγα σωζόμενα *ἐδάφη τῆς κατασκευῆς* μικροῦ τινος οἰκοδομήματος (6,70×5,70 περίπου) σχῆμα ναοῦ ἐν παραστάσιν ἔχοντος καὶ κειμένου πρὸς δυσμὰς τῶν μικρῶν Προπυλαίων παρὰ τὸν σπηλαιώδη βράχον, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὁποίου εἶναι ἐκτισμένον τὸ ἐκκλησίδιον τῆς Παναγίας (1). Θὰ ἦτο λοιπὸν τολμηρὸν νἀναγνωρίσῃ τις ἐν τούτοις τοῖς ἐρειπίοις τὰ λείψανα τοῦ Ναοῦ τοῦ Πλούτωνος, οὗ μνημονεύει τὸ πρῶτον ἡ μεγάλη Ἐλευσινιακὴ ἐπιγραφὴ ἡ ἀναγράφουσα τὸν λόγον τῶν Ἐπιστατῶν τοῦ μεγάλου Ναοῦ κατὰ τὸν ἐπὶ Κηφισοφῶντος ἄρχοντος (329/28) ἐνιαυτόν (2); Ὄχι μόνον ἡ εὕρεσις ἐν τοῖς ἐκεῖ χώμασι τῶν δύο περὶ ὧν ὁ λόγος ἀνωτέρω ἀναγλύφων (3), ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ τόπος διὰ τὸ σπηλαιῶδες τοῦ ἐκεῖ βράχου φαίνονται ἐπικυροῦντα ταύτην τὴν γνώμην. Διότι δὲν εἶναι ἄγνωστον ὅτι κατὰ τὴν Ἀττικὴν τοῦ μύθου παράδοσιν οὐ μόνον ἡ *ἁρπαγή*, ἀλλὰ καὶ ἡ *ἄνοδος* τῆς Κόρης (4) ἐγένετο ἐν Ἐλευσῖνι, προκειμένου δὲ νὰ ἱδρυθῇ εἰς ἀνάμνησιν τούτου τοῦ γεγονότος (τῆς

(1) Παράβ. καὶ Πρακτ. Ἀρχ. Ἑταιρ. τοῦ 1885, σελ.

(2) Ἴδε Ἀρχ. Ἐφημ. 1883, σελ. 109 καὶ ἰδίᾳ Bull. d. Cor. Hell. 1883, σελ. 388-390.

(3) Τὸ πρῶτον τούτων (τὸ σῶον) εὑρέθη εἰς τὰ ἔξω τοῦ οἰκοδομήματος 4-5 βήματα πρὸς ἀνατολὰς τῆς ἀνατολικῆς αὐτοῦ πλευρᾶς καὶ εἰς βάθος 1,00-1,20 περίπου Γ. Μ. ὑπὸ τὸ σημερινὸν ἔδαφος. Τὸ ἕτερον εὑρέθη ἐν τοῖς καλύπτουσιν αὐτὰ τὰ λείψανα τοῦ οἰκοδομήματος χώμασιν εἰς ὅμοιον περίπου βάθος.

(4) Παράβ. Förster, Der Raub und die Rückkehr der Persephone, σελ. 43-46 καὶ τὰς ἐκεῖ σημειώσεις καὶ παραπομπάς.

ἀνόδου) καὶ εἰς τιμὴν τοῦ *πλουτοδότου θεοῦ* ναΐσκος παρὰ τὸν μεγάλον, ἐννοεῖται, ναὸν τῶν δύο *θεῶν*, καταλληλότερος δὲν ἠδύνατο νὰ εὑρεθῇ τόπος. Ἐκεῖ ὁ βράχος παρείχετο τῷ θεατῇ τὴν ἔννοιαν τῶν *χασμάτων τῆς γῆς* ἤτοι τῶν *στομάτων τοῦ Ἅδου*, δι᾽ ὧν ἐπανῆλθεν εἰς τὸ φῶς πρὸς τὴν μητέρα της ἡ Περσεφόνη καὶ τοῦτο συνέβαλλε βεβαίως ὄχι ὀλίγον εἰς κατάνυξιν τῶν καρδιῶν τῶν πιστῶν. Εἶναι δὲ ὁ ναΐσκος οὗτος (πλὴν ἐννοεῖται τοῦ Μεγάρου καὶ τῶν ἀμέσων αὐτοῦ ἐξαρτημάτων) (1) τὸ πρῶτον οἰκοδόμημα τῶν ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ἐκείνῃ μνημονευομένων, οὗ ἀνευρίσκομεν τὰ ἴχνη καὶ ὑπ᾽ ἄλλων τεκμηρίων πιστούμενα. Λυπηρὸν μόνον ὅτι τὰ σωζόμενα αὐτοῦ λείψανα εἶναι τόσον ὀλίγα (δύο ἢ τρεῖς δόμοι τῶν ἐκ πωρίνων πλίνθων καὶ ἐπὶ τοῦ βράχου ἐδραζομένων θεμελίων του) (2) ὥστε νὰ μὴ δυνάμεθα καὶ ἐξ αὐτῶν νὰ εἰκάσωμεν τοὺς χρόνους τῆς οἰκοδομῆς του· διότι αἱ ἐν τῇ μνημονευθείσῃ ἐπιγραφῇ ἀναγραφόμεναι ὑπὲρ διαφόρων αὐτοῦ μερῶν (3) δαπάναι δύνανται καθ᾽ ἡμᾶς καὶ εἰς ἐπισκευὰς ἢ μετασκευὰς νἀναφέρωνται καὶ κατ᾽ ἀκολουθίαν μόναι καὶ καθ᾽ ἑαυτὰς δὲν ἀρκοῦσι εἰς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης, ἣν ὁ κ. Foucart φαίνεται ἔχων, περὶ τῆς ἐκ θεμελίων οἰκοδομῆς αὐτοῦ διὰ Λυκούργου τοῦ ῥήτορος κατὰ τὴν τρίτην πενταετῆ αὐτοῦ διοίκησιν τῶν οἰκονομικῶν τῆς πόλεως. Ἐπισκευαὶ δὲ καὶ μετασκευαὶ ὅτι ἐγίνοντο λόγου ἄξιαι μάρτυρες αὐτὸ τὸ Μέγαρον τῶν θεῶν καὶ τὸ ἐν Ἀθήναις Ἀσκληπιεῖον (4). Ἀλλὰ καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ὄντως τότε, ἤτοι περὶ τοὺς κατὰ Κηφισοφῶντα ἄρχοντα (329/28) χρόνους, ἐκτίσθη ὁ μικρὸς Ναὸς τοῦ Πλούτωνος, οὗ ἡ σκαπάνη ἤνεγκεν ἡμῖν εἰς φῶς τὰ ὀλίγα περισωθέντα λείψανα, ἐκτίσθη πιθανώτατα, ἵνα μὴ εἴπω βεβαίως, ἐν τῇ θέσει ἄλλου προϋπάρχοντος, διότι πλὴν τῶν εἰρημένων λειψάνων (ἅπερ ἀναμφιβόλως ἀνάγονται εἰς τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους καὶ δὲν δύναν-

(1) Παράβ. Πρακτ. Ἀρχ. Ἑταιρ. τοῦ 1883, σελ. 56 σημ. 2 καὶ σελ. 57 σημ. 1.

(2) Ἀτυχῶς *σύμβολα*, ἤτοι *γράμματα*, δὲν σώζονται ἐπὶ τῶν πλίνθων

(3) Ὁ κ. Foucart (ἔ. ἀ. σελ. 390) καὶ τὴν ἀγορὰν 5 ζευγῶν *κεράμου Λακωνικοῦ* ἀναφέρει εἰς τὸ αὐτὸ οἰκοδόμημα, ἤτοι τὸν Ναὸν τοῦ Πλούτωνος· ἀλλ᾽ ἂν τοῦτο ἦναι ὀρθόν, βεβαίως δὲν πρόκειται περὶ νέου ἤτοι ἐκ θεμελίων κτιζομένου τότε οἰκοδομήματος.

(4) Παράβ. Πρακτ. Ἀρχ. Ἑταιρ. τοῦ 1884, σελ. 75 καὶ 82 καὶ Ἀθήν. 6, σελ. 373-374.

ται νὰ ὦσι παλαιότερα τοῦ $5^{ου}$ αἰῶνος) ὑπάρχουσιν ἐκεῖ *ἀπομεινάρια* καὶ ἄλλων τοίχων οὐχὶ διαφόρων τὴν κατασκευὴν τῶν τοίχων τοῦ παναρχαίου Μεγάρου (Α) (1) καὶ κατ᾽ ἀκολουθίαν ἀρχαιοτέρων πολὺ χρόνων, ὥστε ὁ Λυκοῦργος συνεργήσας, ἂν τῷ ὄντι συνήργησε, νὰ οἰκοδομηθῇ κατὰ τὴν τρίτην αὐτοῦ πενταετῆ διοίκησιν ναὸς τῷ Πλούτωνι ἐν Ἐλευσῖνι οὐχὶ νέαν, ὡς ὁ κ. Foucart ὀρθότατα παρατηρεῖ (σελ. 399), ἀλλὰ παραμεληθεῖσάν πως ἀρχαίαν λατρείαν ἐπανέφερεν εἰς πλήρη ἐνέργειαν, ἀναγκάζων τοὺς συμπολίτας του νὰ τιμῶσι καὶ λατρεύωσι τοὺς θεοὺς *κατὰ τὰ πάτρια*.

Ἐν Ἐλευσῖνι τῇ 2ᾳ Μαρτίου 1886.

Δ. ΦΙΛΙΟΣ

Υ. Γ. Πείθομαι εἰς τὴν γνώμην φίλων ἀνδρῶν λαβόντων γνῶσιν τῶν κατὰ τὰ ἐν λόγῳ ἀνάγλυφα ἐκ προφορικῆς μου ἀνακοινώσεως, ὅτε τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον μου ἦτο ἤδη ὑπὸ τὰ πιεστήρια, ὅτι ἀβλεψίᾳ χρησάμενος δὲν παρετήρησα ὅτι ἡ πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ ὁρῶντος γυνὴ τοῦ δευτέρου συμπλέγματος τοῦ ὑπ᾽ ἀριθ. 1 ἀναγλύφου κρατεῖ τῇ ἀριστερᾷ διπλῆν δᾷδα, ἥτις ἐπίτηδες ἴσως ἐτέθη οὕτως ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ τεχνίτου, ὥστε νὰ φαίνηται οἱονεὶ εἰς δύο τμήματα διῃρημένον τὸ ἀνάγλυφον. Ταῦτα ἀκριβείας χάριν, ἅπερ, ὡς εἰκός, δὲν μεταβάλλουσι τὸν ἐν γένει τῶν εἰρημένων μοι νοῦν.

Ἐν Ἐλευσῖνι τῇ 22ᾳ Μαρτίου 1886.

Δ. Φ.

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΤΑΦΩΝ ΕΝ ΕΡΕΤΡΙᾼ

(Πίναξ 3)

Τὸν Νοέμβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐδόθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἴς τινας ἰδιώτας ἄδεια νὰ σκάψωσιν ἐπὶ ἰδιοκτήτων ἀγρῶν κειμένων ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς ἀρχαίας Ἐρετρίας πρὸς ἀνεύρεσιν τάφων καὶ ἡ ἐπιστασία τοῦ ἔργου ἀνετέθη εἰς ἐμέ. Βραδύτερον ἐπεχείρησεν αὐτόθι ἀνασκαφὰς καὶ ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρία ἐπὶ δημοσίων γαιῶν, ὡσαύτως ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν μου. Οὕτω δὲ ἐν διαστήματι μικροτέρῳ τῶν τριῶν μηνῶν ἠνοίχθησαν καὶ ἠρευνήθησαν περὶ τοὺς διακοσίους τάφους διαφόρων ἐποχῶν, γενικὰ δέ τινα ἐξαγόμενα ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν τούτων περὶ τοῦ τρόπου τῆς ταφῆς καὶ τῶν σχετικῶν αὐτῇ παραθέτομεν ἐνταῦθα μετὰ τῶν εἰκόνων δύο τῶν ἀξιολογωτέρων εὑρημάτων (Πίν. 4).

Καὶ πρῶτον ὡς γενικὸς κανὼν δύναται νὰ θεωρηθῇ, ὅτι οἱ τάφοι διευθύνονται ἀπ᾽ ἀνατολῶν πρὸς δυσμάς, ἤτοι ὅτι ἡ μὲν κεφαλὴ τοῦ νεκροῦ κεῖται εἰς τὸ ἀνατολικὸν ἄκρον τοῦ τάφου, οἱ δὲ πόδες εἰς τὸ δυτικόν. Τοῦτο οἱ Ἐρετριεῖς εἶχον κοινὸν τοῖς Ἀθηναίοις κατὰ τὴν παρὰ Πλουτάρχῳ (Βίος Σόλωνος 10) σωζομένην πληροφορίαν, ὅτι οἱ μὲν Μεγαρεῖς ἔθαπτον πρὸς ἕω στρέφοντες τοὺς νεκρούς, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πρὸς ἑσπέραν. Εὑρέθησαν ὅμως καί τινες τάφοι, σχεδὸν πάντες νεώτεροι τοῦ τρίτου αἰῶνος διευθυνόμενοι ἀπὸ μεσημβρίας πρὸς βορρᾶν, ἐν αὐτοῖς δὲ πάντοτε οἱ νεκροὶ εἶναι ἐστραμμένοι πρὸς βορρᾶν.

Οἱ ἀρχαιότεροι τῶν τάφων, οὓς ἀνεκαλύψαμεν, μόλις ἀνήρχοντο εἰς τὸ τέλος τοῦ ἕκτου πρὸ Χρ. αἰῶνος. Τοιούτους θεωρῶ τρεῖς ἢ τέσσαρας τάφους, ἐν οἷς εὑρέθησαν λήκυθοι μελανόμορφοι, οὐδὲν δ᾽ ἄλλο ἀγγεῖον. Τὸ βάθος αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς μέχρι τοῦ πυθμένος τοῦ τάφου ἦτο τριῶν περίπου μέτρων· ἀπετελοῦντο δ᾽ ἐκ λάρνακος πωρίνης σκεπαζομένης ὑπὸ δύο πλακῶν ὁμοίως πωρίνων καὶ ἐχουσῶν πάχος 0,08-0,10 μ. Ἐνίοτε ὅμως τὸ πῶμα ἀπετελεῖτο καὶ ἐκ μιᾶς μόνον πλακός. Καθ᾽ ὅμοιον τρόπον ἦσαν κατεσκευασμένοι καὶ πάντες οἱ τάφοι τοῦ πέμπτου καὶ τοῦ πρώτου ἡμίσεος τοῦ τετάρτου αἰῶνος, ὧν πολλοὺς εὕρομεν. Συνηθέστερον ὅμως οἱ τάφοι τῶν χρόνων τούτων συνίσταντο ἐκ μεγάλων κεραμίδων ἐπιπέδων, ὧν τρεῖς ἢ τέσσαρες (ἀναλόγως τοῦ μεγέθους τοῦ τάφου) ἀπετέλουν τὸν πυθμένα, ἰσάριθμοι ἑκατέραν τῶν μακρῶν πλευρῶν καὶ τὸ πῶμα, μία δὲ μόνον ἑκατέραν τῶν μικρῶν πλευρῶν. Μόνον εἰς τάφους παίδων πολὺ μικροὺς μετεχειρίζοντο λάρνακας ἐκ γῆς

(1) Παράβ. Πρακτ. Ἀρχ. Ἑτ. τοῦ 1884, ἐ.ἀ.

ὀπτῆς ἐχούσας σχῆμα οὐχὶ τετραγωνικόν, ἀλλ' ἐλλειψοειδές· καὶ αὗται δὲ ἐνίοτε σύγκεινται ἐκ δύο τεμαχίων ἀκριβῶς προσηρμοσμένων ἀλλήλοις (1). Ὁ πῶρος εἶναι λευκότερος καὶ μαλακώτερος τοῦ ἐπιτοπίου, φαίνεται δὲ ὅτι εἰσήγετο ἔξωθεν, ἴσως ἐξ Αἰγίνης· διὰ τοῦτο οἱ πενέστεροι τῶν Ἐρετριέων ἀντικαθίστων αὐτὸν διὰ πλακῶν ἐκ γῆς ὀπτῆς.

Καὶ ἐν τοῖς τοῦ πέμπτου αἰῶνος τάφοις μόνον ληκύθους εὕρομεν, ἐρυθρομόρφους καὶ λευκάς, ἐν ἑνὶ δὲ καὶ ἓν ἀλάβαστρον λευκόν, οὐδὲν δ' ἀγγεῖον ἄλλου σχήματος· ἐν δὲ τοῖς τοῦ τετάρτου αἰῶνος ὑπῆρχον ἐνίοτε μετὰ τῶν ληκύθων καί τινα ληκύθια τῶν νεωτέρων ἀττικῶν, ὧν ἡ κοιλία εἶναι σχεδὸν σφαιρική. Ἡ τέχνη τῶν τε μελανομόρφων καὶ τῶν ἐρυθρομόρφων καὶ τῶν λευκῶν ληκύθων εἶναι καθαρῶς ἀττική, ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τῶν ἐν πίν. 4 δειγμάτων. Τοῦτο ἀποδεικνύει καὶ τρίτη λήκυθος, ἐφ' ἧς ἐπὶ ἐδάφους ὑπολεύκου παρίσταται μορφὴ ἐφήβου ἐν χλαμύδι μελανῇ· παρ' αὐτὴν ἡ ἐπιγραφὴ

ΛΕΑΥΚΟΝ
ΚΑΛΟΣ

Ἐν ὅλῳ ἀνεκαλύφθησαν λήκυθοι περὶ τὰς ἑβδομήκοντα, ὧν αἱ πλεῖσται ὅμως ἦσαν ἐντελῶς ἐφθαρμέναι· ἐκ τῶν λευκῶν ἄξιαι λόγου διά τε τὴν διατήρησιν καὶ τὰς παραστάσεις των εἶναι μόλις δέκα ἢ δώδεκα, πᾶσαι δὲ ἦσαν ὑπὲρ τὰς τριάκοντα. Εὑρέθησαν δὲ ἐν ὀλίγοις σχετικῶς τάφοις· εἷς μόνος περιεῖχεν ἓξ τοιαύτας, ἄλλος τέσσαρας καὶ οἱ λοιποὶ σχεδὸν πάντοτε πλείονας τῆς μιᾶς· ὥστε ἡ βεβαίωσις τοῦ E. Pottier (Étude sur les lécythes blancs attiques 1883 σ. 3), ὅτι αἱ λευκαὶ λήκυθοι εὑρίσκονται μόνον ἐν τάφοις τῆς Ἀττικῆς, ὅλως δ' ἐξαιρετικῶς καὶ τυχαίως ἐν ἄλλαις χώραις, δὲν δύναται νὰ ἰσχύῃ καὶ περὶ τῆς Ἐρετρίας· διότι ἐνταῦθα εὑρίσκονται, δύναταί τις νὰ εἴπῃ, τόσον συχνὰ ὅσον καὶ ἐν τῇ Ἀττικῇ. Προϋποθέτει δὲ κατὰ τὴν γνώμην μου τὸ μέγα τοῦτο πλῆθος τῶν ἐν Ἐρετρίᾳ εὑρισκομένων λευκῶν ληκύθων καὶ ἐπιτόπιον κατασκευήν, διότι δὲν φαίνεται πιθανόν, ὅτι ἂν καὶ τοσαύτη ἐγίνετο αὐτῶν χρῆσις ἐνταῦθα, ὅμως οὐδεὶς Ἀθηναῖος τεχνίτης ἐσκέφθη νὰ μεταφέρῃ τὸ ἐργαστήριόν του εἰς Ἐρέτριαν, ἀφοῦ μάλιστα αὕτη λίαν ἐνωρὶς ἐγένετο ὑποτελὴς τῶν Ἀθηνῶν. Ἐννοεῖται, ὅτι ἐὰν τοῦτο ἦναι ἀληθές, αἱ ἐν Ἐρετρίᾳ ποιηθεῖσαι λήκυθοι δὲν δύνανται νὰ διαφέρωσι τῶν ἀττικῶν κατὰ τὴν τέχνην· καὶ τῷ ὄντι ἐγὼ τοὐλάχιστον οὐδεμίαν διαφορὰν μεταξὺ αὐτῶν παρετήρησα. Ὑπὲρ τῆς γνώμης ὅμως, ὅτι καὶ ἐν Ἐρετρίᾳ κατεσκευάζοντο λευκαὶ λήκυθοι, φαίνεται συνηγοροῦν τὸ ὅτι ὅσαι ἐξ αὐτῶν ἔτυχε νὰ εὑρεθῶσιν ἐν τῷ αὐτῷ τάφῳ δεικνύουσιν ὄχι μόνον τὴν αὐτὴν ἐποχὴν καὶ τὴν αὐτὴν τέχνην, ἀλλὰ σχεδὸν μετὰ βεβαιότητος καὶ τὸ *αὐτὸ ἐργαστήριον*· τοῦτο δύναται νὰ ῥηθῇ πρὸ πάντων περὶ τεσσάρων τάφων, διότι αὐτοὶ περιεῖχον πλείονας τῆς μιᾶς ὁπωσοῦν διατηρουμένας· εὑρέθησαν δὲ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ἓξ ὁμοῦ, ἐν τῷ δευτέρῳ τέσσαρες, ἐν τῷ τρίτῳ τρεῖς καὶ ἐν τῷ τετάρτῳ δύο· ὑποθέτω δέ, ὅτι τοῦτο δὲν θὰ συνέβαινεν ἀκριβῶς οὕτω, ἐὰν οἱ Ἐρετριεῖς ἠγόραζον τὰς λευκὰς ληκύθους παρ' ἐμπόρου εἰσάγοντος αὐτὰς ἐξ Ἀττικῆς καὶ ἀπὸ πολλῶν ἐργαστηρίων· διότι τότε τίνα λόγον εἶχον νὰ ἐκλέγωσι μεταξὺ τόσου πλήθους ἀγγεῖα τοῦ αὐτοῦ ἐργαστηρίου, νὰ μὴ προτιμῶσι δὲ μείζονα ποικιλίαν, ἀφοῦ ἐνίοτε σκοπὸν εἶχον νὰ θέσωσιν ἐν τῷ τάφῳ πέντε ἢ ἓξ ληκύθους. Εὐκολώτερα ἐξηγεῖται τὸ πρᾶγμα, ἐὰν παραδεχθῶμεν, ὅτι ἕκαστος ἐπρομηθεύετο τὰς ληκύθους, ὧν εἶχε χρείαν, ἀπ' εὐθείας παρὰ τεχνίτου ἐν Ἐρετρίᾳ ἐργαζομένου, ὁ μὲν πλούσιος παρὰ διασημοτέρου, ὁ πένης παρ' ἀφανεστέρου (1).

Λευκαὶ λήκυθοι εὑρέθησαν *μόνον* ἐν τοῖς ἀνωτέρω περιγραφεῖσι τάφοις καὶ ἔν τισι κεκαυμένοις, περὶ ὧν κατωτέρω γενήσεται λόγος, συμπεραίνω δὲ ὅτι αὗται ἐν Ἐρετρίᾳ *οὐδέποτε* εἶναι νεώτεραι τοῦ τετάρτου αἰῶνος, σπανίως δὲ τῶν μέσων αὐτοῦ.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐν τῷ τάφῳ θέσιν τῶν πραγ-

(1) Οἱ ἐκ κεραμίδων τετραγωνικοὶ τάφοι (καὶ μόνον αὐτοὶ) φαίνεται ὅτι ὡς οἱ εὐθηνότεροι πάντων ἐξηκολούθησαν ἐν χρήσει ὄντες καὶ καθ' ἅπαντας τοὺς ἑπομένους αἰῶνας· ἀγγεῖά τινα μικρὰ ἐν αὐτοῖς εὑρεθέντα ἀνήκουσιν εἰς τὸν τρίτον καὶ δεύτερον αἰῶνα, τὰ δὲ ὑάλινα ἀγγεῖα, τὰ χρυσᾶ φύλλα καὶ κοσμήματα, τὰ ὁποῖά τινες περιεῖχον, δεικνύουσι χρόνους ἔτι μεταγενεστέρους.

(1) Ὁ κ. Ἀθ. Κουμανούδης μοὶ ὑποβάλλει πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἐν τῷ κειμένῳ ἐκτεθείσης γνώμης καὶ τὴν ἑξῆς παρατήρησιν, ἣν ἐγὼ πληρέστατα συμμερίζομαι, ὅτι δηλαδὴ πολλαὶ λευκαὶ λήκυθοι, ἅτε ἔχουσαι ἀτελῶς ὠπτημένα ἢ καὶ ἐντελῶς ὠμὰ χρώματα ἐξαφανιζόμενα δι' ἁπλῆς καὶ τυχαίας τριβῆς δὲν ἠδύναντο νὰ μετακομίζωνται ἀπὸ τόπου εἰς τόπον ἄνευ σπουδαίας βλάβης ἐλαττούσης τὴν ἀξίαν των ὡς ἐμπορεύματος. Ἦτο λοιπὸν τοῦτο σπουδαῖος λόγος, ὅπως προκαλέσῃ τὴν ἵδρυσιν ἐπιτοπίων ἐργαστηρίων.

μάτων, αὕτη δὲν εἶναι ἐν πᾶσιν ἡ αὐτή. Ἐνίοτε εὑρίσκονται μία ἢ δύο λήκυθοι παρὰ τὴν κεφαλήν, ἄλλαι εἰς τὸ μέσον τοῦ τάφου καὶ ἄλλαι παρὰ τοὺς πόδας τοῦ νεκροῦ. Ἄλλοτε ὅμως μόνον παρὰ τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς πόδας ἢ μόνον εἰς τὸ μέσον καὶ παρὰ τὴν κεφαλὴν καὶ οὕτω καθεξῆς.

Οἱ ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ τετάρτου αἰῶνος περίπου μέχρι τοῦ τέλους τοῦ τρίτου τάφοι εἶναι ὅλως διάφοροι τὴν κατασκευήν. Ἡ θήκη ἀποτελεῖται ἐκ πωρίνων ὀγκολίθων, ὧν αἱ πρὸς τὰ ἔσω ἄνω γωνίαι εἶναι ὀλίγον ἐσκαλισμέναι, ἐπ' αὐτοῦ δὲ τοῦ ἐσκαλισμένου μέρους πατοῦσι τὰ ἄκρα τῶν πλακῶν, αἵτινες καλύπτουσι τὸν τάφον· αἱ πλάκες αὗται ἄλλοτε μὲν εἶναι δύο πώριναι καὶ οὐχὶ πολὺ παχεῖαι, ἄλλοτε δὲ (καὶ τοῦτο εἶναι τὸ συνηθέστερον) τρεῖς ἢ τέσσαρες μεγάλαι κεραμίδες ἐπίπεδοι· ἐπ' αὐτῶν τέλος εὑρίσκονται ἄλλοι πώρινοι ὀγκόλιθοι, συνήθως τρεῖς ἢ τέσσαρες, σπανιώτερον δὲ πέντε· αὐτοὶ ἔχουσι μῆκος ὑπὲρ τὸ ἓν μέτρον, πλάτος 0,50 -0,60 καὶ πάχος ἴσον τῷ πλάτει περίπου· πατοῦσι δὲ ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτέρου μέρους τῶν τοιχωμάτων τοῦ τάφου, ὥστε οὐδόλως πιέζουσι τὸ κύριον πῶμα. Αἱ ἐσωτερικαὶ ἐπιφάνειαι τῶν τε πλευρῶν καὶ τοῦ πώματος εἶναι κεχρισμέναι, πολλάκις δὲ καὶ κεχρωματισμέναι ἐρυθραί· δύο δὲ τάφων αἱ τὰ πώματα ἀποτελοῦσαι κεραμίδες ἦσαν διῃρημέναι διὰ τῶν διαγωνίων των εἰς τέσσαρα τρίγωνα, ὧν τὰ μὲν δύο κατακόρυφα ἦσαν ἐρυθρά, τὰ ἄλλα δύο κίτρινα. Ἡ κατασκευὴ τῶν τάφων τούτων δεικνύει πόσας προφυλάξεις ἐνόμιζον τότε ἀναγκαίας, ὅπως ἐξασφαλίσωσι τὴν ἐν τῷ τάφῳ ἡσυχίαν τοῦ νεκροῦ· καὶ τῷ ὄντι ἡ βεβήλωσις αὐτῶν ἦτο λίαν δύσκολος· ἡμεῖς πολλάκις ἀπησχολοῦμεν ὁλόκληρον ἡμέραν τέσσαρας καὶ πέντε ἐργάτας ἔχοντας πάντα τὰ ἀναγκαῖα ἐργαλεῖα, ὅπως θραύσωμεν τοὺς ἐπικειμένους ὀγκολίθους, οὓς ἄλλως ἦτο ἀδύνατον νὰ μετακινήσωμεν. Βάθος ἔχουσιν οἱ τάφοι οὗτοι ἀπὸ τοῦ πυθμένος των μέχρι τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς δύο μέτρα, πολλάκις δὲ καὶ ὀλιγώτερον. Ἐνίοτε εἶναι ἐσκαμμένοι ἐν τῷ βράχῳ, ὅπου οὗτος εὑρίσκεται εἰς μικρὸν βάθος· ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ὁ λάκκος εἶναι ἐπενδεδυμένος ἔσωθεν (οὐχὶ ὅμως πάντοτε) διὰ πωρίνων πλακῶν ὀλίγον χαμηλοτέρων τοῦ ἑαυτοῦ ὕψους· ἐπὶ τῶν ἄνω ἄκρων τῶν πλακῶν τούτων πατοῦσι τὰ ἄκρα τῶν ἄλλων πλακῶν ἢ κεραμίδων, τῶν τὸ πῶμα τοῦ τάφου ἀποτελουσῶν, τὰ δὲ ἄκρα τῶν ὀγκολίθων πατοῦσιν ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ λάκκου, ὥστε καὶ πάλιν δὲν πιέζουσι τὰς λεπτὰς σχετικῶς πλάκας τοῦ πώματος (1).

Οἱ τάφοι οὗτοι συνηθέστατα περιέχουσι μόνον ἀσήμαντα πράγματα· οἱ τῶν ἀνδρῶν πρὸ πάντων στλεγγίδα σιδηρᾶν καὶ ληκύθιον ἔχον ὡς κόσμημα ἀνθέμιον ἐρυθρόν· οἱ τῶν γυναικῶν περιέχουσιν ἀλάβαστρα λευκά, σπανιώτερον δὲ μαρμάρινα, τὰ πλεῖστα ἐντελῶς ἐφθαρμένα, ἀγγεῖά τινα περιέχοντα ψιμμύθιον καὶ δίσκον κατόπτρου χαλκοῦ. Ἐκ τῶν τριάκοντα καὶ πέντε τάφων τοῦ εἴδους τούτου, οὓς ἠνοίξαμεν, μόνον τέσσαρες περιεῖχον ὁπωσοῦν ἀξιόλογα πράγματα· ἐν ἑνὶ εὑρέθη κάτοπτρον χαλκοῦν ἔχον δύο πώματα μετ' ἐκτύπων παραστάσεων. Ἐν τῷ δευτέρῳ εὑρέθησαν δύο πήλινα ἀγαλμάτια, ἐν τῷ τρίτῳ ληκύθιον τῶν νεωτέρων ἀττικῶν μετὰ παραστάσεως τετραμόρφου, τέχνης τοῦ τετάρτου αἰῶνος, καὶ ἐν τῷ τελευταίῳ δύο πυξίδες καὶ ἓν ἀγγεῖον πιθοειδὲς δίωτον μετὰ πώματος· ἐπ' αὐτῶν παραστάσεις κοιναὶ ἐκ τοῦ γυναικείου βίου, ἡ δὲ τέχνη εἶναι ἀμελὴς τοῦ τρίτου αἰῶνος. Ἀπορεῖ τις τῇ ἀληθείᾳ, πρὸς τί κατεσκεύαζον τοὺς τάφους τόσον ἀσφαλεῖς, ἀφοῦ δὲν περιεῖχον ἀντικείμενα δυνάμενα νὰ διεγείρωσι τὴν πλεονεξίαν τῶν τυμβωρύχων· ἢ μήπως ἐφοβοῦντο, μὴ οἱ μεταγενέστεροι εὑρίσκοντες τάφους ἑτοίμους θάπτωσιν ἐν αὐτοῖς τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς, ὡς εἶναι γνωστὸν ἄλλοθεν, ὅτι συνέβαινεν ἐνίοτε; ἀλλὰ τότε καὶ οἱ πώρινοι ὀγκόλιθοι δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ ὠφελήσωσι πολύ.

Τῆς αὐτῆς ἐποχῆς, δηλαδὴ τῶν ἀρχῶν τοῦ τρίτου αἰῶνος, ἦσαν καὶ δύο ἰγδιόσχημοι νεκρῶν θῆκαι, ὧν ἡ μὲν πωρίνη οὖσα περιεῖχε μόνον ὀστᾶ καὶ δύο ἢ τρία ἀγγεῖα ἄνευ γραφῶν, ἡ δ' ἑτέρα ἦτο ἐσκαμμένη ἐν τῷ βράχῳ καὶ εἶχε βάθος μὲν 0,61, διάμετρον δὲ τοῦ στόματος 0,58. Τὸ πῶμα αὐτῆς ἦτο μαρμάρινον μήκ. 1,37, πλ. 0,87 καὶ πάχ. 0,28. Ἔσωθεν ἡ θήκη ἦτο κεχρισμένη, περιεῖχε δὲ ὑδρίαν χαλκῆν ὕψ. 0,48 πλήρη ὀστῶν κεκαυμένων. Ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ τοῦ χείλους ἐσῴζοντο κατὰ τὴν ἐκ τῆς θήκης ἐξαγωγὴν μικρά τινα λείψανα ὑφάσματος διαλυθέντα ἀμέσως ὑπὸ τῆς

(1) Δύο τάφοι ἐν τῷ βράχῳ ἐσκαμμένοι δὲν ἦσαν ἔσωθεν ἐπενδεδυμένοι διὰ πλακῶν, ἀλλ' εἶχον λάρνακας πωρίνους ἐξ ἑνὸς λίθου.

πνοῆς τοῦ ἀνέμου. Ὑπὸ τὴν μεγάλην κάθετον λαβὴν τοῦ ἀγγείου ὑπάρχει ἀνάγλυφον ἐπικεκολλημένον παριστῶν τὸν Διόνυσον μεθύοντα καὶ ὑποβασταζόμενον ὑπὸ Σατύρου.

Οἱ τῶν τάφων τούτων μεταγενέστεροι εἶναι πολὺ ποικιλώτεροι τὴν κατασκευήν, φαίνεται δέ, ὅτι τὸ ἓν εἶδος δὲν ἕπεται ἄλλῳ κατὰ χρονολογικὴν τάξιν, ἀλλ᾽ ὅτι κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἄλλοι κατεσκεύαζον οὕτω καὶ ἄλλοι ἄλλως τὸν τάφον των. Ἤδη ἀπὸ τοῦ τρίτου αἰῶνος ἤρχισαν ἀντὶ τῶν τριῶν καὶ τεσσάρων μεγάλων ὀγκολίθων νὰ ἐπιθέτωσι τῷ πώματι μόνον δύο τετραγωνικοὺς πωρίνους λίθους ἔχοντας πάχος 0,25-0,35 μ. περίπου. Ὀλίγον δὲ μετὰ ταῦτα ἐκλείπει καὶ τὸ κύριον πῶμα, τὸ ὁποῖον, ὡς εἴπομεν, συνίστατο συνήθως ἐκ κεραμίδων, οὕτω δὲ ὁ τάφος σκεπάζεται μόνον ὑπὸ τῶν δύο πωρίνων λίθων. Τὸ εἶδος τοῦτο ἐξακολουθεῖ, ὑποθέτω, μέχρι τῶν καθαρῶς ῥωμαϊκῶν χρόνων· λέγω δὲ ὑποθέτω, διότι μόνον ἐν ἑνὶ εὕρομεν δύο πήλινα ἀγαλμάτια παριστῶντα βάκχας κρατούσας τύμπανα· ἡ τέχνη αὐτῶν μοι φαίνεται τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων. Οἱ εὐτελέστεροι τῶν τάφων τούτων στεροῦνται ἐνίοτε καὶ πάτου, ὁ δὲ νεκρὸς κεῖται ἀμέσως ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἐπίσης ἀπὸ τοῦ τρίτου αἰῶνος φαίνεται, ὅτι ἤρχισεν ἡ χρῆσις μαρμαρίνων λαρνάκων σκεπαζομένων ὑπὸ μιᾶς καὶ μόνης μεγάλης ἐπιμήκους πλακὸς ἐπίσης ἐκ μαρμάρου. Αἱ πλεῖσται ὅμως αὐτῶν εἶναι ἀναντιρρήτως πολὺ μεταγενέστεραι. Μόνον ἐν μιᾷ εὕρομεν ἓν μικρὸν ληκύθιον τῶν νεωτέρων ἀττικῶν, ἐφ᾽ οὗ παρίσταται γυνὴ καθημένη πρὸς δεξιὰ καὶ πρὸ αὐτῆς ἔρως, μεταξὺ δ᾽ αὐτῶν χήν· τῆς γυναικὸς τὰ γυμνὰ μέρη εἶναι λευκά, ἡ δὲ τέχνη φαίνεται τοῦ τέλους τοῦ τρίτου αἰῶνος. Αἱ λοιπαὶ λάρνακες δὲν περιεῖχον εἰμὴ ἀγγεῖα πρόστυχα, ὧν τινα καὶ ἄνευ γανώματος, ἀλάβαστρα λευκά, φύλλα χρυσᾶ, βελόνας ὀστεΐνας καὶ τρεῖς καλαθίσκους πλεκτοὺς ἐκ φυτῶν λεπτῶν, ὧν οἱ δύο σχεδὸν ὅλως κατεστραμμένοι. Ἐν μιᾷ εὑρέθησαν τὰ ὀστᾶ δύο νεκρῶν εἰς δύο σωρούς, ὧν ὁ εἷς ἔκειτο εἰς τὸ μέσον, ὁ ἄλλος εἰς τὸ ἓν ἄκρον. Ἄλλη δὲ πάλιν περιεῖχε τὰ ὀστᾶ τοὐλάχιστον τεσσάρων νεκρῶν εἰς σωροὺς οὐχὶ διακεκριμένους ἀλλήλων ὡς ἐν τῇ πρώτῃ.

Ὅτι οἱ ἐκ κεραμίδων τετραγωνικοὶ τάφοι ἦσαν ἐν χρήσει καὶ κατὰ τὸν τρίτον καὶ τοὺς ἑπομένους αἰῶνας, εἴπομεν ἤδη ἀνωτέρω. Κατὰ τοὺς ῥωμαϊκοὺς χρόνους συνείθιζον νὰ θάπτωσι καὶ ἐν τάφοις κακοτέχνως κατεσκευασμένοις ἐκ πωρίνων πλακῶν καὶ ἐσκεπασμένοις δι᾽ ὁμοίων τριῶν ἢ τεσσάρων μήτε τοῦ αὐτοῦ μήκους μήτε τοῦ αὐτοῦ πάχους· ἐνίοτε μάλιστα εἶναι προφανές, ὅτι αὗται εἶχον χρησιμεύσει πρότερον εἰς ἄλλο τι· οὕτω ἑνὸς τάφου τὸ πῶμα εὑρέθη, ὅτι ἀπετελεῖτο ἐκ τεσσάρων πλακῶν πελεκηθεισῶν ἐκ τῶν σπονδύλων κίονος πωρίνου ἀραβδώτου. Τῶν αὐτῶν χρόνων τάφοι εἶναι καὶ οἱ ἐκ λίθων κοινῶν κτιστοί. Οἱ ἀτεχνότατοι ὅμως καὶ πενιχρότατοι πάντων εἶναι οἱ ἐκ κυρτῶν κεραμίδων μεγάλων πεποιημένοι, ὧν δύο ἢ τρεῖς ἔστρονον κάτω καί, ἀφοῦ ἀπέθετον ἐπ᾽ αὐτῶν τὸν νεκρόν, τὸν περιέβαλλον ἔπειτα δι᾽ ἄλλων πανταχόθεν. Οἱ ἐργάται ὀνομάζουσιν αὐτοὺς λίαν προσφυῶς καλύβας.

Περὶ πάντων τῶν τάφων γενικῶς, ἐξαιρουμένων μόνον τῶν ἀρχαιοτέρων τῶν περιεχόντων ληκύθους, δύναται νὰ ῥηθῇ, ὅτι ἐν αὐτοῖς τὰ πράγματα εὑρίσκονται συνήθως εἰς τοὺς πόδας, πολὺ δὲ σπανιώτερον παρὰ τὴν κεφαλὴν καὶ εἰς τὸ μέσον. Ἐννοεῖται ὅτι δὲν πρόκειται περὶ πραγμάτων, τὰ ὁποῖα ὁ νεκρὸς ἐφόρει, ὡς τὰ κοσμήματα (εἰς ἃ πρέπει νὰ καταταχθῶσι καὶ τὰ περὶ τὴν κεφαλὴν καὶ ἐπὶ τοῦ στήθους εὑρισκόμενα χρυσᾶ φύλλα), ἀλλὰ περὶ ἀγγείων, κατόπτρων, πηλίνων ἀγαλματίων καὶ τῶν τοιούτων. Ἐκτὸς τοῦ τάφου ὅμως οὐδέποτε εὑρέθη τι ἄξιον λόγου ἢ ἄρτιον, πλὴν ἑνὸς ἢ δύο μικρῶν ἀγγείων ὅλως ἀσημάντων, ὑποθέτω δὲ ὅτι καὶ ταῦτα ὅλως τυχαίως περιέπεσαν εἰς τὰ χώματα· ἐν ᾧ εἶναι γνωστόν, ὅτι ἀλλαχοῦ εὑρίσκονται πολλὰ πράγματα, ἐνίοτε μάλιστα τὰ πλεῖστα καὶ τὰ κάλλιστα περὶ τὸν τάφον ἢ ἐπ᾽ αὐτοῦ. Ἐν Ἐρετρίᾳ παρατηρεῖται ἄλλο τι, ὅτι δηλαδὴ συχνότατα ὁ τάφος κεῖται ὑπὸ στρῶμα ἄμμου θαλασσίας ἢ ποταμίας, καὶ ἄλλοτε μὲν εὑρίσκεται ἡ ἄμμος ἀμέσως ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, ἄλλοτε δὲ βαθύτερον· ἐνίοτε στρώματα ἄμμου καὶ στρώματα γῆς ἐναλλάσσουσιν· ἐν τοιαύταις δὲ περιπτώσεσι τὰ στρώματα τῆς πρώτης εἶναι πολὺ παχύτερα τῶν τῆς γῆς. Ἀγνοῶ πρὸς τί ἐχρησίμευεν ἡ ἄμμος, ἀληθὲς εἶναι μόνον, ὅτι αὐτὴ διατηρεῖ περὶ τὸν τάφον ὑγρασίαν διαρκῆ. Αἱ δύο δημοσιευόμεναι λήκυθοι ἐν τοιούτοις τάφοις εὑρέθησαν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πάσης ἐποχῆς τάφων ἀπαντᾷ τις τὴν ἄμμον,

ἀκόμη καὶ πέριξ τῶν ἀθλιεστέρων καλυβῶν, ὥστε φαίνεται, ὅτι τὸ ἔθος διήρκεσεν ἀπὸ τοῦ πέμπτου τοὐλάχιστον αἰῶνος μέχρι τῶν ἐσχάτων χρόνων. Ὀφείλω ὅμως νὰ προσθέσω, ὅτι ἐν ἑνὶ νεκροταφείῳ κειμένῳ πρὸς βορρᾶν τῆς πόλεως ἐπὶ τῶν προπόδων τοῦ Ὀλύμπου καὶ ἀπέχοντι μίαν περίπου ὥραν τῆς παραλίας δὲν εἴδομεν ἄμμον, ἂν καὶ ἠνοίξαμεν ὑπὲρ τοὺς εἴκοσι τάφους διαφόρων ἐποχῶν. Τὰ ἄλλα νεκροταφεῖα ἔκειντο πολὺ πλησιέστερον τῆς θαλάσσης.

Ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἠγάπων νὰ θάπτωσιν ἐπὶ χαμηλῶν γηλόφων φυσικῶν ἢ τεχνητῶν, εἶναι γνωστόν· παρετηρήσαμεν δὲ τοῦτο καὶ ἐν Ἐρετρίᾳ. Τὸ μέγα πλῆθος ὅμως τῶν τάφων εὑρίσκεται ἐνταῦθα ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς ὄχθου ὀφρυοειδοῦς ἐκτεινομένου εἰς ἱκανὴν ἀπόστασιν παρὰ τὴν εἰς Κύμην καὶ Κάρυστον ἄγουσαν ὁδόν. Καὶ ἐπὶ γηλόφων δὲ δὲν ἔθαπτον πανταχοῦ, ἀλλὰ προετίμων πάντοτε τὰς πρὸς τὴν ὁδὸν πλευράς. Οἱ δὲ νεώτεροι τοῦ τετάρτου αἰῶνος τάφοι εὑρίσκονται πολλάκις μόνοι ἢ καὶ δύο καὶ τρεῖς ὁμοῦ ἐν τετραγώνοις περιβαλλομένοις πανταχόθεν ὑπὸ πωρίνων λίθων. Ἐπὶ τῆς ἀπὸ Ἐρετρίας εἰς Χαλκίδα ὁδοῦ πρὸ πάντων ἀπαντῶνται πλεῖστα τοιαῦτα τετράγωνα τὸ ἓν παρὰ τὸ ἄλλο.

Τάφοι, ἐν οἷς ὁ νεκρὸς ἐκάη, εὑρέθησαν ἱκανοὶ τὸν ἀριθμόν, οὐχὶ ὅμως πανταχοῦ ἐξ ἴσου διεσπαρμένοι. Αἱ ἀνασκαφαὶ ἐγένοντο εἰς τέσσαρα διάφορα μέρη, μόνον δὲ εἰς τὰ δύο ἦσαν αὐτοὶ πολλοὶ σχετικῶς. Οἱ ἀρχαιότεροι, δηλαδὴ οἱ τοῦ πέμπτου καὶ τοῦ τετάρτου αἰῶνος, εἶναι ἁπλοῖ λάκκοι ἐν τῇ γῇ ἐσκαμμένοι μὴ ἔχοντες μήτε τοιχώματα μήτε πῶμα· ὁ νεκρὸς ἐκαίετο ἐντὸς αὐτῶν, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν πλευρῶν τοῦ λάκκου ἐχουσῶν τὸ χρῶμα γῆς ὀπτῆς. Μόνον ἐν ἑνὶ ἐκ πώρων οὐχὶ λίαν ἐντέχνως κατεσκευασμένῳ τάφῳ εὑρέθησαν ἄνθρακες πολλοὶ καὶ τέσσαρες λήκυθοι μελανόμορφοι· ἐκ τῆς θέσεως ὅμως τῶν ὀστῶν ἐφαίνετο, ὅτι ὁ νεκρὸς δὲν εἶχε καῆ ἐν αὐτῷ, ἀλλ' ἐκτός. Εἰς μεταγενεστέρους χρόνους ἔκαιον τοὺς νεκροὺς *ἐντὸς* τάφων κατεσκευασμένων ὡς καὶ οἱ ἐν οἷς ἔθαπτον.

Τὰ πώματα τῶν τάφων εἴτε πώρινα εἴτε ἐκ κεραμίδων δὲν ἀντέχουσι πάντοτε εἰς τὸ βάρος τῆς ἐπικειμένης γῆς, πολλάκις δ' εὑρίσκονται εἰς τεμάχια καὶ οἱ τάφοι πλήρεις χωμάτων. Ὁσάκις ὅμως δὲν ἦσαν τεθραυσμένα, ὁ τάφος ἦτο κενὸς χωμάτων· τοῦτο συμβαίνει συνήθως ἐπί τινων τῶν πωρίνων τάφων τῶν σκεπαζομένων ὑπὸ ὀγκολίθων καὶ ἐπὶ τῶν μαρμαρίνων λαρνάκων. Ἐν αὐτοῖς τὰ ὀστᾶ κεῖνται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν στρώματος γῆς ἔχοντος πολλάκις πάχος μόλις ἑνὸς δακτύλου· προέρχεται δ' ἡ γῆ αὕτη, ὡς φαίνεται, ἐκ τῶν διαλυθέντων ἐνδυμάτων, τῶν σαρκῶν καὶ τῆς βροχῆς, ἥτις ὅσον καλὰ καὶ ἂν ἦναι κεκλεισμένος ὁ τάφος, πάντοτε ὅμως εἰσδύει συμπαραφέρουσα καὶ μόρια γῆς. Ὥστε περὶ τῶν ἀρχαιοτέρων τούτων τάφων, δηλαδὴ τῶν μέχρι τοῦ τρίτου αἰῶνος δύναται ὡς βέβαιον νὰ θεωρηθῇ, ὅτι ὁ νεκρὸς ἐν αὐτοῖς δὲν ἐκαλύπτετο ὑπὸ χωμάτων. Περὶ τῶν νεωτέρων ὅμως δὲν δύναμαι ν' ἀποφανθῶ μετὰ βεβαιότητος, διότι αὐτῶν τὰ πώματα, καὶ ὁσάκις δὲν εὑρέθησαν τεθραυσμένα, ἦσαν τόσον ἀμελῶς ἐφηρμοσμένα, ὥστε ὁ τάφος ἦν πλήρης χωμάτων παντοίων· κλίνω ὅμως νὰ παραδεχθῶ, ὅτι καὶ ἐξ αὐτῶν ἐν πολλοῖς, ἂν μὴ ἐν πᾶσι, δὲν εἶχον ῥίψει γῆν ἐπὶ τοῦ νεκροῦ ἐπίτηδες. Ἑνὸς τάφου τὸ ἥμισυ (ἡ κεφαλὴ καὶ τὸ στῆθος) ἐφάνη, ἅμα ἀφαιρεθεισῶν τῶν τοῦ καλύμματος πλακῶν, κατὰ γράμμα ἐπεστρωμένον διὰ πολυαρίθμων φύλλων χρυσῶν, ὑφ' ἃ ἔκειντο τὰ ὀστᾶ· ἐνταῦθα προφανῶς ὁ νεκρὸς δὲν εἶχε καλυφθῇ ὑπὸ χωμάτων· τοιαῦτα δὲ παραδείγματα καὶ ἄλλα ἔχω σημειώσει, ἀλλὰ πολὺ σπάνια. Ἐν Μυρίνῃ τῆς Ἀσίας ὅμως οἱ κύριοι E. Pottier καὶ S. Reinach παρετήρησαν, ὅτι ἐκεῖ ἐπὶ τῶν ὀστῶν ὑπάρχει στρῶμα γῆς λεπτῆς ἐπίτηδες ἐρριμμένον (Bull. de corr. Hell. VI σ. 402 καὶ 413). Ἐγὼ παρετήρησα μόνον, ὅτι ἐνίοτε ἡ *ὑπὸ τὰ ὀστᾶ* γῆ ἦτο τοσαύτη, ὥστε ἀνάγκη νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ἔστρωνον αὐτὴν ἐπίτηδες, πρὶν ἀποθέσωσι τὸν νεκρόν. Καὶ τοῦτο ἐγένετο πρόδηλον ἐκ τριῶν τάφων, ἐν οἷς ἀντὶ τῆς κοινῆς εὑρέθη πάλιν ὑπὸ τὰ ὀστᾶ γῆ λευκὴ καὶ ὑγρά, ἣν σήμερον κατ' ἐξοχὴν *πηλὸν* ὀνομάζουσιν. Αὐτὴ δὲν ἦτο τοῦ τόπου, ἀλλὰ φερτὴ ἄλλοθεν.

Στῆλαι ἐπιτύμβιαι ἐνεπίγραφοι εὑρέθησαν πολλαί, δυστυχῶς ὅμως οὐδεμία κατὰ χώραν, οὐδεμία δὲ καὶ ἀρχαιοτέρα τοῦ τετάρτου αἰῶνος.

Ἐκ τῶν δημοσιευομένων δύο ληκύθων ἡ μία εἶναι ἀναμφιβόλως ἔργον τοῦ Δούριδος, τὸ μόνον δυστυχῶς μέχρι τοῦδε ἐξ Ἑλλάδος (1). Εἶναι ἀλη-

(1) Τὸ ἐν τῇ Ἐφημερίδι ταύτῃ (1885 σ. 56) δημοσιευθὲν τεμάχιον

θῶς περίεργον, ὅτι μετὰ τὸ ὄνομα τοῦ τεχνίτου δὲν ἀκολουθεῖ καὶ ῥῆμά τι, ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι πρωτοφανές, διότι καὶ ἄλλοι ἀγγειοπλάσται καὶ ἀγγειογράφοι, ὁ Καχρυλίων, ὁ Πύθων, ὁ Παμφαῖος καὶ ὁ Εὐθυμίδης παρέλειψαν ἅπαξ ἕκαστος τὸ ῥῆμα μετὰ τὸ ὄνομά των (ἴδε Klein Vasen mit Meistersignaturen σελ. 8). Ἄλλως τε πιθανὸν ὁ Δοῦρις καὶ νὰ ἀπηξίωσε νὰ δηλώσῃ σαφῶς, ποία ἡ σχέσις του πρὸς τὴν λήκυθον ταύτην, διότι, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, ἡ ἐπιμέλεια, ἡ ἀκρίβεια καὶ ἡ λεπτότης, αἵτινες χαρακτηρίζουσιν ἄλλα ἔργα του, ἐλλείπουσιν ἐνταῦθα. Ἴσως δὲν ἐνόμισεν, ὅτι ἔπρεπε νὰ καταβάλῃ πολλὴν προσοχὴν ζωγραφῶν ἁπλῆν λήκυθον. Οὐχ ἧττον ἡ ἐπιτηδειότης του καταφαίνεται ἔν τισι, πρὸ πάντων ἐν τῷ προσώπῳ, ὅσον τοῦτο σώζεται· ἐξ αὐτοῦ δὲ καὶ ἐκ τῆς στάσεως ἐν γένει καὶ τῶν κινήσεων τῆς παρισταμένης μορφῆς συμπεραίνω, ὅτι ἡ λήκυθος δὲν εἶναι ἐκ τῶν παλαιοτέρων ἔργων του. Σκηνὰς τῆς παλαίστρας ὁ Δοῦρις πολλάκις ἀπεικόνισεν· ὁμοιότητά τινα ὅμως ἔχει ἡ ἐπὶ τεμαχίου ἐκ τοῦ κύκλου κύλικος τοῦ Λούβρου μορφή, ἣν ὁ Fröhner (Choix de vases grecs σ. 8) οὕτω περιγράφει· «ἔφηβος γυμνὸς πρὸς δεξιά, ὀρθός, κρατῶν ἐν τῇ προτεταμένῃ δεξιᾷ φιάλην βαθεῖαν. Ὀπίσω αὐτοῦ ἕδρα καὶ ἐπ' αὐτῆς προσκεφάλαιον». Τῷ ὄντι καὶ ἐπὶ τῆς ληκύθου ὑπὸ τὸ ἐπὶ τοῦ δίφρου φόρεμα φαίνεται ὑποτιθέμενον προσκεφάλαιον, ὡς δεικνύουσι γραμμαί τινες, αἵτινες δὲν φαίνονται νὰ ἦναι τοῦ ἱματίου.

Ἡ λήκυθος αὕτη ἔχει ὕψος 0,305, εὑρέθη δὲ ἐν λάρνακι πωρίνῃ τῶν τοῦ ἀρχαιοτέρου εἴδους μεθ' ἓξ ἄλλων ληκύθων, ὧν ἡ μία λευκὴ οὖσα ἦτο ἐντελῶς ἐφθαρμένη· διεκρίνετο ὅμως ἀκόμη, ὅτι μόνον τὸ περίγραμμα τῶν μορφῶν καὶ αἱ πτυχαὶ τῶν φορεμάτων ἐδηλοῦντο διὰ χρώματος ξανθοῦ χρυσίζοντος· ἄλλα χρώματα δὲν παρετήρησα· φαίνεται λοιπόν, ὅτι ἀνῆκεν αὕτη εἰς τὰς τοῦ ἀρχαιοτέρου τρόπου τῶν λευκῶν ληκύθων. Αἱ λοιπαὶ πέντε εἶναι ἐρυθρόμορφοι εὐμεγέθεις (ὕψος τῆς μεγίστης 0,36), ἡ δ' ἐργασία αὐτῶν εἶναι ἀμελής, οὐδὲ δύνανται νὰ συγκριθῶσι πρὸς τὴν τοῦ Δούριδος. Ἐν τῷ αὐτῷ τάφῳ εὑρέθη καὶ στλεγγὶς χαλκῆ.

Ἡ ἑτέρα λήκυθος, ἡ λευκή, ἥτις ἔχει ὕψος 0,384, εὑρέθη καὶ αὐτὴ ἐν λάρνακι πωρίνῃ. Σὺν αὐτῇ ὑπῆρχον καὶ τρεῖς ἄλλαι τῆς αὐτῆς τέχνης καὶ λίαν πιθανῶς τοῦ αὐτοῦ ἐργαστηρίου· προετιμήσαμεν δ' αὐτὴν πρὸς ἀπεικόνισιν ἕνεκα τῆς παραστάσεώς της, ἥτις ἔχει τοῦτο τὸ ἰδιαίτερον, ὅτι ὑπεράνω τῆς ἐπιτυμβίου στήλης παρίσταται γυνὴ καθημένη καὶ κρατοῦσα σταφυλήν, πρὸς ἣν παῖς μικρὸς γυμνὸς καθήμενος κατὰ γῆς ἐκτείνει τὴν χεῖρα. Τοιαῦται παραστάσεις εὑρίσκονται ἐνίοτε ἐπὶ ἐπιτυμβίων ἀναγλύφων (1), ὑποθέτω δὲ ὅτι καὶ ἐνταῦθα ὁ τεχνίτης *ἐπιτυμβίους* εἰκόνας θέλει νὰ παραστήσῃ. Ὁ Benndorf (Gr. und Sic. Vasenbilder πίν. 19, 2 καὶ 5) ἐδημοσίευσε δύο ληκύθους, ὧν ἑκατέρα ἔχει στήλην νεκρικὴν κοσμουμένην διὰ μορφῆς ὑποτιθεμένης γραπτῆς ἢ ἀναγλύπτου. Καὶ ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου ἀγγείου τοιοῦτό τι φαίνεται ὅτι παρίσταται, εἰκὼν δηλαδὴ γραπτὴ ἢ ἀνάγλυπτος, ἂν καὶ αἱ μορφαὶ τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ παιδὸς δὲν περιλαμβάνονται ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς στήλης· ἐκ τούτου δὲ ἴσως ἠδύνατό τις νὰ συμπεράνῃ, ὅτι αἱ μορφαὶ ὑποτίθενται *περίοπτοι* καὶ ὅτι ἡ στήλη, ἧς τὸ ὕψος εἶναι λίαν δυσανάλογον πρὸς τὸ πλάτος, δὲν εἶναι κυρίως στήλη νεκρική, ἀλλὰ βάθρον. Καὶ τοῦτο εἶναι πιθανόν· εἰς ἐμὲ ὅμως πιθανώτατον πάντων φαίνεται, ὅτι καὶ ὁ τεχνίτης αὐτὸς δὲν ἤξευρεν ἀκριβῶς, τί ἐκ τῶν τριῶν ἠθέλησε νὰ παραστήσῃ, μορφὰς περιόπτους, ἀναγλύπτους ἢ γραπτάς.

ΧΡ. Δ. ΤΣΟΥΝΤΑΣ

ΕΠΙΓΡΑΦΙΚΑ

Ἐν τῷ ὀγδόῳ τόμῳ τοῦ *Δελτίου* τῆς ἐνθάδε Γαλλικῆς Σχολῆς ἐξεδόθη (σ. 437 κ. ἑ.) ἐπιγραφὴ περιέχουσα ἐπιστολὴν τοῦ Σύλλα πρὸς τοὺς ἐν τῇ Καρίᾳ Στρατονικέας, ἐν ᾗ ὁ δικτάτωρ ἀνακοινοῦται αὐτοῖς δόγμα συγκλήτου, δι' οὗ ἐπικυροῦνται

ἀγγείου ἐξ Ἀκροπόλεως πλὴν τοῦ *Δοῦρις ἐ . . .* οὐδεμίαν γραφὴν ἔχει.

(1) Πρβ. Sybel Katalog ἀρ. 81· ὅμοιον φαίνεται καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 154. Ἐπὶ ἄλλης στήλης ἐκ Λαυρίου μὴ περιγραφομένης ὑπὸ τοῦ Sybel παρίσταται γυνὴ (ΑΓΝΟΘΕΑ) πρὸς ἀριστερὰ κρατοῦσα ἐν χερσὶν ἀντικείμενον δυσδιάκριτον· πρὸς αὐτὴν ἐκτείνει τὴν δεξιὰν παιδίον κατὰ γῆς καθήμενον. Παραλείπω τὰς πολλὰς παραστάσεις νεκρῶν κρατούντων ἀντικείμενον, πρὸς ὃ πηδᾷ κύων ὅπως τὸ ἁρπάσῃ.

αἱ περὶ αὐτῶν εὐεργετικαὶ αὐτοῦ διατάξεις. Τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης σῴζονται μόνον τεμάχια, ἅτινα οἱ ἐλλόγιμοι ἐκδόται Ch. Diehl καὶ G. Cousin συλλέξαντες ἐπιμελῶς καὶ κατὰ τὸ δυνατὸν συμπληρώσαντες ἀποκατέστησαν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔγγραφον ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ εἶναι καθ' ὅλου γνώριμον τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ. Ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα βεβαίως πολλὰ μένουσι σκοτεινὰ καὶ ἀσαφῆ, ἅτινα διὰ νεωτέρων εὑρημάτων καὶ τῶν μελετῶν τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα ἐμπείρων ἐλπὶς εἶναι ὅτι κατὰ μικρὸν θὰ διαφωτισθῶσι.

Παρατηρήσεις τινάς, εἰς ἃς παρέσχεν ἡμῖν ἀφορμὴν ἡ ἀνάγνωσις τῆς τε ἐπιγραφῆς καὶ τῶν εἰς αὐτὴν ὑπομνημάτων τῶν ἐκδοτῶν, δὲν νομίζομεν ἄκαιρον νὰ γνωρίσωμεν καὶ ἄλλοις.

Τοῖς ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν (σ. 456-457) καταλεγομένοις λατινισμοῖς προςθετέον τὸ *διδῶσιν ἐργασίαν* = dent operam. Τὸ δὲ *ὑπὲρ τῆς μεγαλοφροσύνης* (81) μεταφραστέον pro magnitudine animi, ἀντὶ pro magnanimitate, διότι ἡ magnanimitas εἶναι τῆς φιλοσοφικῆς γλώσσης λέξις, ἣν πρῶτος, φαίνεται, ὁ Κικέρων (1) εἰσηγήσατο.

Ἡ ἀναπλήρωσις *ἐπ[έλθωσι] διακατέχωσι* (107-108) καὶ *ἐπ[έλθῃ] διακατέχῃ* δέν μοι φαίνεται ὀρθή. Κατ' ἐμὲ γραπτέον ἐν ἀμφοτέροις τοῖς τόποις *ἐπ[αρχίαν]* (2). Ὡςαύτως ἐν στ. 7 γρ. *ἀντιτεταγμένους* ἀντὶ *ἀνθεσταμένους*. Πρβλ. 43. 84 *ἀντιτετάχθαι*.

Ὡσαύτως στ. 9. ἀντὶ *[καὶ δεινό]τατα ἄ[λλ]α δεδεγμένους* γρ. *[προθυμό]τατα ἀ[ν]αδεδεγμένους* Πρβλ. στ. 80: [προ]θυμότατα ὑπερησπικέναι. Πρόδηλον δέ, ὅτι ἂν ἡ ἐμὴ εἰκασία ἀληθεύῃ, ἡ μικρῷ πρόσθεν ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν ἐμβληθεῖσα πρὸς ἀναπλήρωσιν χάσματος μετοχὴ *ὑφεστηκότας* δὲν δύναται νὰ τηρηθῇ.

Ἡ πολλὰ πράγματα παρέχουσα *καταλογὴ* ἀπαντᾷ καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ ἐπιγραφῇ (σ. 52):

[προςόδους] πόλεων, ὧν Λεύκιος Κορν[ήλιος Σύλλας αὐτοκράτωρ
τῆς τούτων] ἀρετῆς καταλογῆς τε ἕ[νεκεν προσώρισεν κτέ.

(1) De Off. I § 152.

(2) Πρβλ. S. C. de Asclepiade etc. στ. 29· ἄρχοντας τοὺς ἡμετέρους, οἵτινες Ἀσίαν Μακεδονίαν ἐπαρχίας (δ)ιακατέχουσι (λατ: quei Asiam Macedoniam provincias optinent)

Ἡ λ. κατὰ τοὺς ἐκδότας σημαίνει ὅ,τι καὶ ἐν τῷ παρὰ Πολυβίῳ (23,12,10 [22,16,10 Hultsch]) χωρίῳ, ὅπερ καὶ ἡμεῖς ἀνεγράψαμεν ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ὑπατικῶν πρὸς Ὠρωπίους γραμμάτων λόγον ποιούμενοι περὶ τῆς καὶ ἐνταῦθα (στ. 37) ἀπαντώσης λέξεως ταύτης. Ἀλλὰ τί σημαίνει ἀκριβῶς; Τίνος λατινικῆς λέξεως εἶναι μετάφρασις; Ταύτην νὰ εὕρωμεν hoc opus, hic labor est. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ πολὺς Mommsen ἐν τῇ μετεκδόσει τῶν Ὑπατικῶν γραμμάτων (Hermes XX σελ. 271) ἀπελπίσας τὴν ἑρμηνείαν τῆς λέξεως ἐν τῷ εἰρημένῳ χωρίῳ ἐπενόησε λύσιν τοῦ προβλήματος καθ' ἑαυτὴν οὐχὶ ἄστοχον γράψας *καταλογῇ* (ἀντὶ *καταλογῆς*) ὃ μεταφράζει κατὰ τὰ γλωσσάρια *respectu* «ein Synonym von ἕνεκεν». Ἀλλ' ἡ προκειμένη ἐπιγραφή, ἔνθα ἡ λ. δὲν δύναται νὰ ἑρμηνευθῇ respectus, οὔτε νὰ μεταγραφῇ *καταλογῇ*, διότι ἀκολουθεῖ *τε*, ἀλλ' ἀνάγκη νὰ ἀποδεχθῇ ἡ παρὰ τοῖς ἐκδόταις γραφὴ καὶ ἀναπλήρωσις τοῦ χωρίου, ἡ προκειμενη, λέγομεν, ἐπιγραφὴ καθίστησι λίαν ἀμφίβολον τὸ ἀσφαλὲς τῆς εἰκασίας τοῦ ἐπιφανοῦς ἀνδρός (1).

Ἡ ἐν τῷ προκειμένῳ χωρίῳ σύναψις τῶν λέξεων *ἀρετῆς καταλογῆς τε* νομίζω ὅτι ἄγει εἰς τὴν ὀρθὴν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος λέξεως μετάφρασιν. Εἶναι δῆλα δὴ τὸ *ἀρετῆς καταλογῆς τε ἕνεκα* οὐδὲν ἀλλ' ἢ ἡ τυπικὴ λατινικὴ φράσις Honoris Virtutis que causa, ἥτις οὐχὶ ἅπαξ ἀπαντᾷ ἐν ἐπιγραφαῖς, οἷον C. I. L. I, 635. C. Poblicio. . . *honoris virtutisque causa* SC. populique iussu locus monumenti . . . publice datus est (2). Ἡ μετάφρασις honos τῆς λ. καταλογὴ εἶναι ἁρμοδιωτάτη ἐν ἅπασι τοῖς χωρίοις, ἔνθα ἡ λ. αὕτη φέρεται. Οὕτω τὸ παρὰ Πολυβίῳ *καταλογὴν ποιεῖσθαι* καὶ τὸ ἐν τῷ SC de Asclep. etc. *καταλογὴ αὐτῶν γένηται* εἶναι μεταφράσεις τοῦ honorem habere καὶ τοῦ honos habeatur. Τὸ ἐν τῷ Γλωσσαρίῳ respectus κεῖται παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ἀντὶ τοῦ honos. Ἐντεῦθεν τὸ παρὰ τοῖς νῦν Ἰταλοῖς rispetto. Ἡ παρὰ Φρυνίχῳ

(1) Ἄλλως τε ἀμφίβολον φαίνεταί μοι ἂν ἡ χρῆσις αὕτη τῆς ἀφαιρετικῆς respectu, ἥτις ἀπαντᾷ καὶ ἐν τῷ τοῦ Ἀγρίππα διατάγματι (στχ. 9), ἀνήκει εἰς τοὺς χρόνους, καθ' οὓς ἐγράφη ὁ ἐν τοῖς πρὸς Ὠρωπίους γράμμασι μνημονευόμενος *τῆς μισθώσεως νόμος*.

(2) Ταύτην τε καὶ ἄλλας ἐπιγραφὰς μνημονεύει ὁ Garatoni ἐν τῇ ἑαυτοῦ διατριβῇ de C. Mari monumento ad Cic. pro Sestio c. LIV (ἐν σελ. 275 κ. ἑ. τῆς Ὀρελλείου ἐκδόσεως τοῦ pro Plancio λόγου).

αἰδὼς πρός τινα εἶναι honos erga aliquem. Καὶ ἐν αὐτῷ ἐκείνῳ τῷ τῶν Ὑπατικῶν γραμμάτων χωρίῳ ἡ μετάφρασις honoris deum immortalium...causa ἔχει κάλλιστα. Πρβλ. Liv. VI, 42: conclamatum a patriciis est iuvenibus se id *honoris deum immortalium* (1) causa libenter facturos ut aediles fierent.

Εἰς τὰ ἐν στίχ. 107 κ. ἑ: *οἵτινες ἂν ποτε ἀεὶ Ἀσίαν τήν τε Ἑλλάδα ἐ[παρχίαν δι]ακατέχωσιν, φροντίζωσι διδῶσίν τε ἐργασίαν ἵν[α ταῦτα] οὕτως γίν[ω]νται* σημειοῦνται οἱ ἐκδόται τάδε: nous ne pouvons expliquer pour quelle cause les gouverneurs qui se rendront dans la province d'Asie et en Hellade sont chargés au même titre de faire exécuter la décision, qui attribue aux Stratonicéens des territoires et des redevances. Il ne semble point qu'un même gouverneur administrât les deux provinces, puisque à quelques lignes de distance le reglement de certaines affaires est expressément attribué au proconsul d'Asie.

Ἡ μὲν ὑπόθεσις ὅτι ὁ αὐτὸς ἄρχων διῴκει τήν τε Ἀσίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα ἔπρεπεν ὅλως νὰ παρασιωπηθῇ ὡς ἀντικειμένη πρὸς ὅσα περὶ τῆς διοικήσεως τῶν ἐπαρχιῶν τούτων γινώσκομεν.

Ἡ δὲ μόνη δυνατὴ τοῦ προκειμένου προβλήματος λύσις εἶναι, νομίζομεν, ἡ διὰ τῆς ὑποθέσεως ὅτι αἱ τοῖς Στρατονικεῦσι *προσωρισμέναι, συγκεχωρημέναι* πρόσοδοι ἦσαν ἐν μέρει ἀπὸ χωρῶν ἀνηκουσῶν εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἑλλάδα (Achaiam), διὸ ἦν ἀνάγκη τῆς συμπράξεως τοῦ τῆς Ἑλλάδος στρατηγοῦ, ὅπως οἱ Στρατονικεῖς διαρκῶς καὶ ἄνευ πραγμάτων εἰσπράττωσι τὰς ἀπὸ τῶν χωρῶν τούτων προσόδους. Ἐν δὲ τοῖς κατωτέρω, ἔνθα ὁ ἄρχων κελεύεται ἵνα φροντίσῃ ὅπως οἱ διηρπακότες ἢ διακατέχοντες κτήματα τῶν Στρατονικέων ἀποδῶσιν αὐτοῖς αὐτά, οἱ αἰχμάλωτοι αὐτῶν ἐλευθερωθῶσι, καὶ καθ' ὅλου τὰ εἰς αὐτοὺς γεγενημένα ἀδικήματα ἐπανορθωθῶσιν, εἰκότως μνημονεύεται μόνος ὁ τῆς Ἀσίας ἀνθύπατος, εἰς οὗ τὴν δικαιοδοσίαν ἀνῆκεν ἡ περὶ πάντων τούτων φροντίς.

Πολὺ σπουδαιότερον εἶναι ὅτι ἐν τῷ προκειμένῳ χωρίῳ μνημονεύεται ἡ Ἑλλὰς ὡς ἰδία ἐπαρχία ἴδιον ἔχουσα ἄρχοντα, ὅπερ ἀντίκειται πρὸς τὴν ἄχρι τοῦδε ὑπὸ τῶν κορυφαίων τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης ἐγκεκριμένην δόξαν ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἕως τοῦ 27ου π. Χρ. ἔτους δὲν εἶχεν ἴδιον ἄρχοντα, ἀλλ' ἀείποτε ὑπέκειτο τῷ τῆς Μακεδονίας ἡγεμόνι (1). Διότι ἂν οὕτως εἶχε πάντοτε τὸ πρᾶγμα, δὲν θὰ ἐμνημονεύετο ἐν ἐπισήμῳ ἐγγράφῳ ἡ *ἐπαρχία Ἑλλάς*, ἀλλ' ἡ Μακεδονία, ὡς ἐν τῷ περὶ Ἀσκληπιάδου κλ. συγκλητικῷ δόγματι (CIG 1,110 n° 203) ἐν μὲν στχ. 23 κεῖται: «ἄρχοντες ἡμέτεροι, οἵτινες ἄν ποτε Ἀσίαν *Εὔβοιαν* μισθῶσιν ἢ προσόδους Ἀσίᾳ Εὐβοίᾳ ἐπιτιθῶσιν, φυλάξωνται μή τι οὗτοι δοῦναι ὀφείλωσιν» ἐν δὲ 29: «(οἱ ὕπατοι) γράμματα πρὸς τοὺς ἄρχοντας τοὺς ἡμετέρους, οἵτινες Ἀσίαν *Μακεδονίαν* ἐπαρχείας [δ]ιακατέχουσιν . . . . . ἀποστείλωσι»· διότι ἡ Εὔβοια ἀνῆκεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μακεδονίαν.

Ἡ ἐν τοῖς ἀνωτέρω μνεία τῶν Ὑπατικῶν πρὸς Ὠρωπίους γραμμάτων παρέχει μοι ἀφορμὴν εἰς συμπληρωτικάς τινας περὶ τούτων παρατηρήσεις.

Τὰ ἐν σ. 57 κ. ἑ. τῆς ἐπιγραφῆς: *ἐν τῷ συμβουλίῳ παρῆσαν* κ.τ.ἑ. εἶχον ἐγὼ ὑπολάβῃ ὅτι ἀνεφέροντο εἰς τὸ συμβούλιον, μεθ' οὗ ὁ Σύλλας ἐποιήσατο τὴν καθιέρωσιν (στχ. 42 κ. ἑ), καὶ ὅτι κατὰ παραδρομὴν τοῦ συντάκτου τοῦ ἐγγράφου ἀντὶ νὰ τεθῶσι μετὰ τὴν πρᾶξιν τοῦ Σύλλα τ. ἔ. ἐν στχ. 51 κ. ἑ. ἐτέθησαν μετὰ τὸ ἐπικυρωτικὸν αὐτῆς συγκλητικὸν δόγμα. Ἀλλ' ὁ Mommsen ἀναφέρει ταῦτα εἰς τὸ ἐν στχ. 6 συμβούλιον τῶν ὑπάτων, τὴν δὲ παλιλλογίαν (2) αἴρει δεχόμενος ὅτι ὁ ἐν στχ. 6 κ. ἑ. κατάλογος ἀνῆκεν εἰς τὴν ἐπιστολὴν τῶν ὑπάτων, οὐχὶ δὲ εἰς τὸ πρωτόκολλον τῆς δίκης, ὅπερ κατ' αὐτὸν ἄρχεται ἀπὸ στχ. 16. Οἱ πάρεδροι, λέγει, τῶν ὑπάτων ἐν τῇ προκειμένῃ δίκῃ δὲν ἀνεγράφησαν ἐν τῷ πρωτοκόλλῳ ἅτε ὄντες οἱ αὐτοί, οἵτινες καὶ ἐν ἄλλῃ δίκῃ ὑπὸ τῶν αὐτῶν ὑπάτων κριθείσῃ καὶ ἐν τῇ τῶν ὑπομνημάτων δέλτῳ ἤδη κατακεχωρισμένῃ παρήδρευσαν. Τὴν γνώμην

(1) Honoris deum immortalium causa εἶναι ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἐν τῷ χωρίῳ τῶν Ὑπατικῶν γραμμάτων, οὐχὶ ἀόριστος φράσις κατὰ τὸ τετριμμένον ἐκεῖνο honoris alicuius causa facere aliquid=χάριν τινὸς ποιεῖν τι, ἀλλ' honos δηλοῖ ὡρισμένως τοὺς *ἀγῶνας καὶ τὰς θυσίας*.

(1) Ἰδὲ περὶ τούτου τοῦ ζητήματος Hertzberg Gesch. Griechenlands u. d. Römern I σελ. 284 κ.ἑ. (σημ. 2) καὶ Marquardt R. Staatsverw. I² 172. 173, παρ' οἷς εὕρηται καὶ ἀκριβὴς κατάλογος τῶν περὶ τούτου γεγραμμένων.

(2) Διότι οἱ ἐν τῷ συμβουλίῳ τούτῳ παραγεγονότες καταλέγονται ἐν ἀρχῇ τοῦ ἐγγράφου (στχ. 6 κ. ἑ.)

ταύτην καθιστᾷ ἐκ πρώτης ὄψεως ἀσπαστὴν τὸ ὅτι ἐν τῷ ὅλως ὁμοίῳ τῇ προκειμένῃ ἐπιγνώσει διατάγματι τοῦ Λ. Ἐλουίου Ἀγρίππα (Mommsen Hermes 2, 102. 3, 167) ἡ μνεία τοῦ συμβουλίου γίνεται ἐν τέλει τοῦ ἐγγράφου. Πλὴν ἀλλ' ὅμως ἀσπαζόμενοι αὐτὴν προσκρούομεν πρὸς οὐχὶ ἀσημάντους δυσκολίας. Καὶ πρῶτον μὲν δὲν εἶναι φανερὸς ὁ λόγος, δι' ὃν οἱ ὕπατοι ἔκριναν ἀναγκαῖον νὰ γνωρίσωσιν ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῖς Ὠρωπίοις τὰ ὀνόματα τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος παρέδρων. Ἔπειτα ἀπορεῖται πῶς τὸ αὐτὸ βιβλίον, τ. ἔ. ἡ συλλογὴ τῶν ἀπὸ συμβουλίου γνώμης ἀποφάσεων τῶν ὑπάτων, ἐν τῷ αὐτῷ ἐγγράφῳ ἐν μὲν στχ. 31 καλεῖται *ὑπομνημάτων δέλτος*, ἐν δὲ στχ. 58 *πραγμάτων συμβεβουλευμένων δέλτος*. Πρὸς τὴν δευτέραν ταύτην δυσκολίαν προσκρούει καὶ ἡ ἐμὴ γνώμη, ὅτι ἐν τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος χωρίῳ πρόκειται περὶ τοῦ συμβουλίου τοῦ Σύλλα.

Τῶν ἀποριῶν τούτων οὐδεμίαν ἄλλην εὑρίσκω δυνατὴν λύσιν παρὰ τὴν ἑξῆς, ἧς ὅμως ἐγὼ αὐτὸς ὁμολογῶ τὸ ἐπισφαλὲς καὶ παρακεκινδυνευμένον.

Εἰκάζω δῆλα δὴ ὅτι ὁ συντάκτης ἢ ὁ μεταφραστὴς τοῦ ἐγγράφου κατά τι ἀλόγημα ἀντὶ *γραφομένῳ παρῆσαν* = scribendo adfuerunt ἔγραψεν *ἐν συμβουλίῳ παρῆσαν* = in consilio fuerunt. Τοῦτο ἂν οὕτως ἔχῃ, τὸ χωρίον ἀναφέρεται εἰς τὸ συγκλητικὸν δόγμα, οὗτινος εὐθὺς ἀνωτέρω ἀναγράφεται ἀπόσπασμα. Τότε δὲ ἡ *συμβεβουλευμένων πραγμάτων δέλτος* εἶναι liber in quo sunt senatusconsulta (Cic. ad Att. XIII, 33, 3)(1).

Καὶ περὶ ἑτέρου τινὸς χωρίου τῆς αὐτῆς ἐπιγραφῆς ἡ τοῦ Mommsen γνώμη δέν μοι φαίνεται ὅτι εἶναι ἀπηλλαγμένη δυσχερειῶν. Λέγω τὸ ἐν στχ. 36 κ. ἑ: «ἐκτός τε τούτων ἤ εἴτι *δόγμα* συνκλήτου αὐτοκράτωρ αὐτοκράτορές τ[ε] ἡμέτεροι . . . . ἔδωκαν, κατέλιπον, ἐκτός τε τούτων ἃ Λεύκιος Κορνήλιος Σύλλας ἀπὸ συμβουλίου γνώμης . . . . ἔδωκεν, ὃ τὸ αὐτὸ ἡ σύνκλητος ἐπεκύρωσεν, οὔτε μετὰ ταῦτα δόγματι συνκλήτου ἄκυρον ἐγενήθη».

Ἐνταῦθα ἐγὼ μὲν ἤκασα ὅτι κακῶς ἔγραψεν ὁ μεταφραστὴς *δόγμα* ἀντὶ *δόγματι*, καὶ ὅτι ἐνταῦθα διακρίνονται δύο εἴδη καθιερώσεων, τ. ἔ. αἱ ὑπὸ Ρωμαίων αὐτοκρατόρων (τ. ἔ. νικηφόρων στρατηγῶν) ἐν γένει, αἵτινες ἦσαν κύριαι, ἂν ἐγίνοντο δόγματι συγκλήτου, καὶ αἱ τοῦ Σύλλα ἰδίᾳ, αἵτινες ἦσαν κύριαι, ἂν ἐγίνοντο ἀπὸ συμβουλίου γνώμης καὶ ἐνεκρίνοντο *ὕστερον* ὑπὸ τῆς συγκλήτου. Ἀλλ' ὁ Mommsen ἐγκρίνων τὴν γραφὴν *δόγμα*, διακρίνει τρία εἴδη καθιερώσεων, τ. ἔ. τὰς ὑπ' αὐτῆς τῆς συγκλήτου γενομένας (*δόγμα Συγκλήτου*), τὰς ὑπὸ Ρωμαίων αὐτοκρατόρων ἐν γένει καὶ τὰς ὑπὸ τοῦ Σύλλα. Ἀλλ', ἵνα παραλίπω τὸ καινοφανὲς τῆς φράσεως «δόγμα συγκλήτου ἔδωκε, κατέλιπε», ἡ ἐξουσία τοῦ Σύλλα τοῦ παντοδυνάμου δικτάτωρος θὰ ἦτο κατὰ τὴν ἐκδοχὴν ταύτην ἐλάσσων τῆς τῶν ἄλλων αὐτοκρατόρων, διότι ἐκείνων μὲν αἱ καθιερώσεις ἁπλῶς οὕτως ἐγκρίνονται, αἱ δὲ τοῦ Σύλλα, *ἐὰν μόνον* ἀπὸ συμβουλίου γνώμης γενόμεναι ἐκυρώθησαν ὕστερον ὑπὸ τῆς συγκλήτου καὶ τὸ κῦρος αὐτῶν μὴ ἀνῃρέθη ὕστερον ἑτέρῳ δόγματι συγκλήτου (2). Κατὰ δὲ τὴν ἡμετέραν ἐκδοχὴν τῶν μὲν ἄλλων αὐτοκρατόρων *αὗται μόναι* αἱ καθιερώσεις θεωροῦνται κύριαι, ὅσαι ἐγένοντο *κατ' ἐντολὴν* τῆς Συγκλήτου, τοῦ δὲ Σύλλα *πᾶσαι*, ἂν *ὕστερον* ἐπεκυρώθησαν ὑπὸ τῆς Συγκλήτου. Οἱ μὲν ἄλλοι αὐτοκράτορες καθιεροῦντες δημοσίαν χώραν ἐπετέλουν ἁπλῶς τῆς Συγκλήτου τὰς ἐπιταγάς, ὁ δὲ Σύλλας ἔπραττεν αὐτοβούλως καὶ ἡ σύγκλητος ἐκύρου ἁπλῶς τὰ ὑπὸ τούτου πεπραγμένα.

Νοεμβρίῳ 1885.

Σ. Βασης

(1) Ἡ μνεία τῶν κατὰ τὴν ἀναγραφὴν συγκλητικοῦ δόγματος παρόντων ἦν ἀναγκαιοτάτη, διότι ἄνευ ταύτης ἡ γνησιότης τοῦ δόγματος ἦν προβληματώδης καὶ τὸ κῦρος αὐτοῦ οὐδέν. (Πρβλ. Cic. ad Att. IV, 18, 2).

(2) Ἡ περικοπὴ «ὃ τὸ αὐτὸ κ.τ.ἑ.» ἀναφέρεται εἰς μόνας τὰς τοῦ Σύλλα πράξεις, διότι ἀπὸ τῶν λέξεων «ἐκτός τε τούτων ἃ κ.τ.ἑ.» ἄρχεται νέον ἐδάφιον, ὡς δεικνύει ἡ ἐπανάληψις τοῦ «ἐκτός τε τούτων». Ἀλλὰ καὶ ἂν ἐδεχόμεθα ὅτι τὰ «ὃ τὸ αὐτὸ κ.τ.ἑ.» ἀναφέρονται καὶ εἰς τὰς τῶν ἄλλων αὐτοκρατόρων πράξεις, πάλιν ἡ τοῦ Σύλλα ἐξουσία θὰ ἦτο τῆς τῶν ἄλλων ἐλάσσων, διότι οὗτος μὲν ὤφειλε νὰ ἀκούσῃ τὴν γνώμην συμβουλίου, ἐκεῖνοι δὲ οὐχί.

ΠΕΙΡΑΪΚΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΗΜΑΤΑ

Ἐν τῷ τοῦ Πειραιῶς Μουσείῳ κατατεθέντα ἀπό τινος κεῖνται τὰ ἑξῆς ἀρχαῖα, ἄλλα μὲν ἐν ἀνασκαφῇ ἀνευρεθέντα, ἄλλα δὲ καὶ ἀγορασθέντα :

1. Ἀνάγλυφον εὐχετικὸν λίθου λευκοῦ, ὕψ. 0,36 πλ. 0,24, ὅπερ ἐν πλαισίῳ εἰκονίζει πρὸς ἀριστερὰν μὲν τῷ ὁρῶντι τὸν Δία τὸν μειλίχιον καθήμενον ἐπὶ θρόνου, τὴν μὲν δεξιὰν ἐπὶ τῶν μηρῶν ἀναπαύοντα τῇ δ' ἀριστερᾷ κέρας μέγα κρατοῦντα πρὸς τἄνω ὀρθούμενον. Ἐπὶ τοῦ κέρατος ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ Διὸς ἐν μέρει διατηρεῖται χρῶμα ποῦ μὲν ἐρυθρὸν ποῦ δὲ κίτρινον. Πρὸ τοῦ Διὸς ἵδρυται βωμὸς ὄπισθεν τοῦ ὁποίου παῖς φέρων τι ἐν ἀβαθεῖ κανίστρῳ· τοῦ παιδὸς καὶ τὸ πρόσωπον καὶ τὸ κάνιστρον καὶ αἱ χεῖρες ἱκανῶς ἀποτετριμμέναι. Πρὸ τοῦ βωμοῦ χοῖρος βαίνων πρὸς θυσίαν βεβαίως. Πέραν τοῦ βωμοῦ δεξιᾷ τῷ ὁρῶντι ἀνὴρ πωγωνοφόρος ἀνατεταμένην ἔχων τὴν χεῖρα καὶ πρὸς τὸν Δία ἀποβλέπων, γυμνὸν δ' ἔχων τὸ δεξιὸν ἄνω μέρος τοῦ σώματος, τὸ δ' ἄλλο κεκαλυμμένον διὰ τοῦ ποδήρους ἱματίου τοῦ ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου κατερχομένου. Πρὸ αὐτοῦ παιδίσκη περιτετυλιγμένη ἐν τῷ μακρῷ ἱματίῳ, ὅπερ διὰ τῆς δεξιᾶς ἔσωθεν φέρει πρὸς τὸν ἀριστερὸν ὦμον, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς, ἔσωθεν καὶ ταύτης, συγκρατεῖ τοῦτο περὶ τὴν ὀσφύν. Ὄπισθεν τοῦ ἀνδρὸς καὶ εἰς τὸ βάθος ἀντωπὸς γυναικεία μορφὴ φέρουσα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κόφινον μέγαν, ἐφ' οὗ διατηροῦνται ἴχνη χρωματισμοῦ. Περαιτέρω ταύτης καὶ πρὸς ἀριστερὰν ἐστραμμένη γυνὴ ἀναβεβλημένη τὸ ἱμάτιον ὃν τρόπον καὶ ἡ περιγραφεῖσα παιδίσκη. Πρὸ τῆς γυναικὸς ταύτης παῖς ἢ παιδίσκη ταπεινοτέρα τὸ ἀνάστημα τῆς πρώτης· ὄπισθεν δὲ ἕτερος παῖς μικρότερος· ἀμφότεροι οἱ παῖδες ἀναβεβλημένοι τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἡ παιδίσκη.

Ἄνωθεν τῆς ἀναγλύφου παραστάσεως ἐπὶ τῆς ταινίας τῆς εἰκονιζούσης τὸ ἐπιστύλιον ὑπάρχει ἡ ἐπιγραφή :

. . . ΤΟΒΟΛΗΔΙΙΜΙΛΙΧΙΩ

Κριτο]βόλη Διὶ μειλιχίῳ

Τὰ γράμματα ἀμελῶς κεχαραγμένα καὶ ὁπωσδήποτε μὴ συνᾴδοντα πρὸς τὴν σχετικὴν ἐπιμέλειαν τῆς ἄλλης γλυφῆς.

Ἀνευρέθη κατὰ τὴν κατασκευὴν τῆς ὁδοῦ τῆς διὰ τῶν νεωσοίκων τῆς Ζέας εἰς τὸ νεόκτιστον θέατρον Τσόχα ἀγούσης καὶ ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἀρχὴν αὐτῆς, ὅπου συναντᾶται μετὰ τῆς παραλίας ὁδοῦ.

2. Πλὰξ λίθου φαιοῦ, ὕψ. 0,33, πλ. 0,28 φέρουσα ἀνάγλυφον ὄφιν συνεσπειραμένον, οὗ ἐλλείπει ἡ κεφαλὴ μετὰ τοῦ ἄνω μέρους τῆς πλακός. Εἶνε πάντως ἀνάθημα εἰς Ἀσκληπιόν. Ἀνευρέθη ὀλίγα βήματα πρὸς βορρᾶν τοῦ προηγουμένου ἐν τῷ οἰκοπέδῳ Α. Μπόνη κατὰ τὰς ἐν τοῖς νεωσοίκοις ἀνασκαφὰς τῆς Ἀρχ. Ἑταιρίας.

3. Τεμάχιον λίθου λευκοῦ, ὕψ. 0,23, πλ. 0,15, φέρον σπείρας τινὰς τοῦ σώματος ὄφεως, ὁμοίου τῷ προηγουμένῳ. Ἀνευρέθη ἐν ταῖς αὐταῖς ἀνασκαφαῖς ὀλίγον πρὸς βορρᾶν τοῦ προηγουμένου.

4. Τεμάχιον λίθου λευκοῦ ὕψ. 0,34, πλ. 0,15, ἀνωμάλου λίαν τὴν ἐπιφάνειαν φέροντος εἰς ἀνώμαλον τάξιν τὰ γράμματα τάδε :

. . Ο Ϟ	Ὅρ]ος
ΜΝΗΜΑ	μνήμ[α-
ΤΟϞΠΥΘ	τος Πυθ-
ΞΙΔΟϞ	ε]ίδος
ΛΑΜΨΑ	Λαμψα-
ΚΗΝΗϞ	κηνῆς

Ὄπισθεν ἡ ἐπιφάνεια τοῦ λίθου εἶνέ πως μᾶλλον ὁμαλὴ μάλιστα δὲ κατὰ τὰ ἄνω, ἔνθα σώζονται τὰ γράμματα τάδε :

. . . . . ΟΙ	. . . . . οι
. . ΙΙ ΟΙΕΙ	. . . . ἐπ]οίει

Τὰ γράμματα ταῦτα εἶνε πολὺ ἐπιμελέστερον εἰργασμένα τῶν τοῦ ὁροσήμου· ἔπειτα τὸ ὁμαλὸν τῆς ἐπιφανείας, ἐφ' ἧς εἶνε ταῦτα, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἑτέραν πλευράν, ἐφ' ἧς τὸ ὁρόσημον, δεικνύου-

σιν ἀρκούντως ὅτι τὸ τεμάχιον τοῦτο ἀποτελοῦν ἴσως μέρος βάθρου τινὸς ἀπεσπάσθη βιαίως τοῦ ὅλου, ὡς δεικνύει καὶ ἡ ἀνώμαλος ἐπιφάνεια τοῦ ὁροσήμου, ἐχρησιμοποιήθη δ' εἶτα χαραχθέντων τῶν γραμμάτων τῆς πρώτης ἐπιγραφῆς.

5. Τεμάχιον λίθου λευκοῦ ὕψ. 0,18, πλ. 0,17 φέρον τήν δε τὴν ἐπιγραφήν:

ЄΠΗ · Ἐπη·
ΚΟ·ΟΙϹ κό·οις
.ЄΟΙϹ Θ]εοῖς

Εὐθὺς πρὸς τὰ δεξιὰ τῆς ἐπιγραφῆς φαίνεται ἀρχὴ τετραγωνικοῦ πλαισίου.

6. Στήλη λίθου λευκοῦ ὕψ. 0,27, πλ. 0,37 τεθραυσμένη τὰ κάτω, φέρουσα ἄνω ἀέτωμα καὶ ἀσπιδίσκιον ἐν αὐτῷ καὶ ἀκρωτήρια ἄνω· ἐπὶ ταύτης ἡ Λατινικὴ ἐπιγραφὴ ἥδε:

D. M.. S. .
VERA⌒TVMIANO⌒FRATRI
BENE⌒MERENTI⌒FECIT
VIXIT⌒ANN. S⌒XXV
M]ENS⌒VIII⌒DIES⌒XV

Μέρος τῶν γραμμάτων τοῦ τελευταίου στίχου εἶνε τεθραυσμένον μετὰ τοῦ λίθου. Τὰ γράμματα ἀμελέστατα κεχαραγμένα.

7. Καλὸν ἐπιτύμβιον μνημεῖον ἀνευρέθη πρὸ τοῦ στομίου τοῦ λιμένος τῶν Ἁλῶν κατὰ τὴν δυτικὴν αὐτοῦ ἀκτὴν ἔξωθεν τοῦ ἐκεῖ κατερχομένου τείχους τοῦ περιβόλου τοῦ Πειραιῶς. Εἶνε τοῦτο ἀνάγλυφον ἀνδρὸς πωγωνοφόρου καθημένου ἐπὶ ἕδρας μετ' ἀνακλίσεως, γυμνοῦ τὸ στῆθος καὶ τὴν δεξιὰν χεῖρα, ἣν ἐπὶ τῆς κοιλίας ἀναπαύει, τὴν δ' ἀριστερὰν ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ γόνατος, παρὰ τὴν διὰ τῶν σκελῶν διερχομένην καὶ πρὸ τοῦ προσώπου ἄνω τελευτῶσαν βακτηρίαν. Εἰς τοὺς πόδας φέρει πέδιλα. Τὸ ὅλον ἀνάγλυφον εἶνε ἐντὸς ἀβαθοῦς πλαισίου φέροντος παραστάδας καὶ ἀέτωμα μετὰ ἀκρωτηρίων. Τὸ ὅλον ὕψ. 1,18, πλ. 0,54. Ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου τὸ ὄνομα:

ΤΥΝΝΙΑΣ ΤΥΝΝΩΝΟΣ ΤΡΙΚΟΡΥΣΙΟΣ

Καινοφανεῖς φαίνονται οἱ τύποι τῶν δύο ὀνομάτων.

8. Καὶ τελευταῖον δὲν ἀπαξιῶ νὰ σημειώσω ἐνταῦθα πήλινον τεμάχιον, ἴσως μεγάλου ὑδραγωγοῦ σωλῆνος, προερχόμενον ἐκ Σαλαμῖνος καὶ φέρον ἄνω ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ τὰ γράμματα:

ꟼΞI

οὕτως ἐκ δεξιῶν βεβαίως πρὸς τἀριστερὰ ἀναγινωσκόμενα καλῶς δ' ἐσχηματισμένα· κάτωθεν δὲ τοῦ Ǝ καὶ στιγμὴν ἐγκεχαραγμένην.

Ἐν Πειραιεῖ τῇ 21ῃ Δεκεμβρίου 1885.

ΙΑΚ. Χ. ΔΡΑΓΑΤΣΗΣ

(Ἐξεδόθη τῇ 20ῇ Ἀπριλίου 1886).

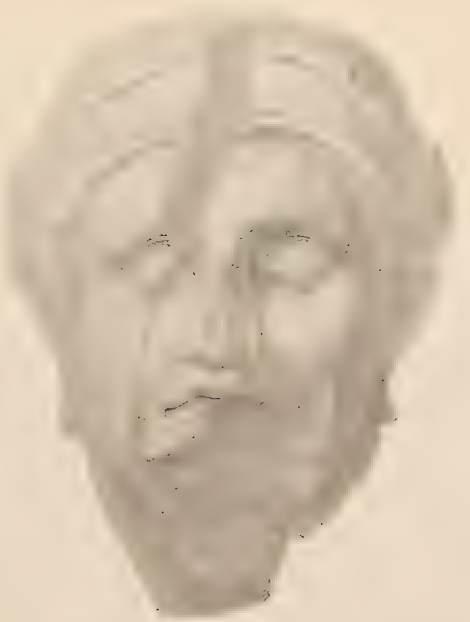

ΑΠΟΛΛΩΝ

ΚΑΙ ΜΑΡΣΥΑΣ.

Λιθ. Κ. Γρουνει. αν Αθήναι

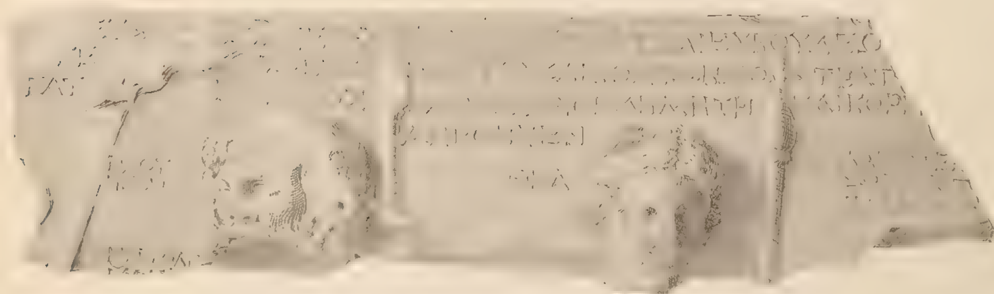

ΚΕΦΑΛΗ ΕΚ ΤΕΓΕΑΣ

Φωτοτυπία Ἀδελφῶν Ρωμαΐδων

1

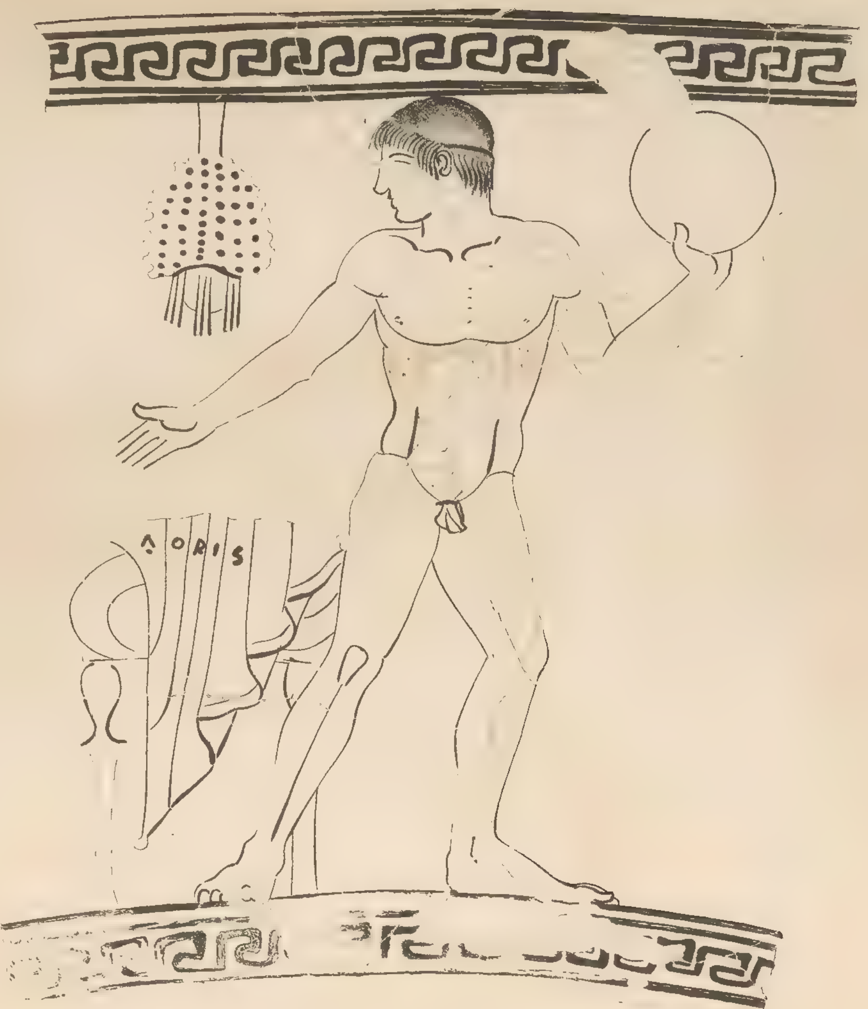

2

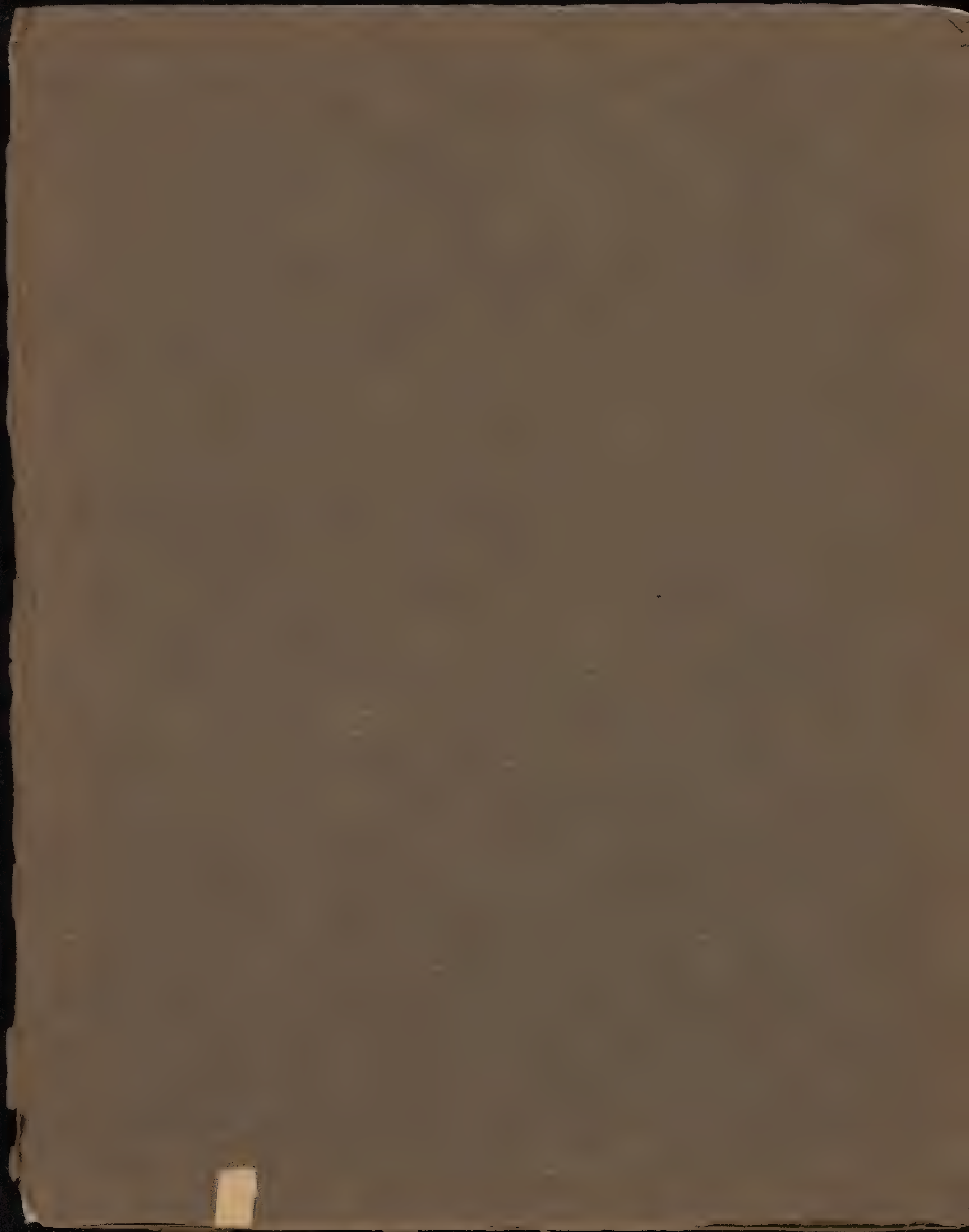

ΕΛΕΥΣΙΝΙΑΚΑ ΑΝΑΓΛΥΦΑ

Φωτοτυπία *Ἀδελφῶν Ρωμαΐδων*

ΛORIS

ΛΗΚΥΘΟΙ ΕΞ ΕΡΕΤΡΙΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ

ΥΠΟ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ

1886

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΗ

Ευρισκεται παρα Καρολῳ Μπεκ εν Αθηναις

1886

ΑΜΦΙΑΡΕΙΟΥ ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ

(Συνέχεια. Ἰδὲ Ἐφ. Ἀρχαιολ. 1885, σελ. 153).

14.

ΣΩΣΙΣ ΕΠΟΙΗΣΕ

Σῶσις ἐποίησε.

Τὰς δύο ταύτας λέξεις περιέχει ἐπὶ τῆς προσθίας ταπεινῆς ἐπιφανείας μαρμαρίνη βάσις, ἤτοι ὑπόβαθρον, ἀναθηματικοῦ μνημείου, κειμένη κατὰ χώραν μεταξὺ τῶν μνημείων *Ἀδείας* καὶ *Λέντλου* (Πρακτ. Ἀρχ. Ἑταιρίας 1884, πίναξ Ε΄. μεταξὺ τοῦ ι΄΄ καὶ ι΄΄΄).

Ἡ τετράγωνος αὕτη ἄνευ κόσμων βάσις (ὕψ. 0.19, πλ. 0.92, πχ. 0.91) ἐφηρμοσμένη, ὡς καὶ αἱ τῶν λοιπῶν τοῦ Ἀμφιαρείου μνημείων, ἐπὶ πωρίνης ὑποστρώσεως ἔφερε τὸ πάλαι, ὡς καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἔστιν εἰκάσαι, ἕτερον μάρμαρον ἐφ᾽ οὗ ἀνεγράφετο ἡ ἀνάθεσις καὶ εἴ τι ἄλλο· τὸ δὲ περίεργον, μόνη πασῶν τῶν αὐτόθι εὑρεθεισῶν βάσεων φέρει καὶ αὐτὴ γράμματα, τὰς δύο εἰρημένας λέξεις.

Τὸ τὴν ἀνάθεσιν περιέχον μάρμαρον τοῦ μνημείου τούτου οὔπω τυγχάνει βέβαιον, εὑρίσκεται δ᾽ ἴσως ἐν τοῖς αὐτόθεν ἐξεσκαμμένοις, ἅτινα πεπτωκότα ποτὲ σωρηδὸν χρήζουσιν ἔτι ἀκριβεστέρας πρὸς συναρμογὴν καὶ ἐπανίδρυσιν ἐρεύνης, ἥτις γενήσεται κατὰ τὴν ἐπανάληψιν τῶν ἀνασκαφῶν. Τότε δὲ πιθανῶς γνωσθήσεταί τι πλεῖον περὶ τοῦ τεχνίτου Σώσιδος.

Τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὅπερ ἅτε ὕστερον εὑρεθείσης τῆς ἐπιγραφῆς δὲν ἀνεγράφη μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐν τῇ Ἀρχ. Ἐφημερίδι, ἐν μιᾷ καὶ μόνῃ ἀναφέρεται ἐπιγραφῇ ἣν ὁ J. Martha ἐξέδωκε πρῶτος (Bull. de corr. hellén. III, 1879 p. 444 N° 2), μετ᾽ αὐτὸν δὲ ἄλλοι καὶ τελευταῖον ὁ Em. Löwy (Inschr. griech. Bildhauer N° 150). Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη, γεγλυμμένη ἐν βάθρῳ μικρόν τι τῆς ἐν Ἀμφιαρείῳ βάσεως μείζονι, εὑρέθη ἐν Ἑλικῶνι, ἔχει δὲ ὧδε:

Λουσις Πεδαγενεια τὸν ἀδε[λφὸν]
Ἱ π π ό κ ρ ι τ ο ν τ ο ῖ ς θεο[ῖς]
Σῶσις ἐπόησε

Τὰ γράμματα τοῦ βάθρου τούτου κατὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ Löwy φαίνονται τό τε μέγεθος καὶ τὸ σχῆμα σχεδὸν ὅμοια πρὸς τὰ τῆς ἐν Ἀμφιαράου βάσεως. Καὶ ὕψος μὲν τὰ γράμματα τῆς βάσεως ἔχουσι 0.010-0.018, ἤγουν ὅσον που καὶ τὰ τοῦ ἐν Ἑλικῶνι βάθρου, σχῆμα δὲ ὡσαύτως παρεμφερὲς καὶ ἴσως οὐχὶ πολλῷ ἀμελέστερον, πλὴν ὅτι τὸ Σ τῆς βάσεως φέρει ἀνοικτὰ τὰ σκέλη καὶ οὐχὶ παράλληλα ὡς τὰ τοῦ βάθρου, πρὸς δὲ ὅτι ἐν τούτῳ μὲν γέγραπται *ἐπόησε*, ἐν ἐκείνῃ δὲ *ἐποίησε*. Πατὴρ δὲ καὶ πατρὶς τοῦ Σώσιδος ἐν οὐδετέρᾳ ἀναγράφεται.

Περὶ τοῦ χρόνου τῆς ἐν Ἑλικῶνι ἐπιγραφῆς ὁ Martha γράφει: «L'inscription est de la fin du 3e siècle ou du commencement du 2e avant notre ère. Le soin particulier de la gravure, la forme des lettres, l'absence de noms romains, l'emploi de l'adjectif patronymique *Πεδαγενεία* au lieu du génitif *Πεδαγένους*, tout cela permet d'affirmer qu'elle est antérieure à la conquête romaine». Περὶ ταύτης δὲ τοῦ λόγου γενομένου, σημειωθήτω ἐν παρόδῳ ὅτι ἡ κατὰ διάλεκτον συμπλήρωσις τοῦ 1ου στίχου *ἀδε[λφεόν]* ἢ *ἀδε[λφιόν]*, ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ἡ ἀνάθεσις ἐγένετο ὑπὸ δύο τοῦ Ἱπποκρίτου ἀδελφῶν (ὅτε καὶ ἡ τόνωσις δὲν κεῖται ἐκτὸς πάσης ἀμφισβητήσεως), ἴσως δὲν εἶνε πάντως ἀναγκαία.

Ἐκ τῶν εἰρημένων φαίνεται ὅτι τεχνίτης ἀμφοτέρων ἐστὶν ὁ αὐτός, αἱ δὲ μικραὶ παραλλαγαὶ τῶν δύο ἐπιγραφῶν προέρχονται πιθανῶς καὶ ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν τόπων ἐν οἷς ἀνεγράφησαν.

15.

ΠΙΣΙΝ ΧΑΡΙΟΥ
ΩΡΩΠΙΟΙ ΑΜΦΙΑΡΑΩΙ

Πῖσιν Χαρίου
Ὠρώπιοι Ἀμφιαράῳ.

Ταπεινὸν ἄνευ κόσμου βάθρον, λίθου μέλανος, ἔχον ἄνωθεν μὲν τύπους δύο ποδῶν, κάτωθεν δὲ

δύο τόρμους. Ὕψος 0.315, πλάτος 0.93, πάχος 0.78.

Τὰ γράμματα (ὕψ. 0.014) εἰσὶ λίαν ἐπιμελῶς κεχαραγμένα, ἄλλως τε καὶ διότι ἑκατέρου στίχου τὸ ὕψος ἦν προδιαγεγραμμένον διὰ δύο παραλλήλων γραμμῶν. Τοῦ Σ τὸ μὲν κάτω σκέλος εἶνε ὁριζόντιον, τὸ δὲ ἄνω ἀνοικτόν.

Ἐν τῷ βάθρῳ τούτῳ, ὡς καὶ ἐν τῷ μνημείῳ τοῦ *Σκριβωνίου* (ὅρα κατωτέρω ἀριθ. 17) ἀνατιθέασιν ἁπλῶς οἱ «*Ὠρώπιοι*» ἐν ᾧ ἐν τοῖς ἄλλοις συνήθως ἀνατίθησιν «*ὁ δῆμος Ὠρωπίων*», ἐν δὲ τῷ μνημείῳ Ἀγρίππα (κατωτ. ἀριθ. 18) ἁπλούστατα «*ὁ δῆμος*».

Εὑρέθη χαμαὶ πλησίον τῆς εἰρημένης τοῦ *Σώσιδος* βάσεως. Ἐπειδὴ δὲ αἱ δύο αὗται ἐπιγραφαὶ φαίνονται ἔχουσαι καὶ τὰς διαστάσεις τῶν μαρμάρων οὐχὶ πάνυ δυσαναλόγους, ἐνδέχεται νὰ ἀνήκωσιν εἰς τὸ αὐτὸ μνημεῖον.

Ὁ οἶκος τοῦ τιμωμένου ἀνδρός, ὡς εἰκάζεται ἔκ τε τοῦ ὀνόματος τοῦ πατρὸς καὶ ἐκ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων, συνδεῖται ἴσως μετὰ τοῦ ἐν τῇ ἑξῆς ἐπιγραφῇ ἀναφερομένου *Χαρίου*.

16.

ΧΑΡΙΑΣΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΥΑΘΗΝΑΙΟΣ
ΤΟΝΠΑΤΕΡΑΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΝΣΤΡΑΤΟΚΛΕΟΥΣ
ΑΘΗΝΑΙΟΝΑΜΦΙΑΡΑΩΙΑΝΕΘΗΚΕΝ

ΠΡΑΞΙΑΣΛΥΣΙΜΑΧΟΥΑΘΗΝΑΙΟΣΕΠΟΗΣΕ

Χαρίας Νεοπτολέμου Ἀθηναῖος
τὸν πατέρα Νεοπτόλεμον Στρατοκλέους
Ἀθηναῖον Ἀμφιαράῳ ἀνέθηκεν.

Πραξίας Λυσιμάχου Ἀθηναῖος <Ἀγκυλῆθεν> ἐπόησε<σε>

Ἁπλοῦν βάθρον, λευκοῦ μαρμάρου (ὕψ. 0.31, πλ. 0.80 πάχ. 0.75). Εἶνε σχεδὸν ἰσομέγεθες τῇ τετραγώνῳ (0.80) μαρμαρίνῃ βάσει, τῇ πρώτῃ ἀριστερόθεν τοῦ μνημείου *Βρούτου* (Πρακτ. 1884, πίν. Ε', ι') κατὰ χώραν κειμένῃ, παρ' ᾗ καὶ εὑρέθη.

Ὕψ. γραμμάτων τῶν μὲν πρώτων στίχων 0.015, τοῦ δὲ 4ου 0.01. Ἐν τοῖς *θ* τοῦ 3ου στίχου δὲν διακρίνεται ἡ μέση στιγμή, ὥστε ὁμοιάζει τῷ Ο. Τὸ δὲ πρῶτον *α* τοῦ ἐν τῷ 4ῳ στίχῳ *Ἀθηναῖος* φαίνεται ὡσεὶ ἔχον κεκαμμένην τὴν κεραίαν.

Ὡς πρὸς δὲ τὸ ὄνομα τοῦ τεχνίτου, τὸ κατ' ἀρχάς, ὡς ὀρθῶς καὶ ὁ Löwy ἔγραψεν, ἦν γεγλυμμένον *Πραξίας Λυσιμάχου Ἀγκυλῆθεν ἐπόησε*. Κατόπιν δὲ αἱ δύο τελευταῖαι λέξεις μετεβλήθησαν εἰς *Ἀθηναῖος ἐπόησε* καὶ δὴ οὕτως, ὥστε τὸ Α, Λ καὶ Ε τοῦ *Ἀγκυλῆθεν* ἔμειναν ἀνέπαφα, περισσεύει δ' ἐν τέλει μὴ ἐξαλειφθεῖσα ἡ συλλαβὴ ΣΕ τοῦ προγεγλυμμένου *ἐπόησε* ὡς ὧδέ πως δηλοῦται:

πρίν: . . . . . ΑΓΚΥΛΗΘΕΝΕΠΟΗΣΕ
ἔπειτα. . . . . ΑΘΗΝΑΙΟΣΕΠΟΗΣΕ

Ὅ τε ἀνατιθεὶς *Χαρίας* καὶ ὁ τεχνίτης *Πραξίας* εἰσὶν ἤδη γνωστοί, ὅθεν ἡ ἐπιγραφὴ κρινομένη καὶ ἐκ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων ἀνάγεται εἰς τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ 4ου π. Χρ. αἰῶνος.

Ἔργα τοῦ Πραξίου ἀναφέρονται ἐν δυσὶν ἐπιγραφαῖς, ὧν ἡ μὲν εὑρέθη ἐν Ἀθήναις τῷ 1851, ἡ δὲ ἐν Δήλῳ τῷ 1877-78 (Löwy: Inschr. etc.).

Παρὰ τῇ παρούσῃ ἐπιγραφῇ εὑρέθη καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Κουμανούδη ἐκδοθεῖσα ἀγωνιστικὴ (Ἐφημ. Ἀρχ. 1884, σελ. 121, ἀριθ. 1).

17.

ΓΑΙΟΝΣΚΡΙΒΩΝΙΟΝΓΑΙΟΥ ΥΙΟΝ
ΚΟΥΡΙΩΝΑ ΤΟΝΕΑΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝΑ
ΩΡΩΠΙΟΙ ΑΜΦΙΑΡΑΩΙ

Ξ Ε Ν Ο Κ Ρ Α Τ Η Σ Ε Π Ο Η Σ Ε

(Ἕπονται προξεν. ψηφίσματα)

Γάϊον Σκριβώνιον Γαίου υἱὸν
Κουρίωνα τὸν ἑατῶν πάτρωνα
Ὠρώπιοι Ἀμφιαράῳ.

Ξενοκράτης ἐπόησε.

Τρίλιθεν μνημεῖον ὅμοιον καὶ ἴσον τῷ τοῦ *Σύλλα* (Ἐφ. Ἀρχ. 1885 σελ. 103) ὕψ. 0.93, πλ. 0.73 -0.77, βάθ. ἐν ὅλῳ 1.565 (ἤγουν 0.38 τῆς ὄψεως καὶ 1.185 ἑκατέρου τῶν ὄπισθεν μαρμάρων). Ὕψος γραμμάτων ἔχουσιν οἱ μὲν τρεῖς πρῶτοι στίχοι 0.015, ὁ δὲ τέταρτος 0.02.

Κεῖται δὲ πέμπτον ἀριστερόθεν τοῦ μνημείου *Βρούτου* (Ἐφ. Ἀρχ. 1885 σ. 105), ἱδρυμένον ἐπὶ βάσεως λευκοῦ μαρμάρου καὶ διασῷζον πάντα τὰ μάρμαρα, ὧν τὰ μὲν ὄπισθεν δύο εὑρέθησαν ὄρθια κατὰ χώραν, ἡ δὲ ὄψις χαμαὶ πρανής.

Ἡ ἀναθηματικὴ ἐπιγραφὴ φαίνεται, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ παρετηρήθη, ἐπὶ προγενεστέρας ἐπιγεγλυμμένη. Τοῦτο δὲ ἐξάγεται πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἐκ τῆς παραβολῆς τῶν γραμμάτων αὐτῆς πρὸς τὰ τοῦ τε 4ου στίχου καὶ τῶν προξενικῶν ψηφισμάτων ἅτινα καὶ ἀρχαιότερον καὶ πολλῷ κανονικώτερον ἔχουσι τὸ σχῆμα.

Προξενικὰ δὲ ψηφίσματα ἐπὶ τοῦ μνημείου τούτου ὑπάρχουσιν οὐκ ὀλίγα, τὰ μὲν κάτωθεν τοῦ 4ου στίχου τῆς ὄψεως, ἑπτὰ δὲ ὅλα ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ἐπιφανείας τοῦ μνημείου.

Ὁ Σκριβώνιος οὗτος εἶνε ὁ ἐν ἔτει 50ῷ π. Χ. δήμαρχος γενόμενος καὶ τὸν μεταξὺ Καίσαρος καὶ Πομπηίου ἐμφύλιον πόλεμον ὑποκινήσας.

Ὁ δὲ τεχνίτης Ξενοχάρης ἐστὶ καὶ ἀλλαχόθεν γνωστός, ἐν Ἀμφιαράου δὲ ἀπαντᾷ καὶ ἐπὶ τοῦ μεσαίου μαρμάρου τοῦ μεγάλου τοξοειδοῦς μνημείου (κατωτ. ἀριθ. 19) ὡς Ἀθηναῖος.

18.

ΟΔΗΜΟΣ
ΜΑΡΚΟΝΑΓΡΙΠΠΑΝ
ΛΕΥΚΙΟΥΥΟΝΤΡΙΣΥΠΑ
ΤΟΝΤΟΝΕΑΤΟΥΕΥΕΡΓΕ
ΤΗΝ
ΜΗΤΙΟΧΟΣΕΠΟΗΣΕ

(Ἕπονται προξεν. ψηφίσματα)

Ὁ δῆμος
Μᾶρκον Ἀγρίππαν
Λευκίου ὑὸν τρὶς ὕπατον τὸν ἑατοῦ εὐεργέτην.
Μητίοχος ἐπόησε.

Τρίλιθον ἄνευ γείσου μνημεῖον (ὕψ. 0.93, πλ. 0.76 περ. καὶ βάθος 43+1.09=1.52) συγκείμενον ἐξ ὄψεως καὶ δύο ὄπισθεν μαρμάρων οἱονεὶ πτερύγων. Οὐδὲν ὅμως τῶν τριῶν εὑρέθη ἐπὶ τῆς οἰκείας βάσεως, ἥτις κεῖται δεξιόθεν τοῦ μνημείου τῆς *Ἀδείας* (Πρακτ. 1884, πίν. Ε΄, ι΄΄), ἀλλὰ πάντα φύρδην μίγδην μετ᾽ ἄλλων πεπτωκότα. Καὶ τὰ μὲν δύο μάρμαρα, ἤγουν ἡ προκειμένη ὄψις καὶ ἡ λέξεις τοῦ κατωτέρω καταχωριζομένου ψηφίσματος περιέχουσα ἀριστερὰ πτέρυξ, ἀπεδείχθησαν προσαρμόττοντα ἀλλήλοις, τοῦτο δὲ ὀφείλεται ἧττον εἰς τὰς διαστάσεις τῶν δύο μαρμάρων, ἅτε καὶ ἄλλων ἴσων αὐτοῖς ὁμοῦ εὑρεθέντων, ἢ εἰς τὴν ἀγαθὴν τῶν γλυπτῶν ἕξιν τοῦ χαράττειν μέρος τοῦ ψηφίσματος ἐπὶ τοῦ συνεχοῦς μαρμάρου· οὕτω δ᾽ ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν λέξεων καὶ ἐν ἄλλοις τοῦ Ἀμφιαρείου μνημείοις ἀνεύρηκα τὸ ἑκασταχοῦ ἀνῆκον καὶ πολλὰ ἁρμοδίως ἀνέστησα. Ὡς δεξιὰ δὲ τοῦ μνημείου πτέρυξ ὑποληπτέον ἴσως ἀνάλογόν τι τὰς διαστάσεις μάρμαρον, ὅπερ εὑρέθη πλησίον τῆς ὄψεως κυκληδὸν ἠκρωτηριασμένον περιέχει δ᾽ ἐλλιπῆ προξενικὰ ψηφίσματα.

Ἡ ὄψις τοῦ μνημείου περιέχει τὴν ἀνωτέρω ἐπιγραφήν, ψηφίσματα δὲ προξενικὰ οὐ μόνον ἐπὶ τῆς προσθίας ἐπιφανείας ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς καὶ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς. Τὰ γράμματα τῆς ἀναθέσεως ὕψος μὲν ἔχουσι μέγιστον (μέχρι 0.04), σχῆμα δὲ τὸ χαρακτηριστικὸν ἐκεῖνο τῆς προεκβολῆς τῶν εἰς γωνίαν συμπιπτουσῶν γραμμῶν, ὅπερ ἀπαντᾷ καὶ ἐν τῷ τοῦ *Βρούτου*. Καὶ ἐνταῦθα ἡ ἀνάθεσις φαίνεται ἐπὶ παλαιοτέρας ἐπικεχαραγμένη. Ἀπομείναντος τοῦ 6ου στίχου ἀμεταβλήτου, οἱ πρὸ αὐτοῦ στίχοι δι᾽ ἔλλειψιν χώρου ἔχουσι βαθμηδὸν ἐλάσσω τὰ γράμματα καὶ φαίνονται οἱονεὶ συνεσφιγμένοι, ἀπόξεσις ὅμως τοῦ ἄνω μέρους τῆς ἐνεπιγράφου ἐπιφανείας δὲν εἶνε καταφανὴς ἕνεκα τῆς ἀπολιθώσεως· ἴσως δὲ καὶ ἡ ἔλλειψις γείσου περὶ τὸ ἄνω ἄκρον ὑπομαρτυρεῖ τὴν μετατροπὴν καὶ μετανάθεσιν τοῦ ἀρχικοῦ μνημείου. Ἀλλὰ τρανέστερον τεκμήριον

πρόκειται ὁ 6^{ος} στίχος, οὗ τὰ γράμματα καὶ ἐλάσσω καὶ ἀρχαιότερα τυγχάνουσιν.

Ὁ χρόνος τῆς παρούσης ἀναθέσεως κεῖται· προδήλως μεταξὺ τῆς 3^{ης} ὑπατείας καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀγρίππα (27-12 π. Χρ.).

Ὁμοίαν αὐτολεξεὶ ἀνάθεσιν περιέχει καὶ τὸ πρὸ τῶν Ἀθήνησι Προπυλαίων βάθρον (C. I. A. III, I, 575). ὡσαύτως δέ, ἄνευ ὅμως τοῦ *τρὶς ὕπατον*, καὶ τὸ αὐτόθι ὑπ' ἀριθ. 576, πλὴν ὅτι ἐν τούτοις τὸ *υἱὸν* γέγραπται διὰ διφθόγγου.

Τεχνίτης δὲ *Μητίοχος* νῦν πρῶτον γνωρίζεται ἐὰν μὴ λογίσωμεν τὸ ἐλλιπὲς καὶ ἀμφίβολον ὄνομα ///////ΤΙΟΧΟΣ τῆς ἐν Ῥώμῃ ἐπιγραφῆς (*Schreiber*: Ant. Bildw. d. Villa Ludovisi in Rom S. 33. Löwy: Inschriften, N° 342), ἥτις ἄλλως ἀνήκει χρόνοις πάντως ὑστέροις τοῦ ἐν Ἀμφιαρείῳ τεχνίτου. Τοῦ Μητιόχου ἀνέκειτο ἐν Ἀμφιαράου καὶ ἄλλο ἔργον, καθ' ἃ δηλοῖ ἐφθαρμένη ἐπιγραφὴ ἐπὶ ἑτέρας ἀναθηματικοῦ μνημείου ὄψεως. Ἀλλὰ καὶ ἐκ ταύτης οὔτε τὸν πατέρα οὔτε τὴν πατρίδα παρέχεται νὰ μάθωμεν. Περὶ δὲ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἤκμασεν, ἴσως ἡ μετὰ τὴν κάθαρσιν τοῦ λίθου ἀνάγνωσις τοῦ ὑπὸ τὸν τεχνίτην προξενικοῦ ψηφίσματος βοηθήσει ἡμῖν εἴς τινα ὑπολογισμὸν (πρβ. καὶ Löwy: Inschr. N° 125a).

Ψηφίσματα δὲ προξενικὰ ὅτι ἔχει πολλὰ καὶ τὸ μνημεῖον τοῦτο, ἐρρήθη ἀνωτέρω. Τούτων ἕν, περὶ οὗ ἐν ἀρχῇ ὁ λόγος, εἶνε τὸ ἑξῆς, γεγλυμμένον ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ἐπιφανείας τοῦ μνημείου καὶ δὴ μέρος μὲν ἐλάχιστον ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος, τὸ δὲ πλεῖστον ἐπὶ τῆς συνεχοῦς αὐτῇ ἀριστερᾶς ἐπιφανείας τῆς ὄψεως, ὡς διὰ καθέτου γραμμῆς δηλοῦται ὧδε:

| ///ΠΙΚΡΑΤΗΣΑΡΧ///ΟΥΕΙΠΕΝΕΠΕΙΔΗΚΤΗΣΙΚΡΑΤΗ///
| ///ΟΥΣΩΝΔΙ///ΕΛΕΙΤΕΙΠΟΛΕΙΩΡΩΠΙΩ///ΚΑΙ
| ΤΩΝΠΟΛΙΤΩΝΤΟΙΣΧΡΕΙΑΝΕΧΟΥΣΙΝΕΜ
| ///ΑΝΤΙΚΑΙΡΩΙΤΟΣΥΜΦΕΡΟΝΠΡΑΤΤΕΙΔΕΔΟΧΘΑΙ
ΤΕ/ | ///ΥΛΕΙΚΑΙΤΩΙΔΗΜΩΙΚΤΗΣΙ///ΚΡΑΤΗΝΙΩΙΛΟΥ
ΑΘΗ/// | ///ΟΝΠΡΟΞΕΝΟΝΕΙΝΑΙΤΗΣΠΟΛΕ///ΣΩΡΩΠΙ
| ///ΥΤΟΝΚΑΙΕΚΓΟΝΟΥΣΚΑΙΕΝΝΑΙΑΥΤΟΙΣΓΗΣ
///ΑΙΟΙΚΙΑΣΕΓΚΤΗΣΙΝΚΑΙΙΣΟΤΕΛΕΙΑΝΚΑΙΑΣΥ
/// ///ΝΚΑΙΑΣΦΑΛΕΙΑΝΚΑΙΚΑΤΑΘΑΛΑΤΤΑΝΚΑ///
ΚΑΤ///ΓΗΝΚΑ/// ///ΟΛΕΜΟΥΚΑΙΕΙΡΗΝΗΣΚΑΙΤΑΛΛΑΠΑΝΤΑ
ΚΑΘΑΠΕΡΤΟ ///ΣΑΛΛΟΙΣΠ ΡΟΞΕΝΟΙΣΚΑΙΕΥΕΡΓΕΤΑΙΣ

Ἐ]πικράτης Ἀρχ[. .]ου εἶπεν· ἐπειδὴ Κτησικράτη[ς
εὔν]ους ὢν δι[ατ]ελεῖ τῆι πόλει Ὠρωπίω[ν κ]αὶ
τῶν πολιτῶν τοῖς χρείαν ἔχουσιν ἐμ
π]αντὶ καιρῷ τὸ συμφέρον πράττει, δεδόχθαι
τῆ[ι βο]υλῆι καὶ τῷ δήμῳ Κτησικράτην Ζωίλου
Ἀθ[ηναῖ]ον πρόξενον εἶναι τῆς πόλε[ω]ς Ὠρωπί-
[ων α]ὐτὸν καὶ ἐκγόνους καὶ εἶναι αὐτοῖς γῆς
κ]αὶ οἰκίας ἔγκτησιν καὶ ἰσοτέλειαν καὶ ἀσυ-
[λία]ν καὶ ἀσφάλειαν καὶ κατὰ θάλατταν κα[ὶ]
κατ[ὰ]γῆν κα[ὶ π]ολέμου καὶ εἰρήνης καὶ τἆλλα πάντα
κ[α]θ[ά]περ το[ῖ]ς ἄλλοις προξένοις καὶ εὐεργέταις

Ἐν τῷ ψηφίσματι τούτῳ παρατηροῦνται τρία σφάλματα τοῦ γλύπτου, ἤτοι:

Στίχ. 5. Ἐν λέξει *Κτησικράτην* ἐγράφη δὶς ἡ αὐτὴ συλλαβὴ καὶ ἐξηλείφθη ἡ περιττή.

Στίχ. 7. Ἐν λέξει *εἶναι* ἀντὶ τῆς συλλαβῆς ΕΙ ἐγράφη πρίν, ὡς φαίνεται, ΕΝ, διωρθώθη δὲ σβεσθεισῶν τῶν δύο περιττῶν γραμμῶν (τοῦ Ν).

Στίχ. 8. Τὸ πλεῖστον τοῦ στίχου, ἀπὸ τοῦ Ν

τοῦ *ἔγκτησιν* μέχρι καὶ τοῦ ΑΣΥ, εἶνε κεχαραγμένον ἐπὶ ἐσφαλμένως πρὶν γεγραμμένων καὶ εἶτα ἐξηλειμμένων λέξεων.

19.

ΟΔΗΜΟΣΩΡΩΠΙΩΝ
ΤΙΜΑΡΧΟΝΘΕΟΔΩΡΟΥ
ΑΡΕΤΗΣΕΝΕΚΕΝΚΑΙΕΥΝΟΙ
ΑΣΤΗΣΕΙΣΕΑΤΟΝΑΜΦΙΑΡΑΩΙ

Ὁ δῆμος Ὠρωπίων
Τίμαρχον Θεοδώρου
ἀρετῆς ἕνεκεν καὶ εὐνοί-
ας τῆς εἰς ἑατὸν Ἀμφιαράῳ.

Τοξοειδοῦς μνημείου λευκὸν μάρμαρον (ὕψος 0.31, πλάτ. ὄπισθεν 0.77, πάχ. 1.03), ἀνῆκον κατὰ τὸ σχῆμα τῇ μεγάλῃ τοξοειδεῖ, μέλανος μαρμάρου, βάσει (Πρακτ. 1884, πίν. Ε'. ι'). Τὸ μνημεῖον τοῦτο συνέκειτο ἐκ τεσσάρων, ὡς φαίνεται, μαρμάρων, ὧν εὑρέθησαν, καὶ ταῦτα χαμαί, μόνον τὸ παρὸν καὶ ἕτερον ἐπίμηκες μετ' ἐφθαρμένης ἐλεγειακῆς ἐπιγραφῆς καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἀθηναίου τεχνίτου *Ξενοκράτους*. Καὶ τὸ μὲν προκείμενον ἵστατό ποτε ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ἄκρου τῆς βάσεως, τὸ δὲ ἄλλο παρ' αὐτῷ ἔμπροσθεν ἐν μέσῳ, οὕτω δὲ καὶ ἔστησα αὐτά, ὡς καὶ ἐν τῷ πίνακι ἀμαυρότερα δηλοῦνται· ὥστε ἐκ τῶν τεσσάρων ἐλλείπουσιν τὸ ὄπισθεν τοῦ ἐπιμήκους καὶ τὸ δεξιόθεν αὐτοῦ. Προσθετέον δὲ ὅτι ἐπὶ τῆς αὐτῆς βάσεως ἀνῆκε καὶ ἕτερος, μέλανος μαρμάρου, δόμος, οὗ τεμάχια μετὰ προξενικοῦ ψηφίσματος εὑρέθησαν πλησίον.

Τὸ παρὸν μάρμαρον, φέρον τόρμους μὲν ἄνω τέσσαρας, ὧν τοῖς δυσὶ συνεδεῖτο μετὰ τῶν παριδρυμένων, γεῖσον δὲ καὶ κάτω κόσμον πανταχοῦ πλὴν τῆς δεξιᾶς ἐπιφανείας, εὑρέθη συντετριμμένον τὰ ὄπισθεν, διασῴζει ὅμως ἀκεραίας δύο ἐπιγραφάς, ἐπὶ μὲν τῆς προσθίας ὑποκοίλου ἐπιφανείας τὴν ἐν λόγῳ ἀνάθεσιν, ἐπὶ δὲ τῆς ἀριστερᾶς τὸ κατωτέρω ἀναγραφόμενον ψήφισμα.

Τὰ γράμματα τῆς ἀναθέσεως ἀτάκτως καὶ κακῶς εἰσι γεγραμμένα (ὕψ. 0.015-0.03), μαρτυροῦντα χρόνους μεταγενεστέρους καὶ τοῦ ψηφίσματος καὶ τοῦ παρακειμένου ἐλεγείου. Ἐὰν δὲ μὴ σφάλλωμαι, καὶ τῆς προσθίας ἐπιφανείας τὸ ὑπόκοιλον δὲν φαίνεται ἀψόγως ὁμαλόν, τοῦτο δὲ πρὸς τοῖς εἰρημένοις κρατύνει τὴν εἰκασίαν ὅτι καὶ ἡ ἀνάθεσις αὕτη ἐστὶν ἐπὶ ἐξεσμένης ἐπιγραφῆς κεχαραγμένη.

Ὁ ἐν αὐτῇ ἀναφερόμενος τιμᾶται πιθανῶς ἕνεκα ἰδίων πρὸς τὸν δῆμον Ὠρωπίων εὐεργεσιῶν.

Τὸ δὲ περὶ οὗ ἀνωτέρω εἴρηται προξενικὸν ψήφισμα γέγλυπται ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἡμίσεος τῆς ἀριστερᾶς ἐπιφανείας τοῦ μαρμάρου, ἔχει δὲ οὑτωσί:

ΕΠΙΙΕΡΕΩΣΜΟΛΟΤΤΟΥΑΛΑΛΚΟΜΕ
ΝΕΙΟΥΠΥΘΩΝΚΑΛΛΙΓΕΙΤΟΝΟΣΕΙΠΕΝ
ΔΕΔΟΧΘΑΙΤΕΙΒΟΥΛΕΙΚΑΙΤΩΙΔΗΜΩΙ
ΕΥΒΟΥΛΙΔΗΝΚΑΛΛΙΑΔΟΥΑΘΗΝΑΙΟΝΠΡΟΞΕ
ΝΟΝΕΙΝΑΙΤΗΣΠΟΛΕΩΣΩΡΩΠΙΩΝΚΑΙΕΓΓΟ
ΝΟΥΣΚΑΙΑΥΤΟΝΚΑΙΕΙΝΑΙΑΥΤΟΙΣΓΗΣΚΑΙΟΙΚΙΑΣ
ΕΓΚΤΗΣΙΝΚΑΙΙΣΟΤΕΛΕΙΑΝΚΑΙΑΣΥΛΙΑΝΚΑΙΚΑΤΑ
ΓΗΝΚΑΙΚΑΤΑΘΑΛΑΤΤΑΝΚΑΙΠΟΛΕΜΟΥΚΑΙΕΙΡΗΝΗΣ
ΚΑΙΤΑΑΛΛΑΠΑΝΤΑΚΑΘΑΠΕΡΚΑΙ////ΟΙΣΑΛΛΟΙΣ
ΠΡΟΞΕΝΟΙΣΚΑΙΕΥΕΡΓΕΤΑΙΣΓΕΓΡΑΠΤΑΙ

Ἐπὶ ἱερέως Μολοττοῦ, Ἀλαλκομε-
νείου, Πύθων Καλλιγείτονος εἶπεν·
δεδόχθαι τεῖ βουλεῖ καὶ τῷ δήμῳ
Εὐβουλίδην Καλλιάδου Ἀθηναῖον πρόξε-
νον εἶναι τῆς πόλεως Ὠρωπίων καὶ ἐγγό-
νους καὶ αὐτὸν καὶ εἶναι αὐτοῖς γῆς καὶ οἰκίας
ἔγκτησιν καὶ ἰσοτέλειαν καὶ ἀσυλίαν καὶ κατὰ
γῆν καὶ κατὰ θάλατταν καὶ πολέμου καὶ εἰρήνης
καὶ τὰ ἄλλα πάντα καθάπερ καὶ [τ]οῖς ἄλλοις
προξένοις καὶ εὐεργέταις γέγραπται.

Ὕψος γραμμάτων 0.01.

Ἐν στίχῳ 5ῳ καὶ 6ῳ ἀντὶ τοῦ συνήθους *αὐτὸν καὶ ἐγγόνους* αἱ δύο λέξεις φέρονται ἀντιστρόφως.

Ἐν στίχ. 3ῳ τὸ Ε τοῦ *τεῖ βουλεῖ* φαίνεται οἱονεὶ ἔχον καὶ ἑτέραν κάθετον γραμμὴν παρέχουσαν αὐτῷ ὄψιν παραπλησίαν τῷ Β.

Τοῦ Σ τὰ σκέλη ὀλίγον εἰσὶν ἀνοικτά. Τοῦ δὲ Ξ δὲν διακρίνεται ἂν αἱ γραμμαὶ τέμνωνται διὰ καθέτου ἐν μέσῳ.

Ὁ εἰπὼν τὸ ψήφισμα *Πύθων Καλλιγείτονος* ἀπαντᾷ καὶ ἐν ἄλλοις τοῦ Ἀμφιαρείου ἀνεκδότοις ψηφίσμασι. Φαίνεται δὲ ὅτι συνήπτετο διὰ συγγενείας πρὸς τὸν ἑτερώνυμον *Καλλιγείτονα Πύθωνος*, ὅστις ἀνέθηκε τῷ Ἀμφιαράῳ τὰ δύο βάθρα ἅπερ ἔκειντο αὐτόθι (οὐχὶ κατὰ χώραν) καὶ πρὸ τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ 1884, ἐξεδόθησαν δὲ ὑπὸ Ραγκαβῆ (Antiqu. hellén. vol. II, N° 678, σελ. 259 καὶ 260· πρβ. καὶ σελ. 252-262 καὶ 691). Τούτων τὸ μὲν ἀνατίθεται εἰς *Φιλοναύτην Ἑρμογένου*, τὸ δὲ εἰς τὴν τούτου θυγατέρα *Βοίδιον*. Σημειωτέον δ' ἐνταῦθα ὅτι ἐγγὺς τῶν δύο τούτων βάθρων ἀπεκαλύφθησαν κατὰ χώραν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἀνασκαφῇ δύο μικραὶ μαρμάριναι βάσεις, (αἱ δύο πρῶται παρὰ τῇ καμίνῳ), ἐπ' αὐτῶν δὲ κατὰ τὰς διαστάσεις καὶ τοὺς τόρμους πιστεύω ὅτι ἵδρυντο τὰ βάθρα ταῦτα, καὶ δὴ τὸ μὲν Φιλοναύτου ἐπὶ τῆς μείζονος, τὸ δὲ ἕτερον ἐπὶ τῆς ἐλάσσονος.

Πούθωνος Καλλιγίτονος Ὠρωπίω ἀφεδριατεύοντος ποιεῖται μνείαν καὶ ἐπιγραφὴ ἐν Ὀρχομενῷ, ἡ περὶ τοῦ τρίποδος ὃν οἱ Βοιωτοὶ *ἀνέθεικαν τῆς Χαρίτεσσι*, ἀναγομένη μεταξὺ τοῦ τρίτου αἰῶνος μεσοῦντος καὶ τοῦ ἔτους 171 π. Χρ. (*Larfeld*: Sylloge inscr. Boeoticarum N° 15).

20.

Ο Δ Η Μ Ο Σ Ω Ρ Ω Π Ι Ω Ν
ΠΑΥΛΛΑΝΠΟΠΙΛΛΙΑΝΜΑΡΚΟΥΘΥΓΑΤΕΡΑ
ΓΝΑΙΟΥΠΕΙΣΩΝΟΣΓΥΝΑΙΚΑ
ΑΜΦΙΑΡΑΩΙ

(Ἕπονται προξενικὰ ψηφίσματα)

Ὁ δῆμος Ὠρωπίων
Παῦλλαν Ποπιλλίαν Μάρκου θυγατέρ[α]
Γναίου Πείσωνος γυναῖκα
Ἀμφιαράῳ.

Μονόλιθον μικρὸν μνημεῖον, κείμενον μεταξὺ τοῦ τελευταίου εἰρημένου τοξοειδοῦς καὶ τοῦ ἑξῆς μνημείου *Πίσωνος*.

Τὸ τὴν ἐν λόγῳ ἐπιγραφὴν περιέχον μαρμάρινον βάθρον εὑρέθη χαμαὶ πεπτωκὸς καὶ ἀνεστάθη τότε ἐπὶ τῆς κατὰ χώραν κειμένης καὶ κόσμον πέριξ ἐχούσης μαρμαρίνης βάσεως. Ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας φέρει δύο τόρμους, κόσμον δὲ μόνον ἐν τοῖς κάτω τῶν πλαγίων ἐπιφανειῶν. Γείσου ὅμως στερεῖται, ἐξ οὗ ἴσως εἰκαστὸν ὅτι, ὡς τὸ τοῦ *Ἀγρίππα*, (ἀνωτ. ἀριθ. 18), ὑπέστη καὶ τοῦτο ἀλλοίωσίν τινα, ἀφ' οὗ γε καὶ ἡ παροῦσα ἀνάθεσις φαίνεται ἐπὶ ἀρχαιοτέρας γεγλυμμένη.

Ὑψ. (μετὰ καὶ τοῦ κόσμου) 0.69, πλ. 0.76, πάχ. 0.61.

Τὰ γράμματα (ὕψ. 0.025) φέρουσι τὴν καὶ ἀνωτέρω παρατηρηθεῖσαν προεκβολὴν τῶν γραμμῶν. Τὸ Μ ἔχει μικρόν τι ἀνοικτὰ τὰ σκέλη.

Κάτωθεν τῆς ἀναθέσεως ἕπονται δύο ἐφθαρμένα προξενικὰ ψηφίσματα.

Ἡ ἐνταῦθα *Ποπιλλία* ἦν πιθανῶς τοῦ ἑξῆς μνημονευομένου *Πίσωνος* ἡ γυνή, τιμηθεῖσα, ὡς φαίνεται, μᾶλλον διὰ τὴν πρὸς τὸν δῆμον Ὠρωπίων εὔνοιαν τοῦ ἀνδρός· εἰς τὴν ὑπόθεσιν δὲ ταύτην παρακινεῖ καὶ ἡ θέσις τοῦ μνημείου ἐνεσφηνωμένου παρὰ τῷ τοῦ Πίσωνος. Ὡς πρὸς δὲ τὸ ὄνομα *Πείσων* εἰρήσθω ὅτι ἐν τῷ κατωτέρω μνημείῳ γράφεται δι' ἁπλοῦ *ι*.

Ποπιλλία γνωστὴ ἀναφέρεται ἡ τοῦ Κ. Λουτατίου Κάτλου μήτηρ, εἰς ἥν, ἀποθανοῦσαν, πρώτην τῶν Ρωμαίων γυναικῶν ἀπηγγέλθη δημοσίᾳ λόγος.

21.

Ο Δ Η Μ Ο Σ Ω Ρ Ω Π Ι Ω Ν Γ Ν Α Ι Ο Ν
ΚΑΛΠΟΡΝΙΟΝΓΝΑΙΟΥΥΙΟΝΠΙΣΩΝΑ
ΤΟΝΕΑΤΟΥΠΑΤΡΩΝΑΑΜΦΙΑΡΑΩΙ

(Ἕπονται προξενικὰ ψηφίσματα)

Ὁ δῆμος Ὠρωπίων Γναῖον
Καλπόρνιον Γναίου υἱὸν Πίσωνα
τὸν ἑατοῦ πάτρωνα Ἀμφιαράῳ.

Μέγα τρίλιθον μνημεῖον, ἱστάμενον μεταξὺ τοῦ προηγουμένου καὶ τοῦ πολλάκις, οἱονεὶ ὡς κέντρου, σημειουμένου μνημείου Βρούτου.

Φέρει δ' ἐν τοῖς ἄκροις καὶ γεῖσον καὶ κάτω κόσμον. Ὕψ. 0.92, πλάτ. 0.75, πάχ. ἢ βάθ. ἐν ὅλῳ 1.83 (0.39 ἡ ὄψις καὶ 1.44 ἑκάτερον τῶν ὄπισθεν μαρμάρων).

Τὰ μάρμαρα αὐτοῦ εὑρέθησαν χαμαί, ἀλλ' ἐπανιδρύθησαν ἐπὶ τῆς ἰδίας μαρμαρίνης βάσεως. Ἡ ὄψις ὅμως ἔκειτο πρανὴς καὶ διὰ τοῦτο τὰ γράμματα αὐτῆς, μάλιστα δὲ τὰ ὑπὸ τὴν ἀνάθεσιν ψηφίσματα, ἐκ τοῦ προσκτηθέντος ἀπολιθώματος ἀπέβησαν δυσαναγνωστότατα.

Ψηφίσματα προξενικὰ εὕρηνται καὶ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ἐπιφανείας τῆς τε ὄψεως καὶ τοῦ συνεχοῦς μαρμάρου, ὡς φαίνεται δέ, εἰσὶν ἀρχαιότερα τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἀναθηματικῆς ἐπιγραφῆς.

Τὰ γράμματα τῆς ἀναθέσεως κατά τε σχῆμα καὶ μέγεθος εἰσὶν ὅμοια τοῖς τοῦ Σκριβωνίου (ἀνωτ. ἀριθ. 17). Χρῶνται δὲ ἀμφότερα τὰ μνημεῖα καὶ τῇ λέξει *πάτρων*, ἥτις μόνον καὶ ἐν τῷ μνημείῳ *Λέντλου* (Ἀρχ. Ἐφημ. 1885 σελ. 102. Πρακτ. 1884, πίν. Ε', ί''') ἀπαντᾷ ἐν Ἀμφιαράου. Φαίνεται ἄρα ὅτι ἀνετέθη κατὰ τοὺς αὐτούς που καὶ ἐκεῖνο χρόνους. Ἡ δὲ ἀνάθεσις οὐδ' ἐνταῦθα παρέχει ὄψιν ἀρχικῆς καὶ ἐπὶ παρθένου χώρου γεγλυμμένης ἐπιγραφῆς.

Καλπόρνιος Πίσων συμμετέσχεν ἐπὶ Πομπηίου τῶν πρὸς τοὺς πειρατὰς καὶ πρὸς Μιθριδάτην ἀγώνων, ἐπανελθὼν δ' εἰς Ρώμην ἀπεδείχθη τῷ 61 π. Χρ. ὕπατος. Δύο Ρωμαίων, τοῦ *Ἀγρίππα* καὶ τοῦ κατωτέρω (ἀριθ. 22) ἀναφερομένου *Ἰσαυρικοῦ*, τὰ ἐν Ἀμφιαρείῳ μνημεῖα ἐποιήθησαν μετὰ τὰς ὑπατείας αὐτῶν, ἑκατέρας ἀναθέσεως δηλούσης διαρρήδην τὸ ἀξίωμα.

Περὶ *Πίσωνος* ἄρα καὶ τὸ ἀνωτέρω μνημεῖον *Ποπιλλίας*.

22.

ΟΔΗΜΟΣΩΡΩΠΙΩΝΠΟΠΛΙΟΝ
ΣΕΡΟΥΙΛΙΟΝΓΑΙΟΥΥΙΟΝ
ΙΣΑΥΡΙΚΟΝΥΠΑΤΟΝ ΑΥ
ΤΟΚΡΑΤΟΡΑΤΟΝΕΑΤΟΥΕΥ
ΕΡΓΕΤΗΝ ΑΜΦΙΑΡΑΩΙ

(Ἕπονται προξενικὰ ψηφίσματα)

Ὁ δῆμος Ὠρωπίων Πόπλιον
Σερουίλιον Γαΐου υἱὸν
Ἰσαυρικὸν ὕπατον αὐ-
τοκράτορα τὸν ἑατοῦ εὐ-
εργέτην Ἀμφιαράῳ.

Τετράλιθον ὡς τὸ *Λέντλου* μνημεῖον, ἤτοι συνιστάμενον ἐκ τεσσάρων ὀρθίων μαρμάρων, ὧν τὰ μὲν τρία ἔχουσι τὴν στάσιν τῶν τριλίθων μνημείων, τὸ δὲ τέταρτον προσήρμοσται ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν πλαγίων ὄπισθεν. Καὶ ἡ μὲν ὄψις εὑρέθη κατὰ γῆς πεπτωκυῖα, τὰ δὲ λοιπὰ τρία κατὰ χώραν ἐπὶ μαρμαρίνης βάσεως.

Κεῖται δὲ τρίτον ἀριστερόθεν τοῦ *Λέντλου*.

Γεῖσον φέρει καλόν, ἔτι δὲ καὶ κάτω κόσμον.

Ὕψ. 0.92, πλ. 0.75, πάχ. 1.82 (0.38 ὄψεως καὶ 1.44 τῶν λοιπῶν).

Τὰ γράμματα (ὕψ. 0.025) φέρουσι τὴν καὶ ἀνωτέρω ἀπαντῶσαν προεκβολὴν τῶν γραμμῶν. Τοῦ Ε ὡσαύτως ἐξέχουσι τὰ ἄκρα τῆς καθέτου γραμμῆς ἄνω τε καὶ κάτω. Ἕνεκα τῆς ἀπολιθώσεως δὲν διακρίνεται σαφῶς ἂν ἡ ἀνάθεσις αὕτη ἐστὶν ἡ ἀρχικὴ ἤ, ὅπερ πιθανώτερον, ἐπίγλυπτος (πρβ. τὰ κατωτέρω καταχωριζόμενα ψηφίσματα).

Τὰ ὑπὸ τὴν ἀνάθεσιν προξενικὰ γράμματά εἰσι δυσανάγνωστα. Ἔτι δὲ ψηφίσματα ὑπάρχουσι καὶ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ἐπιφανείας τῆς ὄψεως καὶ τῆς δεξιᾶς πτέρυγος.

Π. Σερουΐλιος ἐγένετο ὕπατος ἐν ἔτει 79 π.Χρ. (675 κτ. Ρ.), *Ἰσαυρικὸς* δ' ἐπεκλήθη τῷ 74 π.Χρ. Ὥστε ἡ ἀνάθεσις ἐγράφη μεταξὺ τοῦ ἔτους τούτου καὶ τοῦ 44 π.Χρ., ὅτε ἐνενηκοντούτης (*ὑπέργηρως* κατὰ Δίωνα Κάσσιον XLV, 16) ἤδη ὢν ἐτελεύτησε.

Τὰ προξενικὰ ψηφίσματα τῆς δεξιᾶς ἐπιφανείας τῆς ὄψεως, δύο τὸν ἀριθμὸν ὄντα, ἔχουσιν ὧδε:

α'.) ΑΡΧΟΝΤΟΣΕΓΚΟΙΝΩΙΒΟΙΩΤΩΝΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΥ
ΕΠΙΔΕΠΟΛΕΩΣΠΑΥΣΑΝΙΟΥΙΕΡΕΩΣΤΟΥΑΜ

ΦΙΑΡΑΟΥΓΛΑΥΚΩΝΟΣΜΗΝΟΣΟΜΟΛΩΙΟΥ
ΕΒΔΟΜΕΙΙΣΤΑΜΕΝΟΥ
ΩΡΩΠΟΔΩΡΟΣΘΕΟΖΟΤΟΥΕΙΠΕΝΕΠΕΙΔΗΜΕΝΕΚΡΑ
ΤΗΣΕΥΝΟΥΣΩΝΔΙΑΤΕΛΕΙΤΕΙΠΟΛΕΙΩΡΩΠΙΩΝ
ΚΑΙΤΩΝΠΟΛΙΤΩΝΤΟΙΣΧΡΕΙΑΝΕΧΟΥΣΙΝΕΜΠΑΝ
ΤΙΚΑΙΡΩΙΤΟΣΥΜΦΕΡΟΝΠΡΑΤΤΕΙΔΕΔΟΧΘΑΙΤΕΙ
ΒΟΥΛΕΙΚΑΙΤΩΙΔΗΜΩΙΜΕΝΕΚΡΑΤΗΝΙΠΠΑΡΧΟΥ
ΑΘΗΝΑΙΟΝΠΡΟΞΕΝΟΝΕΙΝΑΙΤΗΣΠΟΛΕΩΣΩΡΩΠΙ
ΩΝΑΥΤΟΝΚΑΙΕΚΓΟΝΟΥΣΚΑΙΕΙΝΑΙΑΥΤΟΙΣΓΗΣ
ΚΑΙΟΙΚΙΑΣΕΓΚΤΗΣΙΝΚΑΙΙΣΟΤΕΛΕΙΑΝΚΑΙΑΣΥ
ΛΙΑΝΚΑΙΑΣΦΑΛΕΙΑΝΚΑΙΠΟΛΕΜΟΥΚΑΙΕΙΡΗΝΗΣ
ΚΑΙΚΑΤΑΓΗΝΚΑΙΚΑΤΑΘΑΛΑΤΤΑΝΚΑΙΤΑΑΛΛΑ
ΠΑΝΤΑΚΑΘΑΠΕΡΚΑΙΤΟΙΣΑΛΛΟΙΣΠΡΟΞΕΝΟΙΣ
ΚΑΙΕΥΕΡΓΕΤΑΙΣΓΕΓΡΑΠΤΑΙ

β'.) ΑΡΧΟΝΤΟΣΕΓΚΟΙΝΩΙΒΟΙΩΤΩΝΦΙΛΩΝΟΣΙΕΡΕΩΣ
ΔΕΤΟΥΑΜΦΙΑΡΑΟΥΘΕΟΔΩΡΟΥΜΗΝΟΣΑΓΡΙΩΝΙΟΥ
ΠΕΜΠΤΕΙΕΠΙΔΕΚΑΕΠΕΨΗΦΙΞΕΝΑΝΤΙΠΑΤΡΟΣ
ΑΡΧΙΛΟΧΟΥ
ΜΕΙΛΙΧΟΣΑΡΙΣΤΟΓΕΙΤΟΝΟΣΕΙΠΕΝΕΠΕΙΔΗ
ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣΕΥΝΟΥΣΩΝΔΙΑΤΕΛΕΙΤΕΙΠΟΛΕΙ
ΩΡΩΠΙΩΝΚΑΙΤΩΝΠΟΛΙΤΩΝΤΟΙΣΧΡΕΙΑΝΕΧΟΥ
ΣΙΝΕΜΠΑΝΤΙΚΑΙΡΩΙΤΟΣΥΜΦΕΡΟΝΠΡΑΤΤΕΙ
ΔΕΔΟΧΘΑΙΤΕΙΒΟΥΛΕΙΚΑΙΤΩΙΔΗΜΩΙΗΡΑΚΛΕΙΤΟΝ
ΕΥΑΝΔΡΟΥΚΑΣΣΑΝΔΡΕΑΠΡΟΞΕΝΟΝΕΙΝΑΙΚΑΙ
ΕΥΕΡΓΕΤΗΝΤΗΣΠΟΛΕΩΣΩΡΩΠΙΩΝΚΑΙΑΥ
ΤΟΝΚΑΙΕΚΓΟΝΟΥΣΚΑΙΕΙΝΑΙΑΥΤΟΙΣΓΗΣ
ΚΑΙΟΙΚΙΑΣΕΓΚΤΗΣΙΝΚΑΙΑΣΥΛΙΑΝΚΑΙΑΣΦΑ
ΛΕΙΑΝΚΑΙΠΟΛΕΜΟΥΚΑΙΕΙΡΗΝΗΣΚΑΙΚΑΤΑ
-ΗΝΚΑΙΚΑΤΑΘΑΛΑΤΤΑΝΚΑΙΤΑΑΛΛΑΠΑΝΤΑ
ΥΠΑΡΧΕΙΝΑΥΤΟΙΣΚΑΘΑΠΕΡΚΑΙΤΟΙΣΑΛΛΟΙΣ
ΠΡΟΞΕΝΟΙΣΚΑΙΕΥΕΡΓΕΤΑΙΣΓΕΓΡΑΠΤΑΙ

α'.) Ἄρχοντος ἐγ κοινῷ Βοιωτῶν Ἀπολλοδώρου ἐπὶ δὲ πόλεως Παυσανίου, ἱερέως τοῦ Ἀμφιαράου Γλαύκωνος, μηνὸς Ὁμολωίου ἑβδόμει ἱσταμένου.

Ὠρωπόδωρος Θεοζότου εἶπεν· ἐπειδὴ Μενεκράτης εὔνους ὢν διατελεῖ τεῖ πόλει Ὠρωπίων καὶ τῶν πολιτῶν τοῖς χρείαν ἔχουσιν ἐμ παντὶ καιρῷ τὸ συμφέρον πράττει, δεδόχθαι τεῖ βουλεῖ καὶ τῷ δήμῳ Μενεκράτην Ἱππάρχου Ἀθηναῖον πρόξενον εἶναι τῆς πόλεως Ὠρωπίων αὐτὸν καὶ ἐκγόνους καὶ εἶναι αὐτοῖς γῆς καὶ οἰκίας ἔγκτησιν καὶ ἰσοτέλειαν καὶ ἀσυλίαν καὶ ἀσφάλειαν καὶ πολέμου καὶ εἰρήνης καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν καὶ τὰ ἄλλα πάντα καθάπερ καὶ τοῖς ἄλλοις προξένοις καὶ εὐεργέταις γέγραπται.

β'.) Ἄρχοντος ἐγ κοινῷ Βοιωτῶν Φίλωνος, ἱερέως δὲ τοῦ Ἀμφιαράου Θεοδώρου, μηνὸς Ἀγριωνίου πέμπτει ἐπὶ δέκα, ἐπεψήφιζεν Ἀντίπατρος Ἀρχιλόχου.

Μείλιχος Ἀριστογείτονος εἶπεν· ἐπειδὴ Ἡράκλειτος εὔνους ὢν διατελεῖ τεῖ πόλει Ὠρωπίων καὶ τῶν πολιτῶν τοῖς χρείαν ἔχουσιν ἐμ παντὶ καιρῷ τὸ συμφέρον πράττει, δεδόχθαι τεῖ βουλεῖ καὶ τῷ δήμῳ Ἡράκλειτον

Εὐάνδρου Κασσανδρέα πρόξενον εἶναι καὶ εὐεργέτην τῆς πόλεως Ὠρωπίων καὶ αὐτὸν καὶ ἐκγόνους καὶ εἶναι αὐτοῖς γῆς καὶ οἰκίας ἔγκτησιν καὶ ἀσυλίαν καὶ ἀσφάλειαν καὶ πολέμου καὶ εἰρήνης καὶ κατὰ γ]ῆν καὶ κατὰ θάλατταν καὶ τὰ ἄλλα πάντα ὑπάρχειν αὐτοῖς καθάπερ καὶ τοῖς ἄλλοις προξένοις καὶ εὐεργέταις γέγραπται.

Τὰ γράμματα (ὕψ. 0.008) εἰσὶν ἐν τοῖς ἄκροις σφηνοειδῶς παχύτερα. Καὶ τὸ μὲν Ο καὶ Θ ἐλάσσω, τὸ δὲ Φ καὶ Ψ μείζω τῶν λοιπῶν. Τὸ Μ φέρει παράλληλα τὰ σκέλη, ὡσαύτως δὲ σχεδόν τι καὶ τὸ Σ, τὸ δὲ Ι ἔχει κάθετον τὴν τὰς δύο εὐθείας ζευγνῦσαν γραμμήν. Ἐν στίχῳ 3ῳ τοῦ 1ου ψηφίσματος τὸ πρῶτον Ο τῆς λέξεως *Ὁμολωίου* φαίνεται ὡσεὶ κεχαραγμένον ἐπὶ ἐσφαλμένως προγεγραμμένου Ι.

Ἐκ τῶν ὀνομάτων καὶ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων φαίνονται ἀνήκοντα τοῖς πρὸ Ῥωμαίων χρόνοις, ὁπωσδήποτε δὲ ἀρχαιότερα τῆς ἀναθέσεως ὄντα προσμαρτυροῦσιν ὅτι καὶ αὕτη ἐπεγλύφη, ὡς καὶ ἄλλαι, ἐπὶ ἐσβεσμένης ἀναθέσεως.

Ἐνταῦθα σημειωθήτω ὅτι ἐπὶ τοῦ μνημείου σεσαλευμένον κεῖται μέγιστον (πάχ. 1.99, πλ. 0.92) λευκὸν μάρμαρον μετὰ προξενικῶν γραμμάτων, ὅπερ φαίνεται ὡς τὸ κάλυμμα ἀφ' οὗ καὶ εἶνε μεῖζον ἐκείνου ἐξ ἴσου κατά τε πλάτος καὶ πάχος ἐξέχον (0.92-0.75=0.17 καὶ 1.99-1,82 =0.17). Τοιοῦτον κάλυμμα (μέλανος μαρμάρου) εὕρηται καὶ παρὰ τῷ μνημείῳ Σκριβωνίου καὶ ἀλλαχοῦ.

23.

ΑΡΙΣΤΟΜΗΔΗΣΤΟΝΑΔΕΛΦΟΝ
ΜΕΓΑΚΛΕΙΔΗΝΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥ

(Ἕπονται προξενικὰ ψηφίσματα)

Ἀριστομήδης τὸν ἀδελφὸν
Μεγακλείδην Ἀριστομένου.

Μονόλιθον μικρὸν μνημεῖον μετὰ γείσου καὶ κάτω κόσμου, ἐπὶ καλῆς μαρμαρίνης βάσεως, κειμένης εὐθὺς ἀριστερόθεν τοῦ μνημείου *Λέντλου*.

Ὕψ. 0.76, πλ. (ἄνω) 0.69 πάχ. 0.54.

Ὡς πρὸς τὸ μέγεθος καὶ σχῆμα τυγχάνει ὁμοιότατον τῷ τῆς *Ἀδείας* (Ἀρχ. Ἐφημ. 1885, σελ. 102). Καὶ τὰ γράμματα δὲ ἀμφοτέρων τῶν ἀναθέσεων ἔχουσι τὸ αὐτὸ σχῆμα καὶ μέγεθος (ὕψ. 0.023. Ἐν τῷ τῆς *Ἀδείας* κατὰ παραδρομὴν ἀντὶ 0.023 καὶ 0.015 ἐγράφη ἀντιστρόφως 0.015 καὶ 0.023). Ὅθεν φαίνεται ὅτι καὶ τὸ παρὸν ἱδρύθη κατὰ τοὺς αὐτοὺς μακεδονικοὺς χρόνους.

Ἡ βάσις κεῖται, ὅπου εἴρηται, κατὰ χώραν. Τὸ δ' ἐπ' αὐτῆς ἀνῆκον ἐνεπίγραφον μάρμαρον εὑρέθη πρανὲς πεπτωκός, ἕνεκα δὲ τῆς ἀπολιθώσεως κατέστη δυσχερὴς ἡ ἀνάγνωσις τῶν προξενικῶν γραμμάτων.

Τεχνίτου ὄνομα δὲν διακρίνεται.

Ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ἐπιφανείας ὑπάρχουσι τρία προξενικὰ ψηφίσματα, τὰ ἑξῆς:

α'.) ΛΕΑΡΧΟΣΛΙΜΝΑΙΟΥΕΙΠΕΝΕΠΕΙΔΗΚΛΕΟΠΟΛΙΣ
ΕΥΝΟΥΣΕΣΤΙΝΤΗΙΠΟΛΕΙΩΡΩΠΙΩΝΚΑΙΚΟΙΝΗΙ
ΚΑΙΙΔΙΑΙΕΚΑΣΤΩΙΤΩΝΠΟΛΙΤΩΝΧΡΗΣΙΜΟΣΩΝ
ΔΙΑΤΕΛΕΙΔΕΔΟΧΘΑΙΤΩΙΔΗΜΩΙΚΛΕΟΠΟΛΙΝ
ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΥΛΑΜΨΑΚΗΝΟΝΠΡΟΞΕΝΟΝΕΙΝΑΙ
ΤΗΣΠΟΛΕΟΣΩΡΩΠΙΩΝΚΑΙΑΥΤΟΝΚΑΙΕΚΓΟΝΟΥΣ
ΚΑΙΕΙΝΑΙΑΥΤΟΙΣΓΗΣΚΑΙΟΙΚΙΑΣΕΓΚΤΗΣΙΝΚΑΙΙΣΟΤΕ
ΛΕΙΑΝΚΑΙΑΣΥΛΙΑΝΚΑΙΑΣΦΑΛΕΙΑΝΚΑΙΠΟΛΕΜΟΥ
ΚΑΙΕΙΡΗΝΗΣΚΑΙΚΑΤΑΓΗΝΚΑΙΚΑΤΑΘΑΛΑΤΤΑΝΚΑΙ
ΤΑΑΛΛΑΠΑΝΤΑΚΑΘΑΠΕΡΤΟΙΣΑΛΛΟΙΣΠΡΟΞΕΝΟΙΣ
ΚΑΙΕΥΕΡΓΕΤΑΙΣ

β'.) ΣΤΕΦΑΝΟΣΑΚΟΥΣΙΛΑΟΥΕΙΠΕΝΔΕΔΟΧΘΑΙΤΩΙΔΗΜΩΙ
ΑΡΙΣΤΥΛΛΟΝΧΑΡΙΔΗΜΟΥΑΘΗΝΑΙΟΝΠΡΟΞΕΝΟΝΕΙ

ΝΑΙΤΗΣΠΟΛΕΩΣΩΡΩΠΙΩΝΚΑΙΑΥΤΟΝΚΑΙΕΚΓΟΝΟΥΣ
ΚΑΙΕΙΝΑΙΑΥΤΟΙΣΓΗΣΚΑΙΟΙΚΙΑΣΕΓΚΤΗΣΙΝΚΑΙΙΣΟΤΕ
///ΕΙΑΝΚΑΙΑΣΥΛΙΑΝΚΑΙΑΣΦΑΛΕΙΑΝΚΑΙΠΟΛΕΜΟΥΚΑΙΕΙ
///ΗΝΗΣΚΑΙΚΑΤΑΓΗΝΚΑΙΚΑΤΑΘΑΛΑΤΤΑΝΚΑΙΤΑΑΛΛΑΠΑΝΤΑ
///ΑΘΑΠΕΡΤΟΙΣΑΛΛΟΙΣΠΡΟΞΕΝΟΙΣΚΑΙΕΥΕΡΓΕΤΑΙΣ

γ'.) ΑΡΙΣΤΟΝΟΥΣΑΙΣΧΥΛΙΔΟΥΕΙΠΕΔΕΔΟΧΘΑΙΤΩΙ
ΔΗΜΩΙΑΠΟΛΛΩΝΙΟΝΜΕΝΙΣΚΟΥΚΩΙΟΝΠΡΟΞΕΝΟ///
ΕΙΝΑΙΤΗΣΠΟΛΕΩΣΩΡΩΠΙΩΝΚΑΙΑΥΤΟΝΚΑΙΕΚΓΟΝΟΥ///
ΚΑΙΕΙΝΑΙΑΥΤΩΙΓΗΣΚΑΙΟΙΚΙΑΣΕΓΚΤΗΣΙΝΚΑΙΙΣΟΤΕΛΕΙΑΝΚΑΙΑΣ
ΦΑΛΕΙΑΝΚΑΙΑΣΥΛΙΑΝΚΑΙΚΑΤΑΓΗΝΚΑΙΚΑΤΑΘΑΛΑΤΤΑΝΚΑΙΠΟ
ΛΕΜΟΥΙΚΑΙΕΙΡΗΝΗΣΚΑΙΤΑΑΛΛΑΠΑΝΤΑΚΑΟΑΠΕΡΤΟΣΑΛΛΟΙΣ
ΠΡΟΞΕΝΟΙΣΚΑΙΕΥΕΡΓΕΤΑΙΣ

α'.) Λέαρχος Λιμναίου εἶπεν· ἐπειδὴ Κλεόπολις
εὔνους ἐστὶν τῇ πόλει Ὠρωπίων καὶ κοινῇ
καὶ ἰδίᾳ ἑκάστῳ τῶν πολιτῶν χρήσιμος ὢν
διατελεῖ, δεδόχθαι τῷ δήμῳ Κλεόπολιν
Ἀπολλοδώρου Λαμψακηνὸν πρόξενον εἶναι
τῆς πόλεος Ὠρωπίων καὶ αὐτὸν καὶ ἐκγόνους
καὶ εἶναι αὐτοῖς γῆς καὶ οἰκίας ἔγκτησιν καὶ ἰσοτέ-
λειαν καὶ ἀσυλίαν καὶ ἀσφάλειαν καὶ πολέμου
καὶ εἰρήνης καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν καὶ
τὰ ἄλλα πάντα καθάπερ τοῖς ἄλλοις προξένοις
καὶ εὐεργέταις.

β'.) Στέφανος Ἀκουσιλάου εἶπεν· δεδόχθαι τῷ δήμῳ
Ἀρίστυλλον Χαριδήμου Ἀθηναῖον πρόξενον εἶ-
ναι τῆς πόλεως Ὠρωπίων καὶ αὐτὸν καὶ ἐκγόνους
καὶ εἶναι αὐτοῖς γῆς καὶ οἰκίας ἔγκτησιν καὶ ἰσοτέ-
[λ]ειαν καὶ ἀσυλίαν καὶ ἀσφάλειαν καὶ πολέμου καὶ εἰ-
[ρ]ήνης καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν καὶ τὰ ἄλλα πάντα
[κ]αθάπερ τοῖς ἄλλοις προξένοις καὶ εὐεργέταις.

γ'.) Ἀριστόνους Αἰσχυλίδου εἶπε· δεδόχθαι τῷ
δήμῳ Ἀπολλώνιον Μενίσκου Κῷον πρόξενο[ν]
εἶναι τῆς πόλεως Ὠρωπίων καὶ αὐτὸν καὶ ἐκγόνου[ς]
καὶ εἶναι αὐτῷ γῆς καὶ οἰκίας ἔγκτησιν καὶ ἰσοτέλειαν καὶ ἀσ-
φάλειαν καὶ ἀσυλίαν καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν καὶ πο-
λέμου ι καὶ εἰρήνης καὶ τὰ ἄλλα πάντα *καθάπερ* το(ῖ)ς ἄλλοις
προξένοις καὶ εὐεργέταις.

Τὰ δύο πρῶτα ψηφίσματα (ὕψ. γραμμ. 0.008) ἔχουσι καλὰ καὶ ἐπιμελῶς γεγλυμμένα γράμματα, ὅμοια τοῖς τοῦ Κανονισμοῦ τοῦ Ἱεροῦ τοῦ Ἀμφιαράου (Ἀρχ. Ἐφημ. 1885, σελ. 93 καὶ ἑξ.)

Ἐν στίχῳ 6ῳ τοῦ πρώτου ψηφίσματος ἡ κατάληξις τοῦ *πόλεος* γράφεται διὰ τοῦ ο.

Τὸ δὲ τρίτον ψήφισμα ἔχει πλατέα μᾶλλον ἀλλὰ πυκνὰ καὶ ἐνιαχοῦ συγκεκολλημένα τὰ γράμματα (ὕψ. 0.006-0.01). Τὸ Ο Θ καὶ ∩ εἰσὶ βραχύτερα τῶν λοιπῶν, ὡσαύτως δὲ τοῦ Γ καὶ Π αἱ κάθετοι γραμμαὶ δὲν ἐξικνοῦνται μέχρι τῆς αὐτῆς καὶ τὰ ἄλλα γραμμῆς πρὸς τὰ κάτω. Τὸ Μ εἶναι παραλληλοσκελές, τὸ δὲ Σ φέρει τὸ μὲν κάτω σκέλος ὁριζόντιον, τὸ δὲ ἄνω λοξόν.

Ἐν τῷ 6ῳ στίχῳ παρατηροῦνται ἐν περισσὸν καὶ δύο ἐλλείψεις: μεταξὺ τοῦ ΛΕΜΟΥ καὶ τοῦ ΚΑΙ ὑπάρχει Ι· τὸ Θ τοῦ *καθάπερ* στερεῖται τῆς στιγμῆς, τὸ δὲ ἄρθρον ΤΟΙΣ τοῦ Ι.

Ἐνταῦθα προστεθήτω ὅτι μεταξὺ τῶν δύο τελευταίων μνημείων (*Μεγακλείδου* καὶ *Σερουϊλίου*) κεῖται ἕτερον τετράλιθον, ἐλλιπὲς τὴν ὄψιν καὶ τὴν δεξιὰν πτέρυγα, διασῷζον δὲ κατὰ χώραν ἐπὶ μαρμαρίνης βάσεως τὰ δύο λοιπὰ μάρμαρα.

Β. Ι. ΛΕΟΝΑΡΔΟΣ

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΕΝ ΤΗι ΑΚΡΟΠΟΛΕΙ

(Πίν. 5 καὶ 6).

Μηνὶ Νοεμβρίῳ τοῦ λήξαντος ἔτους ἤρξαντο δαπάνῃ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας αἱ ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἀνασκαφαί, αἵτινες εἶχον διακοπῆ πρὸ ἑνὸς περίπου ἔτους ἕνεκα τοῦ θανάτου τοῦ πρώην γενικοῦ ἐφόρου Π. Σταματάκη. Ἤρξαντο δὲ ἀπὸ τῆς ἀρκτικῆς αὐτῆς πλευρᾶς, βορειοανατολικῶς τῶν Προπυλαίων, καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν μέχρι τοῦδε διεύθυνσιν βαίνουσαι ἐξετάθησαν πλέον μέχρι μικρᾶς ἀποστάσεως ἀπὸ τῆς βορειοδυτικῆς γωνίας τοῦ Ἐρεχθείου. Τῶν ἐργασιῶν τούτων τὰ ἀποτελέσματα ἀναγράφομεν ἐνταῦθα συντόμως.

α') Χαλκᾶ καὶ πήλινα εὑρήματα.

Ἅμα τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν, ἀφ' οὗ οἱ σκαφεῖς προέβησαν εἰς βάθος ἑνὸς περίπου μέτρου ὑπὸ τὸ σημερινὸν ἔδαφος, ἀπεκαλύφθη στρῶμα ἀρχαίου μεταγενεστέρου οἰκοδομήματος, ἐξ ὀπτῶν πλίνθων καὶ ἀσβέστου συγκείμενον. Ὑπὸ τὸ στρῶμα δὲ τοῦτο, εἰς βάθος ἑνὸς περίπου μέτρου, ἐγίνοντο καθ' ἑκάστην σχεδὸν εὑρήματα, ἀρχαϊκῆς ἅπαντα τέχνης, οἷον χαλκᾶ καὶ πήλινα εἰδώλια, τεμάχια ἀγγείων, ἐπιγραφῶν κτλ. Τῶν εὑρημάτων τούτων ἀξιολογώτερα εἶνε α') γυναικεῖον χαλκοῦν ἀγαλμάτιον (ὕψ. 0,18), ὅλως σῶον, ἐνδεδυμένον ποδήρη χιτῶνα, οὗ ἀνέχει τὸ κράσπεδον διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς καὶ ἔχον τὴν δεξιὰν προτεταμένην ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος, δι' ἧς θὰ ἐκράτει πρᾶγμά τι· β') τεμάχια πηλίνων κεχρωματισμένων ἀναγλύφων καὶ γ') πολλὰ πήλινα, κεχρωματισμένα καὶ ταῦτα, εἰδώλια, παριστῶντα γυναῖκα φέρουσαν πόλον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ καθημένην ἐπὶ θρόνου, ἔχοντα δηλ. τὸν γνωστὸν ἐκεῖνον τύπον, ὃν ἀποδίδουσί τινες εἰς τὸ ἐν τῇ Ἀκροπόλει ξόανον τῆς Ἀθηνᾶς. Σπουδαιότατον ὅμως διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Γραφικῆς εὕρημα εἶνε γραπτὸς πίναξ ἐξ ὀπτῆς γῆς, ἔχων πλάτος 0,52, σωζόμενον ὕψος 0,39 καὶ πάχος 0,06 Ἐν αὐτῷ εἰκονίζεται ὁπλίτης φέρων πανοπλίαν καὶ ἔχων στάσιν ὁρμῶντος καὶ οἱονεὶ ἐπιτιθεμένου κατὰ πολεμίου, καὶ τὰ σκέλη διεστηκότα. Σώζεται δὲ ἐν αὐτῷ καὶ ἐπιγραφὴ ἀρχαϊκή: *καλός*: καὶ γράμματά τινα ἐκ τοῦ κυρίου ὀνόματος τοῦ εἰκονιζομένου. Δὲν ἀπετέλει δὲ μέρος ὅλου τινός, ἀλλ' εἶνε αὐτοτελής, διότι ἔχει γεγραμμένας διπλᾶς ταινίας, ἀποτελούσας τετραγωνικὸν περιθώριον, ἐν ᾧ περικλείεται ἡ μορφή.

Ἐπίσης σπουδαῖον διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Πλαστικῆς εἶνε εὕρημα ἀνάγον ἡμᾶς εἰς τοὺς προελληνικοὺς αὐτῆς χρόνους. Εἰς βάθος δηλ. δύο ἥμισυ μέτρων ὑπὸ τὸ σημερινὸν ἔδαφος, ὑπὸ στρῶμα ἐκ λατύπης πωρίνου οἰκοδομήματος, ἐν ᾧ εὑρέθησαν πολλὰ χαλκᾶ καὶ πήλινα πράγματα, εὑρέθη ἀνθρωπίνη φυσικοῦ μεγέθους κεφαλή, ἐπὶ πωρίνου μαλακοῦ λίθου κεχαραγμένη, ἔχουσα πώγωνα καὶ πλαστικῶς δεδηλωμένον μύστακα, καὶ διατηροῦσα εἰσέτι ἱκανὰ ἴχνη χρωματισμοῦ. Κατὰ τὴν ὅλην μορφὴν ὁμοιάζει ἐν γένει ταῖς ἐν Μυκήναις εὑρεθείσαις προσωπίσιν, ἔχει ὅμως τὸ περίγραμμα πολὺ περισσότερον ἀτελὲς καὶ βάρβαρον, τοιοῦτον, οἷον ἐδύ-

νατο νὰ χαράξῃ ἀνθρωπίνη χεὶρ μόνον ἐν τῇ νηπιωδεστάτῃ ἐποχῇ τῆς τέχνης.

β') Ἀγάλματα.

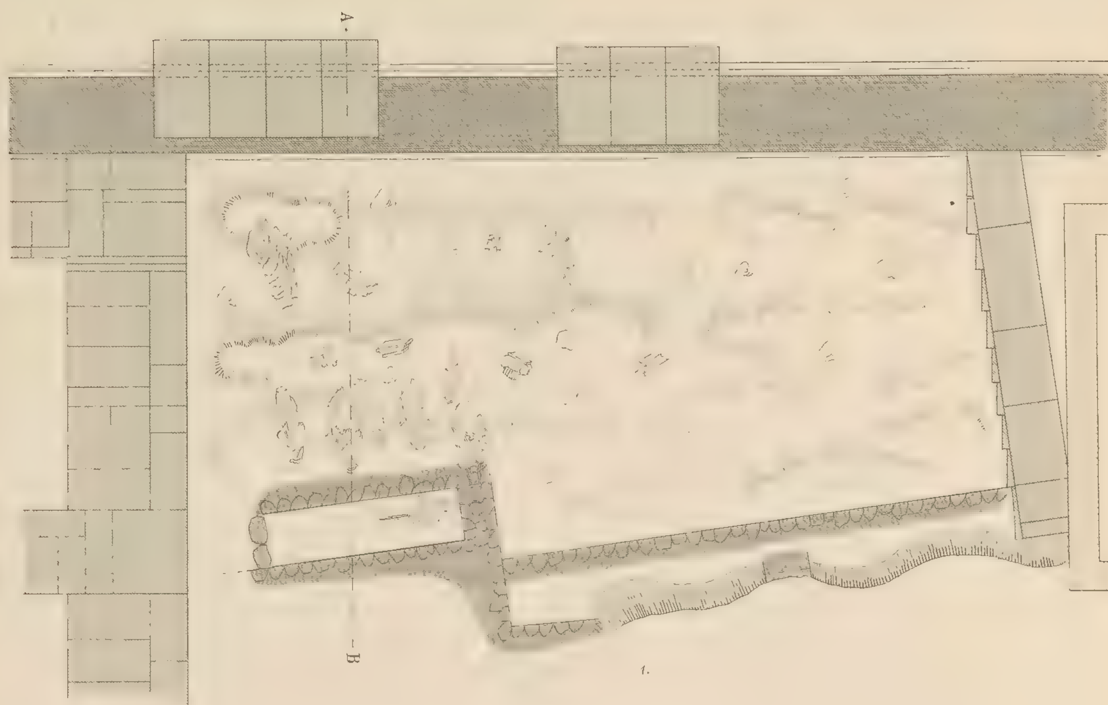
Τὰ σπουδαιότατα ὅμως τῶν ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς ταύταις εὑρημάτων ἐγένοντο κατὰ τὸ ἀρξάμενον ἔτος, καὶ μάλιστα τῇ 24ῃ καὶ 25ῃ Ἰανουαρίου. Εἰς βάθος δηλ. 3 μέχρι 4 ½ μέτρων ὑπὸ τὸ σημερινὸν ἔδαφος, οὐχὶ πολὺ μακρὰν τῆς βορειοδυτικῆς γωνίας τοῦ Ἐρεχθείου, εὑρέθησαν ἐν ὅλῳ 14 ἀρχαϊκά, γυναικεῖα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀγάλματα, τὰ μὲν ὑπερφυσικοῦ, τὰ δὲ φυσικοῦ, τὰ δὲ μικροτέρου τοῦ φυσικοῦ μεγέθους. Τὰ ἀγάλματα ταῦτα διατηροῦνται ἐν σχετικῶς καλλίστῃ καταστάσει, καὶ ὀκτὼ ἐξ αὐτῶν ἔχουσι καὶ τὰς κεφαλάς. Παριστῶσι δὲ τὰ πλεῖστα γυναῖκα ἱσταμένην ὀρθίαν, ἐνδεδυμένην χιτῶνα, καὶ ποδῆρες ἱμάτιον, οὗ ἀνέχει τὸ κράσπεδον διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρός, καὶ ἔχουσαν τὴν κόμην διατεταγμένην εἰς μεγάλους, ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν καταπίπτοντας, πλοκάμους, καὶ συγκρατουμένην διὰ μαρμαρίνης ἀκτινωτῆς (αἱ ἀκτῖνες εἶνε πεποιημέναι τὸ μὲν ἐξ ὀρειχάλκου τὸ δὲ ἐκ μολύβδου), ὡς τὸ πολύ, στεφάνης, ἐχούσης γεγραμμένον ἀνθέμιον καὶ ἐνίοτε, ὃ λίαν παράδοξον, μαίανδρον· ἡ δεξιὰ χεὶρ ἦτο προτεταμένη ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος καὶ ἐκράτει τι, μῆλον ἴσως ἢ καρπὸν ῥοιᾶς, ὡς ἔκ τινων εὑρεθέντων τεμαχίων δηλοῦται. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς δὲ ὑπάρχει μέγας ὀρειχάλκινος ἧλος, προσκεκολλημένος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κρανίου καὶ πρὸς τὰ ἄνω ἐστραμμένος, οὗ τὴν χρῆσιν δύσκολον εἶνε νὰ ἐννοήσῃ τις· ἴσως ἐχρησίμευε πρὸς ὑποβάστασιν σκιαδίου, προφυλάσσοντος τὰ ἐν ὑπαίθρῳ ἀνακείμενα ἀγάλματα ἀπὸ τῶν βροχῶν καὶ ἀπὸ τοῦ ἡλίου· τοιαύτη δὲ προφύλαξις ἦτο ἀναγκαία μάλιστα καὶ πρὸς διατήρησιν τοῦ χρωματισμοῦ, ὃν εἶχον τὰ ἀγάλματα.

Πρὸς κατάληψιν τῶν εἰρημένων δημοσιεύομεν ἐν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἀγαλμάτων ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 5 πίνακι. Προσθετέον δὲ ὅτι τὸ μάρμαρον, ἐξ οὗ εἶνε ταῦτα πεποιημένα, σύγκειται οὐχὶ ἐξ ἑνὸς ἀλλ' ἐκ πλειόνων τεμαχίων, πρὸς ἀποφυγήν, ὡς φαίνεται, τῆς ἀνάγκης τῆς μεταφορᾶς καὶ χρήσεως μεγάλων ὄγκων μαρμάρου. Ἰδίως ἐξ ἑτέρου τεμαχίου εἶνε οἱ κάτω πόδες ἀπὸ τοῦ μέσου περίπου τῆς κνήμης, καὶ ὁ ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος προτεταμένος δεξιὸς πῆχυς, ἐνίοτε δὲ καὶ ἡ κεφαλή. Γίνεται δὲ ἡ σύνδεσις τῶν διαφόρων τεμαχίων κατὰ τρόπον παράδοξον καὶ πρωτοφανῆ μοι, ὅλως διάφορον τοῦ γνωστοῦ ἡμῖν τρόπου τῆς διὰ χαλκῶν γόμφων συνδέσεως· τὸ ἕτερον δηλ. τῶν συνδετέων μερῶν ἔχει μακρὰν προεξοχὴν τοῦ λίθου καὶ ἀποτελεῖ οὕτως οἱονεὶ ἔμβολον ὅπερ περικεχρισμένον λευκῇ τινι κολλητικῇ ὕλῃ ἐμπήγνυται εἰς ἰσομεγέθη ὀπὴν τοῦ ἑτέρου μέρους. Ἡ κολλητικὴ αὕτη ὕλη εἶνε ἄσβεστος, καθ' ἃ ἐβεβαίωσέ με ὁ καθηγητὴς τῆς ὀρυκτολογίας κ. Κ. Μητσόπουλος.

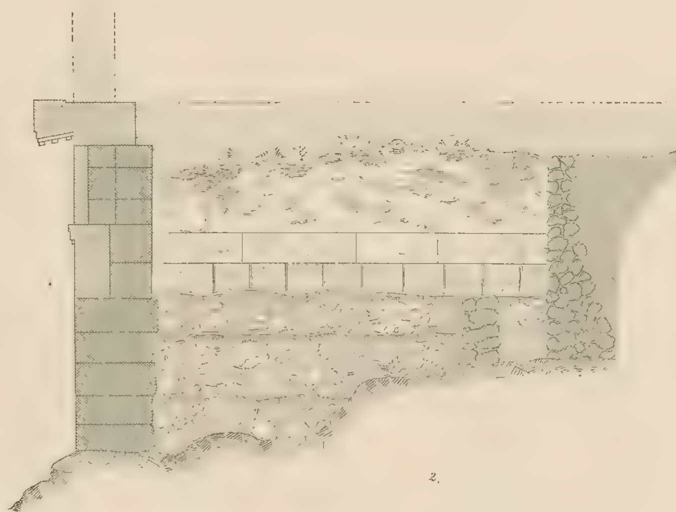
Τὸν ἐν τοῖς ἀνωτέρω περιγραφέντα τύπον τοῦ γυναικείου σώματος ἐγνωρίζομεν μάλιστα ἐκ τῶν ἐν Δήλῳ εὑρεθέντων ἀγαλμάτων (Bulletin de corr. Hell. 1879) (1)· ἀλλὰ τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος διακρίνονται ἐπὶ ἐπιμελείᾳ περὶ τὴν ἐργασίαν καὶ λεπτότητι, καὶ ἐπὶ ἱκανῇ χάριτι. Ἐν τοῖς γνωρίσμασι δὲ τούτοις ἀναγνωρίζομεν τὴν ἀττικὴν τέχνην καὶ τὰ σπέρματα ἐκεῖνα, ἐξ ὧν ἔμελλεν αὕτη ν' ἀναβλαστήσῃ μετ' ὀλίγον θαλερὰ καὶ ἀκμαία καὶ ἀνέλθῃ οὕτως εἰς τὴν ὑπερτάτην τῆς τελειότητος βαθμῖδα. Ἰδιάζον δὲ ἐν τοῖς ἀγάλμασι τούτοις εἶνε ὁ διατηρούμενος ἐν αὐτοῖς πλούσιος χρωματισμός. Τὰ ἐν αὐτοῖς χρώματα εἶνε πράσινον, τὸ καὶ κάλλιον τῶν λοιπῶν διατηρούμενον, ἐρυθρόν, κυανοῦν καὶ ὑπόφαιον (τοῦτο διατηρεῖται ἔν τισι τεμαχίοις). Δὲν ἦτο δὲ ἅπασα ἡ ἐπιφάνεια τοῦ μαρμάρου κεχρωματισμένη, ἀλλὰ μόνον μέρη τινὰ τῶν γυμνῶν μορφῶν καὶ τοῦ ἱματισμοῦ. Οὕτως αἱ παρυφαὶ τοῦ χιτῶνος καὶ τοῦ ἱματίου ἔχουσι γεγραμμένας, πρασίνῳ καὶ ἐρυθρῷ χρώματι, ταινίας καὶ μαιάνδρους, καὶ ἡ ἐπιφάνεια αὐτῶν εἶνε κεκοσμημένη τῇδε κἀκεῖσε διαφόροις κοσμήμασιν ἔχουσι σχῆμα οἱονεὶ ἀνθεμίου καὶ ῥόδακος. Ἡ κόμη ἦτο ἐρυθρῷ χρώματι κεχρωσμένη· ὡσαύτως κεχρωματισμένοι ἦσαν οἱ ὀφθαλμοί· ἑνὸς ὅμως εἶνε ἔνθετοι ἐκ κρυσταλλώδους ὀρυκτῆς ὕλης.

Καθ' ἑαυτὰ δὲ ἐξεταζόμενα τὰ ἀγάλματα ταῦτα καὶ συγκρινόμενα πρὸς ἄλληλα δεικνύουσιν ἱκανὰς καὶ διδακτικωτάτας παραλλαγάς, οὐχὶ τοσοῦτον ἐν τῇ διαθέσει τοῦ ἱματισμοῦ, ὅσον ἐν ταῖς μορφαῖς τοῦ προσώπου, οἷον ἐν τῷ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον

(1) Ἀγάλματα τοιαῦτα τὴν μορφὴν εὑρέθησαν ἐν τῇ Ἀκροπόλει καὶ ἐν ἔτει 1883 (ἴδ. Ἀρχ. Ἐφημ. 1883 πίν. 8), καὶ ἐν Ἐλευσῖνι (Ἀρχ. Ἐφημ. 1884 πίν. 8).

1.

2.

τυπικῷ μειδιάματι, ἐν τῇ διαπλάσει καὶ τῷ σχήματι τῶν ὀφθαλμῶν κτλ. Αὗται δὲ αἱ διαφοραί, ἡ εὕρεσις ἀγαλμάτων τῆς αὐτῆς μορφῆς εἰς διάφορα τῆς Ἑλλάδος μέρη καὶ ἡ ἄκρα καὶ ὑπερβολική, οὕτως εἰπεῖν, ἐν αὐτοῖς παρατηρουμένη σχηματοποίησις δεικνύουσιν ὅτι ὁ τύπος οὗτος ἠσκεῖτο πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον *ἀμετάβλητος*, διατηρούμενος οὕτως ὑπὸ τῆς παραδόσεως. Ἐκ τούτου καταφανὲς εἶνε ὅτι δυσκόλως δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν τί εἰκονίζουσιν ἀκριβῶς τὰ ἀγάλματα ταῦτα. Ναὶ μὲν ἔν τισι τῶν προσώπων παρατηροῦνται ὑποκειμενικὰ γνωρίσματα, ἐξ ὧν ὁρμώμενός τις δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι εἰκονίζουσιν ἴσως ἱερείας τῆς Ἀθηνᾶς ἢ ἄλλας τινὰς γυναῖκας, ἀλλὰ τὰ ὑποκειμενικὰ ταῦτα γνωρίσματα δυνατὸν νὰ εἶνε ἀποτέλεσμα ἰδιαζούσης τεχνοτροπίας τοῦ τεχνίτου. Ἐξ ἄλλου ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι εἰκονίζουσι θεάν τινα, ἡ θεὰ αὕτη θὰ εἶνε εἰκότως ἡ ἐν τῇ Ἀκροπόλει λατρευομένη πολιοῦχος Ἀθηνᾶ· τοιοῦτος ὅμως τύπος τῆς Ἀθηνᾶς φαίνεται ἡμῖν παράδοξος.

Τῶν λοιπῶν δὲ ἀγαλμάτων, τῶν διαφερόντων τοῦ κοινοῦ τούτου τύπου, μνημονευτέον κυρίως κορμὸν ἱππέως, κορμὸν πτερωτῆς Νίκης καὶ τὸ ἀνώτερον μέρος ἀγάλματος γυναικείου ἢ κάλλιον εἰπεῖν εἰδώλου, ἱκανῶς παρεμφεροῦς τῷ ἐν Σάμῳ εὑρεθέντι γνωστῷ εἰδώλῳ τῆς Ἥρας (;), τῷ ἀνακειμένῳ ἐν τῷ Μουσείῳ τοῦ Λούβρου. Τὸ ἔργον τοῦτο εἶνε τοσοῦτον μᾶλλον σπουδαῖον καθ᾽ ὅσον διαφέρει ὅλως τῶν ἑτέρων ἀγαλμάτων καὶ κατὰ τὸν ἱματισμὸν καὶ μάλιστα κατὰ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου· ἐποιήθη δέ, ὡς φαίνεται, οὐχὶ ἐν Ἀττικῇ, ἀλλ᾽ ἀλλαχοῦ, ἴσως ἐν τοῖς νήσοις τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ὅθεν ἐστάλη ἐνταῦθα ὡς ἀνάθημα.

Εὑρέθησαν δὲ ἅπαντα τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἀγάλματα ἀπέναντι τοῦ μέρους ἐκείνου τοῦ τείχους τῆς Ἀκροπόλεως, ὅπερ εἶνε ᾠκοδομημένον, κατὰ τὸ πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀκροπόλεως ἀποβλέπον μέρος, διὰ κανονικῶν ὀρθογωνίων λίθων, καὶ ἔκειντο ἀναμὶξ μετὰ διαφόρων κοινῶν λίθων, ἀρχαϊκῶν ἐπιγραφῶν καὶ ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν, σπονδύλου κίονος ἐκ τοῦ ἀρχαίου ναοῦ τῆς πολιάδος Ἀθηνᾶς καὶ διαφόρων βάθρων, οὕτως, ὥστε ἀπετέλουν στρῶμα βαῖνον ὀλίγῳ ἄνωθεν τῶν ἐκ τεσσάρων ὑπερκειμένων σειρῶν συγκειμένων θεμελίων τοῦ τείχους μέχρις αὐτοῦ τοῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως. Τὸ στρῶμα τοῦτο ἀπετελεῖτο ἐκ τριῶν ἑτέρων ἐπαλλήλων στρωμάτων, ὧν ἕκαστον συνέκειτο ἐκ διαφόρων κοινῶν λίθων, ἀγαλμάτων, κεφαλῶν, ποδῶν καὶ λοιπῶν τεμαχίων, ἐπιγραφῶν, θραυσμάτων ἀγγείων, τεμαχίων ἄνθρακος καὶ ἐκ χώματος (1)· ἑκάστη δὲ σειρὰ ἀπεχωρίζετο ἀπὸ τῆς ὑπερκειμένης διὰ στρώματος λατύπης προερχομένης ἐκ τῶν ἐπαλλήλων πωρίνων σειρῶν ἢ δόμων τοῦ τείχους. Τὰ ἐν τῷ παρενθέτῳ Πίνακι δύο σχεδιάσματα δεικνύουσι τὸν τόπον, ἐν ᾧ εὑρέθησαν τὰ ἀγάλματα ταῦτα καὶ τὸν τρόπον, καθ᾽ ὃν ἔκειντο· τούτων τὸ μὲν (ἀρ. 1) εἶνε κάτοψις τοῦ ἀνωτέρου στρώματος, τὸ δὲ (ἀρ. 2) τομὴ ἁπάντων τῶν στρωμάτων τοῦ ἐδάφους καὶ τοῦ τείχους τῆς Ἀκροπόλεως. Ἐκ τῶν εὑρεθέντων δὲ δῆλον εἶνε ὅτι τὰ ἀγάλματα ἐτέθησαν ἐκεῖ, καθ᾽ ὃν χρόνον ᾠκοδομεῖτο τὸ τεῖχος, διότι ἂν ἐτίθεντο ὑστερώτερον, δὲν θὰ ἔκειτο τοσοῦτον κανονικῶς ἡ ἐξ ἑκάστης σειρᾶς λίθων τοῦ τείχους προερχομένη λατύπη. Ἀλλὰ τὸ προκείμενον τεῖχος (ἢ τουλάχιστον τὰ θεμέλια αὐτοῦ) εἶνε κατὰ μεγίστην πιθανότητα αὐτὸ τὸ τεῖχος, ὅπερ ᾠκοδόμησαν οἱ Ἀθηναῖοι μετὰ τὰ Περσικά, ὡς ὑποδηλοῦσι καὶ αὐτὰ τὰ γενόμενα εὑρήματα, διότι οὔτε τὰ εὑρεθέντα σὺν τοῖς ἀγάλμασι νομίσματα (ἴδ. σημ. 1), οὔτε τι τῶν ἀγαλμάτων, οὔτε τις τῶν ἐπιγραφῶν, οὔτε τὰ εὑρεθέντα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη, φαίνονται προερχόμενα ἐξ ἐποχῆς ὑστερωτέρας τῆς τῶν περσικῶν χρόνων. Τούτου δὲ οὕτως ἔχοντος, τὴν εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος μέρος ὕπαρξιν τῶν ἀγαλμάτων δυνάμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν ὡς ἑξῆς:

Οἱ Πέρσαι, εἰσελάσαντες εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, καὶ τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς ἔκαυσαν καὶ τὰ τῇδε κἀκεῖσε ἀνακείμενα ἀγάλματα κατέστρεψαν, ἀποσπάσαντες αὐτὰ ἀπὸ τῶν ἑαυτῶν βάθρων, καὶ χεῖρας καὶ πόδας καὶ κεφαλὰς συντρίψαντες καὶ ἀποκόψαντες· ἐπανελθόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι εἰς αὐτὴν τὰ μὲν ἱερὰ τῶν θεῶν ἀπεφάσισαν καὶ ἐδυνήθησαν νὰ ἀνεγείρωσι λαμπρότερα καὶ μεγαλοπρεπέστερα, τὰ κατεστραμμένα ὅμως ἀγάλματα εἰς οὐδὲν ἐδύ-

(1) Ἐν τῷ πρώτῳ τῶν στρωμάτων τούτων, ἐν ᾧ ἤρξαντο εὑρισκόμενα τὰ ἀγάλματα εὑρέθησαν ἔτι 35 ἀττικὰ τετράδραχμα, δύο δραχμαὶ καὶ 23 ὀβολοί. Τὰ νομίσματα ταῦτα εἶνε ἅπαντα τῆς Σολωνείου ἐποχῆς, κατὰ τὸν διευθυντὴν τοῦ νομισματικοῦ μουσείου κ. Α. Ποστολάκαν, πλὴν 8 ὀβολῶν μὲ τροχόν, οἵτινες εἶνε ἀρχαιότεροι· δὲν εὑρέθησαν δὲ διεσπαρμένα ἀλλ᾽ εἰς τὸ αὐτὸ μέρος σεσωρευμένα.

ναντο πλέον νὰ μεταχειρισθῶσι, τοσοῦτον μᾶλλον καθ᾽ ὅσον ταῦτα δὲν ἦσαν λατρευτικὰ ἀγάλματα, ἀλλ᾽ ἀναθήματα, ὅ ἐστι, κυριολεκτικῶς, *ἀγάλματα*, ἅπερ κατεστραμμένα τότε ὄντα ἐλαχίστην εἶχον ἀξίαν. Συγχρόνως δὲ ἠθέλησαν, ἢ ἕνεκα ὧν ἔμελλον νὰ ἀνεγείρωσι νέων μεγαλοπρεπῶν οἰκοδομημάτων ἴσως ἠναγκάσθησαν νὰ ἰσοπεδώσωσι κατά τι καὶ δι᾽ ἐπιχώσεως ἀνυψώσωσι τὸ ἔδαφος τῆς Ἀκροπόλεως· ἀλλὰ πρὸς τοιαύτην ἐπίχωσιν εἶχον ἀνάγκην ὑλικοῦ, δι᾽ ὃ συνήγαγον ὅ,τι ὑπῆρχεν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Ἀκροπόλεως, ἐκ τῆς περσικῆς ἐκείνης καταστροφῆς, ἀγάλματα, ἐπιγραφάς, λίθους ἐκ τῶν καέντων καὶ καταστραφέντων οἰκοδομημάτων καὶ εἴ τι ἕτερον. Τὰ προκείμενα ἄρα ἀγάλματα μετετεχειρίσαντο οἱ Ἀθηναῖοι μετὰ τὰ περσικὰ ὡς ἄχρηστον πλέον ὑλικὸν καὶ οὕτως ἔρριψαν αὐτὰ ὡς *παραγέμισμα* πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ ἐδάφους τῆς Ἀκροπόλεως. Σημειωτέον δέ, ὅτι καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ταῦτα εἶχον θρησκευτικήν τινα, ἔστω καὶ μεγάλην ἀξίαν, ἦσαν δηλ. ὑποκείμενα λατρείας, οὐδὲν ἐκώλυε τοὺς Ἀθηναίους ἀπὸ τοῦ νὰ μεταχειρισθῶσιν αὐτά, ἠκρωτηριασμένα πλέον ὄντα, πρὸς πλήρωσιν τῆς ῥηθείσης αὐτῶν ἀνάγκης, διότι θάπτοντες οὕτως αὐτὰ προεφύλασσον συγχρόνως ἀπὸ πάσης βεβηλώσεως.

γ´) *Ἐπιγραφαί.*

Εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ἐν ᾧ εὑρέθησαν τὰ περιγραφέντα ἀγάλματα, εὑρέθησαν σὺν αὐτοῖς καὶ ἱκαναὶ ἀρχαϊκαὶ ἐπιγραφαί, ὧν τὰς κυριωτέρας ἐκδίδομεν ἐν πανομοιοτύπῳ (πίν. 6) κατὰ σχεδιάσματα γενόμενα ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος κ. Καβερῶ.

Ἀρ. 1.

Ἀλκίμαχός μ᾽ ἀνέθηκεν . . . . .
εὐχωλὴν ἐσθλοῦ δ . . . . .

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη εἶνε ἔμμετρος καὶ βαίνει ἐξ ἀριστερῶν εἰς δεξιά· ἡ αὐτὴ ὅμως τάξις δὲν τηρεῖται καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ στίχῳ, οὗ τὰ δύο πρῶτα γράμματα εἶνε ὅλως ἀτάκτως γεγραμμένα.

Ὁ λίθος δέ, ἐν ᾧ εἶνε κεχαραγμένη ἡ ἐπιγραφή, εἶνε τὸ ἀνώτερον μέρος ἰωνικοῦ κίονος (ἀρ. 1, 1α, 1β, 1γ), λίαν παραδόξους καὶ πρωτοφανεῖς ἔχοντος τὰς μορφάς. Αἱ ῥαβδώσεις αὐτοῦ εἶνε 20 τὸν ἀριθμὸν καὶ δωρικοῦ ῥυθμοῦ τὸ σχῆμα· δὲν ἀπολήγουσι δὲ ἄνω εἰς καμπύλην, ἀλλὰ τέμνονται ἀποτόμως, ἀπολήγουσαι οὕτως εἰς εὐθεῖαν. Ὑπὲρ τὸν κορμὸν τοῦ κίονος ὑπάρχει οἱονεὶ ἐχῖνος, οὗ ἡ ἐπιφάνεια εἶνε κεκοσμημένη διὰ φύλλων ἀποτελούντων λεπιδωτὸν κόσμημα· τὰ φύλλα ταῦτα εἶνε κεχρωματισμένα ἐναλλὰξ ἐρυθρῷ καὶ πρασίνῳ χρώματι, καὶ ἡ περιφέρεια αὐτῶν εἶνε καστανόχρους· αἱ τὴν ἕλικα δὲ διαχωρίζουσαι γραμμαὶ εἶνε καστανῷ χρώματι καὶ ὁ ὀφθαλμὸς ἐρυθρῷ κεχρωσμέναι. Τὸ κιονόκρανον δὲ καὶ ὁ κορμὸς σύγκεινται ἐκ δύο τεμαχίων λίθου, ἃ προσαρμόζονται οὐχὶ κατὰ τὸν γνωστὸν διὰ τόρμων τρόπον· ὁ κορμὸς δηλ. ἔχει εὐρεῖαν προεξοχήν, ἥτις ἐμπήγνυται ἐν ὀπῇ τοῦ κιονοκράνου (ἀρ. 1β) καὶ προσκολλᾶται μολύβδῳ, ὅπερ εἶνε καταφανὴς ἀπομίμησις τῆς ἐκ ξύλου οἰκοδομῆς.

Ὑπὲρ τὴν ἕλικα ἐξεῖχεν ἡ πλὰξ (ἀρ. 1β) καὶ ἀπετέλει οὕτω περιθώριον πρὸς ὑποδοχὴν τῆς πλίνθου τοῦ ἀγάλματος.

Ἀρ. 2.

Εὐήνωρ ἐπο[ίησε
Κίρων ἀνέθ[ηκε

Τὸν τεχνίτην τοῦτον Εὐήνορα πρώτην φοράν, ὡς φαίνεται, γνωρίζομεν, διότι Εὐήνωρ ὁ Ἐφέσιος, ὁ τοῦ Παρρασίου πατὴρ καὶ διδάσκαλος, δυσκόλως δύναται νὰ ταυτισθῇ πρὸς αὐτόν.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη εἶνε κεχαραγμένη ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρου μέρους κίονος ἰωνικοῦ τὸν ῥυθμόν, ὡς φαίνεται ἐκ συγκρίσεως τῶν μορφῶν αὐτοῦ πρὸς τὰς τοῦ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀριθμῷ. Αἱ ῥαβδώσεις (16 τὸν ἀριθμὸν) καὶ τούτου εἶνε δωρικαί, δὲν τέμνονται ὅμως ἀποτόμως, ἀλλ᾽ ἀπολήγουσιν εἰς καμπύλην. Ἡ ὑπὲρ τὸν κορμὸν λίαν ἐξωγκωμένη σπειροειδὴς μορφή, ἐφ᾽ ἧς διατηροῦνται ἴχνη ἐρυθροῦ χρώματος, φαίνεται ὅτι εἶνε ἀστράγαλος καὶ ἡ ὑπὲρ αὐτήν, ἡ ἔχουσα τὴν ἐπιφάνειαν κεκοσμημένην δι᾽ ἐπαλλήλων φύλλων, ἐρυθρῷ, πρασίνῳ καὶ λευκῷ χρώματι δεδηλωμένων, ἐχῖνος. Ὁ τρόπος δὲ τῆς συγκολλήσεως τοῦ κορμοῦ καὶ τοῦ κιονοκράνου εἶνε ὁ αὐτὸς τῷ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀριθμῷ ἐκτεθέντι.

Ἀρ. 3.

Ἐπὶ τεμαχίου κίονος, δωρικὰς ἔχοντος τὰς ῥα-

ἑδώσεις, σώζονται γράμματα δύο στίχων ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν ὁποίων ἀναγνωστέον ἴσως [*ἄγα*]*λμα*. Ἡ γραφὴ βαίνει ἐξ ἀριστερῶν πρὸς δεξιάν.

Ἀρ. 4.

Νέαρχος Αμ[- - - ὑ(υἱ)]
ὺς ἔργων ἀπαρχήν.
Ἀντήνωρ ἐπ[οίησεν
ὁ Εὐμάρου στ. [- - -]

Ταῦτα ἀναγινώσκονται ἐπὶ τετραγωνικοῦ ἐπιμήκους λίθου ἀποτελοῦντος οἱονεὶ ἄβακα ἐπικράνου δωρικῆς παραστάδος (ἀρ. 4, 4α, 4β). Τὰ φύλλα τοῦ κυματίου εἶνε κεχρωματισμένα ἐρυθρῷ καὶ πρασίνῳ χρώματι, καὶ ἡ περιφέρεια καὶ ὁ κάλυξ αὐτῶν ὑπόφαιος. Ἐπὶ τῆς ἄνω δὲ ἐπιφανείας τοῦ λίθου ὑπάρχει κοιλότης (ἧς τὸ σχῆμα ἴδε ἐν ἀρ. 4β) πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ ἀγάλματος.

Ὁ Ἀντήνωρ οὗτος εἶνε ὁ ποιήσας τὰ ἀγάλματα τῶν τυραννοκτόνων, ἃ ὁ Ξέρξης ἀπήγαγεν εἰς Ἀσίαν. Ὁ πατὴρ δ' αὐτοῦ Εὔμαρος εἶνε πιθανῶς Εὔμαρος ὁ Ἀθηναῖος, ὁ γνωστὸς ἐκεῖνος τεχνίτης, ὅστις πρῶτος διέκρινεν ἐν τῇ ζωγραφικῇ τὴν παράστασιν τῆς γυναικὸς ἀπὸ τῆς τοῦ ἀνδρός.

Τὸν γνωστὸν πλέον τύπον *ὑὺς* ἀντὶ *ὑὸς* ἴδε καὶ ἐν C.I.A. ἀρ. 398.

Ἀρ. 5.

Θεό[δωρ]ος αγ[- - - ἐποίησεν].
Ὀνήσιμος μ' ἀνέθηκεν ἀπαρχὴν
τἀθηναίᾳ ὁ Σμικύθου υἱός.

Ταῦτα ἀναγινώσκονται ἐπὶ πλακὸς ἐπιστεφούσης βάθρον ἀγάλματος, οὗ τὴν ἄνω ἐπιφάνειαν, ἔνθα ἵστατο τὸ ἄγαλμα, ἴδε ἐν ἀρ. 5β. Τὰ τοῦ κυματίου φύλλα εἶνε τὰ μὲν πρασίνῳ, τὰ δὲ ἐρυθρῷ χρώματι γεγραμμένα, καὶ ἡ περιφέρεια αὐτῶν ὑπόφαιος.

Εἶνε δὲ καὶ τὰ γράμματα κεχρωματισμένα, τὰ μὲν τοῦ πρώτου στίχου ἐρυθρῷ χρώματι, τὰ δὲ τοῦ δευτέρου πρασίνῳ, τὰ δὲ τοῦ τρίτου πάλιν ἐρυθρῷ. Ὡς πρὸς τὴν γραφὴν δὲ παρατηρητέον κυρίως ὅτι τὸ Σ ἔχει διάφορον τὸ σχῆμα ἐν τῷ πρώτῳ καὶ ἐν τοῖς ἐπομένοις στίχοις.

Ἡ ἀνάγνωσις *Θεόδωρος* εἶνε βεβαία· διότι ἐν τῷ λίθῳ διακρίνεται ἴχνος τι τοῦ ρ. Εἶνε δὲ καταφανὲς ὅτι ὁ Θεόδωρος οὗτος εἶνε ὁ τὸ ἄγαλμα ποιήσας τεχνίτης, ἀφ' οὗ τὸ τοῦ ἀναθέτου ὄνομα μνημονεύεται ἐν τῷ ἑπομένῳ στίχῳ. Βεβαιωθείσης δὲ τῆς γραφῆς *Θεόδωρος*, δύναταί τις εἰς πολλὰς εἰκασίας νὰ προβῇ. Τὸ πρᾶγμα δηλ. ἀναπολεῖ ἡμῖν Θεόδωρον τὸν Σάμιον, τὸν καὶ ἐν Σπάρτῃ, ὡς γνωστὸν, ἐργασθέντα, ὥστε ἀποβλέπων τις καὶ εἰς τὸ σχῆμα τοῦ Σ (τὸ ἐν τῷ πρώτῳ στίχῳ) ὅπερ δύναταί τις νὰ ὑποθέσῃ ὅτι εἶνε ἰωνικὸν (κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἀρχαιότερον ἀττικὸν ϟ) καὶ εἰς τὸ ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς εὑρεθὲν ἄγαλμα, τὸ ὑποδηλοῦν οὐχὶ ἀττικὴν ἀλλὰ μᾶλλον νησιωτικὴν τέχνην, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη, ἀποβλέπων τις, λέγω, εἰς ταῦτα θὰ ἐπροσπάθει ἴσως νὰ ταυτίσῃ τὸν τῆς προκειμένης ἐπιγραφῆς Θεόδωρον πρὸς τὸν ἐν Σπάρτῃ ἐργασθέντα ἢ πρὸς ἄλλον τινὰ Θεόδωρον τῆς αὐτῆς ἐν Σάμῳ οἰκογενείας. Ἀλλ' ἡ συζήτησις τοιούτου θέματος καὶ ἀνάπτυξις τοιούτων εἰκασιῶν ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τῆς προκειμένης ἐκθέσεως, σκοπὸν ἐχούσης νὰ καταστήσῃ ἁπλῶς τῷ ἀναγνώστῃ γνωστὰ τὰ σπουδαῖα ἀποτελέσματα τῶν ἀνασκαφῶν.

Ἀρ. 6.

Τεμάχιον πλακὸς ἐπιστεφούσης βάθρον ἀγάλματος (ἀρ. 6 καὶ 6α), ὃ δημοσιεύομεν ἐνταῦθα διὰ τὸν ἐν αὐτῷ διατηρούμενον χρωματισμόν. Τὰ φύλλα τοῦ κυματίου εἶνε ἐρυθρὰ καὶ κυανᾶ· ἡ περιφέρεια καὶ ὁ κάλυξ αὐτῶν ὑπόφαιος καὶ ἡ μεταξὺ αὐτῶν βάσις καστανόχρους. Ἡ βάσις, ἐφ' ἧς ὁ μαίανδρος, εἶνε ἐρυθρῷ χρώματι κεχρωσμένη· ὁ μαίανδρος δὲ εἶνε κιρρῷ χρώματι γεγραμμένος· τὸ κέντρον ὅμως τῶν τετραγώνων εἶνε πράσινον.

Ἀθήνησι, 1 Μαρτίου 1886.

Π. Καββαδιας

ΓΙΓΑΝΤΟΜΑΧΙΑΣ ΣΚΗΝΑΙ

(Πίναξ 7).

Τὰ ἐν τῷ πίνακι 7 νῦν τὸ πρῶτον ἐκδιδόμενα τεμάχια ἀγγείων διαφόρου σχήματος καὶ τέχνης εἰκονίζουσι γιγαντομαχίας· ἡ ἀναγνώρισις τῶν ἐπὶ τῶν τεμαχίων τούτων σκηνῶν οὐ πάνυ δυσχερής ἐστι, τῶν πλείστων φερουσῶν καὶ ἐπιγραφάς, δυσαναγνώστους μέν τινας, ἱκανὰς ὅμως ὅπως χειραγωγήσωσιν ἡμᾶς εἰς τὴν ἑρμηνείαν. Τὰ τεμάχια δὲ ταῦτα δημοσιεύομεν οὐχ ἧττον χάριν τῆς προελεύσεως αὐτῶν—ἀνευρεθέντα μέν τινα ἐξ αὐτῶν ἐπ' ἐσχάτων κατὰ τὰς ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας ἐν Ἀκροπόλει διενεργουμένας ἀνασκαφάς, τὰ ἄλλα δὲ κατὰ τὰς προγενεστέρας — εἰς ἣν δέον πάντως ν' ἀποδοθῇ σημασία, ἕνεκα τοῦ συνήθους τῆς παραστάσεως ταύτης ἐπὶ μνημείων σχετιζομένων πρὸς τὴν λατρείαν τῆς Ἀθηνᾶς, τῆς θεωρουμένης ὡς τῆς κυρίως «γιγαντολέτιδος».

Τὰ ὑπ' ἀριθ. 1 τρία τεμάχια, ὧν τὸ τελευταῖον πρὸς δεξιὰ πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν συλλογὴν τοῦ μουσείου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας κατατεθειμένον ὂν καὶ ἀναγεγραμμένον μάλιστα ἐν τῷ τοῦ Collignon καταλόγῳ (Catal. des vas. peints du musée de la Soc. archéol. N. 231) προσαρμόζει ἀκριβῶς, ὡς καὶ ἐν τῷ πίνακι ὁρατὸν εἶνε, εἰς τὰ ἐσχάτως ἐν Ἀκροπόλει ἀνευρεθέντα, ἀνήκουσιν εἰς ἀγγεῖον μεγάλου σχήματος ἐκ τῶν μελαίνας γραφὰς ἐχόντων, ἐπὶ τῶν χειλέων δὲ τοῦ ὁποίου φέρεται ἐγχάρακτος ἀρχαϊκοῖς γράμμασιν ἡ ἐπιγραφὴ ΠΑΙϟ (ἴσως τὸ σύνηθες «καλὸς παῖς») (1). Βεβαίως τὰ τεμάχια ταῦτα ὑπέστησαν τὴν ἐκ τοῦ πυρὸς ἐπήρειαν, οὐδὲν δὲ ἕτερον ἐκ τῶν ἀρχικῶν αὐτῶν χρωμάτων διατετήρηται τὰ νῦν ἢ τὸ μέλαν καὶ τοῦτο πυρίφατον, ἐν ᾧ πάντως τὸ ἰῶδες καὶ λευκὸν δέον νὰ ὑποτεθῶσιν ὡς συμπληρώσαντα τὸν τοῦ ἀγγείου κόσμον, συμφώνως πρὸς τὴν ἐν ἔθει ἀνάγκην καὶ τὴν τῆς τέχνης συνθήκην.

Ἐπὶ τῶν τεμαχίων τούτων ἔχομεν τέσσαρα μαχομένων συμπλέγματα (Gruppen) καὶ δὴ ἐξ ἀριστερῶν ἀρχόμενοι — ἐκ Διὸς γὰρ — τὸν μέγαν γιγαντολέτορα ἐπὶ ἅρματος τὸν «ἀμφίπυρον ὄβριμον» αὐτοῦ κεραυνὸν ἐν τῇ ἐκηβόλῳ αὐτοῦ χειρὶ ἀπειλητικὸν ἀνατείνοντα. Ὁ Ζεὺς εἰκονίζεται γυμνὴν ἔχων καὶ ἀκόσμητον τὴν κόμην, μακρὸν τὸ γένειον, φέρει δὲ μακρὸν (ἰώδους ἴσως χρώματος) περιφερικῶς προπίπτον ἱμάτιον, οὗ τὰ κράσπεδα ἴδιον εἶχον ἐκ γεωμετρικῶν σχημάτων ἀποτελούμενον κόσμον. Δυσδιάγνωστον εἶνε ἐὰν ὁ Ζεὺς διὰ τῆς ἀριστερᾶς αὐτοῦ τὰ ἡνία κρατεῖ, ὅπερ ὅμως ἐξ ἄλλων ἀναλόγων παραστάσεων (1) δέον νὰ ὑποτεθῇ ὡς συμβαῖνον. Ἐπὶ τοῦ ἅρματος ἵσταται καὶ ὁ Ἡρακλῆς, λεοντῆν περὶ τὴν ὀσφὺν ἔχων καὶ τὸ τόξον (2) αὐτοῦ ἐντείνων. Μετὰ τὸν Δία καὶ τὴν Ἀθηνᾶν ὁ Ἡρακλῆς εἶνε ὁ συχνότερον ἐν ταῖς ἀρχαϊκαῖς τῶν ἀγγείων εἰκόσιν ἀπαντῶν τῶν γιγάντων ἐχθρός (3)· οἱ προγενέστεροι τῶν ἀρχαιολόγων, οἱ τοσοῦτον τὰς συμβολικὰς ἑρμηνείας ἀσμενίζοντες, ἀνεύρισκον εἰς τὴν τοσοῦτον συχνὴν παρουσίαν τοῦ Ἡρακλέους, ἰδίᾳ δὲ ἕνεκα τοῦ ἀλλαχοῦ σπανιώτερον εἰς αὐτὸν διδομένου ὅπλου τούτου, ὅπερ — ἐν παρόδῳ εἰρήσθω — οὐδέποτε εἰς χεῖρας γιγάντων ὤφθη (4), συμβολικήν τινα τοῦ μύθου σημασίαν, ὡς ἐκπροσωποῦντος τὴν πάλην τοῦ φωτὸς πρὸς τὸ σκότος. Ὄπισθεν τοῦ ἅρματος καὶ τοῦ Διὸς ἀντικρὺ φαίνεται τὸ πρόσωπον γυναικὸς ὑψούσης τὰς χεῖρας, ὡσεὶ πρὸς τὸν Δία ἱκεσίας ἢ ἀποτροπὰς ἀπευθυνούσης· ἀναλογίαι καὶ ὡς πρὸς τὴν μορφὴν

(1) Ἐλλείψει χώρου ἐν τῷ πίνακι δὲν συνεξεδόθη καὶ τέταρτον μικρὸν τοῦ χείλους τεμάχιον, ἐφ' οὗ συμπληροῦται ἡ ἐπιγραφὴ παῖς. Τὰ πρὸ τῆς λέξεως ταύτης γράμματα εἰσὶ δυσανάγνωστα.

(1) Οὕτως λ. χ. ἐπὶ ἀμφορέως τινὸς τῆς συλλογῆς τοῦ Μονάχου Otto Jahn. Verz. d. M. Vas. Nº 719. Ἐπίσης ἐπὶ ἀμφορέως τοῦ Βρεττανικοῦ Μουσείου ἴδ. O. Jahn ἐν Bull. dell' Inst. 1839.

(2) «Πάντας δὲ Ἡρακλῆς ἀπολλυμένους ἐτόξευσεν» λέγει ὁ Ἀπολλόδωρος καὶ ἀληθῶς μόνον διὰ τοῦ τόξου μαχόμενος εἰκονίζεται ἐν ταῖς παραστάσεσι τῆς γιγαντομαχίας, κυρίως δὲ ἐπὶ τῶν ἀρχαϊκῶν ἀγγείων. ὁ τριταγωνιστοῦ συνήθως πρόσωπον ἐν τῇ μάχῃ παίζων ἡμίθεος Πρβ. Gerhard, Trinkschalen I. 21.

(3) Ὁ Heydemann: 8 Hall. Winck. Festprogr. Anm. 62. παρέχει ἀρκετὰ ἀκριβῆ ἀρίθμησιν τῶν παραστάσεων τούτων.

(4) Εἶνε ἀξιοσημείωτος ἡ παρατήρησις αὕτη, ἣν πρῶτος ὁ Gerhard ἐποίησεν· ἐν ᾧ οἱ γίγαντες εἰκονίζονται συχνὰ ὡς τοξόται ἐνδεδυμένοι, οὐδέποτε καὶ τόξον φέρουσι.

ταύτην δὲν ἐλλείπουσιν ἐκ τοῦ κύκλου τῶν σχετικῶν παραστάσεων. Οὐδεμία δυνατὸν νὰ ἐπιμείνῃ ἀμφιβολία ὅτι ἡ μορφὴ αὕτη τὴν Γῆν παριστᾷ, τὴν τῶν γιγάντων μητέρα, ἥτις ἀποθαρρύνει μέν που τοὺς γίγαντας εἰς ἀντίστασιν, ἀλλαχοῦ ὅμως ἐκλιπαρεῖ πρὸς σωτηρίαν αὐτῶν. Ἐν ταῖς μεταγενεστέραις τῆς γιγαντομαχίας παραστάσεσιν ἡ Γῆ εἰκονίζεται οὐχὶ σπανίως εἴτε ἐν τῇ μάχῃ, εἴτε ὡσεὶ ἀπὸ τῆς γῆς ὄντως ἀνερχομένη καὶ τὸ ἔλεος τῶν θεῶν ὑπὲρ τῶν τέκνων αὐτῆς ἐπικαλουμένη, ἐν ταῖς ἀρχαϊκαῖς ὅμως παραστάσεσι τοῦ μύθου ἡ Γῆ ἀπαντᾷ σπανιώτερον, ἀμφισβητεῖται μάλιστα ἔτι ἐὰν ἡ Γῆ ὄντως ἀπαντᾷ ἐπὶ εἰκόνων ἀρχαϊκῶν ἀγγείων· καὶ ὅμως δύσκολον εἶνε νὰ εὕρῃ τις προσφορωτέραν ἑρμηνείαν τῶν δύω γυναικείων μορφῶν, τῶν ὑπὸ τοῦ Overbeck (Kunstmythologie I σελ. 346. ἐν ἀριθ. 10 καὶ 11) καὶ ἄλλων ὡς τοιούτων ὑποδειχθεισῶν. Ἡμεῖς φρονοῦμεν ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν δύω τούτων ἀγγείων ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου τεμαχίου ἡ Γῆ βεβαιότατα εἰκονίζεται. Τὸ ὁρατὸν τῆς μορφῆς ταύτης μέρος, ἥν, ὡς ἔθος, λευκῷ χρώματι γεγραμμένον, ἅτε τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖρας, τὰ γυμνὰ ἤτοι τοῦ γυναικείου σώματος μέρη, παριστῶν. Ὑπεράνω τοῦ Διὸς φέρεται ἡ ἐπιγραφὴ ΖΕΥϟ.

Τὸ δεύτερον σύμπλεγμα παριστᾷ θεὸν καὶ γίγαντα δι' ἀγχεμάχων ὅπλων μαχομένους· ὁ γίγας φέρει κράνος μεθ' ὑψηλοῦ λόφου, θώρακα, ἀσπίδα καὶ δόρυ. Ὁ θεὸς τεθωρακισμένος ἐπίσης φέρει ἁπλοῦν ξίφος, ἀλλὰ κατὰ τοῦ γίγαντος, ὅστις τὸ δόρυ κατὰ τοῦ ἀντιπάλου αὐτοῦ προτείνει, καταφέρει διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς γρόνθον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἰσχυρόν. Ὁ Γίγας φαίνεται, ὡς εἰκός, ἡττώμενος, διότι οὐδέποτε θεὸς παρέστη νικώμενος ὑπὸ γίγαντος. Ὁ εἰκονιζόμενος θεὸς καὶ ἂν ἔλειπεν ἐξ ὁλοκλήρου ἡ κατὰ τὸ ἥμισυ σωζομένη τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐπιγραφὴ (ΜΕϟ = ΗΕΡΜΕϟ) θὰ ἀνεγνωρίζετο εὐχερῶς ἕνεκα τοῦ πετάσου ὃν φέρει, καὶ τῶν δι' ἀρχαϊκοῦ τρόπου γεγραμμένων πτερύγων κατὰ τοὺς πόδας. Ὁ Ἑρμῆς ὅστις σπανίως μὲν ἐπὶ τοιούτων παραστάσεων ἀπαντᾷ, σπανιώτερον δὲ καὶ δρῶν (1), ὡς ἐνταῦθα, φέρει ὡς ὅπλον τὸ ξίφος, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ τὸ δόρυ. Ὑπεράνω τοῦ πρὸς τὸν Ἑρμῆν μαχομένου γίγαντος ἐπιγεγραμμένον εἶνε τὸ ὄνομα αὐτοῦ· δὲν κατωρθώσαμεν

(1) Πρβλ. Overbeck: ἔνθα ἀν. σελ. 354.

ὅμως νὰ εὕρωμεν τούτου ἱκανοποιητικὴν ἑρμηνείαν. Καὶ ὁ Collignon δὲ ἐν τῷ καταλόγῳ του ἀπέσχε τῆς ἀναγνώσεως. Ὁ Ἀπολλόδωρος 1. 6. 2. ἀναφέρει τὸν Ἱππόλυτον, ὡς τὸν τοῦ Ἑρμοῦ ἐν τῇ μάχῃ ἀντίπαλον (1). Ἐπί τινος δὲ ἀμφορέως τῆς συλλογῆς Campana, ἐν Παρισίοις (Mon. dell'Inst. vol. VI. VII) ἀντίπαλος τοῦ Ἑρμοῦ εἰκονίζεται γίγας ὑπὲρ οὗ ἡ ἐλλιπὴς ἐπιγραφὴ ...ΒΙΟΣ, ὅπερ συνεπληρώθη εἰς «Πολύβιος» ἠδύνατο ὅμως νὰ ἦτο καὶ Ὑπέρβιος. Ἐπειδὴ ἐκ τῶν ὀνομάτων τούτων οὐδέτερον πρὸς τὴν ἡμετέραν ἐπιγραφὴν ἀντιστοιχεῖ, εἶνε δὲ καὶ προφανῶς ἐσφαλμένως γεγραμμένη, ἀφίεμεν ταύτην ἄνευ ὑποθέσεων καὶ σχολίων ἴσως περιττῶν. Ὄπισθεν τοῦ γίγαντος τούτου ἀναγινώσκεται (τινῶν τῶν γραμμάτων ἀνεστραμμένων ὄντων) ἡ παράδοξος ἐπιγραφὴ ΕΝϘΟΠΕ[ϟ]=εὐκόπης. Τὸ ὄνομα τοῦτο δέον νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ἀνῆκεν εἰς ἄλλον τινά, χαμαὶ ἴσως κείμενον καὶ ἀφανῆ γίγαντα. Εἶνε πιθανῶς καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο ἐσφαλμένως γεγραμμένον, διότι ἡ λέξις «εὐκόπης» φαίνεται ἡμῖν καὶ ὡς ὄνομα καὶ ὡς ἐπίθετον λίαν ὕποπτος.

Τὸ τρίτον σύμπλεγμα εἶνε τὸ ὡραιότερον· ἔχομεν καὶ ἐνταῦθα θεὸν πρὸς γίγαντα μαχόμενον, ἀλλὰ τούτους οὐχὶ μόνους. Τὰ συνήθη βοηθητικὰ τοῖς θεοῖς θηρία, πάνθηρ λέων καὶ ὄφις παρίστανται ἐπιτιθέμενα σὺν τῷ θεῷ κατὰ τοῦ γίγαντος. Ἡ συμμετοχὴ τῶν θηρίων τούτων εἰς παραστάσεις σχετικὰς ἐπὶ μνημείων μεταγενεστέρων χρόνων εἶνε συνηθεστάτη καὶ λίαν συχνή, ἐπὶ ἀρχαϊκῶν ὅμως παραστάσεων σπανία. Εἰκονίζονται ἐν τῷ συμπλέγματι τούτῳ τρεῖς λέοντες, ὧν ὁ εἷς, πληγεὶς ἤδη ὑπὸ τοῦ γίγαντος, κεῖται χαμαὶ ὕπτιος καὶ βρυχώμενος, οἱ ἕτεροι δύω φαίνονται ἐν ἐπιθέσει, ἀλλ' ἀδεξίως ἀπεικασμένῃ. Οὕτω καὶ ἡ ἐπίθεσις τοῦ πάνθηρος, τοῦ ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ γίγαντος ἀναρριχησαμένου, φαίνεται ἀτέχνως παρασταθεῖσα· τὸ θηρίον ἀποστρέφει τὸ πρόσωπον ἀπὸ τοῦ γίγαντος, ἐν ᾧ ἐπὶ ἄλλων παραστάσεων, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ συνεκδιδομένου τεμαχίου (ἀρ. 3α), ὁ πάνθηρ οὐ μόνον ἐπιτίθεται ἀλλὰ καὶ δάκνει τὸν γίγαντα αἱματίζων αὐτόν. Κεφαλὴ δὲ δράκοντος ἀνέρποντος εἰκονίζεται ὑπεράνω τῆς ἀσπίδος τοῦ γίγαντος ὡσεὶ μέλλοντος

(1) Ἑρμῆς δὲ τὴν Ἄιδος κυνέην ἔχων κατὰ τὴν μάχην Ἱππόλυτον ἀπέκτεινεν.

καὶ τούτου κατὰ τοῦ γίγαντος νὰ ἐπιτεθῇ. Ὁ ὄφις ἀπαντᾷ καὶ ἐν ἄλλαις εἰκόσιν, ἐρυθρομόρφων ἰδίως ἀγγείων, μετὰ τοῦ αὐτοῦ θεοῦ· μάλιστα δὲ καὶ μετὰ τῆς Ἀθηνᾶς ὡς ἐν τῇ ζωφόρῳ τοῦ βωμοῦ τοῦ Διὸς ἐν Περγάμῳ. Ὁ γίγας ἐν τῷ συμπλέγματι τούτῳ φέρει ὁμοίαν πρὸς τοὺς λοιποὺς στολὴν καὶ τὰ αὐτὰ ὅπλα. Ἐπὶ τῆς ἀσπίδος αὐτοῦ εἰκονίζεται τρίπους λευκῷ ἴσως χρώματι γεγραμμένος. Ὁ θεὸς φέρει δορὰν ζώου καὶ μάχεται διὰ δόρατος κατὰ τοῦ γίγαντος προβάλλων (ἱκανῶς ὁρατὴν) τὴν ἀσπίδα. Ἡ ὀνόμασις τοῦ θεοῦ τούτου εἶνε, ὡς ἐκ τῶν συμμαχομένων ζώων καὶ τῆς περὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ δορᾶς (πάνθηρος) οὐ πάνυ δυσχερής. Ἐλαχίστη δυνατὸν νὰ μείνῃ ἀμφιβολία ὅτι ὁ οὕτω καὶ διὰ τοῦ συνήθους αὐτῷ ὅπλου μαχόμενος θεός, ἄλλος τις εἶνε ἢ ὁ Διόνυσος (1). Ὁ ὀλίγον οὗτος πολεμικὸς θεὸς ἀπαντᾷ οὐχὶ σπανίως τῶν γιγάντων ἀντιμέτωπος· συχνότερον δὲ εἰκονίζεται ὁ Διόνυσος ἐν μεμονωμέναις σκηναῖς παριστῶν οὕτω καὶ πρωταγωνιστοῦ πρόσωπον. Ὑπεράνω τοῦ πρὸς τὸν Διόνυσον μαχομένου γίγαντος ἐπιγέγραπται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, οὗ μόνη ἡ ἀρχὴ σώζεται ΠΟL.... ὅπερ ἐπιτρέπει νὰ εἰκάσῃ τις ὅτι ἐκαλεῖτο οὗτος Πολύβιος, Πολύφημος ἢ πιθανώτερον Πολυβώτης· διότι ὁ γραφεύς, ὡς φαίνεται, δὲν ἦτο τῆς παραδόσεως ἐγκρατής, ἐκεῖ δὲ ἔνθα ἀνεμένετο τὸ τοῦ Πολυβώτου ὄνομα, ἀνέγραψεν οὗτος, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἕτερον, δυσανάγνωστον, ἀλλὰ πάντως οὐχὶ τὸ τοῦ Πολυβώτου. Παρὰ δὲ τῷ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τοῦ γίγαντος μαχομένῳ λέοντι φέρεται ἡ ἐπιγραφὴ LHEON (sic) (2), ὅπερ φυσικῶς δέον νὰ θεωρηθῇ ὡς σχετιζόμενον πρὸς τὸ μαχόμενον θηρίον, διότι ἐνταῦθα δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ὑποτεθῇ ὡς ἀναφερόμενον εἰς τὸν γίγαντα λέοντα (Φωτ. Βιβλ. c. 190. σελ. 249H), ὃν ἀνεγνώρισαν τινὲς ἐν τῷ λεοντομόρφῳ ἐκείνῳ τέρατι τῆς ζωφόρου τῆς Περγάμου.

Τὸ ἑπόμενον σύμπλεγμα εἰκονίζει μίαν τῶν κοινοτέρων τῆς γιγαντομαχίας σκηνῶν· δυστυχῶς σώζεται ἐλάχιστον μόνον μέρος τούτου, ἱκανὸν ὅμως ἵνα γνωρίσῃ ἡμῖν τὴν ὅλην σκηνήν. Ἐπὶ γῆς κεῖται ἐκτάδην κείμενος γίγας ὡπλισμένος ὡς οἱ ἕτεροι, ἐπὶ τῆς ἀσπίδος τοῦ ὁποίου ἦτο εἰκονισμένη πτέρυξ λευκή. Ὑπεράνω αὐτοῦ φαίνεται μέρος μόνον τοῦ στήθους καὶ οἱ βραχίονες μορφῆς κρατούσης ὀγκῶδές τι ἀντικείμενον. Ἐξ ἀναλόγων παραστάσεων οὐχὶ εὐαρίθμων — καὶ ὁμοία τις εἶνε ἡ ἐπὶ τοῦ συνεκδιδομένου τεμαχίου (ἀριθ. 2) ἡ καὶ δι᾽ἐπιγραφῆς μεμαρτυρημένη — ἀναγνωρίζομεν εὐχερῶς ἐν τῷ συμπλέγματι τὴν σκηνὴν ἐκείνην καθ᾽ ἣν ὁ Ποσειδῶν διὰ τῆς τριαίνης αὐτοῦ ἀποσπάσας ἐκ τῆς νήσου Κῶ τὴν *ἡφαιστιώδη* μικρὰν νῆσον Νίσυρον (1) (Στραβ. X. 487) ἔθαψεν ὑπὸ ταύτην τὸν φοβερὸν αὐτοῦ ἐχθρὸν Πολυβώτην, καίτοι ὑπὸ τῶν πληγῶν τῆς τριαίνης αὐτοῦ νεκρὸν ἤδη ὄντα! Ὁ Ποσειδῶν εἰκονίζεται κρατῶν ἐν τῇ χειρὶ ἔτι τὴν τρίαιναν δι᾽ ἧς διπλῶς ἤδη τὸν ἐχθρὸν κατέβαλε. Ἡ παράστασις αὕτη εἶνε κοινὴ καὶ συνήθης ἔν τε ταῖς εἰκόσι τῶν ἀγγείων τοῦ αὐστηροῦ ρυθμοῦ καὶ ἐν ταῖς μετὰ ταῦτα τῶν ἐρυθρομόρφων (2). Καὶ τὸ ὑπ᾽ἀριθ. 2 τεμάχιον τῆς κύλικος, τὸ ἀνῆκον εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Χ. Τσούντα (Ἀρχ. Ἐφημ. 1885 σ. 122 πίν. 5 ἀρ. 2) δημοσιευθέντα ἕτερα τῆς κύλικος ταύτης τεμάχια (3), παριστᾷ, ὡς εἴπομεν, ὁμοίαν σκηνήν. Ἐνταῦθα ὅμως ἀντὶ τῆς οὐδένα νοῦν διδούσης ἐπὶ τοῦ μελανομόρφου τεμαχίου ἐπιγραφῆς: ΕΠ+Ο . . (4) γέγραπται ὀρθῶς τὸ τοῦ γίγαντος ὄνομα . . . LVBOT = Πολυβώτης. Ὁ γίγας κεῖται χαμαὶ ὕπτιος καὶ ἤδη ἄπνους ἴσως, ἂν καὶ κρατεῖ ἔτι ἐν τῇ χειρὶ ἐπικλινὲς τὸ ξίφος, ἐπὶ τοῦ στήθους φέρων τρεῖς αἱμοσταγεῖς πληγάς· ὁ ἀριθμὸς τῶν πληγῶν ὑποδηλοῖ πάντως τὸ διὰ τῆς τριαίνης κατενεχθὲν τραῦμα. Ὁ Ποσειδῶν ἐνταῦθα, ὁρατὸς ἀπὸ τῶν γονάτων μόνον, ἵσταται ὑπεράνω τοῦ γίγαντος, ἐν τῇ μόλις ὁρατῇ χειρὶ κρατῶν «τὸ λεγόμενον Νίσυρον» (5).

Τὰ ὑπ᾽ἀριθ. 3 καὶ 3α δύω τεμάχια μεγάλου, ἐκ τῶν ἐρυθρομόρφων, ἀγγείου προέρχονται ἐκ τοῦ μουσείου

(1) Πρβλ. Overbeck ἔνθα ἀν. 373 καὶ τὴν εἰκόνα παρὰ Gerhard, Auserl. Vasenbilder, I. 64.

(2) Ἐν τῇ γραφῇ τῶν ὀνομάτων τῶν γιγάντων καὶ ἀλλαχοῦ ἀπαντῶσιν ἰδιοτροπίαι περίεργοι ἰδίᾳ ὡς πρὸς τὴν ἄνομον χρῆσιν τοῦ δασέος H. Πρβλ. O. Jahn ἐν Ann. dell'Inst. 1863 σελ. 248.

(1) Πρβλ. καὶ Παυσ. 1. 2. 4. καὶ Στέφ. Βυζ. λ. «Νίσυρος».

(2) Παραβ. Overbeck ἐνθ. ἀν. σελ. 354 καὶ 372.

(3) Τὸ προκείμενον τεμάχιον ἀνευρέθη μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Τσούντα τῶν τεμαχίων ἐκείνων δημοσίευσιν.

(4) Πιθανῶς εἶνε ἐνταῦθα ἡ ἀρχὴ τοῦ ὀνόματος Ἐφιάλτης, ἀλλὰ πλημμελῶς γεγραμμένη. Ὁ γίγας οὗτος ἀπαντᾷ συχνὰ ἐπὶ εἰκόνων ἀγγείων, ἀντὶ τοῦ Πολυβώτου, τοῦ Ποσειδῶνος ἀντίπαλος πρβλ. λ.χ. Millingen I. 8. 9.

(5) Ἀπολλοδ. 1. 6. 2. Πολυβώτης δὲ διὰ τῆς θαλάσσης διωχθεὶς ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος ἧλθεν εἰς Κῶ, Ποσειδῶν δὲ τῆς νήσου μέρος ἀπορρήξας ἐπέρριψεν αὐτῷ τὸ λεγόμενον Νίσυρον.

τῆς Ἀκροπόλεως, κατὰ τὰς προγενεστέρας ἀνασκαφὰς ἐκεῖ που ἀνευρεθέντα. Δὲν συναρμόζονται μέν, εἰσὶν ὅμως ὁρατῶς τοῦ αὐτοῦ ἀγγείου καὶ δὴ καὶ τοῦ αὐτοῦ συμπλέγματος παρέχοντος ἡμῖν μίαν τῶν συνηθεστέρων τῆς γιγαντομαχίας σκηνῶν. Συνεκδίδομεν ταῦτα βέβαιοι ὄντες, ὅτι οὐδεὶς θὰ διαμφισβητήσῃ τὴν συνοχὴν τῆς σκηνῆς. Ὁρατόν ἐστι τὸ ἄνω ἥμισυ θεοῦ τινος κατὰ γίγαντος, ἐπίσης κατὰ τὸ ἄνω τοῦ σώματος ὁρατοῦ, μαχομένου. Ὁ θεὸς εἰκονίζεται ἐνδεδυμένος χειριδωτὸν ἱμάτιον καὶ τὴν κόμην ἔχων κισσοστεφῆ, φέρει δὲ καὶ μακρὸν γένειον. Ὁ γίγας κράνος φέρων καὶ ἀσπίδα φαίνεται ὑποκύπτων εἰς τὸν θεὸν ὅστις καταφέρει τούτῳ διὰ τοῦ ἀκοντίου (ὁρατοῦ καὶ παρὰ τὸ διάδημα τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ) τραῦμα ἐπὶ τοῦ προσώπου· βοηθεῖ δὲ αὐτῷ καὶ ὁ πάνθηρ δάκνων τὸν γίγαντα ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος. Ἀλλ' εἶνε ταῦτα τὰ μόνα μέσα δι' ὧν ὁ θεὸς κατέβαλεν ἤδη τὸν ἐχθρὸν αὐτοῦ; Ὁ Διόνυσος, διότι, ὡς ἤδη ἐλέχθη, οὐδεὶς ἄλλος τῶν θεῶν δυνατὸν ἐν τοιαύτῃ σκηνῇ νὰ εἰκονίζηται, κρατεῖ ἐν τῇ ἀριστερᾷ κλῶνα κισσοῦ δι' οὗ περιβάλλεται, δεσμεύεται οὕτως εἰπεῖν, ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ. Ἀνάλογοι σκηναί εἰσιν, ὡς εἴπομεν, συνήθεις, ἡ πασῶν ὅμως χαρακτηριστικωτέρα εἶνε ἡ ἐπὶ τῆς γνωστῆς κύλικος ἐκ Vulci τῆς δημοσιευθείσης ὑπὸ Gerhard Auserl. Vasenbilder I. Taf. A. B. (1). Ἐκεῖ ὁ Διόνυσος εἰκονίζεται περιπλέξας οὐ μόνον τὸ σῶμα τοῦ γίγαντος κισσῷ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀσπίδα αὐτοῦ καὶ τὸ κράνος, οὕτως ὥστε ὁ ἐχθρὸς φαίνεται ὄντως ὡς ἐν δικτύῳ, ἀμήχανος ὅπως ἑαυτὸν ὑπερασπίσῃ. Ὁ Gerhard ἐξέλαβε τὸν θεὸν τοῦτον ὡς τὸν Δία ἕνεκα ἴσως τῆς ἀπουσίας τοῦ Διὸς ἐν τῇ παραστάσει καὶ διότι ὁ Διόνυσος ἔπαιζεν ἐν τῇ εἰκόνι πρωταγωνιστοῦ πρόσωπον. Ὁ Δοὺξ de Luynes, Descript. de quelques vases peints pl. 19 καὶ 20 ἀναδημοσιεύων τὴν εἰκόνα ταύτην ἔδωκε τὴν προσήκουσαν ἑρμηνείαν σχετίζων καὶ τὴν περίεργον ταύτην τοῦ γίγαντος θέσιν πρὸς τὸν παρ' Ἀθηναίῳ (VII. σελ. 269) «ἀμπέλινον δεσμόν», οὗ χρῆσιν ἐποιήσατο ὁ Διόνυσος καὶ κατ' ἄλλου αὐτοῦ ἐχθροῦ (2). «Dionysos tiene il suo competitore avviticchiato con pampini, costume di cui il dio si prevalse contro il Glaucos di Anthedon, allquanto ei fece insidie ad Arriadne . . . » Welcker Ann. dell. Inst. 1840 σ. 251. Ὁ Διόνυσος διὰ τοῦ κισσίνου ἢ ἀμπελίνου δεσμοῦ καθίστα εὐχερῶς τὸν ἀντίπαλον αὐτοῦ ἀνίκανον εἰς ἐπίθεσιν, εὐχερέστερον δὲ οὕτω τοῦτον κατεχειρίζετο.

(1) Πρβλ. καὶ Gerhard ἐνθ. ἀν. I. Taf. 64. καὶ O. Jahn. Ann. 1864.

(2) Ἀλλὰ καὶ ὁ Εὐριπίδης ἐν Ἴωνι στ. 216 λέγει : καὶ βρόμιος ἄλλον ἀπολέμοισι *κισσίνοισι βάκτροις* ἐναίρει γᾶς τέκνον ὁ Βακχεύς.

Τὰ ἐν τῷ πίνακι τεμάχια ταῦτα παραστάσεων τῆς τοσοῦτον ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἀρεστῆς καὶ συνήθως μυθικῆς μάχης τῶν Ὀλυμπίων πρὸς τοὺς τῆς Γῆς παῖδας προέρχονται, ὡς προείπομεν, ἐκ σταδίων τέχνης διαφόρων. Τὰ μελαίνας τὰς γραφὰς φέροντα εἰσίν, ὡς εἰκός, περιόδου ἀρχαιοτέρας, ἔρχονται κατόπιν τὰ τὰς ἐρυθρὰς ἔχοντα ὑπ' ἀριθ. 3 καὶ 3α καὶ τρίτον τὸ τῆς κύλικος ὑπ' ἀριθ. 2. Καὶ κατὰ τὰ τρία ταῦτα στάδια οἱ γίγαντες ὑπὸ μίαν εἰκονίζονται μορφήν : τὴν τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ἐπὶ τῶν εἰκόνων μὲν τῶν δύω ἀρχαιοτέρων περιόδων ὡς ὁπλῖται, ἐφ' ὅσον δὲ ἐπὶ τῶν τῆς κύλικος τεμαχίων νὰ διακρίνωμεν δυνάμεθα, ἦσαν οἱ γίγαντες ἐκεῖ μεθ' ὅπλων καὶ κρανῶν τινὲς εἰκονισμένοι, γυμνοὶ ὅμως ἢ ἔφερον δορὰς περὶ τὰ σώματα αὐτῶν.

Ἡ τέχνη ὡς πρὸς τὴν παράστασιν τῶν γιγάντων, ὡς πρὸς τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐφαντάζετο καὶ εἰκόνιζε τὰ γηγενῆ ταῦτα τέρατα τῶν μεταγενεστέρων χρόνων εἰς ἐναργῆ τυγχάνει οὖσα πρὸς τὴν γραπτὴν παράδοσιν συμφωνίαν. Ὁ Ὅμηρος Ὀδ. 6.59 (πρβλ. καὶ 7. 209-10.120) γινώσκει τοὺς γίγαντας, ἀλλ' ὡς *λαὸν* «ἀτάσθαλον καὶ ὑπέρθυμον» (1), ὡς ἀνθρώπους δηλονότι οὐδὲν κοινὸν ἔχοντας πρὸς τοὺς τοῦ Ἀπολλοδώρου καὶ τοὺς δρακοντόποδας τῆς ἐκ Περγάμου ζωφόρου ἢ τὸ ὄνομα. Ἀλλ' ἤδη παρ' Ἡσιόδῳ ἀνευρίσκομεν μεταλλαγὴν ἱκανῶς σπουδαίαν τῆς περὶ γιγάντων ὑπολήψεως. Ὁ Ἡσίοδος οὐδὲν γινώσκει ἢ τοὐλάχιστον οὐδὲν σώζεται ἐν τοῖς ἔπεσιν αὐτοῦ περὶ μάχης θεῶν καὶ γιγάντων, κατατάσσονται οὗτοι οὐχ ἧττον ἤδη εἰς τὸν μυθικὸν κύκλον ὡς γεννηθέντες ἐκ τῆς γῆς καὶ τῶν ρανίδων τοῦ αἵματος τοῦ ὑπὸ τοῦ Κρόνου ἐκταμέν-

(1) Ὁ Διόδωρος Σικ. βιβλ. V. 71. ἐκ τῶν μεταγενεστέρων συγγραφέων δίδωσι ἡμῖν παρεμφερεῖς περὶ γιγάντων εἰδήσεις ληφθείσας ἐξ ἀρχαιοτέρων βεβαίως πηγῶν : «Κολασθῆναι δὲ τοὺς γίγαντας ὑπὸ Διὸς διὰ τὴν εἰς τοὺς *ἄλλους ἀνθρώπους* παρανομίαν, καὶ διὰ τὸ ταῖς τοῦ σώματος ὑπεροχαῖς καὶ ῥώμαις πεποιθότας, καταδουλοῦσθαι μὲν τοὺς πλησιοχώρους, ἀπειθεῖν δὲ τοῖς περὶ τοῦ δικαίου τιθεμένοις νόμοις, πόλεμον δ' ἐκφέρειν πρὸς τοὺς διὰ τὰς κοινὰς εὐεργεσίας ὑπὸ πάντων θεοὺς νομιζομένους». Καὶ ἀλλαχοῦ «ἦσαν *ἄνθρωποι* ὠμοὶ καὶ ἀνθρωποφάγοι οἱ καλούμενοι γίγαντες».

τος Οὐρανοῦ. Ὁ Ἡσίοδος ἀποκαλεῖ τούτους «κρατεροὺς μεγάλους τε» καὶ δὴ — ἐὰν ὁ στίχος ἀνεπιλήπτως ἔχῃ — τεύχεσι λαμπομένους, δολίχ' ἔγχεα χερσὶν ἔχοντας» (1). Ἡ ἀρχαϊκὴ τέχνη παρέστησεν ἐς ἀεὶ τοὺς γίγαντας συμφώνως πρὸς τὴν περιγραφὴν ταύτην. Περιττὸν εἶνε νὰ μνημονεύσωμεν ἐνταῦθα τῶν γνωστῶν τῆς πλαστικῆς τέχνης μνημείων ἢ τῶν πολυαρίθμων ἐπὶ ἀγγείων ἀρχαϊκῶν παραστάσεων ἔνθα οἱ γίγαντες καθαρῶς ὡς ὁπλῖται παρίστανται. Μέχρι τῶν μέσων τῆς 5ης π. χ. ἑκατονταετηρίδος (2) ἀπαντᾷ μονίμως ἡ ὑπὸ τοιαύτην μορφὴν τῶν γιγάντων παράστασις. Ἐντεῦθεν ἄρχεται ἑτέρα τις περίοδος καθ' ἣν ἐτηρήθη μὲν ἡ ἀνθρωπίνη, οὕτως εἰπεῖν, τῶν γιγάντων μορφή, μεταβολὴν ὅμως ὑπέστη ἡ παράστασις τούτων ὡς πρὸς τὸν ὁπλισμὸν καὶ τὴν στολήν· ἀλλὰ περὶ τούτου διαλάβωμεν κατωτέρω. Νῦν ἐξετάσωμεν τὸ πρῶτον τὴν τῆς ὁλικῆς, ἁπλῶς εἰπεῖν, τῆς μορφῆς αὐτῶν μεταλλαγήν.

Οἱ γίγαντες τῆς τελευταίας περιόδου εἰσὶ καθαρῶς μυθικὰ ὄντα, τέρατα, ὧν τὸ ἄνω τοῦ σώματος ἀνθρώπου μετέχει οἱ πόδες δὲ ἀπολήγουσιν εἰς φολίδας δρακόντων. Τὸ πρῶτον παρ' Ἀπολλοδώρῳ (VI. 2) γνωρίζεται ἡμῖν τοιαύτη τις περὶ τῆς μορφῆς τῶν γιγάντων ὑπόληψις· οἱ ἀρχαιότεροι τῶν συγγραφέων, ὅσοι τυχὸν ἐξοδικῶς ἢ ἐν παρόδῳ περὶ τούτων διέλαβον, δὲν γινώσκουσιν τούτους ἢ ὑπὸ τὴν ἀνθρωπίνην αὐτῶν ὄψιν. Πότε τὸ πρῶτον ἀκριβῶς ἡ τοιαύτη τῶν γιγάντων παράστασις — ἡ προελθοῦσα πάντως ἐξ ἀνατολικῶν ἢ αἰγυπτιακῶν παραστάσεων τοῦ Τυφῶνος ἢ «Τυφωέος» τοῦ ἐν τοῖς ἔπειτα μεταξὺ τῶν γιγάντων καταταχθέντος — εἰς φῶς ἤχθη, δύσκολον εἶνε νὰ ἐξακριβωθῇ (3). Ἐν τῇ τέχνῃ ἡ παράστασις αὕτη τῶν γιγάντων ἀπαντᾷ πρωϊαίτερον. Ἐπὶ τῶν ἐν Λονδίνῳ ἀναγλύφων τῶν

(1) Ὁ Göttling θεωρεῖ τοῦτον ὡς παρεμβληθέντα ὑπὸ ῥαψῳδοῦ τινὸς ἐν νῷ ἔχοντος τὸν ὁμ. στιχ. Ἰλ. 18. 510. Προσθέτει ὅμως λίαν παραδόξως: Quis umquam fando audivit loricis instructos fuisse gigantes et longis hastis usos esse»!!

(2) Τὴν μορφὴν ταύτην ἔχουσιν οἱ γίγαντες καὶ ἐν ταῖς μετόπαις τοῦ νεωτέρου ναοῦ ἐν Σελινοῦντι ἴδ. Benndorf: die Metopen von Selinunt σελ. 26 καὶ ἑξ.

(3) Περίεργος εἶνε ὄντως ὁ Παυσανίας (8. 29. 3) ὅστις πειρᾶται ν' ἀποδείξῃ ἐκ τῆς ἀνθρωποφυοῦς συστάσεως τῶν ὀστῶν τοῦ Ὀρόντου τὴν *μὴ ὕπαρξιν* (!) δρακοντοπόδων γιγάντων, ἀποκαλῶν τὸν μῦθον «εὐήθη». Δικαίως δὲ ὁ Raoul-Rochette (sur les repr. fig. d'Atlas p. 39.) μέμφεται τῷ περιηγητῇ ἁπλότητα, ἀποκαλῶν αὐτὸν «passablement εὐήθη»!

ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς ἐν Πριήνῃ ἀνευρίσκομεν τὸ πρῶτον (1) γίγαντα ὑπὸ τοιαύτην μορφήν. Δύσκολον εἶνε ν' ἀποδειχθῇ ἂν οἱ γλύπται τῆς Πριήνης τότε τὸ πρῶτον ἐκ παραστάσεων, ὡς εἴπομεν, ἀνατολικῆς ἀρχῆς, τὴν μορφὴν ταύτην διὰ τοὺς γίγαντας αὐτῶν ἀπεπλάττοντο. Ἀποδεκτὸν ὅμως εἶνε ὅτι ὁ χρόνος τῆς κτίσεως τοῦ ναοῦ τούτου, ἑπομένως καὶ τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἀναγλύφων, δέον ὡς ὁ πρωϊαίτατος νὰ θεωρηθῇ πρὸς τὴν μετάπτωσιν ταύτην τῆς τῶν Γιγάντων μορφῆς. Ἐξετάσαντες ταῦτα καὶ ἡμεῖς ἄλλοτε μετ' ἐπιστασίας ἐκλίναμεν μᾶλλον πιστεύσαντες εἰς τὴν σχετικῶς πρωτόχρονον αὐτῶν ποίησιν. Ἡ σύγκρισις τούτων πρὸς τὰ μεταγενέστερα τῆς Περγάμου, ὧν οἱ γλύπται, κατὰ Overbeck, πιθανῶς ἐκ τούτων πολλά, ὡς ἐξ ἀρχετύπων, ἠρύσθησαν, ἡ σύγκρισις λέγομεν, καθιστᾷ μᾶλλον αἰσθητὴν τὴν πρωτόχρονον τέχνην τῶν τῆς Πριήνης ἀναγλύφων τόσον εἰς τὴν σύλληψιν ὅσον καὶ εἰς ἐκτέλεσιν ἀφορᾷ. Ὥστε ἐὰν δεχθῇ τις τὸν χρόνον τῆς ποιήσεως τῶν ἀναγλύφων τούτων, ἤτοι τὰ μέσα που τῆς τετάρτης π. Χ. ἑκατονταετηρίδος ὡς τὴν ἀρχὴν τῆς ὑπὸ τοιαύτην μορφὴν παραστάσεως τῶν γιγάντων δὲν θὰ ἀπέχῃ τῆς ἀληθείας. Ἡ πλαστικὴ παρεδέξατο προθύμως τὸν νέον τοῦτον τύπον ὡς παρέχοντα εὐρύτερον καὶ ποικιλώτερον τῇ ἐμπνεύσει καὶ τῇ τέχνῃ στάδιον (2). Ἀλλ' ἐν τῇ κεραμογραφίᾳ (3) δὲν ἔσχεν ὁμοίαν ὑποδοχήν. Οὐδεμία μέχρι τοῦδε γνωστὴ ὑπάρχει ἀγγείου εἰκών, τοὺς γίγαντας ὑπὸ τοιαύτην μορφὴν παριστῶσα. Ὁ δὲ διαπρεπὴς ἡμῶν καθηγητὴς **Heydemann** ἥμαρτεν ὄντως ἰσχυρισθεὶς (**1. Hall. Winck.** Festprogr.) καὶ ἐπιμείνας (**6. Hall. Winck.** Festprogr.) ὅτι ἡ ἐπὶ τῆς ἐκδοθείσης ὑπ' αὐτοῦ οἰνοχόης παράστασις ἐκείνη γίγαντα εἰκόνιζεν, ἐν ᾧ πάντως ὁ Τυφωεὺς παρίσταται (πρβλ. Klügmann Bull. dell' Inst. 1877 καὶ Lit. Centralbl. Nº 3 σελ. 94).

(1) Overbeck, Gesch. d. Plast. II. σελ. 102.

(2) Μαρτύριον δὲ τοῦ ὅτι χάριν ποικιλίας κυρίως ὁ νέος οὗτος τύπος ἐν τῇ πλαστικῇ κοινὸς ἐγένετο καὶ συνήθης εἶνε τὸ ὅτι ἐν ἅπασι σχεδὸν τοῖς μνημείοις, ἅτινα οὕτω τοὺς γίγαντας παριστῶσι, εὑρίσκονται ἀναμὶξ καὶ ἀνθρωπόμορφοι γίγαντες. Ἐξαίρεσιν ποιοῦσιν ἡ σαρκοφάγος ἐν Βατικανῷ (ἴδ. Overbeck Atlas Z. KM. N. 9 καὶ ἀνάγλυφόν τι ἐξ Ἀφροδισίας τῆς Καρίας Wieseler D. d. a. K. II. 845 a. b.), ἅτινα ἐκ λίαν μεταγενεστέρων χρόνων προέρχονται.

(3) Ἴσως καὶ ἕνεκα τοῦ ὑστέρου χρόνου καθ' ὃν ὁ τύπος οὗτος ἤρξατο νὰ γενικεύηται, ὁπότε δηλ. ἡ κεραμευτικὴ ἔκλινεν ἤδη πρὸς τὴν κατάπτωσιν.

Ἔχομεν λοιπὸν ἐν τῇ τέχνῃ δύο εἴδη γιγάντων τοὺς ἀνθρωπομόρφους, οὕτως εἰπεῖν, καὶ τοὺς τερατοειδεῖς ἢ δρακοντόποδας. Συνήθως δὲ καὶ διαιροῦσι τούτους κατὰ τὴν διττὴν αὐτῶν ταύτην παράστασιν εἰς δύω κατηγορίας, (ἴδ. Heydemann. 1 Hall. Winck.Festprogr. σελ. 10). Ἀλλὰ μεταξὺ τῶν δύω τούτων, τῶν ὅλως ἀντικειμένων τῶν γιγάντων μορφῶν εὑρίσκομεν καὶ ἑτέραν ὡσεὶ μεσάζουσαν καὶ δὴ καὶ ἀναγκαίαν πως εἰς τὴν μετάπτωσιν ἀπὸ τῆς ἀνθρωπίνης τῶν γιγάντων μορφῆς εἰς τὴν τῶν τεράτων. Ἀναλογίαι δὲ τῆς μεσαζούσης ταύτης παραστάσεως τῶν γιγάντων ἀπαντῶσι καὶ ἐν τῇ γραπτῇ παραδόσει. Ὁ Πλάτων λ. χ. (Σοφ. 246 Α) γινώσκει τοὺς γίγαντας οὐχὶ διὰ τεχνικῶν ὅπλων ὡπλισμένους, ἀλλὰ κρατοῦντας πέτρας καὶ δρῦς «ταῖς χερσὶν ἀτεχνῶς πέτρας καὶ δρῦς περιλαμβάνοντας». Ἡ μεσάζουσα τουτέστιν αὕτη τῶν γιγάντων παράστασις ἐκπροσωπεῖ τὴν ἀγρίαν καὶ σχεδὸν θηριώδη ἤδη τῶν γιγάντων κατάστασιν, ἐξ ἧς εὐκολώτερον ἠδύνατο νὰ προέλθῃ ἡ τῶν τεράτων Ὑπὸ τοιαύτην ἀγρίαν μορφήν, ἤτοι ἄνευ τεχνικῶν ὅπλων, γυμνοὺς τὰ πολλὰ ἢ ἁπλῶς δορὰν ζῴου φέροντας, παρέστησεν ἡ τέχνη τοὺς γίγαντας ἐν τῇ καλλίστῃ αὐτῆς περιόδῳ. Ὁ Michaelis (Der Parth. σελ. 142. παρβλ. καὶ Petersen Phidias, σ.205 Anm. 2) παρετήρησεν ἐπὶ τῶν μετοπῶν τοῦ Παρθενῶνος ἴχνη δορῶν ζῴων, ἑπομένως δικαιούμεθα νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἤδη ἀπὸ τῆς μεγάλης ἐκείνης ἐποχῆς ἤρξατο ἡ μεταλλαγὴ αὕτη ὡς πρὸς τὴν παράστασιν τῶν γιγάντων. Ἐπὶ ἀγγείων τῆς καλῆς τέχνης συχνότατα εἰκονίζονται οἱ γίγαντες ὑπὸ τοιαύτην ἀγρίαν μορφήν. Δὲν εἶνε δὲ παράδοξον τὸ ὅτι συχνὰ ἀπαντῶσιν ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ εἰκόνι γίγαντες *ὁπλῖται*, οὕτως εἰπεῖν, καὶ γίγαντες ἄγριοι. Αὐτὸ τοῦτο συμβαίνει, καὶ ἐπὶ τῶν παραστάσεων τῆς τελευταίας περιόδου,ὅπου ἀναμὶξ εὑρίσκονται ἀνθρωπόμορφοι καὶ δρακοντόποδες ὡς ἐν τῇ ζωφόρῳ τῆς Περγάμου καὶ ἀλλαχοῦ. Τοῦτο ἡμεῖς ἀπεδίδομεν εἰς τὴν τῶν τεχνιτῶν ὁρμὴν πρὸς τὴν ποικιλίαν. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἡ μεταγενεστέρα τέχνη ἐπέτρεψεν εἰς τὴν φαντασίαν τοὺς τολμηροτέρους συμβιβασμοὺς ὡς πρὸς τὴν μορφὴν τῶν τερατοειδῶν γιγάντων. Ἐν τοῖς ἀναγλύφοις τῆς Πριήνης ὡς καὶ ἐπὶ τῆς ζωφόρου τῆς Περγάμου εἰκονίζονται γίγαντες τινὲς πτέρυγας ἅμα ἔχοντες καὶ πόδας δρακόντων,ἐν ᾧ τερατώδης εἶνε ἀληθῶς καὶ ἡ σύλληψις αὕτη ὄντος ἕρποντος ἅμα καὶ ἱπταμένου! — Ἀνεξήγητος εἶνε ἄλλως ἡ συνύπαρξις αὕτη τῶν ὑπὸ ἓν τάγμα καὶ ὑπὸ ἓν ὄνομα τοσοῦτον ἀνομοίων συμπολεμιστῶν. Αἰσθητοτέρα καὶ συχνοτέρα δὲ εἶνε ἡ ἀνάμιξις αὕτη τῶν ὑπὸ ἀνομοίους μορφὰς εἰκονισμένων γιγάντων ἐπὶ μνημείων ἀνηκόντων εἰς χρόνους, καθ' οὓς ἐτελεῖτο ἡ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς τύπου εἰς τὸν ἕτερον μετάπτωσις. Ὁ τεχνίτης εὑρίσκων πρὸ αὐτοῦ δύω, ἀνομοίους μέν, ἀλλ' ἐξ ἴσου ἐγκύρους τύπους καὶ δυνάμενος νὰ μεταχειρισθῇ ἀδιακρίτως τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον παρέλαβεν ἀμφοτέρους ποικιλίας χάριν. Ἴσως φανῇ εἴς τινας ἀπαράδεκτος ἡ ὑπόθεσις ἡμῶν αὕτη, ἀλλὰ μέχρις οὗ δὲν δοθῇ ἱκανοποιητικωτέρα τοῦ πράγματος ἑρμηνεία, οὐδείς, πιστεύομεν, θὰ ψέξῃ τὴν προσπάθειαν ἡμῶν τοῦ νὰ ἑρμηνεύσωμεν παράδοξον,οὗτινος μέχρι τοῦδε ἡ λύσις ἢ ἀπέτυχεν ἢ παντάπασιν ἐσιωπήθη.

Συγκεφαλαιοῦντες τἀνωτέρω ἐπιλέγομεν ὅτι ἐπὶ τῶν σχετικῶν ἀρχαίων μνημείων καὶ συνῳδὰ τῇ ἑκάστοτε συγχρόνῳ παραδόσει, τρεῖς εὑρίσκομεν τύπους τῶν παραστάσεων τῶν γιγάντων· τὸν τῶν ὁπλιτῶν, τῶν ἄνευ τεχνικῶν ὅπλων καὶ ἡμιαγρίων, καὶ τὸν τῶν δρακοντοπόδων. Ἐπὶ ἀρχαϊκῶν παραστάσεων μόνον ὁ πρῶτος ἀπαντᾷ τύπος, ἀπὸ τῶν μέσων που τῆς 5ης π.χ. ἑκατονταερίδος μέχρι τῶν μέσων τῆς τετάρτης περίπου ὁ δεύτερος ἢ ἀναμὶξ ὁ πρῶτος καὶ δεύτερος. Ἀπὸ τῆς περιόδου ταύτης καὶ ἐντεῦθεν ὁ τρίτος ἢ ἀναμὶξ ὁ δεύτερος καὶ τρίτος — σπανιώτατα ἐπὶ τῶν παραστάσεων τῆς περιόδου ταύτης ἀπαντᾷ καὶ ὁ πρῶτος, ἀλλὰ καὶ τότε ὑπὸ τροποποιήσεις ποικίλας, ὡς βλέπομεν ἐν τῇ ζωφόρῳ τῆς Περγάμου.

Β. Ν. Στάης

ΔΥΟ ΔΩΔΕΚΑΔΕΣ ΑΤΤΙΚΩΝ ΨΗΦΙΣΜΑΤΩΝ

Ἐπιγράψαντες οὕτω τὸ παρὸν ἡμῶν ἄρθρον, ὅπως τὸ ἐπεγράψαμεν, ἀληθεύομεν ἴσως· διότι ἂν καὶ ὄχι ὁλόκληρα εἰκοσιτέσσαρα ψηφίσματα ἐκδίδομεν, ἀλλὰ τεμάχια μόνον τόσα, πάντα ὅμως εἶναι νέα τοῖς ἀρχαιολογοῦσιν, καί, πλὴν ἑνός, ὅπερ ἠδυνήθημεν νὰ ἀναγνωρίσωμεν ὡς συναρμοστέον μὲ ἓν τῶν πρὸ ἐτῶν πολλῶν ἐκδεδομένων, τὰ ἄλλα φαίνονται καὶ εἶναι ἴσως αὐθυπόστατα. Ἐνῷ δὲ κινοῦσι τὴν περιέργειαν τοῦ ἀναγνώστου δι' οὗ προσφέρουσιν οὐκ ὀλίγου ὑλικοῦ, ἐμποιοῦσι καὶ λύπην διὰ τὴν ἄκρως κολοβὴν τοῦ ὑλικοῦ τούτου κατάστασιν καὶ τὸ ἐντεῦθεν δύσκολον τῆς κατανοήσεως αὐτοῦ καὶ χρησιμοποιήσεως πρὸς ἀναπαράστασιν τοῦ τῶν πάλαι Ἀθηναίων βίου. Ἀλλ' ἐλπίζεται, ὅτι τὸ ἐπιμελὲς καὶ ἐπίμονον τῶν εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἀρχαιότητος μετ' ἔρωτος προσιόντων ἀνδρῶν, ὁποίους οἱ νῦν χρόνοι ἀναδίδουσι πολλούς, θὰ δυνηθῇ ἐκ τοιούτων συντριμμάτων κοινῇ συνεργασίᾳ ν' ἀνεγείρῃ ποτὲ τὸ ἀρχιτεκτόνημα τοῦ ἀρχαίου κόσμου ἀρτιώτερον ἢ ὅσον νῦν ἐπιτρέπεται νὰ προσδοκῶμεν.

Πάντα τὰ σήμερον ἐκδιδόμενα τεμάχια εἶναι ἐξ Ἀθηνῶν καὶ δὴ ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς κάτω πόλεως, περισυλλεχθέντα παρ' ἰδιωτῶν καὶ πωληθέντα εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν ἡμῶν Ἑταιρίαν, οὐ πρὸ πάνυ πολλοῦ χρόνου. Ἀπόκεινται δὲ ἐν τῷ Ἐθνικῷ κεντρικῷ Μουσείῳ.

Ἰδοὺ τὰ ἀντίγραφα αὐτῶν, τεταγμένα, καθ' ἣν ἠδυνήθημεν νὰ ποιήσωμεν διάκρισιν, χρονολογικῶς.

1.

ΝΟΣΚΑ
ΜΑΤΟΔΕ
ΚΛΙΑΘΕΤ
ΗΟΙΔΙΚΟLΑ
ΙΝΕΣΔΑΝΙ'
ΛΕLΑΝΤΟΝΑ

Ὁ λίθ. Πεντελ. ὕψους 0,24, πλάτ. 0,19, πάχ. 010.—Τέλος ψηφίσματος, ἐν ᾧ φράσεις μόνον τυπικαὶ ὑπελείφθησαν, ἐκ τῆς ὑποθέσεώς του δὲ οὐδέν. Μεταγραφὴ αὐτοῦ καὶ συμπλήρωσίς τις δὲν ὠφελεῖ· ἀλλὰ κατ' ἔθος ἐπικρατῆσαν δοθήτω ὡς ἑξῆς:

. . . .
νος κα . . . . (τὸ δὲ φσέφισ-
μα τό δε (ἀναγραφσάτο ὁ γραμματεὺς κτλ. καὶ
κ(ατ)αθέτ(ο ἐν πόλει . . . .
Hοι δ(ὲ) κολα (κρέται δόντον τὸ ἀργύριον· Hοί
τ)ινες δ' ἂν π. . . . . (ἀπ; α-
γ)γελάντον Α . . . .

2.

ΡΛΕΙΕΙL
ΑΜΜΑΤΕΑΤ
ΞLΕΣΙΤΟ
ΚΑΘΑΠΕΡΕ
ΛΙΤΕΜΒΟL
ΑΙΑΥΤΟΗC

Ὁ λίθ. Πεντελ. ὕψους 0,15, πλάτους 0,18, πάχ. 0,06. — Τέλος εἶναι καὶ τοῦτο ψηφίσματος, ἐπιδεχόμενον μεταγραφὴν καὶ συμπλήρωσιν τοιάνδε:

. . . . (εὐε-)
ργέ(τ)ε(κ;)ε(ν· τὸ δὲ φσέφισμα τό δε ἀναγράφσαι τὸν γρ-
αμματέα (τε̃ς βολε̃ς ἐν στέλει λιθίνει τ-
έλεσι το(ῖς . . . . . . ὁ δεῖνα εἶπεν· τὰ μὲν ἄλλα
καθάπερ Ε(. . . . . . . τὸς δὲ στρατεγὸς κ-
αὶ τὲμ βολ(ὲν τὲν ἀεὶ βολεύοσαν ἐπιμέλεσθ-
αι αὐτõ Hό (πος ἂν μεδ' ὑφ' ἑνὸς ἀδικε̃ται.

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ δύο τεμάχια, ὡς εἶδαν οἱ ἀναγνῶσται ἐκ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ὀρθογραφίας, εἶναι τῶν πρὸ Εὐκλείδου ἄρχοντος χρόνων, ἤτοι τοῦ ε^ου πρὸ Χρ. αἰῶνος, τὰ δὲ ἑξῆς εἶναι νεωτέρων χρόνων ἀπὸ τοῦ δ^ου αἰῶνος καὶ κατωτέρω.

3.

|L Π Ι Δ Ε Ξ Ι
|Φ Ι Λ Ο Ξ Ε Ν

Δ Ο Ξ Ε Ν Τ Η Ι
Γ Υ Ε Φ

Λίθ. Πεντελ. ὕψ. 0,13, πλάτ. 0,11, πάχ. 0,07. Τῶν πρώτων δύο στίχων τὰ γράμματα μεγαλλίτερα καὶ ἀραιότερα, τὰ δὲ τοῦ γ^ου καὶ δ^ου μικρότερα καὶ πυκνότερα.

Μεταγράφω ταῦτα οὕτω:

Ἐπὶ Δεξι (θέου ἄρχοντος . . . . .
Φιλοξεν. . . . .

Ἔ)δοξεν τῆι (βολῆι καὶ τῶι δήμωι. ὁ δεῖνα ἐγραμμάτ)ευε φ . . . . .

καὶ δέχομαι τὸ ἐν τῷ α'ῳ στίχῳ συμπληρωθὲν ὄνομα τοῦ Δεξιθέου, ὡς τὸ τοῦ ἄρξαντος ἐν Ὀλυμπ. 98,4 = 385/4 πρὸ Χρ. καθ' ἃ φέρεται ἐν τοῖς περισωθεῖσι καταλόγοις.

4.

. Ι . Θ Ε
Ι Ο Ι Σ Υ Μ Μ /
Ι Ν Μ Η Δ Ο Δ Ο Κ
Ω Μ Π Ο Λ Ε Ω Ν Ο Σ
Σ Α / Β Η Ρ Ι Σ Α Δ Ε
Φ Ο Ρ Ο Υ Σ Κ Α Ι Α Θ Η Ι
Μ Μ Η Α Π Ο Δ Ω Σ Ι Ν Α Θ Η Ι
Α Τ Τ Ε Ι Ν Β Η Ρ Ι Σ Α Δ Η Ν
Ι Ν Κ Α Τ Α Τ Ο Δ Υ Ν Α Τ Ο Ν Κ
Ω Ι Η Κ Ε Ρ Σ Ε Β Λ Ε Π Τ Η Ν Μ Ι
Σ Π Ρ Α Τ Τ Ε Ι Ν Α Θ Η Ν Α Ι Ο Ι
Π Ι Τ Η Ι Δ Υ Ν Α Μ Ε Ι Ο Ν Τ Α Σ
Σ Τ Α Σ Ε Λ Λ Η Ν Ι Δ Α Σ Τ Α Σ Τ L
Η Ρ Ι Σ Α Δ Ε Ι Κ Α Ι Α Μ Α Δ Ο
Ρ Ο Ν Τ Ο Μ Π Α Τ Ρ Ι Ο Ν Κ Α Ι /
Υ Θ Ε Ρ Α Σ Ε Ι Ν Α Ι Κ Α Ι Α Υ Τ Ο Ν Ο
Θ Η Ν Α Ι Ο Ι Σ Κ Α Θ Α Ω Μ Ο Σ Α Ν Κ Α Ι
Ε Ι Κ Α Ι Κ Ε Ρ Σ Ε Β Λ Ε Π Τ Η Ι Ε Α Ν
Τ Α Ι Α Π Α Θ Η Ν Α Ι Ω Ν Β Ο
Ι Κ Α Ι Κ Ε Ρ Σ Ε Β Λ Ε Π Τ Ι
Ε ^ Ι ⁻

Λίθ. Πεντελ. Ὕψ. 0,27, πλάτ. 0,31, πάχ. 0,09. Μεταγράφω τὰ κεφαλαῖα οὕτω·

. . . . . .
. . . θε . .
. . οι συμμα(χ . .
. . ν Μηδοδοκ . . .
. . τ)ῶμ πόλεων, ὅσ(αι . .
. . . . . σαι Βηρισάδε(ι . .
. . . φόρους καὶ Ἀθη(να. .
. ἐὰ)μ μὴ ἀποδῶσιν Ἀθη(ναίοις . . . .
. πρ)άττειν Βηρισάδην (καὶ Κερσεβλέπτ;)ην κατὰ τὸ δυνατὸν κ . .
. . . . . ωι ἢ Κερσεβλέπτην μΙ . , .
. . ς πράττειν Ἀθηναίοι(ς; . .
τοὺς ἐ)πὶ τῆι δυνάμει ὄντας. . .
.πόλει)ς τὰς Ἑλληνίδας τὰς τ; ε;λούσας; . . . . Β)ηρισάδει καὶ Ἀμαδό(κωι .
. . . . . φό)ρον τὸν πάτριον καὶ / . . .
. . ἐλε)υθέρας εἶναι καὶ αὐτονόμους . . . Ἀ)θηναίοις καθὰ ὤμοσαν καὶ Βηρισάδ)ει καὶ Κερσεβλέπτηι· ἐὰν δὲ ἀφιστῶν)ται ἀπ' Ἀθηναίων, βο(ηθεῖν Βηρισάδην) καὶ Κερσεβλέπτ(ην . . .
. . . ε . . . .
. . . .

Τὰς ὀλίγας μου συμπληρώσεις δὲν νομίζω πολὺ ἀσφαλεῖς, ἀφοῦ δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐξακριβώσω, πόσα γράμματα εἶχεν ἀρχῆθεν ἕκαστος στίχος. Φαίνονται μέν τινες στίχοι καὶ μᾶλλον ὁ δέκατος ἔνατος ὑποδηλοῦντες ὅτι εἶχον ἀνὰ 28, ἀλλὰ δὲν εἶναι

τοῦτο ἀναμφήριστον· ἴσως καὶ πλειότερα ἐκεῖ ἐξέλιπον.

Ἔχομεν δὲ ἐνώπιόν μας συνθήκην συμμαχίας τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν μετὰ τὸν ἐν ἔτει 358 πρὸ Χρ. φόνον τοῦ βασιλέως Θρᾳκῶν Κότυος ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἐλθόντων Κερσοβλέπτου τοῦ υἱοῦ του (τρὶς ἐδῶ γραφομένου Κερσεβλέπτου) καὶ δύο ἄλλων Βηρισάδου καὶ Ἀμαδόκου. Τὴν συνθήκην ἔστερξαν οὗτοι πρυτανευθεῖσαν παρὰ τῶν Ἀθηναίων, ὧν εἶχον χρείαν, ἅτε πρὸς ἀλλήλους διαφερόμενοι. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Βηρισάδου ἄλλως τὰ πράγματα ἐχώρησαν, ὅπως ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοκράτους λόγῳ τοῦ Δημοσθένους διὰ μακρῶν λέγονται. Τίς δὲ εἶναι ὁ *Μηδόδο(κος)* ὁ ἐν στίχῳ γῳ, ἀγνοῶ· διότι πρώτην φορὰν τοιοῦτο ὄνομα παρουσιάζεται. Τὸ *Μήδοκος* μόνον ἐκ τοῦ Ξενοφῶντος καὶ Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου γνωρίζεται ὡς ὄνομα βασιλέως τῶν Ὀδρυσῶν, ἀλλ' ἐν παλαιοτέροις τοῦ παρόντος ψηφίσματος χρόνοις. Ἄλλα τινὰ τῶν τοῦ κειμένου οὐδὲ θίγω κἂν ἐν τῷ παρόντι.

5.

Ο Ƚ: Δ
Ι Σ Μ Α Τ
Η Μ Ω Ι Ε Γ
Ν Β Ο Λ Η Ν
Ο Σ Σ Τ Ρ Α
Ρ Ο Σ Ο Δ
Τ Ο Ν Δ
Λ Κ Α Λ
Γ Ρ \

Λίθ. Πεντελ. ὕψ. 0,20, πλάτ. 0,13, πάχ. 0,14. Πάντοθεν κολοβὸν τὸ τεμάχιον καὶ δυστέκμαρτον τὸ ποτὲ μῆκος τῶν στίχων του, ὥστε ἀρκείτω ἡ ἑξῆς δι' ὀλίγων συμπλήρωσις, ἀδιαφόρως ἐπὶ δεξιὰ ἢ ἐπ' ἀριστερὰ τεθειμένη.

. . . . .
. . πρ)οε;δ(ρ . .
. . ψηφ)ισματ . .
. . τῶι δ)ήμωι· ἐπ(ιμέλεσθαι δὲ αὐτ . .
. . τὴ)ν βολὴν (τὴν ἀεὶ βολεύοσαν
. . καὶ τ)ὸς στρα(τηγός . .
. . π)ρόσοδ(ον πρὸς τὴν βολὴν
. . καὶ) τὸν δ(ῆμον . .
. . καλ(έσαι ἐπὶ δεῖπνον
εἰς τὸ) πρυ(τανεῖον εἰς αὔριον.
. . . .

6.

Γ
Δ Η Δ Γ
Χ Ι Ω Ν Ο < Ι
Γ Ω Μ Μ Η Γ Ο Ι Ο Ν Ι Ω Ν
Ε Λ Η Τ Α Σ Ε Α Ν Κ Α Τ /
Ε Γ Γ Ρ Α Ψ Ω Σ Ι Ν . Ν
Ε Ν Α Ι Τ Ι Ν Α Ι Η . Ι
Ν . Ν Λ . Λ Υ Τ Ο Η Τ
Ο Ν Γ Ε Σ Κ Α Τ Α Ι Ρ Ͱ
Ο Σ Τ Ι Σ Ε Γ Γ Ρ Λ
Ε Σ Τ Ͱ Ͻ Σ Τ Η Λ Η Ν Ι
Ϝ Ρ Ο Ν Τ Λ Τ Ω Ι Λ
(κενόν)

Λίθ. Πεντελ. πάντοθεν κολοβός. Ὕψ. 0,20, πλάτ. 0,15, πάχ. 0,09. Τὸ χάραγμα ἀμελές, καὶ ἡ γραφὴ ὄχι ἀκριβῶς στοιχηδὸν πανταχοῦ. Ἴσως εἶναι φυλῆς ἢ δήμου ψήφισμα, εἰμὴ καὶ κοινοῦ τινὸς θιασωτῶν ἢ ὀργεώνων. Μεταγράφω αὐτὸ οὕτω πως·

. . . .
. . δη δε . .
. . Μουνι)χιῶνος . .
. . τ)ῶμ μὴ ποιόν(τ)ων. .
. . ἐπιμ)ελητάς, ἐὰν κατα . .
. . ἐγγράψωσιν . ν . .
. . τιθ)έναι τινὰ ζη(μ)ί(αν ; .
. . ν . ν . . αὐτὸν το . .
. . οντες κατα . . . .
. . ὅστις ἐγγρά(ψει . .
. . ες τὴν στήλην . .
. . συμφ)έροντα τῶι δ;(ήμωι.

7.

. Φ Η Γ Η Σ Ι Ο Υ Α Ρ Χ
. Ξ Ι Δ Ο Σ Ε Ν Α Τ Η Σ
. . Σ Φ Ρ Υ Ν Ω Ν Ο Σ Ϝ
. Ε Υ Ε Ο Α Ρ Γ Η Λ
. Ν Α Τ Ε Ι Κ Α Ι Γ
. Ε Κ Κ Λ Η Σ Ι
. Η Φ Ι Ι Ε Ι

Λίθ. Πεντελ. ὕψ. 0,21, πλάτ. 0,15, πάχ. 0,07.—Ὁ Ἡγησίας ἄρχων ἦρξεν Ὀλ. 114,1 = 324/3 πρὸ Χρ.—Ὁ ἕκτος στίχος συμπληρούμενος κατὰ τὸ εἰκὸς δίδει 28 γράμματα, ἀλλ' οἱ ἄλλοι, φαίνεται, περιελάμβανον καὶ ὀλιγώτερα καὶ πλειότερα, ποικίλλοντες ἀπὸ 27 ἕως 30, καθ' ἣν τοὐλάχιστον αὐτῶν τολμῶ ἐγὼ συμπλήρωσιν ἐν τῇ ἑξῆς μεταγραφῇ·

'Ε)φ' Ἡγησίου ἄρχ(οντος, ἐπὶ τῆς Ἐρεχ-
θ)εῖδος ἐνάτης (πρυτανείας, ἧι Διόγνη-
το)ς Φρύνωνος (Ῥαμνούσιος ἐγραμμά-
τ)ευε, Θαργηλ(ιῶνος . . . . .
ἐ)νάτει καὶ ε(ἰκοστεῖ τῆς πρυτανεία-
ς,) ἐκκλησί(α κυρία· τῶν προέδρων ἐπε-
ψ)ήφιζεν . . . . .
. . . .

Τὸ ὄνομα τοῦ Φρύνωνος ἐν τῷ γῳ στίχῳ καὶ τὸ μετ' αὐτὸ σωζόμενον ὄχι ὁλοκλήρως γράμμα, ὁμοιάζον ὡς Ε ἢ ὡς Ρ, μοὶ παρέσχον τὸ ἐνδόσιμον νὰ συμπληρώσω *Ῥαμνούσιος* καὶ νὰ ὀνομάσω *Διόγνητον* τὸν γραμματέα, ἐπειδὴ ἐνεθυμήθην, ὅτι ἐν Ἀθηναίου τόμῳ Εῳ σελίδι 161 ἐξεδόθη πρὸ δεκαετίας ἀναθηματικὴ ἐκ τοῦ Ἀθήνησιν Ἀσκληπιείου ἐπιγραφὴ ἔχουσα οὕτω· «Φρύνων Ῥαμνόσιος ὑπὲρ Διογνήτο τõ ὑõ ἀνέθηκεν ἐπὶ Νικοδήμου ἱερέως». Ἦτο δ' ἐκείνη τῶν Ἑλληνομακεδονικῶν χρόνων. Εἶπα λοιπόν, ὅτι πιθανὸν ἐκεῖνος ὁ υἱὸς Διόγνητος νὰ ἐγραμμάτευεν, ὅτε τὸ ψήφισμα τοῦτο ἐγράφετο. Ἂν τυχὸν ἐσφάλην, θὰ εὑρεθῇ τις νὰ μὲ διορθώσῃ.

8.

```
       \ Ο
       Α Ι
       Ε Υ Ε
       Ε Κ Α
   \ Η Σ Ι Α Γ
   Π Ε Ψ Η Φ
 Σ Ε Δ Ο Ξ
Σ Δ Η Μ Ε
 Υ Κ '
```

Λίθ. Ὑμήτ. ὕψ. 0,14, πλάτ. 0,05, πάχ. 0,08. Τεμάχιον πάντοθεν κολοβόν, ὅμως δὲ δυνάμενον μεθ' ἱκανῆς ἀσφαλείας νὰ μεταγραφῇ καὶ ἐν μέρει συμπληρωθῇ οὕτω·

. . . .
. . ο . .
. . αι . .
. . ἐγραμμάτ)ευε . .
δ)εκα
. . ἐκκ)λησία ἐ(ν . .
τῶν προέδρων ἐ)πεψήφ(ιζεν . .
. . ς· ἔδοξ(εν
Δημάδη)ς Δημέ(ου Παιανιεὺς εἶπεν·
. . υκρ . .
. . . . .

Ὁ Δημάδης, ὃν συμπληρωτικῶς ἐνεθέσαμεν, εἶναι ὁ διαβόητος ῥήτωρ, ὁ φονευθεὶς τῷ 318/7 πρὸ Χρ. = Ὀλ. 115,2. Ἄλλα ψηφίσματα, αὐτοῦ εἰπόντος, εἶναι τὰ ἐν CIA, II, 1, ὑπ' ἀρ. 124. 127. 174. 178. 193. ἔτι καὶ τὸ ἐν Ἀθηναίου τόμου ἕκτου, σελ. 158, ὅπερ εἶναι τὸ μήκιστον πάντων.

9.

```
          . Λ Ε Ω Ν
        \ Λ Ρ Ι Ν Ο
        Ν Μ Α Τ Ε Υ
  Ε Ι . \ Δ Α Σ Τ Ε Τ
Ρ Υ Τ Α Ν Ε Ι Α Σ Ε Κ
Ψ Η Φ Ι Ξ Ε Ν Φ Ι Λ Ο
Ο Σ Κ Α Ι Σ Υ Μ Π Ρ Ο
Κ Α Ι Τ Ω Ι Δ Η Μ Ω Ι
    Ε Υ Σ Ε Ι Π Ε Ν Ε
      Ο Υ Α Γ Α Λ Μ Α
        Κ Α Τ Ο Μ Π Ε
          Ι Λ Ι Ο .
              . . .
```

Λίθ. Πεντελ. ὕψ. 0,19, πλ. 0,16, πάχ. 0,09. Τοῦτο εἶναι τὸ τεμάχιον, περὶ οὗ εἶπα προοιμιαζόμενος, ὅτι συναρμοστέον μὲ ἓν τῶν πρὸ ἐτῶν πολλῶν ἐκδεδομένων, ἔχον τὰς ἀρχὰς πέντε μόνον στίχων. Μετὰ τοὺς πρώτους ἐκδότας Πιττάκην καὶ Ῥαγκαβῆν τὸ ἐξέδωκεν ὁ Köhler ἐν τῷ CIA, II, 1, ὑπ' ἀριθ. 256. Καὶ ἐγὼ δὲ ἐκεῖθεν λαβὼν τὸ ἀντιγράφω ἐδῶ, ἵνα φανῇ ὅτι προσανήκουσιν ἀλλήλοις τὰ δύο τεμάχια. Ἰδοὺ αὐτό·

```
Ε Π Ι Φ Ε Ρ Ε Κ Λ Ε
Τ Ι Δ Ο Σ Ε Κ Τ Η Σ
Σ Δ Η Μ Ο Χ Α Ρ Ο Υ
. Ν Π Ο Σ Ι Δ Ε Ω Ν
          Ι Κ Λ
```

Νῦν δὲ μεταγραφόμενα ὁμοῦ τὰ δύο τεμάχια καὶ συμπληρούμενα κατὰ τὸ εἰκός, τῇ βοηθείᾳ καὶ τριῶν ἄλλων ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἄρχοντος γραφέντων ψηφισμάτων, τῶν ἐν CIA, II, 1 ἐκδεδομένων ὑπὸ τοὺς ἀρ. 255, 256b, καὶ 257, παρέχουσι τὸ ἑξῆς ὁπωσοῦν συνεχὲς κείμενον.

Ἐπὶ Φερεκλέ(ους ἄρχοντος ἐπὶ τῆς) Λεων-
τίδος ἕκτης (πρυτανείας, ἧι Ἐπι)χαρῖνο-
ς Δημοχάρου(ς Γαργήττιος ἐγρα)μμάτευ-
ε)ν Ποσιδεῶν(ος . . . . . ι μετ') εἰ(κ)άδας, τετ-
άρτη)ι κα(ὶ εἰκοστῆι τῆς π)ρυτανείας, ἐκ-

κλησία· τῶν προέδρων ἐπε)ψήφιζεν Φιλο-
. . . . ι)ος καὶ συμπρό-
εδροι· ἔδοξεν τῆι βουλῆι) καὶ τῶι δήμωι·
. . . . εὺς εἶπεν· ἐ-
πειδὴ . . . .)ου ἄγαλμα
. . . . Ἑ)κατομπε-
δ . . . .) ·ΙΛΙΟ.

Ὁ ἄρχων εἶναι τοῦ $α^{ου}$ ἔτους τῆς ριθ΄. Ὀλυμπ. =304/3 πρὸ Χρ. Λυπηρόν, ὅτι τῆς ὑποθέσεως τοῦ σήμερον ἐκδιδομένου τεμαχίου οὐδὲν ἄλλο εἰμὴ δύο λέξεις καὶ αὗται κολοβαί, πολὺ δὲ δι' ἡμᾶς περισπούδαστοι, ὑπολείπονται, ἡ *ἄγαλμα* καὶ ἡ *Ἑκατομπεδ*. Δὲν εἶναι δὲ ἴσως ἀνωφελὲς νὰ μελετηθῇ καὶ παραβληθῇ πρὸς τοῦτο τὸ τεμάχιον τὸ ἐν C. I. A. II, 1, ὑπ' ἀρ. 74 ψήφισμα τῶν χρόνων τοῦ Δημοσθένους, κολοβὸν μὲν κ' ἐκεῖνο, διαλαμβάνον δὲ περὶ χρημάτων καὶ πομπείων καὶ ἀγαλμάτων τοῦ ἀρχαίου νεὼ κτλ.

10.

```
          ‹ Ι
    ·· ◡ Σ Ε Γ
Δ Ε Υ Τ Ε Ρ /
Π Ρ Υ Τ Α Ν F
  Ε Π Ε Ψ Η
Π Ρ Ο Ε Δ Ι
Υ Σ Ι Ο Σ Κ
  Η Θ Ε
  Κ Ι Ν
  Σ Ε
Σ;Α Ν;Ω
  Π Ρ
  Δ Ρ
  Ω Ι . .
    . . . Ν \
    . Π Ρ Ο Ε
  Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ
\;Ι Ν Κ Α Ι Τ Η Σ Ε
  Λ Ι Τ Η Σ Π Ε Ρ Ι
    Υ Ν Ο Μ;Ο Ι Α \
          Ι Λ Ψ:
```

Λίθ. Πεντέλ. πάντοθεν κολοβός, ὕψ. 0,31, πλ. 0,17, πάχ. 0,09. Τὸ κάκιστα ὑπὸ τοῦ χρόνου διατεθειμένον τοῦτο τεμάχιον, καλοῦ ἄλλως καὶ κανονικοῦ χαράγματος, μεταγράφοντες, μόνον τὰ ἀσφαλέστατα αὐτοῦ ἀποδίδομεν, προστιθέντες καί τινας συμπληρώσεις ἀδιαφόρως δεξιόθεν ἢ ἀριστερόθεν, ἅτε ἀδήλου ὄντος ἐξ ὁποτέρου μέρους ἐξέλιπε τὸ πλέον τοῦ λίθου.

. . . .
. . . . σι . .
. . π; ος ἐγ(ραμμάτευεν
. . ιῶνος) δευτέρα(ι . .
. . ι τῆς) πρυτανε(ίας·
τῶν προέδρων) ἐπεψή(φιζεν . . . . . .
. . καὶ συμ)πρόεδρ(οι . .
. . ύσιος Κ . .
. . ηθε(ν ; . .
. . κ;ιν . .
. . ςε . .
. . α . .
. . πρ . .
. . δρ . .
. . ωι . .
. . . . . νυ . .
. . προε . .
. . προγραμ(μα . .
. . ιν καὶ τῆς ε . . .
. . αι τῆς περι . . .
. . . νο.οια . .
. . . . . .
. . .

Δὲν κρίνω ἄλλο τι σημειωτέον, εἰμὴ ὅτι ἐκ τοῦ ἐν στίχῳ $η^{ψ}$ *ηθε* ἠδύνατό τις νὰ ὑποπτεύσῃ ἐκεῖ ἐγκρυπτόμενον ἐπίῤῥημα τοπικὸν δημοτικοῦ ὀνόματος, οἷα τὰ Ἀγρυλῆθεν, Κονθυλῆθεν κτλ. ἐξ οὗ νὰ εἰκασθῇ, ὅτι ἦσαν ἐν πλείοσι στίχοις ἀναγεγραμμένα τὰ τῶν συμπροέδρων ὀνόματα μετὰ τῶν δημοτικῶν των. Ἔτι ὀφείλω νὰ εἴπω, ὅτι τὸ ἐν τῷ $κ^{ψ}$ στίχῳ Μ φαίνεταί μοι ὡς συμπεπλεγμένον μετὰ ἑνὸς Α, κατ' ἐπιδιόρθωσίν τινα παρὰ τοῦ χαράκτου ἐξ ἐπίτηδες.

11.

```
              Ι
    Ο Σ Ο Γ Δ Ο Η Σ
  Ι Ν Ο Υ Σ Ι Ο Σ Ε
    Ε Κ Α Ε Κ Τ Ε Ι
        Τ Ω Ν Π
```

Λίθ. Ὑμήτ. Ὕψους 0,15, πλάτ. 0,12, πάχ. 0,08.—Ἀναγινώσκομεν·

Θ ε ο) ί.
Ἐπὶ . . . . . ἄρχοντος ἐπὶ τῆς . . . . . ίδ)ος ὀγδόης
πρυτανείας ἧι . . . . Μυῤῥ)ινούσιος ἐ-
γραμματευεν, ... ιῶνος . . . . . ἐπὶ δ)έκα, ἕκτει
καὶ . . . . τῆς πρυτανείας), τῶν π(ρο)-
(έδρων ἐπεψήφιζεν κτλ.)

12.

. Ι . . . . .
L Ι Ι Ρ Ν Α Ι Α
Ι·Τ Ο Υ Η Φ Ι Σ Μ Α
Ρ Α Μ Μ Α Τ Ε Α Τ Ο Ν
Ν Σ Α Ι Ε Ν Α Κ Ρ Ο Π ς
Ν Ν Τ Η Σ Σ Τ Η Λ Η Σ L
Δ Η Μ Ο Υ Δ Δ Δ Ρ Α Χ Μ . .
Τ Α Α Ν Α Λ Ι Σ Κ Ο Μ Ε Ν .
Ε Ι Δ Ω Σ Ι Ν Π Α Ν Τ Ε Σ .
Ι Ο Δ Η Μ Ο Σ Ο Α Θ Η Ν
Ν Τ Ο Ι Σ Φ Ι Λ Ο Τ
Λ Ο . Ο Ι Ι
Ι

Λίθ. Πεντελ. Ὕψ. 0,185, πλάτ. 0,225, πάχ. 0,12, Μεταγράφομεν καὶ συμπληροῦμεν τὰ ἀπὸ τοῦ γ΄. στίχου καὶ ἑξῆς·

. . . . . .
. . . .
ἀναγράψαι δὲ τόδ)ε τὸ ψήφισμα (ἐν σ-
τήληι λιθίνηι τὸν γ)ραμματέα τὸν κατ-
ὰ πρυτανείαν καὶ στ)ῆσαι ἐν ἀκροπό(λε-
ι, εἰς δὲ τὴν ἀναγραφ)ὴν τῆς στήλης δ(οῦ-
ναι τὸν ταμίαν τοῦ) δήμου ΔΔΔ δραχμ(ὰς
ἐκ τῶν κατὰ ψηφίσμα)τα ἀναλισκομέν(ω-
ν τῶι δήμωι, ὅπως ἂν) εἰδῶσιν πάντες . .
. . . . .ὅτ)ι ὁ δῆμος ὁ Ἀθην(αί-
ων χάριτας ἀποδίδωσι)ν τοῖς φιλοτ(ιμ-
ουμένοις κτλ.

13.

Μ Α Σ Ε Κ Κ Ι
Σ Κ Ο Μ Ε Ν Ω Ν Τ

Ο Δ Η Ν

. δραχ)μὰς ἐκκ(τῶν κατὰ ψηφίσματα
ἀναλι)σκομένων τ(ῶι δήμωι.

ὁ δῆμ(ος.

Λίθ. Πεντελ. πάντοθεν κολοβός. Ὕψ. 0,23, πλάτ. 0,12, πάχ. 0,10.— Δὲν ἔχει τι ἄλλο περίεργον τὸ τεμάχιον τοῦτο, εἰμὴ τὴν δίπλωσιν τοῦ κάππα ἐν τῷ *ἐκκτῶν*, ὅπερ δὲν εἶναι βέβαια σφάλμα τοῦ λιθοξόου, ἀλλὰ παράστασις πιστὴ ἰδιαζούσης τινὸς προφορᾶς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. Οὕτω ἀνεγνώσθη ἐν ἄλλῳ ψηφίσματι Ἀττικῷ τοῦ ἔτους 285 πρὸ Χρ. (ἐν Φιλίστορ. τ. 3, σ. 463) «*ἐκκτῶν* ἰδίων», καὶ ἐν ἐπιγράμματι ἀρχαϊκῷ Θίσβης (ἐν Ἀθην. τ. 4, σ. 378): «εὐχὰν *ἐκκτελέσαντι*».

14.

Ν Ι Κ Ο Σ Τ Ρ Α Τ
Δ Ε Δ Ο Χ Θ Α Ι Τ Ω Ι Δ Η Ν
Α Τ Ο Σ Δ Ι Α Τ Ε Λ Ε Ι Π Ε Ι
Ο Ν Υ Σ Ι Ω Ν Φ Ι Λ Ο Τ Ι Μ Ο
Η Ν Α Υ Τ Ο Υ Ε Π Ι Μ Ε Λ Ε Ι
. . Ι Σ Τ Ο Ι Σ Α Ι Ε Ι Χ Ο Ρ Η Γ Ο
. Π Η Ρ Ε Τ Ω Ν Τ Α Π Ε Ρ Ι Τ Ο Υ
. Α Ι Ν Ι Κ Ο Σ Τ Ρ Α Τ Ο Ν Κ
. Τ Η Ν Κ Α Ι Σ Τ Ε Φ Α Ν Ω
. Ε Φ Α Ν Ω Ι Ε Ι Ν Α Ι
. Ι Ε Γ Γ Ο Ν Ο Ι
Σ Ε: Ν Κ Α
Τ Ο Ι;
Τ Λ

Λίθ. Ὑμήτ. Ὕψ. 0,21, πλάτ. 0,21, πάχ. 0,09. Τῆς στοιχηδὸν γραφῆς παρεξετράπη ὁ χαράκτης ἐν τῷ ϛ΄. στίχῳ, ἐμβαλὼν τὸ δεύτερον Σ ὡς ὁρᾶται ἄνω, ἐν στενῷ, εἶτα δ' ἐπανελθὼν εἰς τὴν κανονικὴν τῶν γραμμάτων χάραξιν.—Ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἕκαστος στίχος θὰ εἶχέ ποτε ἀνὰ 29 γράμματα, ὡς τοῦτο μάλιστα ἐκ τοῦ $\beta^{ου}$ στίχου φαίνεται, δίδω ἐν τῇ ἑξῆς μεταγραφῇ τινὰς συμπληρώσεις·

. . . .
. . . Νικοστρατ . . . .
. . δεδόχθαι τῶι δήμ(ωι· ἐπειδὴ Νικόσ-
τρ)ατος διατελεῖ πε(ρὶ τὸν ἀγῶνα τῶν
Δι)ονυσίων φιλοτιμο(ύμενος . . . . . .
. . αὐτοῦ ἐπιμελει . . . .
. . ις τοῖς αἰεὶ χορηγο(ῦσι προθύμως
ὑ)πηρετῶν τὰ περὶ τοὺ(ς θεούς, ἐπαινέ-
σ)αι Νικόστρατον Κ . . . .
. την καὶ στεφανῶ(σαι αὐτὸν χρυσῶι σ-
τ)εφάνωι· εἶναι δὲ . . .
κα)ὶ ἐγγόνοι(ς . .
. . σε;ν κα . . . .
. . . το . .
. . . τ(α) . . .
. . . . . .

Ὑπετόπασα ἐπὶ βραχύ, μὴ τυχὸν ὁ ἐπαινούμενος ἔχῃ τι κοινὸν μὲ τὸν ἄλλοθεν γνωριζόμενον Νικόστρατον, ποιητὴν τῆς μέσης ἢ τῆς νέας κωμῳδίας. Ἀλλὰ εἶναι γνωστὸς καὶ ὑποκριτής τις διά-

σημος, καὶ ἄλλος ξένος, πολιτογραφηθεὶς ὑπ' Ἀθηναίων, οὗ μνημονεύει ὁ Δημοσθένης ἐν τῷ πρὸς Εὐβουλίδην λόγῳ, ἔχοντες τὸ αὐτὸ ὄνομα, ἐξ οὗ ἡ περὶ τούτων ζήτησις καθίσταται ὄχι εὐχερής. Σημειῶ δὲ, ὅτι τοῦ ιβ^ου^ στίχου τὸ Ε εἶναι ἐφθαρμένον καὶ μᾶλλον φαίνεται ὡς Η, τοῦ δὲ ιγ^ου^ τὸ ἥμιψι, ὃν κατὰ τὴν ἄκραν τοῦ θραύσματος, δύναται νὰ ἐκληφθῇ καὶ ὡς Υ.

15.

Κ Η //// Ε . .
Λ Σ Τ Η Ρ Ι Ο Ν Ε Ι Σ Ε Ν Α Κ Α Ι Π
Γ Ε Ι Ν Τ Η Ν Δ Ο Κ Ι Μ Α Σ Ι Α

Λίθ. Πεντελ. Ὕψ. 0,11, πλάτ. 0,16, πάχ. 0,12. — Τοῦ τεμαχίου τούτου τὰ γράμματα εἶναι ἀμελοῦς χαράγματος καὶ ὄχι στοιχηδόν, ὅμως δὲ φαίνονταί μοι ἐπιεικῶς παλαιὰ καὶ ἴσως τῶν ἀρχῶν τοῦ γ^ου^ πρὸ Χρ. αἰῶνος. Περιέργως δὲ πάνυ ἡ δι' αὐτῶν ἀτελῶς ἐξενηνεγμένη τυπικὴ φράσις, ἡ δηλοῦσα τὰ κατὰ τὴν πολιτογράφησιν ξένων τελούμενα, ἥδε·

«τοὺς θεσμοθέτας, ὅταν πληρῶσιν δικαστήριον *εἰς ἕνα καὶ* πεντακοσίους δικαστάς, εἰσαγαγεῖν αὐτῷ *τὴν δοκιμασίαν*»

αὐτὴ αὕτη ἐλλείπει ἐν ἑνὶ κεκολοβωμένῳ ψηφίσματι τοῦ CIA, II, 1, τῷ ὑπ' ἀριθ. 455 (στίχ. 10 καὶ 11), καὶ ἤθελέ τις εἴπῃ, ὅτι ἐξεκόπη ἐξ ἐκείνης τῆς στήλης τὸ ἡμέτερον τεμάχιον· ἀλλ' ὅμως δὲν ἔχει οὕτω τὸ πρᾶγμα. Ἄλλη εἶναι ἐκεῖ ἡ διάθεσις τῶν γραμμάτων, τῶν τε σωζομένων καὶ τῶν ἐλλειπόντων, καὶ ἄλλη ἐνταῦθα. Ἐν ἐκείνῃ μὲν τῇ στήλῃ *τέλη* δύο συνεχῶν στίχων λείπουσιν, ἐν οἷς ποτε περιελαμβάνετο ἡ ῥηθεῖσα φράσις (ἣν οἱ ἐκδόται, ὡς εἰκός, συνεπλήρωσαν), ἐν δὲ τῷ ἡμετέρῳ τεμαχίῳ *ἀρχαὶ* δύο στίχων σώζονται, αἱ ἔχουσαι αὐτήν. Ὅθεν ῥητέον, ὅτι διάφοροι καὶ ἄσχετοι πρὸς ἀλλήλους οἱ δύο λίθοι.

16.

Ι Ξ Ε Ν
Μ Π Ρ Ο Ε Δ Ρ Ο

Γ Α Ρ Γ Η Τ Τ Ι Ο Σ
‾ Ρ Α Τ Η Γ Ο Σ
Ε Ι Δ Ι////
Σ

Λίθ. Πεντελ. πάντοθεν κολοβός. Ὕψ. 0,13, πλάτ. 0,20, πάχ. 0,11.—Τοῦ ἐθίμου χάριν ἕπεται μεταγραφή, ἀδιαφόρως τιθεμένων τῶν ὀλίγων συμπληρώσεων δεξιόθεν ἢ ἀριστερόθεν·

. . . .
τῶν προέδρων ἐπεψήφ)ιζεν (ὁ δεῖνα
. . . καὶ συ)μπρόεδρο(ι·
(ἔδοξεν τῶι δήμωι;)
. . . . . Γαργήττιος (εἶπεν·
. . σ)τρατηγὸς . .
. . ειδη . .
. ς . .
. . .

17.

Ν
Σ Π Ρ Υ Τ Α Ν ‾
Ι Ξ Ε Ν Α Ρ Ι Σ
Ρ Ο Ε Δ Ρ Ο Ι Ε Δ
Ι Θ Ε Ο Σ Α Ρ Ι Σ
Σ Κ Ι..Ω Ν Ο Ν . Ν
Ο Ι Τ Ω Ι
Ν Ο Σ Τ
Κ ////

Λίθ. Πεντελ. πάντοθεν κολοβός. Ὕψ. 0,11, 0,20, πάχ. 0,12. Ἀναγινώσκομεν·

. . . . . Ν . .
. . . . . . τῆ)ς πρυτανε(ίας, ἐκκλησία·
τῶν προέδρων ἐπεψήφ)ιζεν Ἀρισ . . . .
. . καὶ συμπ)ρόεδροι· ἔδ(οξεν . . . .
. . . . ίθεος Ἀρισ . . . . .
. . . .

Τὰ λοιπὰ κάλλιον ν' ἀφήσωμεν ὡς ἔχουσιν ἐν τοῖς κεφαλαίοις.

18.

. Ι .
Ι Ω Ν
Ω Ι
Π Ε Ν Ε Π Ε .
Ν Δ Ι Α Τ Γ . .
Ο Ν Τ
‾

Λίθ. Πεντελ. Ὕψ. 0,14, πλάτ. 0,10, πάχ. 0,07. Ἀναγινώσκομεν τὰ ἀπὸ τοῦ τρίτου μόνον στίχου καὶ ἑξῆς·

. . . . Ι .
. . . . ιων
. . . . τῶι δήμ)ωι·
. . ὁ δεῖνα εἶ)πεν· ἐπε(ι-
δὴ ὁ δεῖνα . . . . εὔνους ὢ)ν διατε(λε-
ῖ τῶι δήμωι λέγων καὶ πράττων τὰ συμφέρ;)οντ(α
. . . .

19.

ΑΣΕΚΚΛΗ<
ΙΕΝΜΝΗΣΙΚΛΗΣ
—ΕΔΟΞΕΝΤΩΙΔΗΜΟ
ΜΟΦΙΛΟΥΑΧΑΡΝΕΥΣΙ
<ΛΗΣΣΩΤΑΙΡΟΥΑΜΦΙΠ
ΟΝΤΕΔΙΕΤΕΛΕΙΕΥΝΟ
ΑΘΗΝΑΙΩΝΚΑΙΑΥ
ΑΥΤΟΥΚΑΙΤΑΣ-
ΕΝΗΝΟΧΑΣΙΝ
ΛΤΤΟΥΣΙΝΚ/
ΝΤΑΙΠΑΣ/
ΟΤΙΜΩ<
ΙΛ

Λίθ. Πεντελ. Ὕψ. 0,11, πλάτ. 0,17, πάχ. 0,06. Τεμάχιον πάντοθεν κολοβόν. Γράμματα μικρὰ καὶ ὄχι στοιχηδόν. Μεταγράφομεν αὐτὰ καὶ συμπληροῦμεν οὕτω πως·

. . . .
τῆς πρυτανεί)ας, ἐκκλησ(ία τῶν προέδρων
ἐπεψήφι)ζεν Μνησικλῆς . . .
Ἔδοξεν τῶι δήμω(ι·
. . . Δη)μοφίλου Ἀχαρνεὺς εἶ(πεν· ἐπειδὴ
. . κλῆς Σωταίρου Ἀμφιπ(ολίτης
πρότερ)όν τε διετέλει εὔνο(υς ὢν τῶι δήμωι
τῶι) Ἀθηναίων καὶ αὐ(τὸς καὶ οἱ
παῖδες;) αὐτοῦ καὶ τάς τ(ε εἰσφορὰς . .
εἰσ)ενηνόχασιν (. . . . . . . τά τε ἄλλα;
πρ)άττουσιν κα(λῶς καὶ . . . . .
. . .νται πασ(α . .
. .φιλ)οτίμως . . .
. . . . . .

Σημειοῦμεν, ὅτι τὸ ἐν τῷ β^ῳ στίχῳ κύριον ὄνομα ἐχαράχθη ἐν βαθυτέρᾳ ἐπιφανείᾳ τοῦ λίθου, ἐξαλειφθέντος ἐκεῖ ἄλλου τινὸς προτέρου. Τὸ δὲ ὄνομα Σώταιρος τὸ ἐν στίχῳ ε^ῳ δὲν εἶναι εἰσέτι τεθησαυρισμένον ἐν τῷ τοῦ Pape λεξικῷ τῶν κυρίων ὀνομάτων τῆς Ἑλληνικῆς, εἰ καὶ πλεονάκις ἤδη ἀπὸ ἐτῶν τινῶν ἀνεγνώσθη ἐν ἐπιγραφαῖς, λ. χ. ἐν Decharme, Inscr. de Béotie p. 33, (ἔνθα ὅμως οὐχ ὀρθῶς ἐξελήφθη ὑπὸ τοῦ ἐκδότου·) ἐν Ἀττικῆς ἐπιγρ. ἐπιτυμβίαις τῆς ἐμῆς συλλογῆς, ἀρ. 1080, ἔτι παρὰ τῷ Καραπάνῳ ἐν Dodone, pl. XXIII, 5, καὶ εἴ που ἄλλοθι. Ἀλλὰ τὸ Πάπειον λεξικόν, τὸ τόσον ἐπικουροῦν ταῖς φιλολογικαῖς μελέταις, δυστυχῶς δὲν μετεξεδόθη ἀπὸ τοῦ 1870, ὡς ἔπρεπεν, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ συμπεριλάβῃ πολὺ καὶ καλὸν ὑλικόν, τὸ γνωσθὲν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἀλλ' ἁπλῶς μετετυπώθη τῷ 1875.

20.

Ι - Ι Α
ΗΛΩΙΚΑΤ
ΙΛΟΤΙΜΟ
ΑΘΕΙΤΥΥ
ΙΤΑΣΔΩ.
ΞΠΑΙΝΕΣ/
<ΑΙΣΤΕΦ/
ΑΧΜΩΝΦΙ
ΝΔΗΜΟΝ-
.ΝΨΗΦΙ
ΤΑΝ

Λίθ. Ὑμήτ. πάντοθεν κολοβός, ὕψ. 0,13, πλάτ. 0,10, πάχ. 0,10. Ἡ μεταγραφὴ καὶ συμπλήρωσις αὐτοῦ δὲν εἶναι εὐχερής. Περιοριζόμεθα εἰς ὀλίγα·

. . . . . σια . .
. . ηλωι κατ . .
. . φ)ιλοτιμο . . .
. . ἀγ)αθεῖ τύχ(ει . .
. . ι τὰς δω(ρεὰς . .
. . ἐπαινέσα(ι . .
. . καὶ στεφα(νῶσαι χρυσῶι στεφάνωι
ἀπὸ . . . . . δρ)αχμῶν φι(λοτιμίας ἕνεκα
τῆς πρὸς τὸ)ν δῆμον τ(ὸν Ἀθηναίων
. . ν ψηφι . .
. . ταν . . . .
. . . . .

21.

ΟΜΙ
ΑΥΤΩΙΓ
ΒΟΥΛΗ
ΕΥΕΡΓΕ
ΣΠΡΟΕΔ
ΞΡΙΤΟΥΤΣ
ΗΜΟΝΟΤΙΔ
ΙΚΗΝΟ
ΝΚ
Ι

Λίθ. Ὑμήτ. πάντοθεν κολοβός, ὕψ. 0,13, πλάτ. 0,08, πάχ. 0,06. Τρόπος γραφῆς ὁμοιάζων τῷ ἐν τῷ ἐφεξῆς ὑπ' ἀρ. 23 τεμαχίῳ, ἀλλ' ὄχι κατὰ τὴν παράλειψιν τῶν μεσαίων κεραιῶν τοῦ Α καὶ τοῦ Ε.— Ἀναγινώσκομεν·

. . .
. . ομε . .
. . αὐτῶι π; . .
. . . βουλη . . .
. . εὐεργε . . .
. . τοὺ)ς προέδ(ρους . . .
χρηματίσαι π)ε(ρὶ) τούτω(ν, γνώμην δὲ κτλ.
εἰς τὸν δῆ)μον, ὅτι δ(οκεῖ . .
. . Κυζ)ι;κηνὸ(ν . .
. . . νκ . . .
. . ι . .
. . .

22.

ΕΚ . . . . . Λ /
. ΔΕ . . ΚΘΑΙΤ
ΥΣΠΡΟΞΕΝΟΥ
ΔΗΜΟΥΤΟΥΑΘ
ΑΙΕΓΓΟΝΟΥΣ
ΓΕ . ΤΟΙΣΑΛ/
ΥΕ . ΓΕΤΑΙΣ
ΚΑ . ΕΠΙΜΕΛΕ
. ΙΝΚΑΙΤΟΥΣ
ΨΑΙΔΕΤΟΔΕΤ
ΑΤΕΑΤΗΣΒΟΥ
ΕΙΚΑΙΣΤΗΣ
ΕΤΗΝΑΝΑΓΡ
ΟΤΟΥΔΗΜΟΥ
ΤΩΝΚΑΤΑΨ ////
ΝΩΝΤΩΙΔΗ
ΣΚΑΙΚΑ
ΥΤΑ . ‾

Λίθ. Πεντελ. Ὕψ. 0,33, πλ. 0,18, πάχ. 0,12.

. . . .
εκ. . . . .
. δεδόχθαι τ(ῶι δήμωι· εἶναι αὐτο-
ὺς προξένου(ς καὶ εὐεργέτας τοῦ
δήμου τοῦ Ἀθ(ηναίων καὶ αὐτοὺς κ-
αὶ ἐγγόνους (. . . . . καθά-
πε(ρ) τοῖς ἄλλ(οις προξένοις καὶ ε-
ὐε(ρ)γέταις . . . .
κα(ὶ) ἐπιμελε(ῖσθαι αὐτῶν τὴν βου-
λ)ὴν καὶ τοὺς (στρατηγούς· ἀναγρά-
ψαι δὲ τόδε τ(ὸ ψήφισμα τὸν γραμμ-
ατέα τῆς βου(λῆς ἐν στήλει λιθίν-
ει καὶ στῆσ(αι ἐν ἀκροπόλει, εἰς δ-
ὲ τὴν ἀναγρ(αφὴν τῆς στήλης δότω
ὁ τοῦ δήμου (ταμίας δραχμὰς ΔΔ ἐκ
τῶν κατὰ ψ(ηφίσματα ἀναλισκομέ-
νων τῶι δή(μωι . . . .
ς καὶ κα(λέσαι ἐπὶ ξένια εἰς τὸ πρ-
υτα(ν)ε(ῖον εἰς αὔριον.

23.

\ΔΕΥΤΕΡΑΙΜΕΤΕΙ
ΝΚΛΗΤΟΣΣΤΡΑΤΗ
ΗΣΕΚΚΛΗΣΙΑΛΕ.
ΟΕΟΥ ΤΙΜΩΝΛ.
ΕΠΕΙΔΗΠΑΥΣΙΜ
ΙΑΕΙΕΥΜΕΝΕ
ΝΕΙ

Λίθ. Ὑμητ. Ὕψ. 0,20, πλάτ. 0,15, πάχ. 0,11. Εἶχέ ποτε ἡ στήλη αὕτη ἀετωμάτιον, οὗ σώζεται μικρὸν μέρος. Τρόπος γραφῆς ὄχι ὁ στοιχηδόν, καὶ χάραγμα γραμμάτων ἀμελές, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἰδιόρρυθμον, καθ' ὃ αἱ διάφοροι κεραῖαι τῶν γραμμάτων δὲν συνάπτονται ἀλλήλαις κατὰ τὰς γωνίας, τακτικῶς δὲ παραλείπονται αἱ μεσαῖαι τοῦ Α καὶ τοῦ Ε, καὶ ἐν μὲν τῷ Ε δὲν βλάπτει αὕτη ἡ παράλειψις, κακίστη δὲ εἶναι ἐν τῷ Α, ὁμοιουμένῳ οὕτω ἐντελῶς τῷ Λ. Τοιαύτης γραφῆς παραδείγματα βλέπει τις ἐν τῷ CIA ἐκδεδομένα οὐκ ὀλίγα. ἐν ψηφίσμασι δηλαδὴ τοῦ β^ου πρὸ Χρ. αἰῶνος. Καὶ τοῦτο δὲ τὸ τεμάχιον εἰς ἐκείνους τοὺς χρόνους βεβαίως ἀνάγεται. Ἀλλ' ἂς δώσωμεν πρῶτον τὴν μεταγραφὴν αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀναγκαιοτάτων μόνον καὶ βεβαίων συμπληρωμάτων.

Ἐπὶ . . . . . ἄρχοντος, ...ῶνο)ς δευτέραι μετ' εἰ-
κάδας βουλὴ ἐν βουλευτηρίωι σύ)νκλητος στρατη-
γῶν παραγγειλάντων καὶ ἀπὸ βουλ)ῆς ἐκκλησία Λε.
. . . . . . θέου· ΤίμωνΛ.
. . . . εἶπεν·) ἐπειδὴ Παυσίμ(αχ-
ος. . . . . παρὰ τῶι βασ)ιλεῖ Εὐμένε(ι . . .
. . . . Ν; ει . . .

Τρία τινὰ ἀποτελοῦσι τὸ ἀξιοπερίεργον τοῦ τεμαχίου τούτου· α^ον ὅτι παραλείπεται ἐν αὐτῷ ἡ μνεία τῆς πρυτανευούσης φυλῆς καὶ τοῦ κατ' αὐτὴν γραμματέως καὶ ἡ ἡμερομηνία τῆς ἐκκλησίας (1)·

(1) Ταῦτα ἢ πάντα ἢ τινὰ αὐτῶν πολλάκις διὰ διαφόρους λόγους παραλείπονται ἐν τοῖς Ἀττικοῖς ψηφίσμασι καὶ τῶν παραλείψεων τού-

διότι συμπληρουμένων τῶν πρώτων τριῶν στίχων κατὰ τὸν μόνως δυνατὸν τρόπον, βεβαίως δὲν ὑπολείπεται χῶρος δι' ἄλλα γράμματα. Συνεπληρώθη δὲ ἰδίως ὁ βος καὶ γος στίχος κατὰ τὴν σπανιωτάτην ἢ καὶ ὅλως μοναδικήν, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, τυπικὴν φράσιν, ἥτις ἀνεγνώσθη ποτὲ ἐν τῷ ψηφίσματι τῷ ἐν CIA, II, 1, ὑπ' ἀρ. 439 τυπωθέντι.

βον ὅτι τὸ τριγράμματον τέλος τοῦ γου στίχου καὶ τὰ ἐλλείποντα δύο τρίτα τοῦ δου στίχου καταντῶσιν ὅλως ἄπορα καὶ αἰνιγματώδη. Τί ἆρά γε ἐκεῖ ὑπολανθάνει; Μόνον πιθανὸν εἶναι, ὅτι ἐν τῷ *θέου* ἔχομεν τέλος κυρίου ὀνόματος ἀνδρός· ἀλλὰ τίς θὰ ἦτο ὁ ἐν τοιαύτῃ θέσει ὀνομαζόμενος; Πρόεδρός τις ἐπιψηφίζων; ἀπίθανον· ὁ δὲ εἰπὼν τὸ ψήφισμα ἕπεται ἀναγεγραμμένος Τίμων κτλ.

γον καθ' ἣν ἐποιήσαμεν συμπλήρωσιν τοῦ τέλους τοῦ εου στίχου, λαβόντες τὸ ἐνδόσιμον ἐκ τῆς Ἀππιανοῦ Συριακῆς βίβλου (κεφ. 23-24), προβαίνει εἰς μέσον Παυσίμαχος, ὁ ναύαρχος τῶν Ῥοδίων νηῶν, τῶν συμμαχησασῶν τοῖς Ῥωμαίοις καὶ τῷ βασιλεῖ τῆς Περγάμου Εὐμένει τῷ βῳ ἐν τῷ κατὰ Ἀντιόχου τοῦ Συρίας βασιλέως πολέμῳ, τῷ διαπολεμηθέντι ἀπὸ τοῦ 192 ἕως 189 πρὸ Χρ. Τούτου ὅμως τοῦ ἀνδρός, (δι' οἱονδήποτε λόγον τιμηθέντος ποτὲ ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων τούτῳ τῷ ψηφίσματι) τὸ ὄνομα παρὰ τῷ Ῥωμαίῳ ἱστορικῷ Λιβίῳ (βιβλ. XXXIII, 18. XXXVI, 45. XXXVII, 9-12) φέρεται ὄχι Παυσίμαχος, ἀλλὰ Παυσίστρατος. Ὁ Λίβιος πιθανῶς τὸ ἔλαβεν ἐκ τῶν ἱστοριῶν τοῦ Πολυβίου, οὗ τὰ χειρόγραφα ἐν βιβλ. 21, 5 ἔχουσι τὰ νῦν *Πασίστρατος* καὶ ὁ ἐκδότης Im. Bekker ἔθεσε Παυσίστρατος, ἐπειδὴ *Πασίστρατος* ὄνομα δὲν ὑπάρχει γνωστόν. Παυσίστρατον ἔτι λέγει τὸν ναύαρχον καὶ ὁ Πολύαινος (στρατηγημ. 5,27), *Πεισίστρατον* δὲ τὸν αὐτὸν ἄνδρα ὁ Σουΐδας ἐν λ. διάληψις καὶ πυρφόρος. Ἡμεῖς δὲ παρατηροῦντες ὅτι ἄλλος *Παυσίστρατος* παρὰ τὸν κατὰ Λίβιον (ἔστω καὶ τὸν Πολύβιον) καὶ τὸν Πολύαινον δὲν γνωρίζεται ἐκ παλαιῶν πηγῶν (1), οὔτε Παυσιμένης τις ἢ Παύσιμος, Πλύσιμος δὲ ἢ Πλυσίμαχος ἢ Πλυσιμένης ἤθελαν εἶναι γελοῖα, νομίζομεν ὅτι τὸ Παυσίμαχος τοῦ Ἀππιανοῦ, κοινὸν ἄλλως ὂν ὄνομα καὶ ἄλλων ἀνθρώπων, (ἴδε τὸ Λεξικ. τοῦ Pape)· πρέπει νὰ προτιμηθῇ διὰ τὸν Ῥόδιον ναύαρχον, ἀφοῦ καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀττικοῦ τούτου λίθου ὑποδεικνύεται.

των παραδείγματα κατέλεξεν ὁ v. Velsen ἐν τοῖς Berichten d berl. Akad. τοῦ 1856, σελ. 118. Ἔπιθι δὲ καὶ τοῦ βιβλίου τοῦ W. Hartel τοῦ ἐκδοθέντος ἐν ἔτει 1878 καὶ ἐπιγραφομένου Studien über attisches Staatsrecht und Urkundenwesen τὰς σελ. 26. 32. 35. 46. 56-7. 82. 147.

(1) Μόνον ἐν C. I. G. 986 ἐξεδόθη θηλ. ὄνομα Παυσιστράτη ἐξ εἰκαστικῆς διορθώσεως τοῦ Bœckh.

24.

ΛΜΜΑΤ
ΝΗΑΣΕΚΚΛΗΣ
ΩΡΟΘΕΟΥ
ΣΤΟΥΠΕ
ΓΡΑΨΑΙ
ΛΙΤΑΣΣ
ΗΣΠΑ

Λίθ. Πεντελ. πάντοθεν κολοβός, ὕψ. 0,14, πλάτ. 0,14, πάχ. 0,06. Δὲν ἐπιδέχεται πολλὰς συμπληρώσεις τοῦτο τὸ ἐπὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων γραφὲν ψήφισμα. Ὅθεν ἀρκείτω ἡ ἑξῆς μεταγραφή·

. . . .
ἐγρ)αμμάτε(υεν. . . . .
τῆς πρυτα)νήας, ἐκκλησ(ία . . .
. . Δ)ωροθέου . . .
. . ς του πε . .
. . γράψαι . .
. . λ;ιτας σ. .
. . ης πα . . .
. . . . .

Ἐκδίδομεν τελευταῖον καὶ ἓν τεμάχιον ψηφίσματος, εὑρεθὲν πρὸ δύο περίπου μηνῶν ἐν τῇ ἀνασκαφῇ τῆς καείσης Ἀθηνῶν ἀγορᾶς. (Ἴδε ἐν τῇ ἑξῆς σελίδι τὸ μεγαλογράμματον κείμενον.)

Λίθ. Πεντελ. ὕψ. 0,35, πλάτ. 0,17, πάχ. 0,09. Σώζεται ἄνω μικρότατον λείψανον τῆς ποτὲ ἀναγλύπτου παραστάσεως δι' ἧς ἐκοσμεῖτο ἡ στήλη, ἄκροι πόδες ἀνθρώπου· δηλοῦσι δὲ αἱ τυπικαὶ φράσεις καὶ ἡ ὀρθογραφία τὰς ἀρχὰς τοῦ δου πρὸ Χρ. αἰῶνος, καὶ εὑρίσκεται ἀσφαλῶς ἡ δεδομένη τῶν πλείστων στίχων συμπλήρωσις.

Ο . Ι
/ Α Ι Τ Ω Ι Δ Η Μ Ω
Υ Τ Α Ν Ε Υ Ε Δ Ω Ρ
\ Μ Μ Α Τ Ε Υ Ε Μ Μ Υ
Ι Ε Σ Τ Α Τ Ε Ι
Ι Α Ι Ν Ε Σ Α Ι Μ Ε Ν
Ψ Ι Κ Λ Ε Ο Σ Υ Ο Ν
Ε Σ Τ Ι Ν Α Ν Η Ρ
Μ Ο Ν Τ Ο Ν Α Θ Η
Ο Π Α Τ Η Ρ Ε Ν
Ν Α Θ Η Ν Α Ι Ω Ν
Ο Ν Ο Σ Κ Α Ι Ε Ν Α
Α Θ Η Ν Η Σ Ι Ν Κ Α
Ε Ν Κ Τ Η Σ Ι Ν Κ Α Ι
Ω Ι Κ Α Θ Α Π Ε Ρ Τ Ω Ι
Ν Ο Ι Σ Κ Α Ι Ε Π Ι Μ Ε
Ν Β Ο Λ Η Ν Τ Η Ν Α Ι Ε
Ͻ Σ Π Ρ Υ Τ Α Ν Ε Σ
Ο Σ Α Δ Ι Κ Η Τ Α Ι Κ
Ο Σ Ο Δ Ο Ν Π ͻ ∩
Η Τ

Θ ε)ο ι.

Ἔδοξεν τῆι βολῆι) καὶ τῶι δήμω-
ι· Ἱπποθωντὶς ἐπρ)υτάνευε, Δωρ-
. . . . ἐγρα)μμάτευεμ, Μυ-
. . . . ἐπ)εστάτει·
ὁ δεῖνα . εἶπεν· ἐπ)αινέσαι μὲν
. . . . ψικλέος ὑὸν
. . . . ὅτι) ἐστὶν ἀνὴρ
ἀγαθὸς περὶ τὸν δῆ)μον τὸν Ἀθη-
ναίων καὶ αὐτὸς καὶ) ὁ πατὴρ, ἔν-
αι δὲ αὐτὸν πολίτη)ν Ἀθηναίων
καὶ αὐτὸν καὶ ἐκγ)όνος καὶ ἔνα-
ι αὐτῶι οἰκοῦντι) Ἀθήνησιν κα-
ὶ γῆς καὶ οἰκίας) ἔνκτησιν καὶ
προξενίαν αὐτ)ῶι καθάπερ τῶι
πατρὶ καὶ ἐκγό)νοις καὶ ἐπιμέ-
λεσθαι αὐτõ τὴ)ν βολὴν τὴν αἰε-
ὶ βολεύοσαν καὶ τ)ὸς πρυτάνες,
ὅπως ἂν μηδ' ὑφ' ἑν)ὸς ἀδικῆται κ-
αὶ ἔναι αὐτῶι πρ)όσοδον πρὸ(ς τ-
ὴν βολήν, ἄν; το δέ;)ητ(αι.

Δέν μοι φαίνεται περιττὸν νὰ σημειώσω, ὅτι ἐν τοῖς στίχοις δῳ καὶ εῳ πιθανώτατα συνεξέλιπον καὶ τὰ δημοτικὰ τοῦ γραμματεύοντος καὶ τοῦ ἐπιστατοῦντος· διότι ὀνόματα κύρια ἀνδρῶν, ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ *Δωρ* καὶ τοῦ *Μυ*, ὅσον μακρὰ καὶ ἂν τὰ ὑποθέσῃ τις, ἀδύνατον νὰ εὑρεθῶσιν τοιαῦτα, οἷα νὰ ἀπαιτῶσιν ἔτι δέκα καὶ δώδεκα γράμματα πρὸς συμπλήρωσίν των.

Ἔγραφον ἐν Ἀθήναις, τῇ 18 Μαΐου 1886, ὅτε ἡ Ἑλλὰς ἦν ἀποκεκλεισμένη ὑπὸ τῶν φοβερῶν στόλων τῆς Εὐρώπης, ἦρα φερούσης τοῖς Τούρκοις.

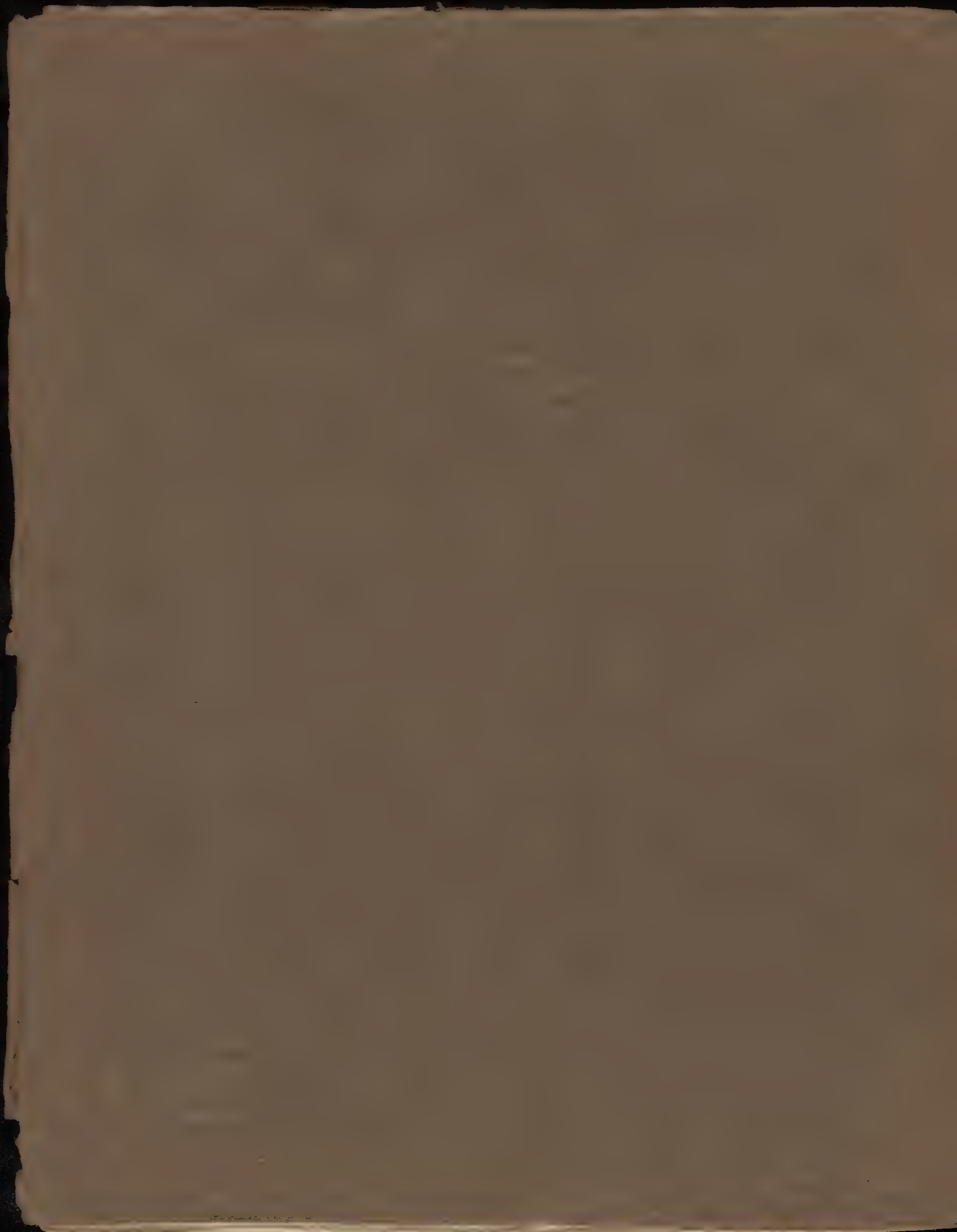
Στεφανος Α. Κουμανουδης

(Ἐξεδόθη τῇ 25ῃ Ἰουνίου 1886.)

ΜΑΡΜΑΡΙΝΟΝ ΑΓΑΛΜΑ ΕΚ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ

Φωτοτυπία 'Αδελφῶν Ῥωμαΐδῶν

ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ

ΕΠΙ ΚΕΡΑΜΕΙΩΝ ΘΡΑΥΣΜΑΤΩΝ ΕΚ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ ΑΘΗΝΩΝ

(Πίναξ 8).

Ἐξ ὅτου ὁ Benndorf ἐδημοσίευσέ τινα τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει Ἀθηνῶν εὑρεθέντων τιμιωτάτων λειψάνων τῆς ἑλληνικῆς κεραμευτικῆς, ὁ θησαυρὸς οὗτος σπουδαίως ηὐξήθη διὰ τῶν ἑκάστοτε γινομένων ἀνασκαφῶν. Καὶ τινὰ μὲν τούτων ἐπαξίως ἐγένοντο ἤδη γνωστά, ἰδίᾳ δ' ἐσχάτως ἐν τῇ ἐφημερίδι ταύτῃ, ἄλλα ὅμως, εἰ καὶ πολλῆς σπουδῆς ἄξια, ἔμειναν πάντῃ ἄγνωστα, ἐν μέρει διότι μέχρι πρό τινος ἐφυλάσσοντο εἰς τόπους τῆς Ἀκροπόλεως ἥκιστα προσιτοὺς ἢ καὶ παντάπασιν ἀπροσίτους τοῖς πολλοῖς. Ὅθεν ἐλπίζω ὅτι οὐχὶ ἀχάριστον ἔργον ποιῶ, ἐπωφελούμενος τὴν εὐκαιρίαν, ἣν παρέσχε μοι ἡ Σύνταξις τῆς ἐφημερίδος ταύτης, ὅπως συναγάγω ἐπὶ τὸ αὐτὸ τινὰ τῶν κεραμείων τούτων θραυσμάτων ὑπὸ μίαν κοινὴν ἔποψιν, ἰδιαιτέρου ὅλως ἐνδιαφέροντος, ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 8 πίνακι, ὅπου πάντα εἶναι ἀπεικονισμένα κατὰ τὸ πραγματικὸν αὐτῶν μέγεθος, καὶ συνοδεύσω αὐτὰ δι' ὀλίγων παρατηρήσεων, ἃς εὔχομαι ἄλλοι ἐμοῦ ἐμπειρότεροι νὰ συμπληρώσωσι καὶ διορθώσωσι. Τὰ θραύσματα πάντα, πλὴν ἑνός, φυλάττονται ἐν τῷ τῆς Ἀκροπόλεως Μουσείῳ. Περιττὸν δὲ εἶναι νὰ βεβαιώσω ὅτι πολλοῦ γε καὶ δεῖ νὰ περιλαμβάνῃ πάσας τὰς ἐπὶ ἀνεκδότων ὀστράκων τῆς Ἀκροπόλεως Ἀθηνᾶς παραστάσεις ἡ παροῦσα κατὰ ἱστορικὴν τάξιν συναγωγή.

Προσφυῶς πάνυ ἡ σειρὰ αὕτη τῶν παραστάσεων ἄρχεται ἀπὸ εἰκόνος τῆς γεννήσεως τῆς Ἀθηνᾶς, καὶ δὴ ἀναμφιβόλως τῆς ἀρχαιοτάτης τῶν περισωθεισῶν ἡμῖν καί, ὅσον ἐγὼ γινώσκω, τῆς πρώτης ἐν Ἀθήναις εὑρεθείσης. Ἡ παράστασις φέρεται ἐπὶ τεμαχίου πίνακος (πάχ. 0.007), δυστυχῶς λίαν μικροῦ καὶ πάντοθεν ἀποτετμημένου (πίν. 8 ἀρ. 1), ἐκ πηλοῦ κιτρίνου ἀνοικτοῦ χρώματος, ἱκανῶς δὲ καθαρίου καὶ ὀλιγίστους κόκκους ἄμμου περιέχοντος καὶ εὑρεθέντος ἐν ταῖς νῦν μετ' ἐκτάκτου ἐπιτυχίας ὑπὸ τῆς Ἀρχ. Ἑταιρίας γινομέναις ἀνασκαφαῖς πρὸς δυσμὰς τοῦ Ἐρεχθείου. Ἀνήκει δὲ ἡ παράστασις αὕτη εἰς τὸν πρῶτον τύπον τῶν ὑπὸ R. Schneider συνηγμένων εἰκόνων γεννήσεως τῆς Ἀθηνᾶς (1), καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα οὐδὲν στοιχεῖον νέον παρέχεται· ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ πρὸς δεξιὰ ἐστραμμένου καὶ ἀναμφιβόλως ἐπὶ θρόνου καθημένου Διὸς παρίσταται σχεδὸν καθ' ὁλοκληρίαν ἐξελθοῦσα ἡ θεά, ὡπλισμένη καὶ πάλλουσα τὸ δόρυ, ὡς δεικνύει ἡ διεύθυνσις τῆς δεξιᾶς χειρός, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ ἔχῃ ἤδη προτεταμένον ζωηρῶς τὸν ἕτερον τῶν ποδῶν, ὡς ἐν ταῖς πλείσταις τῶν ὁμοίων παραστάσεων φέρεται (πρβ. Schneider σ. 18). Πλησίον αὐτῆς πρὸς ἀριστερὰ βλέπομεν τὰς προτεταμένας χεῖρας τῆς γοητευτικῶς χειρονομούσης Εἰλειθυίας, περὶ δὲ τοῦ κάτωθεν τῆς δεξιᾶς χειρὸς φαινομένου μέλανος ἀντικειμένου δὲν δύναμαι ἀσφαλῶς νὰ εἴπω ἂν ἀνήκῃ εἰς τὰ ἐνδύματά της, ἤ, ὅπερ πιθανώτερον, εἰς τὴν ἀνάκλισιν τοῦ θρόνου τοῦ Διός.

Πολλὴν ὅμως ἔχει τὴν σπουδαιότητα ἡ ἡμετέρα παράστασις διὰ τὴν τεχνοτροπίαν αὐτῆς. Ἐν ᾧ δηλονότι αἱ ἀρχαιότεραι τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν γραφῶν (2) ἀπαντῶσιν ἐπὶ ἀγγείων μελανομόρφων τῆς ἀνεπτυγμένης τέχνης καὶ ἅτινα δὲν δύνανται ἢ νὰ ὦσι ἀρκετὰ νεώτερα τοῦ ἐν Φλωρεντίᾳ ἀγγείου τοῦ Κλιτίου καὶ Ἐργοτίμου, τὸ ἡμέτερον ὄστρακον ἀνήκει εἰς τὸ ἀρχαιότερον ἐκεῖνο στάδιον τῆς ἀναπτύξεως τῆς τέχνης, ὅπερ νῦν ἰδίᾳ κατέστη ἡμῖν γνωστὸν ἐκ τῶν πολλῶν πινάκων τῶν εὑρεθέντων ἐν Κορίνθῳ ἐπὶ ἱεροῦ τινος τοῦ Ποσειδῶνος (3). Καὶ τῶν μὲν ἐγκεχαραγμένων περιγραμμάτων ἡ χρῆσις εἶναι ἤδη παρ' αὐτῷ οὐ σμικρά, οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ὅμως εὕρηται

(1) R. Schneider, die Geburt der Athena. Abhandlungen des archäol. epigraphischen Seminars der Univers. Wien I, σ. 8 κ. ἑ., σ. 16 κ. ἑ.

(2) Ἀναφέρομεν ἐνταῦθα τὸ ὑπ' ἀρ. 1 καὶ 3 τοῦ παρὰ Schneider σ. 9 καταλόγου, τὸ ἐν Βερολίνῳ (Furtwängler ἀρ. 1704. Mon. dell' Inst. IX π. 55) καὶ τὸ τοῦ Βρεττ. Μουσείου ἀρ. 564 (Mon. dell'Inst. III, π. 44, Élite céram. I, π. 65 A). Μεγαλειτέραν τοῦ δέοντος νομίζω ὅτι ἐθεώρησεν ὁ Löschcke ἐν Arch. Zeitung 1876 σ. 112 τὴν ὁμοιότητα τοῦ τελευταίου τούτου πρὸς τὸ ἐν Φλωρεντίᾳ ἀγγεῖον τοῦ Κλιτίου, Πρβ. καὶ Klein, Euphronios σ. 35, τῆς νεωτέρας ἐκδόσεως σ. 73.

(3) Πρβ. Furtwängler Vasensammlung in Berlin I σ. 47 κ.ἑ.

ἴχνος ἐπιπολαίου λευκοῦ χρώματος. Οἱ βραχίονες τῆς Ἀθηνᾶς εἶναι γεγραμμένοι διὰ τοῦ ὀρφνοῦ καὶ εἰς τὸ μέλαν ἀποκλίνοντος γανώματος, τοῦθ' ὅπερ σπάνιον (1), αἱ δὲ χεῖρες τῆς Εἰλειθυίας ὡς ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις τῶν ἐκ Μήλου καὶ Κορίνθου ἀγγείοις καὶ ἔν τισι τῶν ἀττικῶν—συνήθως ἐπὶ τῶν γυναικείων σωμάτων — διὰ γραμμῶν χρώματος βαθέος ἐπὶ ἐδάφους ἔχοντος αὐτὸ τὸ φυσικὸν χρῶμα τοῦ πηλοῦ (2) «thongrundig» ὡς λέγει ὁ Semper. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εἶναι ἐξειργασμένη ἥ τε διακόσμησις τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς ἀσπίδος, ἥτις ἀπαντᾷ ὁμοίως ἐπί τινος ἀρυβάλλου τῆς ἀρχαιοτέρας κορινθιακῆς τέχνης (3) καὶ ὡς ἐπίσημον τῆς ἀσπίδος, καὶ τὰ ποικίλματα τοῦ κάτω μέρους τῶν ἐνδυμάτων τῆς Ἀθηνᾶς καὶ ταῦτα ἀπαντῶσιν οὐ μόνον ἐπὶ ἀγγείων τοῦ Διπύλου καὶ τῆς Μήλου, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἀγγείων τῆς ἀρχαιοτέρας κορινθιακῆς τέχνης, ὅπου ἐπίσης ἀπαντᾷ καὶ τὸ τῷ σώματι, κατὰ τὸ φαινόμενον, στενῶς περιφυόμενον καὶ βραχὺ ἔνδυμα, ὅπερ ἐνταῦθα εἶναι ἐρυθρόν (4). Ὁ λαιμὸς καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ Διὸς εἶναι ἐρυθρά, ἐκτὸς τοῦ περὶ τὸν ἐγκεχαραγμένον ὀφθαλμὸν μέρους, ὅπερ κατὰ κανόνα ἀπαντᾷ ἐπὶ τῶν ἀνδρικῶν μορφῶν (5), ἰδίᾳ τοῦ Ποσειδῶνος, τῶν κορινθιακῶν πινάκων, σπανίως δὲ μόνον, καθ' ὅσον ἐγὼ γινώσκω, ἐν ὑστερωτέροις χρόνοις (6). Τὸ ἐρυθρὸν στῆθος τοῦ Διὸς πρέπει βεβαίως νὰ φαντασθῶμεν ὡς περιβαλλόμενον ὑπὸ χιτῶνος, οὗ τινος ἡ ἄνω ᾤα κατέστη ἀγνώριστος ἕνεκα φθορᾶς.

Ἡ γενομένη ἀνωτέρω παραβολὴ θὰ παρεῖχεν ἡμῖν βεβαίως τὸ δικαίωμα νὰ θεωρήσωμεν τὸ ἡμέτερον τεμάχιον ὡς προϊὸν αὐτόχρημα κορινθιακῆς ἐργασίας, ἐὰν δὲν ἠναντιοῦτο ἡ ἐπιγραφή. Οὕτω δὲ καὶ τὸ μικρὸν τοῦτο μνημεῖον, πρὸς τοῖς ἄλλοις

(1) Πρβ. π. χ. Furtwängler ἔ. ἀ. ἀριθ. 486. 494.

(2) Ὁ Fr. Winter ἐν Arch. Zeitung. 1885 σ 188 σημ. 2 συνήγαγε πολλὰ παραδείγματα πρὸς τοῦτο. Σπανιώτεραι δὲ εἶναι γραφαὶ ἀγγείων, ἐν αἷς μέλη ἀνδρικῶν σωμάτων ἔχουσι αὐτὸ τὸ χρῶμα τοῦ πηλοῦ, ὡς π. χ. Βερολίνου ἀρ. 385. 496, Ἀθηνῶν ἀρ. 194 Collignon (Benndorf, Griech. und sicil. Vasenbilder π. 54, 1).

(3) Βερολίνου ἀρ. 1074.

(4) Πρβ. π. χ. Βερολίνου ἀρ. 479. 1009. Ὡς πρὸς τὴν διὰ τετραγωνικῶν σχημάτων διακόσμησιν τῶν ἐνδυμάτων πρβ. ἀρ. 796.

(5) Π. χ. Βερολίνου ἀρ. 347. 368 370. 371. 374-376. 383. 386 (ἀλλοῖόν πως εἶναι τὸ ὑπ' ἀρ. 387) 450. 454. 477. 486. 494. 498. 499. Ὡσαύτως καὶ ἡ μορφὴ τοῦ Προμηθέως ἐπὶ τοῦ ἐκ Φαλήρου τεμαχίου (Benndorf, Vasenbilder π. 54. 2), αἱ Ἅρπυιαι ἐπὶ τῆς ἐξ Αἰγίνης λεκάνης (Βερολίνου ἀρ. 1682) καὶ ἄλλα.

(6) Π. χ. Βερολίνου ἀρ. 2056.

μέχρι τοῦδε γνωστοῖς, συμβάλλει εἰς ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι μεταξὺ τῆς ἐποχῆς τῶν ἀγγείων τοῦ Διπύλου καὶ τοῦ ἀγγείου τοῦ Κλιτίου, ἤτοι περίπου κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ τῆς ἑβδόμης ἑκατονταετηρίδος, ἠσκεῖτο καὶ ἐν Ἀθήναις ἡ τέχνη κατὰ τὸν ἀρχαῖον ἐκεῖνον κορινθιακὸν ῥυθμόν. Τίνα δὲ σχέσιν ἔχει ἡ παράστασις αὕτη πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ὅτι ὁ ἀρχαιότατος τύπος τῆς ἀπεικονίσεως τῆς γεννήσεως τῆς Ἀθηνᾶς προῆλθεν ἐκ Κορίνθου καὶ ἐκεῖθεν μόλις ἐν χρόνοις ἱκανῶς ὑστερωτέροις μετηνέχθη εἰς Ἀθήνας (1), ταῦτα καταλείπω νῦν ἄλλοις νὰ διευκρινήσωσιν.

Εἰς τὸ δεύτερον ἥμισυ τῆς περιόδου τοῦ ἀρχαϊκωτέρου ῥυθμοῦ ὡς καὶ οἱ χάριν παραβολῆς μνημονευθέντες ἀμφορεῖς μετὰ παραστάσεων γεννήσεως Ἀθηνᾶς, ἀνήκει τὸ ὑπ' ἀρ. 2 ἀπεικονισμένον εὐμέγεθες τεμάχιον, ὅπερ περιελθὸν ἐξ ἀγορᾶς εἰς κτῆσιν τῆς Ἀρχ. Ἑταιρίας τῷ 1882 εὑρίσκεται νῦν εἰς τὸ ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ Μουσεῖον (2). Ὑπάρχουσι δὲ περὶ τούτου τεκμήρια ὅτι προέρχεται ἐκ τῶν κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο γινομένων ἐν Ἀκροπόλει ἀνασκαφῶν πρὸ τῆς ἀνατολικῆς προσόψεως τοῦ Παρθενῶνος. Τὸ τεμάχιον τοῦτο εἶναι λείψανον μεγάλου δίσκου, ὅστις ἴσως εἶχέ ποτε πλαστικῶς δεδηλωμένον περιθώριον, νῦν ἀποκεκρουσμένον. Ἐκ τούτου ἠδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ἀνήκει εἰς δισκοειδῆ πίνακα, οἷοι οἱ ἐν ὑστερωτέροις χρόνοις ὑπὸ τοῦ ἀγγειογράφου Ἐπικτήτου ἰδίως ζωγραφούμενοι (3), ἐὰν δὲν καθίστα πιθανωτέραν ἄλλην ἐξήγησιν ἡ ὑπ' ἀρ. 2α διδομένη καταγραφὴ τοῦ τεμαχίου. Ἐν ᾧ δηλονότι ἡ γραπτὴ ἐπιφάνεια κυρτοῦται ἠρέμα πρὸς τὸ κέντρον οὕτως ὥστε τὸ πάχος τοῦ δίσκου, ὃν ἐν τῷ μέσῳ 0.015, βαίνει ἐλαττούμενον πρὸς τὴν περιφέρειαν μέχρι 0.008, ἡ ὀπισθία ἐπιφάνεια, ἥτις εἶναι ἐν γένει ἐπίπεδος, ἔχει, ἐν μέσῳ μελαίνων καὶ ἐρυθρῶν συγκεντρικῶν κύκλων γεγραμμένων ἐπὶ τοῦ πηλοῦ ἔχοντος χρῶμα ἐρυθρὸν ἀνοικτόν, ἐξόγκωσίν τινα 0.006 πλατεῖαν καὶ 0.002 παχεῖαν, ἀφισταμένην δὲ κατὰ 0.043 ἀπὸ τῆς περιφερείας. Ἐκ τούτου λοιπὸν ἄγεταί τις

(1) Πρβ. ἰδίᾳ Loeschcke, Arch. Zeitung 1876 σ. 111κ.ἑ. 114 κ.ἑ. Ἐναντίον δὲ τούτου Klein, Euphronios σ. 35 σημ. 2, τῆς νεωτέρας ἐκδόσεως σ. 74 σημ. 2.

(2) Ἀρ. 284 τοῦ Εὑρετηρίου τῶν πηλ. τεμαχίων.

(3) Brunn, Gesch. der griech. Künstler II σ. 672. Klein, griech. Vasen mit Meistersignaturen σ. 9.

νὰ εἰκάσῃ ὅτι τὸ τεμάχιον θὰ ἀνῆκεν εἰς πῶμα μεγάλης πυξίδος. Τὸ σκεῦος ἦτο βεβαίως ἀφιερωμένον τῇ Ἀθηνᾷ, τὰ δὲ γράμματα... *α μ' ἀνέθεκε* δύνανται ν' ἀναχθῶσιν εἰς τοὺς ἀμέσως μετὰ τὸ μέσον τοῦ ἕκτου αἰῶνος χρόνους. Ἡ γραφὴ εἶναι ἐξειργασμένη διὰ τῶν συνήθων χρωμάτων, τὸ λευκὸν ὅμως δὲν διατηρεῖται τόσον ζωηρὸν ὅσον δείκνυται ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἀπεικονίσει, διακρίνεται δὲ κυρίως μόνον ὅταν παρατηρηθῇ ἐκ τοῦ πλαγίου πρὸς τὸ προσπίπτον φῶς. Αἱ ἐγκεχαραγμέναι γραμμαὶ ἐλέγχουσι χεῖρα βαρεῖαν μὲν καὶ χειρωνακτικήν, ἀλλ' εὐσταθῆ.

Τὴν προσοχὴν τὰ μάλιστα ἑλκύει ἐν τῇ παραστάσει ταύτῃ τὸ σωζόμενον μέρος μεγάλης στρογγύλης ἀσπίδος περιβαλλομένης ὑπ' ὄφεων ὑπερφυῶν. Ἐπὶ ἀγγείων, καθ' ὅσον ἐνθυμοῦμαι, ὅμοιόν τι ἀπαντᾷ ἅπαξ μόνον ἐπὶ τοῦ γνωστοῦ τοῦ ἀρχαϊκωτέρου ῥυθμοῦ ἀμφορέως μετ' ἐπιγραφῶν ἰωνικῶν (1), φέροντος δὲ γραφὴν Διὸς μαχομένου πρὸς γίγαντας καὶ προτείνοντος μεγάλην ἀσπίδα, ἥτις, ὡς καὶ ἐνταῦθα, κοσμεῖται διὰ τοῦ συχνότατα ἀπαντῶντος καὶ ἐκ τμημάτων κύκλου συγκειμένου ἀστέρος — ὃν ἐνίοτε « τροχὸν κυλινδούμενον » ὀνομάζουσιν — καὶ φέρει ἐπὶ τοῦ πρὸς τὸν ἐναντίον ἐστραμμένου μέρους ὄφεις πολὺ πυκνότερα διατεθειμένους. Τὴν ἀσπίδα ταύτην δικαιούμεθα ἀναμφιβόλως νὰ ὀνομάσωμεν Αἰγίδα, συμφωνεῖ δέ, ὡς νομίζω, πολὺ μᾶλλον τὸ σχῆμα τοῦτο αὐτῆς πρὸς τὰς παρ' Ὁμήρῳ περιγραφάς, ἢ τὸ βραδύτερον ὡς σχῆμα τῆς αἰγίδος δεκτὸν γενόμενον. Ὡσαύτως καὶ τὴν Ἀθηνᾶν εὑρίσκομεν φέρουσαν τοιαύτην αἰγίδα π. χ. ἐπὶ νομισμάτων τῆς Μήλου (2). Ὅτι δὲ ἡ Θεὰ καὶ ἐνταῦθα παρίστατο, φαίνεται ἐκ τῶν ἐλαχίστων μὲν ἀλλὰ βεβαίων ἰχνῶν χρωματισμοῦ λευκοῦ, ἅπερ παρατηροῦνται ἐπὶ τοῦ σωζομένου μέρους τοῦ ποδὸς τῆς μορφῆς κάτωθεν τῆς ᾤας τοῦ χιτῶνος. Τὸ ἔνδυμα φέρει τὴν φολιδωτὴν ἐκείνην διακόσμησιν, ἥτις ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις, οὐχ' ἧττον δὲ καὶ ἐν τοῖς χρόνοις τούτοις οὐχὶ σπανίως ἀπαντᾷ (3). Ἡ οὐρᾶς σχῆμα ἔχουσα προεκβολὴ τῆς ᾤας τοῦ χιτῶνος εἶναι τὸ ἐπίσυρμα· γνωστὸν δὲ εἶναι ὅτι συνήθως αἱ γυναῖκες παρίστανται ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις μνημείοις *ἑλκεσίπεπλοι* ὡς αἱ παρ' Ὁμήρῳ. Καὶ τὸ ἐπίσυρμα τοῦτο δεικνύει ἡμῖν ὅτι ἡ μορφὴ ἦτο ἐστραμμένη πρὸς ἀριστερά, ὡς τοῦτο, παρὰ τὸ ἔθος τῆς ἀρχαϊκῆς τέχνης (1), οὐχὶ σπανίως ἀπαντᾷ ἐπὶ παραστάσεων τῆς Ἀθηνᾶς καὶ ἄλλων μορφῶν φερουσῶν ἀσπίδα ἵνα ἐνταυτῷ καὶ τὸ ἔμβλημα τῆς ἀσπίδος ἐπιδειχθῇ καὶ τὴν ζωγράφησιν τοῦ κορμοῦ τῆς μορφῆς ὁ τεχνίτης ἀποφύγῃ. Ἐκ τούτου δὲ ἐξάγεται ἐπίσης ὅτι τὸ ἐξ ὄφεων κράσπεδον περιέθεε κύκλῳ τὴν ἀσπίδα. Καθόλου ὀφείλομεν νὰ φαντασθῶμεν τὴν θεὰν ἠρέμως ἱσταμένην καὶ πάλλουσαν τὸ δόρυ κατὰ τὸν γνωστὸν τύπον τῶν εἰκόνων τοῦ Παλλαδίου (2). Ἡ ἀσπὶς ἐκάλυπτε σχεδὸν τὸ ἥμισυ τῆς μορφῆς (3), ὡς ἡ διὰ στιγμῶν ἐν τῷ ἡμετέρῳ πίνακι συμπλήρωσις τῶν δύο ἡμικυκλίων φανερὸν ποιεῖ, ἐὰν δὲ πρὸς τούτοις λάβωμεν ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ μέγα ἐξ ὄφεων κράσπεδον τῆς ἀσπίδος, πρέπει νὰ φαντασθῶμεν τὴν κυρίαν μορφὴν παραδόξως ἐστενοχωρημένην, ἡ ὅλη δὲ εἰκὼν θὰ παρεῖχεν ὄψιν σχεδὸν γελοιογραφικὴν (4). Ἀλλὰ συνᾴδει κάλλιστα πρὸς πάντα ταῦτα ἡ ὅλη σκαιότης τῆς ἐξεργασίας τῆς εἰκόνος.

Ὅταν τεχνοτροπία τις, ἀφοῦ φθάσῃ ἤδη εἰς τὴν ἐφικτὴν — ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν γενικῶν αὐτῆς ἀρχῶν — ὑψίστην ἀκμήν, ἄρχεται ν' ἀποβάλλῃ τὴν ζωτικὴν αὐτῆς δύναμιν, τότε μεταξὺ τῶν ὀπαδῶν της ἀναφαίνονται τεχνῖται — ἐκτός, ἐννοεῖται, ἐκείνων οἵτινες χειρωνακτικῶς ἐργαζόμενοι ἐξακολουθοῦσι νὰ ἐπαναλαμβάνωσι τοὺς ἐκ παλαιοῦ δημιουργηθέντας τύπους — τινὲς μὲν ἔχον-

(1) Mon. dell' Inst. VI, VII πίν. 78.

(2) Müller-Wieseler, Denkmäler II³ πίν. 20 ἀρ. 215 σ. 150. Jahn, de antiquiss. Minervae simulacris πίν 3, 8. Πρβ. Roscher, Lexik. der Mythol. ἐ. λ. Studniczka, Beiträge zur Gesch. der altgriech. Tracht σ. 62 σημ. 17 καὶ 18

(3) Ἴδε παραδείγματά τινα ἐν Beiträge κτλ. σ. 38 σημ. 35. Πρβ. καὶ Ἀρχ. Ἐφημ. 1885 π. 7. 2, ὅπου κατὰ περίεργον σύμπτωσιν αἱ φολίδες ὁμοιάζουσιν ἐντελῶς πρὸς τὰς ἐπὶ τῶν ἐκ Μενιδίου καὶ Σπάτα ὑαλίνων πινακίδων.

(1) Πρβ. Löschcke, Arch. Zeitung 1876 σ. 113.

(2) Πρβ. Jahn ἐ. ἀ. ἰδίᾳ δὲ Gerhard, Etrusk. und Kamp. Vasenbilder πίν. 2, τὴν ἐκ Ῥόδου κύλικα (Journal of hell. studies 1884 π. 40) καί τινα ἀμφορέα τοῦ Ἀμάσιος (Arch. Zeitung 1884 π. 15).

(3) Οὕτω π. χ. καὶ ἐπὶ τοῦ Ἄρεως ἐν ἀγγείῳ παριστῶντος τὴν γέννησιν τῆς Ἀθηνᾶς παρὰ Schneider (ἴδε ἀνωτέρω) ἀρ. 3.

(4) Τοῦτο παρήγαγέ με ἐν ἀρχῇ νὰ πιστεύσω ὅτι ἡ Ἀθηνᾶ ἐνταῦθα παρίστατο μόνον μέχρι τῶν γονάτων καὶ ἑπομένως ἐν βραχεῖ χιτῶνι, ὡς ἐπὶ ἀγγείου τῆς συλλογῆς Santangelo ἐν Νεαπόλει (καθ' ἃ φιλικῶς ἀνεκοίνωσέ μοι ὁ Löschcke) ὑπ' ἀρ. 120 παρὰ Heydemann· τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ὑπέδειξα ἐσχάτως (Zeitschrift für österr. Gymnasien 1886 σ. 199 σημ. 2), ἀλλὰ νῦν βασανίσας αὐτὴν ἐκ νέου τὴν εὑρίσκω ἀνυπόστατον.

τες τὴν δύναμιν νὰ τάμωσι νέας ὁδούς, ἄλλοι δὲ μὴ ἀπολακτίζοντες μὲν τὰ ἀρχαῖα σχήματα, ἐπιχειροῦντες ὅμως νὰ ἐμφυσήσωσιν αὐτοῖς νέον θέλγητρον ἐπιτηδεύοντες ἄκραν λεπτότητα περὶ τὴν ἐξεργασίαν. Οὕτως ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Κίμωνος βλέπομεν ἀντιτιθεμένους ἀλλήλοις τὸν Μύρωνα καὶ τὸν Κάλαμιν. Οὕτω μετὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ πέμπτου αἰῶνος ἐμφανίζονται ἐν τῇ ζωγραφικῇ τῶν ἐρυθρομόρφων ἀγγείων τεχνῖται, οἵτινες, ἀγωνιζόμενοι κατὰ τῶν πρώτων δοκιμίων τοῦ καλοῦ ῥυθμοῦ, προσπαθοῦσι δι' ἀρχαϊζούσης σχεδὸν κομψοπρεπείας νὰ διατηρήσωσιν ἐν τῇ ζωῇ τὸν αὐστηρὸν ῥυθμόν (1). Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἑκατὸν ἔτη πρότερον. Ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Κλιτίου καὶ Ἐργοτίμου, τοῦ Νεάρχου καὶ τοῦ Κόλχου τὸ πρῶτον στάδιον τῆς ἀρχαϊκῆς τέχνης ἔφθασεν εἰς τὴν ὑψίστην αὐτοῦ ἀκμήν. Ἐν ᾧ δὲ χρόνῳ ἐγεννᾶτο ἡ νεωτέρα τῶν μελανομόρφων ἀγγείων ἐργασία, ἥτις παρεσκεύασε τὴν πρὸς τὰ ἐρυθρόμορφα μετάβασιν, διακεκριμένοι τινὲς τεχνῖται ἐπειρῶντο διὰ τῶν ὑποδειχθέντων μέσων νὰ διατηρήσωσιν ἐν τῇ ζωῇ τὸν ἀρχαῖον τῆς ἐργασίας τρόπον. Τούτων δ' ἐξοχώτατοι ἦσαν ὁ Ἐξηκίας καὶ ὁ Ἄμασις (2). Τὴν ἀντίθεσιν τοῦ τρόπου αὐτῶν τοῦ σχεδιάζειν πρὸς τὴν γνησίαν ἐκείνην ἀρχαϊκωτέραν τέχνην σαφέστατα ἐχαρακτήρισεν ὁ Brunn (3), εἰ καὶ τὰ ἱστορικὰ πορίσματα, ἅτινα ἐκ ταύτης πειρᾶται νὰ ἐξαγάγῃ δυσκόλως δύναταί τις σήμερον ν' ἀσπασθῇ. Εἰς τὸν ἀνωτέρω λοιπὸν τρόπον τῆς ἐργασίας ἀνήκει καὶ τὸ ὑπ' ἀρ. 3 τεμάχιον, εὑρεθὲν κατὰ τὴν θεμελίωσιν τοῦ ἐν Ἀκροπόλει Μουσείου (4). Ἡ δὲ ὑπ' ἀρ. 3α διδομένη κάθετος τομὴ καὶ τὸ γνωστὸν κυματιοειδὲς κόσμημα δηλοῦσιν ὅτι τὸ τεμάχιον ἀνήκει εἰς ἀμφορέα ἐλαφρὰν ἔχοντα τὴν ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ πρὸς τὴν κοιλίαν κυρτότητα καὶ κοσμούμενον ἑκατέρωθεν δι' εἰκόνων ἐν πλαισίῳ, περιεχουσῶν μεγάλας

(1) Πρβ. νῦν ἰδίᾳ Winter, die jüngeren attischen Vasen und ihr Verhältniss zur grossen Kunst 1885 σ. 14 κ. ἑ.

(2) Κατάλογον τῶν ἔργων αὐτῶν ἴδε παρὰ Klein, gr. Vasen mit Meistersignaturen σ. 18 κ. ἑ. Ἡ τοῦ Klein χρονολογικὴ κατάταξις τούτων καὶ ἄλλων τεχνιτῶν νομίζω, κατὰ τὰ ἄνω εἰρημένα, ὅτι δεῖται διορθώσεως.

(3) Probleme in der Gesch. der griech. Vasenmalerei σ. 43 κ. ἑ.

(4) Τὴν γνῶσιν τοῦ τεμαχίου τούτου καὶ τῶν ὑπ' ἀρ. 4 καὶ 5 ὀφείλω τῷ κ. Benndorf κατὰ τὴν ἐν Ἀθήναις διατριβὴν τοῦ ὁποίου ἐπεσκέφθην κατὰ πρῶτον καὶ τὰ ἄλλα ἐν τῷ τῆς Ἀκροπόλεως Μουσείῳ μέχρι τοῦδε μὴ ἐκτεθειμένα εἰς τὸ κοινὸν πολύτιμα ἀντικείμενα.

μὲν ἀλλ' ὀλίγας μορφάς (1). Διάμετρον εἶχε τὸ ἀγγεῖον, καθ' ὅσον αὕτη ἐκ τῆς ὁριζοντίας κυρτότητος τοῦ τεμαχίου νὰ ὑπολογισθῇ δύναται, 0.25 περίπου. Ἐνταῦθα βλέπομεν τὴν Ἀθηνᾶν ἐν στάσει ἠρέμῳ, ὀπίσω δ' αὐτῆς τὴν τρίαιναν τοῦ Ποσειδῶνος. Ἀμφότεροι οἱ θεοὶ προσήρχοντο πιθανῶς πρὸς τρίτην τινὰ ἀνδρικὴν μορφήν, ἧς περιεσώθη μόνον ἡ δεξιὰ χεὶρ μετὰ μέρους σκήπτρου, ὅπερ ἐκράτει· τὴν μορφὴν ταύτην δύναταί τις νὰ ὑποθέσῃ ὡς τὴν τοῦ Διός, κατ' ἀκολουθίαν δὲ τὴν ὅλην παράστασιν ὡς εἰκονίζουσαν τὴν περὶ Ἀττικῆς ἔριδα τῶν θεῶν ἐν σχήματι μιᾶς sacra conversazione.

Πάντα τὰ χρώματα διατηροῦνται ἐξαισίως, ἐν οἷς καὶ τὸ παχὺ λευκὸν χρῶμα, δι' οὗ, ἐκτὸς τῶν γυμνῶν μελῶν τῆς θεᾶς, εἶναι πεποιημένα καὶ τὰ ἐλάχιστα στίγματα, ἅπερ στολίζουσι τὴν ῥίζαν τοῦ λόφου τῆς περικεφαλαίας, τὴν ἄνω ᾤαν καὶ τὰ τετράγωνα ἐν τοῖς ποικίλμασιν τῆς ἐσθῆτος, τὰ κράσπεδα καὶ τοὺς ὄφεις τῆς αἰγίδος. Ἡ ἄντυξ τῆς ἀσπίδος ἔχει χρῶμα κιτρινωπόν, τὸ δὲ ψέλλιον εἶναι ἐρυθρὸν ἀποκλῖνον πρὸς τὸ ὀρφνόν. Τὰ λοιπὰ βαθέως ἐρυθρὰ μέρη τῆς γραφῆς δηλοῦνται ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἀπεικονίσει διὰ πυκνῶν σκιερῶν γραμμῶν. Ἡ χάραξις τῶν γραμμῶν εἶναι ἐξόχως λεπτή· καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ προσώπου καὶ τοῦ βραχίονος ἀποκαλύπτουσιν αὗται ἁπλῶς τὸ ὑποκάτωθεν μέλαν γάνωμα, ἐπὶ δὲ τῶν μελανῶν μερῶν τῆς εἰκόνος εἶναι πεπληρωμέναι ὑπὸ λευκοῦ βάμματος. Ὁ τοιοῦτος τρόπος τῆς ἐπιθέσεως τοῦ λευκοῦ ἰδίᾳ ἐν τῇ περιόδῳ ταύτῃ τῆς τέχνης ἠσκεῖτο ἐπιμελῶς, κατὰ πρῶτον δὲ ὑπὸ τοῦ Benndorf ἠξιώθη τῆς δεούσης προσοχῆς καὶ ἐκτιμήσεως (2). Πρόκειται λοιπὸν ἐνταῦθα εἰς ὄψιν ἡμῶν αὐτὴ αὕτη ἡ «musterhafte Sauberkeit der materiellen Ausführung», ἣν ὁ Brunn ἐν τῷ ἀνωτέρω μνημονευθέντι χαρακτηρισμῷ ἀποδίδει τῷ Ἐξηκίᾳ, ἐνταυτῷ δὲ φαίνεται ἡ «gewisse Katatexis» καὶ ὁ καθαρῶς τὰ παραδεδεγμένα σχήματα ἐλέγχων χαρακτὴρ τοῦ κομψοῦ αὐτοῦ σχεδίου καὶ ἡ ἔλλειψις παρατηρήσεως τῆς ἐν τῇ φύσει ζωῆς. Τὸ δόρυ καὶ τὸ σκῆπτρον εἶναι ῥαβδία λεπτοφυέστατα. Τὸ ὅτι δὲ τὸ σκῆπτρον,

(1) Πρβ. τὸν ἀμφορέα τοῦ Ἐξηκίου παρὰ Klein, Meistersignaturen ἀρ. 4 (Mon. dell' Inst. II πίν. 22).

(2) Arch. Zeitung 1881 σ. 1 κ. ἑ.

ἀντὶ τῆς συνήθους αὐτῷ θέσεως μεταξὺ τοῦ ἀντίχειρος καὶ τοῦ δείκτου, ἐνταῦθα μεταξὺ τούτου κεῖται καὶ τοῦ μέσου, τοῦτο πρέπει ν' ἀποδοθῇ μᾶλλον εἰς ἰδιότροπον προσπάθειαν πρὸς ἐπίδειξιν χάριτος ἢ εἰς σφάλμα τοῦ τεχνίτου. Ἔλλειψιν ὅμως ἱκανότητος τοῦ τεχνίτου περὶ τὴν ἀντίληψιν καὶ παράστασιν τοῦ ἀντικειμένου ἐλέγχει ἡ ἀπεικόνισις τῆς αἰγίδος, ἥτις λοξῶς περιβάλλει τὸ στῆθος — τοῦθ' ὅπερ σπανιώτατον ἐν τῇ ἀρχαϊκῇ τέχνῃ (1) — ὡς τελαμών, καὶ τῆς ὁποίας τὰ ἄκρα πρέπει νὰ φαντασθῶμεν συνηνωμένα ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ὤμου. Χάριν δὲ τούτου κεῖται ἐκεῖ καὶ κυκλοτερής τις περόνη, χωρὶς ὅμως νὰ δηλῶται τὸ ἡμικυκλικὸν κράσπεδον τῆς ἐκ τῶν ὄπισθεν ἀνερχομένης ἄκρας τῆς αἰγίδος (2), ἀνθ' οὗ κατωτέρω παρίσταται ἐπικεκολλημένη πλατεῖά τις ταινία, οἵα μόνον εἰς χειρίδα χιτῶνος θὰ ἥρμοζεν. Ὡσαύτως πάντῃ ἀλογίστως εἰκονίζονται οἱ ὄφεις· δὲν ἐκφύονται δηλαδὴ ἀπὸ τῶν κρασπέδων τῆς αἰγίδος, ἔνθα ἡ συνήθης αὐτῶν θέσις, ἀλλ' ἀναφαίνονται πρὸ τοῦ στήθους εἰς μέρος ὅπου καθόλου δὲν ὑπάρχει ἡ αἰγίς. Τοιαῦται ἐλλείψεις εἰς γραφὰς ἐπιπολαίους θὰ ἦσαν συγχωρητέαι, ἀλλὰ παρατηρούμεναι ἐπὶ γραφῶν τόσον ἐπιμελῶς ἐξειργασμένων δικαίως δίδουσιν ἀφορμὴν νὰ καταγνώσῃ τις τοῦ ἀγγειογράφου ἔλλειψιν καλλιτεχνικοῦ νοὸς ἐν τῇ ἀντιλήψει τῶν ἀντικειμένων.

Ἐν τούτοις ἡ τελειότης τῆς ἐργασίας — εἰς τὸ εἶδός της ἐννοεῖται — δικαιοῖ ἡμᾶς νὰ ἀναζητήσωμεν τὸν τεχνίτην μεταξὺ τῶν γνωστῶν τῆς αὐτῆς σχολῆς τεχνιτῶν. Ἠδύνατό τις κατὰ τὰς ἀνωτέρω γενομένας συγκρίσεις νὰ στοχασθῇ τὸν Ἐξηκίαν. Νομίζω ὅμως, ὅτι εὐλογωτέρας ἀξιώσεις δύναταί τις νὰ προβάλῃ ὑπὲρ ἑτέρου τινος τεχνίτου, ὅστις μᾶλλον ἢ ὁ Ἐξηκίας «ἐν μικρῷ ὑψίστην κομψότητα ν' ἀναπτύξῃ» (3) θηρεύει. Τὸν Ἄμασιν λέγω. Οὐδεμία ἀγγειογραφία φαίνεταί μοι νὰ ὁμοιάζῃ τόσον τῷ ἡμετέρῳ τεμαχίῳ—ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ὑποτύπωσιν τῶν μορφῶν—ὅσον ἡ κυρία εἰκὼν τοῦ ἄλλοτε τῷ δουκὶ de Luynes ἀνήκοντος (4) λαμπροῦ ἀμφορέως τοῦ Ἀμάσιος καὶ φέροντος γραφὴν ἔχουσαν θέμα σχετικὸν τῇ ἡμετέρᾳ παραστάσει, ἤτοι Ἀθηνᾶν καὶ Ποσειδῶνα ἀπέναντι ἀλλήλων ἱσταμένους. Μικραὶ πραγματικαὶ διαφοραὶ εἰς τὰ καθέκαστα, ἰδίως ἐν τῷ εἴδει τούτῳ τῆς τέχνης, μικρὰν ἔχουσι σημασίαν. Ἡ Ἀθηνᾶ δηλονότι ἐν τῷ τοῦ de Luynes ἀγγείῳ φέρει κράνος σχήματος ὀψιαιτέρου, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀρχαιότερον ἐκεῖνο ἀττικὸν σχῆμα μετὰ μικρᾶς δηλαδή, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ ἐρυθρᾶς, περικεφαλαίας καὶ ὑψηλοῦ λόφου ἀπαντᾷ ἐπίσης ἐν ταῖς γραφαῖς τοῦ Ἐξηκίου ὡς καὶ τὸ νεώτερον τοῦτο σχῆμα (1). Ἡ αἰγὶς ὡσαύτως διαφέρει, ἔχουσα σχῆμα ἀσύνηθες καὶ οὖσα κατὰ μέσον τοῦ στήθους εἰς δύο διῃρημένη, οἱ δὲ ὄφεις ἐπίσης εἶναι οὐχὶ ὀργανικῶς τῇ αἰγίδι συνηνωμένοι.

Ἀσφαλέστατα ὅμως φαίνεταί μοι ὅτι ὑπὲρ τοῦ Ἀμάσιος μαρτυροῦσι χαρακτηριστικά τινα, τὰ ὁποῖα δὲν δύνανται κάλλιον νὰ ἑρμηνευθῶσιν ἄλλοθεν ἢ ἔκ τινος ἰδιότητος τοῦ τεχνίτου τούτου, ἥτις, ὡς φαίνεται μέχρι τοῦδε οὐδεμιᾶς ἠξιώθη προσοχῆς εἰ καὶ πρὸ πολλοῦ ὑπεδείχθη, ἤτοι ἐκ τῆς σχέσεως αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἀφρικήν. Ἔμεινε δ' ἀπαρατήρητος ἡ σχέσις αὕτη δι' οὐδένα ἴσως ἄλλον λόγον ἢ διότι ἰδίως ὁ Panofka ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀνδρὸς ὁρμώμενος, κατὰ τὸν φαντασιώδη καὶ ἐπιπόλαιον αὐτοῦ τρόπον, ἀνεζήτει μυθολογικὰς ἀναφορὰς τῶν γραφῶν τοῦ Ἀμάσιος πρὸς τὴν Λιβύην (2). Ἀλλὰ καὶ ὁ K. O. Müller ξενισθεὶς ἐπὶ τῷ ἀήθει τούτῳ εἰς Ἕλληνα ὀνόματι ἐπειράθη νὰ ἐξηγήσῃ τὸ πρᾶγμα ἐκ τῆς ἐπὶ Ψαμμητίχου ἐμπορικῆς ἐπιμιξίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Αἴγυπτον (3). Τὸ κατ' ἐμὲ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ὁ τεχνίτης, ἐκ τῆς γραφίδος τοῦ ὁποίου διεσώθη ἡμῖν εἰκὼν μορφῆς Αἰθίοπος (4), ναὶ μὲν κατὰ παραδεδεγμένον τι σχῆμα πεποιημένη, ἀλλὰ μία τῶν πιστοτάτων ἀρχαϊκῶν,

(1) Π. χ. Gerhard, Auserl. Vasenbilder II πίν. 211 τοῦ νεωτέρου μελανομόρφου τρόπου.

(2) Πρβ. τὸν πίνακα τοῦ Σκύθου παρὰ Benndorf, Vasenbilder πιν. 4, 1 καὶ Gerhard, Auserl. Vasenb. I πίν. 69-70. 71, II πίν. 113. 139, III πίν. 192 καὶ Élite céramogr. I πιν. 10.

(3) Klein, Meistersignaturen σ. 20.

(4) Klein ἑ. ἀ. ἀρ. 1, Luynes, Vases grecs πίν. 1-3, Élite céramographique, I πίν. 78, Arch. Zeitung 1846 πίν. 39, 4.

(1) Klein ἑ. ἀ. ἀρ. 3, Gerhard, Etrusk. u. Kamp. Vasenbilder πίν. 12 καὶ αὐτ. πίν. 22 ἐπὶ ἀγγείου κατὰ τὸν Klein σ. 20 συγγενοῦς τοῖς τοῦ Ἐξηκίου, καὶ ἐπὶ τοῦ νεωτέρου παρὰ Gerhard, Auserl. Vasenb. II π. 211.

(2) Archäol. Zeitung 1846 σ. 237 κ. ἑ.

(3) Commentationes societatis Gottingensis 1831 σ. 38 Kunstarchäolog. Werke III σ. 62.

(4) Klein ἑ. ἀ. ἀρ. 2, Gerhard Auserl. Vasenb. III π. 207, Arch. Zeitung 1846 π. 39,3. Ὡς ὁ Klein δὲν δύναμαι καὶ ἐγώ, κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθειμένα, νὰ συμφωνήσω τῷ Loeschcke, πειρωμένῳ ἐν Arch. Zeitung 1881 σ. 31 σημ. 9 ν' ἀποδείξῃ ὅτι τὸ ἀγγεῖον τοῦτο δὲν ἀνήκει εἰς τὸν Ἄμασιν.

πράγματι ἐκ τῆς παρὰ τὴν Αἰθιοπίαν χώρας κατήγετο καὶ ὅτι κατ' ἀκολουθίαν, ὅπως ὁ μισθοφόρων ἀρχηγὸς Ψαμμάτιχος (1) καὶ ἄλλοι Ἕλληνες ἐκ τῆς περιφερείας, βαρβαρικὸν εἶχεν ὄνομα καὶ ἦν εἷς τῶν πολυαρίθμων ἐπηλύδων οὓς ἀπησχόλει ἡ τῶν Ἀθηνῶν καλλιτεχνικὴ παραγωγὴ κατὰ τὸν ἕκτον ἔτι δὲ καὶ τὸν πέμπτον αἰῶνα. Δὲν ἀμφιβάλλω δὲ περὶ τούτου τοσοῦτο μᾶλλον καθ' ὅσον πάντῃ ἐξ ἐμαυτοῦ ἤχθην εἰς τὴν εἰκασίαν ταύτην διὰ τῆς παρατηρήσεως μικρᾶς τινος καὶ ἀφανοῦς λεπτομερείας, ἥτις ἐπῆλθέ μοι, προϊούσης τῆς περὶ τὴν ἑλληνικὴν στολὴν ἐρεύνης μου. Μοὶ ἐφάνη δηλαδὴ περίεργον ὅτι ἐν τῇ ἀρχαϊκῇ τέχνῃ σπανίως ἀπαντᾷ ἐσθὴς θυσανωτή. Ἐκτὸς μεμονωμένων τινῶν περιπτώσεων, ἐβεβαιώθην, ὅτι οἱ θύσανοι ἀπαντῶσι μόνον εἰς δύο μικρὰς κατηγορίας ἀγγείων, ἤτοι εἰς τὰ ἐκ Κυρήνης (2), καὶ εἰς τὰ τοῦ Ἀμάσιος (3), καθ' ὅσον ταῦτα ἐγένοντο διὰ δημοσιεύσεων γνωστά. Ὁ ἐκ θυσάνων κόσμος ἦτο βεβαίως ἐν χρήσει ἀρχικῶς ἐν Ἀσίᾳ ἰδίᾳ δὲ ἐν Ἀσσυρίᾳ (4), ἀλλ' ἐν τοῖς χρόνοις, οὓς ἐξετάζομεν ἐπίσης καὶ παρ' Αἰγυπτίοις, οἵτινες κατὰ τὸν Ἡρόδοτον (2, 81), ἐνδεδύκασι κιθῶνας λινέους, περὶ τὰ σκέλεα θυσανωτούς, οὓς καλέουσι καλασίρις. Ἐπίσης γνωστή τις εἰκὼν ἀγγείου τοῦ Αὐστριακοῦ Μουσείου ἐν Βιέννῃ (5) παριστᾷ τὸν Βούσιριν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ αἰθίοπας ὁμοίως μετὰ γνώσεως ἀκριβοῦς τοῦ σχήματος τῆς μορφῆς καὶ τῆς στολῆς αὐτῶν· ἀνήκει δὲ τὸ ἀγγεῖον τοῦτο εἰς μεγάλην τάξιν ἀγγείων, περὶ ὧν ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐκράτησεν ἡ ἀδικαιολόγητος δόξα, ὅτι ἐποιήθησαν κατὰ μίμησιν τῶν ἀρχαϊκῶν, διὸ καὶ ἐκλήθησαν vasi di stile corinzio imitato a Cere. Καὶ ἡ τάξις αὕτη τῶν ἀγγείων, ὡς φίλός τις κατέστησέ μοι γνωστόν, ὅστις

(1) Πρβ. Röhl, Inscr. gr. antiquissimae 482.

(2) Micali, Storia κτλ. π. 42. Arch. Zeitung 1881 π. 12, 1.3. π. 13, 2. 3. 5. Μόνον ἐν ταῖς γραφαῖς τῆς Ἀρκεσιλάου κύλικος ἐλλείπουσι παντελῶς, ἐὰν ἡ ἀπεικόνισις εἶναι ἀκριβὴς (Mon. dell'Inst. I π. 47). Ἐπὶ τῆς παρ' Urlichs (Beiträge zur Kunstgesch. π. 10) κύλικος ἀπαντᾷ μόνον κάλυμμα κλίνης θυσανωτόν. Περὶ τῆς ἐκ Κυρήνης καταγωγῆς τῆς τάξεως ταύτης τῶν ἀγγείων ἀμφιβάλλω τοσοῦτον ἧττον, ὅσον ἐν Mittheil. des arch. Inst. 1886 σ. 90 νομίζω ὅτι νέα τεκμήρια ὑπὲρ τῆς τοῦ Loeschck καὶ τοῦ Puchstein γνώμης προσήγαγον.

(3) Εἰς τὰ ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἤδη μνημονευθέντα προσθετέον καὶ Micali, Antichi Monumenti π. 76 (Arch. Zeitung 1846 πιν. 39. 1).

(4) Ἴδέ τινα περὶ τούτου ἐν τῇ ἐμῇ πραγματείᾳ Beiträge κτλ. σ. 121 κ. ἑ.

(5) Monum. dell'Inst. VIII πίν. 16.

καὶ μέλλει προσεχῶς διὰ πλειόνων νὰ τὸ ἀποδείξῃ, στενῶς συνδέεται πρὸς τὴν πατρίδα τῆς στολῆς ἐκείνης. Ὑπομιμνήσκω δὲ πρὸς τούτοις ὅτι ἐν τῇ τέχνῃ τῶν χρόνων τῶν Διαδόχων καὶ τῶν Ῥωμαίων συνηθέστατον παράδειγμα θυσανωτῶν ἐνδυμάτων παρέχει ἡ αἰγυπτιάζουσα στολὴ τῆς Ἴσιδος καὶ τῶν ἱερειῶν αὐτῆς. Θυσανωτὸν ἐπίσης δερμάτινον ἔνδυμα ἔφερον αἱ γυναῖκες ἐν τῇ γείτονι Λιβύῃ, ἐξ οὗ ὁ Ἡρόδοτος (4, 189) θεωρεῖ γεννηθεῖσαν τὴν αἰγίδα. Περὶ τοῦ Ἀμάσιος δὲ προσθετέον ἔτι καὶ τὸ ἑξῆς, ὅτι δηλαδὴ καὶ παρ' ἄλλοις μέν, ἀλλὰ κυρίως ἐν ταῖς γραφαῖς αὐτοῦ συχνάκις ὁ βραχὺς χιτὼν ἢ τὸ ζῶμα τῶν μαχητῶν ἔχει σχῆμα συγγενὲς τῷ αἰγυπτιακῷ.

Καὶ δὲν περιέχει μὲν τὸ ἡμέτερον τεμάχιον οὐδεμίαν τῶν μνημονευθεισῶν ἀφρικανῶν χαρακτηριστικῶν λεπτομερειῶν, ἀντὶ τούτων ὅμως ἀνευρίσκομεν ἐν αὐτῷ ἄλλο τι σημεῖον ὁμοίας φύσεως. Πάντῃ ἀήθης δηλονότι εἶναι, ὅσον ἐγὼ γινώσκω, ὁ ἄνωθεν τοῦ μετώπου τῆς Ἀθηνᾶς ἀπὸ τοῦ κράνους προβάλλων μικρὸς γρύψ· ἀνάλογα δὲ τούτου παραδείγματα ἐν τῇ ἑλληνικῇ τέχνῃ δύνανται νὰ ἐπιδειχθῶσι μόνον ἐκ μεταγενεστέρων χρόνων προερχόμενα καὶ οὐχὶ πολὺ πλησιάζοντα (1), καὶ οὐδενὸς τῶν ὁποίων ἡ ὁμοιότης εἶναι τόσον καταφανὴς ἐκ πρώτης ὄψεως πρὸς τὸν ἐπὶ τοῦ κράνους τῆς Ἀθηνᾶς γρύπα, ὅσον ἡ τοῦ Οὐραίου, ὅστις κατὰ τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς θέσιν κοσμεῖ τὰ διαδήματα καὶ τὰ κράνη τῶν αἰγυπτίων βασιλέων (2). Ἀλλὰ τὸ ἐκ καρπῶν ῥοιᾶς καὶ ἀνθέων λωτοῦ στέμμα, ὅπερ περιβάλλει τὸ κάτω μέρος τοῦ κράνους, ἐνθυμίζει ἡμῖν ἕνεκα τοῦ κυρίου αὐτοῦ συστατικοῦ — τῆς ῥοιᾶς — διακόσμησιν, ἥτις, εἰ καὶ ἀλλοίαν πως ἔχουσα τὴν διάταξιν, ἰδιάζει μόνον τοῖς ἐκ Κυρήνης καὶ τοῖς συγγενέσι τούτοις ἀγγείοις (3).

Τὰ ἑξῆς τεμάχια ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἄκρας ἀκμῆς τῆς ἀττικῆς ἀγγειογραφικῆς τέχνης.

(1) Πρβ. τὴν ἀναγραφὴν τῶν ἐπὶ τοῦ κράνους τῆς Παρθένου τοῦ Φειδίου γρυπῶν παρὰ Kieseritzky (Mitth. des arch. Inst. 1883 σ. 300 κ. ἑ. καὶ τὰς Πηγάσου προτομάς, ἃς φέρει ἐμπρὸς ἡ πλατεῖα μίτρα τῆς Ἀθηνᾶς ἐν Élite céram. I πιν. 29, 1, Millingen. Vases grecs πίν. 49.

(2) Πρβ. Wilkinson-Birch, Manners and customs II σ. 328, 7, Erman, Aegypten und aeg. Leben σ. 95. 97.

(3) Πρβ. Lœschcke, de basi quadam prope Spartam reperta, Dorpater Programm 1879 σ. 15, Puchstein, Arch. Zeitung 1881 σ. 226.

Τὸ ὑπ' ἀρ. 4, εὑρεθὲν κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ ἔτους τούτου, εἶναι ὡς ἡ ὑπ' ἀρ. 4α τομὴ δεικνύει, λείψανον μικρᾶς πιθανῶς κύλικος, ἧς νῦν σώζεται ἐκ τῆς βάσεως, κοίλης οὔσης, ἡ ἀρχή. Μόνον, ὡς φαίνεται, κόσμον εἶχεν ἡ κύλιξ ἐν μέσῳ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας μορφὴν Ἀθηνᾶς καθημένης. Ἡ θεὰ κάθηται ἐπὶ ἁπλουστάτου τετραγωνικοῦ ἑδωλίου, οἷον — ἐκτὸς ἄλλων συχνάκις ἐν τῇ τέχνῃ ταύτῃ ἀπαντώντων (1) — καὶ τὸ τοῦ γνωστοῦ ἐν τῇ Ἀκροπόλει, τῷ Ἐνδοίῳ δὲ μετὰ πολλῆς πιθανότητος ἀποδιδομένου, μαρμαρίνου ἀγάλματος. Ἄξιον παρατηρήσεως εἶναι, ὅτι ἐν ᾧ ἡ θεὰ εἰκονίζεται ἐν τοιαύτῃ εἰρηνικῇ στάσει ὁ ἀριστερὸς αὐτῆς βραχίων μετὰ τῆς αἰγίδος παρίσταται ἐν προβολῇ, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἐπὶ μορφῶν Ἀθηνᾶς εἰρηνικῶς ἱσταμένης σπάνιον εἶναι (2), καὶ ὅτι πιθανῶς ἐκράτει καὶ τὸ δόρυ, εἰς ὃ φαίνεται ἀνήκουσα ἡ παρατηρουμένη ἄνωθεν δεξιὰ κατὰ τὸ θραῦσμα ὁριζοντία γραμμή. Πολλῷ ὅμως περιεργοτέρα εἶναι ἡ ἐξεργασία τοῦ ἀγγείου τούτου, ὅπερ κατὰ τὴν τεχνοτροπίαν τοῦ ἐκτάκτως λεπτοφυοῦς αὐτοῦ σχεδιάσματος ἀνήκει εἰς τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἤκμαζεν ἡ αὐστηροτέρα τῶν ἐρυθρομόρφων ἀγγείων τέχνη, εἰς τὸν «κύκλον τοῦ Ἐπικτήτου». Τὸ γάνωμα αὐτοῦ εἶναι βαθὺ ἐρυθρόν, παρόμοιον κοραλλοειδεῖ χρώματι, στιλπνότερον μὲν ἀλλ' ὁμοιάζον πρὸς τὸ συχνάκις ἐπὶ ἀρχαιοτάτων κεραμείων, π.χ. κυπρίων τινῶν καὶ ἄλλων μεταγενεστέρων, τῶν ἐκ τῆς ῥωμαϊκῆς terra sigillata, ἀπαντῶν. Ἐν τῇ περιόδῳ τῆς τέχνης, περὶ ἧς ἐνταῦθα πρόκειται, γίνεται μὲν χρῆσις ὁμοίου — ἀλλ' οὐχὶ τόσον στιλπνοῦ — χρώματος πρὸς ἐπάλειψιν κυλίκων ἐρυθρομόρφων, ἀλλὰ μόνον περὶ τὸ μέλαν ἔδαφος τῶν εἰκόνων (3), ἐν ᾧ ἐνταῦθα τὸ ἰχνογράφημα τῶν λεπτῶν διαγραμμάτων τῆς μορφῆς διὰ μέλανος γανώματος ἐξαίρεται ἀπὸ τοῦ βαθέος ἐρυθροῦ ἐδάφους. Ἐκτὸς τοῦ ἑδωλίου, ὄντος μέλανος, ἡ ὅλη μορφὴ πληροῦται διὰ χρώματός τινος ἀλαμποῦς καὶ περίπου ὑπερύθρου μὴ ἀποκρύπτοντος, ἐννοεῖται, τὸ μέλαν σχεδίασμα. Ἐνταῦθα λοιπόν, ἐπὶ ἀγγείου δηλ. οὗ τὸ σχέδιον κατὰ τὴν τεχνοτροπίαν ἐντελῶς τοῖς ἐρυθρομόρφοις ὁμοιάζει, βλέπομεν συνδυασμὸν τῆς ἐργασίας τῶν μελανομόρφων καὶ τῆς τῶν πολυχρώμων, ὅστις εἶναι γνωστὸς — ὅσον ἐγὼ οἶδα — μόνον ἐπὶ λευκῶν ληκύθων (1). Τοῦ ἀξιομνημονεύτου τούτου φαινομένου, ὡς εἶπον, οὐδὲν ἄλλο ὅμοιον ἦτο ἐμοὶ γνωστόν· ἀλλ' ὁ κ. Klein ἀνεκοίνωσέ μοι ὅτι τὸ αὐτὸ ἀπαντᾷ καὶ ἐπὶ ἀγγείων τοῦ Ἐπιλύκου (2), ὅστις, ὡς π.χ. καὶ ὁ Παμφαῖος (3), καὶ ἐπὶ ἁπλῶς ἐρυθρομόρφων γραφῶν ποιεῖται χρῆσιν γανώματος ἐρυθροῦ χάριν ἐξάρσεως τῶν ἐνδυμάτων (4). Τὸν τρόπον τῆς γραφῆς τῶν ἐνδυμάτων ὑπὸ τοῦ τεχνίτου τούτου ἀναμιμνήσκουσί πως τὰ ἀλαμπῆ μέλανα στίγματα δι' ὧν εἶναι κατεσπαρμένη ἡ αἰγὶς τῆς ἡμετέρας Ἀθηνᾶς.

(1) Πρβ. π.χ. τὴν τοῦ Βερολίνου φιάλην ὑπ' ἀρ. 2313 μετὰ κιβδήλου ἐπιγραφῆς τοῦ Δούριδος. Ἐπὶ μελανομόρφων ἀγγείων ἴδε Βερολίνου ἀρ. 1907.

(2) Π.χ. Ἀθηνᾶ παρὰ τῷ δουρίῳ ἵππῳ ἐν Gerhard, Auserl. Vasenb. III πίν. 229-30, καὶ ἐπὶ μελανομόρφου ληκύθου ἐν τῇ ἀποθήκῃ τῆς Ἁγ. Τριάδος μεταξὺ ἡρώων κυβευόντων, καὶ ἐπὶ ἀναθηματικοῦ πίνακος τοῦ Βερολίνου ὑπ' ἀρ. 2759. Benndorf, Vasenbilder πίν. 4, 2.

(3) Δύο ὡραῖα δείγματα τοῦ εἴδους τούτου κατέχει ἡ Ἀρχ. Ἑταιρία, ἤτοι ζεῦγος κυλίκων (ὑπ' ἀρ. 2898-99) ἐξ Ἑρμιόνης μετὰ μικρῶν ἐν τῷ πυθμένι εἰκόνων νεανίου κιθαρίζοντος καὶ ἑτέρου ὁπλιζομένου, σχεδίου δὲ λεπτοτάτου. Ἡ ἐρυθρὰ βαφὴ δὲν εἶναι τόσον στιλπνὴ ὅσον ἡ τοῦ ἡμετέρου τεμαχίου, πολλαχοῦ δὲ εἶναι καὶ ἐφθαρμένη.

Λαμπρὸν δεῖγμα ἰχνογραφήματος ἁπλοῦ μελάνων διαγραμμάτων ἐπὶ ἐδάφους λευκοῦ κιτρινωποῦ καὶ ἐστιλβωμένου πρόκεινται τὰ ἑπτὰ τεμάχια παροψίδος, ἅπερ ὁ κ. Benndorf ἀνεγνώρισεν ὡς προσανήκοντα (ἴδε ἀρ. 5 καὶ ὑπ' ἀρ. 5α τὴν τομὴν αὐτῆς). Πρὸς συναρμογὴν τῶν τεμαχίων ὁδηγοῦσιν οἱ τὴν ὀπισθίαν ἐπιφάνειαν κοσμοῦντες μέλανες συγκεντρικοὶ κύκλοι ἐπ' ἐδάφους ἐρυθροῦ ὑποξάνθου, συμπληρούμενοι διὰ γραμμῶν λεπτῶν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἀπεικονίσει. Τὸ αὐτὸ λάμπον ἐρυθρὸν χρῶμα τοῦ ὡραίου καὶ ἀπαραμίλλως λεπτοφυοῦς πηλοῦ χρησιμεύει ὡς ἔδαφος καὶ εἰς τὸ ἐπὶ τοῦ γύρου τῆς παροψίδος μέλαν κόσμημα. Ἡ Ἀθηνᾶ εἰκονίζετο μόνη ἀναμφιβόλως ἐν ζωηρᾷ πολεμικῇ στάσει ὁρμῶσα πρὸς δεξιά, καὶ κατ' ἀκολουθίαν φέρουσα ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος τὴν αἰγίδα ἐν προβολῇ. Οὐδὲν χαρακτηρίζει τόσον σαφῶς τὴν μεμελετημένην κομψότητα τῆς ἐργασίας, ὅσον ἡ περὶ τὴν αἰγίδα διάθεσις ὄφεων ἐναλλὰξ ἀῤῥένων — διὰ τοῦ γενείου

(1) Πρβ. π.χ. ληκύθους τῆς Ἀρχ. Ἑταιρίας ἀρ. 851 καὶ 1075 (Collignon ἀρ. 396. 399), 1998 καὶ 678 (Collignon ἀρ. 400).

(2) Klein, Meistersignaturen σ. 51.

(3) Klein ἑ. ἀ. σ. 43 ἀρ. 19. Gerhard Auserl. Vasenb. III πιν. 221-2.

(4) Ἐπὶ τῶν ἐν Arch. Zeitung 1884 π. 17, 1 δημοσιευθέντων τεμαχίων κατὰ περιγραφὴν τοῦ Furtwängler (Berl. Vasensammlung ἀρ. 4041).

διακρινομένων — καὶ θηλέων. Ἱματισμὸν ἔχει ἡ μορφή, ὡς καὶ ἐν τῷ προηγουμένῳ τεμαχίῳ, τὸν ἐπὶ τῶν ἐρυθρομόρφων ἀγγείων τοῦ αὐστηροῦ ῥυθμοῦ ἐν γένει εἰθισμένον ἤτοι τὸ αὐτὸ εὐμέγεθες, ἀρχικῶς δὲ τῷ πέπλῳ ταὐτιζόμενον, καὶ τὸ στῆθος λοξῶς περιβάλλον ἐπίβλημα, τοῦ ὁποίου τὸ *ἀπόπτυγμα* (1) ἐνταῦθα κατέρχεται ἀριστερὰ πρὸς τὸ ἔδαφος μετ' ἐξαιρετικῶς μακρῶν πτερυγίων. Ἡ αὐτὴ λοιπὸν στολή, ἣν φέρουσιν ἡ Ἀθηνᾶ τῶν αἰγιναίων ἀετωμάτων, ἡ τοῦ Oppermann (2) καὶ δύο, ἐντελῶς σχεδὸν ὅμοια, χαλκᾶ ἀγαλμάτια, εὑρεθέντα νεωστὶ ἐν τῇ Ἀκροπόλει (3), καὶ τέλος αἱ πλεῖσται τῶν μορφῶν τῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς *Ἐλπίδος* φερομένων τῆς ἀνεπτυγμένης ἀρχαϊκῆς πλαστικῆς, τῶν ὁποίων κάλλιστα καὶ πολλὰ δείγματα ἐν Δήλῳ καὶ ἐν τῇ Ἀκροπόλει, ἰδίως διὰ τῶν ἐπ' ἐσχάτων γενομένων ἀνασκαφῶν, εἰς φῶς προήχθησαν. Τοῖς πολυχρώμοις τούτοις ἀγάλμασι κοινὸν ἔχει ἡ ἡμετέρα ἀγγειογραφία τὸν πλατὺν μαίανδρον, ὅστις στολίζει ἐμπρὸς κατὰ τὸ μέσον τὸ κατώτερον χιτωνοειδὲς μέρος ταύτης τῆς ἐσθῆτος. Εἶναι δὲ διαγεγραμμένος δι' ἀραιοῦ κιτρινωποῦ γανώματος, ὡς καὶ αἱ δύο ἄκραι πτυχαὶ παρὰ τὴν ἀριστερὰν κνήμην.

Ἐν τέλει ἂς μνημονεύσω ἀξιοπαρατήρητον παράστασιν Ἀθηνᾶς, ἥτις ἐδημοσιεύθη μὲν πρό τινος χρόνου ἐν τῇ Ἐφημερίδι ταύτῃ (4), ἀλλὰ δὲν ἡρμηνεύθη ὡς τοιαύτη. Ἐπὶ μικροῦ τινος τεμαχίου ἀγγείου ἐρυθρομόρφου ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως ὀρθῶς ἀνεγνώρισεν ὁ ἐκδότης τὴν Κασσάνδραν γυμνὴν καὶ φεύγουσαν τὸν Αἴαντα, τὸ ὑπ' αὐτοῦ ὅμως ὡς θώραξ τοῦ Αἴαντος ἐκληφθὲν προφανῶς οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ τὸ κάτω μέρος Παλλαδίου, οὗ ἀντέχεται ἡ Κασσάνδρα τῷ ἀριστερῷ βραχίονι, σχεδὸν ἀπαράλλακτα ὡς ἐπὶ τοῦ ἀγγείου τοῦ Vivenzio (5). Ἐκεῖ τὸ Παλλάδιον βαίνει ἐφ' ἁπλῆς βάσεως, ἐνταῦθα δὲ ἐπὶ βάσεως διβάθμου, ἥτις προφαίνεται ὀπίσω παρὰ τὴν ἀριστερὰν κνήμην τῆς Κασσάνδρας καὶ εἰκονίζεται μᾶλλον πρὸς ἀριστερὰ τοῖς σκέλεσι διαβεβηκός· τὸ δὲ σφυρὸν τοῦ ἑτέρου τῶν ποδῶν εἶναι ἐμφανὲς ἄνωθεν τοῦ ἀριστεροῦ γόνατος τῆς ἱκέτιδος. Δεξιὰ τοῦ Παλλαδίου σώζεται μέρος μορφῆς ἐνδεδυμένης καὶ πρὸς ἀριστερὰ καθημένης, τοιαύτη δὲ ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τοῦ τῆς Νεαπόλεως ἀγγείου εὑρίσκεται πλησίον τοῦ Παλλαδίου.

Ἀξία σπουδῆς εἶναι ἡ στολὴ τοῦ εἰδώλου. Ἀπαράλλακτα ὡς τὸ μαρμάρινον ἄγαλμα, τὸ ἐπικληθὲν ξόανον (1), ὅπερ εὑρεθὲν εἰς τεμάχια κατὰ τὰς τελευταίας ἀνασκαφὰς τῆς Ἀκροπόλεως ἀπηρτίσθη ἐσχάτως σχεδὸν ἐντελῶς τέλειον, φορεῖ τὸ εἴδωλον τοῦτο πλὴν τοῦ πολυπτύχου χιτῶνος, οὗ μόνον τὸ κατώτατον ἄκρον ὑποφαίνεται, καὶ ἔνδυμα ἄπτυχον ὅλως εἰκονιζόμενον καὶ φέρον μέλανα εἰκονικὸν κόσμον ἐν δυσὶ παραλλήλοις καὶ ὑπὸ κοσμημάτων χωριζομέναις ζώναις, ἐξ ὧν ἡ μὲν ἀνωτέρα περιέχει τρεῖς γυμνοὺς ἄνδρας σταδιοδρομοῦντας, ἡ δὲ κατωτέρα ἐπίσης τρεῖς μορφὰς τρεχούσας, ἀλλ' ἐνδεδυμένας, αἵτινες πιθανὸν νὰ εἰκόνιζον ἀρχαϊκόν τινα χορόν. Τῇ δευτέρᾳ ταύτῃ παραστάσει ἑτέρα ὁμοία εὑρίσκεται καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνδύματος Ἀθηνᾶς εἰκονιζομένης ἐπὶ παναθηναϊκοῦ ἀμφορέως (2). Δρόμον καὶ ἁρματοδρομίαν βλέπομεν πρὸς τούτοις ἐπὶ τοῦ ἐξαισίου περιβλήματος τῆς Δήμητρος ἐν ἀγγειογραφίᾳ τοῦ Ἱέρωνος ὑποσημαινομένας (3), ἐπὶ δὲ τοῦ χιτῶνος μαρμαρίνου ἀγάλματος εὑρεθέντος ἐν Ἀκροπόλει εἰς τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ ἔτους 1882 ἐπίσης ἁρματοδρομίαν (4). Ἐπὶ τῶν μορφῶν ἐκείνων τῆς Ἀθηνᾶς ἀνάρμοστον δὲν εἶναι νὰ ἐκλάβῃ τις ὅτι εἰς τὰς ἀγωνιστικὰς παραστάσεις ἀφορμὴν παρέσχεν ὁ παναθηναϊκὸς πέπλος. Καὶ ναὶ μὲν ὡς εἰκονικὸς κόσμος τοῦ πέπλου ἀναφέρεται μόνον ἡ Γιγαντομαχία, ἡ δὲ παράδοσις ὅτι ὡσαύτως ἐνυ-

(1) Τὴν ὀνομασίαν ταύτην καθιέρωσεν ὁ Böhlau, Quaestiones de re vestiaria Graecorum, Weimar 1884 σ. 18 κ. ἑ. Ἡ γνώμη τοῦ τε Böhlau (σ. 45 κ. ἑ.) καὶ ἐμοῦ (Beiträge κτλ. σ. 80 σημ. 34, σ. 140) ὅτι τὸ ἐπιδεδιπλωμένον μέρος τοῦ ἐνδύματος τούτου εἶναι αὐτοτελὲς ἐπίβλημα, ἐν μέρει μόνον εἶναι ὀρθή, ὡς νῦν διδάσκει ἡμᾶς ἡ ζωγράφησις τῶν νεαρῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει εὑρημάτων. Ἐν τῷ δευτέρῳ δὲ τεύχει τῆς ἐμῆς πραγματείας θὰ ἐπανορθώσω διεξοδικῶς ἐν οἰκείῳ τόπῳ τὴν πλάνην ἡμῶν ταύτην. Ὀρθὴν περιγραφὴν π. χ. ἔδωκεν ὁ Furtwangler παρὰ Roscher, Lexikon der Mythologie σ. 693.

(2) Friederichs-Wolters Gipsabgüsse ἀρ. 108.

(3) Ἴδε Κ. Ῥωμαΐδου, Τὰ Μουσεῖα τῶν Ἀθηνῶν.

(4) Ἀρχ. Ἐφημ. 1885 πίν. 5, 3 σελ. 123.

(5) Müller-Wieseler, Denkm. der alt. Kunst I πίν. 43 ἀρ. 202. Baumeister, Denkm. des klass. Alterthums I π. 14 σ. 742.

(1) Πρβ. Walter Miller, American Journal of Archaeology 1886 σ. 63 ἀρ. 10 «Marble copy of a ξόανον».

(2) Mon. dell' Inst. X π. 48 c. Ἐν τῇ εἰκόνι ταύτῃ ἀντὶ χορευτριῶν παρεδέχθην μαχητὰς ἐν Beiträge κτλ. σ. 138 σημ. 18 ἐναντίον τῆς ὀρθῆς γνώμης τοῦ De Witte ἐν Annali 1877 σ. 328 καὶ Urlichs, Beitr. zur Kunstgesch. σ. 50.

(3) Gerhard, Trinkschalen und Gefässe πίν. 11-12. Wiener Vorlegeblätter Ser. A πίν. 5.

(4) Ἡ ζωγραφία παρετηρήθη ὑπὸ τοῦ κ. Gilliéron (ἴδε Μυλωνᾶν ἐν Ἐφημ. Ἀρχ. 1883 σ. 44 ἀρ. 26).

φαίνοντο εἰκόνες «τῶν ἀρίστων» τῆς πόλεως ἀναμφιβόλως εἶναι πεπλανημένη (1), ἀλλ' ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ οὐδὲν κωλύει νὰ δεχθῶμεν ὅτι τῇ κυρίᾳ ταύτῃ εἰκόνι προσετίθεντο καὶ δευτερεύουσαι ζῶναι περιέχουσαι τυπικὰς παραστάσεις — ταύτας βεβαίως λίαν προσφυεῖς — τῶν ἀγώνων τῆς ἑορτῆς, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἀρχαϊκῶν ἀγγειογραφιῶν, πρὸς ἃς ὁ πέπλος βεβαίως μεγίστην εἶχε τὴν ὁμοιότητα (1).

Ἐν Ἀθήναις κατὰ Μάϊον 1886.

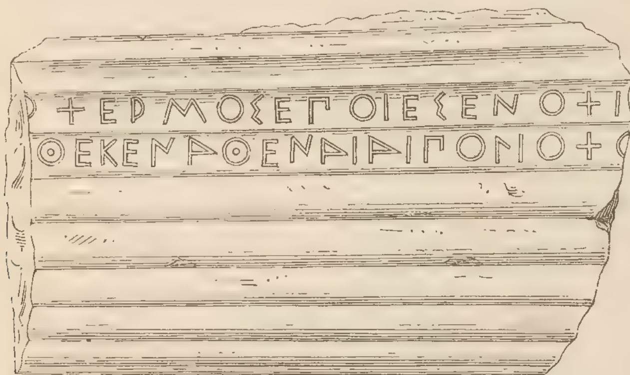
Fr. Studniczka

ΑΡΧΕΡΜΟΣ Ο ΧΙΟΣ

Κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην ἐποχὴν τῆς Μαρμαροπλαστικῆς διεκρίθησαν, ὡς γνωστόν, πρῶτοι οἱ χῖοι Μέλας, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Μικκιάδης, ὁ υἱὸς τούτου Ἄρχερμος καὶ οἱ τούτου υἱοὶ Βούπαλος καὶ Ἄθηνις (Πλίνιος, 36, 11). Τοὺς δύο πρώτους τῶν τεχνιτῶν τούτων μόνον κατ' ὄνομα γνωρίζομεν· περὶ τοῦ Ἀρχέρμου ὅμως ἐγνωρίζομεν ὅτι ἔργα αὐτοῦ ὑπῆρχον ἐν Δήλῳ (Πλίνιος 36, 11) καὶ ὅτι πρῶτος αὐτὸς παρέστησε τὴν Νίκην πτερωτὴν (Σχολ. Ἀριστ. Ὄρν. 573). Γνωστὸν δὲ ὅτι ἐπιγραφὴ εὑρεθεῖσα ἐν Δήλῳ μνημονεύει τοῦ Ἀρχέρμου καὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ὅτι πτερωτὴ γυναικεία μορφή, εὑρεθεῖσα ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, ἐξελήφθη ὡς Νίκη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἀρχέρμου ποιηθεῖσα (Furtwängler, Arch. Zeit. 1882 σελ. 324 κ.ἑ.)· ἀλλὰ τὸ βάθρον, ἐν ᾧ ἡ ἐπιγραφή, δὲν φαίνεται ὅτι εἶνε τὸ τῆς ἀνωτέρω μορφῆς, ὡς δύναταί τις νὰ πεισθῇ μάλιστα νῦν, ὅτε ἥτε μορφὴ καὶ τὸ βάθρον ἐκομίσθησαν ἐκ Μυκόνου ἐνταῦθα καὶ κατετέθησαν ἐν τῷ Κεντρικῷ ἡμῶν Μουσείῳ.

Εἰς ταύτας τὰς περὶ Ἀρχέρμου εἰδήσεις προσετέθη τελευταῖον ἑτέρα μεγάλης σπουδαιότητος. Ἐν ταῖς ἐν Ἀκροπόλει δηλ. ἐνεργουμέναις ἀνασκαφαῖς εὑρέθη χθὲς ἡ ἐν πανομοιοτύπῳ δημοσιευομένη ἐνταῦθα ἐπιγραφή, ἐν ᾗ γίνεται μνεία τοῦ Ἀρχέρμου ὡς τεχνίτου ποιήσαντος ἄγαλμά τι:

. . . (Ἄ)ρχερμος ἐποίεσεν ὁ χῖ(ος)
. . . (ἀνέ)θεκεν Ἀθεναίαι πολιόχο(ι)

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη εἶνε κεχαραγμένη ἐπὶ σωζομένου τεμαχίου κιονίσκου, ἔχοντος τὰς ῥαβδώσεις κατὰ τὸν δωρικὸν τρόπον, ὥστε ὁ κίων θὰ εἶχε τοιαύτην μορφήν, οἵαν οἱ ὑπ' ἀρ. 1 καὶ 2 ἐν τῇ Ἐφημερίδι ταύτῃ δημοσιευθέντες (1886 Πίν. 6). Εὑρέθη δὲ παρὰ τὸ βόρειον τεῖχος τῆς Ἀκροπό-

(1) Πρβ. Beiträge κτλ. σ. 137 σημ. 17 ὅπου δυστυχῶς διέφυγόν με τὰ ὑπὸ τοῦ Julius ἐν Agonaltempel σ. 18 κ. ἑ. ἐκτιθέμενα ὅμοια ἐπιχειρήματα.

(1) Beiträge κτλ. σ. 13. Τὸ μνημονευόμενον παρ' ἐμοῦ ἐκ Κριμαίας κάλυμμα μετεχειρίσθη ἐν τῷ μεταξὺ καὶ ὁ Σπ. Λάμπρος (Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος σ. 200) ἵνα παράσχῃ ἔννοιαν τοῦ παναθηναϊκοῦ πέπλου.

λεως εἰς ἀπόστασιν 46-48 μέτρων πρὸς δυσμὰς ἀπὸ τοῦ μέρους ἐκείνου, ἔνθα εὑρέθησαν κατὰ Ἰανουάριον μῆνα ἐνεστῶτος ἔτους τὰ πολλὰ ἀγάλματα (ἴδε τὴν ἐν τῇ Ἐφημερίδι ταύτῃ ἔκθεσιν μου, 1886 σελ. 74 κ. ἑ.). Ἀλλ' ἐν τοῖς ἀγάλμασι τούτοις ὑπάρχουσι δύο διαφέροντα τῶν λοιπῶν τὴν μορφὴν καὶ ἐργασίαν, διαφέροντα δηλ. τοῦ τύπου ἐκείνου, ὃν παριστᾷ τὸ σὺν τῇ ἀνωτέρω ἐκθέσει μου δημοσιευθὲν ἄγαλμα (Πίναξ 5). Τὸ ἕτερον μάλιστα αὐτῶν (προτομὴ γυναικείου ἀγάλματος) εἶνε ἀναμφισβητήτως ξένης, οὐχὶ ἀττικῆς, πιθανῶς νησιωτικῆς τέχνης. Τοῦτο ἄρα τὸ ἄγαλμα δύναται νὰ εἶνε τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀρχέρμου ποιηθέν.

Ἀλλ' ἡ εἰκασία αὕτη μικρὰν ἔχει σπουδαιότητα ἐν σχέσει πρὸς τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Ἄρχερμος εἰργάζετο ἐν Ἀθήναις, ἢ ὅτι τοὐλάχιστον ἔργα αὐτοῦ, ποιηθέντα ἐν Χίῳ, ἐστάλησαν ἐκεῖθεν εἰς Ἀθήνας καὶ ἐξετέθησαν ἐν τῇ Ἀκροπόλει. Ἡ εἴδησις αὕτη εἶνε σπουδαιοτάτη διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ἀναπτύξεως τῆς τέχνης, διότι ἐξ αὐτῆς φαίνεται ὅτι ἐν παλαιτάτοις σχετικῶς χρόνοις ὑπῆρχε τεχνικὴ ἐπικοινωνία μεταξὺ τῶν νήσων καὶ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, καὶ ὅτι ἡ Μαρμαροπλαστική, ἡ τὸ πρῶτον ἐν Χίῳ ἀναπτυχθεῖσα, μετηνέχθη *ἀμέσως* δι' ἔργων τοῦ Ἀρχέρμου εἰς Ἀθήνας. Δυνάμεθα μάλιστα μεθ' ἱκανῆς πιθανότητος νὰ ἰσχυρισθῶμεν ὅτι ἡ ὅλη ἀνάπτυξις τῆς Μαρμαροπλαστικῆς ἐν Ἀθήναις, ἔνθα ἡ *ξοανοποιΐα* κυρίως ἠσκεῖτο, προῆλθεν ἐξ ἐπιδράσεως τῆς τέχνης τοῦ Ἀρχέρμου καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, ὡς δεικνύει καὶ ἡ ἐν Δήλῳ εὕρεσις ἀγαλμάτων τοιοῦτον ἐχόντων τύπον, οἷον ἔχουσι τὰ πολλὰ ἐν τῇ Ἀκροπόλει εὑρεθέντα (ἴδε τὴν ἀνωτέρω ἔκθεσίν μου σελ. 96), ἐν νήσῳ δηλ. πλησίον τῆς Χίου κειμένῃ, ἐν ᾗ ὑπῆρχον μάλιστα καὶ ἔργα τῶν χίων τεχνιτῶν.

Πλησίον τοῦ τόπου, ἐν ᾧ εὑρέθη ἡ προκειμένη ἐπιγραφή, εὑρέθη πρό τινων ἡμερῶν καὶ ἀρχαϊκωτάτη τὴν τέχνην χαλκῆ κεφαλὴ πωγωνοφόρου ἀνδρός, μεγέθους μείζονος σχεδὸν τοῦ φυσικοῦ. Τὰ εὑρήματα δὲ ταῦτα ἐπιχέουσιν ἱκανὸν φῶς ἐπὶ ἑτέρας ἐπιγραφῆς, εὑρεθείσης κατὰ τὰς ἀρχὰς ἱσταμένου ἔτους (ἴδ. ἔκθεσίν μου ἐν τῇ Ἐφημερίδι ταύτῃ 1886 σελ. 81 ἀρ. 5). Ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ταύτῃ ἀναγινώσκεται τὸ ὄνομα Θεόδωρος ὡς ὄνομα τεχνίτου. Τὴν εἰκασίαν δέ, ἣν τότε ὑπεδήλωσα, ὅτι ὁ Θεόδωρος οὗτος δυνατὸν ἴσως νὰ ταὐτισθῇ πρὸς Θεόδωρον τὸν Σάμιον, δυνάμεθα νῦν μετὰ μείζονος βεβαιότητος νὰ ἐπαναλάβωμεν. Ἀφ' οὗ ἐν τῇ Ἀκροπόλει ὑπῆρχον ἔργα Ἀρχέρμου τοῦ Χίου, πολὺ πιθανὸν νὰ ὑπῆρχον καὶ ἔργα Θεοδώρου τοῦ Σαμίου, ὅστις ἄλλως διέτριψεν ἐν τῇ ἠπειρωτικῇ Ἑλλάδι, διότι ᾠκοδόμησεν ὡς ἀρχιτέκτων τὴν ἐν Σπάρτῃ Σκιάδα· ἐπειδὴ δὲ ὁ Θεόδωρος ἦτο χαλκοπλάστης, τὸ ὑπ' αὐτοῦ ποιηθὲν ἄγαλμα θὰ ἦτο οὐχὶ μαρμάρινον ἀλλὰ χαλκοῦν· δὲν εἶνε ἄρα ἀπίθανον ἡ εὑρεθεῖσα κεφαλὴ νὰ ἀνήκῃ εἰς αὐτὸ τὸ ὑπὸ τοῦ Θεοδώρου ποιηθὲν ἄγαλμα. Ἀλλὰ περὶ τοῦ σπουδαιοτάτου ζητήματος ἐπέχομεν νὰ ἀποφανθῶμεν ὁριστικῶς, περιμένοντες τὰ τῶν ἀνασκαφῶν ἀποτελέσματα, ἅτινα εἶνε δυνατὸν νὰ καταστήσωσι τὴν λύσιν αὐτοῦ εὐκολωτέραν.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν ὀρθὴν γραφὴν τῆς λέξεως *Ἄρχερμος* περιττὸν κρίνω νὰ προσθέσω τι, βεβαιωθείσης αὐτῆς καὶ διὰ τῆς ἐκ Δήλου ἐπιγραφῆς.

Ἀθήνησι τῇ 17ῃ Ἰουλίου 1886.

Π. ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ

. Π Ρ Ω Τ Η Ν
Ι Ν Α Ρ Α Τ Ο Ν Ε
Μ Α Τ Ι ξ Α Ι Γ Ν Ω
Α Ι Τ Η ξ Β Ο Υ Λ Η ξ Ε
Δ Ο Κ Ε Ι Τ Η Ι Β Ο Υ Λ
Μ Π Ο Λ Ι Ν Τ Ω Ν Τ Ε Ν
Ν Ε Δ Ρ Ο Ν Α Υ Τ Ω Ν Α
Δ Ε Λ Φ Ο Υ ξ Α Υ Τ Ο Υ
Α Λ Λ Ι ξ Τ Ο Τ Ι Μ Ο Ν
Α Τ Ι Μ Ο Υ Π Α Ι Δ Α ξ
Α Υ Τ Ω Ν Ε Κ Α ξ Τ Ο Ν
Ι Ε Ν Α Ι Δ Ε Α Υ Τ Ο Ι
Α Ν Τ Ι Ν Ο ξ Δ Ο Κ Ω ξ
Ε Ι Ν Α Ι Π Α Ρ Α Τ Ο Υ

Ι Ω Ν Ε Π Α Ι Ν Ε Σ Α Ι
Α Ε Κ Τ Ε Ν Ε Δ Ο Υ Κ Α
Ε Π Ι Ξ Ε Ν Ι Α Ε Ι Σ Τ
Σ Α Υ Ρ Ι Ο Ν . . . Φ .
Ε Ο Υ Σ Ε Ρ Ο Ι Α Δ Η
Α Κ Α Θ Α Π Ε Ρ Τ Η Ι
. Δ Ε Τ Ο Δ Ε Τ Ο . Η
. Θ Ι Ν Η Ι Τ Ο Ν Γ Ρ
Η Σ Κ Α Ι Σ Τ Η Σ Α .
Δ Ε Τ Η Ν Α Ν Α Γ Ρ .
Υ Ν Α Ι Τ Ο Ν Τ Α .
Δ Ρ Α Χ Μ Α Σ Ε .
Α Ν Α Λ Ι Σ Κ Ο .

[δεδόχθαι τῇ βουλῇ
ι, τοὺς προέδρους οἳ ἂν λάχωσι π-
ροεδρεύειν ἐν τῷ δήμῳ εἰς τὴ]-
ν πρώτην [ἐκκλησίαν προσαγαγε-
ῖν Ἄρατον ε[ἰς τὸν δῆμον καὶ χρη-
ματίσαι, γνώ[μην δὲ ξυμβάλλεσθ-
αι τῆς βουλῆς ε[ἰς τὸν δῆμον, ὅτι
δοκεῖ τῇ βουλ[ῇ ἐπαινέσαι τὴ-
μ πόλιν τῶν Τεν[εδίων καί τὸν σύ-
νεδρον αὐτῶν Ἄ[ρατον καὶ τοὺς ἀ-
δελφοὺς αὐτοῦ [Μεγάτιμον (;) καὶ Κ-
αλλιστότιμον . . . .
ατίμου παῖδας [καὶ στεφανῶσαι
αὐτῶν ἕκαστον [χρυσῷ στεφάνω-
ι, εἶναι δὲ αὐτοῖ[ς πολιτείαν καὶ
ἄν τινος δοκῶσ[ιν προσδεῖσθαι
εἶναι παρὰ τοῦ [δήμου τῶν Ἀθηνα-
ίων, ἐπαινέσαι [δὲ καὶ τὸν ἥκοντ(;)-
α ἐκ Τενέδου κα[ὶ καλέσαι αὐτὸν
ἐπὶ ξένια εἰς τ[ὸ πρυτανεῖον εἰ-
ς αὔριον.— Φ[ιλοκλῆς Φιλοκλ-
έους Ἐροιάδη[ς εἶπεν· τὰ μὲν ἄλλ-
α καθάπερ τῇ [βουλῇ, ἀναγράψα-
ι δὲ τόδε τὸ ψή[φισμα ἐν στήλῃ λ-
ιθίνῃ τὸν γρ[αμματέα τῆς βουλ-
ῆς καὶ στῆσαι[ι ἐν ἀκροπόλει, εἰς
δὲ τὴν ἀναγρ[αφὴν τῆς στήλης δο-
ῦναι τὸν τα[μίαν τῆς βουλῆς ΔΔΔ
δραχμὰς ἐ[κ τῶν κατὰ ψηφίσματα
ἀναλισκο[μένων τῷ δήμῳ.

Τὸ φέρον τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην τεμάχιον στήλης εὑρέθη ἐν ταῖς ἐν ἀκροπόλει τελευταῖον γενομέναις ἀνασκαφαῖς πρὸς τὸ βόρειον τεῖχος αὐτῆς καὶ παρὰ τὸ Ἐρεχθεῖον. Εἶνε λίθου Πεντελικοῦ ἀνωμάλως τεθραυσμένον τὰς τρεῖς πλευράς, ὕψους μὲν 0,40, πλάτ. 0.14 καὶ πάχ. 0,06. Ἡ γραφὴ αὐτοῦ στοιχηδόν, ἕκαστος δὲ στίχος εἶχεν ἀρχῆθεν γράμματα 25. Ἐγράφη δὲ πιθανῶς τὸ ψήφισμα τοῦτο ἐπὶ ἄρχοντος ἐν Ἀθήναις Θεοφράστου, καθ' ἃ συνάγεται ἐξ ἑτέρου ψηφίσματος εἰς τοὺς Τενεδίους ἀφορῶντος, ἐν ᾧ ἀναφέρεται μὲν ὁ τὴν ἐπώνυμον ἔχων ἀρχὴν Θεόφραστος, ἀναφέρεται δὲ καὶ ὁ Ἄρατος τοῦ παρόντος ψηφίσματος.

Τὸ ἕτερον δὲ τοῦτο ψήφισμα εὑρίσκεται νῦν ἐν τῷ κεντρικῷ τῆς πόλεως Μουσείῳ καὶ ἀποτελεῖται ἐκ τεμαχίων δύο, ὧν τὸ μὲν ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Πιττάκη ἐν ἀρχαιολ. ἐφημ. ἀριθ. 3428, τὸ δὲ ἕτερον ἐν Bullet. Archeol. τῆς Ῥώμης τοῦ 1866 σελ. 104 ὑπὸ τοῦ ἐλλογιμωτάτου Ulrich Köhler, ὃς καὶ μετεξέδωκεν ἀμφότερα ἐν τῇ τελευταῖον ὑπ' αὐτοῦ γενομένῃ συλλογῇ τῶν Ἀττικῶν ψηφισμάτων (C. I. A. II, I. ἀριθ. 117).

Ὁ δὲ λόγος δι' ὃν ἐγένετο τὸ παρὸν ψήφισμα ἔχει, ὡς εἰκάζω, σχέσιν τῷ προρρηθέντι, περὶ οὗ ἀνάγνωθι τὰ ὑπὸ Köhler εἰρημένα ἐν τῷ προμνημονευθέντι περιοδικῷ τῆς Ῥώμης. Ἡ τῷ Ἀράτῳ ἀποδιδομένη ἐνταῦθα προσηγορία τοῦ συνέδρου δύναται ἀσφαλῶς νὰ τεθῇ ἐν τῷ 27ῳ στίχῳ τοῦ ὑπὸ Köhler ἐκδοθέντος, διότι ἐκεῖ ἀκριβῶς ἀναφέρεται ὁ Ἄρατος οὗτος, ὀκτὼ δὲ γράμματα πρὸ αὐτοῦ φαίνονται ἐξαληλιμμένα. Ἡ τοῦ δεκάτου στίχου λέξις Καλλιστότιμος, ἂν ἀνεγνώσθη καλῶς, εἶνε τῶν ἀγνοουμένων ἐν τῷ λεξικῷ τῶν κυρίων ὀνομάτων τοῦ Pape οὐδ' ἄλλοθέν ποθεν ἐμοὶ τοὐλάχιστον γνωστή.

. . . . Ι Η Σ . . . .
. . . . Ξ Ε Ν Ο Φ Ω Ν . . . .
. . . . Υ . . . . Α Τ Ο Μ Β Α . . . .
. . . ‾ Ⱶ . . . Υ Τ Α Ν Ε Ι Α . Ε Κ Κ
. . . Π Ε Ψ Η Φ Ι Ι Ε Ν Λ Υ Σ Ι Α Σ .
. . Ο Σ Κ Α Ι Σ Υ Μ Π Ρ Ο Ε Δ Ρ Ο Ι .

ιης
Ξενοφῶν
ἐγραμμάτε]υ[εν, Ἑκ]ατομβα[ιῶνος
. . . . τῆς [πρ]υτανείας ἐκκ-
λησία· τῶν προέδρων ἐ]πεψήφιζεν Λυσίας
. . . . ος καὶ συμπρόεδροι· ἔ-

. . Ι Τ Ω Ι Δ Η Μ Ω Ι Ε Π Ι Χ Α Ρ Μ .
. . Κ Ο Λ Ω Ν Η Θ Ε Ν Ε Ι Π Ε Ν Ε Π Ε
. . . Ω ≶ Υ Π Ο Τ Ο Υ Β Α ≶ Ι Λ Ε Ω ≶
. . Φ Ρ Α Κ Τ Ω Ν Ε Υ Ν Ο Υ ≶ Ω Ν Δ
. . Η Μ Ω Ι Κ Α Ι Ι Δ Ι Α Ι Ε Κ Α ≶ Τ Ω
. Ͻ Υ Μ Ε Ν Ο ≶ Ο Ι ≶ Α Ν Π Ε Ρ Ι Τ Υ
. . . Π Ρ Α Τ Τ Ω Ν Α Γ Α Θ Ο Ν Ο Τ Ι
Ꞁ Ο Λ Ε Ω ≶ Ε Π Ι Μ Ε Λ Ε Ι Τ Α Ι Δ Ε
. ≶ Ι Τ Ο Υ Τ Ω Ι Δ Η Μ Ω Ι Ο Π Ω ≶ Α
Κ Ο Μ Ι Ι Η Τ Α Ι ≶ Υ Ν Α Γ Ω Ν Ι Ι Ο
. Υ ≶ Ω Τ Η Ρ Ι Α Ι Α Γ Α Θ Η Ι Τ Υ .
. . Υ Λ Η Ι Τ Ο Υ ≶ Π Ρ Ο Ε Δ Ρ Ο . .
. Ο Ε Δ Ρ Ε Υ Ε Ι Ν Ε Ν Τ Ω Ι Δ . . .
. Λ Η ≶ Ι Α Ν Χ Ρ Η Μ Α Τ Ι ≶ / . . .
. Ξ Υ Μ Β Α Λ Λ Ε ≶ Θ Α Ι Τ Η . . . .
. Γ Ι Δ . . . .

Πλὰξ φλεβώδους Πεντελικοῦ μαρμάρου (Κοκκιναρᾶ) ὕψ. 0,41, πλάτ. 0,33 καὶ πάχ. 0,16 φέρει τὸ ψήφισμα τοῦτο στοιχηδὸν γεγραμμένον μετά τινων παρεκτροπῶν. Οὕτω τοῦ ἑνδεκάτου στίχου τῆς λέξεως ἰδίᾳ τὸ πρῶτον Ι εἶνε παρεγγεγραμμένον ὡσεὶ ἐλησμονήθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ χαράκτου. Ἡ γραφὴ εἶνε τοῦ τετάρτου π.χ. αἰῶνος· εὑρέθη δὲ ἐν τῇ αὐτῇ καὶ τὸ προηγούμενον θέσει.

Α Γ / ◡ Ι Ι ι .
ι Λ Η Ι Τ Ο Υ ≶
Λ Α Χ Ω ≶ Ι Π Ρ Ο Ε Δ Ρ
Ι Ε Ι ≶ Τ Η Ν Π Ρ Ω Τ
Α Γ Α Γ Ε Ι Ν Π Ρ Ο
Ω Ν Α Κ Α Ι Χ Ρ Η Μ
. Ν Ω Μ Η Ν Δ Ε Ξ Υ
Λ Η ≶ Ε Ι ≶ Τ Ο Ν
Β Ο Υ Λ Η Ι Ε Π Α
Π Υ Ρ Ο Υ Κ Ο Ρ
Α Κ Α Ι Φ Ι Λ Ο
Κ Λ Η Ν Κ

δοξεν τῇ βουλῇ κα)ὶ τῷ δήμῳ· Ἐπίχαρμος
[δεῖνος . . . . Κολωνῆθεν εἶπεν· ἐπε-
ιδὴ . . . . ως ὑπὸ τοῦ βασιλέως
φρακτῶν εὔνους ὢν δ-
ιατετέλεκε τῷ τε δ]ήμῳ καὶ ἰδίᾳ ἑκάστῳ
τῶν πολιτῶν προθυμ]ούμενος οἷς ἂν περιτυ-
γχάνῃ καὶ λέγων καὶ] πράττων ἀγαθὸν ὅτι
δύναται ὑπὲρ τῆς] πόλεως, ἐπιμελεῖται δὲ
καὶ τῆς κομιδῆς τοῦ] σίτου τῷ δήμῳ ὅπως ἄ-
ν ἀσφαλέστατα δια]κομίζηται συναγωνιζό-
μενος ἐπὶ τῇ τούτο]υ σωτηρίᾳ, ἀγαθῇ τύχ-
ῃ δεδόχθαι τῇ βο]υλῇ, τοὺς προέδρο[υς ο-
ἵτινες ἂν λάχωσι πρ]οεδρεύειν ἐν τῷ δ[ήμω
ι εἰς τὴν πρώτην ἐκκ]λησίαν χρηματίσ[αι πε-
ρὶ τούτων, γνώμην δὲ] ξυμβάλλεσθαι τῆς βου-
λῆς εἰς τὸν δῆμον] ὅτι δ[οκεῖ τῇ βουλῇ.

ἀγαθῇ τ-
ύχῃ δεδόχθαι τῇ] βουλῇ, τοὺς
προέδρους οἳ ἂν] λάχωσι προεδρ-
εύειν ἐν τῷ δήμῳ] εἰς τὴν πρώτ-
ην ἐκκλησίαν, προσ]αγαγεῖν πρὸ-
ς τὸν δῆμον Ἀριστί]ωνα (;) καὶ χρημ-
ατίσαι περὶ αὐτῶν γ]νώμην δὲ ξυ-
μβάλλεσθαι τῆς βου]λῆς εἰς τὸν
δῆμον ὅτι δοκεῖ τῇ] βουλῇ ἐπα-
ινέσαι . . . .]πύρου Κορ-
ίνθιον; . . .]α καὶ Φιλο-
. . . . κλην κ[α

Τὰ γράμματα ταῦτα στοιχηδὸν γεγραμμένα φέρει μικρὸν τεμάχιον στήλης λίθου Πεντελικοῦ. Ὕψ. 0,15, πλάτ. 0,14 καὶ πάχ. 0,06. Ἕκαστος στίχος εἶχεν ἀρχῆθεν γράμματα 25. Χρόνος γραφῆς τὰ μέσα πιθανῶς τοῦ τετάρτου π. χ. αἰῶνος. Εὑρέθη δὲ παρὰ τὸ Ἐρεχθεῖον.

ΚΩΝΣΤ. Ν. ΔΑΜΙΡΑΛΗΣ

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΙΝΑ ΕΞ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ ΕΠΙΓΡΑΦΗΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΧΩΡΙΟΝ ΤΙ ΤΟΥ ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ

Ἐν τῇ *Ἀρχ. Ἐφημερίδι* τοῦ 1883, σελ. 229 ἐδημοσιεύθη ὑπ' ἀρ. 60 ἐξ Ἐπιδαύρου ἐπιγραφὴ ἰαματική, ἄλλως μὲν ἀκεραία καὶ εὐανάγνωστος, ὅπως δὲ διὰ μικρῶν γραμμάτων μεταγράφη παρέχουσα τοσοῦτον ἀσαφῆ πολλαχοῦ καὶ συγκεχυμένην ἔννοιαν, ὥστε ὁ ἐκδότης ὠνόμασεν αὐτὴν «pot-pouri ἑλληνικῶν λέξεων», καὶ ὑπώπτευσεν ὅτι ὁ ἀναθέσας αὐτὴν «Κὰρ ὢν δὲν ἐγνώριζεν, ὡς φαίνεται, καλῶς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν». Ἡμεῖς νομίζομεν ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ ἔχει χρείαν ἐνιαχοῦ μὲν ὀρθοτέρας ἀναγνώσεως καὶ στίξεως, ἀλλαχοῦ δὲ ἐπαρκεστέρας ἑρμηνείας, ἵν' ἀποβῇ τοιαύτη, ὁποῖαι καὶ αἱ λοιπαὶ τῶν αὐτῶν χρόνων ἐπιγραφαί, ὅσαι εἶνε καλῶς διατετηρημέναι. Ταῦτα δὲ θέλομεν ἐν τοῖς ἑξῆς ἐπιχειρήσῃ.

Στιχ. 12. Ἐξεδόθη ἐστιγμένον τὸ χωρίον ὡς ἑξῆς: *ἀνυπόδητον περιπατεῖν πρὶν ἐνβῆναι ἐν τῷ βαλανείῳ, εἰς τὸ θερμὸν ὕδωρ οἶνον περιχέασθαι.* Ἡ στίξις αὕτη σφόδρα ταράττει καὶ τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν σύνταξιν. Ἀρκεῖ νὰ ὑποδείξῃ τις τὴν ἑξῆς μόνην ὀρθὴν στίξιν: *ἀνυπόδητον περιπατεῖν πρὶν ἐνβῆναι ἐν τῷ βαλανείῳ εἰς τὸ θερμὸν ὕδωρ· οἶνον περιχέασθαι*, ἵνα γείνῃ καταφανὴς καὶ ἡ μόνη ὀρθὴ ἔννοια, ὅτι ὁ ἀσθενὴς ἔπρεπε *νὰ περιπατῇ ἀνυπόδητος πρὶν ἐμβῇ εἰς τὸ θερμὸν ὕδωρ τὸ ἐν τῷ βαλανείῳ καὶ ἔπειτα νὰ περιχυθῇ οἶνον.*

Στιχ. 14. *κοινῇ θῦσαι Ἀσκληπιῷ ἤπιον ἢ ἐλευσειν[ί]αις*. Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ἡ ἀνάγνωσις εἶνε ἡμαρτημένη. Γράφε: *Ἀσκληπιῷ, Ἠπιόνῃ, Ἐλευσειν[ί]αις*, πρβ. Παυσ. Β', 29, 1 «τέμενος δ' ἐστι Ἀσκληπιοῦ καὶ ἀγάλματα ὁ θεὸς αὐτὸς καὶ Ἠπιόνη· γυναῖκα δὲ εἶναι τὴν Ἠπιόνην Ἀσκληπιοῦ φασιν.» Ἴδ. καὶ Β', 27, 5.

Στιχ. 19-20. *παιδάριον δὲ ἡγεῖσθαι θυμιατήριον ἔχον ἀτμίζον καὶ τὸν ἱερέα, λέγειν τε θεραπεῦσαι χρὴ δὲ ἀποδιδόναι τὰ ἴατρα.* Ἐξ ἡμαρτημένης στίξεώς τε καὶ ἀναγνώσεως ἀπέβη τὸ χωρίον λίαν συγκεχυμένον καὶ ἀδιανόητον. Τὸ ὀρθὸν ἔχει ἀναντιῤῥήτως ὡς ἑξῆς: *παιδάριον δὲ ἡγεῖσθαι θυμιατήριον ἔχον ἀτμίζον, καὶ τὸν ἱερέα λέγειν: τεθεράπευσαι, χρὴ δὲ ἀποδιδόναι τὰ ἴατρα.*» Ὁ ἀσθενὴς δηλ. εἶδε κατ' ὄναρ ὅτι παιδάριον προηγεῖτο κρατοῦν θυμιατήριον καπνίζον, καὶ ὅτι ὁ ἱερεὺς εἶπε πρὸς αὐτόν: «τεθεράπευσαι, χρὴ δὲ ἀποδιδόναι τὰ ἴατρα.» (1)

Στιχ. 23. *Ἥψατο δέ μου καὶ τῆς δεξιᾶς χειρὸς καὶ τοῦ μαστοῦ.* Ταῦτα νομίζει ὁ ἐκδότης ὅτι εἶνε παρεμπίπτων λόγος καὶ ὑποκείμενον τοῦ *ἥψατο* εἶνε *ὁ θεός*. Καὶ περὶ μὲν τοῦ παρεμπίπτοντος λόγου ἴσως ἔχει δίκαιον, περὶ δὲ τοῦ θεοῦ οὐδαμοῦ εἶπεν ὅτι ἐνεφανίσθη εἰς αὐτὸν κατ' ὄναρ. Ἐν τοῖς πρὸ μικροῦ εἰρημένοις οἱ μόνοι ἐμφανισθέντες ἦσαν τὸ παιδάριον καὶ ὁ ἱερεύς, οὐχὶ δὲ ὁ θεός. Ἐκτὸς δὲ τούτου δὲν φαίνεται οὐδεὶς λόγος, δι' ὃν ὁ θεὸς «ἥψατο αὐτοῦ *καὶ* τῆς δεξιᾶς χειρὸς καὶ τοῦ μαστοῦ», ὅστις οὐδὲ ἄλλου μέλους οὐδενὸς φαίνεται ὅτι ἥψατο. Ἡμεῖς νομίζομεν ὅτι ὑποκείμενον τοῦ *ἥψατο* εἶνε ἡ νόσος, ἣν ἔπασχεν ὁ ἀσθενής, τὸ ἄλγος ὅπερ ἤλγει. Ταύτην δὲ τὴν σημασίαν τοῦ ἅπτομαι (*πιάνω* ἐν τῇ καθομιλουμένῃ) εὑρίσκομεν παρὰ Θουκυδίδῃ Β', 48, 2· «καὶ τὸ πρῶτον ἐν τῷ Πειραιεῖ ἥψατο τῶν ἀνθρώπων (ἡ νόσος), καὶ Σοφοκλ. Τραχιν. 1009 «ἧπταί μου, τοτοτοῖ, ἥδ' αὖθ' ἕρπει (ἡ νόσος)» καὶ Οἰδ. ἐπὶ Κολ. 955 «θανόντων δὲ οὐδὲν ἄλγος ἅπτεται» καὶ Ξενφ. Κ. Π. Α', 6, 25 «τῶν αὐτῶν σωμάτων οἱ αὐτοὶ πόνοι οὐχ ὁμοίως ἅπτονται ἄρχοντός τε ἀνδρὸς καὶ ἰδιώτου.»

Στιχ. 23 καὶ ἐφεξῆς. Ταῦτα ὅπως ἐξεδόθησαν εἶνε καθ' ὑπερβολὴν ἀσαφῆ καὶ ἀκατάληπτα, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ ἐκδότης ὁμολογεῖ, οὐδ' εἶνε δυνατὸν νὰ πεισθῇ τις εἰς τὰς ἑρμηνείας αὐτοῦ. Τὸ χωρίον θὰ λάβῃ τὴν προσήκουσαν σαφήνειαν, ὅταν στιχθῇ ὡς ἑξῆς. *Μετ' ὀλίγον δὲ ὑγιὴς ἡ χεὶρ ἐγένετο ἐπιμείναντί μοι. Ἄνηθον μετ' ἐλαίου χρήσασθαι πρὸς τὴν κεφαλαλγίαν εἶπεν· οὐ μὴν ἤλγουν τὴν κεφαλήν· συνέβη οὖν φιλολογήσαντί μοι*

(1) Αὕτη τε καὶ ἡ προηγουμένη διόρθωσις ἔγεινεν ἤδη μετὰ καὶ ἄλλων ἐξ ὑπὸ Α... ἐν τῷ Αἰῶνι τῆς 28 Μαρτίου 1884, ἀρ. 4434.

συμπληρωθῆναι· χρησάμενος τῷ ἐλαίῳ ἀπηλλάγην τῆς κεφαλαλγίας. Ἀναγαργαρίζεσθαι ψυχρῷ πρὸς τὴν σταφυλὴν (καὶ γὰρ περὶ τούτου παρεκάλεσα τὸν θεόν), τὸ αὐτὸ καὶ πρὸς παρίσθμια.

Ἑρμηνεύονται δὲ ταῦτα ὡς ἑξῆς: Ἀφ' οὗ εἶπεν ὅτι φλὸξ ἀναδραμοῦσα ἐπέκαυσε τὴν χεῖρά του, ὥστε καὶ φλύκταιναι νὰ ἐξανθήσωσιν, ἐξακολουθεῖ τὸν λόγον ὡς ἑξῆς: *Μετ' ὀλίγον δὲ ἡ χεὶρ ἔγεινεν ὑγιής, ἀφ' οὗ παρέμεινα περισσότερον χρόνον.* (*Ἔπειτα*) *μοὶ εἶπε νὰ χρισθῶ μὲ* (*ἢ νὰ μεταχειρισθῶ*) *ἄνηθον μετ' ἐλαίου κατὰ τῆς κεφαλαλγίας· ἀλλ' ἐγὼ δὲν εἶχον κεφαλαλγίαν· συνέβη λοιπὸν νὰ πληρωθῇ* (αἵματος) *ἡ κεφαλή μου, ἐπειδὴ ἐφιλολόγησα* (ἀνέγνωσα δηλ. ἢ ἐμελέτησα)· (τότε) *μεταχειρισθεὶς* (ἢ *χρισθεὶς μὲ*) *τὸ ἔλαιον* (τὸ μετ' ἀνήθου, ὅπερ ὁ θεὸς μοὶ εἶπε νὰ μεταχειρισθῶ πρὸς τὴν κεφαλαλγίαν) *ἀπηλλάγην τῆς κεφαλαλγίας*. Τὰ λοιπὰ εἶνε σαφῆ. Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἑρμηνείας εἶνε καὶ τοῦτο φανερὸν ὅτι τὸ *χρήσασθαι* τοῦ λίθου ὀρθότερον μοὶ φαίνεται νὰ ἐκλάβωμεν γεγραμμένον ἀντὶ τοῦ *χρείσασθαι* (= χρίσασθαι) κατὰ ὀρθογραφικὸν σφάλμα σύνηθες καὶ ἐν αὐταῖς ταύταις ταῖς ἰαματικαῖς ἐπιγραφαῖς, ἐν αἷς εὑρίσκεται *χηρός, χῆρας, ἀφήλετο, περιῆπε*, ἀντὶ τοῦ *χειρὸς, χεῖρας, ἀφείλετο, περιεῖπε*, ἢ νὰ παραδεχθῶμεν τὴν μετ' αἰτιατικῆς σύνταξιν τοῦ *χρήσασθαι*, ἐν ᾧ κατωτέρω στ. 29 κεῖται τὸ «χρησάμενος τῷ ἐλαίῳ», ἂν καὶ δυνατὸν καὶ ἐνταῦθα νὰ ἐκλάβωμεν τὸ *χρησάμενος* = χρεισάμενος. Ἀλλὰ καὶ οὕτως μένει ἡ σπανία σύνταξις *χρίομαι ἄνηθον* ἀντὶ τοῦ *χρίομαι ἀνήθῳ*, ὅπερ εἶνε τὸ συνηθέστατον.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν κατὰ μέρος. Γενικώτερον δὲ περὶ τοῦ ὕφους τῆς ἐπιγραφῆς παρατηροῦμεν ὅτι τὸ κομματικὸν καὶ ἀσύνδετον τῆς λέξεως εἶνε μὲν τὸ ἐν πάσαις ταύταις ταῖς ἰαματικαῖς ἐπιγραφαῖς ἐπικρατοῦν, εἶνε δὲ καὶ τὸ σύνηθες λεκτικὸν τῶν ἰατρικῶν περιγραφῶν καὶ παραγγελμάτων τῶν ἀρχαίων ἰατρῶν συγγραφέων. (1)

Ἐπειδὴ δὲ ἐνταῦθα περὶ διορθώσεως μιᾶς τῶν ἰαματικῶν ἐπιγραφῶν τῶν ἐξ Ἐπιδαύρου ὁ λόγος, εἰς ταύτας δὲ ἀναφέρεται χωρίον τι τοῦ Παυσανίου, ὅπερ δὶς ἐν τῇ Ἐφημερίδι ταύτῃ παρατεθὲν ἔμεινεν ἀδιόρθωτον, δὲν εἶνε ἴσως περιττὸν νὰ διορθώσωμεν καὶ αὐτό.

Ἐν τῇ ὑπ' ἀρ. 59 ἐπιγραφῇ στ. 120 ἀναγράφεται *Ἀλκέτας Ἁλικός*, καὶ ἐν τῇ ὑπ' ἀρ. 80 στχ. 19 *παῖς Ἀριστοκράτης Ἁλικὸς* καὶ στ. 69 *Θέρσανδρος Ἁλικός*. Εἰς ταύτας λοιπὸν τὰς ἀναγραφὰς ἀναφέρεται τὸ χωρίον τοῦ Παυσανίου Β', 36, 1 «ἡ δὲ Ἁλίκη τὰ μὲν ἐφ' ἡμῶν ἐστιν ἔρημος, ᾠκεῖτο δὲ καὶ αὕτη ποτέ, καὶ *Ἁλικὸς λόγος* ἐν στήλαις ἐστὶ ταῖς Ἐπιδαυρίων, αἳ τοῦ Ἀσκληπιοῦ τὰ ἰάματα ἐγγεγραμμένα ἔχουσιν· ἄλλο δὲ σύγγραμμα οὐδὲν οἶδα ἀξιόχρεων, ἔνθα ἢ πόλεως Ἁλίκης ἢ ἀνδρῶν ἐστὶν Ἁλικῶν μνήμη.» Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν δηλ. περὶ τὸ ἔαρ τοῦ 1884, ὅτε εἷς μόνος Ἁλικὸς ἦτο γνωστὸς εἰς ἐμέ, ὁ Ἀλκέτας, διώρθωσα τὸ χωρίον *Ἁλικοῦ λόγος*. Νῦν δὲ γνωστῶν γενομένων καὶ τῶν ἄλλων ἐξ Ἁλίκης ἀσθενῶν, νομίζω ὅτι ἐξ ἅπαντος παρὰ Παυσανίᾳ πρέπει νὰ γραφῇ *Ἁλικῶν λόγος*, ὅ ἐ. λόγος περὶ Ἁλικῶν (ἀνδρῶν). Τὰ δ' ἐν σελ. 27 τοῦ 1885 τῆς παρούσης Ἐφημερίδος λεγόμενα πρὸς ὑποστήριξιν τῆς παραδεδομένης τοῦ ἀνωτέρω χωρίου γραφῆς δὲν μοὶ φαίνονται ὀρθά.

10 Δεκεμβρίου 1885.

Ι. ΠΑΝΤΑΖΙΔΗΣ

(1) Ὅθεν καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Π. Καββαδία ἐν τῷ Αἰῶνι τῆς 2 Ἀπριλίου 1884, ἀρ. 5438 λεγόμενον περὶ τῆς ἀρίστης διορθώσεως τοῦ Α. εἰς τὴν στίξιν τοῦ στιχ. 32 δὲν εἶνε ὀρθόν, οὐ μόνον διότι τὸ ἀσύνδετον ἐπικρατεῖ ἐν ταύτῃ τῇ ἐπιγραφῇ καθ' ἃ παρετηρήσαμεν, ἀλλὰ καὶ διότι ἄνευ τῆς στίξεως τοῦ διορθωτοῦ ἡ σύνταξις θὰ ἦτο σόλοικος. Ἂν τὸ «χάριν εἰδώς» ἤθελεν ὁ συντάξας τὴν ἐπιγραφὴν νὰ συνάψῃ πρὸς τὰ προηγούμενα κατὰ τὴν γνώμην τοῦ κ. Καββαδία, ὤφειλε νὰ γράψῃ *χαριν εἰδότα*. Ἄρα ἡ μόνη ὀρθὴ στίξις εἶνε ἡ τοῦ διορθωτοῦ Α

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ

ΕΚ ΤΩΝ ΕΝ ΕΠΙΔΑΥΡΙᾼ ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ (1).

Ἀριθ. 103.

Ἀναγραφὴ τῶν ἐξόδων τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ.

Ἡ ὄπισθεν, ἐν ἐπιγραφικῷ κειμένῳ καὶ ἐν μεταγραφῇ, δημοσιευομένη ἐπιγραφὴ εὑρέθη κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1885 Ε΄. περίοδον τῶν ἀνασκαφῶν πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἀπέναντι τοῦ ἀνωφεροῦς ἐπιπέδου, δι᾽ οὗ ἀνήρχετό τις εἰς τὸ δάπεδον τοῦ ναοῦ, εἰς ἀπόστασιν ἀπ᾽ αὐτοῦ 20 περίπου μέτρων. Εὑρέθη δὲ εἰς 16 τεμάχια τεθραυσμένη, ὧν ἐννέα μὲν μεγάλα ἑπτὰ δὲ μικρά. Δὲν ἔκειντο δὲ διεσπαρμένα τὰ τεμάχια ταῦτα, ἀλλ᾽ εὑρέθησαν κείμενα ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, καθ᾽ ὃν τρόπον καὶ προσαρμόζουσιν ἀλλήλοις, ἐξ οὗ φαίνεται ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ δὲν μετεκινήθη, ἀλλ᾽ ἐκεῖ ἀνέκειτο τὸ πάλαι, ἔνθα νῦν εὑρέθη. Ὁ λίθος εἶνε τοιοῦτος, οἷος καὶ ὁ τῶν ἐπιγραφῶν τῶν ἰαμάτων (ἴδ. *Ἀρχ. Ἐφημερίδα* 1883 σελ. 197 κ.ἑ.) καὶ αἱ διαστάσεις αὐτοῦ ἔχουσιν οὕτως: ὕψ 1,82 πλ. 0,92 πχ. 0,08.

Τὰ τεμάχια προσαρμόζουσιν ἅπαντα, ὥστε ἡ ἐπιγραφὴ εἶνε σχεδὸν πλήρης. Κατὰ τὰ ἄκρα ὅμως τῶν τεμαχίων ἔχουσι φθαρῇ καὶ ἐντελῶς ἀποτριβῇ τὰ γράμματα· ὡσαύτως ἀπετρίβησαν ἐκ τῆς ὑγρασίας, ἐξ ἧς καὶ αὐτὴ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ λίθου σπουδαίως ἐβλάβη. Τούτων ἀποτέλεσμα εἶνε ὅτι ἐνιαχοῦ ἐξηλείφθησαν ἐντελῶς τὰ γράμματα, ἐν ᾧ ἀλλαχοῦ, κατὰ τὸ μεῖζον τοῦ λίθου μέρος, καλῶς διατηροῦνται.

Κατὰ τὸ ἄνω μέρος ὁ λίθος δὲν εἶνε ὁριζοντίως ἀποκεκομμένος, ἀλλ᾽ ἀπολήγει εἰς ταπεινὸν τριγωνικὸν σχῆμα, ἔχον ὕψος 0,035. Ποῖον τὸ κατὰ τὸ κάτω μέρος σχῆμα αὐτοῦ, ἄγνωστον, διότι σώζεται μόνον μέχρι τοῦ μέρους ἐκείνου, ἔνθα λήγει ἡ ἐπιγραφή· τὸ ὑπόλοιπον ἐλλείπει. Ἔχει δὲ γράμματα καὶ κατὰ τὰς δύο ἐπιφανείας, ὥστε ἡ ἐπιγραφὴ ἀποτελεῖται, οὕτως εἰπεῖν, ἐκ δύο σελίδων, ἃς εὐκολίας χάριν καλοῦμεν Α καὶ Β· ἀλλ᾽ ἑκάστη τῶν σελίδων τούτων διαιρεῖται εἰς δύο ἀνίσους τὸ πλάτος στήλας, ἃς καλοῦμεν Α΄ καὶ α΄, Β΄ καὶ β΄. Ἡ στήλη Α΄. ἔχει πλάτος 0,72, ἡ α΄ 0,21, ἡ Β΄. 0,61, ἡ β΄. 0,31. Αἱ τρεῖς δὲ στῆλαι, Α΄, α΄, β΄, ἔχουσι καὶ τὸ αὐτὸ ὕψος, ἡ Β΄ ὅμως ἔχει πολὺ μικρότερον οὕτως, ὥστε ὑπ᾽ αὐτὴν κατελείφθη ἱκανὸς χῶρος τοῦ λίθου ἄγραφος. Τοῦτον τὸν χῶρον ἐπωφεληθεὶς ὁ χαράκτης ἔγραψε 17 ἐν αὐτῷ ἑτέρους στίχους, καὶ οὕτως ἡ στήλη Β΄. διαιρεῖται εἰς δύο τμήματα, εἰς ἄνω τμῆμα καὶ κάτω τμῆμα. Εὐκολίας ἕνεκα τὸ κάτω τοῦτο τμῆμα καλοῦμεν στήλην β΄΄

Κατὰ ταῦτα ἡ ὅλη ἐπιγραφὴ ἀποτελεῖται ἐκ πέντε στηλῶν, τῆς Α΄ (στ. 1-71), τῆς α΄ (στ. 113-180), τῆς Β΄. (στ. 72-112), τῆς β΄. (στ. 181-288) καὶ τῆς β΄΄ (στ. 289-306). Αἱ πέντε δ᾽ αὗται στῆλαι ἐν ὅλῳ λαμβανόμεναι ἀποτελοῦσι στίχους 305. Προσθετέον δὲ ὅτι οἱ στίχοι τῶν στηλῶν τούτων δὲν ἀντιστοιχοῦσι πρὸς ἀλλήλους, ἤτοι οἱ στίχοι τῆς α΄ δὲν ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τοὺς τῆς Α΄ καὶ οἱ τῆς β΄ πρὸς τοὺς τῆς Β΄, ἀλλὰ ποῦ μὲν εἶνε μᾶλλον συμπεπυκνωμένοι, ποῦ δὲ μᾶλλον ἀραιοί. Καὶ τὰ γράμματα δὲ δὲν ἔχουσιν ἴσον μέγεθος, τὰ τῆς Α΄ (ἰδίως τὰ τῶν πρώτων στίχων) εἶνε μεγαλήτερα, τὰ δὲ τῆς β΄ εἶνε σχετικῶς μικρότερα.

Τὴν ἐν τῷ λίθῳ θέσιν ἑκατέρας τῶν στηλῶν ἐτήρησα ἀκριβῶς ἐν τῷ ἐνταῦθα δημοσιευομένῳ ἐπιγραφικῷ κειμένῳ. Ἐν τῇ ἀριθμήσει ὅμως τῶν στίχων δὲν ἀπέβλεψα εἰς τὴν θέσιν αὐτῶν τούτων, διότι οὕτω μεγίστη θὰ ἐπήρχετο σύγχυσις καὶ δυσκόλως θὰ ἠδύνατο ὁ ἀναγνώστης νὰ εὕρῃ τὴν συνέχειαν τῶν διαφόρων τμημάτων τῆς ἐπιγραφῆς, ἀλλ᾽ ἀπέβλεψα εἰς τὴν χρονολογικὴν ἐν τῷ λίθῳ γραφὴν τῶν διαφόρων στηλῶν, ὅ ἐστιν ἠρξάμην ἐκεῖθεν, ὅθεν καὶ ὁ χαράκτης, καὶ ἔληξα ἐκεῖ ἔνθα καὶ ἐκεῖνος. Ἀλλ᾽ ὅτι τοιαύτη εἶνε ἡ συνέχεια τῆς ἐπιγραφῆς, οἵαν δεικνύομεν ἐν τῇ τῶν στίχων διαδοχικῇ ἀπαριθμήσει, δεῖται ἀποδείξεως, ὃ ἐπιχειροῦμεν ἐν τοῖς ἑπομένοις.

(1) Ἴδε συνέχειαν ἐν τόμῳ τοῦ ἔτους 1883 σελ. 25, 87, 147 καὶ 197, ἐν τόμῳ τοῦ ἔτους 1884 σελ. 21 καὶ ἐν τῷ τοῦ 1885 σελ. 1, 65 καὶ 189.

'Επιφάνεια ἡ σελὶς Α'

Στήλη Α'

- -
- -
ΣΤΟΙΒΑΝΗΛΕΤΟΜΝΑΣΙΚΛΗΣΕΠΙΔΑΥΡΙΟΣ
ΤΑΜΕΝΚΑΙΑΓΑΓΕΝΚΑΙΣΥΝΘΕΜΕΝΧΧ
ΚΛΕΑΝΩΡΛΥΚΙΟΣΚΟΡΙΝΘΙΟΣΗΛΕΤΟΛΑΤΟΜΙΑ
ΕΣΣΤΟΙΕΡΟΝΤΑΙΠΕΡΙΣΤΑΣΙΧΧΧΧΧΧΗΗΗ ///ΕΝΓΥΟΣΟΡΣΙΑΣ
ΑΓΕΜΩΝΑΝΤΙΜΑΧΟΣΑΡΓΕΙΟΣΗΛΕΤΟΤΑ ///ΦΑ
ΠΙΔΟΣΚΑΙΣΤΥΛΟΒΑΤΑΕΡΓΑΣΙΑΝΗΗΗΗΗΗΗΗ===::::ΕΝ /ΟΣ
ΘΕΟΔΟΤΟΣΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝΕΧΕΙΕΝΙΑΥΤΟΜΙΣΘ///ΗΗΗ
ΜΟΣΜΗΣΙΑΡΕΥΣΝΙΚΑΣΙΛΑΣΔ,,ΜΟ/// ///ΧΟΣΣΩΦΑΝΗΣ
ΛΗΝΑΤΑΣΑΝΤΙΜΑΧΟΣΑΡΓΕΙΟΣΗΛΕΤΟΣΤΟΡΑΝΤΟΣΑΚΟΤΑΜ
ΕΝΚΑΙΑΓΑΓΕΝΚΑΙΣΥΝΘΕΜΕΝΧΗΗΗ====::·ΕΝΓΥΟΣΝΙΚΑΤΑΣ
ΣΩΤΑΔΑΣΑΡΓΕΙΟΣΗΛΕΤΟΤΑΝΠΕΡΙΣΤΑΣΙΝΕΡΓΑΣ//ΣΘΑΙΧΧΧ
·· =::::ΕΝΓΥΟΣΑΡΙΣΤΟΛΑΣΔΑΜΟΚΡΙΝΗΣΕΥΤΕΡ//ΙΔΑΣΗΛΕΤΟ
//Ο//ΙΝΘΙΟΣΛΑΤΟΜΙΑΝΚΑΙΑΓΩΓΑΝ' ΣΤΟΙΑΡΟΝΤΟΣ///ΤΟΗΜΙΣΣΟΝ
ΧΧΧΧΧΧΗ===:::·ΕΝΓΥΟΣΠΥΡΡΙΑΣΑ' ΙΣΤΑ'/ΔΡΟΣΑΡΧΙΚΛΗΣΚΟΡΙΝ
ΗΛΕΤΟΛΑΤΟΜΙΑΝΤΟΣΑΚΟΤΟΗΜΙΣΣΟΝ ΧΧΗΗΗΗ
ΟΣ///ΦΑΛΤΟΣΟΡΣΙΑΣΛΥΚΙΟΣΚ/,ΡΙΝ/// Σ//ΛΕΤΟ
ΜΙΣΣΟΝΧΗΗΗΗΗΗ
Ο Λ
ΑΤΕΙΗΗ=—ΚΑΛΛΙΔΙΚΩΙΗΗΗ
ΡΓΕΙΟΣΗΛΕΤΟΤΟΣΑΚΟΥΕΡΓΑ// ///ΧΧΧΗΗ
ΤΡΑΤΟΣΔΕΞΑΝΔΡΟΣΠΟΛΕΜΑΡΧΟ///ΤΥΜΦΑ
)ΣΙΝΤΑΣΠΕΡΙΣΤΑΣΙΟΣΧ==—ΕΝΓΥΟΣΛ'///ΝΟΣΛΥΚΙ
ΤΟΤΑΣΕΛΑΤΑΣΠΑΡΟΧΑΝΧΧΧΧΗΗΗ====—ΕΝΓΥ
ΤΟΣΤΥΧΑΜΕΝΗΣΚΡΗΣΗΛΕΤΟΚΥΠΑΡΙΣΟΠΑΡΟΧΑ
ΕΥΤΕ///ΔΑΣΚΟΡΙΝΘΙΟΣΗΛΕΤΟΤΟΝΣΚΥΡΟΝΙΣΤΟΕΡΓΑΣΤΗ
_ΝΚΑΙΑΓ///ΕΝΚΑΙΣΥΝΘΕΜΕΝΗΗΗΗΗ-===:ΙΙΙΙ'/// //ΟΣΕΠΙΣΤ
ΚΛΕΑΝΔΡΙΔ' //ΟΡΙΝΘΙΟΣΗΛΕΤΟΤΟΥΣΑΚΟΥΤΑΝΚΑΤΑΞΟΑΝΤΑΕΝ
ΤΟΘΥΡΕΤΡΟΗ'///Η===—ΕΝΓΥΟΣΚΛΕΙΔΙΚΟΣΔΟΡΚΩΝΚΟΡΙΝΘΙΟΣΗΛΕΤΟ
ΕΝΚΑΥΣΙΝΤΟΣΑΚ'///ΗΗΗ==ΕΝΓΥΟΣΚΛΕΑΝΩΡΑΛΛΟΥΕΝΙΑΥΤΟΥΘΕΟΔΟΤ
ΩΙΗΗΗ==—:ΔΑ/ //\ΟΟΣΕΛΕΤΟΔΟΚΟΣΕΣΤΟΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝΗΗ==
==—::::·ΙΙΙΙΙΕ//ΓΥΟΣΤΙΜΟΔΑΜΟΣΛΥΣΙΚΡΑΤΗΣΕΛΕΤΟΣΤΟΡΑΝ

Στήλη α'

- - - - - - - - - - - - - - - - -
Σ ΚΑΙΤΑ
ΡΥΚΙΝΕΜΕΑ
ΔΩΝ— /:ΙΙΙ
:::·ΕΥ Ω
Ν Η Ρ
ΟΣΚΑΙ
Κ
- - -
ΟΡΑΣ
ΙΙΙΜΝΑΣΙΚΛ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΧΑΣ
ΑΝΤ
ΧΑ
- - -
- - -
- - -
- - -
ΜΑΤΩΝ
ΥΠΟ
Ω
Ε
ΕΝΑ
ΣΙΟΣΑΝΤΙ
Α
ΙΓ
ΣΑ
ΧΟΙ
- - -
ΑΝΤΙΜΑΧ
ΤΑΝ

ΤΑΜΕΝΚΑΙΑΓ ... ΝΚΑΙΣΥΝΘΕΜΕΝΤΩΙΣΤΡΩΜΑΤΙΗΗΗΗΗΗΗΗ==:-ΙΙ
ΕΝΓΥΟΣΕΥ///ΔΑ ,ΛΑΚΡΙΝΗΣΦΑΥΛΛΟΣΕΛΕΤΟΤΟΕΡΓΑΣΤΡΙΟΤΑΝ
ΕΡΓΑΣΙΑΝΗ // ==—:::: ΕΝΓΥΟΣΔΩΡΙΕΥΣΤΙΜΟΘΕΟΣΕΛΕΤΟΤΥΠ
ΟΣΕΡΓΑΣΑ ΘΑΙΚΑΙΠΑΡΕΧΕΝΗΗΗΗΗΗΗΗΗΗΕΝΓΥΟΣΠΥΘΟΚΛΗΣΑΡΧΕΣΤ
ΡΑΤΟΣΕΛ ,ΤΟΘΥΡΩΣΙΝΤΟΥΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥΗΗ—::::-ΕΝΓΥΟΣΑΡΙΣΤΑΡΧΟ
ΣΣΑΜΙΩΝΕΛΕΤΟΑΛΙΝΣΙΝΤΟΥΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥΚΑΙΚΟΝΙΑΣΙΝ—==::::ΕΝΓΥΟΣ
ΕΠΙΣΤ// ΛΤΟΣΜΝΑΣΙΛΑΟΣΕΛΕΤΟΛΑΤΟΜΙΑΝΤΩΙΣΤΡΩΜΑΤΙΚΑΙΤΑΙ
ΠΟ ///ΑΣΕΙΤΑΜΕΝΚΑΙΑΓΑΓΕΝΧΧΧΧΗΗΗ=ΕΝΓΥΟΣΛΑΚΡΙΝΗΣΠΥΑΝΘΗ
// ΤΙΜΟΣΕΛΕΤΟΤΑΣΥΓΡΩΡΥΦΙΑΣΤΑΝΕΡΓΑΣΙΑΝΗΗΗΗ== ==—
// ..ΥΟΣΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΗΣΣΩΤΑΙΡΟΣΕΛΕΤΟΑΛΟΥΣΚΑΙΧΟΙΝΙΚΑΣΕΣΤΟ
//ΓΑΣΤΗΡΙΟΝΗΗ—:::·ΙΙΣΩΤΑΙΡΟΣΕΛΕΤΟΠΕΛΕΑΝΚΑΙΛΩΤΟΝ
//ΑΙΠΥΞΟΝΕΣΤΑΣΘΥΡΑΣΚΑΙΤΟΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝΗΗΗΗΗΗΗΗ—=ΘΡΑΣΥ
ΜΗΔΗΣΕΛΕΤΟΤΑΝΟΡΟΦΑΝΤΑΝΥΠΕΝΕΡΘΕΚΑ,ΤΟΘΥΡΩΜΑΤΟΕΝΔΟΙΚΑΙΤΑΝ
ΔΙΑΣΤΥΛΩΣΙΝΕΡΓΑΣΑΣΘΑΙΧΧΧΧΧΧΧΧΧΗΗΗΗΗΗΗΗΕΝΓΥΟΣΠΥΘΟΚΛΗΣ
ΘΕΟΦΕΙΔΗΣΑΓΕΜΩΝΕΥΚΛΕΩΝΕΛΕΤΟΚΕΡΑΜΩΣΑΙΤΟΝΝΑΟΝΗΗ==—:·ΙΙΙΙ
:::·ΙΙΙΕΥΔΑΜΟΣΕΛΕΤΟΟΔΟΣΠΑΡΕΧΕΝΗΗΗΗΗΗΗΗΕΝΓΥΟΣΘΙΑΡΗ//ΤΡΟ
ΧΙΛΕΙΩΝΑΡΧΕΔΑΜΩΙΗΗ==—ΚΟΛΛΑΣΕ//ΤΑΣΘΥΡΑΣΚΑΙΤΑΝΥΛΑΝ
ΤΑΝΥΠΕΡΝΕΘΕΝΗΗΗΗΗΗΗΗ:ΙΙΕΝΚΑΥΣΙΟΣΑΚΑΝΘΩΝΔΟΡΚΩΝΙΑΝΑΞΙ
ΛΑΙΞΕΝΟΦΩΝΙΠΡΩΤΑΓΟΡΑΙΗΗΗ—:ΕΧΕΤΙΜΟΣΕΛΕΤΟΤΑΝΣΤΡΩ
ΣΙΝΤΟΥΝΑΟΥΗΗΗΗΗΗΗ=—::::-ΕΝΓΥΟΣΚΑΛΛΙΑΣΑΤΛΑΤΙΔΑΣ
ΘΕΟΔΟΤΩΙΑΛΛΟΥΕΝΙΑΥΤΟΗΗΗ—=-:ΜΝΑΣΙΚΛΕΙΔΑΣΕΙΛΕ
ΤΟΚΕΡΑΜΟΝΗΗΗΗΗΗΗ—===—:::: ·ΕΝΓΥΟΣΑΡΙΣΤΟΜΗΔΗΣΤΙΜΑ
ΣΙΘΕΟΣΕΙΛΕΤΟΚΑΤΑΞΟ///,ΤΟΥΠΡΟΔΟΜΟΥΗΗ===—::-ΑΞΙΟΧΟΙ
ΚΑΛΥΝΜΑΤΩΝΠΡΑΣΩΠ / Η=::::ΚΛΕΙΝΙΑΙΠΡΩΤΑΓΟΡΑΙΑΡΙΣΤΟΜΑ
//ΩΙΚΥΜΑΤΙΩΝΑΣΤΡΑΓ,, ,ΩΝΚΑΛΥΝΜΑΤΩΝΑΝΕΥΝΠΡΟΣΩ
ΠΩ' ΗΗ—==——:ΙΙΙΙΙΠΡΩΤΑ ,,ΣΕΙΛΕΤΟΕΝΚΑΥΣΙΝΤΟΥΥΠΟΔΟΚΙ
ΟΥΚΑ ΜΑΤΙΟΥΗΗΗΗΗΗΗ==::::·ΕΝΓΥΟΣΣΩΤΙΜΟΣΦΡΙΚΩΝΕΙΛΕ
ΤΟΣΙΔΑΡΟΝΕΡΓΑΣΑΣΘΑΙ 'ΟΙΤΑΣΘΥΡΑΣΑΝΦΟΤΕΡΑΣΗΗΗΗΗΗΗ::::
ΕΝΓΥΟΣΑΡΙΣΤΟΜΙΔΑΣ ΑΜΟΦΑΝΗΣΕΙΛΕΤΟΑΛΟΣΚΑΙΧΟΙΝΙ
ΚΑΣΚΑΙΔΑΚΤΥΛΙΟ //ΚΑΙΕΠΙΟΥΡΟΥΣΠΟΙΤΑΔΙΑΣΤΥΛΩΝΘΥ
ΡΩΜΑΤΑΧΗΗΗΗΕΝΓΥΟΣΑΡΙΣΤΟΦΥΛΟΣΣΩΤΑΙΡΟΣΕΙΛΕΤΟ
ΕΛΕΦΑΝΤΑΠΑΡΕΧΕΝΟΓ^Σ ,ΥΚΑΔΗΠΟΤΟΘΥΡΩΜΑΧΧΧ—==—
ΜΑΡΣΥΑΣΕΙΛΕΤΟΣΤΥΛΩΝ ///ΑΞΟΑΝΤΑΝΕΧΘΟΙΚΑΙΤΑΝΕΝ
ΔΟΙΧΗΗΗΗ=—:::ΕΝΓΥΟΣΑΝΤ//ΚΡΙΤΟΣΑΡΙΣΤΟΦΥΛΟΣΔΑΜΟΦΩ
ΝΙΚΑΛΥΝΜΑΤΩΝΠΡΟΣΩΠ^ ,====ΚΑΦΙΣΙΑΣΕΙΛΕΤΟ

ΟΣ
ΚΑ
Σ//.. /. ,ΛΥΚ
Ρ
ΝΚ
- - -
Ο Α
ΑΣ
- - -
ΑΙ::·
::::-Ε
ΑΝΣ
ΟΣ:-ΘΥΡΑΣ
//ΙΟΣ ,ΤΑΝ
ΟΝ
ΔΑ
ΔΟΣ::ΚΑ
ΣΩΤΑ
ΑΣ—::::-ΚΑΡΥΚΙ
ΟΙΟΙΣ:ΕΥΘΥΜΩ //
ΩΣΙΟΣ::ΞΥΛΩΝ< ///
ΙΟΣΚΑΙΔΙΑΙΡ¯ΣΙΟ ///
ΔΟΚΩΝΣΥΝΘΕΣΙΟ ///
ΟΤΙΜΩΙ:Γ//Λ
ΣΤΥΛΟΥΚΑΤ
ΑΓΑΚΛΕΙ Ρ
ΣΚΑΙΠΑΡ/// //Σ
::-ΙΙΙΙΙ:ΦΙΛΩΝΙ
ΘΕΥΣΙΟΣ==
ΑΝΓΕΛΩΙΕΣ
ΕΣΤΕΓΕΑ
ΟΝΑ ΜΑ
ΜΟΥ=—

ΚΟΛΛΑΤΙΚΟΝΤΟΙΟΥΡΩΜΑΤΙΧΧ///ΗΗΗΗΗΗΕΝΓΥΟΣΛΥΣΙΩΝ
ΝΙΚΑΙΟΣΚΑΛΙΣΕΙΛΕΤΟΕΠΙΞΟΑΝ///ΥΣΤΡΩΜΑΤΟΣΤΟΥΕΝ
ΔΟΙΚΑΙΤΟΥΠΡΟΔΟΜΟΥ.Η==—ΕΝΓΥΟΣΕΥΚΛΗΣ

ΣΑΡΓΟΣ///ΕΣ
Ν///ΙΙΙΔΟΡΚΩΝΙ
ΤΗΡΩΝΑΓΩΓΑΣ

Ἐπιφάνεια ἤ σελὶς Β.

Στήλη 6'

ΝΘΕΟΝ
///Κ ΧΕΙΡΑΣ
///Α Σ::-ΔΑΙΠΠΩΙ
ΩΝΙ
ΣΥΝΘΕ
Σ///ΚΗΔ///Ν
ΑΡ Α
///Α ΥΠ///Α///
Σ:ΙΙΙΠΑ///Κ ΚΟΡ///
Ο///ΙΙΙΙ ΦΑ///
ΤΑ
ΑΡ
ΚΛΑΙ
Ν Α Τ Ν Ν Α
ΣΙΝΚΑΙ ΚΑ ΣΙΝ=:::-
ΘΕΟΤΙΜΩΔΟΚΩΝΣΥΝ/// ///Σ:-
ΓΡΑΜ
ΑΣ ΤΑΝ Σ
ΝΕΡΓΑΣΙΑ::-ΙΙΙ
ΑΡΙΣΤΩΝΙΔ
,ΥΝΘΕΣΙΟΣ:ΙΙΙΙ
///ΝΑΞΕΟΝ
/// ΚΑΡΥΚΙΕΙΣΑΡ
ΕΣΕ///ΡΜΙΟΝΑΚΑΙΤΡΟΙΑΝΑ:
ΚΕΡΑΜΟΥΔΙΑΙΡΕΣΙ
///:-ΠΛΙΝΘΩΝΣΥΝ///ΣΙΟΣ:
Α ΚΩΝΙ
Ε Σ
Ν
- - -
- - -
ΡΙ
Ω :-ΔΑΙΠ
ΠΩΙΣΤΕΓΑΣ ::

Στήλη Β'

ΔΑΜΟΦΑΝΗΣΕΙΛΕΤΟΤΩΙΜΕΓΑΛΩΙ
ΧΟΙΝΙΚΑΣΚΑΙΠΛΙΝΘΟΥΣΚΑΙΕΠΙΟΥΡ///ΔΑΜΟΦΑ
ΝΗΣΕΙΛΕΤΟΔΑΚΤΥΛΙΟΣΤΟΙΣΓΥΓΛΥΜ///ΜΕΓΑΘΥ
ΡΩΜΑΗΗ====:: -ΑΠΟΛΛΩΝΙΔΑΣΕΙΛΕΤΟΦΑΡΞΙΝΤΟΥ
ΝΑΟΥ====:::-ΕΝΓΥΟΣΑΡΙΣΤΟΚΡΙΤΟΣΣΩΚΛΗΣΕΙΛΕΤΟ
ΚΑΛΥΝΜΑΤΑΑ///ΠΡΟΣΩΠΩΝΓΡΑΨΑΙΚΑΙΚΥΜΑΤΙΑΚΑΙ
ΑΣΤΡΑΓΑΛΟΥΣ///—:::·ΕΝΓΥΟΣΠΟΛΕΑΣΕΥΚΡΑΤΗΣ
ΕΙΛΕΤΟΑΣΠΙΔΑΚ///ΑΝΠ^ΙΣΤΗΡΑΤΩΙΜΕΓΑΛΩΙΘΥΡΩΜΑΤΙ
ΗΗ—::::-ΕΝΓΥΟΣΑΡΙΣΤΟΚΡΙΤΟΣΙΚΑΛΙΩΝΕΙΛΕΤΟΚΕΡΑΜΟΝ
ΗΗ :-ΙΙΕΝΓΥΟΣ///ΑΝΦΙΛΑΡΓΟΣΕΙΛΕΤΟΚΟΝΙΑΣΙΝΗΗΗΗΗΗ—::-
ΕΝΓΥΟΣΑΡΙΣΤΡΑ///ΕΙΣ///ΛΛΟΣΚΛΕΙΝΙΑΣΕΙΛΕΤΟΚΥΜΑΤΙΑ
ΚΑΙΑΣΤΡΑΓΑΛΟΥΣΚΑΙΚΑΛΧΑΣΚΑΙΑΣΤΕΡΑΣΧΡΥΣΩΣΑΙ
Η==—::-ΕΝΓΥΟΣ///ΥΘΟΚΛΗΣΓΟΡΓΙΑΣΕΙΛΕΤΟΕΠΙΞΟΑΝ
ΤΟΥΣΤ///,ΜΑΤ///ΤΟΥΕΧ///ΩΚΑΙΤΟΥΣΑΚΟΥΚΑΤΑΞΟΑΝ
ΤΑΕΞΩΗΗΗΗΗΗΗΗΗ=·ΙΙΕΝΓΥΟΣΟΛΙΠΙΔΑΣΑΛΕΞΟΣΧΡΥΣΙΟΥ
ΕΣΤΟΥΣΑΣΤΕΡΑ///===::ΙΕΥΦΡΑΙΩΙΚΕΡΑΜΟΥΗ== ΧΑΙΡΙΣΕΙ
ΛΕΤΟΚΡΗΠΙΔΟΣΚΑΤΑΞΟΑΝ===::
///ΑΣΕΛΕΤΟΚΕΡΚΙΔΑΤΟΑΙΕΤΟΕΡΓΑΣΑΣΘΑΙΧΗΗΗΗΗΗ
ΕΝΓΥΟΣΦΙΛΟΚΑΛΛΑΣΤΙΜΟΚΛΕΙΔΑΣΤΙΜΟΘΕΟΣΕΛ
Τ///ΙΑΕΠΙΤΟΝΑΤΕ///ΟΝΑΙΕΤΟΝ///ΧΗΗ=—=ΕΝΓΥΟΣΠΥΘ
///ΝΘΙΘΣΘΤΘΣΕΛΕΤΟΧΡΥΣΘΧΟΡΟΝΕΡΓΑΣΑΣΘΑΙΧ
Θ///,ΤΙΜΟΣΔΑΜΟΣΘΕΝΗΣΔΑΜΟΦΑΝΗΣΕΛΕΤΟΤΩΙΜΕ
ΚΑΙΠΙΣΣΑΣ ΙΟΝ=—ΠΑΣΙΘ
ΣΑΣΘΑΙ ΥΟΣΛΑ
ΚΑΙ ΗΗΗ—
ΩΝ Α///ΝΩΜ ΜΑ ΩΝΗΗΘΕΟ
ΤΟΝΑΤΕΡΟΝΑΙΕΤΟΝΧΧΗΗ///=ΕΝΓΥΟΣΘΕΟΞΕΝΙΔ

Σ Σ ΩΝ—:::-
ΣΤ////:: ΣΤΟ
Ν —:ΙΙΙΙΙ< //. .!..!/ΟΣ
ΔΑΠΑΝΑ::-Δ'/ΣΜΩΝΕΙΣΤΟΥ
ΕΣΤΡΟΙΑ
ΝΑΙΙΙΙΙΛΙ'/ΟΥΙΙΙΟΙΚΟΔΟΜΗΣΙΟΣΙΙ
// '/ ΚΛΑΙΚΩΝΕΣΤΑΣΘΥΡΑΣΤΟ
ΥΕΡΓΑΣΤ
ΚΑΡΥΚΙ ΙΙΙ<ΔΕΣΜΩΝΚΑΙΑΛΩΝΤΟ
ΙΣΚΥΦΩΣΙΝΦΡΙΚΩΝΙ—=:::ΙΙΙΙΚΥΠ
ΑΡΙΣΣΟΥΔΙΑΙΡΕΣΙΟΣ ΙΙΙΚΥΠΑΡΙΣ
ΣΟΥΑΓΩΓΑΣ:: ΚΑΡΥΚΙΙΙΙΑΠΟΛΛ
ΟΔΩΡΩΙ-- ΑΙΠΠΩΙΙΙΙΕΥΦΑΝΤΩΙ
ΞΥΛΟΥΑΝΘΕΣΙΟΣ::-ΚΑΡΥΚΙΕΝΕΡ
ΜΙΟΝΙΙΙΙΓΟΝΦΩΝΕΣΤΑΣΘΥΡΑΣ::::
ΙΙΙΙΙ<ΚΑΡΥΚΙΕΙΣΑΡΓΟΣ-ΙΙΙΙΙΛΙΘΩΝΕΥ
ΤΕΡΠΙΔΑΙΕΣΤΟΝΘΗΣΑΥΡΟΝΚΑΙ
ΟΔΟΥΣΚΑΙΥΠΟΤΟΥΣΚΥΦΩΝΑ
Σ——::::ΙΙΙΑΑΙΠΠΟΙΥΠΟΔΟΚΙΟΥΕ
ΡΓΑΣΙΑΣ—ΕΥΤΕΡΠΙΔΑΣΕΙΛΕ
ΤΟΣΤΡΩΤΗΡΩΝΕΠΙΚΟΠΑΝ—=::::
ΦΡΙΚΩΝΙΟΦΙΩΝΕΣΤΟΝΘΗΣΑΥΡΟ
Ν—:::-ΚΑΡΥΚΙΕΝΕΡΜΙΟΝΙΙΙΙΞΕΝΩΝ
ΙΠΙΣΣΑΣ——-ΙΙΤΙΜΑΣΙΘΕΟΙΠΙΣ
ΣΑΣΙΟΣΤΟΝΚΕΡΑΜΟΝ==ΙΙΙΙΙ<
ΠΙΣΣΑΣΑΓΩΓΑΣ::ΙΙΙΙΙ'//ΑΡΥΚΙΙΙΙΙΟΦΙ
ΩΝΑΚΑΝΘΟΙΣ:ΚΟΛΛΑΣΑΓΩΓΑΣΙΙΙ
ΧΑΛΚΙΩΝΠΟΙΤΟΥΣΑΚΑΝΘΟΥΣΙΙΙΙ
ΛΑΚΡΙΝΕΙΛΙΘΩΝΠΟΙΤΟΝΘΗΣΑΥΡ
ΟΝ—-ΚΥΑΝΘΥΟΙΝΙΛΩΙ===ΔΟΚΩ
ΝΛΑΧΑΡΕΙ==:-ΙΙΦΙΛΩΝΙΠΙΣΣΑΣ
ΙΟΣΤΟΥΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ::ΙΙΙΚΑΡΥΚΙΙ'//
ΑΛΩΝΕΣΤΟΥΣΑΚΑΝΘΟΥΣ—:-ΠΡ
ΟΜΝΑΜΟΝΙΙΙΙΙΑΣΦΑΛΤΩΙΛΙΘΩΝ
ΥΠΟΤΟΝΟΔΟΝ:::-ΜΙΚΥΘΩΙ:-ΙΙΙΑΝ
ΓΕΛΩΙΙΙΙΠΡΟΜΝΑΜΟΝΙΙΙΙΑΝΤΙΦΙΛ

////////ΩΝ'///ΤΟΝΑΤΕΡΟΝΑΙΕΤΟΝ'/ΧΧ—ΕΝΓΥΟΣΘΕΟΞΝΙΔ
ΤΟΠΑΡΑΙΕΤΙΔΑΣΚΑΙΑΓΕΜΟΝΑΣΚΑΙΒΑΘΡΑΤΟΙΣΑ
'/////= ΕΝΓΥΟΣΑΤΛΑΤΙΔΑΣΑΙΝΕΑΣΠΥΡΙΑΣΕΥΚΛΗ
Θ!/,/./' ΤΑΚΡΩΤΗΡΙΑΗΗ—==::-ΕΝΓΥΟΣΛΥΣΙΩ
ΑΓΑΘΙΝΩΙΧΧΗΗΗΗΗΗΗΗ— ::::ΛΥΣΙΩΝΙ==—ΤΘΗΡ
' ///ΦΑΝΤΙΗΗΗΗΗΗ= ==—:-ΙΙΕΚΤΟΡΙΔΑΙ==—:: //ΔΟΙ
ΝΙΕΝΙΑΥΤΘΗΗΗ===—ΕΣΤΟΣΧΡΥΣΕΟΣΑΛΘΣΠ'/'////;ΚΛΑΠΙΘ
ΑΡΓΥΡΙΘΠΑΡΑΣΚΛΑΠΙΘΑΘΙΚΑΙΔΡΑΧΜΑΙΗΗΗΗ——ΙΙ/,'/ΝΑΙΟΠΑΡΕΥΒΘΛ
ΠΑΡΑΓΕΜΟΝΟΣ===- ΕΞΕΡΜΙΟΝΟΣΧΗΗ=.ΙΙΙ //ΕΛΛΩΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΙΘΕΜΙΗΗΗ==::::-ΕΝΓΥΟΣΑΝΤΙΣΘΕΝΗΣΛΑΜΕΔ'//ΝΛΕΟΝΤΟΚΕΦΑΛΑΝ
ΕΝΚΑΥΣ·ΟΣΚΑΙΤΘΝΑΘΚΑΘΑΡΣΙΟΣΠΡΩΤΑΓΟΡΑ ,ΗΗΗΗΗ==—:-ΕΝΓΥΟΣ
ΠΥΘΟΚΛΗΣΚΛΑΙΚΟΣΕΣΤΟΜΕΓΑΘΥΡΩΜΑΔΑΜΟΦΑΝΕΙΗΗ=ΑΛ'//Ω//
ΕΞΜΗΝΩΝΘΕΟΔΟΤΩΙΗ—=——::-ΑΣΤΙΑΣΕΧΕΙΜΙΣΘΟΝΗΗ===:::ΕΚΤΟΡΙΔΑ'//
ΕΝΑΙΕΤΙΩΝΤΑΣΑΤΕΡΑΣΚΕΡΚΙΔΟΣΧΗΗΗΗΘΕΘΔΟΤ^Ι—— —

Στήλη 6''.

ΑΡΙΣΤΑ:ΩΙΚΕΡΑΜΩΣΙΟΣΤΘΝΑΘ===
ΕΚΑΘΑΡΣΙΟΣΦΕΙΔΟΚΡΑΤΕΙ-ΙΙΑΝΓΕΛΩΙΜΕ/ΙΤΙΙΙΙΙΑΝΤΙΜΑΧΩΙ-ΙΙ<ΔΑΙΠΠΩΙ

ΩΙΚΟΝΙΑΤΗΡΙΠΑΡΔΕΙΧΜΑΤΩΝ═
—═ΑΡΙΣΤΩΝΙΕΦΟΔΙΑ—ΙΣΟΔΑΜ
ΩΙΑΛΩΝΕΣΤΑΦΑΡΧΜΑΤΑ::::
ΑΡΙΣΤΟΝΟΙΠΛΙΝΘΩΝ·ΚΑΡΥΚΙΘΗΒ
ΑΙΣΙΙΠΙΣΣΑΣΙΟΣΑΡΙΣΤΑΙΩΙΘΥΡΑ
ΝΤΟΥΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ:ΙΙΙΙΙΣΩΤΑΙΡΩΙ
ΕΦΟΔΙΑ::: ΙΙΙΙΑΝΓΕΛΩΙΙΙΙΙΚΛΑΙΚΟΣ
ΙΣΟΔΑΜΩΙ::·ΚΑΡΥΚΙΕΙΣΑΡΓΟΣ·ΙΙΙΙΙ
ΚΑΡΥΚΙΕΙΣΚΟΡΙΝΘΟΝ ΙΙΕΥΔΑΜΩΙ
ΣΤΑΛΑΣΕΡΓΑΣΙΑΣ═ΣΩΤΑΙΡΩΙ
ΕΦΟΔΙΑ:::ΑΡΙΣΓΟΝΟΣΕΙΛΕΤΟ
ΚΛΙΜΑΚΑΠΟΙΤΑΔΙΑΣΤΥΛΩΝΘΥ
ΡΩΜΑΤΑΕΡΓΑΣΣΑΣΘΑΙ═— ::::
ΛΥΣΙΩΝΙΕΣΑΘΑΝΑΣ:::ΞΕΝΟ/ ΛΕΙΑΝΓΕ
//ΩΙ ΙΙΙ ΚΠΑΣΕΑΙΓΡΑΜΜΑΤΩΝΕΝΚΟΛ
ΑΨΙΟΣΚΕΝΚΑΥΣΙΟΣ═—::::·ΙΑΡΙΣ//Α
ΡΧΩΙΚΑΛΥΝΜΑΤΩΝ ═:::·ΕΦΟΔΙΑ
ΣΩΤΑΙΡΩΙ::ΚΑΡΥΚΙΑΙΣΧΙΝΑΙ—:ΔΑΜΟ
//ΑΝΕΙΚΛΑΙΚΟΣ—:ΣΩΤΑΙΡΩΙΕΦΟΔΙΑ—
///ΑΙΓΙΝΑΝΔΑΠΑΝΑ:::ΑΝΤΙΛΟΧΩΙ
////ΥΜΑΤΩΝΓΡΟΦΑΣ═—:::ΙΙΙΙΣΘΑΜΩΙ
/// ΝΣΙΔΑΡΟ—:ΙΙΙΕΥΚΛΙΝΩΙΚΗΡΟ:::
//// ΩΤΑΙΡΩΙ═:·ΙΙΙΙΚΑΓΩΓΑΣ:·ΑΝΓΕΛΩ
//ΑΝΤΙΜΑΧΩΙΙ·ΚΠΡΩΤΑΓΟΡΑΙΚΥΜΑΤΙΘ::::ΙΙ
ΠΥΡΟΜΑΧΩΙΒΟΛΙΜΘ:::ΙΙΙΑΡΙΣΤΑΙΩΙΘΥΡΑ
//ΑΚΕΣΙΟΣ///ΑΡΙΣΤΑΙΩΙΞΥΛΩΝ ΔΑΦΟΡ
//Σ::ΦΕΙΔΟ/ // ΙΚΘΛΛΑΣ.ΑΡΙΣΤΑΙΩΙΘΥ
//ΑΣΠΙΣΑΣΙΟ ΚΑΙΠΙΣΑΝΠΑΡΟΧΑΣ—
::::·ΟΦΙΟΙΝ// /// //ΥΣΙΟΣΕΠΙΤΟΓΟΡΓΟΝ//Ο
Ν ΙΙΙ ΛΥ /// //ΙΚΑΡΥΚΙ:::ΦΙΛΩΝΙΙΑΡΙΣΤΑΙΘ
ΕΛ//ΘΤΟΠΙΛΘΙΓ ΘΝΤΟΥΚΕΡΑΜΙ//ΘΚΕΡΑΜΘ
//// ΩΣΑΙ═::·ΓΡΟΦΙΔΩΝ:ΣΞΥΛΩΝΕΦΘ
/Σ:·ΙΙΙΠΑΣΙΘΕΜΙΘΥΡΑΝΕΚΑΘΑΡΣΙΟΣ::ΞΕ
//ΩΝΙΒΘΛΙΜΘ—::::·ΠΡΑΞΙΜ //// ////Σ::·
ΙΣΟΔΑΜΩΙΔΕΣΜΩΝ /// /// ΣΙ═ ΑΠΟ
ΤΘΜΑΣ:ΕΥΚΛΙΝΩΙΕΦ ΔΙΑ—ΑΝΓΕΛΩΙΙΙΙΙΙ
ΚΑΡΥΚΙΛΥΣΙΩΝΙ—:ΑΡ// ΑΙΩΙΣΤΕΓΑΣΙΟΣ
//ΙΙΑΝΓΕΛΩΙΕΥΑΙΝΩΙ:/ / ////ΡΑΤΩΙΙΙ

ΕΦΟΔΙΑ:::·ΛΥΣΙΩΝΙΕΣΑΘΑΝΑΣ::::ΛΥΣΙΩΝΙΕΣΚΟΡΙΝΘΟΝ:ΙΙΙΙ ΔΑΜΟΦΑΝΕΙ
ΤΡΟΧΩΝ: ΙΙΙΙΚΓΡΟΦΙΔΩΝ::: ΙΙΙΙΙΠΚΑΡΥΚΙ /ΚΑΡΙΣΤΑΙΩΙΓΡΑΜΜΑΤΩΝΕΝΚΟΠΑΣ—
ΠΡΟΜΝΑΜΟΝΙΘΡΑΣΩΝΙ·ΙΙΙΑΡΙΣΤΑΙΩΙΣΤΕΓΑΣΚΑΘΑΡΕΣΙΟΣ:·ΙΙΙΝΙΚΑΙΩΙΚΛΑ
ΙΚΟΣ·ΙΙΕΥΤΥΧΩΙΚΛΑΙΘΡΘ ΙΙΙΙ ΕΥΚΡΑΤΕΙΓΟΝΦΩΝΕΣΛΕΟΝΤΟΚΕΦΑΛΑΣ
══: ΙΙΚΑΡΥΚΙΕΣΚΟΡΙΝΘΟΝΘΡΑΣΩΝΙ:::: //ΑΡΙΣΤΑΙΩΙΞΥΛΩΝΕΣΦΟΡΑΣ·ΙΙΙΑΝΓΕ
ΛΩΙ ΙΙΙ ΚΠΑΡΔΕΙΧΜΑΤΟΣΜΑΚΕΛΛΘΑΠΟΛ///ΔΩΡΩΙ::·ΔΑΙΠΠΩΙΕΦΟΔΙΑ::ΑΡΙΣ
ΤΑΙΩΙΚΛΙΜΑΚΟΣΕΣΦΟΡΑΣ//ΑΡΙΣΤΑΙΩΙΘ /// ΝΑΚΕΣΙΟΣ:ΚΑΡΥΚΙΠΟΙΘΕΟΔΟΤΟΝΑΡΙ
ΣΤΑΙΩΙ:::·ΙΙΙΑΡΙΣΤΑΙΩΙΚΛΙΜΑΚΟΣΕΡΓΑΣΙΑ//:·ΣΙΔΑΡΘΠΟΙΤΟΜΑΚΕΛΛΟΝΦΡΙΚΩΝΙ═
ΚΑΛΛΙΔΙΚΩΙΛΑΤΟΜΙΑΣ═—:ΑΝΓΕΛΩ//ΕΣΕΡΜΙΟΝΑ·ΙΙΙΤΑΝΓΕΛΩΙΕΣΕΡΜΙΟΝΑ//ΙΙ
ΑΝΓΕΛΩΙΕΣΚΟΡΙΝΘΟΝ:ΔΑΙΠΠΩΙΕΦΟΔΙΑ:.ΑΡΙΣΤΑΙΩΙΘΗΣΑΥΡΘΕΡΓΑΣΙΑΣ—═
ΔΑΚΤΥΛΙΩΝΚΑΙΕΠΙΟΥΡΩΝΕΣΤΟΜΑΚΕΛΛΟΝΑΝΤΙΦΑΝΕΙ═—::::ΠΑΣΙΘΕΜΙΜΙΣΘΘ
ΠΟΙΤΑΕΝΑΙΕΤΙΑ—:ΒΘΛΙΜΘΞΕΝΩΝΙ— :ΣΣΑΓΩΓΑΣ·ΙΙΙΙΙΚΣΣΚΑΡΥΚΙΕΣΚΟΡΙΝΘΟΝ//
ΕΚΤΟΡΙΔΑΙΠΑΡΔΕΙΧΜΑΤΟΣΛΕΟΝΤΟ//ΕΦΑΛΑΝΕΝΚΑΥΣΙΟΣ—:::ΞΥΛΩΝ
ΕΣΦΟΡΑΣΑΡΙΣΤΑΙΩΙ·ΙΙΙΙΑΓΓΕΛΩΙ ΙΙΙ Α// ΣΤΑΙΩΙΣΤΕΓΑΣΙΟΣ:ΚΛΕΙΝΙΑΙΘΥΡΘΤΘΙΝ
ΛΕΥΚΩΣΙΟΣ·ΘΥΡΩΤΟΙΝΦΟΡΑΣΑ// //ΣΤΑΙΩΙ ΙΙΙΙ

Ἐπιφάνεια ἢ σελὶς Α.

Στήλη Α'.

- -
- -
Στοιβὰν ἥλετο Μνασικλῆς ἐπιδαύριος [- - - - - -]
τάμεν καὶ ἀγάγεν καὶ συνθέμεν XX [- - - ἔνγυος]
Κλεάνωρ. Λύκιος κορίνθιος ἥλετο λατομία[ν τάμεν καὶ ἀγάγεν]
ἐς τὸ ἱερὸν τᾶι περιστάσι XXXXXXHHH [- -] ἔνγυος Ὀρσίας,
Ἀγέμων. Ἀντίμαχος ἀργεῖος ἥλετο τα [- -]φα [- - - κρη]-
πῖδος καὶ στυλοβάτα ἐργασίαν HHHHHHHH = = = :: :: ἔν[γυ]ος [Εὐκλῆς (;)]
Θεόδοτος ἀρχιτέκτων ἔχει ἐνιαυτõ μισθ[ὸν] HHH [= = — ⁝] [- - -]
μος Μησιχρεὺς Νικασίλας Δ[α]μο[- - -]χος Σωφάνης
Ληνάτας. Ἀντίμαχος ἀργεῖος ἥλετο στορὰν τõ σακõ τάμ-
εν καὶ ἀγάγεν καὶ συνθέμεν XHHH = = = = :: · ἔνγυος Νικάτας.
Σωτάδας ἀργεῖος ἥλετο τὰν περίστασιν ἐργάσ[α]σθαι XXX
= = = :: :: ἔνγυος Ἀριστόλας, Δαμοκρίνης. Εὐτερ[π]ίδας ἥλετο
[κ]ο[ρ]ίνθιος λατομίαν καὶ ἀγωγὰν [ἐ]ς τὸ ἱαρὸν τõ σ[ακõ] τὸ ἥμισσον
XXXXXXH = = = ::: · ἔνγυος Πυρρίας, Ἀ[ρ]ίστα[ν]δρος. Ἀρχικλῆς κορίν-
[θιος] ἥλετο λατομίαν τõ σακõ, τὸ ἥμισσον, [XX]XXHHHH
[- - - ἔνγυ]ος [Ἄσ]φαλτος, Ὀρσίας. Λύκιος κ[ο]ρίν[θιο]ς [ἥ]λετο
[λίθων ἀγωγὰν τõ σακõ, τὸ ἥ]μισσον, XHHHHHH [- - - - - -]
[- - - - - - - - - - - - - - - - - -]
[- - -] ἄτει HH = — Καλλιδίκωι HHH [- - - - - - -]
[- - - ἀ]ργεῖος ἥλετο τõ σακοῦ ἐργα[σίαν] XXXHH
[- - - ἔνγυος Ἐπίσ]τρατος, Δέξανδρος. Πολέμαρχο[ς σ]τυμφά-
[λιος ἥλετο ἔνκα]υσιν τᾶς περιστάσιος X = = — ἔνγυος Λ[υκῖ]νος. Λύκι-
[ος κορίνθιος ἥλε]το τᾶς ἐλάτας παροχὰν XXXXHHH = = = = — ἔνγυ-
[ος - - -]τος. Τυχαμένης κρὴς ἥλετο κυπαρίσο παροχά-
[ν - - -]. Εὐτε[ρπί]δας κορίνθιος ἥλετο τὸν σκῦρον ἐς τὸ ἐργαστή-
[ριον τάμε]ν καὶ ἀγ[άγ]εν καὶ συνθέμεν HHHHH = = = = :IIII [ἔνγυ]ος Ἐπίστ-
[ρατος]. Κλεανδρίδ[ας κ]ορίνθιος ἥλετο τοῦ σακοῦ τὰν καταξοάν, τὰ ἔν-
[δοι] τõ θυρέτρο, H[HHH]H = = = — ἔνγυος Κλείδικος. Δόρκων κορίνθιος ἥλετο
ἔνκαυσιν τõ σακ [õ //////] HHH = = ἔνγυος Κλεάνωρ. Ἄλλου ἐνιαυτοῦ Θεοδότ-
ωι HHH = = — ⁝ Δαμ[όχ (;)]οος ἕλετο δοκὸς ἐς τὸ ἐργαστήριον HH = =
= = — :: :: · IIIII ἔ[ν]γυος Τιμόδαμος. Λυσικράτης ἕλετο στορὰν
τάμεν καὶ ἀγ[άγε]ν καὶ συνθέμεν τῶι στρώματι HHHHHHHH = : · II
ἔνγυος Εὐδ[αμί]δα[ς], Λακρίνης. Φάϋλλος ἕλετο τõ ἐργαστ(η)ρίο τὰν
ἐργασίαν H [. .] = = = ::: ἔνγυος Δωριεύς. Τιμόθεος ἕλετο τύπ-
ος ἐργάσα[σ]θαι καὶ παρέχεν HHHHHHHHH ἔνγυος Πυθοκλῆς. Ἀρχέστ-
ρατος ἕλ[ε]το θύρωσιν τοῦ ἐργαστηρίου HH — :: :: · ἔνγυος Ἀρίσταρχο-
ς. Σαμίων ἕλετο ἄλινσιν τοῦ ἐργαστηρίου καὶ κονίασιν = = = :: :: ἔνγυος
Ἐπίστ[ρ]ατος. Μνασίλαος ἕλετο λατομίαν τῶι στρώματι καὶ τᾶι

πο[ιστ]άσει τάμεν καὶ ἀγάγεν ΧΧΧΧΗΗΗ = ἔνγυος Λακρίνης, Πυάνθη[ς. Θεό]τιμος ἕλετο τᾶς ὑπωρυφίας τὰν ἐργασίαν ΗΗΗΗ = = = = — [ἔνγ]υος Ἀριστοκράτης. Σωταῖρος ἕλετο ἅλους καὶ χοινίκας ἐς τὸ [ἐρ]γαστήριον ΗΗ — ⁝⁝·II Σωταῖρος ἕλετο π(τ)ελέαν καὶ λωτὸν [κ]αὶ πύξον ἐς τὰς θύρας καὶ τὸ ἐργαστήριον ΗΗΗΗΗΗΗΗ = = Θρασυμήδης ἕλετο τὰν ὀροφὰν τὰν ὑπένερθε κα[ὶ] τὸ θύρωμα τὸ ἔνδοι καὶ τὰν διαστύλωσιν ἐργάσασθαι ΧΧΧΧΧΧΧΧΗΗΗΗΗΗΗΗ ἔνγυος Πυθοκλῆς, Θεοφείδης, Ἀγέμων. Εὐκλέων ἕλετο κεραμῶσαι τὸν ναὸν ΗΗ = = = ⁝·IIII ⁝⁝·III Εὔδαμος ἕλετο ὀδὸς παρέχεν ΗΗΗΗΗΗΗ ἔνγυος Θιάρη[ς]. Τροχιλείων Ἀρχεδάμωι ΗΗ = = = Κόλλας ἐ[ς] τὰς θύρας καὶ τὰν ὕλαν τὰν ὑπέρνεθεν ΗΗΗΗΗΗΗΗ⁝II Ἐνκαύσιος ἀκανθῶν Δόρκωνι, Ἀναξίλα, Ξενοφῶνι, Πρωταγόραι ΗΗΗ — ⁝ Ἐχέτιμος ἕλετο τὰν στρῶσιν τοῦ ναοῦ ΗΗΗΗΗΗΗ = = ⁝⁝⁝· ἔνγυος Καλλίας, Ἀτλατίδας. Θεοδότωι ἄλλου ἐνιαυτõ ΗΗΗ = = — ⁝ Μνασικλείδας εἵλετο κέραμον ΗΗΗΗΗΗΗ = = = = — ⁝⁝⁝·· ἔνγυος Ἀριστομήδης. Τιμασίθεος εἵλετο καταξο[ὰν] τοῦ προδομου ΗΗ = = = — ⁝· Ἀξιόχοι καλυνμάτων πρ(ο)σώπ[ων] Η = ⁝⁝ Κλεινίαι, Πρωταγόραι, Ἀριστομά[χ]ωι κυματίων, ἀστραγ[άλ]ων, καλυνμάτων ἄνευν προσώπω[ν] ΗΗ = = = — ⁝IIIII Πρωτα[γόρα]ς εἵλετο ἔνκαυσιν τοῦ ὑποδοκίου κα////ματίου ΗΗΗΗΗΗΗ = = ⁝⁝ ἔνγυος Σώτιμος. Φρίκων εἵλετο σίδαρον ἐργάσσασθαι [π]οὶ τὰς θύρας ἀνφοτέρας ΗΗΗΗΗΗΗ⁝⁝ ἔνγυος Ἀριστομίδας. [Δ]αμοφάνης εἵλετο ἅλος καὶ χοινίκας καὶ δακτυλίο[υς] καὶ ἐπιούρους ποὶ τὰ διαστύλων θυρώματα ΧΗΗΗΗ ἔνγυος Ἀριστόφυλος. Σωταῖρος εἵλετο ἐλέφαντα παρέχεν ὀπ[όσο]υ κα δῆ(ι) πο(ὶ) τὸ θύρωμα ΧΧΧ = = = — Μαρσύας εἵλετο στύλων [κατ]αξοὰν, τὰν ἔχθοι καὶ τὰν ἔνδοι ΧΗΗΗΗ = — ⁝⁝ ἔνγυος Ἀντίκριτος, Ἀριστόφυλος. Δαμοφῶνι καλυνμάτων προσώπω[ν] = = = = Καφισίας εἵλετο κολλατικὸν τõι θυρώματι ΧΧ[·]ΗΗΗΗΗΗ ἔνγυος Λυσίων, Νίκαιος. Κάλις εἵλετο ἐπιξοὰν [το]ῦ στρώματος τοῦ ἔνδοι καὶ τοῦ προδόμου Η = = — ἔνγυος Εὐκλῆς.

Ἐπιφάνεια ἢ σελὶς Β.

Στήλη Β΄.

Δαμοφάνης εἵλετο τῶι μεγάλωι [θυρώματι] χοινίκας καὶ πλίνθους καὶ ἐπιούρ[ους - - -] Δαμοφάνης εἵλετο δακτυλίος τοῖς γιγλύμ[οις ἐς τὸ] μέγα θύρωμα ΗΗ = [illegible] — = ⁝· Ἀπολλωνίδας εἵλετο φάρξιν τοῦ ναοῦ = = — — ⁝⁝· ἔνγυος Ἀριστόκριτος. Σωκλῆς εἵλετο καλύνματα ἄ[νευ] προσώπων γράψαι καὶ κυμάτια καὶ ἀστραγάλους [. .] — ⁝⁝·IIIII ἔνγυος Πολέας. Εὐκράτης εἵλετο ἀσπίδα κ[αὶ] ἀνπαιστῆρα τῶι μεγάλωι θυρώματι ΗΗ⁝⁝⁝· ἔνγυος Ἀριστόκριτος. Ἰκαλίων εἵλετο κέραμον ΗΗ — ⁝·II ἔνγυος [- - -]αν. Φίλαργος εἵλετο κονίασιν ΗΗΗΗΗΗ — ⁝·

ἔνγυος Ἀρίστρα[τος, Π]εισ[ί]λαος. Κλεινίας εἷλετο κυμάτια
καὶ ἀστραγάλους καὶ κάλχας καὶ ἀστέρας χρυσῶσαι
Η = = = — : :- ἔνγυος [Π]υθοκλῆς. Γοργίας εἷλετο ἐπιξοὰν
τοῦ στ[ρώ]ματ[ος] τοῦ ἔχ[θ;]ω καὶ τοῦ σακοῦ καταξοάν.
τὰ ἔξω, ΗΗΗΗΗΗΗΗ = -ΙΙ ἔνγυος Ὀλιπίδας, Ἄλεξος. Χρυσίου
ἐς τοὺς ἀστέρα[ς] = = = : :Ι Εὐφραίωι κεράμου Η = = Χαῖρις εἷ-
λετο κρηπῖδος καταξοὰν = = = : :
[- - -]ας ἕλετο κερκίδα τõ αἰετõ ἐργάσασθαι [Χ]ΧΗΗΗΗΗΗ —
ἔνγυος Φιλοκάδας, Τιμοκλείδας. Τιμόθεος ἕλ[ετο ἀκρω(;)]
τ[άρ]ια ἐπὶ τὸν ἄτε[ρ]ον αἰετὸν ΧΧΗΗ = = = ἔνγυος Πυθ[οκλῆς - - -]
νθιοσοτος ἕλετο χρυσõ χορὸν ἐργάσασθαι Χ [- - - ἔνγυος]
Θ[εό]τιμος, Δαμοσθένης. Δαμοφάνης ἕλετο τῶι με[γάλωι θυρώματι]
[- - -] καὶ πίσσας [- - -] ιον = — Πασίθ[εμις ἕλετο]
[- - - ἐργά]σασθαι [- - - ἔνγ]υος Λα[κρίνης - - -]
[- - - - -] καὶ [- - -] ΗΗΗ = [- - - - -]
ων [καὶ φ]α[τ]νωμ[άτων - μα - - -]ων ΗΗ Θεό[τιμος (;)] ἕλετο ἀκρωτάρια (;) ἐπὶ]
τὸν ἄτερον αἰετὸν ΧΧΗΗ[.] = ἔνγυος Θεοξενίδα[ς - - - ἐναι-
ετί]ων [ἐς] τὸν ἄτερον αἰετὸν [Χ]ΧΧ — ἔνγυος Θεοξενίδ[ας - - - ἕλε]-
το παραιετίδας καὶ ἀγεμόνας καὶ βάθρα τοῖς ἀ[κρωτηρίοις - - -]
[- - -] = ἔνγυος Ἀτλατίδας, Αἰνέας, Πυρίας, Ε[ὐ]κλῆ[ς - - - ἕλετο]
[θέμεν;] τἀκρωτήρια ΗΗ = = = : :- ἔνγυος Λυσίω[ν - - -]
Ἀγαθίνωι ΧΧΗΗΗΗΗΗΗΗ = — : : : : Λυσίωνι = = — ΤΘΗΡ [- - -]
[. . .] φαντι ΗΗΗΗΗΗ = = — : ·ΙΙ Ἑκτορίδαι = = — : : [. .] Δό[ρκωνι - - -]
νι ἐνιαυτõ ΗΗΗ = = — ἐς τὸς χρυσέος ἅλος π[αρ' Ἀ]σκλαπιο [- - -]
ἀργυρίο παρ' Ἀσκλαπιο ΑΘΙ καὶ δραχμαὶ ΗΗΗΗ = — ΙΙ [. .] ναιο παρ' Εὐβόλ[ο - - -]
παρ' Ἀγέμονος = = — Ἐξ Ἑρμιόνος ΧΗΗ [////] ΙΙΙ [Μακ]έλλ(ο) ἐργασίας [Πα]-
σιθέμι ΗΗΗ = = : : : :· ἔνγυος Ἀντισθένης, Λαμέδ[ω]ν. Λεοντοκεφαλᾶν
ἐνκαύσιος καὶ τõ ναõ καθάρσιος Πρωταγόρα[ι] ΗΗΗΗΗ = = = :- ἔνγυος
Πυθοκλῆς. Κλαϊκὸς ἐς τὸ μέγα θύρωμα Δαμοφάνει ΗΗ = Ἄλ[λ]ω[ν]
ἓξ μηνῶν Θεοδότωι Η = = = — : :- Ἀστίας ἔχει μισθὸν ΗΗ = = = : : : Ἑκτορίδα[ι]
ἐναιετίων τᾶς ἀτέρας κερκῖδος ΧΗΗΗΗ Θεοδότω[ι] = = = — '

Στήλη α'.

- - - - - - -
σ - - καὶ τα [- - κά]-
ρυκι Νεμέα[ι γροφί(;)]
δων — . :ΙΙΙ [- - -]
: : :- Εὐ - - - - ω
ν - - η - - - ρ
ος καὶ - - - -
κ - - - - - -
- - - - - - -
- - - Θράσ[ωνι(;)]
ΙΙΙ Μνασικλ[εῖ] - -
ἐργασίας [καὶ παρο;]-
χᾶς - - - - -

Ἀντ[ιμάχωι] - -
- - χα - - - -
- - - - - -
- - - - - -
- - - - - -
- - - - - -
ματων - - - -
ὑπο - - - - -
ω - - - - -
ε - - - - - -
ενα - - - - -
σιος Ἀντι[μάχωι] -
α - - - - - -
- - ιγ - - - -

- - σα - - - -
- - χοι - - - -
- - - - - - -
Ἀντιμάχ[ωι] - -
- - ταν - - - -
ος - - - - -
κα - - - - -
σ . Λυκ[ίωι]- - -
ρ - - - - - -
- - νκ - - - -
- - - - - -
ο - - α - - - -
- - ας - - - -
- - - - - - -
αι ⁚ - - - -
. . . ⁚⁚⁚- Ἑ - -
- - αν σ - - - -
οι ⁚- θύρας - - -
. ιος . ταν - - -
ον - - - - -
δα - - - - -
δος ⁚ Κα[λλιδίκωι ////]
Σωτ[αίρωι] - - -
ας—⁚⁚⁚- Κάρυκι - -
θίοις ⁚ Εὐθύμω[ι κεραμ (;)]
ώσιος ⁚ Ξύλων [συνθέ]-
σιος καὶ διαιρέσιο[ς]
Δοκῶν συνθέσιο[ς Θε]-
οτίμωι ⁚ [Α]γα[θίνωι(;)]
στύλου κατ[αξοᾶς ////]
Ἀγακλεῖ [ἐ]ρ[γασία(;)]
ς καὶ παρ[οχᾶ]ς - -
⁚-IIIII Φίλωνι [πλιν ;]
θεύσιος == [- - -]
Ἀνγέλωι ἐς - - - -
Ἐς Τεγέα[ν - - - Ἐς Ἑρμι]
όνα //// Μα [- - - κερά⁚]-
μου == — [Κάρυκι ἐ]
ς Ἄργος //// ἐς [Κόρινθο;]
ν - III Δόρκωνι [στρω]
τήρων ἀγωγᾶς ////

Στήλη β'.

- - - - - - - ν θεον
[- κ] χεῖρας - - - - - -
[- α] - - - - σ ⁚- Δαίππωι
- - - - - - - - ωνι

- - - - - - - συνθέ-
[σιος - - -] ς //// //// κηδ //// ν
- - - - - αρ - - - α
. α - - - - υ π[εδαφορ(;)]ᾶ
ς ⁚IIII Πα . . κ [- - - ἐς] Κόρ[ινθ]
ο[ν ////] IIII - - - - φα - - -
- - - - τα [- - -]
- - - - - αρ - -
- - - - - κλαϊ[κῶ]
ν //// α - - τ - - ν - - ν - - α
- - σιν καὶ [ἔν]κα[υ]σιν ==⁚⁚⁚-
Θεοτίμωι δοκῶν συν[θέσιο]ς ⁚-
- - - γραμ[μάτων ἐνκοπ]-
ᾶς - - ταν - - σ - -
- - ν ἐργασία ⁚-III
- - Ἀρίστωνι δ[οκῶν]
[σ]υνθέσιος ⁚IIII - - -
- - - - - ν αξεον
- - - κάρυκι εἰς Ἄρ[γος ////]
ἐς Ἑρμιόνα καὶ Τροζᾶνα : //
κεράμου διαιρέσι[ος //// ////
//// ////] :- Πλινθων συν[θέ]σιος :
α [- - - Φρί]κωνι
- - ε - - σ- - -
- - - - - - -
- - - - - -
- - - - - -
- - - - - - - - ρι
ω ⁚- Δαίπ-
πωι στέγας - - - - - ⁚⁚
- - σ - σ - - - ων . . ⁚⁚-
στ ⁚-II σ το
- - ν - - —⁚IIIII< - - ος
δαπάνα ⁚- Δ[ε]σμῶν εἰς του
- - - - - ἐς Τροζᾶ
να IIIII λι[θ]ου III οἰκοδομήσιος II
Κλαϊκῶν ἐς τας θύρας το-
ῦ ἐργαστ[ηρίου - - -]
Κάρυκι -III< Δεσμῶν καὶ ἄλων το-
ῖς κύφωσιν Φρίκωνι ==⁚⁚IIII Κυπ-
αρίσσου διαιρέσιος -III Κυπαρίσ-
σου ἀγωγᾶς ⁚- Κάρυκι III Ἀπολλ-
οδώρωι—[Δ]αίππωι -III Εὐφάντωι
ξύλου ἀνθέσιος ⁚- Κάρυκι ἐν Ἑρ-
μιόνι III Γόνφων ἐς τὰς θύρας ⁚⁚⁚
IIIII< Κάρυκι εἰς Ἄργος -IIIII λίθων Εὐ-
τερπίδαι ἐς τὸν θησαυρὸν καὶ
ὀδοὺς καὶ ὑπὸ τοὺς κύφωνα-

ς ==—:::: ||| Δαίπποι ὑποδοκίου ἐ-
ργασίας— Εὐτερπίδας εἵλε-
το στρωτήρων ἐπικοπὰν === ::::
Φρίκωνι ὀφίων ἐς τὸν θησαυρὸ-
ν —:::- Κάρυκι ἐν Ἑρμιόνι ||| Ξένων-
ι πίσσας ===—·|| Τιμασιθέοι πισ-
σάσιος τõν κεράμον ==== ||||| <
Πίσσας ἀγωγᾶς :: ||||| [Κ]άρυκι |||| Ὀφί-
ων ἀκάνθοις : Κόλλας ἀγωγᾶς |||
Χαλκίων ποὶ τοὺς ἀκάνθους ||||
Λακρίνει λίθων ποὶ τὸν θησαυρ-
ὸν —- Κυανοῦ Οἰνίλῳ ==== Δοκῶ-
ν Λαχάρει ==:-|| Φίλωνι πισσάσ-
ιος τοῦ ἐργαστηρίου :: ||| Κάρυκι |////
Ἅλων ἐς τοὺς ἀκάνθους —:- Πρ-
ομνάμονι |||| Ἀσφάλτῳ λίθων
ὑπὸ τὸν ὁδὸν :::- Μικύθωι :-||| Ἀν-
γέλωι ||| Προμνάμονι ||| Ἀντιφίλ-
ωι κονιατῆρι παραδειχμάτων ==
=== Ἀρίστωνι ἐφόδια — Ἰσοδάμ-
ωι ἄλων ἐς τὰ φάρχματα ::::-||||
Ἀριστόνοι πλίνθων - Κάρυκι Θήβ-
αις || Πισσάσιος Ἀρισταίωι θυρᾶ-
ν τοῦ ἐργαστηρίου : ||||| Σωταίρωι
ἐφόδια :::-|||| Ἀνγέλωι |||| Κλαϊκὸς
Ἰσοδάμωι ::- Κάρυκι εἰς Ἄργος -|||||
Κάρυκι ἐς Κόρινθον -|| Εὐδάμωι
στάλας ἐργασίας == Σωταίρωι
ἐφόδια ::: Ἀριστόνος εἵλετο
κλίμακα ποὶ τὰ διαστύλων θυ-
ρώματα ἐργάσσασθαι ===—::::
Λυσίωνι ἐς Ἀθάνας ::: Ξενο[κ]λεῖ- Ἀνγέ-
[λ]ωι ||| < Πασέαι γραμμάτων ἐνκολ-
άψιος κένκαύσιος ==:: ::-| Ἀρισ[τ]α-
ρχωι καλυνμάτων ==::- Ἐφόδια
Σωταίρωι :: Κάρυκι Αἰσχίναι —: Δαμο-
[φ]άνει κλαϊκὸς —: Σωταίρωι ἐφόδια —
[ἐς] Αἴγιναν δαπάνα ::: Ἀντιλόχωι
[καλ]υμάτων γροφᾶς===—::: |||| Ἰσοδάμωι
- - ν σιδάρο ==: ||| Εὐκλίνωι κηρõ :::
- - Σ]ωταίρωι ==:-|||| < ἀγωγᾶς :- Ἀνγέλωι
Ἀντιμ[ά]χωι |-< Πρωταγόραι κυματίο :::: |||
Πυρομάχωι θολίμο ::: ||| Ἀρισταίωι θυρᾶ-
[ν] ἀκέσιος . || Ἀρισταίωι ξύλων [πε]δαφορ-
[ᾶ]ς :/ Φειδο[κράτε]ι κόλλας- Ἀρισταίωι θυ-
[ρ]ας πισάσιο[ς] καὶ πισᾶν παροχᾶς —
::::- Ὀφίοιν [ἐνκα]ύσιος ἐπὶ τὸ γοργόν[ι]ο-
ν ||| Λυ[σίων]ι κάρυκι ::: Φίλωνι | Ἀρισταῖο-
[ς] ἕλ[ετ]ο τὀπίλοιπον τοῦ κεραμι[κ]õ κεράμο
[κερα]μῶσαι ==::-Γροφίδων : < Ξύλων ἐ(σ)φο-
[ρᾶ]ς :-||| Πασιθέμι θυρᾶν ἐκαθάρσιος :: Ξέ-
[ν]ωνι θολίμο —::::-Πραξίμ[ωι ἀγωγᾶ]ς ::·
Ἰσοδάμωι δεσμῶν [τοῖς κύφω]σι ==— ἀπο-
τομᾶς : Εὐκλίνωι ἐφ[ό]δια — Ἀνγέλωι ||||
Κάρυκι Λυσίωνι —: Ἀρ[ιστ]αίωι στεγάσιος
//// || Ἀνγέλωι Εὐαίνωι : [Ἀριστ]ράτωι ||

Στήλη δ''.

Ἀρισταίωι κεραμώσιος τõ ναõ ===
ἐκαθάρσιος Φειδοκράτει -|| Ἀνγέλωι Μέλιτι |||| Ἀντιμάχωι -|| < Δαίππωι
ἐφόδια :::- Λυσίωνι ἐς Ἀθάνας :::: Λυσίωνι ἐς Κόρινθον :|||| Δαμοφάνει
τροχῶν :-|||| < Γροφίδων :::-|||||Γ Κάρυκι //// < Ἀρισταίωι γραμμάτων ἐνκοπᾶς —
Προμνάμονι Θράσωνι -||| Ἀρισταίωι στέγας καθαρέσιος :-||| Νικαίωι κλα-
ϊκὸς -|| Εὐτύχωι κλαίθρο |||| Εὐκράτει γόνφων ἐς λεοντοκεφαλὰς
==:-|| Κάρυκι ἐς Κόρινθον Θράσωνι ::: //// Ἀρισταίωι ξύλων ἐσφορᾶς -||| Ἀνγέ-
λωι ||| < Παρδείχματος μακέλλο Ἀπολ[λο]δώρωι ::- Δαίππωι ἐφόδια :: Ἀρισ-
ταίωι κλίμακος ἐσφορᾶς- Ἀρισταίωι θ[υρᾶ]ν ἀκέσιος : Κάρυκι ποὶ Θεόδοτον Ἀρι-
ταίωι ::::-|| Ἀρισταίωι κλίμακος ἐργασία[ς] : Σιδάρο ποὶ τὸ μάκελλον Φρίκωνι ==
Καλλιδίκωι λατομίας ==: Ἀνγέλω[ι] ἐς Ἑρμιόνα ·||| Τ Ἀνγέλωι ἐς Ἑρμιόνα //// ||
Ἀνγέλωι ἐς Κόρινθον : Δαίππωι ἐφόδια : Ἀρισταίωι θησαυρõ ἐργασίας ===
Δακτυλίων καὶ ἐπιούρων ἐς τὸ μάκελλον Ἀντιφάνει ===:::: Πασιθέμι μισθõ
ποὶ τά ἐναιέτια —: Βολίμο Ξένωνι —: ΣΣ ἀγωγᾶς -||||| < ΣΣ Κάρυκι ἐς Κόρινθον-
Ἑκτορίδαι παρδείχματος λεοντο[κ]εφαλᾶν ἐνκαύσιος —::: Ξύλων
ἐσφορᾶς Ἀρισταίῳ -||||| Ἀγγέλωι ||| Ἀ[ρι]σταίωι στεγάσιος : Κλεινίαι θυρώτοιν
λευκώσιος - Θυρώτοιν φορᾶς Ἀ[ρι]σταίωι ||||

α΄. *Ἐλλείποντα γράμματα.*

Ἐπειδὴ ἡ ἐπιγραφὴ δὲν εἶνε στοιχηδὸν γεγραμμένη, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ὁρισθῇ ἀκριβῶς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τῷ λίθῳ ἐξηλειμμένων ἢ ἕνεκα ἀποκοπῆς αὐτοῦ ἐλλειπόντων γραμμάτων, τοσοῦτον μᾶλλον καθ' ὅσον καὶ ἀνωμάλως βαίνει ἡ γραφή, ποῦ μὲν δηλ. τὰ γράμματα εἶνε μεγαλήτερα ποῦ δὲ μικρότερα (καὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἐνίοτε στίχῳ), ποῦ μὲν εἶνε πυκνότερον γεγραμμένα, ποῦ δὲ ἀραιότερον. Τούτου ἕνεκα προσπάθεια ἐγένετο ἐν τῷ ἐπιγραφικῷ κειμένῳ νὰ τηρηθῇ ἡ ἐν τῷ λίθῳ θέσις τῶν γραμμάτων πρὸς ἄλληλα, ὥστε ὁ ἀναγνώστης, βλέπων οὕτω πόσος χῶρος καταλείπεται ἐν τῷ λίθῳ κενός, δύναται νὰ ὑπολογίζῃ αὐτὸς πόσα γράμματα εἶνε δυνατὸν νὰ ἐλλείπωσιν.

β΄. *Σχέσεις τῶν διαφόρων στηλῶν πρὸς ἀλλήλας.*

Ὅτι αἱ στῆλαι Α΄ καὶ Β΄ ἐχαράχθησαν πρὸ τῶν παρακειμένων αὐταῖς στενοτέρων στηλῶν, τῶν α΄ καὶ β΄, δείκνυται ἐκ τούτου, ὅτι οἱ στίχοι τῶν τελευταίων τούτων στηλῶν α΄ καὶ β΄ δὲν εἶνε ὅλως εὐθύγραμμοι, ἀλλ' ἐνιαχοῦ τὰ γράμματα αὐτῶν βαίνουσι σκολιῶς, ἕνεκα τῶν κεχαραγμένων ἤδη γραμμάτων τῶν παρακειμένων στηλῶν καθ' ὃν χρόνον ταῦτα ἐχαράσσοντο. Ἄλλως ἐν ταῖς στήλαις ταύταις Α΄ καὶ Β΄ πρόκειται περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος, εἶνε ἀναγεγραμμέναι δηλ. ἐν αὐταῖς αἱ μεγάλαι δαπάναι τῆς οἰκοδομῆς ναοῦ, ἐν ᾧ ἐν ταῖς ἑτέραις στήλαις εἶνε ἀναγεγραμμέναι μικραὶ δαπάναι. Ὅτι δὲ ἐξ ἄλλου ἡ Β΄ εἶνε συνέχεια τῆς Α΄ δείκνυται ἐκ τοῦ ὅτι ἡ Β΄. δὲν βαίνει μέχρι τοῦ κάτω μέρους τοῦ λίθου· τοῦτο δείκνυται πρὸς τούτοις καὶ ἐκ τῆς ἐννοίας, διότι ἡ στήλη Α΄ ἄρχεται ἀπὸ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ κρηπιδώματος τοῦ ναοῦ καὶ ἡ στήλη Β΄ λήγει διὰ τῆς ἀναγραφῆς τῶν διὰ τὴν στέγην καὶ διὰ τὰ ἐν τοῖς ἀετώμασιν ἀγάλματα δαπανῶν.

Ὡς πρὸς δὲ τὰς στήλας α΄ β΄΄ καὶ β΄ δὲν δύναταί τις ἐκ τοῦ περιεχομένου νὰ ἐννοήσῃ, τίς εἶνε συνέχεια τῆς ἑτέρας. Ἀλλ' ἡ β΄΄ δὲν εἶνε συνέχεια τῆς Β΄, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν θὰ κατελείπετο μεταξὺ αὐτῶν κενὸς χῶρος ἐν τῷ λίθῳ(1)· τοὐναντίον, φαίνεται ὅτι εἶνε συνέχεια τῆς ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ λίθου κεχαραγμένης β΄, ὥστε ἡ α΄ θὰ ἐχαράχθη πρὸ τῶν δύο τούτων.

Κατὰ τὰ ῥηθέντα ἡ συνέχεια τῆς ἐπιγραφῆς ἔχει οὕτω:

Στήλη Α΄ (1-71)
Στήλη Β΄ (72-112)
Στήλη α΄ (113-180)
Στήβη β΄ (181-289)
Στήλη β΄΄ (290-306) (1)

Ταύτην τὴν συνέχειαν τηρῶ ἐν τῇ μεταγραφῇ.

γ΄. *Χρόνοι τῆς ἐπιγραφῆς.*

Τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων εἶνε τοιοῦτον, οἷον τὸ τῶν μετ' Εὐκλείδην· σημειωτέον ὅμως ὅτι τὰ σκέλη τοῦ Α δὲν εἶνε, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἰσομεγέθη, οὐδ' ἡ κεραία αὐτοῦ ἀκριβῶς ὁριζοντία· ἔτι δὲ σημειωτέον ὅτι τὰ σκέλη τοῦ Ω δὲν εἶνε συγκλίνοντα, ἀλλὰ κάθετα καὶ μᾶλλον ἀποκλίνοντα· τὸ δὲ Ο δὲν διαφέρει ἐνιαχοῦ τοῦ Θ διότι ἔχει καὶ αὐτό, ἣν καὶ τὸ Θ στιγμήν· ὡσαύτως τὸ Α συγχέεται ἐνίοτε τῷ Λ, ἅτε μὴ ἔχον κεραίαν.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν ὀρθογραφίαν παρατηρητέον ὅτι ἀντὶ ΟΥ κεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Ο, καὶ τὸ σπουδαιότατον, ἀντὶ Ω κεῖται ἐνιαχοῦ Ο, ὅπερ ἀποδοτέον εἰς διαλεκτικόν τι ἐν Ἐπιδαυρίᾳ ἐπικρατοῦν ἰδίωμα, διότι ἐκ τῆς χρήσεως μάλιστα τοῦ ΟΥ φαίνεται ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη ἐν τοῖς μετ' Εὐκλείδην χρόνοις, ἐν ᾧ ἡ ἀντὶ τοῦ Ω χρῆσις τοῦ Ο ἀνάγει ἡμᾶς, κατὰ τὰς γνωστὰς μέχρι τοῦδε ἐπιγραφάς, μᾶλλον εἰς τοὺς προευκλειδείους χρόνους. Αὕτη δὲ ἡ ἐπαμφοτερίζουσα χρῆσις τοῦ ΟΥ καὶ Ο καὶ τοῦ Ω καὶ Ο δεικνύει ὅτι ἡ ὑπ' ἐξέτασιν ἐπιγραφὴ θὰ ἐχαράχθη ἐν τοῖς πρώτοις μετ' Εὐκλείδην χρόνοις.

δ΄. *Γραφὴ ἀριθμῶν.*

Ὁ τρόπος τῆς τῶν ἀριθμῶν δηλώσεως εἶνε πρωτοφανής, διάφορος τοῦτε ἀττικοῦ καὶ τῶν λοιπῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν (2). Τὸ σημαινόμενον τῶν

(1) Ἡ μεταξὺ τοῦ τελευταίου στίχου τῆς Β΄ καὶ τοῦ πρώτου τῆς β΄΄ ἀπόστασις εἶνε 0,27.

(1) Ταῦτα εἶνε πιθανὰ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ εἶνε αὐτοτελής· δυνατὸν ὅμως αὕτη νὰ ἦτο συνέχεια ἑτέρας ἐπιγραφῆς, ἐν ἄλλῳ λίθῳ κεχαραγμένης· ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἡ ἐξακρίβωσις τῆς πρὸς ἀλλήλας σχέσεως τῶν διαφόρων στηλῶν εἶνε ἀδύνατος.

(2) Οἷον τοῦ ἐν Κερκύρᾳ καὶ ἐν Ἑρμιόνι ἐν χρήσει ὄντος (C. I. G. n. 1838. καὶ Lebas — Foucart n. 159h) καὶ τοῦ ἐν Τροιζῆνι (Lebas—Foucart n. 157a).

ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ταύτῃ ἀριθμητικῶν σημείων ἔχει οὕτως:

X = 1000 δραχμαὶ
(1) ⊟ = 100 »
— = 10 »
. = 1 »
I = 1 ὀβολὸς
<ἢ C = 1/2 ὀβολὸς

Δὲν γίνεται δὲ χρῆσις τοῦ Γ πρὸς δήλωσιν τοῦ 5, 50, 500 κτλ. ὡς ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐπιγραφαῖς· οὕτω δὲ 6, 60, 600 δραχμαὶ σημειοῦνται ἐπὶ παραδείγματι οὐχὶ Γ·, Γ—, Γ⊟ ἀλλὰ :::, ═ ═ ═, ⊟⊟⊟⊟⊟⊟ κτλ.

Κατὰ ταῦτα ὁ ἀριθμὸς π. χ. 7979 δραχμαὶ καὶ 3 1/2 ὀβολοὶ δηλοῦται διὰ τῶν ἑξῆς: XXXXXXX ⊟⊟⊟⊟⊟⊟⊟⊟⊟═ ═ ═ —::::·III<

ε΄. *Χαρακτηρισμὸς τῆς ἐπιγραφῆς καὶ περιεχόμενον αὐτῆς.*

Ἐν τῇ ὑπ' ἐξέτασιν ἐπιγραφῇ πρόκειται κυρίως περὶ τῆς οἰκοδομῆς *ναοῦ*, καὶ τοῦ διὰ τὴν οἰκοδομὴν ταύτην χρησιμεύοντος *ἐργαστηρίου*· ὁ ναὸς ἦτο περίπτερος, ῥυθμοῦ δωρικοῦ, δὲν εἶχε ὀπισθόδρομον ἀλλὰ μόνον πρόδομον, καὶ εἶχεν ἀγάλματα ἐν τοῖς ἀετώμασιν. Ἀλλ' ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς ἀνεκαλύφθησαν καὶ οἱ δύο ἐν τῷ Ἱερῷ ὑπάρχοντες ναοὶ κατὰ Παυσανίαν (2,27), ὁ ναὸς τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ ὁ τῆς Ἀρτέμιδος, ὧν σχεδιάσματα δημοσιεύομεν ὧδε, ὑπ' ἀρ. 1 καὶ 2. Τὰ

1. *Ναὸς Ἀσκληπιοῦ*

ῥηθέντα ὅμως γνωρίσματα ἀποκλείουσιν ὅλως τὸν ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος καὶ συμφωνοῦσιν ἱκανῶς τοῖς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Ἐὰν δὲ τούτοις προσθέσωμεν ὅτι ἐν τῇ ἐπιγραφῇ εἴρηται ἁπλῶς *ναὸς* ἢ ὁ *ναὸς*, βλέπομεν πλέον ἐναργῶς ὅτι ἐν τῇ ὑπ' ἐξέτασιν ἐπιγραφῇ εἶνε ἀναγεγραμμέναι αἱ δαπάναι τῆς *οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ*. Καὶ ἐν μὲν ταῖς στήλαις Α΄ καὶ Β΄ εἶνε ἀναγεγραμμέναι αἱ μεγάλαι δαπάναι, ἐν δὲ ταῖς στήλαις α΄ β΄ καὶ β΄΄ εἶνε ἀναγεγραμμέναι μικραὶ δαπάναι διὰ διαφόρους ἐργασίας καὶ δι' ἀγορὰν διαφόρων εἰδῶν, γενόμεναι οὐχὶ ἅπασαι διὰ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ, ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλας, ὡς φαίνεται, ἀνάγκας.

(1) Ἐν τῷ ἐπιγραφικῷ κειμένῳ καὶ τῇ μεταγραφῇ τὸ σημεῖον ⊟ εἶνε δεδηλωμένον διὰ τοῦ H, μὴ ἔχοντος τοῦ τυπογραφείου τοσαῦτα ⊟, ὅσα ἦσαν ἀναγκαῖα πρὸς στοιχειοθέτησιν τῆς ὅλης ἐπιγραφῆς.

Κατὰ ταῦτα ἡ προκειμένη ἐπιγραφὴ εἶνε τοιαύτη, οἵα λ. χ. ἡ δαπάνας τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Ἐρεχθείου ἀναγράφουσα (C. I. A. 324)· ἡ ἐργασία ὅμως ἐγένετο ἅπασα οὐχὶ δι' ἐργατῶν ἡμερομισθίῳ ἐργαζομένων, ἀλλὰ δι' ἐργολάβων, εἰς οὓς παραχωρήθη τμηματικῶς καὶ κατὰ μειοδοσίαν (1). Καὶ οἱ μὲν ἀνελάμβανον τὴν ἐκτέλεσιν διαφόρων ἐργασιῶν, οἱ δὲ παρεῖχον τὸ ὑλικὸν καὶ μετέφερον αὐτὸ εἰς τὸ ἱερὸν, οἱ δὲ ἀνελάμβανον μόνον τὴν μεταφορὰν αὐτοῦ. Ἦσαν δὲ οὗτοι οὐχὶ πάντες ἐγχώριοι, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ξένοι, οἷον ἐκ Κορίνθου, ἐξ Ἄργους, ἐκ Στυμφαλίας καὶ ἐκ Κρήτης. Ἡ ὅλη δὲ ἐργασία ἐγίνετο ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν ἑνὸς ἀρχιτέκτονος, Θεοδότου καλουμένου, ὅστις εἰργάζετο οὐχὶ ἐργολαβικῶς, ἀλλ' ἐπὶ ἐνιαυσίῳ μισθῷ δραχμῶν 353, ἀναλογουσῶν πρὸς δραχμὴν 1 καθ' ἡμέραν. Ἐπειδὴ δὲ οὗτος ἔλαβε μισθὸν τριῶν καὶ ἡμίσεος ἐτῶν καὶ ἑβδομήκοντα ἡμερῶν φαίνεται ὅτι τοσοῦτον χρόνον διήρκεσεν ἡ οἰκοδομή.

Οἱ ἐργολάβοι δὲ παρεῖχον ἐγγυητὰς, οἱ μὲν λαμβάνοντες μικρὰ ποσὰ ἕνα μόνον, οἱ δὲ μεγάλα δύο καὶ πλειοτέρους. Ἦσαν δὲ οἱ ἐγγυηταὶ ἐγχώριοι,

2. *Ναὸς Ἀρτέμιδος.*

ὡς φαίνεται, καὶ γνωστοὶ, διότι ἅπαντες εἶνε δεδηλωμένοι μόνον διὰ τοῦ κυρίου αὐτῶν ὀνόματος.

(1) Ὅτι ἡ ἐργασία παρεχωρεῖτο διὰ μειοδοσίας δείκνυται κυρίως ἐκ τῶν διαφόρων ποσῶν, ἃ σπανιώτατα ἀποτελοῦσι στρογγύλον ἀριθμόν. Οὕτω π. χ. ὁ Δαμόχοος ἀνέλαβε νὰ παράσχῃ τὰς διὰ τὸ ἐργαστήριον δοκοὺς ἀντὶ δρ. 99 καὶ 5 ὀβολῶν (στ· 32-33) ἤτοι ἀντὶ δρ. 100 πλὴν ἑνὸς ὀβολοῦ.

Ἐξετάζοντες δὲ ἰδίᾳ τὸν τρόπον καθ' ὃν εἶνε ἀναγεγραμμέναι αἱ διάφοροι δαπάναι παρατηροῦμεν δύο τρόπους ἀναγραφῆς· ὁ μὲν εἶνε ὁ συνήθης καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς τοιούτου εἴδους ἐπιγραφαῖς (π. χ. ὁ ἔχων οὕτως: *Δαμοφῶνι καλυμμάτων προσώπων* ==== κτλ.) ὁ δὲ (οἷον: Σωτάδας ἥλετο τὴν περίστασιν ἐργάσασθαι ΧΧΧ κτλ.) εἶνε πρωτοφανὴς καὶ δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ οὐχὶ ὡς τρόπος ἀναγραφῆς γενομένων πληρωμῶν, ἀλλ' ὡς ἀναγραφὴ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς γενομένης μειοδοσίας. Κατὰ ταῦτα, παραβλέποντες μικράς τινας δαπάνας εἰς ἄλλα ἔργα καὶ οὐχὶ εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ ἀναφερομένας, περὶ τῆς καθ' ὅλου ἐπιγραφῆς δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι εἶνε τὸ *παθητικόν*, οὕτως εἰπεῖν, *τοῦ διὰ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ταμείου*. Συνίσταται δὲ τὸ παθητικὸν τοῦτο ἐκ πληρωμῶν γενομένων ἤδη καθ' ὃν χρόνον ἀνεγράφοντο ἐν τῷ λίθῳ, καὶ ἐκ πληρωμῶν, αἵτινες ἔμελλον νὰ γείνωσιν ἐν τῷ μέλλοντι, εἴτε μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐργασίας, εἴτε κατὰ δόσεις, ἐφ' ὅσον ἡ ἐργασία προὐχώρει, ὥσπερ σύνηθες ἦτο, καθ' ἃ ἐξ ἄλλων ἐπιγραφῶν γνωρίζομεν.

στ'. *Παρατηρήσεις εἰς τὰ καθέκαστα*

Στ. 1-2 Ὁ λίθος ἐνταῦθα εἶνε ἐντελῶς ἐφθαρμένος, ὥστε ἐλάχιστά τινα ἴχνη γραμμάτων μόλις διακρίνονται. Ἐκ τούτου δὲ ἀγνοοῦμεν τίνες οἱ δίδοντες ἐνταῦθα λόγους καὶ τὰς δαπάνας ἀναγράφοντες καὶ πῶς ἐν γένει ἤρχετο ἡ ἐπιγραφή. Οὐ μὴν ἀλλ' ἀγνοοῦμεν καὶ ἂν ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἦτο αὐτοτελής, διότι δὲν εἶνε ἀπίθανον νὰ ἦτο συνέχεια ἑτέρας, ἐν ἄλλῳ λίθῳ γεγραμμένης.

Στ. 3. *Στοιβὰν*: ἡ σημασία τῆς λέξεως εἶνε δυσδιάγνωστος· ἴσως δηλοῖ τοὺς λίθους δι' ὧν κατεσκευάσθη τὸ κρηπίδωμα (οἱονεὶ τὸ *γέμισμα* τῶν ἀνορυχθέντων θεμελίων τοῦ ναοῦ), διότι ἐν ᾧ ἐν στ. 7-8 εἶνε ἀναγεγραμμένη ἡ διὰ τὴν ἐργασίαν τοῦ κρηπιδώματος δαπάνη, οὐδαμοῦ ἄλλοθι εἶνε ἀναγεγραμμένη καὶ ἡ διὰ τὸ ὑλικὸν δαπάνη.

Ἥλετο: ἀλλαχοῦ γέγραπται *εἵλετο* καὶ *ἕλετο* ἀδιακρίτως.

Στ. 4. *Τάμεν* καὶ *ἀγάγεν* καὶ *συνθέμεν*: Πρβ. καὶ στ. 12 καὶ 34.

Στ. 5. *Κλεάνωρ*: μνημονεύεται ὡς ἐγγυητὴς ἐνταῦθα τε καὶ ἐν στ. 31.

Λύκιος κορίνθιος κτλ. ὁ αὐτὸς ἀναφέρεται ὡς ἐργολάβος καὶ ἐν στ. 18 καὶ 24. Παρατηρητέον δὲ ὅτι ἅπαντες οἱ ἀναλαβόντες τὴν λατομίαν καὶ τὴν εἰς τὸ ἱερὸν μεταφορὰν τῶν λίθων εἶνε κορίνθιοι· ἀλλ' ἐκ τούτου δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν ὡς βέβαιον συμπέρασμα ὅτι ἡ πλουσία ἐν λατομείοις πωρίνου λίθου Κορινθία παρεῖχε τὸ διὰ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ ὑλικόν, διότι δυνατὸν ὁ λίθος οὗτος νὰ ἐκομίζετο καὶ ἄλλοθεν, οἷον ἐξ Αἰγίνης, ἢ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς Ἐπιδαυρίας, διότι κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἀπὸ Ἄργους εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ, εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τριῶν περίπου ὡρῶν, εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἔνθα ἔκειτο πιθανῶς ἡ Λῆσσα (ἴδ. Αρχ. Ἐφημ. 1884 σελ. 22) ὑπάρχει λατομεῖον πωρίνου λίθου. Οἱ κορίνθιοι παρεῖχον τοὺς λίθους καὶ διὰ τὰ ἐν Ἑρμιόνι κατασκευαζόμενα οἰκοδομήματα (Lebas-Foucart 159[b] στ. 13 καὶ 14), ἐξ οὗ φαίνεται ὅτι οὗτοι ἦσαν τὸ πάλαι ὅ,τι οἱ σήμερον ἀργοῖοι, οἵτινες περιέρχονται κατὰ ὁμίλους ἀπὸ χωρίου εἰς χωρίον καὶ ἀναλαμβάνουσι καὶ ἐκτελοῦσιν ἐργολαβικῶς οἰκοδομητικὰς ἐργασίας.

Τάμεν καὶ ἀγάγεν: Οὕτω συνεπλήρωσα κατὰ τὰ ἐν στ. 41.

Στ. 6. *Εἰς τὸ ἱερόν*: Ἐν τῷ ΕΣ ὁ χαράκτης ἔγραψε κατὰ λάθος τὸ Σ δίς.

Ταῖ περιστάσι: Ἡ λέξις ἀπαντᾷ ἀλλαχοῦ τε καὶ ἐν στ. 90 καὶ 93 τῆς γνωστῆς ἐκ Λεβαδείας ἐπιγραφῆς (*Στ. Κουμανούδης* ἐν Ἀθηναίῳ τόμ. Δ, καὶ *Er. Fabricius*, De Architectura Graeca Commentationes epigraficae 1881)· ἑρμηνεύων δ' αὐτὴν ὁ Fabricius λέγει ὅτι εἶνε ea stylobatæ pars quae inter locum, quo columnae constituuntur, et cellae parietem interest. Ἡ ἡμετέρα ὅμως ἐπιγραφὴ δεικνύει ὅτι περίστασις κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὴν λέξιν «*πρόστασις*», ἧς τὸ σημαινόμενον εἶνε ἡμῖν γνωστὸν ἐκ τῶν περὶ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Ἐρεχθείου ἐπιγραφῶν, σημαίνει κυρίως τὴν τὸν σηκὸν περιθέουσαν στοάν. Τοῦτο δὲ δηλοῦται ἐκ τῶν ἑξῆς: α') ἐν στ. 34 εἴρηται ὅτι ἐπληρώθησαν δραχμαὶ 1050 δι' *ἔγκαυσιν* τῆς περιστάσεως, ὅ ἐστι διὰ χρωματισμὸν αὐτῆς διὰ τῆς ἐγκαυστικῆς μεθόδου· ἀλλ' ὁ χρωματισμὸς οὗτος δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γείνῃ ἐν τῷ δαπέδῳ, ἀλλὰ θὰ ἐγένετο ἐν τῷ θριγκῷ κτλ. β') ἐν στ. 13 εἶνε ἀναγεγραμμένη δαπάνη 3068 δραχμῶν δι' ἐργασίαν τῆς περιστάσεως, ἐν ᾧ ἐν στίχῳ 8

εἶνε γεγραμμένον ἕτερον κοδύλιον δι' ἐργασίαν τῆς κρηπῖδος καὶ τοῦ στυλοβάτου, ὅπερ θὰ ἦτο ἐπανάληψις τοῦ αὐτοῦ ἐν μέρει πράγματος, ἂν *περίστασις* ἦτο τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ κρηπιδώματος τὸ μεταξὺ τῶν κιόνων τῆς στοᾶς καὶ τῶν τοίχων τοῦ σηκοῦ. Ἐπειδὴ δὲ καὶ διὰ τὴν ἐργασίαν τοῦ σηκοῦ ἐδαπανήθη (στ. 22) τὸ αὐτὸ περίπου ποσόν, ὃ καὶ διὰ τὴν ἐργασίαν τῆς περιστάσεως, καταφανὲς εἶνε ὅτι οὕτω θὰ ἐκαλεῖτο ἡ περὶ τὸν σηκὸν στοά, διότι ταύτης μόνον ἡ ἐργασία καὶ οὐχὶ ἡ τοῦ ἀνωτέρω ρηθέντος μέρους τοῦ κρηπιδώματος, δύναται νὰ ἰσοδυναμῇ πρὸς τὴν τοῦ σηκοῦ. Τὸ αὐτὸ δὲ συμπέρασμα ἐξάγεται καὶ ἐκ τῆς συγκρίσεως τοῦ δαπανηθέντος διὰ τὴν λατομίαν τῆς περιστάσεως ποσοῦ (πλέον τῶν 6300 καὶ μεῖον τῶν 6600 δραχμῶν: ἴδ. στ. 6) πρὸς τὸ δαπανηθὲν διὰ τὴν λατομίαν τοῦ ἡμίσεος τοῦ σηκοῦ (δρ. 6167: ἴδ. στ. 15-16), διότι διὰ τὴν οἰκοδομὴν τῆς στοᾶς θὰ ἀπῃτεῖτο καταφανῶς ὑλικὸν ὀλίγον τι μεῖζον περίπου τοῦ ἀπαιτουμένου διὰ τὸ ἥμισυ τοῦ σηκοῦ.

Ὀρσίας: Ἐν τῷ τοῦ Pape λεξικῷ ἀπαντᾷ: Ὀρσέας: Ἀναφαίνεται δὲ οὗτος ὡς ἐγγυητὴς καὶ ἐν στίχῳ 18.

Ἀγέμων. Ἀπαντᾷ ὡς ἐγγυητὴς καὶ ἐν στ. 48 *Ἀντίμαχος ἀργεῖος*: Ἀπαντᾷ ὡς ἐργολάβος καὶ ἐν στ. 11. Τὰ ἐν τέλει τοῦ στίχου δυνάμεθα νὰ συμπληρώσωμεν ἴσως: *τᾶς ὀροφᾶς καὶ τᾶς κρηπῖδος*.

Στ. 8. *Στυλοβάτα*: Παρατηρητέα ἡ διάκρισις τῆς κρηπῖδος ἀπὸ τοῦ στυλοβάτου, τοῦ μέρους δηλ. ἐκείνου τοῦ κρηπιδώματος, ἐφ' οὗ ἐπεκάθηντο οἱ κίονες. Ἐκ τούτου δὲ φαίνεται ὅτι ὁ ναὸς ἦτο δωρικοῦ ρυθμοῦ.

Εὐκλῆς: Οὕτω συνεπλήρωσα ἀποβλέπων εἰς τὸν κατὰ προσέγγισιν ἐλλείποντα ἀριθμὸν γραμμάτων. Ἀπαντᾷ δὲ ὁ Εὐκλῆς ὡς ἐγγυητὴς ἐν στ. 71.

Στ. 9. *Θεόδοτος ἀρχιτέκτων*: Οὗτος εἶχε τὴν ἀνωτάτην ἐπὶ τῆς οἰκοδομῆς ἐποπτείαν καὶ διὰ τοῦτο ἐλάμβανε μισθόν. Ἡ συμπλήρωσις δὲ τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ εἰς δρ. 1353 βεβαιοῦται ἐκ τῶν στ. 32 καὶ 54. Ἔλαβε δ' οὗτος μισθὸν τριῶν ἐτῶν (στ. 9, 31 καὶ 54), ἓξ μηνῶν (στ. 111), καὶ 70 ἡμερῶν (στ. 112), καὶ ἐλάμβανεν αὐτὸν κατὰ διαλείμματα, μέχρις οὗ ἐπερατώθη ἡ οἰκοδομή. Σημειωτέον δ' ὅτι ὁ ἐνιαύσιος αὐτοῦ οὗτος μισθὸς ἀντιστοιχεῖ πρὸς δραχμὴν τῆς ἡμέρας· ἀλλὰ καὶ ἐν Ἀθήναις ὁ ἀρχιτέκτων ἐλάμβανε κατὰ τὴν Ε'. ἑκατονταετηρίδα μισθὸν ἐπὶ ἑκάστης πρυτανείας δρ. 36, ἤτοι ἀκριβῶς μίαν δραχμὴν τῆς ἡμέρας καὶ οὗτος (C. I. A. ἀρ. 324)· ἐν Ἐλευσῖνι ὅμως καὶ ἐν Δήλῳ, ἐν ὑστερωτέροις χρόνοις, ἐλάμβανε δύο δραχμὰς καθ' ἑκάστην (ἴδ. *Ἀρχ. Ἐφημερὶς* 1883 σελ. 3 στ. 62 καὶ Bull. d. cor. hellénique 1882 σελ. 83).

Στ. 10. Τὰ ἐν τῷ τέλει τοῦ στίχου τούτου δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ συμπληρωθῶσιν ἀσφαλῶς. Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀγόμεθα εἰς τὴν συμπλήρωσιν: *ἔγγυος*· ἀλλ' οὕτως ἔχοντος τοῦ πράγματος δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἀρκετὸς χῶρος ἐν τῷ λίθῳ διὰ τὰς πρώτας συλλαβὰς ὀνόματος, οὗ ἡ λήγουσα ΜΟΣ γέγραπται ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ἑπομένου στίχου 11. Καὶ ὅμως ἡ διὰ τοῦ *ἔγγυος* συμπλήρωσις εἶνε ἀναγκαία, διότι ἄλλως ἀκατάληπτος εἶνε ἡ παράθεσις τοσούτων κυρίων ὀνομάτων. Ἄρα συμπληρωτέον ἴσως: [ἔνγυος Δᾶ]μος: διὰ κυρίου δηλ. ὀνόματος ἔχοντος, ὅσῳ τὸ δυνατόν, ὀλιγώτερα γράμματα.

Στ. 11-12 *στορὰν τοῦ σακō* κτλ. Ἡ λέξις *στορὰ* εἶνε πρωτοφανὴς καὶ ἀπαντᾷ καὶ ἐν στίχῳ 33-34 «στορὰν τάμεν καὶ ἀγάγεν καὶ συνθέμεν τῷ στρώματι»· παράγεται δέ, ὡς φαίνεται, ἐκ τῆς ρίζης *στορ*, ἐξ ἧς καὶ ἡ λέξις στρωτὴρ κτλ. κατ' ἀναλογίαν θὰ σημαίνει ἐν γένει *στρῶσιν* καὶ πρᾶγμά τι πρὸς στρῶσιν χρησιμεῦον, ὅ ἐστι θὰ σημαίνει ἢ τοὺς λίθους, τοὺς ἀποτελοῦντας τὸ δάπεδον τοῦ ναοῦ, ἢ τὴν ξυλείαν, τὴν ἀποτελοῦσαν τὴν στέγην αὐτοῦ. Τὸ δεύτερον εἶνε πιθανώτερον διότι ἐν στ. 40 εἶνε ἀναγεγραμμένη ἑτέρα δαπάνη πρὸς *λατομίαν τῷ στρώματι*. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐν τῷ μνημονευθέντι χωρίῳ, τῷ ἐν στ. 33-34, ἡ δοτ.: *τῷ στρώματι*: συνδέεται ἀμέσως τῇ λ. *στοράν*, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ *λατομίαν τᾷ περιστάσι* (στ. 6.) καὶ *λατομίαν τῷ στρώματι* (στ. 40) καὶ οὐχὶ τῷ *συνθέμεν*, ὃ εἴρηται ἀπολύτως, ὡς δηλοῦται καὶ ἐκ τῶν ἐν στ. 12 καὶ 28.

Στ. 15. *Εὐτερπίδας* ἀναφαίνεται ὡς ἐργολάβος καὶ ἐν στ. 27.

Στ. 19. Ἡ συμπλήρωσις τοῦ ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχου ἐλλείποντος μέρους νομίζω ὅτι εἶνε βεβαία, διότι ὁ Εὐτερπίδας ἀνέλαβε νὰ παράσχῃ τοὺς διὰ τὸ ἥμισυ τοῦ σηκοῦ ἀναγκαιοῦντας λίθους καὶ μεταφέρῃ αὐτοὺς εἰς τὸ ἱερὸν ἀντὶ δραχμῶν 6167 (στ. 14-16), ὁ Ἀρχικλῆς δὲ νὰ παράσχῃ μόνον

τοὺς λίθους διὰ τὸ ἕτερον ἥμισυ ἀντὶ δραχ. 4400 καί τι πλέον (στ. 16-17)· ὑπελείπετο ἄρα ἡ διὰ τὴν μεταφορὰν καὶ τῶν λίθων τούτων δαπάνη, ἥτις βεβαίως εἶνε ἡ ἐν τῷ προκειμένῳ στίχῳ ἀναγεγραμμένη, διότι προστιθεμένη αὕτη τῷ ἀνωτέρω ποσῷ τῶν δραχ. 4400 ἀποτελεῖ τὸ ποσὸν ἐκεῖνο κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, ὅπερ ἔλαβεν ὁ Εὐτερπίδας διά τε τὴν παροχὴν καὶ τὴν μεταφορὰν τῶν διὰ τὸ ἕτερον ἥμισυ λίθων.

Στ. 20. Ὁ στίχος οὗτος εἶνε ἐντελῶς ἐξηλειμμένος, διότι ἐνταῦθα ὁ λίθος εἶνε εἰς δύο τεμάχια τεθραυσμένος καὶ κατὰ τὰ ἄκρα ὅλως ἐφθαρμένος.

Στ. 21-30. Ἡ ἀρχὴ τῶν στίχων τούτων εἶνε ἄγνωστος, διότι ἐλλείπει τριγωνικὸν τεμάχιον ἐκ τοῦ λίθου.

Στ. 25. Ἡ διὰ τοῦ *κορίνθιος* συμπλήρωσις φαίνεταί μοι βεβαία, διότι ὁ *Λύκιος κορίνθιος* ἀπαντᾷ ὡς ἐργολάβος καὶ ἐν στ. 5 καὶ 18.

Στ. 27. Ἐν τῇ προθέσει ἐς (ἐς τὸ ἐργαστήριον) ἐχαράχθη ἐν τῷ λίθῳ, κατὰ παραδρομὴν τοῦ χαράκτου, Ι ἀντὶ Ε, ἢ προκειμένου νὰ γραφῇ ΕΙΣ παρελείφθη τὸ Ε.

Ἐργαστήριον. Τὰ διὰ τὸ ἐργαστήριον ἔξοδα ἀναγράφονται ἐνταῦθα τε καὶ ἐν τοῖς κατωτέρω στίχοις 27-44, 221,245,255. Εἶνε δὲ καταφανὲς ὅτι τὸ ἐργαστήριον τοῦτο κατεσκευάσθη ἵνα χρησιμεύσῃ διὰ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ, διὰ νὰ ἐργάζωνται τουτέστιν ἐν αὐτῷ οἱ διάφοροι τεχνῖται, εἶχε δηλ. τοιαύτην χρῆσιν, οἵαν λ. χ. τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ περίφημον ἐν τοῖς μεταγενεστέροις χρόνοις ἐργαστήριον, ἐν ᾧ εἰργάζετο ὁ Φειδίας.

Στ. 29-30. *Τὰ ἔνδοι τõ θυμέτρο*: Τοῦτο εἴρηται κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἐν στίχῳ 85 «καὶ τοῦ σακοῦ καταξοάν, τὰ ἔξω».

Στ. 31. *Ἔνκαυσιν τõ σακõ* κτλ. Διὰ τὴν ἔνκαυσιν τῆς περιστάσεως ἐδαπανήθησαν δραχ. 1050 (στ. 24).

Στ. 33-34. *στορὰν τάμεν* κτλ. Ἴδε σημείωσιν ἐν στίχῳ 11-12.

Στ. 39. *Ἄλινσιν τοῦ ἐργαστηρίου*: Ἐκ τοῦ ἀλίνω = ἐπαλείφω.

Στ. 41. *Πυάνθης*: μήπως Εὐάνθης; Παρὰ Σουΐδᾳ ὅμως ἀπαντᾷ κύριον ὄνομα Πύανθος.

Στ. 42. *ὑπωρυφίας τὰν ἐργασίαν*: Ἐν CIA (I ἀρ. 322 στ. 81) ἀπαντᾷ «τῆς ἐπωροφίας σφηκίσκους καὶ ἱμάντας ἀθέτους» καὶ παρ' Ἡσυχίῳ: *ὑπωρόφιον* = ὑπόστεγον. Ἐκ τούτων δηλοῦται ὅτι *ὑπωρυφία* εἶνε ἡ ἐκ στρωτήρων, φατνωμάτων κτλ. ἀποτελουμένη στέγη καὶ εἴρηται κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἐν στ. 46: *τὰν ὀροφὰν τὰν ὑπένερθε*.

Στ. 44. *π(τ)ελέαν*: Ἐν τῷ λίθῳ παρελείφθη τὸ Τ.

Στ. 46. *ὑπένερθε*: Κατωτέρω (π. 51): *ὑπένερθεν*.

Στ. 54. *Ἀριστομήδης*: ἐν στ. 62: *Ἀριστομίδας*.

Στ. 57. *πρ(ο)σώπων*: Ἐν τῷ λίθῳ γέγραπται Α ἀντὶ Ο.

Στ. 59-60: *ὑποδοκίου*: Ἡ λέξις, ἧς τὴν σημασίαν δυσκόλως δυνάμεθα νὰ ἐνοήσωμεν, ἀπαντᾷ καὶ ἐν στ. 233. Ἐν τῇ ἑπομένῃ δὲ λέξει ὁ λίθος εἶνε ἐφθαρμένος μεταξὺ τοῦ Α καὶ Μ· διακρίνονται δὲ ἴχνη γράμματος, ὃ δύναται νὰ εἶνε Α, Λ, Κ ἢ Ν· ἐκ τούτου δὲ ἡ συμπλήρωσις τῆς λέξεως εἶνε δυσχερής, καθόσον μὴ ὑπάρχοντος χώρου διὰ πλειότερα τοῦ ἑνὸς γράμματα δὲν δυνάμεθα νὰ ἀναγνώσωμεν *καὶ κυματίου, καλυματίου* ἢ ἕτερόν τι. Μήπως ἀναγνωστέον *κ'αναματίου*, ὅ ἐστι καὶ ἀναμματίου (ἐκ τοῦ: ἄναμμα);

Στ. 63. *διαστύλων θυρώματα*: Οὕτω θὰ καλοῦνται, ὡς φαίνεται, αἱ εἰς τὸν πρόναον ἄγουσαι θύραι, ὅ ἐστιν αἱ μεταξὺ καὶ ἑκατέρωθεν τῶν δύο ἐν τῇ ἀνατολικῇ αὐτοῦ πλευρᾷ κιόνων, διότι γνωστὸν εἶνε ὅτι ὁ πρόναος, ὁ περιέχων ἀναθήματα, ἦτο εἰκότως κιγκλιδώμασι κεκλεισμένος. Κατ' ἀντίθεσιν δὲ πρὸς τὰ θυρώματα ταῦτα τῶν διαστύλων, *θύρωμα* ἁπλῶς καὶ *μέγα θύρωμα* ἐκαλεῖτο ἡ μεγάλη καὶ πολυτελῶς ἐξειργασμένη τοῦ σηκοῦ θύρα, ἡ ἀπέναντι τοῦ ἀγάλματος.

Στ. 65: *ὁπόσου κα δῆ(ι)πο(ὶ)*. Τὸ Ι ἐλλείπει καὶ ἐν τῷ δῆ καὶ ἐν τῷ πο. Ὁ Σωταῖρος ἀνέλαβε νὰ παράσχῃ διὰ τὸ θύρωμα (τὸ μέγα θύρωμα) τὸν ἐλέφαντα, ὅσος καὶ ἂν ἤθελε χρειασθῇ.

Στ. 69: *κολλατικὸν τõι θυρώματι* κτλ. Ἄπορον εἶνέ μοι διατί πρὸς τοῦτο ἐδαπανήθησαν τόσον πολλὰ χρήματα, ἤτοι 2700 δραχμαὶ τοὐλάχιστον! Μήπως, διότι τὸ θύρωμα εἶχε καὶ ἐλέφαντα, ἡ ἐπικόλλησις παρεῖχε μεγάλας δυσχερείας;

Στ. 75-76: *φάρξιν τοῦ ναοῦ*: Πρβ C.I.A. I, 319: «φάρξαι τὸ βάθρον τοῖν ἀγαλμάτοιν».

Στ. 73: *κάλχας*: Πρβ. C.I.A.I. 322 στ. 90 «τὰς κάλχας τὰς ἐπὶ τοῖς ἐπιστυλίοις ἐξεργάσασθαι ἔδει».

Στ. 88. Ὁ διὰ τὸν στίχον τοῦτον ἥμισυ περίπου χῶρος ἐν τῷ λίθῳ κατελείφθη κενός.

Στ. 89. *κερκίδα τõ αἰετõ*: Κερκὶς καλεῖται, ὡς φαίνεται, τὸ τριγωνικὸν τοῦ ἀετοῦ σχῆμα, ὅ ἐστι τὸ τύμπανον τοῦ ναοῦ ἢ αὐτὸ τὸ τρίπλευρον γεῖσον τὸ περιβάλλον τὸ τύμπανον. Τὸ πρῶτον φαίνεται πιθανώτερον ἕνεκα τῶν ἐν στίχῳ 112.

Στ. 92: *χρυσõ χορὸν ἐργάσασθαι*. *Χορὸς* καθ' Ἡσύχιον, σημαίνει κύκλον, στέφανον, ὥστε μόνον ἂν τὴν τελευταίαν ταύτην σημασίαν ἀποδώσωμεν τῇ λέξει δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν τὸ παράδοξον τοῦτο χωρίον. Τίς δὲ ἦτο οὗτος ὁ ἐκ χρυσοῦ κατασκευασθεὶς στέφανος καὶ πρὸς τί ἐχρησίμευεν, ἄγνωστον. Τὸ χωρίον τοῦτο ὑπομιμνήσκει ἡμῖν τὸ ὁμηρικὸν ἐκεῖνο (Ἰλ. στ. 591) καθ' ὃ ὁ Ἥφαιστος ἐποίησεν ἐπὶ τῆς ἀσπίδος τοῦ Ἀχιλλέως *χορὸν*

«τῷ ἴκελον, οἷόν ποτ ἐνὶ Κνωσσῷ εὐρείῃ»

»Δαίδαλος ἤσκησεν καλλιπλοκάμῳ Ἀριάδνῃ»

ἀλλ' οἱανδήποτε σημασίαν καὶ ἂν ἀποδώσωμεν εἰς τὴν λέξιν, προκειμένου περὶ ἑρμηνείας τοῦ ὁμηρικοῦ τούτου χωρίου ἤ, κάλλιον εἰπεῖν, ὅπως καὶ ἂν φαντασθῶμεν τὸν *χορόν*, ὃν ἐποίησεν ὁ Δαίδαλος τῇ Ἀριάδνῃ, οὐδόλως δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν τὸν ἐν τῇ προκειμένῃ ἐπιγραφῇ *χορόν*.

Στ. 94-96. Κατὰ τοὺς στίχους τούτους ὁ λίθος εἶνε ἀποκεκομμένος καὶ ἐφθαρμένος, ὥστε ὀλίγιστα μόνον γράμματα σώζονται.

Στ. 97. *ἀκρωτάρια*: Οὕτω συνεπλήρωσα κατ' ἀναλογίαν πρὸς ἐν στ. 91, ἀγόμενος ἐκ τούτου κυρίως ὅτι τὸ εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις δαπανηθὲν ποσὸν εἶνε σχεδὸν τὸ αὐτό. Σημειωτέον δ' ὅτι ὁ ναὸς τοῦ Ἀσκληπιοῦ εἶχεν ὡς ἀκρωτήρια πτερωτὰς Νίκας (ἴδ. *Ἀρχ. Ἐφημερίδα* 1885 Πίν. 1).

Στ. 99. *ἐναιετίων*: Οὕτω συνεπλήρωσα ὁρμηθεὶς ἐκ τῶν ἐν στίχῳ 114. Καλοῦνται δὲ *ἐναιέτια*, ὡς γνωστόν, τὰ ἐν τοῖς ἀετώμασιν ἀγάλματα (ἴδ. Mitth. d. deutsch. Arch. Instituts IV σ. 34). Περὶ τῶν ἐν τοῖς ἀετώμασι τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἀγαλμάτων ἴδε *Ἀρχ. Ἐφημερίς* 1884 Πίν. 3 καὶ 4.

Στ. 100. *παραιετίδας*. Τὴν σημασίαν τῆς λέξεως ἴδε ἐν Botticher's Tektonik I. σ. 255 σημ. 4.

Στ. 101. *βάθρα τοῖς ἀκρωτηρίοις*. Γνωστὸν ὅτι τὰ ἀκρωτήρια εἶχον ἰδίαν ἐπὶ τῶν γωνιῶν τοῦ ἀετώματος βάσιν. Ἐκ τούτου ὁρμώμενος συνεπλήρωσα ἐν τῷ ἑπομένῳ στίχῳ 102, *θέμεν* (διότι μόνον διὰ πέντε τὸ πολὺ γράμματα κενὸς χῶρος ὑπάρχει), θέμεν δηλ. αὐτὰ ἐπὶ τῆς βάσεως αὐτῶν.

Πυρίας: Ἐν στίχῳ 16: Πυρρίας.

Στ. 103. *Ἀγαθίνῳ*: Συμπληρῶ ὑποθετικῶς *ἐναιετίων* κατὰ τὰ ἐν στίχῳ 112. Καὶ ναὶ μὲν ἐν τῷ τελευταίῳ τούτῳ χωρίῳ ἡ δαπάνη εἶνε πολὺ μικροτέρα, ἀλλὰ δύναται νὰ ἐκληφθῇ ὡς γενομένη διά τινα μόνον ἐναιέτια τῆς ἑτέρας κερκίδος οὐχὶ δι' ἅπαντα. Πρὸς κατασκευὴν τῶν ἐναιετίων ἑκάστου ἀετώματος θὰ εἰργάζοντο πολλοὶ τεχνῖται (λιθοξόοι). Τοιοῦτοι ἴσως εἶνε οἱ Ἀγαθῖνος (στ. 103), Λυσίων (στ. 103) Ἑκτορίδας (στ. 104 καὶ 111-112) κ.λ. Ἀλλὰ ταῦτα εἶνε ἁπλῆ ὑπόθεσις, ἀφ' οὗ ἀτυχῶς ἐνταῦθα, ἐν τῷ σπουδαιοτάτῳ τῆς ἐπιγραφῆς μέρει, ὁ λίθος εἶνε ἀποκεκομένος, ὥστε ἐλλείπει ἀρκετὸν μέρος ἐκ τοῦ τέλους ἑκάστου στίχου. Ἐν τοῖς ἐναιετίοις εἰργάζετο καὶ ὁ Πασίθεμις, καὶ μάλιστα ἐπὶ μισθῷ (στ. 302).

Στ. 106. ΑΘΙ. Μήπως τὰ γράμματα ταῦτα εἶνε ἀριθμός;

Στ. 107. *Μακέλλο*: Ἐν τῷ λίθῳ γέγραπται Ω ἀντὶ Ο. Ἡ λέξις ἀπαντᾷ καὶ ἐν στίχοις 296, 298, 301.

Στ. 231. Εἰς τὸν *θησαυρόν*: Τοιοῦτον οἰκοδόμημα ἢ μέρος οἰκοδομήματος ὑπῆρχε καὶ ἐν Ἐλευσῖνι (*Ἀρχ. Ἐφημερ.* 1883 σ. 115 στ. 10, 13 κτλ.). ἴδ. καὶ στ. 236, 243, 300.

Στ. 261. *Ἀριστόνος*: ὅ ἐστιν Ἀριστόνους.

Στ. 282. Ἐν τῷ λίθῳ γέγραπται ΕΦΟΡΑΣ, παραλειφθέντος, ὡς φαίνεται, τοῦ Σ, ὥστε ἀναγνωστέον *ἐσφορᾶς*. Προβ. καὶ στ. 295.

Στ. 289. Τὸ ἥμισυ περίπου τοῦ στίχου ὑπελείφθη κενόν.

Στ. 292. ΙΙΙΙΓ τὸ Γ ἐνταῦθα εἶνε ἀριθμός. Ὡαύτως ἀριθμοὶ δηλωτικοὶ τοῦ βάρους εἶνε τὰ ΣΣ ἐν στίχῳ 302.

Στ. 304 καὶ 305: *θυρώτοιν*: θύρωτον, ὡς φαίνεται, ἀντὶ θύρωτρον, καθ' ἃ *ῥόπτον* (*Ἀρχ. Ἐφημερίς*, 1885 σ. 18 στ. 41) ἀντὶ ῥόπτρον.

Π. Καββαδιας.

ΑΡΧΑΪΚΟΝ ΑΝΑΓΛΥΦΟΝ ΕΞ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ

(Πίναξ 9)

Ἓν τῶν σπουδαιοτέρων μνημείων τῆς ἀττικῆς ἀρχαϊκῆς τέχνης εἶνε πάντως τὸ ἐν τῷ πίνακι 9, νῦν τὸ πρῶτον ἐκδιδόμενον ἀνάγλυφον τοῦ Μουσείου τῆς Ἀκροπόλεως. Δυστυχῶς ἀγνοοῦμεν, ἕνεκεν τῆς ἄλλοτε ἐπικρατησάσης ἀμελείας περὶ τὴν καταγραφὴν τῶν εἰς τὰ δημόσια Μουσεῖα ἑκάστοτε εἰσερχομένων μνημείων, τὸν χρόνον ἀκριβῶς καὶ τὴν θέσιν τῆς εὑρέσεως τούτου· πάντως ὅμως βέβαιον εἶνε ὅτι ἀνευρέθη ἐν Ἀκροπόλει καὶ δὴ μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Sybel ἔκδοσιν τοῦ καταλόγου, διότι βεβαίως δὲν ἤθελε παραλειφθῇ μνημεῖον τοσούτῳ πολύτιμον (1). Ἡμεῖς τὴν ἐκ τῆς μὴ δημοσιεύσεως τοῦ ἀναγλύφου τούτου προερχομένην ζημίαν ν᾽ἀναπληρώσωμεν βουληθέντες, ἀνελάβομεν τὴν δημοσίευσιν καίπερ εἰδότες τὴν δυσχέρειαν πλήρους τινὸς αὐτοῦ ἑρμηνείας.

Τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἡμετέρου ἀναγλύφου καθορᾷ πᾶς τις ὁ καὶ ἐλάχιστα τῆς ἀρχαϊκῆς τέχνης τρίβων, ὑποδείξεως ὅμως δεῖται πρὸς τοὺς μὴ τυχὸν μελετήσαντας τὰ ἐσχάτως ἐν Ἀκροπόλει γεγενημένα εὑρήματα, ἡ σχετικὴ τοῦ μνημείου τούτου πρὸς ταῦτα ἀξία. Τὰ σπουδαιότερα τῶν εὑρημάτων τούτων εἰσίν, ὡς γνωστόν, αἱ ὑπὸ ἕνα τύπον, καίπερ ἐν τοῖς καθέκαστα παραλλάσσοντα, γυναικεῖαι ἐκεῖναι μορφαί, τὰ «ἀγάλματα» ἐκεῖνα, τὰ πρὸ τῆς καταστροφῆς τῆς Ἀκροπόλεως ὑπὸ τῶν Περσῶν ταύτην κοσμοῦντα. Ἐκ τῆς ὁμοιότητος τούτων πρὸς ἄλληλα προκύπτει, καὶ τοῦτο παρετηρήθη ἤδη ἐπιτυχῶς, ὅτι τὸν τύπον αὐτὸν εἶχεν παραλάβη ἡ ἀρχαϊκὴ τέχνη πρὸς παράστασιν τῆς γυναικείας μορφῆς θείας ταύτης εἴτε ἀνθρωπίνης, ἀπαράλλακτα ὅπως ὑπὸ τὸν τύπον τῶν καλουμένων ἀρχαϊκῶν Ἀπολλώνων παρίστα τὴν ἀνδρικὴν μορφὴν ἀσχέτως τῆς θείας αὐτῆς ἢ μὴ ἰδιότητος, ὡς τοῦτο τὰ νῦν ὑπὸ κρατίστων ἀρχαιολόγων παραδεκτὸν τυγχάνει (2).

(1) Σημειωτέον ὅτι οὔτε ὁ Schöne ἐν τοῖς «Ἑλληνικοῖς ἀναγλύφοις» μνημονεύει κἂν που τούτου.

(2) Milchhöffer Archäolog. Zeit. 1881. σελ. 53.—Friedr.-Wolters, Gypsabgüsse Ant Bild. σελ. 11.

Τὸν τύπον τοῦτον τὸν κοινὸν πρὸς παράστασιν τῆς γυναικείας μορφῆς ἀνευρίσκομεν καὶ ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἀναγλύφῳ ἐν τῇ τῆς Ἀθηνᾶς εἰκόνι καὶ δὴ ὑπὸ παραλλαγὴν αἴρουσαν πᾶσαν ἀμφιβολίαν περὶ τῆς εἰκονίσεως τῆς θεᾶς ταύτης, καθόσον τὸ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς κράνος χαρακτηρίζει ταύτην ἐπακριβῶς. Ἐπικυροῖ ὅθεν ἡ ἡμετέρα παράστασις τὴν ὑπόθεσιν περὶ τοῦ κοινοῦ τύπου ὑφ᾽ ὃν παρίστατο ἐν γένει ἡ γυναικεῖα μορφή, ἀποδείκνυσι δὲ τρανῶς ὅτι τὰ ἐν τῇ Ἀκροπόλει εὑρήματα πᾶν ἄλλο δυνατὸν νὰ εἰκονίζωσιν, ἱερείας ἔστω, ἀλλὰ πάντως οὐχὶ Ἀθηνᾶς. Ἐκτὸς τοῦ κράνους τοῦ χαρακτηριστικοῦ τούτου τῆς θεᾶς συμβόλου, κατὰ τὰ ἄλλα ἡ ἡμετέρα Ἀθηνᾶ οὐδόλως διαφέρει τῶν τῆς Ἀκροπόλεως γυναικῶν· τὴν στολήν, τὴν κόμωσιν καὶ τὸ gestus ἐκεῖνο, τὸ ἐν τοῖς ἀρχαϊκοῖς τούτοις ἀγάλμασι κοινόν, τὸ κομψοπρεπὲς τουτέστι τῆς ἐσθῆτος ἀνάσυρμα, ὁμοιάζει τόσον ἡ ἐν ἀναγλύφῳ αὕτη Ἀθηνᾶ τοῖς ἀγάλμασι τῆς Ἀκροπόλεως, ὅσον καὶ πρὸς ἄλληλα ταῦτα. Τὸ ἡμέτερον ἀνάγλυφον εἶνε ἐλλιπὲς καὶ εἰς τέσσαρα τεθραυσμένον, δυσχερὴς δὲ ἀποβαίνει καὶ ἕνεκα τούτου ἡ ἐντελὴς αὐτοῦ ἑρμηνεία, εἰκονίζει οὐχ ἧττον νομίζομεν σκηνὴν ἐκ τῶν συνήθων ἐν τοῖς ἀναθηματικοῖς ἀναγλύφοις: τὴν θεὰν τουτέστιν καὶ πρὸ αὐτῆς ἱκέτας μέλλοντας τελέσαι θυσίαν. Ἡ Ἀθηνᾶ εἰκονίζεται ἐν καταγραφῇ ἱσταμένη, διὰ τῆς ἀριστερᾶς ἀνέχουσα τὸ ἱμάτιον, φέρει δὲ κράνος, οὗτινος ὁ λόφος δὲν ἦτο πλαστικῶς δεδηλωμένος ἀλλὰ χρώματι ἐξαλειφθέντι τὰ νῦν. Ἡ κόμη καταπίπτει ἔμπροσθεν ἐπὶ τοῦ στήθους εἰς τρεῖς πλοκάμους, ὅπως καὶ ἐν τοῖς ἀγάλμασιν, ὄπισθεν δὲ πίπτει ἐπὶ τῆς ῥάχεως διατεταγμένη κυματοειδῶς εἰς παραλλήλους γραμμάς· τὸ κωνοειδὲς σχῆμα τῆς ὄπισθεν κόμης προῆλθεν πάντως ἐκ πλαστικῶν λόγων, ἄλλως καὶ ἐν τοῖς ἀγάλμασι δὲν ἐλλείπουσι τούτου ἀναλογίαι. Διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἅπτεται ἡ θεὰ τῆς ἐσθῆτος ὑπὸ τὸ στῆθος, τοῦθ᾽ ὅπερ νέον ἐν τῇ παραστάσει τοῦ κοινοῦ τύπου· ἀλλ᾽ ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἐλλείπουσιν αἱ

δεξιαὶ χεῖρες τῶν πλείστων σχετικῶν ἀγαλμάτων, ἀγνοοῦμεν δὲ ἕνεκα τούτου ἀκριβῶς πῶς διέκειντο, τοιαῦται μικραὶ σχετικῶς παραλλαγαὶ δὲν καταστρέφουσι τὴν προφανῆ ἀναλογίαν. Ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Ἀθηνᾶς καταφαίνονται ἅπασαι αἱ ἐλλείψεις τῆς ἀρχαϊκῆς τέχνης, τὸ λοξὸν καὶ ὀγκῶδες τῶν χειλέων, ἡ ἀσυμμετρία τῶν ὤτων τὸ τριγωνικὸν τοῦ προσώπου καὶ κυρίως τὸ σχεδὸν ἀντωπὸν τῶν ὀφθαλμῶν ἐν τῇ καταγραφὴν ἀπεικονίσει· παρατηρεῖται ὅμως καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἀθηνᾷ ἡ τεχνικὴ ἐκείνη πρὸς τὸ λεπτομερὲς καὶ κομψὸν τάσις ἡ χαρακτηρίζουσα τὰ τελευταῖα ἐν Ἀκροπόλει εὑρήματα.

Πρὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἔχομεν δύω κατὰ τὸ ἥμισυ σωζομένας γυναικείας μορφὰς καὶ πρὸ ἑκάστης ἀνὰ δύω μικροὺς ἱκέτας· λέγομεν ἀνὰ δύω ἐν ᾧ ὄντως τρεῖς ὁρατοί εἰσιν, ἤτοι δύω πρὸ τῆς πρώτης τῶν μεγάλων μορφῶν καὶ εἷς πρὸ τῆς ἑπομένης, εἰκάζομεν ὅμως ὅτι καὶ πρὸ τῆς τελευταίας ταύτης δύω ἀνελόγουν μικροὶ ἱκέται καὶ τὴν ὑπόθεσιν ἡμῶν ταύτην ὑποστηρίζει ἐπὶ τοῦ πρωτοτύπου ἐναργῶς φαινομένη μικρά τις ὄπισθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ τρίτου μικροῦ ἱκέτου ἐξοχή, ὡσεὶ στεφάνη, ὁμοία τῇ ἐπὶ τοῦ ἔμπροσθεν ὁρατοῦ ἱκέτου. Ἐὰν παρατηρήσῃ τις τὴν δυσχέρειαν, ἣν ὁ τεχνίτης μόλις ὑπερενίκησεν ἐν τῇ ἀπεικονίσει τοῦ δευτέρου τῶν δύω πρώτων μικρῶν ἱκετῶν, ὅστις ἀληθῶς ὡσεὶ σκιὰ τοῦ πρώτου παρίσταται, λάβῃ δὲ ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν ἔλλειψιν χώρου ἐν τῇ τοῦ τετάρτου ἀπεικονίσει, δὲν θ' ἀπορήσῃ ὅτι ὁ τεχνίτης ἠρκέσθη ἁπλῶς εἰς ὑπόδειξιν τοῦ ἱκέτου τούτου. Διστάζομεν ν' ἀποφανθῶμεν γνώμην ὡς πρὸς τὸ γένος τῶν ἱκετῶν τούτων, ἕνεκα τῆς ἐπιπολαίου διαπλάσεως τῶν μορφῶν τούτων, συμπεραίνομεν ὅμως ὅτι ὁ τεχνίτης ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἱκέταις ἄνδρας ἐν τοῖς ὄπισθεν γυναῖκας νὰ εἰκονίσῃ διενοήθη. Ἡ παρεμφερὴς ξοάνῳ τρίτη μικρὰ μορφὴ ὑποθέτομεν νὰ παρίστα γυναῖκα, ὡς ἐκ τῆς ὁμοιότητος μάλιστα ἣν ἔχει πρὸς τὸ ἐσχάτως ἐν Ἀκροπόλει ἀνευρεθὲν ἄγαλμα, τὸ ἐν πολλοῖς ξοάνῳ ὁμοιάζον. Ὁ πρῶτος τῶν μικρῶν τούτων ἱκετῶν κρατεῖ ἐν τῇ δεξιᾷ κυκλικόν τι ὡσεὶ φιάλην, ἐν τῇ τεταμένῃ δὲ ἀριστερᾷ ἀντικείμενόν τι ἐξηλειμμένον ὅλως. Ἡ δεξιὰ τοῦ ὄπισθεν τούτου ὑψοῦται ποιοῦσα σχῆμά τι ἴσως ἱκετευτικόν.

Παρὰ τοὺς δύω τούτους μικροὺς ἱκέτας φαίνεται κατὰ τὰ ὄπισθεν μόνον ὁρατὸν τὸ εἰς θυσίαν ἀγόμενον ζῶον. Ὁμοιάζει τοῦτο ἀληθῶς ὑΐ, καίπερ δὲ τὸ ζῶον τοῦτο καὶ ἐν ἑτέρῳ εἰς τὴν Ἀθηνᾶν ἀναθηματικῷ ἀναγλύφῳ ἀπαντῶν (πρβλ. Le Bas Voyage archéol. IV pl. 46), φαίνεται ἡμῖν οὐχ ἧττον δυσερμήνευτος ἡ εἰς τὴν Ἀθηνᾶν θυσία τούτου, ἐὰν δὲ ἐπιτρέπετο ἡμῖν ν' ἀποδώσωμεν εἰς τὸν τεχνίτην ἀνακρίβειαν περὶ τὴν ἀπεικόνισιν ἠθέλομεν ὑπολάβῃ τοῦτο μᾶλλον ὡς βοῦν, ἥτις, ὡς γνωστὸν συχνὰ εἰς θυσίαν ἤγετο τῇ Θεᾷ. Ὁ Εὐστάθιος (283, 29) μεταδίδωσιν ἡμῖν ὅτι καὶ «θήλεα ἔθυον τῇ Ἀθηνᾷ». Ἐὰν εἰς ταῦτα συγκατελέγετο καὶ ἡ κυρίως εἰς τοὺς χθονίους θεοὺς καὶ τὴν Ἀφροδίτην σῦς, τοῦτο ἂς λυθῇ παρ' ἄλλων ἐντριβεστέρων περὶ τὴν παράδοσιν ἑρμηνευτῶν. Τὸ ἡμέτερον ἀνάγλυφον ἦν, ὡς εἰκός, καὶ χρώματι πεποικιλμένον, σώζονται δέ που καὶ ἴχνη τοῦ ἐρυθροῦ.

Β. Στάης

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

Ἡ ἑπομένη ἐπιγραφὴ εὑρέθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1884 κατεδαφισθείσης οἰκίας τινὸς κειμένης ἐπὶ τοῦ χώρου τῆς Στοᾶς τοῦ Ἀττάλου. Ὁ λίθος εἶναι πεντελικὸς καὶ ἔχει ὕψος μὲν μέγιστον 0,38, πλάτος 0,32 καὶ πάχος 0,15 περίπου· εἶναι ἀποκεκρουσμένος πανταχόθεν, εἰς τὰ δεξιὰ ὅμως σώζεται ἄκρα, ἥτις ἴσως εἶναι ἡ ἀρχική· διότι ὁ λίθος εἰς μεταγενεστέρους χρόνους ἐχρησίμευσεν εἰς οἰκοδομὴν καὶ διὰ τοῦτο ἤλλαξε ὀλίγον καὶ τὸ σχῆμά του.

	ΧΑΙ. ////		Χαι[ρ - - -]
∪Σ	ΔΙΟΝΥΣΙ ////	- - - ος	Διονύσι[ος]
ƆΑΡ·ιΑΣ	ΤΕΥΚΡΟΣ	Θαρ[ρ]ίας	Τεῦκρος
ΚΑLLΙΤΕLΕΣ	ΕΛΕΑΣ	Καλλιτέλης	Ἡγέας
ΕΛΕΣΙΑΣ	ΑΛΑΘΑΝΔΡΟ	Ἡγεσίας	Ἀγάθανδρο[ς]
ΕΥΑΛΛΕLΟΣ	ΘΕΟΜΕΔΕΣ	Εὐάγγελος	Θεομήδης
ΕΧΣΑΝΔΡΟΣ	LΥΣΙΣΤΡΑΤϹ	[Δ]έξανδρος	Λυσίστρατο[ς]
ΑΙΡΙΣ	ΠΟLΥΖΕLΟΣ	[Χ]αῖρις	Πολύζηλος
ÞΟΚΙΔΕΣ	ΔΙΟΤΙΜΟΣ	[Φ]ωκίδης	Διότιμος
ΑΙΣΧΥLΙΔΕΣ	ΜΝΕΣΙΣΤΡΑΤ	Αἰσχυλίδης	Μνησίστρατ[ος]
ΘΕΟΛΝΙΣ	ΑΠΑΤΟΡΙΟΣ	Θέογνις	Ἀπατούριος
ΛΙΟΛΕΙΤΟΝ	ΚΕΦΙΣΟΔΟΤΟ	Διογείτων	Κηφισόδοτο[ς]
ΕΑΛΕΣ	ΧΑΙΡΕΑΣ	[Θ]εάγης	Χαιρέας
ΒΡΟΝ	LΑΜΠΡΟΚLΕΣ	[Ἅ]βρων	Λαμπροκλῆς
ΑΡΕ·ΙΝΟΣ	ΠΑΤΡΟΚLΕΣ	Ἀρε[σ]ῖνος	Πατροκλῆς
ΕΠΑLΚΕΙΔΕΣ	ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ	Ἐπαλκείδης	Διονύσιος
ΟΚΛΕΙΔΕΣ	ΧΑΡΙΑΣ	[Θ]ουκλείδης	Χαρίας
ΝΤΙΜΕΝΕΣ	LΥΣΙΠΤΟLΕΜ	[Ἀ]ντιμένης	Λυσιπτόλεμ[ος]
ΑΝΔΡΟΜΕΝΕΣ	ΕΥΘΙΠΠΟΣ	Ἀνδρομένης	Εὔθιππος
ÞΙLΙΝΟΣ	ΗΙΠΠΟΜΑΧΟΣ	Φιλῖνος	Ἱππόμαχος
ΡΧΕΝΕΟΣ	ΑΙΣΧΙΝΕΣ	[Ἀ]ρχένεως	Αἰσχίνης
ΊΙΣΤΙΑΣ	ΣΟΣΙΚLΕΣ	[Π]ιστίας	Σωσικλῆς
ΙΟΦΑΝΤΟΣ	ΧΑΡΙΑΔΕΣ	[Δ]ιόφαντος	Χαριάδης
ΟΕΜΟΝ	ΚΕΦΙΣΙΟΣ	[Ἐ]θήμων	Κηφίσιος
ΥΚLΕΣ	ΦΑΙΔΡΙ	[Ε]ὐκλῆς	Φαιδρί[ας]
ΣΕΝΟΤΙΜΟΣ	ΑΝΤΙΦΟ	[Χ]σενότιμος	Ἀντιφῶ[ν]
ΕΜΟΣΤΡΑΤΟΣ	LΥΣΙΜ	[Δ]ημόστρατος	Λυσιμ[αχ - - -]
ΙΟΝΥΣΙΟΣ	ΕΡΛ	[Δ]ιονύσιος	Ἐργ - - -
ΑΡΡΙΑΣ		[Θ]αρρίας	
ΑΧΟ. ///		[Μ]αχω[ν ἢ νίδης]	
Π		. π - - -	

Χρ. Δ. Τσουντας.

(Ἐξεδόθη τῇ 25ῃ Νοεμβρίου 1886.)

3

1.

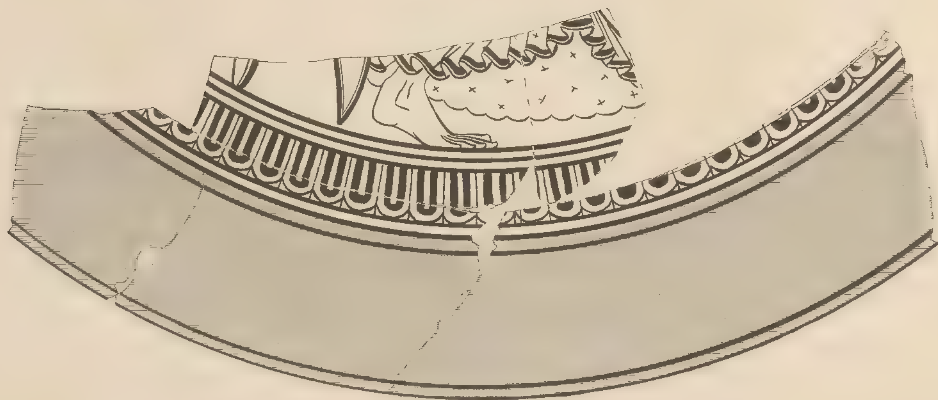

4.

5

5ª

ΠΑΡΑΣΤΑΣ

ΑΘΗΝΑΣ

Λιθ. Κ. Γρουνέμαν Ἀθήνῃσι.

ΑΝΑΓΛΥΦΟΝ ΕΞ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ

Φωτοτυπία 'Αδελφῶν 'Ρωμαΐδῶν

ΚΕΦΑΛΗ ΕΞ ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ

Φωτοτυπία 'Αδελφῶν 'Ρωμαίδων

ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ

ΥΠΟ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ
1886
ΤΕΥΧΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΗ
Ευρίσκεται παρά Καρόλῳ Μπεκ εν Αθήναις
1886

Τῆς συντάξεως καὶ ἐκδόσεως τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος ἐπιμελεῖται τριμελὴς ἐπιτροπὴ τοῦ συμβουλίου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας.

Αἰτήσεις ἀναφερόμεναι εἰς τὴν Ἐφημερίδα ἀπευθύνονται πρὸς τὸν *Ἐπιμελητὴν* ***τοῦ Μουσείου*** *τῆς Ἀρχαιολογικῆς* ***Ἑταιρίας*** ΑΘ. Σ. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΝ.

Ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐφημερίδι ἐκδίδονται ἄρθρα ἀρχαιολογικῆς ὕλης παντὸς εἴδους καὶ πάσης ἐποχῆς, κατὰ προτίμησιν ὅμως Ἑλληνικαὶ ἐπιγραφαὶ καὶ μνημεῖα τῆς τέχνης ἀνέκδοτα μετὰ περιγραφῆς αὐτῶν καὶ ἑρμηνείας συντόμου καὶ εἰδήσεις ἀρχαιολογικαὶ φέρουσαι ὡς οἷόν τε ἐπίσημον χαρακτῆρα.

Τοῖς γράφουσιν ἄρθρα εἰς τὴν Ἐφημερίδα χορηγεῖται ἀμοιβὴ ἑκατὸν δραχμῶν ἀντὶ ἑκάστου τυπογραφικοῦ φύλλου. Οἱ πίνακες καὶ τὰ ἐν τῷ κειμένῳ ἀπεικονίσματα λογίζονται ὡς κείμενον.

Τῆς Ἐφημερίδος ἐκδίδοται κατὰ τριμηνίαν ἓν τεῦχος σχήματος τετάρτου περιέχον τρία τοὐλάχιστον τυπογραφικὰ φύλλα καὶ τρεῖς πίνακας.

Συνδρομὴ ἐτησία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος δραχμαὶ δεκαέξ.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται ἐν τῷ παρὰ τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ βιβλιοπωλείῳ τοῦ κ. ΚΑΡΟΛΟΥ ΜΠΕΚ.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερὶς ἀνταλλάσσεται πρὸς πᾶν καθαρῶς ἀρχαιολογικὸν περιοδικόν.

Διὰ τὰ τυπογραφικὰ καὶ ἄλλα παροράματα εὐθύνεται ὁ ἑκάστοτε παρέχων τὸ εἰς ἔκδοσιν ἄρθρον ὑφ' ὃ καὶ ὑπογράφεται.

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ ΕΞ ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ

(Συνέχεια, ἴδε Ἀρχ. Ἐφημ. 1885 σελ. 154).

29.

Α

⊙

ΕΠΙΣΤΑΤΑΙΕΛΕΥΣΙΝΙΟ⁝
ΠΑΙΟΝΙΔΗΣΔΗΜΑΙΝΕΤΟ
ΟΣΠΙΣΤΩΝΙΔΟΑ⊙ΜΟΝΕΥ
ΝΗΣΦΙΛΙΠΠΟΕΣΤΙΑΙΟ⊙
ΜΕΛΑΝΩΠΟΣΕΣΤΙΟΔΩΡΟ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝΦΙΛΑΓΡΟΣΑ
ΛΙ⊙ΟΥΣΤΕΜΕΙΝΕΞΑΙΓΙΝ
ΟΣΤΕΤΡΑΠΟΔΑΣΠΛΑΤΟΣΠ
ΑΙΕΚΠΕΛΕΚΗΣΑΙΟΡ⊙ΟΥΣΠ
ΓΕΝΕΛΕΥΣΙΝΑΔΕΥΓΙΕΣΚΑΙ
ΝΤΑΤΕΤΤΑΡΕΣΕΤΕΡΟΥΣΛΙ⊙
ΤΕΠΟΔΩΝΠΛΑΤΟΣΤΡΙΩΝΠΟ.Ω
ΠΕΛΕΚΗΣΑΙΟΡ⊙ΟΥΣΠΑΝΤΑΣ
ΛΕΥΣΙΝΑΔΕΕΙΣΤΟΙΕΡΟΝ
ΤΕΤΤΑΡΕΣΚΑΝΟΝΙΔΑ
..ΚΟΣΠΑΡΟΛ̣ΟΝΤΟΝΤΟΙΧΟΝΤΟ
..ΜΙΠΟΔΙΩΝΠΑΧΟΣ
...ΟΙΩΣΕΧΟΥΣΑΝΕΞΛΩΙΟ
...ΙΠΑΡΑΤΕΜΟΝ.....ΟΙ
...ΑΝΤΑΣΥΝΤΙ⊙ΕΝΑΙΤΟΥΣ.Ρ
...ΠΑΝΤΑΧΗΙΚΑΙΔΗΣΑΙΚΑΙ.⊙

...ΙΑΝΟΑΡΧΙΤΕΚΤΩ
..,ΙΘΜΟΣΤΕΤΤΑΡΑΚΟΝΤΑΔΥΟ
...ΑΣΑΣΘΑΙΛΙΘΟΥΣ.....Ο
..ΣΤΡΙΩΝΠΟΔΩΝΠΑΛΑ....ΔΕΟ
.ΡΩΙΕΙΡΓΑΣΜΕΝ..ΣΚΑΙ
ΙΣΘΑΙΤΑΣΤΡΙΓΛΥΦΟΥΣΚΑ
ΙΑΡΜΟΤΤΟΥΣΑΣΚΑΙΕΥΤΕΝ
ΣΑΙΚΑΙΜΟΛΥΒΔΟΝΠΕΡΙ
ΤΑΡΕΣΛΙΘΟΥΣΤΕ
ΠΟΔΩΝΠΛΑΤΟΣΠΕΝΤΕΠΟ
ΑΛΑΣΤΩΝΚΑΙΕΚΠΕΛΕΚΗ
ΣΠΡΟΣΤΟΝΑΝΑΓΡΑΦΕΑΟ
ΙΕΠΑΝΑΘΗΚΕΙΥΓΙΕΙΣ
ΚΑΛΙΘΟΣΑΓΑΓΕΙΝΠΕ
ΩΝΠΛΑΤΟΣΠΕΝΤ.Π
ΟΣΚΑΙΚΑΘΕΛΕΣΘΑΙ...Ω
ΜΟΣΔΕΚΑΠΕΝΤΕ...ΟΝΙΔΕΙΥ
ΑΥΨΟΣΠΕΝΤΕΠ..ΩΝΠΛΑΤΟΣ
ΗΝΑΥΤΗΝΕ....ΚΩΝΠΟΙΟΥΝΤ
ΣΚΑΙΑΡΑ....ΚΑΘΑΡΜΟΣΑΙΟ
ΙΑΡΑΙΔ...ΙΤΑΕΡΓΑΣΜ...ΕΠ
ΙΚΑΙΔ....ΚΑΙΓΟΜΦΩ
ΑΣΑ<...ΛΙΘΟΣΤΕΜΕΙΝΠΕΝ
Ο....ΛΑΤΟΣΤΕΤΤΑΡΩΝΠΟΔΩΝ
....ΣΤΩΝΚΑΙΕΚΠΕΛ.ΚΗΣΑΙΑΠΕΡΓΟΝ
..ΠΡΟΣΤΟΝΑΝΑΓΡΑΦΕΑΟΝΑΝ.ΩΙΟ.Ρ
ΙΕΠΑΝΑΘΗΚΕΙΥΓΙΕΙΣΛΕΥΚΟ
ΤΑΕΠΤΑΛΙΘΟΣΑΓΑΓΕΙΝ..ΝΤ...Ο
ΔΩΝΠΛΑΤΟΣΤΕΤΤΑΡΩΝΠΟΔΩΝΠ
ΑΛΑΣΤΩΝΑΡΙΘΜΟΣΤΕΤΤΑΡΑΚΟΝΤΑ
ΓΑΓΕΙΝΜΗΚΟΣΕΝΝΕΑΠΟΔΩΝΠΛΑΤΟ
ΣΤΩΝΚΑΙΚΑΘΕΛΕΣΘΑΙΕΝΤΩΙΙΕΡΩ
ΕΡΓΑΣΑΣΘΑΙΠΕΝΤΕΛΗ.ΚΑ.Ω....ΠΡΟ..Ο
ΩΙΟΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝΤΕΤΤΑΡΑΚΟΝΤ.ΕΠΤΑ
ΤΕΤΤΑΡΩΝΠΟΔΩΝΠΑΛΑΣΤΗ.ΔΕΟ.ΤΩ....Ο
ΥΤΩΝΔΥΟΓΩΝΙΑΙΑΚΑΙ.ΡΑΙ.......Ο...Ο
ΟΝΤΑΣΠΑΝΤΑΧΕΙΑΘΡΑΥΣΤΟ.ΠΑ.Τ...Ο.Ο
..ΣΤΗΝΚΑΙΔΗΣΑΙΚΑΙΓΟΜΦΩ.......Ο
..ΠΕΡΓΑΣΑΣΘΑΙΟΡΘΑΛΙΘΟ.ΤΕ
..ΛΣΜΗΚΟΣΤΕΤΤΑΡΩΝΠΟΔΩΝΚΑΙΠ
...ΣΤΡΙΩΝΗΜΙΠΟΔΙΩΝΚΑΙΕΚΠΕ
..ΑΣΚΑΙΕΥΓΩΝΙΟΣΠΑΝΤΑΧΕΙ.ΑΙ.ΑΡ

. . Ε Ι Σ Λ Ε Υ Κ Ο Σ Α Σ Π Ι Λ Ο Σ Α Ρ Ι Θ Μ Ο Σ
. Ο Σ Α Γ Α Γ Ε Ι Ν Π Ε Ν Π Ε Λ Η Θ Ε Ν Ε Λ Ε Υ Σ Ι Ν Α Δ Ε
Ν Κ Α Ι Π Α Λ Α Σ Τ Η Σ Π Λ Α Τ Ο Σ Δ Ι Π Ο Δ Α . . . . Ο
Θ Ε Λ Ε Σ Θ Α Ι Ε Ν Τ Ω Ι Ι Ε Ρ Ω Ι Υ Γ Ι Ε Ι . . . . Ο
Κ Ο Ν Τ Α Τ Ε Τ Τ Α Ρ Ε Σ Π Λ Ι Ν Θ Ι Δ Α Σ
Κ Ο Σ Τ Ε Τ Τ Α Ρ Ω Ν Π Ο Δ Ω Ν Κ Α Ι Π Α Λ Α Σ Τ Η Σ
Ι Η Μ Ι Π Ο Δ Ι Ο Σ Ο Ρ Θ Α Σ Κ Α Ι Ε Υ Γ Ω Ν . Ο . . . . Ν
Ο Ι Ο Υ Ν Τ Α Ε Π Ι Π Α Λ Α Σ Τ Η Ν Κ Α Ι Α Ρ Α Ι . . . Ο
Τ Ω Ι Π Α Ρ Α Σ Τ Α Δ Α Σ Τ Ρ Ε Ι Σ Σ Υ Ν Τ Ι Θ . . . . . Ο
Ι Α Ι Α Ρ Μ Ο Τ Τ Ο Ν Τ Α Σ Π Α Ν Τ . . Ε Ι Π Λ Α Τ Ο Σ . . . . Ο
Ι Π Ρ Ο Σ Τ Α Μ Ε Τ Ρ Α Α Α Ν Δ Ω Ι Ο . Ρ . . Τ Ε . . Ω
Ι Κ Α Ι Μ Ο Λ Υ Β Δ Ο Ν Π Ε Ρ Ι Χ Ε Α Ι Α Ρ Ι Θ Μ Ο . Π Λ Ι Ν Θ Ι Δ Ω Ν
Α Τ Ε Τ Τ Α Ρ Ε Σ Λ Ι Θ Ο Σ Τ Ε Μ Ε Ι Ν Π Ε Ν Τ Ε
Κ Ο Σ Π Ε Ν Τ Ε Π Ο Δ Ω Ν Π Α Λ Α Σ Τ Η . Π Λ Α Τ Ο Σ Τ Ρ Ι Ω . . Ο Δ Ω
Ο Υ Ψ Ο Σ Τ Ρ Ι Ω Ν Π Ο Δ Ω Ν Ε Τ Ε Ρ Ο Σ Λ Ι Θ Ο Σ Τ Ε Μ
Α Ρ Α Σ Π Ε Ν Τ Ε Λ Η Ι Κ Ο Σ Μ Η Κ Ο Σ Τ Ε Τ Τ Α Ρ Ω Ν Π Ο . Ω
Ω Ν Κ Α Ι Η Μ Ι Π Ο Δ Ι Ο Υ Υ Ψ Ο Σ Δ Ι Π Ο Δ Α Σ Κ Α Ι . Ε . . . . Α
Τ Α Σ Π Ρ Ο Σ Τ Ο Ν Α Ν Α Γ Ρ Α Φ Ε Α Ο Ν Α Ν Δ Ω Ι Ο Α Ρ Χ
Χ Ε Ι Κ Α Ι Π Α Ρ Α Δ Ο Υ Ν Α Ι Ε Π Α Ν Α Ο Η Κ Ε Ι Υ Γ Ι Ε Ι . Λ Ε Υ . Ο
Θ Ο Σ Α Γ Α Γ Ε Ι Ν Π Ε Ν Τ Ε Λ Η Θ Ε Ν Ε . Ε Υ Σ . . . . Ο
Ν Κ Α Ι Π Α Λ Α Σ Τ Η Σ Π Λ Α Τ Ο Σ Τ Ρ Ι Ω Ν Π Ο Δ Ω Ν Κ . . Η Μ Ι Π Ο Δ . Ο
Ω Ν Π Ο Δ Ω Ν Ε Τ Ε Ρ Ο Σ Α Γ Α Γ Ε Ι Ν Λ Ι Ο Ο Σ Τ Ε Τ Τ Α
Υ Σ Ι Ν Α Δ Ε Μ Η Κ Ο Σ Τ Ε Τ Τ Α Ρ Ω Ν Π Ο Δ Ω Ν Π Λ Α Τ Ο Σ Τ Ρ Ι Ω Ν
Ι Π Ο Δ Ι Ο Π Α Χ Ο Σ Δ Ι Π Ο Δ Α Σ Κ Α Ι Κ Α Ο Ε Λ Ε Σ Ο
Σ Α Ο Ρ Α Υ Σ Τ Ο Σ Ε Π Ι Κ Ρ Α Ν Α Ε Ρ Γ Α Σ Α Σ Ο Α Ι Τ Ρ Ι
Δ Η Ι Κ Α Ι Π Ρ Ο Σ Τ Ο Ν Α Ν Α Γ Ρ Α Φ Ε Α Ο Ν Α Ν Δ Ω Ι Ο Α Ρ
Ν Τ Ε Π Ο Δ Ω Ν Κ Α Ι Π Α Λ Α Σ Τ Η Σ Π Λ Α Τ Ο Σ Τ Ρ Ι Ω Ν . Ο . Ω
Υ Ψ Ο Σ Τ Ρ Ι Ω Ν Π Ο Δ Ω Ν Κ Α Ι Α Ρ Α Ι Ε Π Ι Τ Α Σ Π Α Ρ Α Σ
Ο Σ Α Ι Α Ρ Μ Ο Τ Τ Ο Ν Τ Α Κ Α Ι Ε Υ Τ Ε Ν Η Κ Α Ι Δ ' Σ Α . . . . Ω
Ο Λ Υ Β Δ Ο Ν Π Ε Ρ Ι Χ Ε Α Ι Κ Α Ι Ε Π Ε Ρ Γ Α Σ Α . Θ Α Ι Θ Ρ Ο Ν
Ε Ν Τ Ε Λ Η Ι Κ Ο Σ Μ Η Κ Ο Σ Π Ο Δ Ω Ν Ε Π Τ Α Κ Α Ι Δ Ε . . Π Λ . Τ Ο
Χ Ο Σ Τ Ρ Ι Ω Ν Η Μ Ι Π Ο Δ Ι Ω Ν Κ Α Ι Π Ε Λ Ε Κ Η Σ Α Ι Ο Ρ Θ Ο
Α Ν Τ Α Χ Ε Ι Κ Α Ι Π Α Ρ Α Δ Ο Υ Ν Α Ι Ε Π Α Ν Α Ο Η Κ . . Υ Γ
Λ Ο Σ Α Π Ε Ρ Γ Ο Ν Ε Χ Ο Ν Τ Α Σ Α Ρ Ι Ο Μ Ο Σ Ο Κ Τ Ω . . Ο Ο
Η Θ Ε Ν Ε Λ Ε Υ Σ Ι Ν Α Δ Ε Μ Η Κ Ο Σ Π Ο Δ Ω Ν Ε Π Τ Α . Α Ι
Α Π Α Χ Ο Σ Τ Ρ Ι Ω Ν Η Μ Ι Π Ο Δ Ι Ω Ν Κ Α Ι Κ Α Ο Ε Λ Ε Σ Ο . . . . . Ω
Ε Ι Σ Κ Α Ι Α Θ Ρ Α Υ Σ Τ Ο Σ Α Ρ Ι Θ Μ Ο Σ Ο Κ Τ Ω Λ Ι Ο Ο
Τ Ε Λ Η Ι Κ Ο Σ Ο Κ Τ Ω Μ Η Κ Ο Σ Ε Π Τ Α Κ Α Ι . Ε . Α Π Ο . . . . . . Τ Ο
Π Α Χ Ο Σ Τ Ρ Ι Η Μ Ι Π Ο Δ Ι Ο Σ Ο Ρ Ο Ο Σ Κ Α Ι Ε Υ Γ Ω . . Ο
Ξ Ε Σ Α Ι Λ Ε Ι Ο Σ Κ Α Ι Α Ρ Α Ι Κ Α Ι Θ Ε Ι Ν Α Ι Ε Π Ι
Ν Τ Ι Θ Ε Ν Τ Α Τ Ο Σ Α Ρ Μ Ο Σ Α Ρ Μ Ο Τ Τ Ο Ν Τ Α Σ Α Ο Ρ Α Υ Σ Τ
Μ Ο Λ Υ Β Δ Ο Ν Π Ε Ρ Ι Χ Ε Α Ι Κ Α Ι Ε Π Ε Ρ Γ Α Σ Α Σ Θ Α Ι

Β

Ο Ι

ΚΟΥΣΜΗΚΟΣΕΞΠΟΔΩΝΠΛΑΤΟ
ΤΩΝΔΥΟΙΝΔΑΚΤΥΛΟΙΝΚΑΙΕΚ
ΟΝΑΝΑΓΡΑΦΕΑΟΝΑΝΔΩΙΟΑΡΧΙ
ΥΓΙΕΙΣΛΕΥΚΟΥΣΑΣΠΙΛΟΥΣΑ
ΣΑΓΑΓΕΙΝΠΕΝΤΕΛΗΘΕΝΕΛΕΥΣ
ΠΟΔΑΣΠΑΧΟΣΠΕΝΤΕΠΑΛΑΣΤΩΝ
ΕΝΤΩΙΙΕΡΩΙΥΓΙΕΙΣΑΘΡΑΥΣΤΟ
ΓΕΙΣΑΕΡΓΑΣΑΣΘΑΙΙΩΝΙΚΑΠΕΝ
ΔΩΙΟΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝΜΗΚΟΣΕΞΠΟΔ
ΠΕΝΤΕΠΑΛΑΣΤΩΝΚΑΙΔΥΟΙΝΔΑΚΤ
ΣΑΡΜΟΥΣΑΡΜΟΤΤΟΝΤΑΣΑΘΡΑΥΣΤ
ΠΑΝΤΑΧΗΙΚΑΙ.ΗΣΑΙΚΑΙΓΟΜΦΩΣ
ΕΡΓΑΣΑΣΘΑΙΟΡΘΑΑΡΙΘΜΟΣΤΕΤΤ
ΕΛΗΙΚΟΥΣΔΥΟΕΙΣΤΑΣΠΑΡΑΙΕΤ
ΠΟΔΩΝΠΛΑΤΟΣΟΚΤΩΠΟΔΩΝΚΑΙΠΕΛ
ΟΝΑΝΑΓΡΑΦΕΑΟΝΑΝΔΩΙΟΑΡΧΙΤΕΚ
ΕΠΑΝΑΘΗΚΕΙΥΓΙΕΙΣΛΕΥΚΟΣ
ΕΝΤΕΛΗΘΕΝΕΛΕΥΣΙΝΑΔΕΛΕΟΝΤΟΚΕ
ϽΣΟΚΤΩΠΟΔΩΝΚΑΙΚΑΘΕΛΕΣΘΑΙΕΝΤ
ΘΟ.ΤΕΜΟ..ΠΕΝΤΕΛΕ.ΚΟΣΕΙΣΚΕΡΑ
Ω.ΠΟΔΩΝΠΑΛΑΣΤΗΣΔΕΟΝΤΩΝΠΛΑΤΟ
ΑΠΕΡ.ΟΝΕΧΟ......ΔΥΟΚ...ΓΡΑΦ.
ΣΠ....ΧΕΙΚΑΙΠΑΡΑ.Ο......Ν.Θ.
ΑΡ..ΜΟΣΕΒΔΟΜΗΚΟΝΤΑΔΥΟΚΕΡΑΜΙΔ
ΤΕΜΗΚΟΣΤΡΙΩΝΠΟΔΩΝΠΑΛΑΣΤΗ
ΑΘΕΛΕΣΘΑΙΕΝΤΩΙΙΕΡΩΙΥΓΙΕ
ΚΟΝΤΑΔΥΟΠΑΡΑ..........Σ..
ΟΥΣΔΥΟΜΗΚΟΣΕΞΠΟΔΩΝ...ΤΟ.
Ο....ΩΙΟ....ΤΕΚΤΩΝΚΑΙ.....
Ε....ΙΚΑ.ΚΑΘΑΡΜΟ....ΘΡΑΥΣ

ΚΑΙΓΟΜΦΩΣΑΙΚΑΙΜΟΛΥΒΔΟΝ
ΠΕΝΤΕΛΗΙΚΟΣΜΗΚΟ.ΠΟΔΟΙΝ
ϽΔΩΝΠΡΟΣΤΟΝΑΝΑΓΡΑΦΕΑΟΝ
Ο. . . . . . . ΙΚΑΘΑΡΜΟ. . . . ΘΡΑΥΣΤ
ΕΥΤΕΝΕΙΣΠ. . . . . ΕΙΑΡΙΘΜΟΣΕΒΔΟΜΗΚΟ
ΜΕΙΝΣΤΡΩΜΑΤΙ. . . ΗΣΜΑΛΑΚΗΣΠΕΤΡΑΣΟΜ
. . . . . Ο.ΔΙΠΟΔΑΣ. . . ΟΣΤΡΙΩΝΗΜΙΠΟΔΙΩ
ΠΑΝΤΑΧΕΙΤΕΜΝΕΙΝ. . . . . ΜΕΙΖΟΥΣΛΙΘΟΙ
ΛΟΓΟΝ.ΑΙΠΑΡΑΔΟΝ. . . . . . . ΘΗΚΕΙΥΓ. . . Σ
ΜΑΔΕΤΗΣΜΑΛΑΚΗΣΠΕΤΡΑΣ. . . . Ο.ΥΕΥ. . . .
ΟΣΤΡΙΩΝΗΜΙΠΟΔΙΩΝ. . . . . . . ΛΕΣΘΑΙ. . . .
.ΟΥΣΛΙΘΟΣΤΕΜΕΙΝΑΚΤΙΤΑΣ. . . ΡΑΣ. . . . .
ΔΩΔΕΚΑΠΟΔΩΝΠΛΑΤΟΣΤΡΙΩΝΠΟ. . . . .
ΠΟΔΙΩΝΑΡΙΘΜΟΣΤΕΤΤΑΡΑΚΟΝΤΑ. . . . .
ΛΙΘΟΥΣΔΥΟΜΗΚΟΣΠΕΝΤΕΚΑΙΔΕΚΑΠ. . . . . . .
.ΑΧΕΙΑΠΕΡΓΟΝΕΧΟΝΤΑΣΚΑΙΠΑΡΑΔΟΝ. . . . .
ΥΣΑΓΑΓΕΙΝΕΞΑΚΤΗΣΕΛΕΥΣΙΝΑΔΕ. . . . .
ΔΩΔΕΚΑΠΟΔΩΝΠΛΑΤΟΣΤΡΙΩΝΠΟΔΩΝΚ. . . . . . .
ΔΙΟΥΣΑΓΑΓΕΙΝΔΕΚΑΙΕΤΕΡΟΥΣΔΥΟΜΗΚΟ. . . .
ΙΗΜΙΠΟΔΙΟΥΠΛΑΤΟΣΤΡΙΩΝΠΟΔΩΝΚΑΙΗΜ. . . .
ΙΟΥΣΚΑΙΚΑΘΕΛΕΣΘΑΙΕΝΤΩΙΙΕΡΩΙΥΓΙΕΙ. . .
ΟΘ.ΤΩ.ΟΥΤΟΥΕΛΕΥΣΙΝΙΑΝΑΚΑΘΗΡΑΜΕΝΟΝΕΚ.
ΟΙΠΑΤΟΥΣΤΡΩΜΑΤΟΣΚΑΙΤΑΣΕΠΙΚΑΜΠΑΣΜΕΧ. .
ΠΟΙΟΥΝΤΑΤΗΣΤΑΦΡΟΔΕΚΑΠΟΔΑΣΚΑΙΕΚΦΟΡΗΣ.
ΥΙΕΡΟΥΤΙΘΕΝΑΙΤΟΥΣΛΙΘΟΥΣΤΗΣΜ. . . ΚΗΣΠΕΤΡ
ΝΤΑΟΥΑΝΕΙΠΕΤΡΑΣΥΝΤΙΘΕΝΑΙ. . ΥΣΑΡΜΟΥΣΣΤΕΡ
ΤΑΣΠΑΝΤΑΧΕΙΜΗΚΟΣΤΕΤΡΑΠΟΔΑΣΠΛΑΤΟΣΔΙΠΟΔΑ
ΟΔΙΟΥΣΟ.ΟΥΔΑΝΔΕΗΙΚΑΙΜΕΙΖΟ. . . ΡΘΘΙΣΧΡΗΣΘ
ϽΤΑΤΕΣΘΑΙΔΕΚΑΤΑΤΟΝΣΤΟΙΧΟΝΕΚΑΣΤΟΝΔΙΑΝΕΚΗ
ΕΞΑΠΑΜΟΙΒΩΝΕΠΙΔΕΤΟΥΤΩΝΤΙΘΕΝΑΙΤΗΝΕΥΘΥΝΤΗ
ΘΟΑΠΕΡΓΑΣΑΜΕΝΟΝΕΠΙΤΡΕΙΣΠ. . ΑΣΤΑΣΤΟΥΠΕΡΕΕ
ΝΑΙΤΟΥΣΑΡΜΟΥΣΑΡΜΟΤΤΟΝΤΑΣ.ΑΝΤΑΧΕ.ΚΑΙ.ΘΡΑ
ΣΔΕΘΗΣΕΙΜΗΚΟΣΔΩΔΕΚΑΠΟΔΩΝΠΛΑΤΟΣΤΡΙΩΝΠΟΔΩΝ

ϽΥΠΑΧΟΣΤΡΙΗΜΙΠΟΔΙΟΥΣΘΗΣΕΙΔΕΚΑΙΤΟΥΣΓΩΝΙ..Ο
ΤΕΚΑΙΔΕΚΑΠΟΔΩΝΚΑΙΗΜΙΠΟΔΙΟΥΔΥΟΚΑΙΕΠΕΡΓΑΣ..
.ΠΡΟΣΤΗΝΠΕΡΙΤΕΝΕΙΑΝΗΝΑΝΑΝΔΩΙΟΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝΔΗ
ΥΒΔΟΝΠΕΡΙΧΕΑΙΑΡΙΘΜΟΣΤΕΤΤΑΡΑΚΟΝΤΑΤΕΤΤΑΡΕΣΛΙ
ΝΤΗΣΕΛΕΥΣΙΝΙΑΚΗΣΠΕΤΡΑΣΜΗΚΟΣ...ΟΔΩΝΠΛΑΤΟΣΤΕ
ΠΑΧΟΣΠΕΝΤΕΠΑΛΑ.ΤΟΥΣΚΑΙΕΚΠΕΛΕΚΗΣΑΙΑΠΕΡΓΟΝΕΧΟ
ΟΥΣΠΑΝΤΑΧΕΙΑΡΙΘΜΟΣΤΕΤΤΑΡΑΚΟΝΤΑΔΥΟΛΙΘΟΥΣΑΓΑΓΕ
ΣΕΛΕΥΣΙΝΙ..Η......ΣΕΙΣΤΟΙΕΡΟΝΜΗΚ.ΣΕ.ΠΟΔΩΝΠΛΑΤ
ΑΠΟΔΑΣΠΑΧΟΣΠΕΝΤΕΠΑΛ..ΤΟΥΣΚΑΙΚΑΘΕΛΕΣΘΑΙΕΝΤΩΙΙΕ
ΙΕ..ΑΘΡΑΥΣΤΟΥΣΑΡΙΘΜΟΣΤΕΤΤΑΡΑΚΟΝΤΑΔΥΟΛΙΘΟΥΣΤΕΜΕ
ΣΕΛΕΥΣΙΝΙΑΚ..ΠΕΤΡΑΣΜΗΚΟΣΕΞΠΟΔΩΝΠΛΑΤΟΣΤΡΙΩΝΠΟΔΩΝ
ΗΜΙΠΟΔΙΟΥΠΑΧΟΣΠ....ΠΑΛΑΣΤΩΝΚΑΙΕΚΠΕΛΕΚΗΣΑΙΑΠΕΡΓΟΝ
ΝΤΑΣΟΡΘΟΥΣΠΑΝΤΑΧΕΙΑΡΙΘΜΟΣ.......ΕΤ...Ε.ΛΙΘΟΥΣΑΓΑ
ΙΝΕΚΤΗΣΕΛΕΥΣΙΝΙΑΚ.......ΣΜΗΚΟΣΕΞΠΟΔΩΝΠΛΑΤΟΣΤΡΙΩΝΠ
ΔΩΝΚΑΙΗΜΙΠΟΔΙΟΥΠΑΧΟΣΠΕ....ΑΛΑΣΤΟΥΣΚΑΙΚΑΘΕΛΕΣΘΑΙΕΝΤ
ΙΙΕΡΩΙΥΓΙΕΙΣΑΘΡΑΥΣΤΟΥΣΑΡΙΘΜΟΣΕΙΚ.ΣΙΤΕΤΤΑΡΕΣΣΤΥΛΟΒΑ
ΑΣΕΞΕΡΓΑΣΑΣΘΑΙΤΕΤΤΑΡΑΚΟΝΤΑΤΕΤΤΑΡΑΣΠΕΤΡΑΣΤΗΣΕΛΕΥΣΙΝ
ΙΑΚΗΣΠΛΑΤΟΣΕΞΠΟΔΩΝΜΗΚΟΣΤΕΤΡΑΠΟΔΑΣΠΑΧΟΣΠΕΝΤΕΠΑΛΑΣΤΟΥ
ΣΚΑΙΕΤΕΡΟΥΣΕΞΕΡΓΑΣΑΣΘΑΙΠΛΑΤΟΣΕΞΠΟΔΩΝΜΗΚΟΣΤΡΙΩΝΠΟΔΩΝ
ΚΑΙΗΜΙΠΟΔΙΟΥΠΑΧΟΣ...........ΟΥΣΕΙ....ΔΥΟΚΑΙΕΤΕΡΟΥΣΓ
ΩΝΙΑΙΟΥΣΕΞΠΟΔΑΣΠΛ......ΔΥΟΤΟΥΤΟΥΣΑΠΕΡΓΑΣΑΜΕΝΟΝΤΙΟΓΝ
ΑΙΚΑΙΠΑΡΑΞΕΣΑΜΕΝΟΓΕΠΙΗΜΙΠΟΔΙΟΝΤΟΛΥΟΣΣΥΝΤΙΘΕΝΑΙΤΟΥΣΑ
ΡΜΟΥΣΑΡΜΟΤΤΟΝΤΑΣ......Ε.ΑΘΡΑΥΣΤΟΥΣ.....ΕΡΓΑΣΑΜΕΝΟΝΟ
ΡΘΑΚΑΛΕΙΑΔΩ..........ΡΑΝ...ΡΟΝΤΥΧ.Ε......Ε.ΠΡΟΣ.Ε..
ΟΝΤΑΠΙΝΑΚΙΑ..ΕΙ.....Ο.ΙΚΑΙΓΟΜΦΩΣΑΙΚΑΙΜΟΛΥΒΔΟΝΠΕΡΙΧΕ
ΑΙΜΟΛΥΒΔΟΝΔΕΚΑΙΣΙΔΗΡΟΝΤΟΙΣΛΙΘΟΙΣΕΙΣΤΑΔΕΣΜΑΗΠΟΛΙΣΠΑΡΕ
ΞΕΙΚΑΙΤΡΟΧΙΛΕ..ΝΕΝΤΕΛΗ

Α.

Θ[εοί]
Ἐπιστάται Ἐλευσινίο
Παιονίδης Δημαινέτο
-ος Πιστωνίδο Ἀθμονεύ[ς
νης Φιλίππο Ἑστιαιόθ[εν
Μελάνωπος Ἑστιοδώρο

Ἀρχιτέκτων Φίλαγρος Α
λίθους τεμεῖν ἐξ Αἰγίν[ης . . . . μῆκ-
ος τετράποδας, πλάτος π. . . . . [κ-
αὶ ἐκπελεκῆσαι ὀρθοὺς π[ανταχεῖ, ἄπεργον ἔχοντας καὶ ἀγα-
γεῖν Ἐλευσῖνάδε ὑγιεῖς καὶ [ἀθραύστους, ἀριθμὸς τετταράκο-
ντα τέτταρες· ἑτέρους λίθ[ους τεμεῖν Αἰγιναίος μῆκος πέν-
τε ποδῶν, πλάτος τριῶν πο[δ]ῶ[ν, πάχος πεντεπαλάστους καὶ ἐκ-
πελεκῆσαι ὀρθοὺς πάντας [καὶ ἀγαγεῖν ὑγιεῖς, ἀθραύστος Ἐ-
λευσῖνάδε εἰς τὸ ἱερόν . . . . [ἀριθμὸς τετταράκοντα;
τέτταρες· κανονιδα
μῆ]κος παρ' ὅλον τὸν τοῖχον το
. ἡ]μιποδίων, πάχος
. . . οιως ἔχουσαν *εξλωιο*
. . . *ι* παρατεμοντ . . . . οι
. . . αντα συντιθέναι τοὺς [ἁ]ρ[μούς ἁρμόττοντας καὶ ἀθραύσ-
τος] πανταχῆι καὶ δῆσαι καὶ [γ]ο[μφῶσαι
. . . ιαν ὁ ἀρχιτέκτω[ν
. ἀρ]ιθμὸς τετταράκοντα δύο
ἐργ]άσασθαι· λίθους . . . . . ο . . . . [πά-
χο]ς τριῶν ποδῶν *παλα*[στῆς] *δεό*[ντων; καὶ καθελέσθαι ἐν τῶι ἱ-
ε]ρῶι εἰργασμέν[ου]ς καὶ
ισθαι τὰς τριγλύφους κα[ὶ
ι ἁρμοττούσας καὶ *εὐτεν*[εῖς; . . . . καὶ δῆσαι καὶ γομφῶ-
σαι καὶ μόλυβδον περι[χέαι, ἀριθμὸς τετταράκοντα καί; τέτ-
ταρες· λίθους τε[μεῖν πεντεληικοὺς . . . . μῆκος πέντε
ποδῶν, πλάτος πέντε πο[δῶν παλαστῆς δεόντων, πάχος τριῶν π-
αλαστῶν καὶ ἐκπελεκῆ[σαι ὀρθὸς πανταχεῖ, ἄπεργον ἔχοντα-
ς, πρὸς τὸν ἀναγραφέα, ὅ[ν ἂν δῶι ὁ ἀρχιτέκτων, καὶ παραδοῦνα-
ι ἐπ' ἀναθήκει ὑγιεῖς, [λευκὸς, ἀσπίλος, ἀριθμὸς πεντεκαίδε-
κα· λίθος ἀγαγεῖν Πε[ντελῆθεν Ἐλευσῖνάδε μῆκος πέντε ποδ-
ῶν, πλάτος πέντ[ε] π[οδῶν παλαστῆς δεόντων, πάχος τριπαλάστ-;
ος καὶ καθελέσθαι [ἐν τ]ῶ[ι ἱερῶι ὑγιεῖς καὶ ἀθραύστος, ἀριθ-
μὸς δεκαπέντε· . . . *ονιδειυ*
α ὕψος πέντε π[οδ]ῶν, πλάτος
ην αυτηνε . . . . κων ποιοῦν[τα
ς καὶ ἆρα[ι καὶ] καθαρμόσαι ο
ι, ἆραι δ[ὲ κα]ὶ τὰ ἐργασμ[ένα] ἐπ[ὶ

ι καὶ δ[ῆσαι] καὶ γομφῶ[σαι καὶ μόλυβδον περιχέαι καὶ ἐπεργάσα[σθαι]· λίθος τεμεῖν πεν[τεληικ]ὸ[ς . . . . μῆκος ἓξ πο[δῶν, π]λάτος τεττάρων ποδῶν [παλαστῆς δεόντων, ὕψος πέντε παλα]στῶν καὶ ἐκπελ[ε]κῆσαι *ἄπεργον* [ἔχοντας, ὀρθὸς πανταχεῖ] πρὸς τὸν ἀναγραφέα, ὃν ἂν [δ]ῶι ὁ [ἀ]ρ[χιτέκτων, καὶ παραδοῦναι ἐπ' ἀναθήκει ὑγιεῖς, λευκό[ς, ἀσπίλος, ἀριθμὸς τετταράκοντα ἑπτά· λίθος *ἀγαγεῖν* [Πε]ντ[ελῆ]θ[εν Ἐλευσῖνάδε μῆκος ἓξ ποδῶν, πλάτος τεττάρων ποδῶν π[αλαστῆς δεόντων, πάχος πέντε παλαστῶν, ἀριθμὸς τετταρά*κοντα* [ἑπτά· καὶ ἑτέρους λίθους ἀγαγεῖν μῆκος ἐννέα ποδῶν, πλάτο[ς ἓξ ποδῶν, ὕψος πέντε; παλαστῶν καὶ καθελέσθαι ἐν τῶι ἱερῶ[ι ὑγιεῖς, ἀθραύστος· γεῖσα; ἐργάσασθαι πεντελη[ι]κὰ [δ]ω[ρικὰ;] *πρὸ*[ς τ]ὸ[ν ἀναγραφέα, ὃν ἂν δῶι ὁ ἀρχιτέκτων, τετταράκοντ[α] *ἑπτὰ* [μῆκος ἓξ ποδῶν, πλάτος τεττάρων ποδῶν παλαστῆ[ς] δεό[ν]τω[ν, πά]χο[ς πεντεπάλαστα, τούτων δύο γωνιαῖα, καὶ [ἆ]ραι . . . . ο . . . . ο οντας πανταχεῖ ἀθραύστο[ς] *πα . τ* . . . ο . ο . . [ποιοῦντα ἐπὶ πα;λα]στὴν καὶ δῆσαι καὶ γομφῶ[σαι καὶ μ]ό[λυβδον περιχέαι; καὶ ἐ]περγάσασθαι ὀρθά· λίθο[ς] *τε*[μεῖν πεντεληικοὺς . . . . ας μῆκος τεττάρων ποδῶν καὶ π[αλαστῆς, πλάτος δίποδας, πάχο]ς τριῶν ἡμιποδίων καὶ ἐκπε[λεκῆσαι ὀρθός, ἄπεργον ἔχοντ]ας καὶ εὐγωνίος πανταχεῖ [κ]αὶ [π]*αρ*[αδοῦναι ἐπ' ἀναθήκει ὑγ[ι]εῖς, λευκός, ἀσπίλος, ἀριθμὸς [τετταράκοντα τέτταρες· λίθ]ος ἀγαγεῖν Πεντελῆθεν *Ἐλευσῖνάδε* [μῆκος τεττάρων ποδῶν καὶ παλαστῆς, πλάτος δίποδα[ς, πάχ]ο[ς τριημιποδίος καὶ καθελέσθαι ἐν τῶι ἱερῶι ὑγιεῖ[ς, ἀθραύστ]ο[ς, ἀριθμὸς τετταράκοντα τέτταρες· πλινθίδας [ἐξεργάσασθαι πεντεληικὰς μῆκος τεττάρων ποδῶν καὶ παλαστῆς, [πλάτος δίποδας, πάχος τριημιποδίος, ὀρθὰς καὶ εὐγων[ί]ο[ς] . . . ν . . . . [ποιοῦντα ἐπὶ παλαστὴν καὶ *ἆραι* . . . ο τωι παραστάδας τρεῖς, *συντιθ*[έντα τ]ο[ὺς ἁρμοὺς ἀθραύστος [κ]αὶ ἁρμόττοντας παντ[αχ]εῖ, *πλάτος* . . . . ο . . . . [καὶ πρὸς τὰ μέτρα, ἃ ἂν δῶι ὁ [ἀ]ρ[χι]τέ[κτ]ω[ν, καὶ δῆσαι καὶ γομφῶσαι καὶ μόλυβδον περιχέαι, *ἀριθμὸ*[ς] *πλινθίδων* [τετταράκοντ;α τέτταρες· λίθος τεμεῖν πεντε[ληικὸς ἑβδομήκοντα δύο; μῆκος πέντε ποδῶν παλαστῆ[ς], *πλάτος τριῶ*[ν π]οδῶ[ν καὶ ἡμιποδίο, ὕψος τριῶν ποδῶν· ἑτέρος λίθος τεμ[εῖν τετταράκοντα τέττ αρας πεντεληικὸς μῆκος τεττάρων πο[δ]ῶ[ν, πλάτος τριῶν ποδῶν καὶ ἡμιποδίου, ὕψος δίποδας καὶ [π]ε[λεκῆσαι] ἄ[περγον ἔχοντας πρὸς τὸν ἀναγραφέα, ὃν ἂν δῶι ὁ *ἀρχ*[ιτέκτων ὀρθὸς πανταχεῖ καὶ παραδοῦναι ἐπ' ἀναθήκει *ὑγιεῖ*[ς], *λευ*[κ]ό[ς, ἀσπίλος· λίθος ἀγαγεῖν Πεντελῆθεν Ἐ[λ]ευσ[ῖνάδε, μῆκος τεττάρων ποδῶν καὶ παλαστῆς, πλάτος τριῶν *ποδῶν κ*[αὶ] *ἡμιπο*[δί]*ο* [πάχος τριῶν ποδῶν· ἑτέρος ἀγαγεῖν λίθος τεττα[ράκοντα τέτταρας; Ἐλευσῖνάδε μῆκος τεττάρων ποδῶν, *πλάτος τριῶν* [ποδῶν καὶ ἡμιποδίο, πάχος δίποδας καὶ καθελέσθ[αι ἐν τῶι ἱερῶι ὑγιεῖ-

ς, ἀθραύστος· ἐπίκρανα ἐργάσασθαι τρί[α; . . . . δηι καὶ πρὸς τὸν ἀναγραφέα, ὃν ἂν δῶι ὁ *ἀρ*[χιτέκτων, μῆκος πέντε ποδῶν καὶ παλαστῆς, πλάτος τριῶν [π]ο[δ]ῶ[ν καὶ ἡμιποδίου, ὕψος τριῶν ποδῶν καὶ ἆραι *ἐπὶ τὰς παρασ*[τάδας καὶ καθαρμόσαι ἁρμόττοντα καὶ *εὐτενῆ καὶ* δ[ῆ]σα[ι καὶ γομφ]ῶ[σαι καὶ μόλυβδον περιχέαι καὶ ἐπεργάσα[σ]θαι *θρόνα*· [λίθος τεμεῖν πεντεληικὸς μῆκος ποδῶν ἑπτακαίδε[κα], πλ[ά]το[ς δίποδας, πάχος τριῶν ἡμιποδίων καὶ πελεκῆσαι ὀρθό[ς καὶ εὐγωνίος πανταχεῖ καὶ παραδοῦναι ἐπ' ἀναθήκ[ει] ὑγ[ιεῖς, λευκός, ἀσπίλος, ἄπεργον ἔχοντας, ἀριθμὸς ὀκτώ· [λί]θο[ς ἀγαγεῖν Πεντελῆθεν Ἐλευσῖνάδε μῆκος ποδῶν ἑπτα[κ]αί[δεκα, πλάτος τρίποδα(ς), πάχος τριῶν ἡμιποδίων καὶ καθελέσθ[αι ἐν τ]ῶ[ι ἱερῶι ὑγιεῖς καὶ ἀθραύστος, ἀριθμὸς ὀκτώ· λίθο[ς ἐξεργάσασθαι; πεντεληικὸς ὀκτὼ μῆκος ἑπτακαί[δ]ε[κ]α πο[δῶν πλά]το[ς δίποδας, πάχος τριημιποδίος, ὀρθὸς *καὶ* εὐγω[νί]ος [πανταχεῖ καὶ δια;ξέσαι λείος καὶ ἆραι καὶ θεῖναι ἐπὶ . . . . [καὶ συντιθέντα τὸς ἁρμὸς ἁρμόττοντας ἀθραύστ[όυς, δῆσαι; καὶ μόλυβδον περιχέαι καὶ ἐπεργάσασθαι.

B.

Θε]οί .

Λίθους τεμεῖν . . . . πεντελη;]κοὺς μῆκος ἓξ ποδῶν, πλάτος τεττάρων ποδῶν, πάχος πέντε παλασ]τῶν δυοῖν δακτύλοιν καὶ ἐκπελεκῆσαι ἄπεργον ἔχοντας πρὸς τ]ὸν ἀναγραφέα, ὃν ἂν δῶι ὁ ἀρχιτέκτων, καὶ παραδοῦναι ἐπ' ἀναθήκει] ὑγιεῖς, λευκούς, ἀσπίλους, ἀριθμὸς τετταράκοντα πέντε· λίθου]ς ἀγαγεῖν Πεντελῆθεν Ἐλευσῖνάδε μῆκος ἓξ ποδῶν, πλάτος τετρά]ποδας, πάχος πέντε παλαστῶν δυοῖν δακτύλοιν καὶ καθελέσθαι] ἐν τῶι ἱερῶι ὑγιεῖς, ἀθραύστος, ἀριθμὸς τετταράκοντα πέντε . . .] γεῖσα ἐργάσασθαι ἰωνικὰ πεντεληικὰ πρὸς τὸν ἀναγραφέα, ὃν ἂν] δῶι ὁ ἀρχιτέκτων, μῆκος ἓξ ποδῶν, πλάτος τεττάρων ποδῶν, πάχος] πέντε παλαστῶν καὶ δυοῖν δακτύλοιν . . . . τοὺ]ς ἁρμοὺς ἁρμόττοντας, ἀθραύστους . . . .] πανταχῆι καὶ [δ]ῆσαι καὶ γομφῶσαι καὶ μόλυβδον περιχέαι καὶ ἐπ]εργάσασθαι ὀρθά, ἀριθμὸς τετταράκοντα πέντε· λίθος τεμεῖν πεντ]εληικοὺς δύο εἰς τὰς παραιετίος λεοντοκεφαλάς; μῆκος ὀκτὼ] ποδῶν, πλάτος ὀκτὼ ποδῶν καὶ πελεκῆσαι ἄπεργον ἔχοντας πρὸς τ]ὸν ἀναγραφέα, ὃν ἂν δῶι ὁ ἀρχιτέκτων, ... καὶ παραδοῦναι] ἐπ' ἀναθήκει ὑγιεῖς, λευκός, ἀσπίλος· λιθους ἀγαγεῖν δύο Π]εντελῆθεν Ἐλευσῖνάδε λεοντοκεφαλῶν μῆκος ὀκτὼ ποδῶν πλάτ]ος ὀκτὼ ποδῶν καὶ καθελέσθαι ἐντῶι ἱερῶι ὑγιεῖς, ἀθραύστος· λί]θο[ς] τεμ[εῖν] πεντελε[ι]κὸς εἰς κεραμίδας . . . . μῆκος τρι;]ῶ[ν] ποδῶν παλαστῆς δεόντων, πλάτος . . . . *ἄπερ*[γ]ον ἔχο . . . . . . *δυο* κ . . . γραφ . . . . ς π[αντα]χεῖ καὶ παρα[δ]ο[ῦναι ἐπ' ἀ]ν[α]θ[ήκει ὑγιεῖς, λευκὸς, ἀσπίλους], ἀρ[ιθ]μὸς ἑβδομήκοντα δύο· κεραμίδ-

ας ἐργάσασθαι ;] . . . . `. *τε* μῆκος τριῶν ποδῶν παλαστῆ-
ς δεόντων, πλάτος τριῶν ποδῶν ; καὶ κ]αθελέσθαι ἐν τῶι ἱερῶι *ὑγιε*-
ῖς, ἀθραύστους, ἀριθμὸς ἑβδομή ;]κοντα δύο· παρα . . . . σ . .
. . . . ους δύο μῆκος ἓξ ποδῶν, [πλά]το[ς
ὀκτὼ ποδῶν ; πρὸς τὸν ἀναγραφέα ;], ὅ[ν ἂν δ]ῶι ὁ [ἀρχι]τέκτων, καὶ . . . . .
. . . . ε . . . . ι κα[ὶ] καθαρμό[σαι ἀ]θραύσ-
τους καὶ ὑγιεῖς πανταχεῖ ; καὶ δῆσαι] καὶ γομφῶσαι καὶ μόλυβδον
περιχέαι καὶ ἑτέρους λίθος τεμεῖν *πεντελῃκὸς* μῆκο[ς] ποδοῖν
. . . . π]οδῶν πρὸς τὸν ἀναγραφέα, *ὃν*
ἂν δῶι ὁ ἀρχιτέκτων], ... ο . . . . . [κα]ὶ καθαρμό[σαι ἀ]θραύστ-
ους] . . . . *εὐτενεῖς* π[ανταχ]εῖ ἀριθμὸς ἑβδομήκο-
ντα τέτταρες ; λίθους τε ;]μεῖν στρωματί . . [τ]ῆς μαλακῆς πέτρας ὁμ-
αλούς ; μῆκος τετράποδας πλάτ ;]ο[ς] *δίποδας* [πάχ]ος τριῶν ἡμιποδίω-
ν καὶ ἐκπελεκῆσαι ὀρθός ; *πανταχεῖ*· τέμνειν . . . . . μείζους λίθοι
. . . . λόγον [κ]αὶ παραδο͂ν[αι ἐπ' ἀνα]θήκει ὑγ[ιεῖ]ς
. . . . *μα* δὲ τῆς μαλακῆς πέτρας . . . . ο . υ *ευ* . . . .
. . . . ος τριῶν ἡμιποδίων [καὶ καθε]λέσθαι [ἐν τῶ-
ι ἱερῶι ὑγιεῖς ἀθραύστ]ους· λίθος τεμεῖν ἀκτίτας [πέτ ;]ρας [τῆς μα-
λακῆς ; . . . . μῆκος] δώδεκα ποδῶν, πλάτος τριῶν πο[δῶν καὶ ἡμιπ-
οδίο, πάχος τριῶν ἡμι ;]ποδίων, ἀριθμὸς τετταράκοντα [δύο καὶ ἑτέ-
ρους τεμεῖν ἀκτίτας] λίθους δύο μῆκος πεντεκαίδεκα π[οδῶν, . . .
. . . . παντ]*αχεῖ* ἄπεργον ἔχοντας καὶ παραδο͂ν[αι ἐπ' ἀν-
αθήκει ὑγιεῖς· λίθο]υς ἀγαγεῖν ἐξ Ἀκτῆς Ἐλευσῖνάδε . . . .
. . . . μῆκος] δώδεκα ποδῶν πλάτος τριῶν ποδῶν κ[αὶ ἡμιπο-
δίο, πάχος τριημιπο]δίους, ἀγαγεῖν δὲ καὶ ἑτέρους δύο μῆκο[ς πεν-
τεκαίδεκα ποδῶν κα]ὶ ἡμιποδίου πλάτος τριῶν ποδῶν καὶ ἡμ[ιποδ-
ίο πάχος τριημιποδ]ίους καὶ καθελέσθαι ἐν τῶι ἱερῶι ὑγιεῖ[ς κα-
ὶ ἀθραύστους] . . . . *οθ* . *τω* . ου τοῦ Ἐλευσῖνι ἀνακαθηράμενον ἐ[κ .
. . . . `καὶ τὰ λ]οιπὰ τοῦ στρώματος καὶ τὰς ἐπικαμπὰς μέχ[ρι
. . . . ποιοῦντα τῆς τάφρο δεκάποδας καὶ ἐκφορῆσ[α-
ι τὴν λατύπην ; ἐκ το]ῦ ἱεροῦ· τιθέναι τοὺς λίθους τῆς μ[αλα]κῆς πέτρ-
ας . . . . *ντα*, *οὗ ἂν ἐι πέτρα*, συντιθέναι [το]*ὺς ἁρμοὺς* στερ-
ρὸς καὶ ἁρμόττον]τας πανταχεῖ, μῆκος τετράποδας, πλάτος δίποδα-
ς, πάχος τριημιπ]οδίους, ὅ[π]ου δ' ἂν δέηι καὶ *μείζο*[σι ; ὀ]ρθοῖς χρῆσθ-
αι] . . . . ο, τάτ(τ)εσθαι δὲ κατὰ τὸν στοῖχον ἕκαστον διανεκῆ
. . . . *ἐξ* ἀπαμοιβῶν, ἐπὶ δὲ τούτων τιθέναι τὴν εὐθηντη-
ρίαν] . . . . *θο* ἀπεργασάμενον ἐπὶ τρεῖς π[όδ ;]ας τὰς τοῦ *περεε*-
. . . . . συντιθέ]ναι τοὺς ἁρμοὺς ἁρμόττοντας [π]ανταχεῖ *καὶ* [ἀ]θρα-
ύστους, λίθου]ς δὲ θήσει μῆκος δώδεκα ποδῶν, πλάτος τριῶν ποδῶν
καὶ ἡμιποδί]ου, πάχος τριημιποδίους, θήσει δὲ καὶ τοὺς γωνι[αί]ο-
υς, μῆκος πεν]τεκαίδεκα ποδῶν καὶ ἡμιποδίου δύο καὶ ἐπεργασ[άμ-
ενον δοκίμως ;] πρὸς τὴν περιτένειαν, ἣν ἂν (ἂν) δῶι ὁ ἀρχιτέκτων δῆ-
σαι καὶ μόλ]υβδον περιχέαι, ἀριθμὸς τετταράκοντα τέτταρες· λί-
θους τεμεῖ]ν τῆς Ἐλευσινιακῆς πέτρας μῆκος [ἓξ π]οδῶν, πλάτος τε-
τρίποδας], πάχος πεντεπαλά[σ]τους καὶ ἐκπελεκῆσαι ἄπεργον *ἔχο*-

ντας, ὀρθ]οὺς πανταχεῖ, ἀριθμὸς τετταράκοντα δύο· λιθους ἀγαγε-
ῖν ἐκ τῆ]ς Ἐλευσινι[ακ]ῆ[ς πέτρα]ς εἰς τὸ ἱερὸν μῆκ[ο]ς ἓ[ξ] ποδῶν, πλάτ-
ος τετρ]άποδας, πάχος πεντεπαλ[άσ]τους καὶ καθελέσθαι ἐν τῶι ἱε-
ρῶι ὑγ]ιε[ῖς], ἀθραύστους, ἀριθμὸς τετταράκοντα δύο· λίθους τεμε-
ῖν τῆ]ς Ἐλευσινιακ[ῆς] πέτρας μῆκος ἓξ ποδῶν πλάτος τριῶν ποδῶν
καὶ] ἡμιποδίου, πάχος π[έντε] *παλαστῶν* καὶ ἐκπελεκῆσαι ἄπεργον
ἔχο]ντας, ὀρθοὺς πανταχεῖ, ἀριθμὸς [εἰκοσιτ]έτ[ταρ]ε[ς]· λίθους ἀγα-
γε]ῖν ἐκ τῆς Ἐλευσινιακ[ῆς πέτρα]ς μῆκος ἓξ ποδῶν, πλάτος τριῶν π-
ο]δῶν καὶ ἡμιποδίου, *πάχος* πε[ντεπ]αλάστους καὶ καθελέσθαι ἐν τ-
ῶ]ι ἱερῶι ὑγιεῖς, ἀθραύστους, ἀριθμὸς *εἴκ*[ο]σι τέτταρες· στυλοβά-
τ]ας ἐξεργάσασθαι τετταράκοντα τέτταρας πέτρας τῆς Ἐλευσιν-
ιακῆς, πλάτος ἓξ ποδῶν, μῆκος τετράποδας, πάχος πεντεπαλάστου-
ς· καὶ ἑτέρους ἐξεργάσασθαι πλάτος ἓξ ποδῶν, μῆκος τριῶν ποδῶν
καὶ ἡμιποδίου, πάχος [πεντεπαλάστ]ους εἴ[κοσι] δύο· καὶ ἑτέρους γ-
ωνιαίους ἕξποδας π[ανταχεῖ;] δύο· τούτους ἀπεργασάμενον *τιθέν-*
αι καὶ παραξεσάμενο[ν] ἐπὶ *ἡμιπόδιον* τὸ αὖος; συντιθέναι τοὺς ἁ-
ρμοὺς ἁρμόττοντας [πανταχ]ε[ῖ], ἀθραύστους [καὶ ἐπ]εργασάμενον ὀ-
ρθὰ κα(ὶ) λεῖα δω . . . . ραν . . . . ρον τυγ . ε . . . . ε . προσ . ε . .
ον τὰ πινάκια . . ει . . . . . . ο . *ι καὶ* [γ]ομφῶσαι καὶ μόλυϐδον περιχέ-
αι· μόλυϐδον δὲ καὶ σίδηρον τοῖς λίθοις εἰς τὰ δεσμὰ ἡ πόλις παρέ-
ξει καὶ τροχιλε[ία]ν ἐντε*λῆ*.

Τὰ ἀνωτέρω, ἅπερ μετέγραψα εἰς τὴν κοινὴν γραφὴν τηρήσας τὴν ὀρθογραφίαν τοῦ λίθου, φέρει στήλη ἁπλῆ πεντελικοῦ μαρμάρου ἐκ δύο τεμαχίων προσαρμοζόντων ἀποτελουμένη καὶ ὕψος ἔχουσα τὸ ὅλον 1,37, πλάτος, ὅπου τοῦτο ὁλόκληρον σώζεται, 0,50 (1) καὶ πάχος 0,09 τοῦ γαλλ. μέτρου. Εἶναι δὲ ὁ λίθος καὶ κατὰ τὰς δύο αὐτοῦ ἐπιφανείας γεγραμμένος κατὰ μὲν τὴν Α εἰς ὕψος 1,10 περίπου, κατὰ δὲ τὴν Β εἰς ὕψος 0,85 Γ. Μ. καὶ ἐν ἐκείνῃ μὲν (Α) τὰ γράμματα εἶνε ὀλίγον τι ἀραιότερον γεγραμμένα, ὥστε ἐν ἑκάστῳ στίχῳ νὰ χωρῶσι 47, ἐν ταύτῃ δὲ (Β) κατά τι πυκνότερον, ὥστε ἐν ἑκάστῳ στίχῳ νὰ χωρῶσι 51. Γραφὴ εἶναι ἡ στοιχηδὸν ἐν ἀμφοτέραις ταῖς ἐπιφανείαις, ἀλλὰ καὶ αἱ στῆλαι τῶν γραμμάτων δὲν εἶναι κανονικαὶ καὶ ἀκριϐῶς κάθετοι καὶ παράλληλοι πρὸς ἀλλήλας καὶ ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ Α γράψας ὁ χαράκτης τοῦ 85ου στίχου τὸ μὲν 7ον γράμμα ὑπὸ τὸ 7ον καὶ 8ον, τὸ δὲ 8ον αὐτοῦ ὑπὸ τὸ 9ον τοῦ προηγουμένου ἐξηκολούθησε κατόπιν τὴν νέαν ταύτην συστοιχίαν τῶν γραμμάτων, ὥστε πιθανώτατα οἱ κατόπιν στίχοι (85—104) δὲν περιεῖχον ἢ μόνον 46 γράμματα καὶ τοῦτον ἔχων τὸν ἀριθμὸν ὑπ' ὄψιν προσεπάθησα νὰ συμπληρώσω αὐτούς, εἰ καὶ ἐνιαχοῦ δὲν τὸ κατώρθωσα (1). Οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ γράμματά τινα, ἢ ὅλως παρέλειψεν ὁ χαράκτης (τὸν σύνδεσμον *και* ὁλόκληρον ἐν τῷ 77ῳ στίχῳ, τὸ γράμμα ≤ δὲ ἐν τῇ λέξει *δίποδας* τοῦ 99ου στίχου τῆς ἐπιφανείας Α) ἢ λησμονήσας ἐγκαίρως νὰ γράψῃ τὰ προσέθηκεν ὕστερον (Β, στίχ. 89 τὸ I ἐν τῇ λέξει *λίθοις*)· καὶ ἂν τὰ παρ' ἐμοῦ κατωτέρω λεγόμενα ἔχωσιν ὀρθῶς (Β. στίχ. 45-46) καὶ ὁλόκληρον στίχον ἐλησμόνησε νὰ χαράξῃ. Ἀλλὰ καὶ ἄλλας τινὰς ἀϐλεψίας τοῦ χαράκτου ἠθέλομεν πιθανῶς ἀνεύρει ἂν ἐσώζετο ἡμῖν ὁ λίθος ἀκέραιος ὅλος καὶ τὴν ἐπιδερμίδα ἀλύμαντος, ἐντεῦθεν δ' ἴσως πηγάζει ὅτι τινὲς τοὐλάχιστον τῶν συμπληρώσεών μου δὲν συμφωνοῦσι πρὸς τὸν ὡρισμένον ἀριθμὸν τῶν γραμμάτων τῶν στίχων (2). Τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων

(1) Τὸ ἐλάχιστον σωζόμενον τῆς στήλης πλάτος εἶναι 0,22 Γ. Μ. Ἀπωλέσθη δ' αὐτῆς πλέον ἢ 1]3 τῶν ἐνεπιγράφων ἐπιφανειῶν της.

(1) Ἴδε κατωτέρω τὴν σημείωσιν.

(2) Ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ Α ὁ 59ος στίχος ἔχει μόνον 46 γράμματα κατὰ τὴν συμπλήρωσίν μου, 48 δὲ οἱ στίχοι 78ος καὶ 80ος· ἀλλ' ἴσως ἐν τῷ 78ῳ ἀντὶ τοῦ *τεμεῖν* ὑπῆρχε γεγραμμένον τεμε̃ν· 48 δὲ ἔχει γράμματα καὶ ὁ 85ος αὐτός, ὅπερ ἀληθῶς παράδοξον· ἀλλὰ πῶς ἄλλως ἠδύνατο νὰ συμπληρωθῇ ὁ στίχος; οἱ δὲ στίχοι 89ος, 93ος καὶ

ἐν γένει εἶναι ἐπιεικῶς καλὸν καὶ ἀπέριττον, εἰ καὶ ἐνιαχοῦ παρατηρεῖται ἀμέλειά τις περὶ τὴν χάραξιν αὐτῶν· ἐκ δὲ ταύτης καὶ πολὺ μᾶλλον ἐκ τῆς ἀποτριβῆς τῆς ἐπιδερμίδος τοῦ λίθου συμβαίνει, ὥστε γράμματά τινα συγγενῆ κατὰ τὴν μορφὴν νὰ μὴ διακρίνωνται ἀπ' ἀλλήλων (1). Ἀλλὰ πλὴν τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων τὴν ἐγχάραξιν τῶν ἐν τῷ ἡμετέρῳ λίθῳ ἀναγινωσκομένων ἐν ὄχι πολὺ ὑστερωτέροις χρόνοις τῆς ἐπὶ Εὐκλείδου ἄρχοντος μεταβολῆς μαρτυρεῖ καὶ ἡ μεγάλη περὶ τὴν γραφὴν τῆς διφθόγγου *ου*, πολλάκις καὶ διὰ τοῦ ἁπλοῦ *ο* ἐκφερομένης, ἀμφιταλάντευσις καὶ ἔτι μᾶλλον ἡ τῆς διφθόγγου *ει* διὰ τοῦ ἁπλοῦ *ε*, ἂν τὰ παρ' ἐμοῦ κατωτέρω λεγόμενα (στίχ. 9—10) ἔχωσιν ὀρθῶς. Ἐκ δὲ τοῦ ὅτι ἡ ἀμφιταλάντευσις αὕτη μείζων τις φαίνεται οὖσα ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ Α ἀμφιβάλλω ἂν δύνηταί τις νὰ ὑποθέσῃ οὐχὶ τὸν αὐτὸν, ἀλλ' ἄλλον τὸν τῆς ἐπιφανείας Β χαράκτην, συνδυάζων τὸ πρᾶγμα και πρὸς τὴν πυκνοτέραν τῶν γραμμάτων ἐν ταύτῃ γραφήν, ἥτις ὅμως οὐδὲν ἄλλο κατὰ τὴν γνώμην μου μαρτυρεῖ ἢ τὴν πρόνοιαν τοῦ χαράκτου τοῦ ν' ἀφήσῃ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν Β μεῖζον τῆς στήλης ἄγραφον πρὸς τὸ κάτω μέρος (2) ἐπανορθῶν οὕτω πιθανῶς ἐν μέρει προηγούμενον αὐτοῦ λάθος κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν Α.

Ὁ λίθος εὑρέθη ἐντὸς τοῦ κατὰ τὴν ΒΑὴν γωνίαν τῆς Φιλωνείου Στοᾶς κτίσματος (γ΄), (3) μάτην δὲ μέχρι τοῦδε ἀνεζήτησα τὸ ἐλλεῖπον αὐτοῦ μέρος. Περὶ τῶν καθ' ἕκαστον καὶ τῶν συμπληρώσεών μου ἔχω νὰ παρατηρήσω τὰ ἀκόλουθα·

Στίχ. 1. *Ἐλευσινίο*· μετὰ τὸ Ο διέκρινα τὰ ἴχνη γράμματος ὡσεὶ Ι. Ὅτι τὸ ἐν Ἐλευσῖνι ἱερὸν ἐκαλεῖτο καὶ *Ἐλευσίνιον* ἁπλῶς καὶ ὅτι εἶχε καὶ τοῦτο ἐπιστάτας εἶναι γνωστὸν (Παράβ. Ἐφημ. Ἀρχ. 1883 σελ. 18, C. I. Att. 2, II, σελ. 522)· ἀλλὰ πόσοι νὰ ἦσαν ἆρά γε οἱ τοῦ ἐν Ἐλευσῖνι ἱεροῦ ἐπιστάται; Ἴσως δέκα, τοὐλάχιστον εἰκάζω ὅτι δέκα ὀνόματα ἐπιστατῶν, ὅπως ἀνεγράφοντο, ἠδύναντο νὰ χωρήσωσιν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ στήλῃ.

Στίχ. 6. Ἀρχιτέκτων *Φίλαγρος*· ἄγνωστος ἐμοὶ ἀλλαχόθεν ὁ ἄνθρωπος.

Στίχ. 7. *Ἐξ Αἰγίνης*· συνεπλήρωσα οὕτω καὶ ὄχι *ἐξ Αἰγιναίους* διότι συνηθέστατα ὁ ἀριθμὸς τῶν λίθων τίθεται εἰς τὸ τέλος ἑκάστης περιόδου διὰ τῆς φράσεως *ἀριθμὸς δεῖνα*· καὶ ἐνταῦθα δὲ κατωτέρω (10—11 στίχ.) φαίνεται ὅτι ὑπῆρχεν ἀναγεγραμμένος ὁ ἀριθμὸς *τετταράκοντα τέτταρες*· παράβ. ἐν τούτοις καὶ στίχ. 76, 79, 85, 102, Β. 45.

Στίχ. 9—10. *Αγαγε(ῖ)ν* .... *ὑγιε(ῖ)ς*· ἡ ἀνάγνωσις αὕτη φαίνεταί μοι ἡ μόνη ὀρθὴ καὶ σύμφωνος πρός τε τὰ ἡγούμενα καὶ ἑπόμενα· καὶ κατωτέρω (στίχ. 42) *ἐργασμένα*· ὁ θέλων ἂς ὑποθέσῃ τὸ πρᾶγμα καὶ ὡς ἀβλεψίαν τοῦ χαράκτου.

Στίχ. 15. *Κανονιδα*· ἄδηλον ἂν προὔκειτο περί τινος ἐργασίας, εἰς ἣν ἦτο ἀναγκαῖος ὁ *κανὼν* ἢ περὶ *κανονίδων* (ἴδε Ἀρχ. Ἐφημ. 1883 σελ. 115 στίχ. 19)· τὸ πρῶτον πιθανώτερον· οἴκοθεν δ' ἐννοεῖται ὅτι τὸ ὑπ' ἐμοῦ ὡς Δ ἀναγνωσθὲν δύναται νὰ ἦναι Λ.

Στίχ. 22. .... *ιαν*· ἕνεκα τούτων τῶν γραμμάτων καὶ πρὸ πάντων τοῦ Ι δὲν ἐτόλμησα νὰ συμπληρώσω τὸν προηγούμενον στίχον ὁλόκληρον προσθέτων καὶ *μόλυβδον περιχέαι*· ἂν ὅμως ὑπὸ τὸ κατ' ἐμὲ Ι κρύπτωνται τὰ ἴχνη ἑνὸς Ɛ ἴσως θὰ ἠδύνατο νὰ συμπληρωθῇ ὁ στίχος *καὶ μόλυβδον περιχέαι*, ὡς ἂν *ὁ ἀρχιτέκτων κελεύῃ*, ἢ καθ' ὅμοιόν τινα τρόπον.

Στίχ. 27. *Τριγλύφους*· πόσας καὶ ἐκ τίνος λίθου; Ἐν γένει δὲ μέχρις ἐδῶ δύσκολον νὰ μαντεύσῃ τις πόσους καὶ ποίους λίθους καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν ἔπρεπε νὰ τάμωσι καὶ κομίσωσιν εἰς τὸ ἱερόν.

Στίχ. 32. *Ἄπεργον ἔχοντας*· ἡ φράσις εἶναί μοι ἄλλοθεν ἄγνωστος, ἐν δὲ τῷ ἡμετέρῳ λίθῳ ἐπαναλαμβάνεται συχνὰ (Α, στίχ. 46, 97, Β, 12, 69, 75)· ἐν τῇ ἐκ Λεβαδείας ἐπιγραφῇ ἀπαντᾷ ἡ λέξις *πρόσεργον* σημαίνουσα κατὰ Fabricius (De Arch. Gr. σελ. 79) τὸ παρὰ Γερμανοῖς Werkzoll λεγόμενον, ἤτοι τὸ μέρος ἐκεῖνο τῶν λίθων τὸ ἐξεπίτηδες ἀφινόμενον ἀκατέργαστον ὡς μέλλον κατόπιν

104ος ἔχουσιν ἀνὰ 47 γράμματα ἕκαστος. Ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ Β κατὰ τὰς συμπληρώσεις μου 52 γράμματα ἔχουσιν οἱ στίχοι 38ος καὶ 14ος, ἀλλ' ἐν τούτῳ πιθανὸν νὰ ὑπῆρχεν ἐπίσης γεγραμένον *τεμε͂ν* ἀντὶ τοῦ παρ' ἐμοῦ γραφέντος *τεμεῖν*· 50 δὲ μόνον γράμματα ἔχει ὁ 18ος στίχος.

(1) Οἷον τὰ Α, Δ, Λ ἀπ' ἀλλήλων, τὸ Ο ἀπὸ τοῦ Θ, τὸ Ξ ἀπὸ τοῦ Σ ἐνίοτε, τὸ Τ ἀπὸ τοῦ Γ κτλ. Ὅπου δὲν εἶμαι βέβαιος περὶ τῆς ἀναγνώσεώς μου ἔθηκα ἐν τῇ μεταγραφῇ κυρτὰ γράμματα.

(2) Καὶ κατὰ τὰ ἄνω ἀκόμη τῆς ἐπιφανείας Β ἀφῆκεν ὁ χαράκτης μεγαλείτερον περιθώριον ἄγραφον ἢ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν Α· τοῦτο δὲ καὶ ἐδήλωσα ἐν μέρει ἐν τῷ κειμένῳ τῷ διὰ τῶν κεφαλαίων γραμμάτων.

(3) Παράβ. Πρακτ. τῆς Ἀρχ. Ἑταιρ. τοῦ 1884 σελ. 64 σημ. 2.

κατὰ χώραν, ὅταν οἱ λίθοι ἐτοποθετοῦντο εἰς τὴν ὡρισμένην θέσιν των, νὰ ἐπεργασθῇ· φαίνεται ὅτι καὶ ἐνταῦθα τὸ *ἄπεργον* τὴν αὐτὴν ἔχει σημασίαν.

Στίχ. 33. *Πρὸς τὸν ἀναγραφέα*· ἡ φράσις ἐπαναλαμβάνεται συχνά· εἶναι δὲ ὁ *ἀναγραφεὺς* κατὰ τὰ ἐν χερσί μου λεξικὰ τὸ παράδειγμα τὸ χρησιμεῦον ὡς πρότυπον εἰς τοὺς τεχνίτας ἵνα σχεδιάζωσι τὰ ἔργα των· ἐνταῦθα σημαίνει, πιστεύω, τὸ *σχεδιογράφημα* τοῦ ἀρχιτέκτονος, καθ' ὃ οἱ μέλλοντες νὰ ἐκτελέσωσι τὸ ἔργον ἔπρεπε νὰ τάμωσι καὶ ἐκπελεκήσωσι τοὺς λίθους.

Στίχ. 33-34. *Παραδοῦναι ἐπ᾽ ἀναθήκει* (=ἐπ' ἀναθέσει)· ἡ φράσις ἐπαναλαμβάνεται ἐπίσης συνεχῶς· φαίνεται λοιπὸν ὅτι ἔπρεπε νὰ τάμωσι, νὰ ἐκπελεκήσωσι πρὸς τὰ δεδομένα μέτρα ($5 \times 4\ ^3/_4 \times 1\ ^1/_4$ πόδας;), νὰ ἑτοιμάσωσι καθ' ὅλα, δι' ἣν ἦσαν προωρισμένοι θέσιν, καὶ νὰ κομίσωσι προσέτι (στίχ. 34-39) εἰς τὸ ἱερὸν ἐκ Πεντέλης (;) δέκα πέντε (;) λίθους· πρὸς ποῖον σκοπὸν δὲν κατώρθωσα βεβαίως νὰ μαντεύσω.

Στίχ. 44-56. Νὰ τάμωσι καὶ νὰ κομίσωσιν ἐκ Πεντέλης εἰς Ἐλευσῖνα λίθους τετταράκοντα ἑπτὰ $6 \times 3\ ^3/_4 \times 1\ ^1/_4$ ποδῶν ἕκαστον· ἆρά γε εἰς κατασκευὴν τῶν γείσων (στίχ. 53); Τούτων τὸ ὅλον πλάτος θὰ ἦτο, ἂν, ἐννοεῖται, αἱ συμπληρώσεις μου ὀρθῶς ἔχωσι, $47 \times 3\ ^3/_4 = 176\ ^1/_4$ ποδῶν =57, 98 Γ. Μ. ὑπολογιζομένου τοῦ ποδὸς κατὰ τὰς νεωτέρας τοῦ Dörpfeld μετρολογικὰς παρατηρήσεις, ἃς προφορικῶς μοὶ ἀνεκοίνωσε, πρὸς 0,326 τοῦ Γ. Μ. Ἀλλὰ τί ἐχρειάζοντο οἱ ἄλλοι ἐκεῖνοι (δύο;) λίθοι (1) οἱ κατὰ τὰ μέτρα μεγαλείτεροι τῶν ἀνωτέρω (στίχ. 51-53), τοὺς ὁποίους νὰ κομίσωσι μόνον ἀναγράφεται; περὶ τούτων ἂς σκεφθῶσιν οἱ ἀρχιτέκτονες.

Στίχ. 60-75. Νὰ τάμωσι καὶ πελεκήσωσι καὶ κομίσωσιν εἰς τὸ ἱερὸν τεσσαράκοντα τέσσαρας πεντελικοὺς λίθους $4\ ^1/_4 \times 2 \times 1\ ^1/_2$ ποδῶν ἕκαστον πρὸς κατασκευὴν *πλινθίδων διὰ τὰς τρεῖς* ἆρά γε παραστάδας (στίχ. 72); ἀλλὰ διατί τότε 44 καὶ ὄχι 42 ἢ 45;

Στίχ. 75. Κατὰ ταύτην τὴν ἐπιφάνειαν ἀπὸ τούτου τοῦ στίχου καὶ ἐφεξῆς σώζεται τοῦ λίθου ὁλόκληρον τὸ πλάτος, ἀλλ' ἡ ἐπιδερμὶς αὐτοῦ πρὸς τὰ δεξιὰ μάλιστα εἶναι τοσοῦτον ἀποτετριμμένη, ὥστε μετὰ πολλῆς δυσκολίας κατώρθωσα ν' ἀναγνώσω καὶ ὅσα ἀνέγνωσα γράμματα.

Στίχ. 75-85. Κατὰ πόσον ἐπέτυχα εἰς τὰς συμπληρώσεις μου, ἀγνοῶ· τὰ μέτρα βεβαίως τῶν λίθων τῶν στίχων 76-77 δὲν συμφωνοῦσι πρὸς τὰ τῶν στίχων 83-85, εἰ καί, ὡς πιστεύω, πρόκειται περὶ τῶν αὐτῶν λίθων, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει καὶ ἡ μὴ ἐπανάληψις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν λίθων ἐν τούτοις τοῖς στίχοις (83-85) εἶναι ἀσυνήθης. Πρὸς τίνα δὲ σκοπὸν μετεχειρίσθησαν αὐτούς; Ἴσως τινὰς εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν ἐπικράνων (στίχ. 88)· ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἂν ἦσαν προωρισμένα διὰ τὰς *παραστάδας* μόνον, δὲν πρέπει νὰ ἦσαν πολλά.

Στίχ. 93. *Ἐπεργάσασθαι θρονΑ*· ἡ ἀνάγνωσις μοὶ ὑπεδείχθη παρὰ φίλου ἀνδρὸς δυσχεραίνοντι περὶ τὴν συμπλήρωσιν καὶ τὴν κατανόησιν τοῦ στίχου ἐν σχέσει μάλιστα πρὸς τὰ ἑπόμενα. Τὸ Α σαφῶς δὲν διακρίνεται, ὑποφαίνονται ὅμως ἴχνη αὐτοῦ ἐν τῷ λίθῳ. Ἀλλὰ τί νὰ ἐσήμαινεν ἐνταῦθα ἡ λέξις *θρόνα*; Ποικίλματα ἤτοι κοσμήματα (γλυπτὰ μόνον, ἢ καὶ κεχρωματισμένα);

Στίχ. 93-105. Φαίνεται ὅτι ἐγίνετο λόγος περὶ τομῆς καὶ ἀγωγῆς καὶ ἐξεργασίας καὶ τοποθετησεως ὀκτὼ πεντελικῶν λίθων $17 \times 3 \times 1\ ^1/_2$ ποδῶν ἕκαστον, ἀλλ' ἀκριβῶς ἐκεῖ ὁ λίθος εἶναι βεβλαμμένος, ἔνθα περὶ τοῦ μέρους τῆς τοποθετήσεως αὐτῶν ἐπρόκειτο (στίχ. 103). Ἆρά γε *ἐπὶ τὰς παραστάδας*; ὁ στίχος συμπληροῦται οὕτω, ἀλλὰ τὸ νόημα δὲν μοὶ εἶναι πολὺ σαφὲς ἴσως καὶ διὰ τὴν κολοβότητα τοῦ λίθου ὡς καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς στίχοις. Ὅπως ποτ' ἂν ᾖ, λίθοι πεντελικοὶ τόσον μακροὶ (5,54 Γ. Μ.) θὰ ἦσαν χρήσιμοι βεβαίως εἰς ἐπιστύλια ἢ ὑπερτόναια (=ὑπέρθυρα).

Β.

Στίχ. 2. *Παλαστῶν δυοῖν δακτύλοιν*· καὶ κατωτέρω στίχ. 7 ἐπίσης κατὰ παράλειψιν, ὡς εἰκάζω, τοῦ *και* (ἴδε καὶ Α, στίχ. 17). Βεβαίως εἰς τὸ αὐτὸ λάθος δὶς νὰ ὑποπέσῃ ὁ χαράκτης καὶ τόσον ταχέως μάλιστα, εἶναι κἄπως ἄπορον· καὶ ὅμως ἄλλως πως νὰ συμπληρώσω τοὺς στίχους δὲν κατώρθωσα· ἐν τῷ στίχ. 10ῳ, ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης, φέρεται σαφῶς ἐν τῷ λίθῳ γεγραμμένον *πεντε παλαστῶν καὶ δυοῖν δακτύλοιν*, ἐπρόκειτο δέ, ὡς

(1) Ὁ στίχος ἠδύνατο ἴσως νὰ συμπληρωθῇ καὶ οὕτω· *ἑτέρους δύο λίθους*.

φαίνεται, νὰ τάμωσι καὶ μετακομίσωσιν εἰς Ἐλευσῖνα τεσσαράκοντα πέντε (;) πεντελικοὺς λίθους (στίχ. 1—14) πρὸς κατασκευὴν ἰσαρίθμων καὶ τῶν αὐτῶν διαστάσεων *ἰωνικῶν* ἤτοι *ἐπαιετίων* (;) γείσων, ὧν τὸ ὅλον πλάτος, ἤτοι μῆκος, θὰ ἦτο κατὰ ταῦτα 58, 50 Γ. Μ.

Στίχ. 8. Ἴσως ἦτο γεγραμμένον ἀριθμὸς πέντε καὶ τετταράκοντα ἢ τετταράκοντα πέντε καὶ γεῖσα κτλ. Θὰ εἶχε δὲ οὕτω ὁ στίχος 52 γράμματα.

Στίχ. 14-15. *Παραιετίος λεοντοκεφαλάς* παράβ. κατωτέρω στίχ. 18-20· ὑπάρχει ὅμως καὶ λέξις *παραιετίς* (ἴδ. Ἀρχ. Ἐφημ. 1886 σελ. 166 στίχ. 100) σημαίνουσα κατὰ Bötticher (Tekt. d. Hell. σελ. 255 σημ. 4) τὴν ὑδρορρόην ἐν γένει.

Στίχ. 20-25. Ἐπρόκειτο βεβαίως περὶ *κεράμων* ἤτοι *κεραμίδων* τῆς στέγης (καλυπτήρων καὶ στρωτήρων ;)

Στίχ. 36. *Λίθους τεμεῖν στρωματί* . . . Λέξιν *στρωματίας* δὲν σημειοῦσι τὰ ἐν χερσί μου λεξικά, νὰ συμπληρώσω δὲ *στρωματεῖς* μ' ἐκώλυσε τὸ τελευταῖον γράμμα, ὅπερ ἄλλοτε μὲν ὡς Ι καὶ ἄλλοτε ὡς κακῶς κεχαραγμένον Η ἀνέγνωσα, ἀλλ' ὄχι καὶ ὡς Ε. Τὸ γενικὸν νόημα καὶ ἐδῶ εἶναι περίπου καταληπτόν· πρόκειται περὶ τομῆς καὶ ἀγωγῆς καὶ θέσεως (στίχ. 36-66) λίθων ἐξ Ἀκτῆς τοῦ Πειραιῶς ὡς τὸ πολὺ εἰς κατασκευὴν θεμελίων χρησίμων. Τὰ κατὰ τὰς συμπληρώσεις μου μέτρα τῶν λίθων εἶναι τὰ συνήθη τῶν πλίνθων τῶν θεμελίων πολλῶν οἰκοδομημάτων· οἱ μεγαλειτέρας ἔχοντες διαστάσεις ἐχρησίμευον εἰς τὰς γωνίας (στίχ. 64).

Στίχ. 45-46. Ὑποθέτω ὅτι ὁλόκληρον ἕνα στίχον παρέλειψεν ὁ χαράκτης, ἤτοι *καὶ* [*ἡμιποδίου πλάτος τριῶν ποδῶν, ὕψος τριημιποδίους*] *καὶ πελεκῆσαι* κτλ. ἄλλως δὲν εὐοδοῦται τὸ νόημα, οὐδὲ συμφωνοῦσι τὰ ἐδῶ πρὸς τὰ ἐν τοῖς στίχοις 49-51, ἔνθα, ὡς νομίζω, περὶ τῶν αὐτῶν λίθων πρόκειται.

Στίχ. 53. *Καὶ τὰς ἐπικαρπάς ..... ποιοῦντα τῆς τάφρο δεκάποδας*· ἃς εἴπωσιν οἱ ἁρμόδιοι τί ταῦτα ἐσήμαινον καὶ ἂν ὄντως οὕτω πρέπῃ νὰ συνδεθῶσιν αἱ λέξεις.

Στίχ. 56. *Οὗ ἂν ἐι πέτρα* = ὅπου ἂν ὑπάρχῃ πέτρα = βράχος ; ὅτι δὲ περὶ τοῦ ὀρθοῦ τῆς ἀναγνώσεώς μου ἀμφιβάλλω, δῆλον ἐκ τοῦ κυρτοῦ τῶν γραμμάτων.

Στίχ. 58. *Ὀρθοῖς χρῆσθαι*· πῶς θὰ ἔκαμνον χρῆσιν τῶν λίθων ὀρθῶν μοὶ εἶναι ἄδηλον.

Στίχ. 60. *Ἐξ ἀπαμοιβῶν*. Οὔτε τὴν φράσιν οὔτε καὶ τὴν λέξιν *ἀπαμοιβὴ* σημειοῦσι τὰ ἐν χερσί μου λεξικά. Νὰ ἐσήμαινεν ἆρά γε ἐναλλὰξ ἤτοι *φορμηδὸν καὶ παρὰ μῆκος* (Mittheil. d. D. A. In. 1883, σελ. 149) τὸν συνήθη δηλ. τρόπον τῆς τοποθετήσεως τῶν λίθων ἐν τοῖς θεμελίοις; Τί δὲ ἦτο ἡ εὐθυντηρία εἶναι γνωστὸν (ἴδε Mittheil ἐ. ἀ. σελ. 151).

Στίχ. 66. *Περιτένειαν*· ζήτει τὴν σημασίαν τῆς λέξεως ἐν Fabricius de Arch. Græca σελ. 59 Ἐξ ἀβλεψίας τοῦ χαράκτου ἐτέθη δὶς ὁ *ἄν*.

Στίχ. 68-84. Πρόκειται περὶ τομῆς καὶ ἀγωγῆς εἰς τὸ ἱερὸν 42, 24 ἐλευσινιακῶν λίθων, ἐκείνων μὲν 6×4×1 $^1/_4$ ποδῶν, τούτων δὲ (τῶν 24) 6×3×1 $^1/_4$ ποδῶν ἕκαστον πρὸς κατασκευὴν στυλοβατῶν 44 μὲν 6×4×1 $^1/_4$, 22 δὲ 6×3 $^1/_2$×1 $^1/_2$ ποδῶν ἕκαστον. Τὴν ὑπάρχουσαν ἀσυμφωνίαν μεταξὺ τούτων τῶν ἀριθμῶν ἐν σχέσει πρὸς τὰς διαστάσεις τῶν λίθων καὶ τῶν στυλοβατῶν ἐννοεῖ εὐκόλως ὁ ἀναγνώστης, εἰ καὶ, ἐννοεῖται, ὁ ὁλικὸς ἀμφοτέρων ἀριθμὸς εἶναι ὁ αὐτὸς, ἤτοι 66· ἐνῷ δὲ καλῶς ἐδηλώθη ὅτι οἱ γωνιαῖοι στυλοβάται ἔπρεπε νὰ ὦσιν *ἔκποδες* πανταχεῖ (τό τε μῆκος καὶ τὸ πλάτος, διότι τὸ πάχος θὰ ἔμεινε πάντως τὸ αὐτὸ) δὲν ἐμνημονεύθησαν καὶ λίθοι τοιοῦτοι. Στυλοβάτην ἐξ ἐλευσινιακοῦ λίθου ἔχει ἡ Φιλώνειος Στοὰ (1), ἀλλὰ πρὸς τὰ ἐδῶ ἀναγραφόμενα μέτρα δὲν συμφωνοῦσιν οἱ λίθοι της, ἔχοντες διαστάσεις 2,12×1,21×0,44 Γ. Μ. ἤτοι 6 $^1/_2$×3 $^3/_4$×1 $^1/_3$ περίπου πόδας. Καὶ τὸ ὅλον δὲ τοῦ πλάτους, ἤτοι μήκους, τοῦ ἐνταῦθα ἀναγραφομένου στυλοβάτου φαίνεται μὴ συμφωνοῦν πρὸς τὸ ὅλον μῆκος τοῦ στυλοβάτου τῆς Φιλωνείου Στοᾶς καὶ τῶν τριῶν της πλευρῶν, ἐννοεῖται, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν, καθ' οὓς ἔκαμα ἐγὼ τουλάχιστον ὑπολογισμούς. Συμφωνία μόνον ὑπάρχει εἰς τὸ πλάτος δύο ὁμοῦ λίθων τοῦ ὑπάρχοντος στυλοβάτου (3 $^3/_4$ + 3 $^3/_4$ = 7 $^1/_2$ πόδες) καὶ δύο ὁμοῦ ἐπίσης λαμβανομένων ἐκ τῶν ἀναγραφομένων ἐνταῦθα λίθων ἑνὸς ἐκ τῶν 42 καὶ ἑνὸς ἐκ τῶν 24 (4+3 $^1/_2$=7 $^1/_2$).

Στίχ. 85· *αὐος*; ἔγραψα ὅ,τι οἱ ὀφθαλμοί μου διέκρινον, εἰκάζω δὲ ὅτι παρηγγέλλετο ὁ μέλλων

(1) Πρβλ. Πρακτ. τῆς Ἀρχ. Ἑταιρ. τοῦ 1882, σελ. 86.

νὰ ἀναλάβῃ τὸ ἔργον νὰ κατασκευάσῃ πέριξ τοῦ λίθου κατὰ τοὺς ἁρμοὺς *περιθώριον* ἑνὸς ἡμιποδίου ἀπολειαίνων τὸ σκληρὸν καὶ τραχὺ αὐτοῦ.

Στίχ. 88. *Τὰ πινάκια*· ἂν ὀρθῶς ἀνέγνωσα, ἀγνοῶ τί θέλει νὰ σημάνῃ ἐδῶ ἡ λέξις.

Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. Ὅτι δὲ ἔχομεν ἐν τῷ ἡμετέρῳ λίθῳ συγγραφὴν ἐργωνίας περὶ ὄχι σμικροῦ οἰκοδομήματος δῆλον· οἱ μέλλοντες ν' ἀναλάβωσι τὸ ἔργον ὑπεχρεοῦντο νὰ φροντίσωσιν οἱ ἴδιοι καὶ περὶ προμηθείας τοῦ ἀναγκαίου ὑλικοῦ· ἡ πόλις ἀνελάμβανε νὰ παράσχῃ αὐτοῖς μόλυβδον μόνον καὶ σίδηρον εἰς τὰ δεσμὰ τῶν λίθων καὶ τροχιλείαν, (Β, στίχ. 89-90) ἐντελῆ. Τὸ ἔργον ἐξέδιδον οἱ ἐπιστάται τοῦ Ἐλευσινίου συναρωγὸν ἔχοντες καὶ τὸν ἀρχιτέκτονα. Ἀλλὰ ποῖον ἦτο λοιπὸν τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο; Τὸ Μέγαρον ἢ Τελεστήριον ἢ ὅπως ἄλλως ἐκαλεῖτο ὁ ἐν Ἐλευσῖνι κυρίως Ναὸς ὁ ὑπὸ τοῦ Ἰκτίνου σχεδιασθεὶς θὰ εἶχε πιθανώτατα συντελεσθῇ, καθ' οὓς ἡ ἡμετέρα ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη χρόνους, εἰς δὲ τὴν οἰκοδομὴν αὐτοῦ εἶχον λάβει κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πλουτάρχου (Περικλ. 13) τρεῖς ἀρχιτέκτονες μέρος, ὁ Κόροιβος, ὁ Μεταγένης καὶ ὁ Ξενοκλῆς. Ἀλλ' ἐθεωρεῖτο ἆρά γε τὸ ἔργον καὶ καθ' ὅλα τετελεσμένον; Δὲν εἶχεν ἐν νῷ καὶ αὐτὸς ὁ Ἰκτῖνος νὰ οἰκοδομήσῃ πρὸ τοῦ Ναοῦ, ἤτοι τοῦ Σηκοῦ, τὴν Στοάν, ἣν ἔκτισε κατόπιν ἐπὶ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως ὁ Φίλων; Τίνος δὲ ἄλλου κτίσματος λείψανα θὰ ἠδύναντο νὰ ὦσιν οἱ τοῖχοι ἐκεῖνοι περὶ ὧν ἐγένετο ἀλλαχοῦ λόγος; (1) Ἡ πρόναος λοιπὸν Στοὰ ἔπρεπε καὶ ἔμελλέ ποτε νὰ κτισθῇ καὶ *ἴσως* εἰς ταύτην ἀναφέρεται ὁ ἡμέτερος λίθος. Λέγω δὲ ἴσως διότι, ὅπως καὶ ἀνωτέρω ἐσημείωσα, ἐν πολλοῖς ὁ λίθος μοὶ εἶναι ἥκιστα σαφής (2) καὶ πρῶτος ἐγὼ εὔχομαι νὰ ἐξετασθῇ καὶ ἐρευνηθῇ δεόντως καὶ παρ' ἀρχιτεκτόνων ἀρχαιολογούντων. Τὸ ὅτι δὲ οὐδὲ τότε ἐκτίσθη ἡ Στοά, καθ' οὓς δηλ. χρόνους ἐχαράχθη ἡ περὶ ταύτης ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου λίθου συγγραφή, ἀλλὰ πολὺ βραδύτερον, ὡς ὁ Βιτρούβιος μαρτυρεῖ (VII ἐν προοιμίῳ) (3) οὐδὲν τὸ παράδοξον, ἀφοῦ τὰ πλεῖστα τῶν οἰκοδομημάτων τῆς ἀρχαιότητος ἐν γένει μακρὰ πολλάκις ἀπήτησαν ἔτη εἰς συντέλεσίν των, τινὰ δὲ καὶ διὰ παντὸς τοῦ χρόνου ἔμειναν ἡμιτελῆ· μάρτυρες τοῦ λόγου μου πλὴν ἄλλων τοῦ αὐτοῦ Φίλωνος ἡ ἐν Πειραιεῖ Σκευοθήκη πολλὰ ἔτη βραδύτερον κτισθεῖσα μετὰ τὴν ἐπὶ τοῦ λίθου χάραξιν τῆς περὶ αὐτῆς συγγραφῆς (Bul. d. Cor. Hell. 1882, σελ. 552-555) καὶ ὁ ἐν Λεβαδείᾳ Ναὸς τοῦ Διὸς ὁ μηδέποτε κατὰ Παυσανίαν (9, 39, 4) συντελεσθείς.

Ἐν Ἐλευσῖνι, τῇ 18ῃ Δεκεμβρίου 1886.

Δ. ΦΙΛΙΟΣ

---

(1) Παράβ. Πρακτ. τῆς Ἀρχ. Ἑταιρ. τοῦ 1883 σελ. 60 σημ. 1 1882 σελ. 88.

(2) Οὐχὶ σαφὲς εἶναί μοι μεταξὺ ἄλλων καὶ τὸ ὅτι οὐδαμοῦ ἐν τῷ λίθῳ γίνεται λόγος περὶ κιόνων καὶ ἀγνοῶ κατὰ πόσον δύναται ν' ἀποδοθῇ τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν κολοβότητα αὐτοῦ (στίχ. 15-27 μάλιστα) καὶ εἰς τὸ ὅτι καὶ ἄλλοτε ἴσως εἶχε γίνει φροντὶς περὶ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ αὐτοῦ οἰκοδομήματος καὶ προϋπῆρχε, ὡς ἐξ αὐτοῦ τοῦ λίθου δύναταί τις νὰ συμπεράνῃ, (στίχ. 42 λ. χ. ἔνθα παραγγέλλονται οἱ ἐργολαβήσοντες νὰ ἄρωσι καὶ τοποθετήσωσι (;) τὰ *ἐργασμένα*, Β, στίχ. 24, ἔνθα ὁ ἀριθμὸς τῶν κεραμίδων φαίνεταί μοι ἀνεπαρκὴς κτλ.) καὶ ἕτερον ἕτοιμον ὑλικὸν εἰς οἰκοδομὴν αὐτοῦ. Περίεργος δὲ εἶναι πάντως ἡ ἀναγραφὴ τῆς συναγωγῆς καὶ ἐξεργασίας τοῦ ὑλικοῦ διὰ τὰ διάφορα τοῦ οἰκοδομήματος μέρη, οἷα ἐν τῷ λίθῳ φέρεται, καὶ ἄδηλον κατὰ πόσον καὶ αὕτη ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου (τῆς προϋπάρξεως δηλ. ὑλικοῦ ἑτοίμου) δύναται νὰ ἐξηγηθῇ, ὁπότε ὅμως πάντοτε ὄχι εὐνόητος ἀπομένει ἡ εὐθὺς ἐν τοῖς πρώτοις στίχοις παραγγελία περὶ τομῆς καὶ ἀγωγῆς (;) Αἰγιναίων λίθων, οὓς κυρίως ἠδύναντο νὰ μεταχειρισθῶσιν εἰς τὰ *θεμέλια*, περὶ ὧν ὅμως γίνεται πολὺ κατωτέρω λόγος (στίχ. 40-70, Β). Πείθομαι ἐν τούτοις κατὰ τὴν γενομένην μοι παρατήρησιν ὅτι εἰς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης μου, ὅτι ὁ λίθος ἀναφέρεται εἰς τὴν Στοάν, συμβάλλει καὶ τὸ ὅτι ὅπου γίνεται ἐν αὐτῷ λόγος περὶ γωνιῶν δύο μόνον τοιαῦται ἀναφέρονται, τόσας δηλ. ὅσας ἡ Στοὰ ἠδύνατο νὰ ἔχῃ. Περιττὸν δὲ ἴσως νὰ σημειώσω ὅτι ἀρχιτεκτονικά τινα μέλη σωζόμενα (γεῖσα λ. χ. καὶ τρίγλυφοι) δὲν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν, διότι φαίνονται, καθόσον δηλ. καὶ τούτων τινὰ δύνανται ν' ἀνήκωσιν εἰς τὴν Στοάν, ὄντα προϊόντα πολὺ μεταγενεστέρων χρόνων (Ῥωμαϊκῶν πιθανῶς) καθ' οὓς ὑπέστη, ὡς φαίνεται, καὶ αὐτὴ μετὰ τοῦ Σηκοῦ γενικὴν μετασκευὴν (ἴδε καὶ Πρακτικ. τῆς Ἀρχ. Ἑταιρ. τοῦ 1884 σελ. 80-82). Ἀναγκαῖον ὅμως ἴσως εἶναι νὰ παρατηρήσω ὅτι διὰ τῆς λέξεως *ἱερόν*, ἧς συχνὴ γίνεται ἐν τῷ λίθῳ χρῆσις, σημαίνεται οὐχὶ τὸ περὶ οὗ πρόκειται οἰκοδόμημα, ἀλλὰ ὁλόκληρος ὁ ἱερὸς Περίβολος (ἴδε καὶ Πρακτικ. τῆς Ἀρχ. Ἑταιρ. τοῦ 1883 σελ. 56, σημ. 2).

(3) Παραβ. καὶ Ἀρχ. Ἐφημ. 1883 σελ. 15.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΔΥΟ ΑΤΤΙΚΑ

ΚΑΙ ΕΝ ΕΠΙΜΕΤΡΩ ΨΗΦΙΣΜΑ ΕΚ ΠΡΙΗΝΗΣ

1.

\ΛΥΤΕΥΣΕΓΡΑΜΜΑΤΕΥ!

ΩΙΣΙΜΩΝΟΣΒΟΙΩΤΙΩΙ
ΞΝΩΙΚΑΙΕΥΕΡΓΕΤΗΙ
ΒΟΛΗΙΚΑΙΤΩΙ
ΙΟΝΙΣΕΠΡΥΤΑ
ΟΣΕΓΡΑΜΜΑΤ
ΕΠΕΣΤΑΤΕΕΥ
ΦΙΛΑΓΡΟΣΕ
ΜΕΝΑΡΙΣΤ
F\ΟΤΙΑΝΗ
ΙΑΘΗΝΑ
Α ΓΟ!

Ἐν ὁδῷ τινι τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, πρὸς μεσημβρίαν τῆς ἐκκλησίας τῆς Καπνικαρέας, ἐπισκευαζομένης οἰκίας τινός, εὑρέθη ἀρτίως καὶ ἠγοράσθη ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολ. Ἑταιρίας τὸ τεμάχιον στήλης λίθου Πεντελησίου, τὸ ἔχον τὴν ἀνωτέρω ἀρχὴν ψηφίσματος. Ὕψος τοῦ λίθου 0,28, πλάτος 0,29, πάχος 0,11. Εἶχέ ποτε ἄνω ἀνάγλυφον παράστασιν, ἧς σώζονται μόνον δύο ὀπίσθιοι πόδες βοὸς κατὰ τὸ πρὸς δεξιὰ τῷ ὁρῶντι ἄκρον τοῦ λίθου. Ὁ πρῶτος στίχος εἶναι ἐγκεχαραγμένος ἐπὶ τοῦ ἀρχιτεκτονικῶς εἰργασμένου κανόνος· ἕπεται κυμάτιον, καὶ μετ᾽αὐτὸ οἱ δύο τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ψηφίσματος λέγοντες στίχοι κατὰ πτῶσιν δοτικήν. Οἱ τρεῖς δὲ οὗτοι στίχοι δὲν εἶναι κατὰ τὴν στοιχηδὸν γραφήν, ἀλλ᾽ ἄρχεται αὕτη πρῶτον ἀπὸ τοῦ τετάρτου στίχου καὶ ἐφεξῆς. Σχῆμα γραμμάτων τὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ δ^ου^ πρὸ Χρ. αἰῶνος. Καὶ ἡ ὀρθογραφία δὲ τοὺς χρόνους ἐκείνους σημαίνει.

Μεταγράφομεν τὰ κεφαλαῖα καὶ συμπληροῦμεν οὕτω πως·

. . . . . Κο)λλυτεὺς ἐγραμμάτευε·
Ἀρίστ;)ωι Σίμωνος Βοιωτίωι
προξ)ένωι καὶ εὐεργέτηι·
Ἔδοξεν τῆι) βολῆι καὶ τῶι
δήμωι, Πανδ)ιονὶς ἐπρυτά-
νευεν . . . . .)ος ἐγραμμάτ-
ευεν. . . . . .)ἐπεστάτε, Εὔ-
ανδρος ἦρχεν,)Φίλαγρος ε-
ἶπε· ἐπαινέσαι) μὲν Ἄριστ-
ον Σίμωνος Κωπ;)έα. ὅτι ἀνή-
ρ ἀγαθός ἐστι περ)ὶ Ἀθηνα-
ίους . . . .) α(ὐ)τὸ(ν
. . . . . .

Εἶναι πρόδηλον, ὅτι ἕκαστος στίχος ἀπὸ τοῦ τετάρτου καὶ ἑξῆς εἶχεν ἀνὰ εἴκοσι γράμματα. Ἡ συμπλήρωσίς μου ἡ ἐν τῷ α΄. καὶ τῷ ι΄. στίχῳ δὲν εἶναι ἀναμφισβήτητος, μάλιστα διὰ τὸ *Κωπέα*, ὅπερ ἴσως οὐδαμοῦ οὕτω ἀπαντᾷ, ἀλλὰ δὲν εὗρον ἄλλην. Ἐν δὲ τῷ η΄. στίχῳ συμπληρώσας τὸ ὄνομα τοῦ ἄρχοντος ἴσως ἔτυχον τοῦ ἀληθοῦς. Ὁ Εὔανδρος δηλ. κατὰ τοὺς σωζομένους καταλόγους ἦρξε τῷ 382/1 πρὸ Χρ. Ὑπάρχει μὲν ἐν τοῖς καταλόγοις καὶ ἄλλο τοῦ δ^ου^ αἰῶνος ὀκταγράμματον ὄνομα ἄρχοντος ἀπὸ τῆς συλλαβῆς *Εὐ* ἀρχόμενον, τὸ Εὐθυκλῆς, ἀλλὰ δι᾽ ἐκείνου ἀναβαίνομεν εἰς τὸ ἔτος 398/7, καὶ τόσον δὲν ἠθέλησα ἐγὼ νὰ προχωρήσω.

2.

. . Κ .
. ΜΑΤΑ¯
. ΔΕΙΚΝΙΜΕΝΟΙΤ
. ΕΛΟΥΝΚΑΙΤΑΥΤΑΠΑΝΤ
ΙΤΕΣΤΗΝΕΞΑΡΧΗΣΑΥΤΟΙ
. ΤΟΝΔΗΜΟΝΔΟΥΝΑΙΑΥΤΟΙΣ
|ΕΡΓΕΤΑΙΣΕΠΕΙΔΗΚΑΙΟΙΠΑ
|ΑΣΙΝΠΟΛΙΤΕΛΝΕΜΠΡΙΗΝΕΙ
|ΠΟΛΙΤΕΥΟΜΕΝΟΙΣΠΡΟΣΤΟΝ/
. ΓΑΤΑΙΛΠΟΔΙΔΟΝΑΙΟΔΗΜΟΣΤ
ΙΔΕΔΟΧΘΑΙΤΕΙΒΟΥΛΕΙΤΟΥΣΠΡ
¯ΕΙΝΕΙΣΤΗΝΠΡΩΤΗΝΕΚΚΛΗΣ
|ΟΝΓΙΓΝΟΜΕΝΗΝΠΡΟΣΑΓΑΓΕ
|ΧΡΗΜΑΤΙΣΑΙΥΠΕΡΤΗΣΔΩΡΕΑ
|ΒΟΥΛΗΣΕΙΣΤΟΝΔΗΜΟΝΟΤΙ
|ΚΑΡΕΑΛΥΚΩΠΑΔΟΥΘ
|ΞΔΙΙ·ΙΙΓΗ<Ι . .
. . . .

Καὶ ὁ τὰ ἀνωτέρω γράμματα ἔχων λίθος ἐξ Ἀθηνῶν εἶναι, ὁ δὲ πωλήσας αὐτὸν τῇ Ἑταιρίᾳ εἶπεν, ὅτι κατὰ τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς πόλεως ἀνεσκάφη. Πεντελήσιος καὶ αὐτός, ὕψους 0,230, πλάτους 0,205, πάχους 0,090. Ἐμφαίνει δὲ τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων του τὰ μέσα τοῦ δ^{ου} πρὸ Χρ. αἰῶνος, ἡ δὲ γραφὴ δὲν εἶναι ἡ στοιχηδόν, δι᾽ ὃ καὶ ἡ συμπλήρωσίς του ἔχει δυσκολίας. Συνεπλήρωσα ἐν τῇ ἑξῆς μεταγραφῇ τὸν ι΄. καὶ τὸν ια΄. στίχον οὕτως ὥστε νὰ περιλαμβάνωνται ἐν αὐτοῖς ἀνὰ 49 γράμματα, ἀλλ᾽ ὁ ιγ^{ος} στίχος φαίνεται ἐπιδεχόμενος μόνον 44 γράμματα, ὁ δὲ ιδ^{ος} ἀπαιτεῖ πάντως 50. Ἔχει λοιπὸν ἐλευθερίαν ἱκανὴν ὁ μετ᾽ ἐμὲ ἐπιχειρήσων πλείονα καὶ ἐπιτυχεστέραν συμπλήρωσιν. Ἰδοὺ ἡ ἐμή.

. . .
. . κ . .
. . ματα τ . . .
. . . ἀπο)δεικνύμενοι τ(ὴν ἑαυτῶν εὔνοιαν, ἣν ἔχοντες (;)
διετ)έλουν καὶ ταῦτα πάντ(α . . . . παραλαβ;
όν)τες τὴν ἐξ ἀρχῆς αὐτοῖ(ς ὑπάρχουσαν οἰκειότητα πρὸ;
ς;) τὸν δῆμον, δοῦναι αὐτοῖς (. . . . . εὐ-
εργέταις, ἐπειδὴ καὶ οἱ πα(τέρες; . . . . δεδώκ;
ασιν πολιτέαν ἐμ Πριήνει . . . .
πολιτευομένοις πρὸς τὸν δ(ῆμον, ὅπως ἂν εἰδῶσι πάντες ὅτι ἐπί-
σταται ἀποδιδόναι ὁ δῆμος τ(ὰς καταξίας χάριτας, ἀγαθῆι τύχ-
η)ι, δεδόχθαι τεῖ βουλεῖ τοὺς πρ(οέδρους, οἳ ἂν λάχωσι προεδρε-
ύ)ειν εἰς τὴν πρώτην ἐκκλησ(ίαν . . . . .
ον γιγνομένην προσαγαγε(ῖν αὐτοὺς πρὸς τὸν δῆμον καὶ
χρηματίσαι ὑπὲρ τῆς δωρεᾶ(ς αὐτῶν, γνώμην δὲ ξυμβάλλεσθαι τῆς
βουλῆς εἰς τὸν δῆμον, ὅτι (δοκεῖ τεῖ βολεῖ . . .
καρέα Λυκωπ(άδ;)ου Θ; . . .
ἐλη(ν Ἡ;)γησι . .
. . .

Ἡ ἐν στίχῳ η΄. μνημονευομένη Πριήνη, καθ᾽ ὅσον ἠρεύνησα, μόνον ἔτι ἐν δυσὶ τεμαχίοις Ἀττικῶν ψηφισμάτων μνημονεύεται, τοῖς ἐν CIA, II, 1, ἀρ. 165 καὶ 166 ἐκδοθεῖσιν· ἀλλ᾽ ἐκεῖνα τὰ τεμάχια βεβαίως εἶναι ἄσχετα πρὸς τοῦτο τὸ ἡμέτερον.

Ἐν τοῖς στίχοις ιβ΄. καὶ ιγ΄. ὑπολανθάνει, νομίζω, τυπική τις φράσις ἐκ τῶν ἐν τῷ Ἀθηναϊκῷ πολιτεύματι οὐσῶν ποτε ἐν χρήσει, ἄγνωστος ἡμῖν μέχρι τοῦδε διατελέσασα.

Καὶ τὰ ἐν τῷ προτελευταίῳ στίχῳ κολοβὰ καὶ ἀμφιβόλου ἀναγνώσεως κύρια ὀνόματα παρέχουσι πράγματα. Ἴσως ἄλλος τις δυνηθῇ νὰ τὰ διευκρινήσῃ.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 28 Σεπτεμβρίου 1886.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Α. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ

ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ

Κατὰ συγκυρίαν περίεργον ἀφοῦ τῇ 9 Δεκεμβρίου 1886 ἐπεδείχθη μοι τὸ πρῶτον τυπογραφικὸν δοκίμιον τοῦ ἀνωτέρω τεμαχίου, ἐν ᾧ μνεία τῆς Πριήνης, ἦλθαν ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς Πριήνης εἰς Ἀθήνας ἀντίγραφα τεμαχίων δύο ψηφίσματος ἅπερ σπεύδω νὰ δημοσιεύσω ἐνταῦθα, παραδοθέντα μοι ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τοῦ φίλου Ἰω. Σακκελίωνος. Τούτου δηλαδὴ ὁ υἱός Ἀλκιβιάδης, διδάσκαλος ὢν ἐν Κελεμβεσίῳ τῆς μικρᾶς Ἀσίας, εὑρὼν τοὺς λίθους ἐν τοῖς ἐρειπίοις τῆς Πριήνης (τανῦν Σαμψοὺν καλεσὶ) κατὰ τὸ παρελθὸν ἔαρ ἀντέγραψε μεγαλογραμμάτως τὸ κείμενόν των ὃ ἀποδίδω κατωτέρω διὰ ὁμοίων τοῖς ἐν τῷ ὑπ᾽ ὄψιν μου ἀντιγράφῳ γραμμάτων, προσθέτων καὶ οἵαν δὴ καὶ ὅσην δὴ ἠδυνήθην νὰ κάμω

αὐτοῦ προχείρως μεταγραφήν, μετ' ὀλίγων συμπληρώσεων. Ἂν εἶχα ὑπ' ὄψιν μου καὶ χάρτινον ἀπόμαγμα τῶν λίθων, ἠδύνατο ἴσως καὶ ἡ μεταγραφὴ νὰ γίνῃ πληρεστέρα καὶ αἱ συμπληρώσεις βασιμώτεραι καὶ θαῤῥαλεώτεραι.

Α'.

Π ς
ΣΕΝΕΝΤΗΑ ΙΚΙΑΙ
ͻΙΣΤΡΙΣΙΝΩΣ ΛΙΣΤΟΙΣ
ΓΩΝΚΑΤΟΙΚΟΥΝΤΩΝΤΗΝΤΕ
ΡΑΤΟΙΣΠΟΛΙΤΑΙΣΤΗΤΕΔΕΥΤΕ
ΕΠΙΔΙΔΟΥΣΕΚΑΣΤΩΙΧΟΝΔΡΟΥΤΕΠϹ
ΩΤΗΡΙΑΣΚΑΙΚΑΤΑΚΛΙΝΑΣΕΙΣΤΟΒΙΑΝΤ
ΤΕΚΑΙ//// //// ꞀΗΣΕΑΥΜΕΓΑΛΟΨΥΧΙΑΣ
ΥΣΕΞΕΝ////ΖΕΝΑΥΤΟΣΤΟΝΜΕΝΔΗΜϹ
ΣΠΟΛΕΩΣΕΣΤΙΑΝΑΝΑΔΕΙΞΑΣΓΙΝΩΣΚΩΝꞀ
ΑΙΕΑΥΤΩΙΚΑΤΑΡΧΗΝΠΟΙΗΣΑΣΘΑΙΤΗΣΕΙΣ
ͻΝΤΟΠΡΩΤΩΣΕΠΙΝΟΗΘΕΝΥΠΟΕΑΥΤΟΥΚΛ
ΝΤΩΝΙΕΡΩΝΜΕΤΟΥΣΙΑΝΕΥΩΧΗΣΕΝΑΥΤ
ΕΚΑΙΤΟΥΣΠΑΡΟΙΚΟΥΣΕΜΠΟΛΛΟΙΣΧΡΗΣΙΜ
ΣΓΙΝΟΜΕΝΩΝΕΦΙΣΟΝΜΕΤΕΧΟΝΤΑΣΤΟΙΣΠΟ
ΙΜΕΤΑΤΩΝΤΕΚΝΩΝΜΕΤΑΔΟΥΝΑΙΚΑΙΤΟΥΤϹ
ΑΞΕΩΝΟΥΔΕΝΑΥΤΗΙΤΗΙΩΣΑΛΗΘΩΣΙΕΡΑΙ
ΚΑΙΤΟΥΣΠΡΕΣΒΕΥΤΑΣΗΜΩΝΥΠΕΡΕΤΕΡΩ
ΕΩΝΚΑΙΠΕΡΙΟΙΚΕΤΟΥΟΥΕΦΑΣΑΝΑΠΟΔΩ
ΝΕΙΣΕΦΕΣΟΝΧΕΙΡΟΤΟΝΗΘΕΙΣΚΑΙΑΥΤΟΣΠΡ
//ΝΤΩΝΑΔΕΩΝΥΠΕΔΕΙΞΕΝΑΥΤΩΙΤΑΚΑ
//ΤΑΚΑΙΣΑΙΟΥΛΙΟΥΚΑΙΣΑΡΟΣΣΥΜΒΕΒΗΚΕΝΕΝΠΡ
ΘΑΝΑΤΩΘΗΚΑΤΑΤΕΤΟΥΣΝΟΜΟΥΣ

Β'.

. . . .
ΟΔΟΝ
ΣΑΤΟΠΑΝΤΑ
ΕΠΙΛΑΒΕΣΘΑΙΤΟΥ//
ΣΕΩΣΤΑΟΛΑΚΑΙ
ΤΩΣΑΠΟΔΕΧΘΕΙΣΔΕΚΑΙ
ΠΕΡΤΗΣΠΟΛΕΩΣΔΙΚΗΝ
ΕΤΩΝΠΛΗΘΟΣΟΥΚΟΜΟΝΤΗΙ
ΑΙΚΑΘΟΛΟΥΤΕΟΥΜΟΝΟΝΕΝΤΑΙΣ
//ΤΕΥΧΕΝΕΠΑΙΝΟΥΚΑΙΔΟΞΗΣΑΤ̇Α
ΕΩΣΕΝΑΥΤΑΙΣΑΝΑΣΤΡΑΦΗΝΑΙ
ΛΛΑΚΑΙΕΠΙΣΤΑΤΗΣΕΠΙΠΟΛΛ
ΑΠΟΤΑΓΕΙΣΠΑΝΤΑΚΑΛΩΣΚΑΙΟΣΙ

ΝΗΣΤΗΣ
ΠΟΛΛΩΙΜΑΛ
ΚΑΙΠΡΟΣΤΟΣΥΝΦΕΡΟΝ
ΠΟΙΗΣΑΣΘΑΙΤΗΝΕΓΔΟΣΙΝ
ΒΑΣΕΝΤΩΙΕΠΙΦΑΝΕΣΤΑΤΩ
ΔΙΑΤΗΣΕΣΟΜΕΝΗΣΑΝΑΓΡ
ΤΑΙΚΑΙΗΤΗΣΠΑΤΡΙΕΙΣΑ
ΑΞΙΩΣ

ΦΕΥΣΗΡΞΕΝΕΠΙΕΙΚΩΣΩΣΤΕΜΗΘΕ
ΗΣΠΟΛΕΩΣΟΡΘΩΣΚΑΙΔΙΚΑΙΩΣ
ΠΟΛΕΩΣΑΘΗΝΑΙΤΗΣΘΕΑΣΑΞΙ
ΚΑΙΠΑΣΑΙΣΤΑΙΣΣΥΝΑΡΧΙΑΙΣΤΟΥ
ΑΓΓΕΛΙΑΝΤΟΥΣΠΟΛΙΤΑΣΗΧΑΡΙΝΤΩΝ
ΤΟΙΣΓΡ
ΑΝΗΜΑΤΩΝ

Α΄.

. . . .
. . . πω . . .
. . σεν ἐν τῇ . . . . . κιαι
. . οις τρισὶν ὡς (καλ)λίστοις . .
. . τῶν κατοικούντων τὴν τε . .
. . ρα τοῖς πολίταις, τῇ τε δευτέ(ρα
. . ἐπιδιδοὺς ἑκάστωι χόνδρου τε πόλ(τον ; . .
. . σ)ωτηρίας καὶ κατακλίνας εἰς τὸ Βιάντ(ειον . .
. . τε και......ης εαυ μεγαλοψυχίας . .
. . ο)υς ἐξένιζεν αὐτὸς τὸν μὲν δῆμο(ν . .
κοινὴν ; τῆ)ς πόλεως ἑστίαν ἀναδείξας, γινώσκων τ . .
. . . αι ἑαυτῶι καταρχὴν ποιήσασθαι τῆς εἰς . . .
. . ον το πρώτως ἐπινοηθὲν ὑπὸ ἑαυτοῦ κ . .
. . ν τῶν ἱερῶν μετουσίαν εὐώχησεν αὐτ(ο . .
. . ε καὶ τοὺς παροίκους ἐμ πολλοῖς χρησίμ(ους ;
. . ς γινομένων ἐφ' ἴσον μετέχοντας τοῖς πο(λίταις
. . μετὰ τῶν τέκνων μεταδοῦναι καὶ τοῦτο . .
. . αξεων ουδεν αὐτῆι τῆι ὡς ἀληθῶς ἱερᾶι . .
. . καὶ τοὺς πρεσβευτὰς ἡμῶν ὑπὲρ ἑτέρω(ν . .
. . εων καὶ περὶ οἰκέτου οὗ ἔφασαν ἀποδώ(σειν
. . . ν εἰς Ἔφεσον χειροτονηθεὶς καὶ αὐτὸς πρ(εσβ . .
. . ντωναδεων ὑπέδειξεν αὐτῶι τα κα . .
. . τακαισα Ἰουλίου Καίσαρος συμβέβηκεν ἐν πρ . .
. . ἐ)θανατώθη κατά τε τοὺς νόμους . . .
. . . . .

Β΄.

. . . .
. . . οδον . .
. . σατο πάντα . .
. . ἐπιλαβέσθαι τοῦ . .
. . σεως τὰ ὅλα και . .
. . τως ἀποδε(ι;)χθεὶς δὲ καὶ
. . ὑ)πὲρ τῆς πόλεως δίκην . .
. . ἐτῶν πλῆθος ουκομον τῆι . .

. . . .
νης τῆς . .
πολλῶι μᾶλ(λον . .
καὶ πρὸς τὸ συνφέρον . .
ποιήσασθαι τὴν ἔγδοσιν (τῆς στήλης ; . . .
βας ἐν τῶι ἐπιφανεστάτω(ι. .
διὰ τῆς ἐσομένης ἀναγρ(αφῆς . .

. . αι· καθόλου τε οὐ μόνον ἐν ταῖς . .
. τέ)τευχεν ἐπαίνου καὶ δόξης ατα˙ . .
. . εως ἐν αὐταῖς ἀναστραφῆναι . .
ἀ)λλὰ καὶ ἐπιστάτης ἐπὶ πολλ . .
ἀποταγεὶς πάντα καλῶς καὶ ὁσί(ως . .
. . . φευς ἦρξεν ἐπιεικῶς ὥςτε μηθε(ν . .
. τ)ῆς πόλεως ὀρθῶς καὶ δικαίως . .
. . . πόλεως Ἀθηνᾶι, τῆς θεᾶς ἀξί(ως
. . καὶ πάσαις ταῖς συναρχίαις του . .
ἐπ;)αγγελίαν τοὺς πολίτας ἢ χάριν τῶν. .
. . . . τοις γρ. . .
δαπ)ανημάτων. . . . .
. . . . .

ται καὶ ἡ τῆς πατρί(δο;) ς α . . .
ἀξίως.

Τὸ μέγεθος τῶν λίθων ἐδηλώθη μοι οὕτω· «τοῦ μὲν ὑπὸ τὸ στοιχεῖον Α τεμαχίου ὕψος 0,49, πλάτος 0,33, τοῦ δὲ ὑπὸ τὸ στοιχεῖον Β ὕψος 0,48, πλάτος μέγιστον 0,51, πάχος 0,10». Ὑποθέτω δ' ἐγώ, ὅτι πάχος θὰ ἔχῃ τὸ αὐτὸ καὶ ὁ ὑπὸ τὸ στοιχεῖον Α λίθος, εἰ καὶ οὐδὲν περὶ τούτου ἐσημείωσεν ὁ ἀντιγραφεύς· διότι φαίνεταί μοι, ὅτι μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς στήλης τεμάχια εἶναι οἱ δύο λίθοι, καὶ καλῶς ποιῶν ὁ ἀντιγράψας αὐτοὺς προέταξε μὲν τὸν ὑπὸ τὸ Α, ἐπέταξε δὲ τὸν ὑπὸ τὸ Β, τὸν ἔχοντα τὰ γράμματα εἰς δύο ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιφανείᾳ ἀφεστηκυίας σελίδας (colonnes), ὧν ἡ δευτέρα, ἡ ὀλιγόστιχος, προδήλως ἔχει τὰς τελευταίας τυπικὰς φράσεις τοῦ ψηφίσματος, ἤτοι τὰς περὶ ἐκδόσεως καὶ ἱδρύσεως τῆς στήλης.

Ἐκ τῶν ὀλίγων μέχρι τοῦδε γνωσθεισῶν ἐκ Πριήνης ἐπιγραφῶν (καθ' ὅσον τοὐλάχιστον ἐγὼ ἠρεύνησα ἐν τῷ Corpus Inscriptionum Graecarum, ἐν τῇ ὑπὸ Lebas-Waddington συλλογῇ, ἐν ταῖς Ancient greek Inscriptions of the british Museum, ἔτι δὲ καὶ ἐν τοῖς περιοδικοῖς Mitthl. d. d. arch. Inst., Bullet. de corr. hell., Journal of hellen. studies καὶ Μουσ. καὶ βιβλιοθ. τῆς εὐαγγ. σχολῆς Σμύρνης)· μία μόνη ἡ ὑπ' ἀρ. 2906, τοῦ CIG ἥτις εἶναι ψήφισμα κολοβόν, ὁμοίαν ἔχει ὑπόθεσιν τῇ ἐν τοῖς δυσὶ σήμερον ἐκδιδομένοις τεμαχίοις. Τιμᾶται καὶ ἐν ἐκείνῳ τῷ πολὺ πλέον κεκολοβωμένῳ λίθῳ πολίτης ποικίλας παρασχὼν τῇ πατρίδι ὑπηρεσίας καὶ εὐεργετήσας αὐτήν. Καὶ οἱ χρόνοι δὲ ἐκείνου τε καὶ τούτων τῶν τεμαχίων φαίνονται οἱ αὐτοί, οἱ πρὸ Χριστοῦ, ὑποθέτω, Ῥωμαϊκοί. Πρόσχες εἰς τὸ ὅτι ἐκεῖ μὲν μνημονεύονται Ῥωμαῖοι, ἐνταῦθα δὲ ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ. Δὲν λέγω δέ, ὅτι καὶ ὁ αὐτὸς ἀνὴρ ἐκεῖ τε καὶ ἐνταῦθα τιμᾶται, εἰ καὶ οὐδὲ τοῦτο εἶναι ἀπίθανον. Ὁπωςδήποτε ὅμως τὰ νῦν ἐκδιδόμενα τεμάχια, ὡς πολὺ ἐκτενέστερα καὶ ποικιλωτέρας ὕλης, ἄξια εἶναι μελέτης πλείονος, μάλιστα δὲ τὸ ἐν στίχῳ ζ'. τοῦ Α ὑφ' ἡμῶν συμπληρωθὲν *Βιάντ(ειον)* ἑλκύει δικαίως τὴν προσοχὴν παντὸς ἀναγνώστου, διότι τοῦ Πριηνέως Βίαντος, τοῦ κλεϊζομένου ὡς ἑνὸς τῶν πάλαι ἑπτὰ σοφῶν τῆς Ἑλλάδος, δὲν ἐγνωρίζομεν ἕως τώρα ὅτι ὑπῆρχεν ἐν τῇ γενετείρᾳ αὐτοῦ πόλει κτίσμα ἐπώνυμον (ναὸς ἤ τι ἄλλο), καθὼς ἐν Σμύρνῃ τὸ Ὁμήρειον.

Τῇ 13 Δεκεμβρίου 1886.

Σ. Α. Κ.

ΜΕΓΑΡΙΚΑΙ ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ

Τέλη Αὐγούστου τοῦ ἔτους τούτου περιηγηθεὶς τὴν Μεγαρίδα εἶδα καὶ ἀντέγραψα περὶ τὰς 12 ἐπιγραφάς, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸ πλεῖστον ἤδη εἶναι ἐκδεδομέναι ἐν διαφόροις ἐπιγραφικαῖς συλλογαῖς. Ὅθεν ἐκδίδω ἐνταῦθα ἑπτά, ἐξ ὧν αἱ ὑπ' ἀρ. 1. 3. 6. 7 εἶνε ὅλως ἀνέκδοτοι, αἱ δὲ ὑπ' ἀρ. 2. 4. 5

ἐκδίδονται νῦν κατ' ἀντίγραφα ἀκριβέστερα τῶν προτέρων.

1.

Ἐν τῇ οἰκίᾳ Γεωργίου Καμάρα. Λίθου λευκοῦ στήλη, μετὰ τῶν ἄκρων ἄνω ἀριστερόθεν καὶ κάτω, δεξιόθεν δὲ ἀποκεκομμένη. Ὕψος 0,68, πλάτος ἄνω 0,155, πλ. κάτω 0,195, πάχος 0,10. Ὕψος τῶν γραμμάτων 0,007-0,01.

ΤΕΚΑΚΟΠΑΘΙΑΝΠΕ
ΝΕΡΑΝΔΕΠΟΙΩΝΤΑ
ΕΙΣΤΑΚΟΙΝΑΤΑΣΠΟΛ
ΣΥΝΕΔΡΟΙΚΑΙΟΔΑΜ
ΤΕΣΧΑΡΙΤ//////////
Δ·ΥΠΑ//////ΣΙ ΟΙΣ
Τ//////////ΑΙΤΟΙΣ
Η/////ΝΟΣΕ/////ΤΑΙΠΡ
ΕΙΣ-ΟΝΔΑΜΟΝΚΑΙΕ
ΓΜΑΤΑΚΑΙΕΠΠΩΙΤΟ
ΤΑΣΣΥΝΚΛΗΤΟΥΤΑΣ
ΜΑΑΡΚΟΥΚΑΛΕΙΔΙΟ
ΩΝΚΑΘΩΣΔΙΑ-ΥΨΑ
ΕΠΙΤΑΙΚΑΛΟΚΑΓΑΘΙΑ
ΓΑΣΙΑΙΣΣΤΕΦΑΝΩΣΑΙ
ΝΑΘΕΜΕΝΤΑΝΕΙΚΟΝΑ
ΠΩΤΑΣΠΟΛΙΟΣΕΝΟΙΑΝ
ΙΡΑΨΑ/////ΑΣΟΤΙΟΔΑ
ΙΙΡΙΩΝ/////ΝΕΘΗΚΕΑΡ
ΑΣΕΧ//////ΙΑ-ΕΛΕΙΕΙΣ
ΜΑΣΤΟ//////ΦΑΝΟΝΕΝ
ΛΙΣΤΙΘΙ/////Ι////ΙΝΤΟΙΣΠ
ΝΕΜΕΙΟΙΣ//////ΣΚΛΑΠΙΕ
ΦΑΝΙΤΑ//////////ΙΟΠΩ
ΚΑΙΑΛΛΟ/////ΑΘ/////ΙΡΟΣΤ
ΔΕΚΑΙΤΟΝΕΠΙΜ/////ΤΑΝ
ΜΕΝΠΑΡΑΤΑΝΕΙΚΟ/////ΑΝΑ
ΚΑΤΑΣ/////ΣΑΙΔΕΙ/////ΙΑΝ
ΤΑΝLΠΙ ΙΕΛΕΙΑΝ-ΕΡΙΤΑ
ΕΓΔΟΘΗΚΑΤΑΤΟΥΣΝΟΜΟ
ΕΠΙΣΤΑΜΩΝ vac ΜΝΑΜΩΝ

. . . .
τε κακοπαθίαν πε[. . . . . φα]
νερὰν δὲ ποιῶν τὰ[ν εὔνοιαν. . . . .
εἰς τὰ κοινὰ τᾶς πόλ[ιος . . . . οἱ]
σύνεδροι καὶ ὁ δᾶ[μος . . . . ἀποδιδόν]
τες χάριτ[ας . . . .
δ . υπα . . . .
τ . . . . [κ]αὶ τοῖς . . . .
η . . . νος ε . . . . ται πρ . . . .
εἰς [τ]ὸν δᾶμον καὶ ε . . . .
γματα καὶ επ̣πωιτο . . . .
τᾶς συνκλήτου τᾶς [Ῥωμαίων; . . . .
Μαάρκου Καλειδίο[υ . . . .
ων καθὼς δια[τ]ύψα . . . .
ἐπὶ ταῖ καλοκαγαθία[ι . . . . καὶ εὐερ]
γασίαι στεφανῶσαι δὲ αὐτὸν χρυσῷ στεφάνῳ καὶ ἀ]
ναθέμεν τὰν εἰκόνα [. . . . . ἐν ἐπιφανεστάτῳ τό]
πῳ τᾶς πόλιος ἐν Οἰαν[θείᾳ; . . . .
γράψα[ντ]ας ὅτι ὁ δᾶ[μος ὁ Μεγαρέων.....τὸν δεῖνα]
ηρίων[ος ἀ]νέθηκε ἀρ[ετῆς ἕνεκεν καὶ εὐνοίας]
ἃς ἔχ[ων δ]ιατελεῖ εἰς [αὐτόν . . . .
μας τὸ[ν στέ]φανον ἐν [πᾶσι τοῖς ἀγῶσι οὓς ἁ πό]
λις τίθ[ητι κα]ὶ [ἐ]ν τοῖς Π[υθίοις . . . . καὶ]
Νεμείοις καὶ Ἀσκλαπιε[ίοις . . . . . . ἀγῶνι στε]
φανῖτα[ι . . . . τοπω. . . . .
καὶ ἄλλο[ι ἀγ]αθ[οὶ] πρὸς [. . . . . ἑλέσθαι
δὲ καὶ τὸν ἐπιμ[ελή]ταν . . . . .
μὲν παρὰ τὰν εἰκό[να] ἀν
κατασ . . . σαι δὲ . . . .
τὰν ἐπ[ιμ]έλειαν [π]ερὶ τα
ἐγδοθῇ κατὰ τοὺς νόμο[υς
ἐπιστάμων μνάμων

Οἱ χρόνοι τοῦ ψηφίσματος τούτου τὸ α^ον ἥμισυ τοῦ α^ου πρ. Χρ. αἰῶνος. Εἰς τοῦτο ἄγουσιν ἡμᾶς τὰ σχήματα τινῶν γραμμάτων, ἅπερ δὲν εἶνε σταθερὰ ἀλλὰ ποικίλλουσιν, οἷον τοῦ κάππα Κ καὶ Κ, τοῦ πῖ Π καὶ Π, τὰ Ο Θ, ἅπαξ μικρά, ἅπαξ μεγάλα, τὸ προσγραφόμενον ἰῶτα ἅπαξ παραλείπεται (ἐν στίχῳ 17, ἔνθα ἀναμφίβολος συμπλήρωσις τό]πῳ.) (1). Εἰς τὸ αὐτὸ συμπέρασμα ἄγει καὶ ἡ μνεία τοῦ Μ. Καλειδίου.

Ἡ ἀπολεσθεῖσα ἀρχὴ καὶ οἱ στίχοι 1-3 τοῦ ὑπολειφθέντος κειμένου περιέχουσι τὸ αἰτιολογικὸν μέρος τοῦ ψηφίσματος.

Στ. 10. *επ̣πωιτο*. κεῖται πάνυ σαφῶς ἐπὶ τοῦ ἐκτύπου.

Στ. 11. *σύγκλητος*. ἡ λέξις, ὅσον ἐγὼ οἶδα, ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων, σημαίνει μόνον τὴν Ῥωμαϊκὴν γερουσίαν.

(1) Περὶ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις ἴδε τὰ λεγόμενα ἐν τῷ καλῷ βιβλίῳ τοῦ Reinach «Traité d'epigraphie grecque, σ. 204-5.

Στ. 12. Μάαρκος Καλείδιος. Πρόσωπον φέρον τὸ ὄνομα τοῦτο ἀναφέρεται πλεονάκις ὑπὸ Κικέρωνος ὡς ἔξοχος ῥήτωρ (Brut. 79. 80). Οὗτος ἦτο πραίτωρ ἐν ἔτει 697/57 (Post red. in Senat. 9. 22). Ἐν ἔτει 700/53 εἶπε λόγον ὑπὲρ τῶν Τενεδίων (Ad Q. fratr. II 9. Pauly, Realencyclop. M. Calidius), ἐκ τούτου δὲ δύναταί τις νὰ ὑποθέσῃ ὅτι οὗτος εἶχε πρότερον ἐπισκεφθῆ τὴν Ἀνατολὴν καὶ πιθανῶς καὶ τὴν Ἑλλάδα. Ὁ τρόπος τῆς γραφῆς τοῦ ὀνόματος διὰ δύο *α* ἀπαντᾷ ἐν ἑλληνικαῖς ἐπιγραφαῖς τῆς ἀρχῆς τοῦ 6ου αἰῶνος πρ. Χρ. Παράδειγμα πλησιέστατον κατὰ τοὺς χρόνους τῇ ἡμετέρᾳ ἐπιγραφῇ παρέχει ἡ ἐξ Ἄργους δίγλωσσος ἐπιγραφὴ (Le Bas, Mégaride 124) εἰς τιμὴν τοῦ ὑπάτου Κοΐντου Μααρκίου Κοΐντου υἱοῦ Ῥηγός, οὖσα τοῦ ἔτους 686/67. Ἐν ἀρχῇ τῆς ἐποχῆς τῶν αὐτοκρατόρων ἤρξαντο πάλιν νὰ γράφωσι δι' ἑνὸς *α* (πρβ. τὴν ἐκ Γυθείου ἐπιγραφὴν εἰς τιμὴν τοῦ Ἀγρίππα «Μᾶρκον Ἀγρίππαν τὸν αὐτῆς εὐεργέταν ἁ πόλις» Le Bas 243b).

Στ. 16. Μετὰ τὸ *εἰκόνα* ἠδύνατο νὰ κῆται καὶ *τελείαν* ἢ *γραπτὴν* ἤ τι τοιοῦτο γενικώτερον. Ἡ περαιτέρω δὲ συμπλήρωσις τοῦ στίχου τούτου ἀντὶ *ἐν ἐπιφανεστάτῳ τό]πῳ*, ἠδύνατο νὰ εἶνε καὶ *ἐν ἐπισημοτάτῳ τό]πῳ*.

Στ. 17. *οια* κεῖται σαφῶς ἐπὶ τοῦ ἐκτύπου. Μετὰ τὸ α φαίνεται ἓν μέρος γράμματος Ν ἢ Μ. Ἡ δοθεῖσα συμπλήρωσις *Οἰαν*[*θείᾳ*] εἶνε βέβαια οὐδὲν πλέον ἢ εἰκασία.

Στ. 21. Τὴν συμπλήρωσιν τοῦ στίχου τούτου θεωρῶ ἀναμφισβήτητον. Κατὰ ταῦτα ἡ ἐπιγραφὴ θὰ εἶχεν ἐν ἑκάστῳ στίχῳ ἀνὰ 35 περίπου γράμματα.

2.

Ἐν οἰκίᾳ Σπύρου Τικᾶ. Τεμάχιον ἐπιγραφῆς ἐπὶ λευκοῦ λίθου πολὺ ἐφθαρμένον. Ὕψ. 0,39. πλάτ. 0,44. Γραμμάτων ὕψ. 0,007-0,01. Οἱ στίχοι 1-15 τοῦ ἡμετέρου κειμένου ἐξεδόθησαν ἤδη ὑπὸ Ἰω. Schmidt ἐν τ. Mitth. d. D. A. I. VI, σ. 352 (1). Ἦτο δὲ ἡ ἐπιγραφή, ὅτε ὁ Schmidt τὴν ἀντέγραψε, πληρεστέρα· ὅθεν ἀνέγνω ἐν ἀρχῇ τρεῖς στίχους περιπλέον, οἵτινες μετὰ τῶν ἡμετέρων 21 ποιοῦσιν 24. Ὅθεν εἰς ἀγκύλας τετραγώνους περιγράφω τὸ μέρος τῆς ἐπιγραφῆς, ὅπερ νῦν ἐξέλιπεν.

[Ο.]
[ΜΟΥΣΤΕΣ]
[ΤΑΝΑΓΡΑΙΩΙ]
[ΦΑΝΩΙΚΑΙΕ]ΙΚΟ
[ΞΑΠΟΣΤ]ΟΛΗΣΤ.
[ΧΟΥ·Α[Ι]ΣΤΕΦΑΝΩ./
_ΥΝΗΗΠΕΠΟ///ΑΙΠ/
ΚΑΙΤ.ΝΓΙΑΜ///ΤΗΔΙ
ΠΙΤΩΙΣΥΝΠΡΑΓΜΑΤΕΥ⌒Ι
ΣΑΙΔΕΤΟΥΣΣΤΕΦΑΝΟΥΣΕ
ΟΜΟΙΩΣΔΕΚΑΙΞΝΤΩΙΑΙΩΝΙΤ
ΤΩΙΑΠΟΛΛΩΝΙΤΩΙΔΗΛΙΩΙΕΙΝ[Α]Ι[Δ]Ε
ΩΣΗΜΩΝΚΑΙΑΥΤΟΥΣΚΑ.ΕΚΓΟΝΟΥΣ
ΚΑΙΙΣ///ΕΛΕΙΑ///Λ///Τ///ΛΕΜΟΥΚΑ///
ΚΑΙΤΑΛΛΑΦΙ/////Ο///ΩΠΑΚΑΙΤΙ///ΑΠΑΝ
ΚΑΙΕΝ ΞΙ ΓΕΤ///ΙΣΠΟ.ΕΩΣΥΙΙ..ΧΕΙ
ΠΡΟΣΤΕΤ///ΥΝ///ΑΙ
ΡΩΜΑΙΟΥΣαιι·ΓΡΛ-Λ///ΟΝΙ///ΟΙ

(1) «Τεμάχιον τιμητικοῦ ψηφίσματος στίχων 24, ἐκ τῶν μέσων περίπου τοῦ βου πρ. Χρ. αἰῶνος. Τὰ γράμματα πολλαχῶς ἐπικεκρουσμένα. Ἕνεκα ἐλλείψεως χρόνου διέκοψα τὴν ἀντιγραφήν. Τὰ ἐκλιπόντα γράμματα ἐν τοῖς ἑπομένοις στίχοις πρὸς τῷ τέλει καταντῶσιν ὀλιγώτερα, ὥστε ἐν τοῖς τελευταίοις μόνον ἓν ἢ δύο γράμματα λείπουσι. Τὸ μῆκος τῶν στίχων ἀσφαλῶς ὁρίζεται διὰ τοῦ 14ου στίχου, ἔνθα δὴ ἄλλη συμπλήρωσις δὲν εἶνε δυνατὴ ἤ: *εἰρ[ήνης καὶ κατὰ γῆν καὶ] κατὰ* κτλ.» Mitth. σ. 352.

ΚΑΙΑΝΑΘΕΙΝΑΙΕΝΤΩΙ////ΕΣΤΑΤΩΙ..ΠΩΙΤΗ
ΣΥΝΕΔΡΙΟΝΙ ΑΙΤΟΝ...ΟΝΜΕΓΑΡΕΩ////ΙΑΙΠΛΙ
ΤΟΨΗΙ////ΙΑΑΝΑΓΡ...ΙΠΑΡΑΥΤΟΙΣΕΝΤΩΙΕΠΙΦΑ
ΛΕΩΣ·:ΚΑΙΟΠΩΣΟΙΣΤΕ..Ν////ΑΓ..ΕΥ.ΩΣΙΝΕΝΤΩ
ΔΟΥΝΑΙΔΓΑΥΤΟΙΣΚΑΙΞΕΝ..ΤΑ////ΕΚΤΩΝΝΟΜ
ΠΙΞΕΝΙΑΕΙΣ.Ο.Ρ.ΤΑΝΕΙΟΝΕ.Ι////ΙΙ'////Τ////Ο

ο
μουστεσ
Ταναγραίω[ν . . . . χρυσῶι στε]
φάνωι καὶ εἰκό[νι. . . . . ἐ]
ξαποστολῆς τ[οῦ? . . . . ἔ]
χου[σ]αι στεφανῶ[σαι . . . .
[σ]ύνη ηπεπο[ίη]ται [. στεφανῶσαι δὲ]
καὶ τ[ὸ]ν γραμ[μα]τῆ δι . . . .
πι τῶι συνπραγματεύον[τι . . . . , ... ἀναγορεύ-
σαι δὲ τοὺς στεφάνους ἐ[ν πᾶσι τοῖς ἀγῶσι οὓς ἡ πόλις ἡμῶν τίθητι
ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῶι ἀγῶνι τ[ῶν . . . .
τῶι Ἀπόλλωνι τῶι Δηλίωι. Εἶναι δὲ [αὐτοὺς προξένους καὶ εὐεργέτας τῆς πόλε-
ως ἡμῶν καὶ αὐτοὺς καὶ ἐκγόνους [αὐτῶν . . . . εἶναι δὲ αὐτοῖς
καὶ ἰσ[οτ]έλεια[ν κ]α[ὶ] π[ο]λέμου κα[ὶ εἰρήνης καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν
καὶ τἄλλα φιλ[άν]θ[ρ]ωπα καὶ τί[μι]α πάν[τα ὅσα καὶ τοῖς ἄλλοις προξένοις
καὶ εὐεργέτ[αις τῆ]ς πό[λ]εως ὑπ[άρ]χει . . . .
προστετ. . . . . υν . . . ι . . . .
Ῥωμαίους ἀ[να]γρά[ψ]α[ι τόδε τὸ ψήφισμα ἐν στήλῃ λευκοῦ λίθου
καὶ ἀναθεῖναι ἐν τῶι [ἐπιφαν]εστάτωι [τό]πωι τῆ[ς πόλεως τὸ δὲ
συνέδριον καὶ τὸν δῆμον Μεγαρέω[ν. . . . .
τὸ ψήφ[ισμ]α ἀναγρ[άψα]ι παρ' αὐτοῖς ἐν τῶι ἐπιφα[νεστάτωι τόπῳ τῆς πό-
λεως :- καὶ ὅπως οἱ στέ[φα]ν[οι ἀν]αγ[ορ]ευ[θ]ῶσιν ἐν τῶι [. . . . . τῶι ἀγῶνι
δοῦναι δὲ αὐτοῖς καὶ ξέν[ια] τὰ . . . . ἐκ τῶν νομ[ίμων . . . . καλέσαι δὲ αὐτοὺς ἐ]
πὶ ξένια εἰς [τ]ὸ [π]ρ[υ]τανεῖον . . . .

Ἡ ἐπιγραφὴ παρέχει ψήφισμα εἰς τιμὴν πλειόνων προσώπων καὶ εἶνε τῶν πρ. Χρ. Ῥωμαϊκῶν χρόνων, γεγραμμένη τῇ κοινῇ διαλέκτῳ. Καὶ ἐν ταύτῃ τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων ἀσταθές. Δὲν λαμβάνω δὲ φυσικῷ τῷ λόγῳ ὑπ' εὐθύνην μου τὴν ὀρθότητα τῶν τοῦ Schmidt ἀναγνώσεων ἐν τοῖς νῦν ἐκλιποῦσι στίχοις.

Στ. 10. Τὴν συμπλήρωσιν θεωρῶ ἀναμφήριστον.

Στ. 12. Καὶ αὕτη ἡ συμπλήρωσις ἀναμφήριστος, ἀλλὰ τὰ γράμματα ἐν τῷ στίχῳ εἶνε πολὺ πλείονα.

Στ. 15. Ὁ Schmidt οὐκ ὀρθῶς ἐν ἀρχῇ ἀνέγνω: *καὶ κατὰ θάλασσαν.*

Στ. 24. Μετὰ τὰ *εἰς τὸ πρυτανεῖον* φαίνεται ὅτι δὲν ἔκειτό ποτε τὸ στερεότυπον *ἐς αὔριον.*

Ἐν ἀμφοτέραις ταύταις ταῖς ἐπιγραφαῖς μνημονεύονται πολλαὶ Μεγαρικαὶ ἀρχαί, οἷον *οἱ σύνεδροι καὶ ὁ δῆμος, γραμματεύς, ἐπιστάμων, μνάμων, ἐπιμελητής. Οἱ σύνεδροι καὶ ὁ δῆμος* ἀπαντῶσι ἐν ἐπιγραφῇ Μεγάρων ἡ ὁποία ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ βῳ τόμῳ τοῦ *Ἀθηναίου* ὑπὸ τοῦ κ. Σ. Α. Κουμανούδη (1). Ὁ Gilbert ἐν Hdb. d. griech. Staatsalterthümer II, σ. 316 λέγει, ὅτι κατὰ τοὺς ὀψιαιτέρους χρόνους ἐν ἐπιγραφαῖς οἱ σύνεδροι εἶνε ἀντὶ

(1) Φαίνεται ὅτι ὁ Gilbert καθ' ὅλου δὲν ἤξευρεν αὐτὴν τὴν ἐπιγραφήν.

τοῦ παλαιοτέρου ὀνόματος *βουλή*. Γραμματεῖς δὲ ἐν ταῖς ἐκ Μεγάρων ἐπιγραφαῖς ἀναφέρονται δύο εἰδῶν, *γραμ. βουλᾶς καὶ δάμου* καὶ *γραμ. τοῦ δάμου*, οἱ ὁποῖοι πιθανῶς ἦσαν διάφοροι, κατὰ τὸν Foucart ἐν ταῖς ἑρμηνείαις αὐτοῦ εἰς τὰς ἐπιγραφὰς Μεγαρίδος Le-Bas, Mégaride, σ. 13. Ἐναντίας δὲ γνώμης εἶνε ὁ Gilbert ἐν Hdbch, σ. 72. Πότερος τῶν γραμματέων νοητέος ἐν τῇ 6ῃ τῶν ἡμετέρων ἐπιγραφῶν, ἄδηλον. *Ἐπιστάμων* δὲ καὶ *μνάμων* νῦν πρῶτον ἐν Μεγάροις ἐμφανίζονται. Χωρὶς νὰ πολυλογήσω περὶ τῆς σημασίας τούτων, ἀναφέρω τοὺς ἐν τῇ Ταυρικῇ χερσονήσῳ *συμμνάμονας* (Latyschew Inscript. orae septentr. m. 185. Dittenb. 252. Foucart, Bull. V, p. 70 κ. ἑξ. Πρβλ. Latyschew, Bull. IX, 265 κ. ἑ. La constitution de Chersonesos (1). Οἱ δὲ ἐπιμεληταὶ δὲν ἔχουσι σημασίαν ὡς ἀρχή, ἐπειδὴ αὐτοὶ συχνάκις ad hoc διωρίζοντο, ὡς π. χ. καὶ ἐν Χερσονήσῳ. Ἴδε τὸ μνημονευθὲν τοῦ Latyschew ἄρθρον τὸ ἐν Bull. IX, σ. 296.

3.

Μέγα λευκὸν μάρμαρον πρὸ τῆς κλίμακος τῆς ἀγούσης εἰς τὸ ὑπόγειον τῆς οἰκίας τοῦ Γεωρ. Δάλλα. Μῆκος τῆς πλευρᾶς τῆς ἐχούσης τὴν ἐπιγραφήν: 1,18, πλάτ. 0,23. Ὕψος γραμμάτων 0,027-0,03.

– ΙΟΝΚΑΙΣΑΡΑΣΕΒΑΣΙΟΝ –
ΑΡΧΙΕΡΕΑΜΕΙ ΙΖΤΟΝΔΗΜΑΡΧΙΚΙΙΣΕΞΟΥΣΙΑΣΤΟΤΕ
ΕΒΔΟΜΟΝΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑΤΟΔΩΔΕΚΑΤΟΝΥΠΑ
ΤΟΝΤΟΤΕΤΑΡΤΟΝΠΑΤΕΡΑΠΑΤΡΙΔΟΣ

Τιβέριον Κλαύδι]ον Καίσαρα Σεβαστὸν [Γερμανικὸν
Ἀρχιερέα μέγιστον, δημαρχικῆς ἐξουσίας τὸ τε;
ἕβδομον, αὐτοκράτορα τὸ δωδέκατον, ὕπατον τὸ τέταρτον, πατέρα πατρίδος

Τὸ ἐν τέλει τοῦ 6ου στίχου τε δὲν δύναμαι ἄλλως νὰ ἐξηγήσω ἢ ἐκλαμβάνων αὐτὸ ὡς κατὰ παραδρομὴν χαραχθὲν ὑπὸ τοῦ λιθοξόου, ἀρξαμένου νὰ χαράξῃ τὴν λέξιν *τέταρτον*. Ὁ δὲ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ αὐτοκράτωρ εἶνε ἀναμφιβόλως ὁ Κλαύδιος, ὅπερ βεβαιοῦται πρῶτον ἐκ τοῦ ὅτι τὸ χάσμα τὸ ἐν ἀρχῇ τοῦ αου στίχου ἀναπληροῦται ὅλον διὰ τῶν: *Τιβέριον Κλαύδιο]ν*, ἔπειτα δὲ ἐκ τοῦ ὅτι ἡ δωδεκάτη ἀνακήρυξις αὐτοῦ ὡς αὐτοκράτορος καὶ τὸ τέταρτον ἔτος τῆς ὑπατείας του συμπίπτουσι μετὰ τῆς ἑβδόμης αὐτοῦ δημαρχικῆς ἐξουσίας τῷ 47 μ. Χρ. ἔτει. Τοιαύτη δὲ σύμπτωσις ἐπὶ ἄλλου αὐτοκράτορος δὲν ἐπαναλαμβάνεται. Ὁ Κλαύδιος, ὡς γνωστόν, δὲν εἶχεν ὡς προωνύμιον τὸν τίτλον αὐτοκράτορος (ὅρα Eckhel Doctr. Num. vet. VI, σ. 247. Suet. vit. Claud. 12). Καὶ τοῦτο συμφωνεῖ μὲ τὴν ἡμετέραν ἀναπλήρωσιν τοῦ μικροῦ χάσματος τοῦ αου στίχου. Οὐδὲν ἄλλο ὄνομα, οὗ θὰ προηγεῖτο τὸ *αὐτοκράτορα*, ἠδύνατο νὰ χωρήσῃ ἐν τῷ χάσματι. Κατὰ δὲ τὴν πρόσληψιν τῆς προσηγορίας *αὐτοκράτορος* ὁ Κλαύδιος ὑπερέβαλε πάντας τοὺς ἄλλους αὐτοκράτορας, διότι τὸν τίτλον τοῦτον ἄνευ λόγου πλεονάκις ἐν τῷ ἔτει ἐλάμβανεν (ὅρα Δίωνα Κάσ. LX, 8. LX, 21. Eckhel, ἔ. ἀ. VI, σ. 248). Τοῦτο δὲ καὶ ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν ἐπιβεβαιοῦται, ἐξ ὧν μανθάνομεν ὅτι μόνον ἐν ἔτει 47 (εἰς ὃ ἔτος καὶ ἡ ἡμετέρα ἐπιγραφὴ ἀνήκει) τὸν τίτλον τοῦτον πλεονάκις ἔλαβε. Imp. XII (ἡ ἡμετέρα ἐπιγρ. καὶ ἡ παρὰ τῷ Orelli καὶ Henzen ἀρ. 331) Imp. XIII (ἐξ ἐπιγραφῆς ἀμαρτύρητον) Imp. XIV («ex numis» Eckhel, VI, σ. 249) Imp. XV (CIL. VI, 918). Πότε δ' ἔλαβε τὸν τίτλον Imp. XII, ἀδύνατον νὰ ὁρισθῇ, διότι

(1) Ὁ Latyschew περὶ τῶν ἐν ταῖς Χερσονήσου ἐπιγραφαῖς συμμναμόνων λέγει τάδε· La préposition σύν, qui entre dans l'ensemble de leur nom, nous les fait considérer comme membres d'un collège, dont le président devait porter le titre de *μναμων*. Ἔνθα ἀνωτ. σ. 296. Ἡ Χερσόνησος ἦτο, ὡς γνωστὸν ἀποικία τῆς ὑπὸ τῶν Μεγαρέων κτισθείσης Ἡρακλείας τῆς ποντικῆς. Ὀνόματα ἀρχόντων ἔχοντα ὡσαύτως τὸ *μνάμων* ἀπαντῶσι καὶ ἀλλαχοῦ, ἤτοι ἐν Ἀκαρνανίᾳ *προμνάμων*, *συμπρομνάμονες* (Ditt. 321), ἐν Στυμφάλῳ *προμνάμων* (Bull. VII, σ. 489-491), ἐν Γόρτυνι *μνάμονες* ἐν τῇ τῶν νόμων ἐπιγραφῇ (πρβ. Bücheler u. Zittelmann, Das Recht v. Gortyn σ.54), ἐν Ἁλικαρνασσῷ καὶ Ἰαλυσῷ *μνήμονες* (Ditt. 5. 77), πρβ. Ἀριστοτ. Πολιτ. VII. 8 καὶ Πλουτ. ἐν ἀρχῇ Συμποσιακῶν.

ὑπάρχουσι δύο ἐπιγραφαὶ ἀντιφάσκουσαι ἀλλήλαις. Ἐν τῇ μιᾷ: trib. pot. VI (=ἔτ. 46) Imp. XII (Ostia. Henz. 5078), ἐν τῇ ἄλλῃ: trib. pot. VII. Imp. XI. (Inscr. Neap. 6265).

Περὶ τοῦ *πατὴρ πατρίδος* ἴδε Δίωνα Κάσ. LX, 3. Eckh. VI, σ. 239. Acta fr. Arval. CIL. VI, 2032.

4.

Φαιὸν μάρμαρον, παρὰ τὸν αὔλειον τοῖχον τῆς οἰκίας Γεωργίου Πανάγου. Ὕψ. 0,63, πλ. 0,60. πάχ. 0,29. Ὕψ. γραμ. 0,025-0,03.

a *6*

//ΟΝΔΙΣΑΥΤΟΚΡαιΟΡΑΚαίσαραΤρΑΙΑΝΟΝΑΔΡΙΑΝον
//ΕΒΑΣΤΟΝΟΛΥΜΠΙΟΝΠύθιΟΛ ΠΑΝΕΛΛΗΝΟΝ
/ΟΝΕΑΥΤΩΝΚΤΙΣΤΗΝΚαινΟΜΟΘΕΤΗΝΚΑΙΤΡΟΦΕα
ΥΠΟΤΗΝΕΠΙΜΕΛΕΙΑΝΙCυλιΟΥΚΑΝΔΙΤΟΥΤΟΥΚΡΑ
ΓΙΣΤΟΥΑΝΘΥΠΑΤΟΥΣΤρατΗΓΟΥΝΤΟΣΑΙΣΧΡΩΝΟΣ
//ΟΥΔΑΜΟΚΡΑΤΟΥΣ ΔυμΑΝΕΣ

Τὸ καθ' ἡμᾶς 6ον τεμάχιον εἶνε ὁ ἀρ. 48 τῆς τοῦ Le Bas Συλλογῆς. Ὁ δὲ Foucart ἐν ταῖς ἐξηγήσεσιν εἰς τὰς τοῦ Le Bas ἐπιγραφάς, Megaride 48, λέγει τάδε· «j'ai copié à Mégara le fragment de gauche qui par le nombre et la disposition des lignes, correspond exactement au fragment du Nº 48; il est problable que ce sont deux morceaux de la même dedicace, dont l'un a été transporté à Egine, tandis que l'autre a été laissé à Mégare».

Ἂν ὁ Lebas εἰς τὸν ἀρ. 48 ὀρθῶς ἐδήλωσεν, ὅτι τὸ τεμάχιον *6* τὸ εὑρισκόμενον ἐν Αἰγίνῃ εἶνε ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, τότε ἀνήκει εἰς ἄλλην ἐπιγραφήν· διότι ὁ ἡμέτερος λίθος εἶνε φαιόχρους. Ἀλλὰ δυνατὸν ἡ δήλωσις τοῦ Le Bas νὰ εἶνε ἐσφαλμένη. Πάντως δὲ τὰ δύο τεμάχια παρέχουσιν ἓν ὅλον καὶ ἀναπληροῦσιν ἄλληλα ἀμοιβαίως. Ἐκδίδω δὲ ἐγὼ τὸ τεμάχιον *a* ἐνταῦθα, διότι παρὰ τῷ Le Bas μόνον γράμμασι τῆς τροχάδην γραφῆς ἐξεδόθη. Καὶ ἡ ἀναφορὰ δὲ εἰς τὴν «Expédition de la Morée», ἣν ποιεῖ ὁ Le Bas ἐν τῇ εἰς τὸ κείμενον τοῦ ἀρ. 48 σημειώσει, εἶνε ψευδής.

5.

Πρὸς τῷ βορείῳ τοίχῳ τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγ. Δημητρίου. Ὕψ. 0,69. πλ. 0,37. Ὕψ. γραμ. 0,035. = CIG. 1063. «ex schedis Ambrosianis Murat.»

ΑΓ.ΘΗΤΥΧΗ
ΗΚΛΙΟΔΗ
ΥCΤΕΙΝ
ΕΙΝΟΥΙΕ
Ν·ΑΡΤΕΜΙ
ΩΤΕΙΡΑCΕΥC
ΙΛCΕΝΕΚΕΝ
ΙC ΛΟΤΕΙΛ
[ΙΑC]

Ἀγ[α]θῇ τύχῃ
[ἡ βουλ]ὴ καὶ ὁ δῆ-
[μος Φαο]υστείν-
[αν Ἀντων]είνου ἱέ-
[ρεια]ν Ἀρτέμι-
[δος Σ]ωτείρας εὐσ-
[εβε]ίας ἕνεκεν
[κα]ὶ [φ]ιλοτειμ-
[ίας].

Ἐνόμισα ἀναγκαῖον νὰ μετεκδώσω ταύτην τὴν ἐπιγραφήν, διότι τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων καὶ ἡ αὐτῶν εἰς στίχους διανομὴ ἐν τῇ παλαιᾷ ἀντιγραφῇ δὲν ἀπεδόθησαν κατὰ τὸ ἀληθές.

6.

Λευκὸν μάρμαρον πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ Παππᾶ Φράγκου. Ὕψ. 0,625. πλ. 0,475. Γραμ. 0,025.

ΑΝΑΞΙΣ Ἄναξις
ΑΘΑΝΙΩ.ΟΣ Ἀθανίω[ν]ος

Τὸ *Ἄναξις* δύναται νὰ εἶνε καὶ ἀνδρὸς ὄνομα καὶ γυναικός. Ἴδε Λεξικ. Pape-Benseler ἐν λ.

7.

Ἐν τῷ δημαρχείῳ. Ἄνω μέρος στήλης μετ' ἀκρωτηρίου καὶ ῥόδακος. Τὸ ὅλον ὕψος 0,35. Ὑψ. τοῦ ἀκρωτηρίου 0,28, πλ. ἀκρωτηρίου 0,57, πλάτ. τῆς στήλης 0,52. Γραμ. 0,02.

ΤΕΙΜΩ.ΕΒΑΦΗΩΝΟΣ ΧΑΙΡΕ	Τειμὼ Ἐβαφήωνος χαῖρε

Ἀμφότερα τὰ ὀνόματα λείπουσιν ἐν τῷ τοῦ Pape-Benseler λεξικῷ.

Ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ δημαρχείου διατηρεῖται καὶ ἓν μέγα λίθου ῥοδοχρόου ἀγγεῖον, τέχνης καλῆς Ῥωμαϊκῆς. Αἱ λαβαί του ὀφιοειδεῖς· περιβάλλει δὲ αὐτὸ διάμεσον ζώνη ἔχουσα πολὺ κομψὸν κόσμημα, ὁποῖον συχνὰ ἐν τοῖς τοῦ εἴδους τούτου ἀγγείοις ὁρᾶται. Τὸ λοιπὸν μέρος πληροῦσι τὰ ᾠά.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 19 Ὀκτωβρίου 1886.

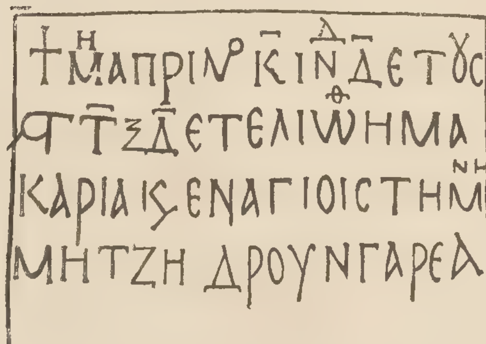
A. Stschoukareff

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑΙ ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΙ

Κατὰ τὰς πέρυσι γενομένας ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας ἀνασκαφὰς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς ἐμπρησθείσης παλαιᾶς ἀγορᾶς ἀνευρέθη μεταξὺ τῶν ἐρειπίων τοῦ αὐτόθι ἀρχαίου χριστιανικοῦ ναοῦ, τοῦ ἐπ' ὀνόματι μὲν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς τιμωμένου, κοινῶς δὲ τῆς *Μεγάλης Παναγίας* ἐπικαλουμένου, στήλη περιφερὴς μήκους μὲν 1,02 γ.μ., διαμέτρου δὲ 0,28 τεθραυσμένη περὶ τὴν βάσιν, ἄνωθεν δὲ κυμάτιον φέρουσα. Ἐπ' αὐτῆς δὲ ὑπάρχουσι τρεῖς ἐπιγραφαί, ὧν ἡ μὲν πρώτη περιέχεται ἐντὸς τετραπλεύρου χαράγματος, ὑποκάτωθεν δ' αὐτῆς ἡ δευτέρα, ἡ δὲ τρίτη ἐν τῷ ἀντιθέτῳ μέρει τῆς στήλης. Ταύτας λοιπὸν ἐκδιδοὺς ὧδε παρέχω ὁλογράφους τὰς ἐξ ἔθους τῆς τῶν Βυζαντινῶν γραφῆς συνεπτυγμένας λέξεις (1).

Α'.

† Μηνὶ Ἀπριλίῳ κ' ἰνδ[ικτιῶνος] δ' ἔτ[ους]
,ςτξδ' ἐτελιώθ[η] ἡ μα
καρία κ[αὶ] ἐν ἁγίοις τη[μωμέ]νη
Μητζὴ Δρουνγαρέα.

Τὸ σεσημασμένον ἐν τῇ ἐπιγραφῇ 6364 ἔτος τῆς κοσμογονίας προσπίπτον ἔχει τὸ 856 σωτήριον. Παράξενον δὲ φαίνεται τὸ κύριον ὄνομα *Μητζή*, ὅπερ ἀπαντᾷ καὶ ἐν *Σημειώματι* τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἀλεξίου τοῦ Στουδίτου τῷ 6546 (+1038) ἔτει ἐκδεδομένῳ, πλὴν ὅτι ἰωτογραφεῖται ἐν αὐτῷ ἡ ἄρχουσα συλλαβή (1). Ἔστιν ἆρά γε παραφθορὰ αὐτοῦ τοῦ ἀρχαίου *Μίκκα* (2) εἴτε *Μίκκη*, ὡς ἔχει ἐν ἐπιγραφῇ ἀττικῇ (3), ἢ τὸ θηλυκὸν τοῦ ἐν τῇ ἠπειρωτικῇ μάλιστα Ἑλλάδι εἰθισμένου κατὰ συγκοπὴν *Μῆτρος* (= Δημήτριος), καὶ καθ' ὑποκορισμὸν *Μῆτσος*, τουτέστι Δημητρία;

Καί φημι κἀπόφημι, κοὐκ ἔχω τί φῶ.

Τὸ δὲ *Δρουνγαρέα* (κατὰ τὴν μέχρι πρὸ μικροῦ παρὰ τοῖς πρεσβυτέροις ἰθαγενέσι τοῦ τῆς Παλλάδος ἄστεος διασωζομένην προφορὰν ἐνίων τῶν εἰς ῑᾱ θηλυκῶν οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων, ὡς ἐν παρα-

(1) Τούτων ἀπόγραφα λαβὼν καὶ ὁ τῆς χριστιανικῆς ἀρχαιολογίας ἴδρις Γ. Λαμπάκης ἀπέστειλεν εἰς Σκωτίαν, ὥς εἰπέ μοι, τῷ γνωστῷ ἐραστῇ καὶ ἐρευνητῇ τῶν τῆς χριστιανικῆς τέχνης ἀρχαιοτήτων μαρκησίῳ Μπιούθ (Bute), ἀλλ' ἄδηλον ἂν ἐδημοσιεύθησάν που.

(1) Ἴδε Ῥάλλη καὶ Ποτλῆ *Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερ. Καν.* τόμ. Ε', σελ. 37, καὶ Migne *Ἑλλην. Πατρολογ.* τόμ. ΡΙΘ', σελ. 745.

(2) Πλουτάρχ. *Γυναικ. Ἀρετ.* ιε'. Δι' ἑνὸς δὲ κ γράφεται παρὰ τῷ Ὑπερίδῃ ἐν τῷ *Ὑπὲρ Μίκας* [Πολυδ. *Ὀνομ.* Ι', 39].

(3) *C. I. G.* ἀριθ. 970.

δείγματι: *κουκκέα* (ἡ κοινῶς κουκκιά), *ἀχλαδέα* (ἡ ἀχλαδιά), *καρέα* (ἡ καρυδιά), *ὀχέα* (ἡ ὀχιὰ = ἔχις), καὶ αὐτὴ ἡ *Καπνικαρέα* κ.τ.τ.), ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ *Δρουγγαρία*, δηλοῖ ὅτι ἡ Μητζὴ ὑπῆρχε σύζυγος ἀνδρὸς τετιμημένου τῷ τοῦ *δρουγγαρίου* στρατιωτικῷ ἀξιώματι, περὶ οὗ ἱκανὰ ἐσημειωσάμην εἰς ἑτέραν χριστιανικὴν ἐπιγραφὴν τῶν Ἀθηνῶν ἐκδοθεῖσαν ἐν τῷ *Δελτίῳ τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρίας τῆς Ἑλλάδος* (1), ἢ ὅτι ἀπὸ τοιούτου τινὸς λαβὸν τὴν ἀρχὴν μετέπεσεν ὕστερον εἰς ἐπωνυμίαν τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ, ὡς πολλάκις εἴθισται τοῦτο. Ὅτι δὲ καὶ ἐν τοῖς ἁγίοις τῆς Ἐκκλησίας συγκατελέγετο αὕτη, περὶ τούτου οὐδὲν ἀναφέρεται ἐν τοῖς Συναξαρίοις. Ὀρθογραφικῶς δὲ ἡμαρτημένα εἰσὶν ἡ προπαραλήγουσα τῆς λέξεως *ἐτελειώθη* διὰ τοῦ ι χαραχθεῖσα, καὶ ἡ ἄρχουσα τῆς *τιμωμένη* διὰ τοῦ η.

Β΄.

+ΕΤΕ ΕΝΚѠΗΔΥ
ΤΥΘΥΘѠΗϹ
ΜΗΝ ϹΕΠΤΕ
ΒΡΙѠ ΚΗ
ΕΤ Я ΥΛ

† Ἐτελ[ειώθη] ἐν Κ[υρί]ῳ ἡ δούλ[η]
τοῦ Θ[εο]ῦ Θωμ[α]ής
μην[ί] Σεπτε
βρίω κη΄
ἔτ[ους] ͵ϛυλ΄.

Καὶ ταύτης τὸ ἔτος 6430 προςπίπτον ἔχει τὸ 921 σωτήριον. Ἡμαρτημένως δ' ἐχαράχθησαν καὶ ἐν αὐτῇ τὸ ὄνομα *Θωμαΐς* διὰ τοῦ η, καὶ τὸ *Σεπτεμβρίῳ* ἄνευ τοῦ μ.

Γ΄.

+ΜΟΚΤΟΒΡΙѠ
ΙΘΕΤΕΛΙΟΘΗ
ΗΔΟΥΛΗ ΧΥ
ΤΟΥ ΘΥ ΕΥΠ
ΡΑΞΗΑ ΙΝΔ Α
ΕΤ Я ΤΟϚ +

(1) Τόμ. Β΄, σελ. 29.

† Μηνὶ Ὀκτοβρίω
ιθ΄ ἐτελιόθη
ἡ δούλη Χ[ριστ]οῦ
τοῦ Θ[εο]ῦ Εὐπ
ραξήα ἰνδ[ικτιῶνος] α΄
ἔτ[ους] ͵ϛτος΄.

Προςπίπτει καὶ ταύτης τὸ ἐμφερόμενον 6376 ἔτος τῷ 867 σωτηρίῳ. Τὸ ὄνομα *Εὐπραξία*, ὅπερ ἡμαρτημένως ἐχαράχθη διὰ τοῦ η, ἐστὶ συνηθέστατον ταῖς τὸν μοναστικὸν μετιούσαις βίον. Ὡσαύτως ἐστὶν ἡμαρτημένως κεχαραγμένον καὶ τὸ τοῦ μηνὸς ὄνομα διὰ τοῦ ο ἐν τῇ προπαραληγούσῃ, ὡς καὶ ἡ λέξις *ἐτελειώθη*, ἧς ἡ παραλήγουσα καὶ προπαραλήγουσα ἔχουσιν ο καὶ ι.

Τὰ δ' ἐφεξῆς δύο ἐπιγράμματα ἐλήφθησαν ἐκ χειρογράφου τῆς Ἐθνικῆς βιβλιοθήκης τεύχους γεγραμμένου κατὰ τὴν ΙϚ΄, ὡς εἰκάζω, ἑκατονταετηρίδα, σχῆμα δ' ἔχοντος ὀγδόου μικροῦ καὶ ἐκ φύλλων 152 συγκειμένου, ὧν τὰ τελευταῖα 12 εἰσὶν ἄγραφα. Ἐν τούτῳ δὲ περιέχονται τὰ ἑξῆς: α΄) *Ἰουστίνου τοῦ θείου φιλοσόφου καὶ μάρτυρος Ἀνατροπὴ δογμάτων τινῶν ἀριστοτελικῶν.* — β΄) Ἀνωνύμου *Βιβλίον Ζ΄ τὸ Περὶ ψυχῆς ... Δόξαι τῶν παλαιῶν περὶ ψυχῆς*· καὶ *Βιβλίον Η΄ Περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν ... Τίνα κοινὰ ψυχῆς καὶ σώματος* (1). — γ΄) Τὰ νῦν ἐκδιδόμενα δύο ἐπιγράμματα (φύλ. 109-10. — δ΄) Ἀνωνύμου *Ἀντιθετικὸς πρὸς Πλωτῖνον* [*περὶ ψυχῆς*] (2).— καὶ ε΄) Τοῦ ἁγίου Μαξίμου Περὶ ψυχῆς εἴ ἐστιν ἁπλῆ. Καὶ ταῦτα μὲν περιέχει τὸ χειρόγραφον. Τὰ δ' ἐπιγράμματα ἔχουσιν οὕτω:

Δ΄.

Στίχοι εἰς [τὸν] (3) *τάφον τοῦ κυροῦ Δημητρίου τοῦ Λεοντάρη ἐν τῇ μονῇ τῆς Πέτρας.*

Ζητεῖς, θεατά, τὸν μέγαν Λεοντάρη[ν].
ἐκεῖνον αὐτόν, οὐ βλέπεις τὴν εἰκόνα;
Ζητεῖς ἐκεῖνον τοῦ γένους τὸν προστάτην,

(1) Ἀμφότερα τὰ βιβλία ταῦτα εἰσὶν Ἐπιτομὴ Βυζαντινοῦ τινος ἴσως ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους *Περὶ ψυχῆς*.

(2) Ὁ Λόγος οὗτός ἐστι Νικηφόρου τοῦ Χούμνου ἀνδρὸς ἐπὶ σοφίᾳ κλεϊζομένου, ἀκμάσαντος περὶ τελευτῶσαν τὴν ΙΓ΄ ἑκατονταετηρίδα· ἐκδέδοται δὲ ὑπὸ τοῦ Fr. Creuzer μετὰ τῶν *Πλωτίνου Ἁπάντων* ἐν τόμῳ Β΄, σελ. 1416. Oxon. 1835, εἶτα καὶ ὑπὸ τοῦ Migne ἐν τόμ. ΡΜ΄, σελ. 1404 τῆς *Ἑλλ. Πατρολογίας*.

(3) Προςέθηκα τὸ προδήλως ἐκπεσὸν ἄρθρον.

τὸν ἀκράδαντον τῆς βασιλείας στῦλον,
τὸν ἐν μάχαις ἄτρεστον ἀσπιδηφόρον,
ὄψει μόνῃ τρέποντα τοὺς ἐναντίους,
τὸν ἐν βίῳ ἥλιον οὐρανοδρόμον,
πᾶσαν καταυγάζοντα τὴν οἰκουμένην;
Οὐκ ἔστιν ὧδε· Μὴ νόμιζε τῷ τάφῳ
κατακεκρύφθαι τὸν τοσοῦτον ἀστέρα·
Σὺν ἀγγέλοις ἕστηκε παρὰ τῷ θρόνῳ
τῷ βασιλικῷ τῆς μεγάλης Τριάδος.
Σὺν ἁγίοις ἄπαυστα χαίρει διάγων,
ἔνθα λύπη τε καὶ στεναγμὸς ἀπέδρα·
κόνιν δὲ μικρὰν καταλιπὼν ἐνθάδε,
δεσμόν, ζόφον, κάθειρξιν, ἀχρεῖον βάρος,
πρὸς τῶν ἀδελφῶν καὶ γόνου τοῦ φιλτάτου,
τῶν πάντα λαμπρῶν καὶ μεγάλων ἐν βίῳ,
γέρας τὸ λαμπρὸν μνῆμα τουτὶ λαμβάνει,
τὴν ἀρετὴν ἄληστον ὡς γέρας ἔχων.

Ὁ Λεοντάρης οὗτος, ὃν καὶ Λάσκαριν ὁ Δούκας προςονομάζει, ἤκμαζεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Μανουὴλ Β′ τοῦ Παλαιολόγου (1391-1425), ἀνήρ, κατὰ τὸν ἱστορικὸν τοῦτον, συνετὸς καὶ περὶ τὰ πολεμικὰ εὔστροφος, στρατηγὸς δὲ γενναῖος εὐδοκιμήσας ἔν τε Λακεδαιμονίᾳ καὶ Θετταλίᾳ τὸ πρῶτον, ζῶντος ἔτι τοῦ ἐν αὐτῇ βασιλεύσαντος Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου ἀνεψιοῦ τοῦ αὐτοκράτορος Μανουήλ· θανόντος δ᾽ αὐτοῦ, μεταπεμψάμενος ὁ αὐτοκράτωρ τὸν Λεοντάρην εἶχε πλησίον αὐτοῦ ὡς ἄνδρα συνετὸν καὶ περὶ τὰ στρατιωτικὰ δόκιμον (1). Μνημονεύει δ᾽ αὐτοῦ καὶ ὁ Φραντζῆς, ὡς καὶ τοῦ εἰς ὃν ἡ ἐφεξῆς Ε′ ἐπιγραφὴ ἀναφέρεται Ἰσαακίου τοῦ Ἀσάνη, ἀρίστους ἄνδρας λέγων ἀμφοτέρους (2). Ἐτελεύτησε δὲ ὁ Λεοντάρης τῷ 1431, κατά τι σημείωμα περιεχόμενον ἐν τῷ ὑπ᾽ ἀριθ. 265 χειρογράφῳ τεύχει τῆς ἐπὶ τοῦ Παγγαίου τῆς Μακεδονίας ὄρους κειμένης ἱερᾶς μονῆς τῆς Θεοτόκου τῆς *Κοσινίτσης* ἐπικεκλημένης, δημοσιευθὲν δὲ ὑπὸ τοῦ ἀκαταπονήτου ἐρευνητοῦ τῶν κατὰ τὴν ἑῴαν βιβλιοθηκῶν Ἀθ. Παπαδοπούλου Κεραμέως, καὶ ἔχον οὕτω: « † *Μηνὶ σεπτε. ἰνδικτιῶνος ι′. ἐκοιμήθην ὁ ἅγιός μου αὐθέντης καὶ ἀδελφούτζικος κὺρ Δημήτριος ὁ Λεοντάρης, ὁ διὰ τοῦ θείου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος μετονομασθεὶς* (;) *μοναχός. καὶ ἡ εὐχή του ἡ ἁγία μετὰ παιδία μου· καὶ ἡ ψυχή του νατηχητης δόξης τοῦ Θεοῦ, ἀμήν.* † *ἔτει* ‚ς^{ω}λ^{ω}μ^{ω}» (1).

Ἔγγονος δ᾽ αὐτοῦ πιθανώτατα ἦν ὁ καὶ ὁμώνυμος Δημήτριος Λεοντάρης, οὗ δύο ἰδιόχειρα ἀντίγραφα τῆς Ξενοφῶντος *Κύρου Παιδείας* καὶ ἓν τῆς Σιβύλλης διατηροῦνται ἐν τῇ Ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Παρισίων, ἔτος φέροντα 1474-75, καὶ τὴν ὑποσημασίαν αὐτοῦ οὕτω: «*Διὰ χειρὸς ἐμοῦ Δημητρίου Λεοντάρη τοῦ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως*(2).

Ἡ μονὴ δὲ τῆς Πέτρας, ἐν ᾗ οὗτος ἐτάφη, καὶ ἧς οὐδ᾽ ἐλάχιστόν τι περιλείπεται σήμερον γνώρισμα, ἔκειτο ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ καλουμένου τὰ νῦν *Πετρίου* εἴτε *Διπλοφαναρου*, καὶ ἐτιμᾶτο ἐπ᾽ ὀνόματι τοῦ Προδρόμου, μοναζουσῶν ἐνδιαίτημα οὖσα. Ἐν αὐτῇ περιωρίζοντο αἱ τοῦ θρόνου ἐκπίπτουσαι ἢ ὁπωσδήποτ᾽ ἄλλως δυσημεροῦσαι βασιλίδες (3). Αὐτῆς δὲ ταύτης ἦν κτῆμα καὶ τὸ ἐκ φιλοτίμου δωρεᾶς τοῦ ἐν Καστορίᾳ φιλογενοῦς ἀνδρὸς Γεωργίου Ἀντ. Γέροντα ἀποθησαυρισθὲν ἐν τῇ Ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ πολυτιμότατον χειρόγραφον ἐν λαμπρᾷ περγαμηνῇ Εὐαγγέλιον τὸ διὰ τεσσάρων, ὑπὸ δεξιωτάτης χειρὸς κεκαλλιγραφημένον περὶ τελευτῶσαν ἴσως τὴν ΙΑ′ ἢ γοῦν ἀρχομένην τὴν ΙΒ′ ἑκατονταετηρίδα, θέας ἄξιον διά τε τὰς ἐν διαχρύσῳ δαπέδῳ καλλιτεχνικῶς ἐξειργασμένας εἰκόνας τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν καὶ τὴν ἄλλην τῶν προτεταγμένων ἐν ἀρχῇ κομψοτάτων διαγραμμάτων ἀμίμητον διακόσμησιν, ἅτινα διὰ λεπτεπιλέπτου γραφίδος χρυσῷ καὶ ποικίλοις διηνθισμένα χρώμασι διατηροῦσιν ἔτι ἀμάραντον τὴν λαμπρότητα. Ἐν τέλει δ᾽ αὐτοῦ ἀναγινώσκεται ἡ ἐπιγραφὴ ἥδε:

Ἡ βίβλος αὕτη τῆς μονῆς τοῦ Προδρόμου,
τῆς κειμένης ἔγγιστα τῆς Ἀετίου.
Ἀρχαϊκὴ δὲ τῇ μονῇ κλῆσις Πέτρα (4).

(1) Δούκ. σελ. 78, 118, 133. Bonn.
(2) Φραντζ. σελ. 111. Bonn.

(1) Ἴδε *Παράρτ. Ἀρχαιολογ.* τοῦ ΙΖ′ τόμου τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλλην. Φιλολογ. Συλλόγου σελ. 30.
(2) Ἴδε Ém. Legrand *Bibliographie Hellénique* κτλ. τόμ. Α′, σελ. CLIX καὶ CLX. Paris. 1885. Κακῶς δ᾽ ὁ Μοντεφαλκώνιος ἀνέγνω τὸ ἐπώνυμον αὐτοῦ *Λευτάρην* [*Palaeograph. Graeca* σελ. 83 καὶ 98].
(3) Ἄν. Κομν. Β′, σελ. 54. — Νικηφ. Βρυέν. Δ′, κε′.
(4) Τέσσαρα ἕτερα χειρόγραφα εἰσί μοι γνωστὰ τὴν αὐτὴν ἀπαραλλάκτως τρίστιχον ἐπιγραφὴν ἔχοντα ἐν τέλει· ἤτοι ἓν τῆς Πατμιακῆς βιβλιοθήκης, τὸ ὑπ᾽ ἀριθ. Λ′ *Βασιλείου τοῦ Μεγάλου*· ἕτερον τῆς Βιενναίας, τὸ ὑπ᾽ ἀριθ. CXXIX τοῦ *Χρυσοστόμου* [Lampec. *Commentar. de Biblioth. Vindobon.* IV, pag. 188 τῆς 6′ ἐκδ.]· ἄλλο τῆς Τυβιγγείου, *Συναξαριστὴς* τῶν μηνῶν Μαρτίου, Ἀπριλίου καὶ

Ε΄.

Εἰς τὸν τάφον τοῦ Ἀσάνη κυροῦ Ἰσαακίου καὶ τῆς αὐτοῦ ἐγγόνης ἐν τῇ μονῇ τοῦ Φιλανθρώπου.

Ἀλλὰ τί μοι, βέλτιστε, σωμάτων τύπους,
καὶ τὴν ἀπαστράπτουσαν ἐκ τούτων χάριν,
καὶ κάλλος ἀμίμητον εὐτέχνως γράφων
μὴ καὶ ψυχῆς (1) τὰς ἀρετὰς παραγράφεις,
μηδ᾽ εὐγένειαν τὴν ἄνωθεν μηνύεις,
καὶ βασιλικὴν συγγένειαν καὶ κράτος,
ὅσον τε λαμπρῶν ἀξιωμάτων γέρας;
ἢ παραχωρεῖς ταῦτα τῷ λόγῳ φράσαι;
καλῶς γε ποιῶν καὶ φρονῶν οὐκ ἀλόγως.
Οὐκοῦν ἐροῦμεν, ἃ σιγᾷς αὐτὸς γράφων.
Ὁ μέν γε ῥίζης εὐγενοῦς ὄρπηξ ἔφυ,
καὶ βασιλικῶν αἱμάτων ἀποσπάδος,
κλῆσιν Ἰσαάκιος, Ἀσὰν ἐκ γένους.
Τραφεὶς δὲ λαμπρῶς ἐν βασιλείοις δόμοις
ταχὺ προῆλθεν εἰς ὑπέρτατον κλέος,
ἀρχὰς ἀμείβων, ἐν πάσαις διαπρέπων,
δίκαιος, ὀξύς, δραστικός, μεγαλόφρων,
μέτριος, εὐθύς, νουνεχής, ταπεινόφρων,
ἁπλοῦς, ἐλευθέριος, ἡδύς, χαρίεις,
ἄγαλμα πασῶν ἀρετῶν ἡρμοσμένον.
Τέλος τὸ λαμπρὸν τῆς ἐπαρχίας κλέος
ἐν τῇ μεγάλῃ τῇδε διέπων πόλει,
γήρως πρὸς οὐδὸν ἀπολείπει τὸν βίον,
κατὰ μοναχοὺς ἀποκαρεὶς τὴν τρίχα.
Ἡ δ᾽ αὖ παρ᾽ αὐτὸν εὐπρεπὴς αὕτη κόρη,
φίλης θυγατρὸς θυγάτηρ τούτου πέλει,
λαμπρᾶς γυναικὸς ἀνδρὸς εὐκλεεστάτου
Φιλανθρωπηνοῦ τοῦ μεγάλου πατρόθεν·
ὅνπερ προσειπὼν ἀστραβῆ γένους στύλον,
ἄστρον τε λαμπρὸν φεῦ θάλατταν εἰςδύναν,
οὐκ ἂν ἁμάρτοις τῶν προσηκόντων λόγων.
Αὕτη νέαν ἄγουσα τὴν ἡλικίαν,
ἀντὶ θαλάμων καὶ γαμικῶν παστάδων
ᾤκησεν ὧδε τὸν βαρὺν τοῦτον λίθον,
μᾶλλον δ᾽ ἀπέπτη πρὸς μονὰς οὐρανίους
ἄσπιλος, ἐξάρασα βίου κηλίδων.
Εἰς γοῦν παρηγόρημα λοιπὸν τοῦ πάθους
συνιστοροῦσιν οἱ τεκόντες τῷ πάππῳ
καὶ προςπαραγράφουσιν ἐν στίχοις τάδε.

Μαΐου [*Crus. Turcogr.* pag. 190]· καὶ τέταρτον τῆς ποτὲ βασιλ. τῶν Παρισίων, τὸ ὑπ᾽ ἀριθ. 2498 Μηναῖον τοῦ Νοεμβρίου [Montfauc. *Palaeograph. Graeca* σελ. 59 καὶ 305].

(1) Τὸ χειρόγραφον ἔχει: ψῆς ἐξ ἀβλεψίας τοῦ ἀντιγραφέως.

Τῶν Ἀσανιδῶν τὸ γένος ἀρχὴν εἴληφεν ἐκ μιξογενείας βουλγαρικῆς καὶ ἑλληνικῆς. Γενάρχης δ᾽αὐτῶν ὑπῆρξεν Ἰωάννης Β΄ ὁ Ἀσάνης βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων, γαμβρὸς Μιχαὴλ Η΄ τοῦ Παλαιολόγου ἐπὶ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ Εἰρήνῃ (1). Τούτου δὲ τοῦ Ἀσάνη τὴν ἐγγόνην Εἰρήνην ἔγημεν ὁ μέγας *δομέστικος τῆς αὐλῆς* Ἰωάννης ὁ Καντακουζηνός, ὁ καὶ αὐτοκράτωρ μεθύστερον ἀναγορευθείς. Διὸ καὶ Ματθαῖος ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ υἱὸς ὑπεγράφετο: *Ματθαῖος ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ τῶν Ῥωμαίων Ἀσάνης ὁ Καντακουζηνός* (2). Δύο τοίνυν ὁμώνυμοι Ἀσάναι γνωστοί μοι τυγχάνουσιν· εἷς μὲν ὁ ὑπὸ Ἰωάννου τοῦ Α΄ τῶν Παλαιολόγων (1341-91) τῷ τοῦ *πανυπερσεβάστου* τιμηθεὶς ἀξιώματι τῆς αὐλῆς (3), ἕτερος δὲ ὁ τῷ ἀνωτέρῳ Λεοντάρῃ συνακμάσας Ἰσαάκιος, ἔγγονος πιθανῶς τοῦ προτέρου. Τοῦτον ὁ αὐτοκράτωρ Μανουὴλ ἀπέστειλε (τῷ 1420) σὺν τῷ Λεοντάρῃ καὶ Μανουὴλ Καντακουζηνῷ τῷ πρωτοστράτορι μετὰ πολλῶν ἀρχόντων καὶ στρατιωτῶν καὶ βασιλικῶν δώρων εἰς προϋπάντησιν τοῦ *ἀμηρᾶ* Μεχμέτου τοῦ Α΄ υἱοῦ Βαγιαζίτου τοῦ Κεραυνοῦ, ὅτε διήρχετο οὗτος διὰ τῶν περιπολίων τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἵνα περαιωθῇ εἰς τὴν ἀντίπεραν Ἀσίαν, ὡς ὁ Φραντζῆς ἱστορεῖ, προστιθεὶς ἐν τῷ *Μικρῷ Χρονικῷ* αὐτοῦ καὶ ὅτι, κατὰ τὴν μετὰ τοῦ *ἀμηρᾶ* συνέντευξιν τῶν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἀπεσταλμένων, ἐδωρήσατο ἐκεῖνος Ἰσαακίῳ τῷ Ἀσάνῃ ἵππον ἄριστον, οὗτος δὲ πάλιν ἔδωκεν αὐτὸν τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ Γεωργίῳ τῷ Φιλανθρωπηνῷ (4). Εἰς πότερον ὅμως τῶν Ἰσαακίων τούτων ἀναφέρεται τὸ ἐπίγραμμα; Εἰς τὸν νεώτερον πάντως, ὡς ἐκ τῶν στίχων 25-28 ἐξάγεται, οὗτινος γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ ἦν ὁ ῥηθεὶς Φιλανθρωπηνός. Ἦν δ᾽οὗτος ἀπόγονος Ἀλεξίου Φιλανθρωπηνοῦ τοῦ ἐκ τοῦ λαμπροῦ καὶ βασιλεύσαντος γένους τῶν Δουκῶν, ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἰωάννου τοῦ Βατάτζη καὶ Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου ἀκμάσαντος· ὃς πρώην μὲν ὑπὸ τοῦ τελευταίου τούτου τῷ τοῦ *πρωτοστράτορος* ἐτετίμητο ἀξιώματι, ὕστερον δέ, μετὰ τὴν καταναυμάχησιν τοῦ ἐξ Εὐβοίας καὶ Κρήτης ἐξορμήσαντος στόλου τῶν Λατίνων

(1) Παχυμ. *εἰς Μιχ.* ϛ΄, σελ. 440.—Γρηγορ. Ε΄, σελ. 132. Bonn.
(2) Ἴδε Migne *Ἑλλην. Πατρολογ.* τόμ. ΡΝ΄, σελ. 843.
(3) Κανταχουζ. Γ΄, λϛ΄, πϐ΄ καὶ πθ΄, σελ. 218,507 καὶ 509. Bonn.
(4) Φραντζ. σελ. 111 κ. 138. Bonn.

παρὰ τὴν Δημητριάδα μέγας δοὺξ ἀνεδέδεικτο (1). Καὶ τῆς βασιλίδος δὲ τῶν πόλεων ἔπαρχος ἀναγράφεται ἐν στίχ. 21-22. Φαίνεται δέ, ὡς ἐκ τῶν πρώτων στίχων ἑκατέρου τῶν ἐπιγραμμάτων συνάγεται, ὅτι καὶ αἱ εἰκόνες τῶν ἀνδρῶν τούτων καὶ τῆς τοῦ Ἰσαακίου ἐγγόνης ἦσαν ἐκεῖ που πλησίον τῶν τάφων ἀνακείμεναι. Ἡ δὲ τοῦ Φιλανθρώπου [Χριστοῦ] μονή, ἔνθα ὁ Ἰσαάκιος ἐτάφη, ἦν τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξίου Α΄ τοῦ Κομνηνοῦ κτίσμα, ἐν ᾗ καὶ αὐτὸς οὗτος ἐτάφη (2). Ἀγνοούμενον δ᾽ἐστὶ ποῦ τῆς πόλεως ἔκειτο.

Λείπεταί μοι δὲ διαλαβεῖν ἤδη καὶ περὶ τοῦ τίς ποτε ἦν ὁ ἄμφω ταῦτα τὰ ἐπιγράμματα στιχουργήσας. Καὶ λοιπὸν ἐχέτω ὁ λόγος ὧδε. Ἐν τῷ ὑπ᾽ ἀριθ. 192 χειρογράφῳ τῆς ἀνωτέρω μνημονευθείσης μονῆς τῆς Κοσινίτσης, ὡς ὁ αὐτὸς Παπαδόπουλος ἀναφέρει (3), ἀναγράφονται ταῦτα μετὰ καί τινων ἄλλων εἰς Μάρκον ἐκεῖνον τὸν Ἐφέσου μητροπολίτην καὶ τῶν πατρῴων δογμάτων τῆς πίστεως ἀκαταγώνιστον πρόμαχον. Ἀλλὰ καὶ ὁ τούτου ἀδελφὸς Ἰωάννης, ὁ καὶ νομοφύλαξ τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας χρηματίσας, καὶ ἐν τῇ διαβεβοημένῃ δὲ Φλωρεντινῇ συνόδῳ (τῷ 1439) παραστάς, ἐστιχούργησε καὶ αὐτὸς ἕτερον ἐπιτύμβιον ἐκ στίχων 96 συγκείμενον οὕτω δὲ ἐπιγεγραμμένον: *Τοῦ Νομοφύλακος Ἰωάννου τοῦ Εὐγενικοῦ Ἐπιτάφιον τῷ αὐθεντοπούλῳ*, ὅπερ ἐκδέδοται ἐν τῷ *Δελτίῳ τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρίας τῆς Ἑλλάδος* (4) ὑπὸ τοῦ σοφοῦ φιλέλληνος Αἰμιλίου Legrand, καθηγητοῦ τῆς ἐν Παρισίοις σχολῆς τῶν ἀνατολικῶν γλωσσῶν, ἐκ τοῦ ὑπ᾽ ἀριθ. 475 χειρογράφου τῆς Ἐθνικῆς βιβλιοθήκης τῶν Παρισίων μεταληφθέν. Ἐν τούτῳ ὅμως ἀπαντῶσιν ἐγκατεσπαρμένοι εἴκοσι καὶ τρεῖς ὅλοι στίχοι ἀπαραλλάκτως ἔχοντες καὶ ἐν τοῖς νῦν ἐκδιδομένοις δυσὶν ἐπιτυμβίοις, πλὴν ἐλαχίστων τινῶν περὶ τὴν λέξιν μεταβολῶν. Οὕτως ἐν παραδείγματι, ἐν μὲν τῷ εἰς τὸν Λεοντάρην ἐπιγράμματι οἱ στίχοι 4-8 φέρονται αὐτολεξεὶ καὶ ἐν τοῖς τοῦ ἐπιταφίου στίχοις 25 καὶ 27-30, πλὴν μιᾶς παραλλαγῆς τοῦ 4ου στίχου οὕτως ἔχοντος ἐν ἐκείνῳ (στίχ. 25):

τὸν ἀκράδαντον τῆς Χαζαρίας στῦλον,

καὶ ἑτέρας ἐν τῷ στίχῳ 8ῳ οὕτως ἔχοντι ἐν ἐκείνῳ (στίχ. 30):

πᾶσαν καταυγάζοντα τὴν γῆν Γοτθίας·

ἐν δὲ τῷ εἰς τὸν Ἀσάνην, οἱ στίχοι 2-6, 8-12, 15, 17-20 καὶ 37-39 εὕρηνται ἀπαραλλάκτως καὶ ἐν τοῖς τοῦ ἐπιταφίου 10-19, 34, 36, 38, 40, 82, 84 καὶ 86, πλὴν τινων ἐλαχίστων διαφορῶν. Ἐντεῦθεν ἄρα κατάδηλον, ὅτι στιχουργικὴν παθὼν ὁ ἀνὴρ στείρωσιν ἀντέγραψεν ἐν μέρει τοὺς στίχους τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἀποδοὺς οὕτως εἰς ἕτερον πρόσωπον τὰς προσούσας τοῖς ἄλλοις ἀρετάς.

Ἀθήνησιν 2 Ὀκτωβρίου 1886.

Ι. ΣΑΚΚΕΛΙΩΝ

(1) Ἴδε Ἀκροπολ. σελ. 126. Paris.— Παχυμ. *εἰς Μιχ*. Β΄, σελ. 109. Γ΄, σελ 209. Δ΄, σελ. 333 κ. 337.— Γρηγορ. Δ΄, σελ. 118. ϛ΄, σελ. 195. Η΄, σελ. 361. ΙΑ΄, σελ. 534.

(2) Χωνιάτ. σελ. 12. Paris.

(3) *Παράρτ. Ἀρχαιολογ*. κτλ. σελ. 48.

(4) Ἴδε τόμ. Α΄, σελ. 455 καὶ τὴν αὐτόθι σημείωσιν τοῦ πολυΐστορος Ν. Γ. Πολίτου.

ΑΓΑΛΜΑΤΑ ΕΞ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ

(Πίν. 11, 12 καὶ 13)

Αἱ ἐν Ἐπιδαύρῳ ὑπὸ τῆς ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας διενεργούμεναι ἀπὸ ἐτῶν ἤδη ἀνασκαφαὶ εἰς φῶς ἤγαγον καὶ κατὰ τὸ θέρος τοῦ τετελευτηκότος ἐνιαυτοῦ ἀρχαιότητας πολλαχῶς ἐνδιαφερούσας. Ἀνασκαφέντος τοῦ χώρου ἀρκτικῶς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ ὄπισθεν ἀμέσως τῆς διπλῆς καλουμένης Στοᾶς (ἰδ. σχεδ. Πρακτ. ἀρχ. Ἑταιρ. 1885) ἀπεκαλύφθη οἰκοδόμημα Ρωμαϊκὸν (μήκους 50 περίπου μέτρων καὶ πλάτους 30) ὅπερ πιθανώτατα τὸ «λουτρὸν» εἶνε τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίνου οἰκοδομηθὲν (πρβλ. Παυσ. II, XXVII, 6). Ὑπὸ τὰ ἐρείπια τοῦ ἱκανῶς σωζομένου κτιρίου τούτου καὶ εἰς βάθος

μέτρων τεσσάρων μέχρις έπτὰ ἀνευρέθησαν σωρηδὸν ἢ μονάδην, σῶα ἢ τεθλασμένα καὶ ἐλλιπῆ τὰ εἰς τρεῖς δεκάδας περίπου συμποσούμενα ἀγαλμάτια, τῶν κυριωτέρων τῶν ὁποίων δίδομεν ἐν τῷ τεύχει τούτῳ τῆς Ἐφημερίδος, ὡς δώσομεν πιθανῶς καὶ ἄλλων ἐν προσεχέσι τεύχεσιν, εἰκόνα τε καὶ περιγραφήν. Ἄξιον σημειώσεως εἶνε ὅτι τὸ περὶ οὗ πρόκειται οἰκοδόμημα εἰς δύω, ἴσα περίπου, διαιρεῖται μέρη καὶ ὅτι τὸ ἕτερον τούτων, τὸ ἀμέσως τῇ Στοᾷ συνεχόμενον, εἰς πολλὰ μικρὰ ὑποδιαιρεῖται δωμάτια, ὧν τινα προφανῶς εἰς λοῦσιν ἐχρησίμευον, ἐν ᾧ ἄλλα εἰς ἄλλην χρῆσιν καὶ δὴ καὶ εἰς «Βιβλιοθήκην» ὡς ἐξάγεται τοῦτο ἐξ ἐπιγραφῆς ἀνευρεθείσης ἐκεῖ καὶ δημοσιευθησομένης ἐν ἄλλῳ τεύχει τῆς Ἐφημερίδος ταύτης. Τὸ ἕτερον διαμέρισμα ἀποτελεῖ μεγάλην καὶ κομψὴν αἴθουσαν, ἧς τὸ δάπεδον ἐστρωμένον ἦν διὰ λεπτῶν μαρμάρου πλακῶν. Τὰ εὑρήματα ἐγένοντο ἐν ἀμφοτέροις τοῖς διαμερίσμασι καὶ δὴ τὰ μὲν ἀγαλμάτια μόνον ἐν τῷ πρώτῳ, τὰ φυσικοῦ δὲ μεγέθους ἀγάλματα μόνον ἐν τῷ δευτέρῳ διαμερίσματι, ἤτοι τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ.

Τὰ ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ ἀγάλματα τῶν θεῶν ἀπετέλουν σύστημα· ἦσαν δὲ ταῦτα: τοῦ Ἀσκληπιοῦ, τῆς Ὑγιείας, τῆς Ἀθηνᾶς, τῆς Ἀφροδίτης καὶ πιθανῶς καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος, ὡς εἰκάζω ἕνεκα μεγάλης λύρας ἀνευρεθείσης ἐν τῷ αὐτῷ χώρῳ. Τὰ ἀγάλματα ταῦτα, ἐξ ὧν μόνον τὴν Ἀφροδίτην ἐνταῦθα δημοσιεύομεν, εἰσὶν ἅπαντα τῶν Ρωμαϊκῶν χρόνων, ἐλλείπουσι δὲ ἔν τισι μὲν τούτων (τῇ Ἀθηνᾷ καὶ Ὑγιείᾳ) αἱ κεφαλαί, ἐν ἅπασι δὲ μέλη μικρὸν ἐνοχλοῦντα. Αἱ βάσεις τῶν ἀγαλμάτων τούτων ἀνευρέθησαν, ἐξαιρέσει τῆς τῆς Ἀφροδίτης ἅπασαι· οὐδεμία ὅμως τούτων φέρει ἐπιγραφήν, ἐν ᾧ τοὐναντίον πᾶσαι ἐνεπίγραφοι εἰσὶν αἱ βάσεις τῶν ἀγαλματίων, τοῦθ' ὅπερ δίκνυσι ὅτι ταῦτα μὲν ἦσαν ἀναθήματα καὶ δὴ ἐξ ἄλλου μέρους τοῦ ἱεροῦ εἰς τὸ οἰκοδόμημα αὐτὸ μετακομισθέντα, ἐν ᾧ ἐκεῖνα ἀρχικῶς ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐστήθησαν. Ἐπιρρώνυσι δὲ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην καὶ τόδε, ὅτι ἐκ μὲν τῶν μικρῶν ἀγαλματίων εὑρέθησαν διπλᾶ τριπλᾶ καὶ ἑπταπλᾶ ἔτι εἰδώλια τοῦ αὐτοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐκ τῶν μεγάλων οὐδὲ ἓν κἂν διπλοῦν.

Ἀλλ' ἔλθωμεν νῦν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐξ Ἐπιδαύρου γλυπτῶν τούτων, ὧν καίπερ μὲν ἡ τέχνη ἰσχνὴ καὶ προβεβηκυῖα εἶνε, οἱ τύποι ὅμως πολλαχῶς τὸ ἐνδιαφέρον νὰ κινήσωσι δύνανται. Καὶ ἀρχόμεθα — ὡς ἐκ Διός — ἐκ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, τοῦ θεοῦ δηλονότι τῆς κυρίας ἐν Ἐπιδαύρῳ λατρείας.

Ἀγαλμάτια τοῦ θεοῦ τούτου ἀνευρέθησαν ἑπτὰ καὶ ἕν, ὡς εἴπομεν, φυσικοῦ μεγέθους, οὗτινος παρελείψαμεν τὴν δημοσίευσιν ἅτε ὁμοίου ὄντος τῷ ἐν τῷ πίνακι Α' δημοσιευομένῳ ὡς πρὸς τὸν τύπον, χείρονος ὅμως καὶ ὑποδεεστέρου ὡς πρὸς τὴν τέχνην καὶ τὴν διατήρησιν. Τὸ δημοσιευόμενον ἀγαλμάτιον ἔχει σὺν τῇ βάσει ὕψος 0,80 μ. εἶνε δὲ καὶ τὸ μεῖζον τῶν ἐξ Ἐπιδαύρου τοῦ θεοῦ τούτου εἰδωλίων, ἅτινα (ἐξαιρέσει ἑνός, περὶ οὗ ἄλλοτε) τοσοῦτον εἰσὶν ἀλλήλοις ὅμοια ὡς πρὸς τὸν τύπον, ὥστε ἡ εἰκὼν τοῦ ἑνὸς εἶνε ἅμα καὶ ἡ τῶν ἄλλων ἐὰν σμικρύνηται βαθμηδόν.

Τὰ γνωστὰ ἱστάμενα τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἀγάλματα διηρέθησαν ὀρθῶς λίαν εἰς τέσσαρας τύπους ἢ μᾶλλον «σχήματα» ἵνα μεταχειρισθῶμεν καὶ τὴν αὐτὴν ἔκφρασιν τοῦ Thraemer (ἐν Rochers Lexicon d. Myth. λ. «Ἀσκληπιός»)· τουτέστιν:

Α'. Ὁ θεὸς ἐρείδεται ἐπὶ τῆς μακρᾶς βακτηρίας του ἐστηριγμένης ὑπὸ τὴν δεξιὰν μασχάλην, ἡ συνήθως ὑπὸ τὸ ἱμάτιον κεκαλυμμένη ἀριστερὰ στηρίζεται ἐπὶ τοῦ σώματος.

Β'. Ἡ δεξιὰ χεὶρ κρατεῖ τὴν βραχεῖαν βακτηρίαν· ἡ ἀριστερὰ συνήθως ἐξέρχεται τοῦ ἱματίου ἢ ἔχει τὴν τοῦ προηγουμένου τύπου θέσιν ὑπὸ τὸ στερεοτύπως τὸν ἀριστερὸν ὦμον τοῦ θεοῦ περιβάλλον ἱμάτιον.

Γ'. Ἡ μακρὰ βακτηρία ὑπὸ τὴν ἀριστερὰν μασχάλην· ὁ ἀριστερὸς βραχίων ἐν τῷ τύπῳ τούτῳ ἐξέρχεται τοῦ ἱματίου.

Δ'. Ἡ ἀριστερὰ χεὶρ ἐπὶ τῆς βραχείας βακτηρίας.

Ἡ διαφορὰ ἐν τοῖς τύποις τούτοις ἔγκειται ἐν τῇ θέσει καὶ τῷ μεγέθει τῆς βακτηρίας, τοῦ οὐσιώδους τούτου καὶ ἀπαραιτήτου τοῦ ἰατροῦ θεοῦ χαρακτηριστικοῦ. Ἐκ τῆς διαφόρου θέσεως ἢ τοῦ διαφόρου μεγέθους τῆς βακτηρίας πηγάζει καὶ ἡ διάφορος τοῦ θεοῦ στάσις ἐν τῇ μονοτονίᾳ τοῦ ἱματισμοῦ καὶ τῆς τυπικῆς τοῦ προσώπου ἐκφράσεως.

Τὸ ἡμέτερον ἀγαλμάτιον κατατάσσεται εὐχερῶς ὑπὸ τὸ τρίτον σχῆμα, τὸ ἄλλως τε καὶ σπανιώτε-

ρον ἀπαντῶν. Ὁ Θεὸς στηρίζεται ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ποδὸς ἐρειδόμενος καὶ ἐπὶ τῆς μακρᾶς αὐτοῦ βακτηρίας τῆς ὑπὸ τὴν ἀριστερὰν μασχάλην· ὁ ἐλλείπων ἀριστερὸς βραχίων ἐξήρχετο τοῦ ἱματίου, ἡ δὲ χεὶρ ἥπτετο τῆς βακτηρίας περὶ ἣν εἱλίσσετο ἀνέρπων ὁ ὄφις. Ἡ δεξιὰ χεὶρ ἐρείδεται ἐπὶ τοῦ ἰσχίου παρέχεται δ' οὕτω τῷ θεῷ ἡσυχωτέρα τις καὶ ἠπιωτέρα ἀλλ' ἅμα καὶ μεγαλοπρεπεστέρα παράστασις, εἰς ἣν ἡ μακρόθριξ τοῦ θεοῦ κεφαλή, ἡ διὰ θεριστρίου κεκοσμημένη, ἡ βραχὺ καὶ οὖλον τὸ γένειον φέρουσα, ἡ «τὸ μειλίχιον καὶ πρᾷον» ἐν τῷ προσώπῳ ὑποτυποῦσα γόητρον προστίθησι καὶ ἁρμονίαν θέλγουσαν ὄντως.

Σημειώσεως δεῖται ὅτι ὁ ὀμφαλὸς ἐλλείπει παντάπασιν ἐκ τῶν πλείστων τῶν ἐξ Ἐπιδαύρου τοῦ θεοῦ εἰδώλων· μόνον ἓν εὑρέθη ἐσχάτως φέρον τὸν ὀμφαλὸν καὶ ἕτερον δημοσιευθὲν ὑπὸ τοῦ κ. Καββαδία (Ἀρχ. Ἐφημ. 1885 Ι Π. 2).

Ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ ἡμετέρου Ἀσκληπιοῦ, τῆς διὰ γραμμῶν εἰς πέντε χωριζομένης συμμετρικὰ διαστήματα, φέρεται τὸ ἐπίγραμμα τόδε, γράμμασι τῆς τετάρτης μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος.

ϹЄΙΟΜΑΚΑΡΒΟΥΛΑΙϹΙΝΥΠΑΡΡΗΤΟΙϹΙΝΟΝΙΡΟΙϹ
ΑΡΗΤΗΡΓЄΓΑΩϹ-ΙΚΟΝΑϹΗΝЄΘЄΤΟ
ΠΛΟΥΤΑΡΧΟϹΚΛЄΙΝΗϹΘЄΟΔЄΓΜΟΝΟϹΑΤΘΙΔΟϹΑΙΗϹ
ΑΡΧΙЄΡЄΥϹΚЄΔΝΟΥΙΡΟΠΟΛΟϹΒΡΟΜΙΟΥ
ΙЄΡΑΠΟΛΗϹΑϹЄΤΟΥϹΡΠЄ

Σεῖο, μάκαρ, Βουλαῖσιν ὑπ' ἀρρήτοισιν ὀνίροις
ἀρητὴρ γεγαὼς - ἰκόνα σὴν ἔθετο
Πλούταρχος κλεινῆς Θεοδέγμονος ἀτθιδος αἴης
ἀρχιερεύς, κεδνοῦ ἱροπόλος Βρομίου
ἱεραπολήσας ἔτους ΡΠΕ.

Ἐν τῷ ἐπιγράμματι τούτῳ καὶ τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων καὶ μάλιστα ἡ χρονολογία γνωρίζει ἡμῖν ἀκριβῶς τὸν χρόνον τῆς ἀναθέσεως τοῦ ἀγαλματίου ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως Πλουτάρχου, ὅστις ἱεροπόλος τῷ Ἀσκληπιῷ ἦν τὸ ἔτος ΡΠΕ τουτέστιν τὸ 185 ἀπὸ τῆς «εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπιδημίας» τοῦ Ἁδριανοῦ — διότι ὀρθῶς φαίνεται ἔχει ἡ ὑπόθεσις τοῦ Foucart (Le Bas II 146, 6') ὅτι αἱ ἐν Ἐπιδαύρῳ χρονολογίαι ἀφορμὴν ἔχουσιν, οὐχὶ τὴν ἐν Ἀκτίῳ μάχην οὐδὲ τὴν συνήθη χρονολογίαν, ἀλλὰ τὴν ἀπὸ τῆς ἐπιδημίας τοῦ Ἁδριανοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα καθ' ἣν ἐκόπη καὶ μετάλλιον, ἐν ᾧ καλεῖται ὁ Ἁδριανὸς κτίστης (1). Τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἐπιβεβαιοῖ ἐπιγραφή τις ἐσχάτως ἀνευρεθεῖσα καὶ δημοσιευθησομένη προσεχῶς ἐν ᾗ φέρεται: «ἔτους Γ τῆς Τραϊανοῦ Ἁδριανοῦ Καίσαρος (ἐπι)δημίας» κτλ. ἐπίσης τεμάχιον ἑτέρας ἐπιγραφῆς ἐν ᾧ ἀναγινώσκεται (ἔτους δεῖνα . . τῆς) ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑ[δα ἐπιδ]ΗΜΙΑΣ» κτλ.

Ἐν τῷ πρώτῳ στίχῳ τοῦ ἐπιγράμματος ἡμῶν ἡ φράσις «ὑπ' ἀρρήτοισιν ὀνίροις» ἀντὶ τοῦ «κατ' ὄναρ» γέγραπται, τοῦ τοσοῦτον ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς τῆς Ἐπιδαύρου συχνὰ ἀπαντῶντος. Τὰ ὄνειρα ταῦτα ἦσαν «ἄρρητα» ἵνα δειχθῇ ἴσως ἡ σπουδαιότης τῆς ὀπτασίας. Ἐν γένει δὲ αἱ ἐν ὀνείροις ἀποκαλύψεις χρήσιμον ἦτο βοήθημα τῶν ἐν Ἐπιδαύρῳ ἱερέων, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν καὶ ἰδίᾳ τῶν τῶν ἰαμάτων.

Ὁ Ἀρχιερεὺς Πλούταρχος κατήγετο ἐκ τῆς «θεοδέγμονος ἀτθίδος αἴης» ὅπως ὁ τοῦ ἀγαλματίου τῆς Ἀθηνᾶς ἀναθέτης (ἴδ. κατωτέρω) «Ἀσκάλου ἐκ γαίης» καλεῖται δὲ ἐνταῦθα ἡ Ἀττικὴ θεοδέγμων ἴσως ἕνεκα τῆς λατρείας τοῦ Ἀσκληπιοῦ τῆς προελθούσης ἐξ Ἐπιδαύρου (Παυσ. 2. 26. 7). Τὸ ἐπίθετον «Βρόμιος» ἀνήκει, ὡς γνωστόν, τῷ

(1) Χρονολογίας ἔχομεν ἐξ ἀνεκδότων ἔτι ἐξ Ἐπιδαύρου ἐπιγραφῶν ἐκτὸς τῶν παλαιοτέρων, τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Petersen ἐν τῇ τελευταίᾳ αὐτοῦ πραγματείᾳ «περὶ τῶν ἐξ Ἐπιδαύρου Ἀθηνῶν» (Mitth. T, 11. τευχ. III σελ. 309 καὶ ἑξ.) ἀναγραφεισῶν καὶ τάσδε:

Τὸ Β' ἔτος, 2 (Ἐφημ. 1883, 88, 24).
» Γ' » 3 (δὶς)
» Ε' » 5
» ΚΓ' » 23 (δὶς)
» ΛΓ' » 33
» ΛΖ' » 37
» ΞΓ' » 63
» ΞΖ' » 67
» ΡΑ' » 101
» ΡΠΑ' » 181
» ΡΠΕ' » 185 (δίς).

Αἱ χρονολογίαι αὗται ὁρίζουσιν, ὡς τὰ πολλὰ τὸ ἔτος τῶν ἑκάστοτε τῷ Ἀσκληπιῷ ἱεροφορησάντων ἢ πυροφορησάντων.

Διονύσῳ, οὗτινος ὁ Πλούταρχος ἱεροπόλος ἐγένετο καὶ δὴ ἐν Ἀθήναις, ὅθεν καὶ κατήγετο οὗτος. Ἱεροπόλει δὲ τῷ Ἀσκληπιῷ τὸ ΡΠΕ′ ἔτος ὡς φαίνεται καὶ ἐξ ἑτέρας ἐπιγραφῆς ἐπὶ βάσεως μικροῦ Ἀσκληπιοῦ ἐχούσης οὕτω:

ΟΑΡΧΙΕΡΕΥΣΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ
ΙΕΡΑΠΟΛΗΣΑΣΤΩΣΩΤΗΡΙ
ΑΣΚΛΗΠΙΩΕΤΟΥΣΡΠΕ

Ἀγαλμάτια Ὑγιείας. Τὰ ἐν τῷ πίνακι 11 ἑκατέρωθεν τοῦ Ἀσκληπιοῦ δύω ἀγαλμάτια (ὕψ 0,57, 0,52) εἰκονίζουσιν, ὡς ὁρατόν, Ὑγιείας. Ἐν Ἐπιδαύρῳ ἐλατρεύετο, ὡς γνωστόν, ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ὁ Ἀντωνῖνος δὲ ἀνῳκοδόμησε καὶ ταύτῃ ναόν, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Παυσανίου. Ὅτι καὶ τὰ ἀγαλμάτια ταῦτα ἀναθήματα ἦσαν προκύπτει ἐκ τῶν ἐπὶ τῶν βάσεων αὐτῶν ἐπιγραφῶν ἐχουσῶν οὕτω:

1	2
ΤΗΥΓΕΙΑ	ΛΥΣΙΜΑΧΟΣΤΗΕΜΑΥ
ΓΑΙΟΣ	ΤΟΥΣΩΤΕΙΡΗΚΑΙΤΕΛΕΣ
ΙΑΤΡΑ	ΦΟΡΩ

Ἡ λέξις «ἴατρα» ἀπαντᾷ καὶ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τῶν ἰαμάτων (Ἐφημ. 1883. IV. στίχ. 45. ἴδ. σημ. Καββαδία).

Σημειώσεως χρῄζει ἡ ἀνάθεσις ἐν τῇ ἑτέρᾳ τῶν ἐπιγραφῶν εἰδωλίου Ὑγιείας, ταύτῃ ἅμα καὶ τῷ Τελεσφόρῳ, ἐξηγουμένη διὰ τῆς μεταξὺ τῶν θεῶν τούτων συγγενείας καὶ τῆς ἰαματικῆς αὐτῶν δυνάμεως. Οὕτως ἀπαντᾷ ἐν ἄλλαις ἐπιγραφαῖς ἀνάθεσις τῷ Ἀσκληπιῷ ἅμα καὶ τῇ Ὑγιείᾳ ἢ τῷ Ἀσκληπιῷ καὶ τῇ Ἠπιόνῃ. Πλὰξ δέ τις τετράγωνος ἐκ σκληροῦ λίθου φέρει καὶ τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν:

ΑΣΚΛΗΠΙΩΚ
ΥΓΕΙΑΚ
ΤΕΛΕΣΦΟΡΩ
ΑΛΕΞΙΠΟΝΟΙΣ
ΑΦΡΙΚΑΝΟΣ
ΟΙΕΡΕΥΣΤΟΒ (1)

(1) Ὁ ἱερεὺς Ἀφρικανὸς ἀπαντᾷ καὶ ἐν ἑτέρᾳ ἐπιγραφῇ (Ἐφημ. 1883. σ. 88) φερούσῃ τὴν αὐτήν, ὡς ἤδη ὑπεδείξαμεν, χρονολογίαν. Περίεργον δὲ εἶνε ὅτι, ὅπως ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐπιγραφῇ ὁ λίθος τὸ δεύτερον ἐχρησιμοποιεῖτο πρὸς ἐγχάραξιν τῆς τοῦ Ἀφρικανοῦ ἐπιγραφῆς, οὕτω καὶ ἐν τῇ νῦν δημοσιευομένῃ ὁ λίθος φέρει ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὄψεως ἀλλὰ κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν καὶ τὴν ἑξῆς ἐπιγραφὴν γράμμασι χρόνων προγενεστέρων:

ΕΥΔΑΜΟΣΤΕΛΕ(ΑΣ)
ΤΙΜΟΚΡΑΤΙΣΤΙΜΩΝΟΣΕΠΙΔΑΥΡΙΟΙ
ΤΟΝΑΥΤΩΝΥΙΟΝΤΕΛΕΑΝ
ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΣΚΛΑΠΙΩΙ

Τὰ ἀγαλμάτια ταῦτα δὲν διαφέρουσι μὲν οὐσιωδῶς ἀλλήλων, ἐν ταῖς λεπτομερείαις ὅμως παρέχουσι διαφοράς τινας ἀξίας λόγου· καὶ πρῶτον ὅσον εἰς τὴν στολὴν ἀφορᾷ· ἀμφότεραι μὲν φέρουσι ποδήρη χειριδωτὸν χιτῶνα, ἀλλ' ἡ μὲν φέρει τοιοῦτον διπλοῦν, ἡ ἑτέρα δὲ ἱμάτιον διπλούμενον ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου καὶ καλύπτον τὸ κάτω τοῦ σώματος· ἀμφότεραι εἰσὶν ἐζωσμέναι ὑψηλὰ ὑπὸ τοὺς μαστούς. Σπουδαίαν μεταξὺ τῶν δύω διαφορὰν ἀποτελεῖ ἡ θέσις τῶν ὄφεων. Ἐν τῷ πρὸς δεξιὰν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἀγαλματίῳ ὁ ὄφις σπειροῦται τρὶς (περὶ τὸν λαιμὸν διακρίνονται τὰ ἴχνη τῆς τρίτης σπείρας) περὶ τὸ σῶμα, ἐξικνεῖται μέχρι τῆς ὑψουμένης δεξιᾶς χειρός, ἥτις κρατεῖ τοῦτον κάτωθεν τῆς κεφαλῆς, ὅπως τῷ προσφέρει τὴν ἐν τῇ ἀριστερᾷ ἴσως κρατουμένην τροφήν.

Ἐν τῷ ἑτέρῳ ἀγαλματίῳ ὁ ὄφις ἔχει ὅλως διάφορον θέσιν. Ἀνέρπων ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ὤμου σπειροῦται περὶ τὴν κρατοῦσαν αὐτὸν δεξιὰν χεῖρα καὶ ὑψοῦται ὑπὲρ τὸν ἀριστερὸν μαστὸν πρὸς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα κλίνων, ἥτις προσφέρει ἐπίσης αὐτῷ τροφήν. Αἱ κεφαλαὶ ἀμφοτέρων κλίνουσι ὀλίγον πρὸς τὰ ἀριστερά, ἔχουσιν ὅμως διάφορον τὴν διεύθυνσιν τῶν βλεμμάτων ἀναλόγως τῆς θέσεως τῶν ὄφεων, οὓς τροφοῦσαι ἀτενίζουσι. Τὰ ἀγαλμάτια ταῦτα εἰσὶν ὁμοίας ἐντελῶς τέχνης ἂν καὶ τὰ ἐπὶ τῶν βάσεων αὐτῶν γράμματα δεικνύουσι διαφοράς τινας ὡς πρὸς τὸ σχῆμα.

Ἀγαλμάτια Ἀθηνᾶς. Τὰ ἐν τῷ πίνακι 12 τρία ἀγαλμάτια τῆς Ἀθηνᾶς, ἀνευρέθησαν ἐν τῷ πρώτῳ τοῦ ἀνασκαφέντος οἰκοδομήματος διαμερίσματι, εἰς ἱκανὴν ὅμως ἀπόστασιν τὸ ἓν τοῦ ἄλλου. Περὶ τούτων ἔγραψεν, ὡς εἴπομεν, ἤδη ἐν τῷ ἐνταῦθα ἐκδιδομένῳ γερμανικῷ περιοδικῷ ὁ καθηγητὴς κ. Petersen. Δίδοντες ὅμως ἡμεῖς ἐνταῦθα ἐν φωτοτυπίᾳ τὴν εἰκόνα αὐτῶν, ἀναγκαζόμεθα νὰ προσθέσωμεν τινὰ ὡς πρὸς τοὺς τύπους αὐτῶν.

Τὰ δύω ἑκατέρωθεν τοῦ μεσαίου ἀγαλμάτια παριστῶσι τὴν Ἀθηνᾶν ἐν κινήσει, ὁρμητικῶς βαίνουσαν καὶ πολεμικήν, τὸ ἐν τῷ μέσῳ ἤρεμον ταύ-

την καὶ εἰρηνικήν. Τὰ δύο ἀσπιδοφόρα ταῦτα τῆς θεᾶς ἀγαλμάτια, καίπερ τοσοῦτον ἐν ταῖς λεπτομερείαις διαφέροντα, ἐποιήθησαν ὅμως προφανῶς κατὰ ἕνα κοινὸν τύπον. Ἡ ὁμοιότης δὲ τοῦ τύπου τούτου θὰ ἦτο καταφανεστέρα ἐὰν μὴ εἶχον ταῦτα ἀντίθετον τὴν φοράν. Ἐν τούτοις ἔχομεν ἐν ἀμφοτέροις τὴν αὐτὴν στολὴν καὶ σκευήν: διπλοῦν ποδήρη χιτῶνα, ζώνην περὶ τὴν ὀσφύν, ἱμάτιον ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου, αἰγίδα μετὰ γοργονείου καὶ ἀσπίδα ἐν τῇ ἀριστερᾷ χειρί· τὴν αὐτὴν πλαστικὴν κίνησιν καὶ ὁρμήν· τέλος τὸ αὐτὸ νόημα τοῦ τύπου ὡς θὰ ἴδωμεν ἐν τοῖς ἑξῆς. Ἡ σπουδαία μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἀγαλματίων διαφορά, ἔγκειται ἐν τῇ στάσει καὶ διατάξει τῆς κεφαλῆς καὶ τῇ θέσει τῆς δεξιᾶς χειρός. Σημειωτέον ὅμως ἐν πρώτοις ὅτι τοῦ ἑτέρου τούτων, τοῦ τὸ ἀκόσμητον ἀττικὸν κράνος φέροντος, ἡ κεφαλὴ ἦν ἔνθετος ὡς καὶ ἡ δεξιὰ χείρ· ἐποιήθησαν δ' ἴσως ὑπὸ ἄλλου τεχνίτου, ὡς μαρτυρεῖ τοῦτο ἡ ἄκομψος καὶ ἄτεχνος ὅλως τῶν μελῶν τούτων ἁρμογή, ἰδίᾳ δὲ τῆς χειρός, ἥτις καὶ κακότεχνος ἅμα εἶνε, μικρὸν ἀληθῶς ῥοπάλου διαφέρουσα. Ἐν τούτοις διαφοραὶ καὶ ἀρχικῶς ὑφίσταντο· ἀλλ' ὅμως τοιαῦται ὁποῖαι δέον μᾶλλον ν' ἀποδοθῶσιν εἰς ὑποκειμενικὰς τῶν χειρωνακτικῶς ἐργαζομένων τῆς Ἐπιδαύρου τεχνιτῶν τροποποιήσεις, ἢ εἰς διαφορὰς τοῦ τύπου ὃν ἀπεπλάττοντο ἢ ἐμιμοῦντο.

Αἱ Ἀθηναῖ αὗται ἡγοῦνται προφανῶς τοῦ λαοῦ αὐτῶν· εἶνε αἱ ἀρχηγοὶ τούτου αἱ θαρρύνουσαι αὐτὸν εἰς τὴν μάχην. Οὕτως ἐξηγεῖται ἡ στροφὴ τῆς κεφαλῆς τῆς μιᾶς πρὸς τὰ ὀπίσω, ὡσεὶ ἵνα παροτρύνῃ τοὺς κατόπιν αὐτῆς, καὶ ἡ ὕψωσις τῆς δεξιᾶς χειρὸς τῆς ἑτέρας, τῆς προπορευομένης καὶ οἱονεὶ ἐμπνεούσης. Ὁ τύπος οὗτος τῶν ἡγουμένων, οὕτως εἰπεῖν, Ἀθηνῶν δὲν εἶνε ἄγνωστος οὐδὲ σπάνιος. Ἐπὶ Ῥωμαϊκῶν νομισμάτων τῶν Ἀθηνῶν τῶν αὐτοκρατορικῶν χρόνων ἐπαναλαμβάνεται οὗτος «μετὰ μικρῶν παραλλαγῶν» (πρβλ. Beulé: Monn. d'Ath. σελ. 290.— Müller-Wieseler d.d.a. k. II 216. β' Text. καὶ Petersen ἔνθ. ἀνωτ.). Ὁ αὐτὸς δὲ τύπος τῆς Ἀθηνᾶς φέρεται καὶ ἐπὶ λίθου γεγλυμμένου δημοσιευθέντος τὸ πρῶτον ὑπὸ Gerhard (ἴδ. Müller-Wieseler ἔνθ. ἀνωτ. 216 c.). Ἡ Θεὰ ἱσταμένη ἐπὶ βάσεως καὶ ὑπὸ ναΐσκον εἰκονίζεται ἀκριβῶς κατὰ τὸν αὐτὸν τύπον τῶν ἡμετέρων ἐξ Ἐπιδαύρου· φαίνεται δὲ ὅτι ὁ τύπος οὗτος ἦτο οὐχὶ σπάνιος κατὰ τοὺς τελευταίους ῥωμαϊκοὺς χρόνους. Ἐπὶ τοῦ κράνους τῆς πρώτης τῶν Ἀθηνῶν ἡμῶν φέρεται κόσμος ὅμοιος πρὸς ἐκεῖνον τοῦ κράνους τῆς τοῦ Φειδίου παρθένου· τουτέστι σφὶγξ ἐν μέσῳ δύω γρυπῶν· τὸ δάνεισμα δὲ τοῦτο ἐπὶ τύπου τοσοῦτον διαφόρου τοῦ τῆς παρθένου δείκνυσιν ἡμῖν μεθ' ὁπόσης ἐλευθερίας εἰργάζοντο οἱ χειρώνακτες τεχνῖται τῶν ῥωμαϊκῶν τούτων χρόνων. Ἐπὶ τοῦ κράνους τῆς ἑτέρας Ἀθηνᾶς, οὐδεὶς σώζεται νῦν κόσμος, ἔνθετος ὢν καὶ ἐκ ξένης ὕλης. Χρῶμα δὲ ἐρυθρὸν διακρίνεται εἰσέτι ἐνιαχοῦ τῶν δύω τούτων ἀγαλματίων καὶ κυρίως ἐπὶ τῶν ἀσπίδων.

Αἱ Ἀθηναῖ ἡμῶν δὲν θὰ παρεῖχον πολλὰς δυσχερείας ὡς πρὸς τὴν ἑρμηνείαν τοῦ τύπου αὐτῶν, ἐὰν μὴ ὑπῆρχον αἱ ἐπὶ τῶν βάσεων αὐτῶν ἐπιγραφαί· ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῆς βάσεως τοῦ μείζονος ὕψ. 0,72 ἀγαλματίου φέρεται ἡ ἐπιγραφή:

ΑΘΗΝΑΙΥΓΕΙΑ-ΟΙΕΡΕΥΣΤΟΥΣΩΤΗΡΟΣΑΣΚΛΗΠΙΟΥ
ΜΑΡΙΟΥΝΔΑΔΟΥΧΟΣΤΟΡΠΑ

ἐπὶ δὲ τῆς τοῦ ἑτέρου ὕψ 0,64:

...ΡΟΣΤΑΓΗΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣΤΗΝΑΘΗΝΑΙΑΝΤΗΑΡΤΕΜΙΔΙ❧

Ὁ κ. Petersen ἀναγινώσκει τὸν δεύτερον στίχον τῆς πρώτης ἐπιγραφῆς οὕτω: Μᾶρ(κος) Ἰού(νιος) Δαδοῦχος τὸ ΡΠΑ'. Λαμβάνει δηλ. τὸ Δαδοῦχος ὡς τὸ κύριον ὄνομα τοῦ ἱερέως, κατ' ἀναλογίαν ἑτέρας ἐπιγραφῆς (Ἐφημ. 1885 σελ. 165) ἐν ᾗ ἡ λέξις Δαδοῦχος ἡρμηνεύθη κατ' ἀνάγκην ὑπὸ τοῦ κ. Καββαδία καθ' ὅμοιον τρόπον, ἅτε ἐλλείποντος πάντῃ ἐκεῖ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἱε-

ρέως: «ὁ ἱερεὺς τοῦ σωτῆρος Ἀσκληπιοῦ Δαδοῦχος κατ' ὄναρ». Ἐνταῦθα ὅμως ἡ ἀμέσως τῷ ὀνόματι ἑπομένη χρονολογία ἀμφιβολίας ἐγείρει περὶ τῆς ἑρμηνείας ταύτης. «Δαδοῦχος τὸ ΡΠΑ'» θὰ ἐνοεῖτο μᾶλλον ἂν ἐξελαμβάνετο ἀντὶ τοῦ τοσοῦτον συχνὰ ἀπαντῶντος «πυρφόρος» ἢ «πυροφορήσας» τὸ δεῖνα ἔτος—καὶ ὅμως ἡ ἑρμηνεία τοῦ κ. Petersen φαίνεται κατ' ἀνάγκην καὶ ἐνταῦθα ὀρθή.

Ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ταύτῃ πράγματα παρέχει ἐπίσης ἡ εἰς τὴν Ἀθηνᾶν-Ὑγιείαν τοῦ ἀγαλματίου ἀνάθεσις· ὡς γνωστὸν ὁ τύπος τῆς τοῦ Πύρρου ἐν Ἀκροπόλει Ἀθηνᾶς-Ὑγιείας δὲν εἶνε μὲν μετὰ βεβαιότητος γνωστός, ἐξ ὅσων ὅμως περὶ τούτου ἤδη ἐγράφησαν, θετικῶς προκύπτει ὅτι εἰκονίζετο ἡ θεὰ ἐν ἠρέμῳ στάσει, θεμελιωδῶς διαφόρῳ τῆς τῶν προκειμένων δύω ἐξ Ἐπιδαύρου Ἀθηνῶν. Ὁ κ. Petersen ἐν τῇ πραγματείᾳ αὐτοῦ εἰς πολλὰς καὶ σοφὰς κατέφυγεν ὑποθέσεις, ὅπως ἀνεύρῃ σχέσιν τινά, ἔστω καὶ μικράν, τῆς ὁρμητικῆς ταύτης Ἀθηνᾶς πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν-Ὑγιείαν. Ἀπέδειξε τὸν τύπον τῆς Ἀθηνᾶς ταύτης παρεμφερῆ πρὸς τὸν συνήθη τῆς νεογενοῦς Ἀθηνᾶς. Ὑπέδειξεν, τῇ βοηθείᾳ τῶν ἐπὶ τῶν βάσεων ἐπιγραφῶν, σχέσιν τινὰ τῆς τοιαύτης Ἀθηνᾶς πρὸς τὸν ἐπὶ κυήσεσι καὶ τόκοις ἰαματικὴν δύναμιν ἔχοντα Ἀσκληπιὸν καὶ κατέληξεν ἐπιλέγων «Ἐάν τις ἐν νῷ εἶχεν Ἀθηνᾶν, ἥτις ὑγιᾶ τόκον ἢ καὶ ἁπλῶς ὑγιείαν παρεῖχε, καὶ ἐζήτει τύπον κατάλληλον, αὐτοκλήτως θὰ ἐπήρχετο αὐτῷ, ὡς δύναταί τις νὰ εἰκάσῃ, ὁ τῆς νεογενοῦς Ἀθηνᾶς, ὁ ἐκ τῆς συνθέσεως τοῦ Φειδίου ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ ἀετώματος τοῦ Παθενῶνος πασίγνωστος». Δι' ὁμοίων εὐφυῶν μὲν ἀλλὰ καὶ τολμηρῶν ὑποθέσεων ἀνευρίσκει ὁ κ. Petersen σχέσιν τοῦ τύπου τῆς δευτέρας ἡμῶν Ἀθηνᾶς, πρὸς τὸν τῆς Ἀθηνᾶς τοῦ δυτικοῦ ἀετώματος τοῦ Παρθενῶνος.

Ἡμεῖς νομίζομεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ ζητηθῇ τοσοῦτον μακρὰν ἡ ἑρμηνεία τῆς παραδόξου ταύτης τῆς θεοῦ ἐπικλήσεως.

Ὡς ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν Ἐπιδαύρῳ ἀνευρεθέντων ἀγαλματίων (τῶν ἀντικαταστησάντων ἐκεῖ τὰ ἀλλαχοῦ πήλινα ἀγαλμάτια, ἐξ ὧν ἓν καὶ μόνον ἀνευρέθη ἐσχάτως) ὀφείλει τις νὰ παραδεχθῇ ὅτι ὑπῆρχεν ἐν Ἐπιδαύρῳ ἐργαστήριον καὶ ἀποθήκη τῶν χειρωνακτικῶς ποιουμένων ἀγαλματίων τούτων, ἅτινα πωλούμενα ἐχρησίμευον ὡς ἀναθήματα. Ὁ ἀναθέτης ἠγόραζεν τὸ ἀγαλμάτιον, ἐχάρασσεν τὴν ἐπιγραφὴν καὶ τὸ ἀφιέρου. Ὁ τὴν Ἀθηνᾶν-Ὑγιείαν ἐν νῷ ἔχων ἀναθέτης ἠδιαφόρει διὰ τὸν τύπον τῆς διδομένης αὐτῷ Ἀθηνᾶς δῆθεν Ὑγιείας ὃν ἴσως καὶ ἠγνόει παντάπασιν, ὅπερ πιθανώτατον λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἐποχῆς τῆς ἀναθέσεως καὶ τοῦ ὅτι οἱ ἀναθέται ἦσαν, ὡς τὰ πολλά, ξένοι, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν.

Μεταξὺ τῶν τελευταίως ἐν Ἐπιδαύρῳ ἀνευρεθεισῶν ἐπιγραφῶν εἶνε καὶ ἡ ἑξῆς ἐπὶ σκληροῦ λίθου ὑψ. 0,35. πλ. 0,18.

ΑΘΑΝΑΣΑΡΧΑ
ΓΕΤΙΔΟΣ
ΙΕΡΟΚΛΗΣΧΑΡΙ
ΚΛΕΟΥΣΠΥΡΟ
ΦΟΡΗΣΑΣΕΠΙ
ΙΕΡΕΩΣΧΑΡΙΚΛΕ
ΟΥΣΤΟΥΜΕΝΑΝ
ΔΡΟΥ

Εἶνε ἡ πρώτη αὕτη ἐπιγραφὴ ἥτις γνωρίζει ἡμῖν ὅτι ἡ Ἀθηνᾶ ἐλατρεύετο ἐν Ἐπιδαύρῳ ὑπὸ τὴν ἐπίκλησιν ἀρχηγέτις· αὐτόκλητος δὲ ἐπέρχεται ἡ ἰδέα ὅτι τὰ ἀναθηματικὰ ταῦτα τῆς θεοῦ ἀγαλμάτια τὸν τύπον ἀναπαριστῶσι Ἀθηνᾶς τινος λατρευομένης ἐκεῖ ὑπὸ τὴν ἐπίκλησιν ἀρχηγέτιδος. Καὶ εἶνε ὁ τύπος περίπου, ὁ ἀπαντῶν ἐν νομίσμασι τῶν Ἀθηνῶν (Beulé ἔνθ. ἀνωτ. 387).

Καὶ δὲν συμφωνεῖ μὲν ἐντελῶς ὁ τύπος οὗτος τῆς Ἀθηνᾶς πρὸς τὸν παραδεδεγμένον τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀθηνᾶς ἀρχηγέτιδος, ἧς τὸ ἄγαλμα, κατὰ τὸν σχολιαστὴν τοῦ Ἀριστοφάνους (ἀρ. 515) «γλαῦκα εἶχεν ἐν τῇ χειρί»· βέβαιον ὅμως εἶνε ἐξ ἄλλου ὅτι ἡ περὶ τοῦ ἀγάλματος εἴδησις αὕτη τοσοῦτον ἰσχνὴ εἶνε καὶ ἀνεπαρκής, ὥστε οὐδὲν θετικὸν προκύπτει περὶ τοῦ ἀγάλματος αὐτοῦ, ὡς ἤδη ὑπὸ πολλῶν ἀπεδείχθη. Ἡμεῖς δὲν τολμῶμεν μὲν νὰ ἰσχυρισθῶμεν ὅτι ὁ τύπος τῶν ἡμετέρων ἀγαλματίων πάντως ὁ τῆς ἀρχηγέτιδος εἶνε, πεποίθαμεν ὅμως ὅτι ἐν Ἐπιδαύρῳ ὁ κύριος τύπος ἐξ οὗ προῆλθον, δι' αὐθαιρέτων τροποποιήσεων τῶν τεχνιτῶν οἱ προκείμενοι τύποι τῶν ἀγαλματίων ἡμῶν, ἦτο ὁ τῆς ἀρχηγέτιδος. Σημειωτέον ὅτι τὴν γλαῦκα, ἥν, ὡς παραδέδοται, ἐν τῇ χειρὶ ἐκράτει

τὸ ἄγαλμα τῆς ἀρχηγέτιδος, πιθανὸν νὰ ἔφερε τὸ ἀγαλμάτιον τῆς δευτέρας ἡμῶν Ἀθηνᾶς ἐπὶ τῆς βάσεως ἔνθα, πρὸ τοῦ δεξιοῦ ποδὸς κοιλότης τις σώζεται κυκλοτερὴς μετὰ τοῦ ἥλου τοῦ συγκρατοῦντος τὸ ἀπολεσθὲν ἀντικείμενον. Ὁ κ. Petersen ὑποθέτει ἐνταῦθα τὴν ἐλαίαν—ὅπως ἐν τῇ παρὰ τῷ ἀριστερῷ ποδὶ τετραγώνῳ τῆς βάσεως μικρᾷ κοιλότητι τὸ δόρυ τίθησι τὸ διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς δῆθεν κρατούμενον· ἀλλὰ καὶ τοῦτο δὲν εἶνε δυνατόν, καθόσον τὸ ὑπὸ τὴν ἀσπίδα προέχον ἱμάτιον κωλύει τοῦ νὰ φθάσῃ τοῦτο μέχρι τῆς βάσεως, ἄλλως καὶ ἡ χεὶρ εἶνε κλειστή. Ἴσως δὲ ἐνταῦθα ἠδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ τεθεῖσαν ἀρχικῶς τὴν ἐλαίαν ἢ κλάδον αὐτῆς ἐκ μετάλλου, ὅπως ἔχει δηλ. ἀκριβῶς τὸ ἀθηναϊκὸν νόμισμα (Müller-Wieseler ἔνθ. ἀνωτ. 216 β´) τὸ τύπον παρέχοντα τῆς Ἀθηνᾶς ἀδιαφιλονεικήτως ὅμοιον τῷ τῆς ἡμετέρας.

Τὴν ἐπιγραφὴν τῆς δευτέρας ἡμῶν Ἀθηνᾶς συμπληροῖ πάνυ ὀρθῶς ὁ κ. Petersen οὕτω:

Θεοῦ π)ροσταγῇ Ἀλέξανδρος τὴν Ἀθηναίαν τῇ Ἀρτέμιδι.

Τὸν ἀναθέτην Ἀλέξανδρον ἔχομεν καὶ ἐν ἄλλῃ ἐπιγραφῇ μικρᾶς κυκλοτεροῦς βάσεως Ἀσκληπιοῦ:

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΣΚΛΗΠΙΩ

Τὸ τρίτον τὸ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πίνακος 12 ἀγαλμάτιον τῆς Ἀθηνᾶς (ὕψ. 0,49) οὐδὲν ἔχει, ὡς εἴπομεν, τὸ κοινὸν πρὸς τὰ δύο ἄλλα τῆς θεᾶς εἰδώλια. Εἰκονίζεται αὕτη ἤρεμος, ποδήρη φέρουσα ἐζωσμένον διπλοῦν χιτῶνα, στηριζομένη ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ποδός. Ἡ ἔνθετος κεφαλὴ φέρει κράνος ἀττικόν, ὑπὸ τὸ ὁποῖον καταπίπτει ἡ κόμη εὐρεῖα ἐπὶ τῶν ὤμων. Ἡ ἤρεμος στάσις τοῦ ἀγαλματίου τούτου, ἐνθυμίζει τὸν τύπον ἐκεῖνον τὸν προελθόντα ἐξ ἀτελῶν μιμήσεων τῆς Ἀθηνᾶς παρθένου (ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ κ. Petersen) πλησιάζει δὲ μᾶλλον αὕτη ἀληθῶς πρὸς τὸν τύπον τῆς Ἀθηνᾶς-Ὑγιείας τοῦ Πύρρου. Ὅμοιον περίπου ἀγαλμάτιον εὑρίσκεται πρὸ πολλοῦ ἐν τῷ κεντρικῷ Μουσείῳ. Ἐπὶ τῆς μὴ συμφυοῦς βάσεως τοῦ ἡμετέρου ἀγαλματίου, τῆς ἐκ λίθου ὑπομέλανος πεποιημένης φέρεται ἡ ἐπιγραφή:

Πατροκα(σιγνήτ)ην Ἀσκληπιῷ εἵσατ' Ἀθήνην
Ἀσκάλου ἐκ γαίης σῶστρα φέρων γενέθλις
. . . (ἐπὶ ἱερέ)ως Αὐρ. Νικέρωτος.

Οὕτω κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ κ. Petersen, ἥτις ταύτην ἔχει τὴν ἔλλειψιν, ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ ἀναθέτου λείπει πάντῃ, καθ' ὅσον ὁ κ. P. ἑρμηνεύει τὸ *γενέθλις* ὡς οὐσιαστικὸν ὄνομα ἀποδιδόμενον εἰς τὸ *σῶστρα*. Ἀλλ' ὁ σεβαστὸς καθηγητὴς κ. Κουμανούδης παρετήρησεν ἡμῖν ὅτι «τὸ *γενεθλις* εἶναι κύριον ὄνομα ἀνδρὸς κατ' ὀνομαστικὴν πτῶσιν ἀντὶ *Γενέθλιος*, ὡς πολλὰ τοιαῦτα γνωρίζονται οὕτως ἀποκεκομμένα. Γενέθλιος δὲ σοφιστὴς ἐν τοῖς Ῥωμαϊκοῖς χρόνοις τοῖς μ. Χρ. ἀναφέρεται παρὰ Σουΐδᾳ καὶ ἀλλαχοῦ, ἐκ Πέτρας τῆς Παλαιστίνης, καὶ ἴσως δὲν εἶναι ἄσχετος πρὸς τὸν τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης». Ἡ λέξις σῶστρα κατ' ἀναλογίαν τῆς ὁποίας ἐποιήθη καὶ ἡ λέξις ἴατρα εἶνε συχνὴ καὶ παρὰ πεζογράφοις.

Ἄγαλμα Ἀφροδίτης. Τὸ ἐν τῷ πίνακι 13 δημοσιευόμενον ἄγαλμα τῆς Ἀφροδίτης εἶνε ἓν τῶν τεσσάρων μεγάλων ἀγαλμάτων τῶν εὑρεθέντων, ὡς εἴπομεν, ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν ἐν Ἐπιδαύρῳ λουτρῶν. Τὸ ἄγαλμα ὕψ. 1,51 μ. ἀνευρέθη ἄνευ βάσεως καὶ ποδῶν, ἐλλείπει δὲ τούτου καὶ ὁ δεξιὸς βραχίων. Ὁ ἀριστερὸς πῆχυς μετὰ τῆς χειρός, ἔνθετος ὢν καὶ φέρων τετράγωνον ὀπὴν διὰ τὴν διὰ σιδήρου σύνδεσιν αὐτοῦ μετὰ τοῦ σώματος, ἀνευρέθη μετὰ τῆς κεφαλῆς πλησίον μὲν τοῦ σώματος, ἀλλ' ὑπὸ ἄλλο στρῶμα γῆς, ἐξ οὗ προῆλθεν ἐπὶ τοῦ ἀγάλματος ὁρατὴ διαφορά τις τοῦ χρώματος.

Ἡ θεὰ φέρει ἐπὶ τῶν βραχιόνων κομβούμενον λεπτὸν διαφανῆ ποδήρη χιτῶνα, γυμνὸν καταλείποντα τὸ δεξιὸν στῆθος, ἱμάτιον δὲ ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου διπλούμενον καὶ περιβάλλον τὸ κάτω τοῦ σώματος οὕτως, ὥστε νὰ μὴ καλύπτηται ἡ ὑπὸ τὸν διαφανῆ χιτῶνα καλλιπρεπὴς τῆς θεᾶς μορφή.

Ἡ ὁμοιότης τοῦ ἀγάλματος τούτου πρὸς τὸν τύπον τῆς Ἀφροδίτης τῆς καλουμένης «γενετείρας» ἧς τὸ ὡραιότερον καὶ καλλιτεχνικώτερον ἀντίτυπον εἶνε τὸ ἐν Λούβρῳ, τὸ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην γνωστόν, (Clarac III. Π. 3. 1449—Müller-Wie-

seler ἔνθ. ἀνωτ. 11. 263) ἐκδηλοῦται ἅμα τῇ ὄψει. Τὸ περιλάλητον τοῦτο τοῦ Λούβρου ἄγαλμα ἐθεωρήθη τὸ πρῶτον, ὡς τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀρκεσιλάου ποιηθὲν τῇ ἐντολῇ τοῦ Καίσαρος (Πλ. 35. 156) διὰ τὸν κτιζόμενον τότε ναόν. Ἐκλήθη δὲ γενέτειρα ἕνεκα τῆς ἐπαναλήψεως τοῦ τύπου τούτου ἐπὶ Ῥωμ. νομισμάτων ἐπὶ τῶν ὁποίων ὀνομάζεται αὕτη «Venus Cenetrix». Τὰ νῦν ὅμως ἐγκατελείφθη παντάπασιν ἡ ὑπόθεσις αὕτη διά τε τὸν λόγον ὅτι ἡ ἐπίκλησις αὕτη τῆς θεᾶς καὶ ἐπὶ ἄλλων φέρεται τύπων τῆς Ἀφροδίτης, ὅλως διαφόρων, ἀλλὰ καὶ διότι ἀπεδείχθη πειστικῶς ὅτι τὸ πρωτότυπον τοῦ ἐν Λούβρῳ ἀγάλματος κατὰ αἰῶνας ἀρχαιότερον ἦτο τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀρκεσιλάου. Ὑπό τινων ἀπεδόθη τὸ πρωτότυπον εἰς τὸν Ἀλκαμένην καὶ ὑπετέθη ὅτι πρόκειται περὶ τῆς Ἀφροδίτης, δι' ἧς ὁ τεχνίτης οὗτος τὸν Ἀγοράκριτον ἐνίκησε. Βέβαιον ὅμως εἶνε μόνον, ὅτι τὸ ἔργον ἐποιήθη περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ τετάρτου αἰῶνος, ὑπὸ ἀττικοῦ γλύπτου.

Τὸ ἡμέτερον ἄγαλμα εἶνε ἐξ ἅπαντος ἓν τῶν πολλῶν κατὰ τοὺς Ῥωμ. χρόνους ἀντιτύπων τῆς σεμνῆς ταύτης Ἀφροδίτης, εἶνε δὲ καὶ ἡ ὁμοιότης τούτου πρὸς τὸ ἐν Λούβρῳ, ὡς εἴπομεν, ἱκανῶς αἰσθητή. Οὐ μόνον ἐν τῇ χρήσει τοῦ διαφανοῦς χιτῶνος καὶ τῇ γυμνώσει τοῦ ἡμίσεος τοῦ στήθους εἶνε αὕτη καταφανής, ἀλλ' ἐξόχως ἐν τῇ κεφαλῇ, ἧς ἡ στρογγυλότης τοῦ προσώπου, ἡ διάταξις τῆς κόμης τῆς στεφούσης ἐπιχαρίτως τὸ μέτωπον καὶ ἡ ἀκκιστικὴ αὐτῆς κλίσις πρὸς τὴν ἑτέραν τῶν χειρῶν, τὴν τὸ μῆλον φέρουσαν, κατάδηλος τυγχάνει.

Παραλλαγαὶ ὅμως ὑπάρχουσι καὶ ἐνταῦθα ἐν ταῖς λεπτομερείαις τῶν δύω ὑπὸ σύγκρισιν τύπων, οὐχὶ μικραί. Ἡ ἡμετέρα Ἀφροδίτη ἔχει τὸ δεξιὸν στῆθος γυμνόν, ἀντὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὅπερ ἔχει ἡ τοῦ Λούβρου καὶ ἄλλα ἀντίτυπα. Οὐδὲ ἐφάπτεται «ἄκροις δακτύλοις τῶν κροσσῶν τῆς ἀμπεχόνης» ὡς ποιεῖ ἡ τοῦ Λούβρου, τοὐναντίον στρέφεται αὕτη περὶ τὸν ἀριστερὸν ὦμον ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν καταπίπτουσα. Ἡ κλίσις τῆς κεφαλῆς δὲν γίγνεται πρὸς τὰ ἀριστερά, ἀλλὰ πρὸς τὰ δεξιά, ὅπως καὶ ἡ γύμνωσις τοῦ στήθους. Ἐπίσης δὲ ἡ δεξιὰ χεὶρ ἐκράτει τὸ μῆλον· διότι πάντως ἡ ἀπολεσθεῖσα χεὶρ θὰ ἔφερε μῆλον ἐν τῇ παλάμῃ. Σπουδαία ὅμως διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύω Ἀφροδιτῶν τούτων εἶνε ὅτι ἡ τῆς Ἐπιδαύρου ἔφερε ξίφος καὶ ἴσως καὶ δόρυ ἐν τῇ ἀριστερᾷ. Τὸ στῆθος περιθέει λοξῶς τελαμὼν ἀπολήγων ἐκεῖ ἔνθα ἀνέρχεται τὸ ἱμάτιον καὶ ὅπου ὀπὴ ὁρατὴ ἔτι εἰς ἔνθεσιν ἐχρησίμευεν τῆς ἐκ μετάλλου τούτου λαβῆς. Ἡ παραλλαγὴ αὕτη τοῦ τοσοῦτον ἐν τοῖς Ῥωμ. χρόνοις ἀρεστοῦ τύπου τούτου τῆς Ἀφροδίτης ἐπῆλθε φαίνεται ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις ὡς βεβαιοῦται καὶ ἐκ παραστάσεων παρεμφερῶν τῆς Ἀφροδίτης ἐπὶ δακτυλιολίθων, ὅπου ἡ θεὰ φέρει ὄντως τὸ ξίφος (πρβλ. Cades 7. Π. 76). Ἡ διὰ ξίφους κόσμησις τῆς Ἀφροδίτης προὐκάλεσε πάντως καὶ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ δόρατος τῇ θεᾷ. Διότι βεβαίως ἐν τῇ ἀριστερᾷ ἐκράτει τὸ δόρυ, ὡς δηλοῦται ἐκ τῆς διὰ τῶν ἐλαφρῶς κλειομένων δακτύλων ὀπῆς.

Ἐν τούτοις οὐδεὶς πιστεύομεν θὰ ἀρνηθῇ ὅτι ἡ ἐξ Ἐπιδαύρου Ἀφροδίτη αὕτη τὸν αὐτὸν τύπον ἐκεῖνον ἀναπαριστᾷ τῆς σεμνῆς Ἀφροδίτης, τὸν διὰ τοῦ ἀγάλματος τοῦ Λούβρου καὶ δι' ἄλλων ἀντιτύπων γνωστόν.

Ἰανουάριος 1887.

Β. Στάης

ΚΕΦΑΛΗ ΕΞ ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ

(Πίναξ 10)

Ἡ δημοσιευθεῖσα ἐν τῷ 10ῳ Πίνακι τοῦ προηγουμένου Τεύχους κατ' ἐνώπιον καὶ ἐν καταγραφῇ εἰκὼν ἀναπαριστᾷ κεφαλὴν (1) εὑρεθεῖσαν ἐν Ἐλευσῖνι τὸ φθινόπωρον τοῦ προπαρελθόντος ἔτους (1885) σκαπτομένου τοῦ χώρου ἐκείνου τοῦ ὑπὸ τὸν σπη-

(1) Ὕψος προσώπου 0,22 πλάτος κατὰ τὰ ζυγωματικὰ ὀστᾶ 0,17. Ἀπόστασις τῶν ἔξω γωνιῶν τῶν ὀφθαλμῶν ἀπ' ἀλλήλων 0,105, ἀπόστασις τῶν ἔσω γωνιῶν 0,04, ὕψος ῥινὸς ἀπὸ τῶν γείσων τῶν ὀφρύων ἕως τῆς ἄκρας 0,08, ὕψος μετώπου 0,05, πλάτος στόματος 0,06, πλάτος λαιμοῦ 0,16, περιφέρεια αὐτοῦ κατὰ τὴν ῥίζαν 0,56, ὕψος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ πηγουνίου ἕως τῆς ἀρχῆς τοῦ θώρακος 0,14, περιφέρεια κρανίου μεγίστη 0,85. Μῆκος τοῦ θώρακος 0,41 πλάτος αὐτοῦ τὸ μέγιστον 0,21 ὕψος τοῦ ὅλου λίθου 0,49.

λαιώδη βράχον δεξιὰ τοῦ Προπύλου τοῦ Ἀππίου (1). Ὁ λίθος εὑρέθη πρηνὴς καὶ 0,40-0,50 Γ. Μ. ὑπεράνω τοῦ βράχου παρὰ τὴν ΜΑ^{ὴν} γωνίαν τοῦ *Σηκοῦ* τοῦ ἐκεῖ ἀποκαλυφθέντος Ναΐσκου, οὗ τὰ σωζόμενα *ἐδάφη τῆς κατασκευῆς* ἐκαλύπτοντο ὑπὸ ἐπιχώσεως 1,50-3,00 Γ. Μ. πάχους, ἤτοι ὕψους, περίπου, καθόσον ἐννοεῖται καὶ ἐκεῖ ὁ βράχος εἶναι κατακλινής. Τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος κεφαλὴν ἐκάλυπτεν στρῶμα χωμάτων 2,00 Γ. Μ. περίπου ὕψους, οὗ πολὺ μέρος εἶχε συμφορηθῇ ἐκεῖ, ὡς εἰκάζω, εἰς ὄχι πάνυ παλαιοὺς χρόνους· τοὐλάχιστον φαίνεταί μοι πιθανὸν ὅτι τοὺς ἐκεῖ τόπους εἶχον χρησιμοποιήσει καὶ οἱ Βυζαντινοὶ πρὸς ἰδίας χρείας (2). Γνωρίζουσι δὲ οἱ ἀναγνῶσται τῆς Ἀρχ. Ἐφημερίδος (1886, σελ. 29. Πίν. 3) ὅτι ἐκεῖ εὑρέθησαν καὶ τὰ δύο ἐκεῖνα ἀνάγλυφα, ἅτινα παρέσχον μοι τὸ ἐνδόσιμον εἰς τὴν ὀνομασίαν τοῦ οἰκοδομήματος, ἐκεῖ δέ, ὡς καὶ ἐν τοῖς Πρακτικοῖς ἐσημείωσα (1885, σελ. 28) πλὴν τούτων, εὑρέθησαν καὶ ἄλλα σχετικῶς διὰ τὸ μικρὸν τοῦ τόπου πολλὰ ἔργα τέχνης, ὧν ἀναγκαῖον κρίνω νὰ ἀναγράψω ἐνταῦθα τὰ ἀκόλουθα.

1. Ἄγαλμα νεανίου λίθ. πεντελικοῦ καὶ ὕψους 1,20 περίπου. Τῶν ἄκρων σώζονται οἱ πόδες ἐπὶ τῆς νῦν κολοβῆς βάσεως, ἐφ᾽ ἧς τὸ ἄγαλμα ἵστατο, προσκεκολλημένοι καὶ πέδιλα φέροντες, ἀποκεκομμένοι δὲ τοῦ σώματος καὶ μὴ προσαρμόζοντες, διότι ἐξέλιπεν τῶν σφυρῶν μέρος· τοῦ δεξιοῦ βραχίονος σώζεται ἐλάχιστον μέρος ὁ δὲ ἀριστερὸς σχεδὸν ὁλόκληρος, πλὴν τῆς χειρὸς ἀπολεσθείσης, τοὐλάχιστον μήπω ἀνευρεθείσης· βλάβας δὲ ἔχει καὶ ἄλλας τὸ ἄγαλμα καὶ μάλιστα κατὰ τὸ καλύπτον, ὡς συνήθως, πλὴν τοῦ δεξιοῦ ὤμου καὶ τοῦ κατ᾽ αὐτὸν μέρους τοῦ θώρακος, σχεδὸν ὅλον τὸ λοιπὸν σῶμα ἱμάτιον, ἀλλὰ σώζει τὴν κεφαλὴν σχεδὸν ὁλόκληρον (ἐλλείπει μόνον τοῦ κρανίου ὄπισθεν μικρόν τι μέρος) καὶ πρὸ πάντων ἀλώβητον, πλὴν ἐλαχίστων ἀμυχῶν, τὸ πρόσωπον μετὰ καὶ τῆς ῥινὸς σῴας καθ᾽ ὁλοκληρίαν. Ἡ ἐργασία τοῦ ἀγάλματος εἶναι ξηρὰ καὶ ὄχι ἐπιμελὴς (κατὰ τὴν κόμην μάλιστα τὴν γυναικὶ μᾶλλον ἁρμόζουσαν), εἰ καὶ ἐνιαχοῦ (κατὰ τὸ στόμα λ. χ.) ἐπιτετηδευμένη, ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ ὅλου ἔργου ἐντύπωσις ψυχρά, ὥστε νὰ φαίνηται προϊὸν ὄχι τῶν καλῶν τῆς τέχνης χρόνων· καὶ ὅμως ὁ τύπος οὐδόλως ἀπίθανον νὰ ἦναι τῶν Ἑλληνικῶν χρόνων εὕρημα εἰς τὸν Βάκχον πιθανῶς ἀναφερόμενος· καὶ τῷ ὄντι ὁ Βάκχος νεανικῶς καὶ ἐπὶ τὸ θηλυπρεπέστερον ἤρξατο ἐνωρὶς ἐν τῇ τέχνῃ εἰκονιζόμενος, τὸ δὲ ἡμέτερον ἔργον ἐκ τοῦ στήθους καὶ τῆς κατ᾽ αὐτὸ γυμνότητος ἀποδείκνυται νεανίαν ἀναπαριστῶν· ἂν μόνον ἡ κεφαλὴ εὑρίσκετο πᾶς τις ἤθελεν ὑποθέσει αὐτὴν κεφαλὴν γυναικός.

2. Ἐκτύπου ἀναγλύφου (haut-relief) τὸ ἀπὸ τοῦ ἄκρου τοῦ θώρακος μέχρι τῶν ποδῶν μέρος ἀνδρὸς (1) εἰς σύμπλεγμα, ὡς εἰκάζω, ἀνήκοντος. Ὁ λίθος εἶναι ἐπίσης πεντελικός, τὸ δὲ μέγεθος τῶν προσώπων θὰ ἦτο περίπου τὸ φυσικόν. Ὁ εἰκονιζόμενος ἀνὴρ ἐπὶ θρόνου διὰ σφιγγῶν κεκοσμημένου καθήμενος ἢ μᾶλλον ἀνακεκλιμένος ἔχει τὸν ἀριστερὸν βραχίονα ἡπλωμένον καὶ ψαύοντα τῇ χειρὶ (σωζομένῃ κατὰ τὸ ἥμισυ περίπου) τὸν θρόνον. Τραχύτης τις τῆς σμίλης καὶ ἀμέλεια ἐν τῇ ἐξεργασίᾳ τῶν καθ᾽ ἕκαστον, μάλιστα τοῦ καλύπτοντος τὰ κάτω μέλη τοῦ σώματος ἱματίου καὶ τῆς κοσμούσης τὴν φαινομένην πλευρὰν τοῦ θρόνου σφιγγός, παρατηρεῖται καὶ ἐν τούτῳ τῷ ἔργῳ, ἀλλ᾽ ἡ ἀπ᾽ αὐτοῦ ἐντύπωσις εἶναι ὄχι ψυχρὰ καὶ ὁ λίθος ὄχι ἐστερημένος ζωῆς, ὥστε δὲν ἁμαρτάνω ἴσως θεωρῶν αὐτὸ ἔργον τῶν καλῶν τῆς τέχνης (τοῦ Δ^{ου} ἀκόμη π. Χ. αἰῶνος) χρόνων καὶ κρῖμα ὅτι περιῆλθεν ἡμῖν τόσον κολοβόν.

3. Τεμάχια δύο προσαρμόζοντα ταπεινοῦ ἀναγλύφου (2), ἐν οἷς σώζεται ὁ λαιμὸς μετὰ τοῦ θώρακος καὶ μέρους τῶν βραχιόνων γυναικείας μορφῆς χειριδωτὸν φορούσης χιτῶνα (οὗ ὅμως αἱ χειρίδες πλατεῖαι καὶ πρὸς τὰ κάτω κρεμάμεναι ἀφίνουσι τοὺς βραχίονας γυμνοὺς) καὶ περίβλημα ἀπολῆγον ὑπὲρ τοὺς δύο ὤμους ἔμπροσθεν εἰς ἄκρας, καθ᾽ ὃν τρόπον καὶ ἐν ἄλλοις καὶ ἐν τῷ τῆς Ἀ-

(1) Παράβ. Πρακτικ. τῆς Ἀρχ. Ἑταιρ. τοῦ 1885, σελ 27-28.

(2) Ἡ ἐπισκευὴ τοῦ δυτικοῦ τοίχου τοῦ οἰκοδομήματος καὶ ἴσως καὶ ἡ δι᾽ ἀσβέστου σύνδεσις πωρίνης πλίνθου εἰς τὰ σωζόμενα θεμέλια τοῦ τοίχου τῆς μεσημβρινῆς του πλευρᾶς πιθανῶς νὰ ὦσι Ῥωμαϊκῶν χρόνων· Βυζαντινῶν ὅμως χειρῶν ἔργον ἐφάνη μοι ἡ πέριξ τοῦ οἰκοδομήματος ὑπὸ τὸν σπηλαιώδη βράχον ἐπίστρωσις τοῦ ἐδάφους ποῦ μὲν διὰ πλακῶν, ποῦ δὲ δι᾽ ὀπτῶν πλίνθων.

(1) Ὁ λίθος εὑρέθη ὄχι κυρίως εἰς τὰ καλύπτοντα αὐτὸν τὸν Ναΐσκον τοῦ Πλούτωνος χώματα, ἀλλὰ πάντοτε ἐντὸς τοῦ Περιβόλου παρὰ τὸν βόρειον αὐτοῦ (τοῦ Περιβόλου δηλ.) τοῖχον. Μῆκος σωζόμενον 0,70, ὕψος 0,40, πάχος τῆς πλακός, ἐφ᾽ ἧς ἡ μορφή, 0,10.

(2) Ὕψος σωζόμενον 0,30, πλάτος 0,20, πάχος τῆς πλακὸς 0,05.

κροπόλεως ἀγάλματι τῷ εἰς τὴν Πρόκνην ἀποδιδομένῳ (Mittheil. 1876, σελ. 304). Πολὺ φυσικῶς, ἤτοι κατὰ τὴν πραγματικότητα, ἐφάνη μοι εἰργασμένον τὸ τῆς ἀριστερᾶς μασχάλης κοῖλον, περίεργοι δὲ εἶναι δύο κατὰ τὸν λαιμὸν ἱκανῶς βαθέως κεχαραγμέναι γραμμαί· ἀλλὰ καὶ τοῦτο τὸ ἔργον φαίνεταί μοι τῶν καλῶν τῆς τέχνης χρόνων προϊόν.

4. Δύο τεμάχια προσαρμόζοντα ἐκτύπου ἀναγλύφου οἷα τὰ ἐν τῷ Ἀσκληπιείῳ Ἀθηνῶν εὑρεθέντα καὶ εἰκονίζοντα ἀνθρώπους σεβίζοντας (adorants) τὸ θεῖον κατά τινα οἷον δήποτε τρόπον. Διακρίνονται ἐν ὅλῳ νῦν πέντε, γυναικεῖαι ἅπασαι πιθανῶς, μορφαὶ μία μεγαλειτέρα (ὕψος τὸ ὅλον 0,50) καὶ κατόπιν ταύτης τέσσαρες ἄλλαι μικρότεραι. Τὸ ἀνάγλυφον θὰ ἦτο, ὡς εἰκάζω, ἱκανῶς μέγα (1) καὶ πιθανῶς τῶν καλῶν ἐπίσης τῆς τέχνης χρόνων προϊόν, εἰ καὶ ὡς ἐκ τῆς σφόδρα ἐλεεινῆς καταστάσεως, εἰς ἣν μᾶς περιεσώθη, δύσκολον εἶναι νὰ ἐξενέγκῃ τις περὶ τῆς ἐργασίας αὐτοῦ ἀσφαλῆ γνώμην.

5. Ἑτέρου συμπλέγματος μὲ ἀναγλύπτους μορφὰς (φυσικοῦ σχεδὸν μεγέθους) τεμάχιον ἱκανῶς μέγα (2). Ὄπισθεν καὶ οἱονεὶ εἰς τὸ βάθος τῆς παραστάσεως γυναικείας μορφῆς, ὡς εἰκάζω, τὰ λείψανα (τύπος *ταπεινὸς*) παρ' αὐτὴν δέ, ἀλλ' ἔμπροσθεν, δύο ἕτεραι μορφαί, ὧν ἡ ἑτέρα μικροτέρα κατὰ τὸ ἀνάστημα (κόρη (;) τὸ στῆθος δὲν ἀποτυποῦται σαφῶς), κατ' ἐνώπιον εἰκονιζομένη (τύπος ἐπίσης ταπεινὸς μᾶλλον) καὶ μὲ τὸν ἀριστερὸν ὦμον εἰς τὰ νῶτα τῆς ἑτέρας ἐρειδομένη φορεῖ χιτῶνα ποδήρη ἐζωσμένον κατὰ τὴν ὀσφύν, χωρὶς ὅμως νὰ σχηματίζῃ κόλπον, καὶ ἱμάτιον ἐρριμμένον ἐπὶ τὸν ὦμον τὸν δεξιόν, καθ' ὃν τρόπον εἰκονίζονται οἱ ἄνδρες συνήθως περιβεβλημένοι τὸ περίβλημα, καὶ κρατεῖ τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ σωζομένῃ κατὰ τὸ πλεῖστον *στάχεις*· τῶν ἄλλων ἄκρων οὐδὲν σώζεται. Τῆς ἑτέρας γυναικείας μορφῆς τῆς ἐν καταγραφῇ λίαν ἐκτύπως εἰκονιζομένης σώζεται ἀποκεκομμένη καὶ 2-3 Γ. Μ. μακρὰν τοῦ ἄλλου σώματος εὑρεθεῖσα, ἀλλὰ σχεδὸν ἀκριβῶς προσαρμόζουσα ἡ κεφαλὴ (τὸ πρόσωπον ἀτυχῶς λελωβημένον) λυσίκομος. Ἡ εἰκονιζομένη φορεῖ χιτῶνα καὶ ἱμάτιον ἢ μᾶλλον πέπλον ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν ὄπισθεν καταπίπτοντα καὶ ἐκράτει τῇ ἀριστερᾷ (ἐν μέρει σωζομένῃ) πιθανώτατα *δᾷδα*, ἧς ὡσαύτως ἐλάχιστον μέρος σώζεται. Τὸ πρόσωπον ἔχει πολὺ μελαγχολικὴν τὴν ἔκφρασιν καὶ ἴσως δὲν θὰ ἦτο πολὺ τολμηρὸν νὰ ὑπολάβῃ τις αὐτὴν ὡς τὴν *Δήμητρα*. Ἀλλὰ τίνα τῶν περὶ ταύτην καὶ τὴν Κόρην μύθων ἐξεικόνιζεν ὁ ὅλος λίθος δύσκολον νὰ ῥηθῇ. Ὡς πρὸς τὴν ἐργασίαν τὸ ἀνάγλυφον φαίνεταί μοι προϊὸν τῶν Ρωμαϊκῶν χρόνων καὶ τούτων ὄχι παλαιοτέρων τῶν τοῦ ἄλλου ἀναγλύφου, τοῦ ἐνεπιγράφου (Ἀρχ. Ἐφημ. 1886, Πίν. 3, ἀριθ. 2). Ἴσως δὲ εἰς τοῦτο τὸ ἀνάγλυφον ἀνήκωσι καὶ ἕτερά τινα τεμάχια (*δᾳδός* (;) μάλιστα) ἐκ τῶν ἐκεῖ εὑρεθέντων, ἀλλὰ νὰ ἐξακριβώσω τὸ πρᾶγμα νῦν δὲν μοὶ ἦτο δυνατόν.

(1) Μῆκος, ἤτοι πλάτος, ἀμφοτέρων ὁμοῦ τῶν τεμαχίων 0,70 ὕψος τὸ μέγιστον σωζόμενον 0,76, πάχος τῆς πλακὸς (λιθ. πεντ.), ἐφ' ἧς αἱ μορφαί, 0,08.

(2) Μῆκος τοῦ ὅλου λίθου (πεντελ.) τὸ σωζόμενον 0,62, ὕψος 0,75, πάχος τῆς πλακός, ἐφ' ἧς αἱ μορφαί, 0,10.

6. *Ἀρχαΐζουσα* κεφαλὴ (φυσικοῦ μεγέθους) ἑρμαϊκῆς στήλης, τὸν Βάκχον, ὡς νομίζω, εἰκονίζουσα. Νὰ καταδείξω ἐνταῦθα διὰ λέξεων μόνον καὶ ἄνευ εἰκόνος τὸ ἀρχαΐζον τῆς τέχνης αὐτῆς δὲν εἶναι εὔκολον· ἀρκεῖ λοιπὸν νὰ παρατηρήσω ὅτι ἡ ἀρχαϊκή, ἤτοι ἡ ἀρχαΐζουσα, ἐργασία τοῦ τε πώγωνος καὶ τῆς κόμης ἐν γένει ἀντίκειται εἰς τὴν τοῦ ἄλλου προσώπου διάπλασιν. Τῆς στήλης σώζεται μικρὸν μέρος· ὁ λίθος εἶναι πεντελικός.

7. Εἰς τὰ ἀνωτέρω ἀναγκαῖον εἶναι ἴσως νὰ προσθέσω ὅτι εἰς τὰ ἐκεῖ χώματα καὶ ὄχι πολὺ μακρὰν τῆς κεφαλῆς, περὶ ἧς ὁ λόγος, εὑρέθη καὶ βαθρίδιον (μ. 0,50, ὕψ. 0,36 πάχ. 0,50) λίθου πεντελικοῦ (;) ὑπογλαυκίζοντος, κοιλότητα ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας του φέρον ἐλλειψοειδῆ (μῆκος αὐτῆς 0,40, πλάτος 0,30, βάθος 0,06) (1) καὶ κατὰ τὴν ἔμπροσθεν ἐπιφάνειάν του τήνδε τὴν ἐπιγραφήν, τῶν γραμμάτων τῆς ὁποίας ἀποδίδομεν ἐνταῦθα τὸ ἀκριβὲς σχῆμα κατὰ χάρτινον ἀποτύπωμα διὰ ζιγκογραφήματος.

ΕΥΒΟΥΛΕΙ
ΒΛΥΚΙΔΕΥΣΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΥΕΚΚΕΡΑΜΕΩΝ
ΔΙΟΦΑΝΤΟΣΔΙΟΠΕΙΘΟΥΣΜΥΡΡΙΝΟΥΣΙΟΣ
ΑΝΕΘΗΚΑΝ

Ἐν τῷ σχετικῶς λοιπὸν μικρῷ ἐκείνῳ τριγώνῳ,

(1) Ὡς ἐκ περισσοῦ σημειῶ ἐνταῦθα ὅτι δοκιμάσας εὗρον ὅτι δὲν χωρεῖ ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος κεφαλὴ εἰς τὴν κοιλότητα τοῦ βάθρου.

οὗ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐσημείωσα, τὴν μὲν μίαν πλευρὰν σχηματίζει αὐτὸς ὁ σπηλαιώδης βράχος, τὰς δὲ λοιπὰς δύω τοῖχοι ἀποτελοῦντες τὸν Περίβολον, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποίου ὑψοῦτο ὁ Ναὸς τοῦ Πλούτωνος, εὑρέθησαν, ἢ (τὰ πλεῖστα) ἐν αὐτοῖς τοῖς χώμασι τοῖς καλύπτουσι τὰ λείψανα τοῦ Ναΐσκου τοῦ Πλούτωνος, ἢ (ὀλίγα) ἐν τοῖς χώμασι τοῖς καλύπτουσι τὸ μεταξὺ τοῦ βορείου τοῦ Ναοῦ τοίχου καὶ τοῦ βορ. τοῦ Περιβόλου τοίχου διάστημα, ἐλάχιστον ἀπ᾽ ἀλλήλων ἀπέχοντα καὶ οἱονεὶ ἐν σωρῷ ἐκεῖ κατακείμενα ἐντὸς μιᾶς καὶ ἡμισείας ἡμέρας 10-12 σκαφέων σκαπτόντων πάντα τἀνωτέρω καί τινα ἄλλα ἥττονος λόγου ἄξια γλυπτικὰ ἔργα χρόνων τῆς τέχνης διαφορωτάτων. Τίνων λοιπὸν χρόνων προϊὸν νὰ ἦναι ἡ ἡμετέρα κεφαλή, τίνα δὲ θεὸν ἢ ἄνθρωπον νὰ ἀπεικόνιζε καὶ ἐν τίνι ὄντα σχέσει πρὸς τὸ ἐκεῖ ἀποκαλυφθὲν οἰκοδόμημα, ὅπερ οὐχὶ ἄνευ λόγου, νομίζω, ἐκλαμβάνω ὡς τὸν Ναΐσκον τοῦ Πλούτωνος;

Ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης ἐν τῇ κατὰ τὰς δύο κυριωτέρας ὄψεις τοῦ ἔργου ἀπεικονίσει οὐ μόνον ἡ κεφαλὴ μετὰ τοῦ λαιμοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ θώρακος μέρος σώζεται· δυστυχῶς ὅμως, ὡς συνήθως, ἡ ῥὶς σχεδὸν ὁλόκληρος εἶναι ἀποκεκρουσμένη καὶ τὸ ἄνω χεῖλος κατὰ τὸ πλεῖστον, ἀμφότερα δὲ τῶν ὀφρύων τὰ γεῖσα οἰκτρῶς λελωβημένα, βλάβαι, αἵτινες σφόδρα παραβλάπτουσι τὴν ἐκ τοῦ ὅλου προσώπου ἐντύπωσιν· ἀλλὰ καὶ τῆς κόμης, ἣν περιθέει, ὄπισθεν κυρίως δίκην διαδήματος, ταινία, ἀπεκρούσθη τις τῶν πρὸς τὰ δεξιὰ ἔμπροσθεν βοστρύχων καὶ τοῦτο ἴσως εἶναι ἡ αἰτία τοῦ ὅτι ἡ δεξιὰ παρειὰ μικρόν τι πλατυτέρα τῆς ἀριστερᾶς φαίνεται· ἄλλας οὐσιώδεις βλάβας δὲν φέρει ὁ λίθος καὶ εἶναι πρὸς τὰ κάτω ὁλοτρόγυρα οὕτω πεπελεκημένος, ὅπως συνήθως πᾶσαι ἐκεῖναι αἱ κεφαλαί, αἵτινες ἦσαν προωρισμέναι ν᾽ ἀποτελέσωσι μέρος ὁλοκλήρου ἀγάλματος κατ᾽ ἰδίαν ἐξεργαζόμεναι καὶ κατόπιν ἐπὶ τοῦ κορμοῦ καταλλήλως προσαρμοζόμεναι (1).

Ὅταν ἡ κεφαλὴ ἐξεχώσθη, ἡ πρώτη μου ἐξ αὐτῆς ἐντύπωσις δὲν ὑπῆρξε πολὺ εὐνοϊκή, ὄχι μόνον διότι ἡ προσοχή μου ἦτο ἐστραμμένη πρὸς ἐκεῖνα τῶν ἐκεῖ εὑρεθέντων ἔργων, ὅσα συνέβαλον εἰς ὑποστήριξιν τῆς ὀνοματοθεσίας τοῦ ἀποκαλυφθέντος ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ οἰκοδομήματος, ἀλλὰ καὶ διότι εἰς τὰ ὄμματά μου προσέπεσε πρὸ παντὸς ἄλλου ἡ κόμη, ἥτις, εἰ καὶ κατὰ τὸν *τύπον* δύναται νὰ ἀνάγηται εἰς τοὺς καλοὺς τῆς τέχνης χρόνους (ὁ Λύσιππος μάλιστα λέγεται ὅτι ἠγάπα νὰ κοσμῇ τὰς κεφαλὰς τῶν ἔργων του διὰ κόμης οὕτως ἐπὶ τὸ *ζωγραφικώτερον* καὶ πρὸς τὴν πρώτην *ἐντύπωσιν* πεποιημένας) δὲν διακρίνεται ὅμως βεβαίως ἐπὶ ἐπιμελεῖ καὶ λεπτῇ ἐργασίᾳ· καὶ αὐτὸ δὲ τὸ σωζόμενον μέρος τοῦ θώρακος μετὰ τοῦ καλύπτοντος αὐτὸν παραδόξου ἐνδύματος ἀμελῶς εἶναι εἰργασμένον, γλίσχρος δὲ καὶ ἀνεπαρκής, κατὰ τὴν γνώμην μου, ἡ ἀνατομικὴ αὐτοῦ διάπλασις, εἰ μὴ καὶ ἐλαττωματική, ἂν ὄντως ὁ ἐν Ἐλευσῖνι εὑρεθεὶς λίθος ἀπετέλει μέρος ὁλοκλήρου ἀγάλματος καὶ δὲν ἦτο αὐτοτελὴς *προτομή* (buste), ὅπως τινες πρεσβεύουσι (1). Ταῦτα δέ, τὸ ῥεμβῶδές πως τοῦ βλέμματος καὶ τὸ κἄτι τι *προσωπικὸν* (portraitartig), ὅπερ εὑρίσκω ἐγὼ ἐν τῇ ὅλῃ φυσιογνωμίᾳ τῆς κεφαλῆς χωρὶς καὶ νὰ δύναμαι νὰ ὁρίσω αὐτὸ ἀκριβέστερον, μ᾽ ἔκαμαν νὰ τὴν ἀποδώσω κατ᾽ ἀρχὰς εἰς τὸν Ἀντίνοον. Τοῦ Βιθυνοῦ ἐκείνου νεανίου τοῦ μυηθέντος βεβαίως τὰ μυστήρια καὶ τοσοῦτον ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων τιμηθέντος (γνωστὸν ὅτι καὶ ἑορτὴ εἰς τιμήν του εἶχε θεσπισθῇ) ἤλπιζον νὰ εὕρω ἐν Ἐλευσῖνι καὶ ἑτέραν, καλλίονα τῆς ὑπὸ Lenormant εὑρεθείσης, εἰκόνα. Οἴκοθεν δ᾽ ἐννοεῖται ὅτι ὑποθέσας τὴν κεφαλὴν προϊὸν τῶν Ἀδριανείων χρόνων τὴν ὑπελάμβανον πάντοτε κατ᾽ ἀπομίμησιν προγενεστέρων τύπων ποιηθεῖσαν (οἷα εἶναι καὶ τὰ πλεῖστα, ἂν δὲν σφάλω, τῶν εἰς

(1) Τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτο ἀσύνηθες καὶ δι᾽ ἄλλα τοῦ σώματος ἄκρα καὶ κατ᾽ αὐτοὺς τοὺς ἀρχαίους τῆς τέχνης χρόνους εἰς τὰ ἐκ *Παρίου* (ἐξ οὗ εἶναι πεποιημένη καὶ ἡ ἡμετέρα κεφαλὴ) λίθου ἔργα· ἆρά γε μόνον διὰ τὸ εὐκολώτερον τῆς μεταφορᾶς μικροτέρων τεμαχίων (παράβ. Ἀρχ. Ἐφημ. 1886, σελ. 75 καὶ 1884, σελ. 184, σημ. 1).

(1) Περὶ τοῦ πράγματος ἐζήτησα καὶ τὴν γνώμην δύο τῶν παρ᾽ ἡμῖν γλυπτῶν, ὧν ὁ ἕτερος διστάζει νὰ δεχθῇ ὅτι ὁ λίθος τῆς Ἐλευσῖνος ἦτο προωρισμένος ν᾽ ἀποτελέσῃ μέρος ὁλοκλήρου ἀγάλματος διά τινας τεχνικοὺς λόγους καὶ δυσκολίας περὶ τὴν τοποθέτησιν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ κορμοῦ, περὶ ὧν περιττὸν νὰ κάμω μακρότερον λόγον. Ἐγὼ ἀποκλίνω πρὸς τὴν γνώμην ὅτι ἀνῆκεν εἰς ὁλόκληρον ἄγαλμα, ὅπερ κατὰ τὸν Gilliéron ἵστατο ὄρθιον καὶ ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς τὸ ὅλον βάρος στηρίζον, διότι καὶ *κίνησις* ἐν αὐτῷ ἀρκοῦσα ἐνυπάρχει (ἢ ὥστε νὰ ὑποτεθῇ καθήμενον) καὶ μόνον ἐκ τῆς ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς στηρίξεως ἐξηγεῖται ἡ ἀνύψωσις τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου καὶ ὄχι ἐκ κινήσεως οἵας δήποτε τοῦ βραχίονος. Θὰ ἦτο δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν τεχνίτην καὶ ὀλίγον τι μᾶλλον πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ ὄχι ὅπως ἐν τῇ ἀπεικονίσει παρεστάθη ἡ κεφαλὴ κεκλιμένη, ὁπότε καὶ τὸ πολὺ προεξέχον τοῦ στήθους (παράβ. τὴν ἐν καταγραφῇ μάλιστα εἰκόνα) μετριάζεται κἄπως. Καὶ ἕτερον δὲ ἐκ βαρυτέρου ὑφάσματος ἱμάτιον ἐκάλυπτε πιθανώτατα τὸν ἀριστερὸν ὦμον καὶ πολὺ μέρος τοῦ λοιποῦ σώματος, διὰ τῶν πτυχῶν τοῦ ὁποίου ἀπεκρύπτετο ἐπίσης καὶ τῆς προσαρμογῆς τοῦ σωθέντος λίθου ἐπὶ τοῦ ὅλου κορμοῦ ἱκανὸν μέρος.

τὸν Ἀντίνοον, ἀναφερομένων ἔργων ἐπὶ τὸ *ἰδανικώτερον* πεπλασμένα καὶ πρὸς ἄλληλα ὄχι πολὺ ὅμοια) (1) ἀνωμολόγουν δ' εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὴν μεγάλην τοῦ ἐργασαμένου δύναμιν τοῦ νὰ ἐμψυχοῖ τὸν ἄψυχον λίθον. Ἀλλὰ μετ' ἀκριβεστέραν τοῦ πράγματος ἐξέτασιν ἤλλαξα γνώμην. Καὶ ὁμοιότητας δὲν εὕρισκον τοῦ ἡμετέρου λίθου πρὸς τὰ εἰς τὸν Ἀντίνοον ἀποδιδόμενα ἔργα, καὶ ἡ ἐν αὐτῷ ζωὴ μὲ ἔπεισαν ὅτι ἔπρεπε νὰ δεχθῶ τὴν γνώμην τῶν λεγόντων ὅτι τὸ ἔργον, καίπερ μὴ ἄψογον, εἶναι οὐδὲν ἧττον τῶν Ἑλληνικῶν ἔτι χρόνων προϊόν· ἡ ὑπάρχουσα ἀντίθεσις ἐν τῇ ἐργασίᾳ τῆς κόμης καὶ τοῦ θώρακος ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ πρόσωπον καὶ μάλιστα τὸν πλήρη ζωῆς καὶ ἐν ὅλῳ τῷ σφρίγει, μετά τινος μάλιστα ὑπερβολῆς, τὸ μυϊκὸν σύστημα ἀναδεικνύοντα λαιμὸν ἠδύνατο νὰ ἐξηγηθῇ κατά τινα οἷον δήποτε τρόπον, ἄλλως δὲ γνωστὸν εἶναι ὅτι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον καὶ ἐν τοῖς ἀριστουργήμασι παρατηροῦνται ἐλλείψεις.

Τὴν Ἐλευσινιακὴν κεφαλήν, πλὴν πολλῶν ἄλλων, εἶδε κατὰ τὸν παρελθόντα χειμῶνα καὶ ὁ κ. Benndorf καὶ ὑπερεξῆρεν αὐτὴν ὡς ἔργον ὄχι μόνον τῶν Ἑλληνικῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν καλῶν τῆς τέχνης χρόνων, αὐτοῦ ἔτι τοῦ Δ^ου αἰῶνος π. Χρ., καὶ ζητήσας ἔλαβε καὶ γύψινον αὐτῆς ἐκμαγεῖον διὰ τὸ ἐν Βιέννῃ Μουσεῖον· παρεπιδημοῦντι δέ μοι κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῆς Αὐστρίας ὄχι μόνον ἀνεκοίνωσε τὴν ὕπαρξιν δύο ἀντιγράφων τῆς Ἐλευσινιακῆς κεφαλῆς ἐν τοῖς Ἰταλικοῖς Μουσείοις, ἀλλὰ καὶ φιλοφρόνως παρέσχε μοι τὴν συνδρομήν του νὰ ἴδω καὶ μελετήσω ἐκμαγεῖον γύψινον τοῦ ἑτέρου αὐτῶν, τοῦ ἐν Καπιτωλίῳ δηλ. ἀντιγράφου, καταστήσας με συγχρόνως προσεκτικὸν καὶ ἐπὶ τῆς ὁμοιότητος, ἣν εὕρισκεν, τοῦ Ἐλευσινιακοῦ ἔργου πρὸς τὸ ἐκ Δήλου ἐν τῷ Μουσείῳ τοῦ Λούβρου μάρμαρον τὸ ἀποδιδόμενον κοινῶς εἰς τὸν Ἰνωπὸν (1) καὶ τὴν ἐπίσης ἐκ Δήλου ἐν τῷ τῆς Μυκόνου Μουσείῳ κεφαλήν, ἣν ἐδημοσίευσε μετ' εἰκόνος ὁ κ. Homolle (Bul. d. Cor. Hell. 1885 σελ. 253). Αἱ ἀνακοινώσεις αὗται τοῦ ἐν Βιέννῃ καθηγητοῦ, μάλιστα δὲ ἡ περὶ τῆς ὑπάρξεως ἀντιγράφων, ἐξ ἧς εὐλόγως εἰκάζετο ὅτι ἡ Ἐλευσινιακὴ κεφαλὴ ἦτο ἢ ἀνεφέρετο καὶ αὐτὴ εἰς ὄχι τυχαῖον ἔργον, μοῦ ἐκίνησαν ἔτι μᾶλλον τὴν περιέργειαν καὶ τὸ ἐπιστημονικὸν ἐνδιαφέρον νὰ ἐξετάσω ἀκριβέστερον τὰ κατ' αὐτήν. Ἀλλ' ὅ,τι δήποτε καὶ ἂν ηὐκαίρησα νὰ ἐξερευνήσω περὶ τοῦ πράγματος προτιμῶ νὰ παρέλθω ἐν σιγῇ, γινώσκων ὅτι περὶ αὐτοῦ προτίθεται ὅσονούπω νὰ κάμῃ διὰ μακρῶν λόγον καὶ ὁ κ. Benndorf. Μίαν μόνον ἀναγκαῖον κρίνω, πρὶν καταστρέψω τὸν λόγον, νὰ προσθέσω ἐνταῦθα παρατήρησιν ὅτι δηλ. πρὸς τὴν κεφαλὴν τοῦ Πραξιτελείου Ἑρμοῦ οὐδεμίαν εὑρίσκω ἐγὼ ὁμοιότητα θεωρῶν τὴν Ἐλευσινιακὴν κεφαλὴν ἔν τε τῷ ὅλῳ καὶ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον θεμελιωδῶς διάφορον καὶ ὅτι ὁμοιότης τις αὐτῆς, ἂν δὲν ἁμαρτάνω, ὡς *πρὸς τὸν ἐν γένει σχηματισμὸν τοῦ προσώπου* ὑπάρχει μᾶλλον πρὸς τὰ ἐν τῷ Κεντρικῷ Μουσείῳ τῶν Ἀθηνῶν ἐκ Τεγέας ἔργα (Mittheil. d. D. Ar. In. 1881, σελ. 393, Ἀρχ. Ἐφημ. 1886, σελ. 17) τὰ εἰς τὸν Σκόπαν ἀποδιδόμενα.

Ἐν Ἐλευσῖνι τῇ 1ῃ Φεβρουαρίου 1887.

Δ. ΦΙΛΙΟΣ

---

(1) Οἴκοθεν ἐννοεῖται ὅτι τῶν πλείστων αὐτῶν μόνον εἰκόνας καὶ ταύτας ἀτελεῖς εἶχον ὑπ' ὄψιν, ἀφοῦ, ὡς γνωστόν, τὰ μὲν μαρμάρινα αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις ὑπάρχοντα ἀπεικάσματα εἶναι ἐλάχιστα καὶ ὄχι τὰ κάλλιστα, *ἐκμαγεῖων* δὲ γυψίνων Μουσεῖον δὲν ἔχομεν ἀκόμη·

(1) Παράβ. Gazette Archéol. 1886, pl. XXII. Τὴν παραπομπὴν ὀφείλω εἰς τὸν φίλον Κ. Α. Κουμανούδην.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΕΞ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ

Ἐν ταῖς παρὰ τὸ Ἐρέχθειον γιγνομέναις ἀνασκαφαῖς εὑρέθη περὶ τὰ μέσα τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος ἐν τοίχῳ ἀπὸ τοῦ βορείου τείχους τῆς Ἀκροπόλεως πρὸς τὸ Ἐρέχθειον διευθυνομένῳ ἡ ἐπιγραφή

	ΕΧΟΡΗ	–
	ΕΔΙΔΑΣΚΕΝ	ΒΙ///
	ΚΛΕΟΥΣ	ΚΩΙ
	ΝΗΙΣΠΑΙΔΩΝ	ΑΝΔ
	ΔΗΜΟΔΟΚΟΣΕΧΟΡΗΓΕΙ	ΚΑΛ
ΟΡΗΓΕΙ	ΙΠΠΟΘΩΝΤΙΣΑΝΔΡΩΝ	ΤΡΑ
ΑΣΚΕΝ	ΕΥΚΤΗΜΩΝΕΛΕΥ:ΕΧΟΡΗ	ΘΑ
	ΚΩΜΩΙΔΩΝ	ΚΑ
ΟΡΗΓΕΙ	ΕΥΡΥΚΛΕΙΔΗΣΕΧΟΡΗΓΕΙ	ΥΠ
ΝΕΔΙΔΑΣ	ΕΥΦΡΟΝΙΟΣΕΔΙΔΑΣΚΕ	ΕΠ
Υ	ΤΡΑΓΩΙΔΩΝ	
ΙΔΩΝ	ΞΕΝΟΚΛΗΣΑΦΙΔΝΑ:ΕΧΟΡΗ	
ΡΗΓΕΙ	ΑΙΣΧΥΛΟΣΕΔΙΔΑΣΚΕΝ	
ΩΝ	ΕΠΙΑΒΡΩΝΟΣ	
ΟΡΗΓ	ΕΡΕΧΘΗΙΣΠΑΙΔΩΝ	
	ΧΑΡΙΑΣΑΓΡΥΛΗ:ΕΧΟΡΗ	
ΕΙ	ΛΕΩΝΤΙΣΑΝΔΡΩΝ	
	ΔΕΙΝΟΣΤΡΑΤΟΣΕΧΟ	
	ΚΩΜΩΙΔΩΝ	
	ΟΡΗΓ	

συμπληρωτέα ὧδε:

	[τραγῳδῶν]	
	ἐχορή(γει)	Βι[. . . . ἐχορήγει]
	ἐδίδασκεν	κω[μῳδῶν]
	[Ἐπὶ Φιλο]κλέους	Ἀν[δ . . . . ἐχορήγει]
	[Οἰν]ηὶς παίδων	Καλ[. . . . . ἐδίδασκεν]
[κωμῳδῶν]	Δημόδοκος ἐχορήγει	Τρα[γῳδῶν]
[. . . . . . ἐχ]ορήγει	Ἱπποθωντὶς ἀνδρῶν	Θα[. . . . . ἐχορήγει]
[. . . . . . . ἐδίδ]ασκεν	Εὐκτήμων Ἐλευ(σίνιος) ἐχορή(γει)	Κα[. . . . . . ἐδίδασκεν]
[τραγῳδῶν]	κωμῳδῶν	Ὑπ[οκριτὴς . . . .]
[. . . . . . ἐχ]ορήγει	Εὐρυκλείδης ἐχορήγει	Ἐπ[ὶ . . . . . .]
[. . . . .]ν ἐδίδασ(κεν)	Εὐφρόνιος ἐδίδασκε	
[ἐπὶ . . . . . .]υ	τραγῳδῶν	

[. . . . . . . πα]ίδων
[. . . . . . ἐχορ]ήγει
[. . . . . . . ἀνδρῶ]ν
[. . . . . . . ἐχο]ρήγ(ει)
[κωμῳδῶν]
[. . . . . ἐχορήγ]ει

Ξενοκλῆς Ἀφιδνα(ῖος) ἐχορή(γει)
Αἰσχύλος ἐδίδασκεν
Ἐπὶ Ἅβρωνος
Ἐρεχθηὶς παίδων
Χαρίας Ἀγρυλῆ(θεν) ἐχορ[ήγει]
Λεωντὶς ἀνδρῶν
Δεινόστρατος ἐχο[ρήγει]
κωμῳδῶν
[ἐχο]ρήγ[ει]

Τῶν τριῶν τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης στηλῶν ἡ πρώτη καὶ ἡ τρίτη ὁλοτελῶς σχεδὸν κεκολοβωμέναι οὐδὲν νέον διδάσκουσιν ἡμᾶς· ἡ τρίτη περιέχει τρεῖς ἀναγραφὰς νικῶν μουσικῶν ἀγώνων. Τῆς πρώτης ἀναγραφῆς σῴζεται ἐλάχιστον μόνον μέρος· τῆς τρίτης ἐλλείπει δυστυχῶς τὸ μέρος τὸ περιλαμβάνον τὴν κωμικὴν καὶ τραγικὴν νίκην τὴν ἐπὶ τοῦ Ἅβρωνος ἄρχοντος· τῆς δευτέρας πλήρους κατὰ τὰ λοιπὰ ἐλλείπει τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἄρχοντος καὶ τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ ὀνόματος τῆς φυλῆς τῆς νικησάσης ἐν τῷ μουσικῷ ἀγῶνι τῶν παίδων. Εὐτυχῶς ἀμφότερα ταῦτα δυνάμεθα μετὰ βεβαιότητος νὰ συμπληρώσωμεν. Καὶ εἰς συμπλήρωσιν μὲν τοῦ ὀνόματος τῆς φυλῆς ὁδηγεῖ ἡμᾶς τὸ πρὸ τοῦ ΗΙΣ (στ. 4) σῳζόμενον δεξιὸν ἥμισυ τοῦ Ν· ἡ φυλὴ εἶνε ἡ Οἰνηίς· εἰς τὴν συμπλήρωσιν δὲ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἄρχοντος ἄγει ἡμᾶς ἡ ἐν τέλει τῆς ὑποθέσεως τοῦ Ἀγαμέμνονος τοῦ Αἰσχύλου διδασκαλία τῆς Ὀρεστείας ἔχουσα οὕτως:

« Ἐδιδάχθη τὸ δρᾶμα ἐπὶ ἄρχοντος Φιλοκλέους ὀλυμπιάδι κη΄ (1) ἔτει β΄. πρῶτος Αἰσχύλος Ἀγαμέμνονι, Χοηφόροις, Εὐμενίσι, Πρωτεῖ σατυρικῷ. Ἐχορήγει Ξενοκλῆς Ἀφιδνεύς». Ἡ ταυτότης τοῦ ὀνόματος τοῦ τραγικοῦ ποιητοῦ, τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ δημοτικοῦ τοῦ χορηγοῦ καὶ τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τοῦ ὀνόματος τοῦ ἄρχοντος πείθουσιν ἡμᾶς, ὅτι ὡς ἐν τῇ διδασκαλίᾳ οὕτω καὶ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ πρόκειται περὶ τῆς ἐπὶ τοῦ ἄρχοντος Φιλοκλέους τῇ Ὀλυμ. 80,2 νίκης τοῦ Αἰσχύλου διὰ τῆς Ὀρεστείας.

Ὁ κωμικὸς ποιητὴς Εὐφρόνιος ὁ κατὰ τὸν αὐτὸν ἀγῶνα νικήσας ἦτο ἄγνωστος μέχρι τοῦδε. Ὁ γνωστὸς κωμικὸς ποιητὴς Εὔφρων εἶνε τῆς νέας κωμῳδίας ποιητής (ἴδ. Meineke, Historia critica comicorum græcorum σ. 477 κ. ἑ.).

Ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης μανθάνομεν καὶ τὸ ὀρθὸν ὄνομα τοῦ ἄρχοντος τῆς Ὀλυμ. 80,3. Ὁ Διόδωρος ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν κεφαλ. 77, 78 καὶ 79 τοῦ XI βιβλίου ἀναγράφει ἄρχοντας τῆς Ὀλυμπ. 80,1 τὸν Φρασικλείδην, τῆς Ὀλυμπ. 80,2 τὸν Φιλοκλῆ καὶ τῆς Ὀλυμπ. 80,3 τὸν Βίωνα. Ὁ Φιλοκλῆς ὅμως ὁ παρὰ Διοδώρῳ εἶνε ὁ αὐτὸς καὶ ὁ τῆς ἡμετέρας ἐπιγραφῆς· ἀναγκαίως ἄρα καὶ ὁ μετ᾽αὐτὸν *Βίων* εἶνε ὁ τῆς ἐπιγραφῆς ἡμῶν *Ἅβρων*· οὕτω δὲ γραπτέον παρὰ Διοδώρῳ.

Ὅμοια τεμάχια τῷ παρόντι ἔχουσιν ἀνευρεθῇ πρὸ χρόνων τινὰ μὲν ἐν τῇ Ἀκροπόλει, τινὰ δὲ ἀλλαχοῦ. Τὰ τεμάχια ταῦτα πάντα εὕρηνται νῦν ἐν τῷ C. I. A. II, 971 a, b, c, d καὶ e. Τῶν τεμαχίων τούτων τὰ a, b καὶ e ὄντα νῦν ἐν τοῖς ὑπογείοις τοῦ κεντρικοῦ μουσείου παραβαλόντες πρὸς τὸ ἡμέτερον τεμάχιον εὕρομεν κατὰ πάντα ὅμοια αὐτῷ. Τὰ γράμματα αὐτῶν ταὐτὰ ὄντα κατά τε τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος δὲν φαίνονται παλαιότερα τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τοῦ 4 αἰῶνος. Αἱ ἐν ἐκείνοις ἀνευρισκόμεναι συγκοπαὶ εὕρηνται καὶ ἐν τῷ παρόντι τεμαχίῳ, ὡς λ. χ. ἐν στηλ. 2 στ. 12 *Ἀφιδνα:* καὶ *ἐχορή* ἀντὶ τοῦ *Ἀφιδναῖος* καὶ *ἐχορήγει*.

Ἡμεῖς νομίζομεν ὅτι πάντα τὰ τεμάχια ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐπιγραφήν, ἐκ πλειόνων πλακῶν βεβαίως συγκειμένην, ἥτις ἀνέκειτο ἐν Ἀκροπόλει καὶ οὐχὶ μακρὰν τοῦ Ἐρεχθείου. Φρονοῦμεν ὅτι ὁ Köhler πραγματευόμενος περὶ τῶν τεμαχίων τούτων ἐν Mittheilungen des deuts. arch. Institutes τόμ. III σ. 10 κ. ἑ. ὀρθῶς θεωρεῖ αὐτὰ ὡς μέρη καταλόγου τῶν ἐν τοῖς μεγάλοις Διονυσίοις νικῶν τῶν μουσικῶν ἀγώνων. Ὡς ἁπλῆν εἰκασίαν ἡμῶν λέγομεν ὅτι πιθανῶς ἡ ανα-

(1) Ὁ Meursius διορθοῖ *ὀγδοηκοστῇ* (Kirchhoff ἔκδ. Αἰσχύλου).

γραφὴ αὕτη ἐγένετο ὑπὸ τοῦ ῥήτορος Λυκούργου ὅτε οὗτος καὶ ἄλλα τινὰ τοῦ θεάτρου ἐκανόνισεν. Ἐκ τῶν ἐν τοῖς τεμαχίοις τούτοις ἀναγραφομένων νικῶν παλαιοτέρα εἶνε ἡ ἐν C. I. A. II, 971 a ἀναγραφομένη νίκη τοῦ Αἰσχύλου χορηγοῦντος τοῦ Περικλέους· τὴν ἀναγραφὴν ταύτην ἀναφέρει ὁ Köhler (σελ. 106 καὶ 107) εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας (467). Ὁ Bergk (Rheinisches Museum τόμ. XXXIV σ. 301 κ. ἑ.) ἐσφαλμένως ἀνάγει αὐτὴν εἰς Ὀλυμ. 80,1· διότι καὶ ἀκόμη ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ τεμάχιον ἡμῶν ἔκειτο ὑπὸ τὸ C. I. A. II, 971 a, πρέπει μεταξὺ τῶν δύο τούτων νὰ παραδεχθῶμεν τοὐλάχιστον μίαν ἀναγραφήν, ὡς δεικνύουσι τὰ ἐν στήλῃ 2 στ. 1-2 τῆς ἡμετέρας ἐπιγραφῆς *ἐχορή(γει)* καὶ *ἐδίδασκεν*, ἅτινα ἀνάγονται εἰς τὴν τραγικὴν νίκην τῆς Ὀλυμπ. 80,1 ἀναγραφῆς. Ὀρθὴ ὅμως εἶνε ἡ τοῦ Bergk (σελ. 331 σημ. 1) παρατήρησις ὅτι ἐν C. I. A. II, 971 b στ. 14 ἔκειτο τὸ ὄνομα τοῦ Εὐπόλιδος· διότι ἐκ τῆς I ὑποθέσεως τῆς Εἰρήνης τοῦ Ἀριστοφάνους μανθάνομεν ὅτι ἐπὶ ἄρχοντος Ἀλκαίου ἐν ἄστει πρῶτος ἦν Εὔπολις Κόλαξιν. Ἡ τελευταία ἀναγραφὴ νικῶν εἶνε ἡ ἐπὶ ἄρχοντος Ἀριστοφάνους (331 Ὀλυμπ. 112,2) ἡ ἐν C. I. A. II 971 e στηλ. 2 ἀναγραφομένη.

Δύο τινὰ παρατηροῦμεν ἐν παρόδῳ· πρῶτον ὅτι ὅσῳ νεώτεραι εἶνε αἱ ἀναγραφόμεναι νῖκαι, τοσούτῳ πληρέστεραι εἶνε αἱ ἀναγραφαί, ὡς ἐκεῖναι π. χ. ἐν αἷς προστίθεται καὶ ὁ τραγικὸς ὑποκριτής (C.I.A. II, 971 b στ. 6 καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐπιγραφῇ στηλ. 3 στ. 8)· δεύτερον ὅτι πάσης ἀναγραφῆς τὸ *ἐ* τῆς *ἐπὶ* τῆς πρὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἄρχοντος κεῖται ἐκτὸς τῆς καθέτου τῶν ἀρχικῶν γραμμάτων τῶν λοιπῶν στίχων· νομίζομεν ὅτι τοῦτο ἐγένετο πρὸς εὐχερῆ ἀνεύρεσιν τῶν ἀναζητουμένων νικῶν.

Ἴσως συνεχιζομένων τῶν ἀνασκαφῶν εὑρεθῶσι καὶ ἄλλα τεμάχια τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης καὶ οὕτω δυνηθῶμεν καὶ πάλιν ἐκτενέστερον νὰ πραγματευθῶμεν περὶ αὐτῆς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Φεβρουαρίου 1887.

ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΠΡΟΣΘΗΚΑΙ ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΜΑΤΑ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΞ ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ ΕΠΙΓΡΑΦΗΝ

Εἰς τὰς σημειωθείσας τοῦ χαράκτου ἀβλεψίας προσθετέαι ἀκόμη καὶ αἱ ἑξῆς· Β, στ. 59 *τάτεσθαι* ἀντὶ τοῦ *τάττεσθαι*, ἥτις καὶ ὑπεδείχθη ἐν τῇ μεταγραφῇ, καὶ Β, στ. 38 λίθοι ἀντὶ τοῦ λίθοΣ πιθανῶς, ὁπότε καὶ ἡ ὅλη αὐτὴ φράσις ἠδύνατο νὰ συμπληρωθῇ *τέμνειν δὲ καὶ μείζους λίθος*. Ἰδικαί μου δὲ ἀβλεψίαι εἶναι Β, στ. 87 ΚΑΛΕΙΑ ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ λίθῳ ὀρθῶς φερομένου ΚΑΙΛΕΙΑ. Β, στ. 20 τὸ δεύτερον γράμμα δὲν διακρίνεται σαφῶς, πάντως ὅμως δὲν εἶναι Ο. Β, στ. 52 τὸ τελευταῖον γράμμα διεκρινα κατόπιν ὡς Ι, ὥστε ἠδύνατο καὶ Γ μᾶλλον νὰ ἦναι. Α, στ. 21 τὸ τελευταῖον γράμμα ἀνέγνωσα μᾶλλον ὡς Ο. Β, στίχ. 68-69 τῆς μεταγραφῆς ἀντὶ τοῦ *τετρίποδας* γράφ. *τετράποδας*.

Ἐν Ἐλευσῖνι τῇ 22 Φεβρουαρίου 1887.

Δ. Φ.

ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΙΣ

Τὸ ἀνάγλυφον περὶ οὗ ὁ λόγος ἐν σελ. 179 εὑρέθη ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς τοῦ 1882 πρὸς τὸ 1883 πρὸ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Παρθενῶνος, καθ' ἃ ἀναφέρεται ἐν Παρνασσῷ, τόμ. Ζ'. 1883 σελ. 277 ὑπὸ Ν. Γ. Πολίτου, πραγματευομένου περὶ ἑνὸς μόνον τῶν τεμαχίων τοῦ ἀναγλύφου καὶ ἐν Ἀρχ. Ἐφημερίδι, 1883 σ. 42 ὑπὸ Κ. Δ. Μυλωνᾶ. Ὕψος ἔχει τὸ ἀνάγλυφον 0,67, πλάτος 0,65. Ῥητέον δὲ ὅτι οὐχί, ὡς ἐκ παραδρομῆς εἴπομεν, δύο γυναικεῖαι μορφαὶ μεγάλαι ἀπέναντι τῆς Ἀθηνᾶς εἰκονίζονται (οὕτω λέγεται καὶ ἐν Ἐφ. Ἀρχ. 1883 σ. 42), ἀλλὰ μία ἀνδρικὴ καὶ μία γυναικεῖα.

Β. Σ.

ΠΑΡΟΡΑΜΑ

Σελ. 31 ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦ ἄρθρου «Ἀνασκασκαφαὶ κτλ.» ἀνάγνωθι: (Πίναξ 4).

(Ἐξεδόθη τῇ 15ῃ Μαρτίου 1887.)

Φωτοτυπία Ἀδελφῶν Ῥωμαΐδων

ΑΓΑΛΜΑΤΙΑ ΕΞ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ

Φωτοτυπία Ἀδελφῶν Ῥωμαΐδων

ΑΓΑΛΜΑΤΙΑ ΕΞ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ

Φωτοτυπια Ἀδελφῶν Ῥωμαιδῶν

ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΕΞ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΜΑΤΑ

Τοῦ ἐν σελίδι 257 ἄρθρου τοῦ κ. Δ. Φιλίου ὁ πίναξ ἐδημοσιεύθη ἤδη ὑπ' ἀριθ. 10 ἐν τῷ τρίτῳ τεύχει.

